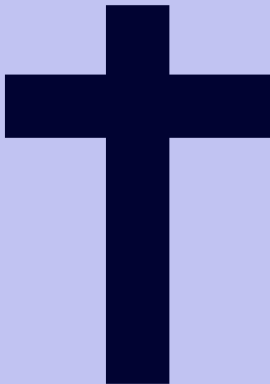

Melě Mékōōlē

New Testament in Akoose (CM:bss:Akoose)

Melǎ Mékōlē

New Testament in Akoose (CM:bss:Akoose)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Akoose

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Akoose

bss

Cameroon

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Akoose

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

0143729f-907e-5098-b6ce-63b1629b8e48

Contents

Matyo	1
Makṓse	78
Lukase	125
Jṓne	201
Mbɛltéd	256
Roma	329
1 Kṓrinto	363
2 Kṓrinto	396
Galesia	419
Efesus	431
Filipi	444
Kolose	453
1 Tesalonika	461
2 Tesalonika	468
1 Timoti	473
2 Timoti	483
Titus	490
Filemṓn	495
Hibru	497
Jemse	522
1 Petro	531
2 Petro	540
1 Jṓne	546
2 Jṓne	555
3 Jṓne	557
Jude	559
Mam nime mébenléd	562

Nkalanj mí bwám míme Yesuε ngáne

Matyo

átélé

Ndibned ní kálag

Nkalanj mí bwám ngáne Matyo átélé ríhóbe nén bán Yesuε mó adé Nsoode awě Dyōb dénhābpē aá móōlōm á nkōhsé te. Mbwiined ne mó dōo Dyōb dénlōnēdtē mekan míme ánhābpē aá móōbélé ábē bad se' bōōd. Mmén nkalanj mí bwám rídé áyāl e nkōhsé rísyāā.

Mekan míme Yesuε áyágté'áá békábé mó áte metón metáan. (1) Abé áde bad bé nkamlen ní Dyōb bétāngéné awōj ne mbeltéd mímb, mekan míme mébē mímb ne mekan míme mébenléd ne bó (E'ped 5-7); (2) Nsón míme bembapεε dyōm ne bébe bétāngéné abel (Eped 10); (3) Ngáne nkamlen ní Dyōb rídí (Eped 13); (4) Ngáne mod átāngéné Dyōb abele (Eped 18); (5) Mekan míme mébenlad ne ngáne ébēē áde Krīstāā ápéé (E'ped 24-25).

Nkabtéd ní kálag

Nchyaátén ne echyáa éche Yesu Krīstāā 1.1-2.23

Nsón míme Jōne, Nduseεε 3.1-12

Eduseε ne mekágsen míme Yesuε 3.13-4.11

Nsón míme Yesuε á mbwóg e Galilia 4.12-18.35

Nsón míme Yesuε áde áhídté á Galilia ápe á Jerusalem 19.1-20.34

E'pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem ne benben ne á Jerusalem 21-27

Mpuu ne alúmed áde Sāngwéé álúmtáá bad yāl áde ámáá apuu 28.1-20

Betaa dbe Yesuε (Luk 3.23-38)

¹ Tóngé e betaa ábe Yesu Krīstāā edíi nén. Yesuε ambíd á nchyaátén míme kāj Dabide, Dabide mó-'ε abíd á nchyaátén míme Abrahamε.*

² Abrahamε mó abédé sáá awě Aisige. Aisige-'ε ambé sáá awě Jakōbe, Jakōbe-'ε mó anchyáá Judaa bóōbe baányan.

³ Judaa bó mwaád Tamaa, bēnchyāā Perεεε ne Zεraa. Perεεε ambé sáá awě Hεserōne, Hεserōne-'ε sáá awě Ramε.

⁴ Ramε mó abédé sáá awě Aminadabε, Aminadabε-'ε abédé sáá awě Nashōne. Nashōne ambé sáá awě Salmōne.

⁵ Salmōne bó mwaád, Rahabe bó-'áá bēnchyāā Boase. Boase bó mwaád Rute bēnchyāā Obede, Obede-'ε ambé sáá awě Jεse.

* 1:1 Mmén nchoo rídé káōjne á kálag e Dyōb e'só 5.1, 6.9, 10.1, 11.10, 27.

6 Jese ambé sáá awě kâṅ Dabidε.

Kâṅ Dabidε bó Uria mwaád béchyāā Solomonε.

7 Solomonε ambé sáá awě Rehoboamε, Rehoboamε-’ε mó ambé sáá awě Abijaa, Abijaa ambé sáá awě Asaa.

8 Asaa ambé sáá awě Jehosafadε, Jehosafadε mó-’ε ambé sáá awě Joramε, Joramε mó-’ε ambé sáá awě Uzzia.

9 Uzzia abédé sáá awě Jotamε, Jotamε mó-’ε ambé sáá awě Ahasε. Ahasε mó-’ε ambé sáá awě Hezekaya.

10 Hezekaya-’ε ambé sáá awě Manasε. Manasε-’ε sáá awě Amosε. Amosε mó ambé sáá awě Josia.

11 Josia móó anchyáá Jekonyasε bóobe baányan, á pónde eche bad bé alon á Israel bēnkweé nzum bon bad bé Babilon bēswéén bó áwāb alon.

12 Ade nēn dēmmadté atóm, kááṅ ne á pónde eché bēnchyāā’é Yesuε, betaa ábe Yesuε bēbédéε; Jekonyasε móó ambé sáá awě Sheltyelε, Sheltyelε-’ε mó ambé sáá awě Zerubabelε.

13 Zerubabelε ambé sáá awě Abutεε, Abutεε-’ε sáá awě Elyakimε. Elyakimε-’ε ambé sáá awě Azoo.

14 Azoo abédé sáá awě Zadoge, Zadoge mó-’ε ambé sáá awě Akimε, Akimε-’ε sáá awě Eliudε.

15 Eliudε mó ambé sáá awě Elizaa. Elizaa-’ε sáá awě Matanε. Matanε mó-’ε ambé sáá awě Jakobe.

16 Jakobe mó abédé sáá awě Josebe. Josebe mó awónṅ Maria awě anchyáá Yesuε awě béchəgεé bán Krīstəə.

17 Né-óó, nyonṅel ésyāāl, mbooted ne Abrahamε ápe wée Dabidε, édé dyóm-é-nyonṅel ne éniin. Mbooted ne Dabidε ápe pónde eche bēswééné bad bé Israel á Babilon áde bēnkweé nzum, édé dyóm-é-nyonṅel ne éniin. Bootya pónde eche bēnswēēnnē bad bé Israel á Babilon áde bēnkweé nzum, kááṅne á pónde eche béchyáá Yesuε, áde dyóm-é-nyonṅel ne éniin.

*Echyáa éche Yesuε
(Luk 2.1-7)*

18 Echyáa éche Yesuε ebédé nēn: Maria, nyaá awě Yesuε, ábédé ngon e mmwaád eché enkēmbíi mwENCHÓM. Bēnkíi mó mod nhóg awě béchəgε’áá bán Josebe. Bon byánán Maria ásu á e’wónṅé wée Josebe, ényinnēd nēn bán adé nkgó á ngine e Edəədəṅ éche Esáá.

19 Josebe-’ε, ngáne ábédé mó mod a bwám, enkēndəṅṅé Maria e’són awóged. Né-óó, abel’áá mbonṅsén áchene mó á mesəəm-tē.

20 A pónde eché nímé mewēmtεn médíi mó áte, ángel e Dyöb empíi mó áde ánánṅé nló. Angel ne enláá mó nēn áá, “A-Joseb, mod á mbyaa nímé Dabidε, weebáá’ Maria atéd nēε mmwaád awónṅ, áyāle Edəədəṅ éche Esáá chóó épíidé mó bon abé nkgó.

²¹ Achyāā mwān a mwENCHÓM, échuu-’ε mó dĭn wεÉ Yesuε† áyāle nĕn mósĥĥūd ábē bad á mbéb-te.”

²² Mmĕn mĕsyāāl mĕmbĕnléd álóned e’yale ábe Dyōb dénlōmĕnnĕ nkal é’dáádəŋ aá,

²³ “Nyĕnĕne’, ngəŋ e mmwaaád echĕ eébbí mwENCHÓM ĕbĕ nkog,

echyáá-’ε mwān a mwENCHÓM,

bĕchĥg-ke mó bán Emmanuεε.”

Adĕn dĭn ádé nĕn bán, “Dyōb ádé ne sé.”

²⁴ Nĕε Joseβε ásyāŋgé ásĕ, ambĕl ngáne ángel énlāā’ é mó. Antéd Maria nĕε awĕ mmwaaád.

²⁵ Boŋ káəŋ ne pónDé eche Maria áchyáá mwān, Joseβε enkĕndyĕnnĕ mó. Joseβε anchuú-’ε ane mwān dĭn aá Yesuε.

2

Belāŋ-bé-betintine bébidé á akuu áhyε dé abε Yesuε edúbé

¹ Bĕnchyāā Yesuε á dyad á Betelĥem á mbwóg e Judeya á pónDé eche Herōde ábédé kəŋ. Bad behóg ábe beláá’áá

betintine ábíi mekan, bĕmbĭd á akuu,* bĕpĕ á Jerusalem.

² Ade bĕpédé á Jerusalem, bĕnsĕdéd bánken, “Héé kəŋ e bad bé Israel, ane awĕ achyáádté wĕn ádíí? Sĕnyĭné tintine á akuu awĕ alúmte nĕn bán achyáádté. Nĕ dóo ákóo boŋ sépag ábe mó edúbé.”

³ Adĕ kəŋ Herōde áwógé nĕ, nĕ dĕntagéd mó á mewĕmtĕntĕ bwāmbwam. Dĕntagéd mó, átāgĕd-te bad bé Jerusalem bésyāāl.

⁴ Herōde anlād ábe beprise bĕmbáá ne bemeléede bé mbéndé bésyāāl áte. Boŋ ásedté bó aáken, “Héé Ane awĕ Dyōb Awógté, awĕ bĕsineé, áchyáádté?”

⁵ Dóo bĕkwĕntĕné mó bán, “Bĕchyāā mó á dyad á Betelĥem, á mbwóg e Judeya. Nkal é’dáádəŋ antĕl aá,

⁶ ‘A-bad bé Betelĥem á ndəob e Juda, ádĕn dyad ádé dyad ahóg áde ádé etógnĕn bwāmbwam áťintĕ e myad mé alonĵ á Juda.

Ayāle mod ábid áťintĕ echĕn, awĕ ályāgĕd ábĕm bad bé alonĵ á Israel.’ ”

⁷ Nĕε Herōde áwógé nĕ, anchĕlé ábĕ belāŋ-bé-betintine á kun-tĕ, boŋ ásedté bó nyaa e pónDé echĕ tintine nĕ ámbĭdtĕ.

⁸ Dóo álómé bó á Betelĥem aá, “Nyĕkag, nyĕtōŋ anəŋ. Nzĕ nyĕnyĭné wĕε ane mwān áchyáádté, nyĕťĭm ámbĭd nyĕhyε nyĕláá mĕ, ábĕl boŋ mĕmpĕ níke níbe mó edúbé.”

⁹ Ade bĕmáá mekan níme kəŋ aláŋgé bó awóg, bĕmbootéd akε ámpĕ. Boŋ áde bĕnóné ámĭn, bĕnyĭn melelem mé

† 1:21 Yesuε: Adĕn dĭn ádíi bán Mod a e’sóosŋ. ábídeé.

* 2:1A akuu: Pĕd echĕ etondĕε

tintine míme bényinnē á akuu néε ákagké bó á'sō. Ane tintine ankĕ kóáŋ atyéém wéε ane mwän ánychyāādtē.

¹⁰ Anyín áde bényiné ane tintine, bénwōg menyinje bwāmbwam.

¹¹ Bénsāl á ndáb-te. Néε bésólé, bényin ane mwän bó nyan, Maria. Bémbwōgē ane mwän mebóbōŋ ábe mó edúbé. Bémbídēd mendε áwed míme bénwánlédté mó, bébē-'ε mó. Mmē mendε mébédé gól,† mōg mé e'lod é' bwām míme béchagεé bán frankinsen‡ ne mía.§

¹² Néε bémáá ane mwän edúbé abε, bémbwōgē esú áwāb alon, boŋ bēmpōŋ nzii empée, áyāle Dyōb dénlāā bó á nló-te aá béetimé' ámbíd wéε Herōde.

Bésōbnē Yesue, békééné mó á alon á Egipto

¹³ Ade ábē belāŋ-bé-betintine bémáá akε, ángel e Dyōb enláá Josebe á nló-te aá, "Hidé ásē, étēd anén mwän bó nyan ésoben bó, étimen bó á Egipto. Nyédyε-'ε áwed kóáŋ né nlanjé nyé mεé nyéhíde, áyāle Herōde álōm bad áhed anén mwän, áwúu mó."

¹⁴ Mmē nkuu dēn, Josebe anhidé ásē, atéd mwän bó nyan, ákēēn bó nkuu ne nkuu, átinnád bó á Egipto.

¹⁵ Awed dōo bendyεε'ε kóáŋ ne pónde eche Herōde áwédé. Nén dēmbenléd álóned e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é'dáádəŋ aá, "Nlébpé awem Mwän mεé ábíd á alon á Egipto."

Béwúú e'ched é' bán á Betelhem

¹⁶ Ade Herōde ásōŋténé nēn aá belāŋ-bé-betintine bē bédógé mó, anlŋ bwāmbwam. Anlóm éche sánze á Betelhem ne ene pεd e mbwóg esyāál, aá béwúu bán bé baachóm bésyāál ábe béepede mwĕ ríláán. Ambel nē átāŋgen ne pónde eche belāŋ-bé-betintine bénlāā-'é mó bán bénkōlē tintine awē anlúmed echyáa éche Yesue anyin.

¹⁷ Nén dēmbenléd álóned e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é'dáádəŋ Jeremayaa. Jeremayaa anhób aá,

¹⁸ "Bad bénwōg e'saad ne awé á ngine áde ábídé'áá á Rama, áde Rashεε áchyεε'ε ábe bán.

Bélenté'áá mó awé, boŋ eékobpe aléned áyāle nēn bán bémmad mó awé."

Josebe, Maria, ne Yesue bébidé á Egipto bétim á Nazaret

¹⁹ Ámbíd e kwééd eche Herōde, ángel e Dyōb empií Josebe á nló-te áde ámbēē abé á Egipto, élanjé mó nēn aá,

²⁰ "Téd awōŋ mmwaád bó mwän, nyétime ámbíd á alon á Israel. Herōde ne ábē bad ábe béhéde'áá ane mwän awúu bémáá awé."

† **2:11 Gól:** Edii ekii éche édé nkun bwāmbwam éche éltumte bán Yesue adé kāŋ. ‡ **2:11 Frankinsen:** Abédé dyōg áde bébagnεé Dyōb mendε. § **2:11 Mía:** Mébédεε dyōg áde bénabnadté ndim.

²¹ Née Josebe áwógé nê, anlad yǎl, atéd Maria bó mwǎn, bóǎbǎo bétim ámbid á alon á Israel.

²² Bon áde Josebe áwógé bán Achelausé atédé atii dé nkamlen áde sáá, kên Herode á mbwóg e Judeya, ambán atim ámbid áwed. Angel e Dyöb enhyě mó mekan mémpēe aláa á nló-te. Nê dēmběł, á mbwóg e Galilia dóo ántimmé ake.

²³ Ankě alón á dyad ámbáá ahóg áde béchágé'áá bán Nazaret. Nén dēmbenléd álóned e'yale ábe Dyöb dénlōmēnnē bekal bé'dǎádəŋ tǎŋgene Yesue áá, "Abyēēn née Mod a Nazaret."

3

Nkalan míme Joné, Ndusene

(Mak 1.1-8; Luk 3.1-18; Jon 1.19-28)

¹ Etún é pónde ámbid enê, Joné, Ndusene ámbid nkal é'dǎádəŋ a Dyöb. Akalé'áá eyale é Dyöb á ehyánge á Judeya, álǎŋgē bad áá,

² "Nyétede abel dé mbéb áyāle nén nkamlen rí Dyöb ríde benben."

³ Joné mó abédé mod awě nkal é'dǎádəŋ Yesayaa áhóbé'áá, áde ánhōbpē áá,

"Ehǎŋgé ébide' á ehyánge bán, 'Nyébonŋsen epe éche Sǎŋgwéé. Nyétii echē nzii.' "

⁴ Joné ahágé'áá mbóté éche bébénlé nyon éche ébide á yǎl e kamêl.* Awáá'áá ngóá a ngob e nyam. E'chuu ne bengóméé bóo bébédé ndyééd echē.

⁵ Bad bébide-'áá á Jerusalem, ne rímíní myad mé mbwóg e Judeya esyáál ne á melon mémpēe míme mébédé á nkæg mé edib é mbáá é Jodan, békag wée Joné.

⁶ Née bēmpaléé rímāb mbéb áte, Joné ádusén bó á edib é Jodan.

⁷ Bon áde Joné ányíné née Befarisia ne Besadusia béhúé'é ábel bon ádusen bó, anláá bó áá, "Píí é nyǎ chén! Nzéé múmó alǎŋgé nyé áá nkáásé rí Dyöb ríhúé' bon aléb-pe nyé áá nyékúme abǎŋgé?"

⁸ Nyéke nyébele mam míme mélūmēd nén bán nyétědté ádēn abé dé mbéb.

⁹ Nyéewémtán nén bán nzé nyéhóbé bán, nyédé bán ábe Abrahame, nyéekudté nkógsen rí Dyöb. Bon rílaa nyé nén méé, Dyöb áhele ábenléd rímén meláá átímēd mó bán ábe Abrahame.

¹⁰ Bǎǎb-pǎǎ ehón émáá anaa á nkan mí mel. Né-ǎǎ, bwel ké é'héé ábe béechyāā' e'pum é' bwām, békwel bó bébwém-me bó á muú-te.

¹¹ Ndusan nyé bǎǎb ne mendib álúmed nén bán nyéhǎŋléné ádēn abé dé mbéb. Bon mod ampée ahúé', awě atómé me.

* **3:4 Kamêl:** Edii nyam eché edé née nyag eché bébenlادتé á ehyánge ápém nted.

Meékwoɗnedé ké âpém níme metámbé. Adusén nyé ne Edáádəŋ éche Esáá, áduśén-ne nyé ne muú.

¹² Awánlé échē epeben á ekáá, ábel nén, ápeb níme menyán ámín. Nzé amadé, áład mbum é bwám áte, ákōō chō. Boŋ áład e'pəá, ahyáád bó á ebonde é muú éche éédímē'."

Bédúséné Yesue

(Mak 1.9-11; Luk 3.21-22)

¹³ Bəəb-pəó, Yesue ambíd á mbwóg e Galilia, áke wée Jəne á edíb é Jodan ábel nén Jəne áduśen mó.

¹⁴ Boŋ Jəne anwanén mó mewēmtən ahəŋlən, áhōbē nén aá, "Née edíí bán wε-εé wembé edusan me, chán étímé abé éche wεwε éhyagké áwēm wée níduśen wε?"

¹⁵ Boŋ Yesue ankwentén mó aá, "Mwě ébē nē bəəb ábel nén débél mam mésyāəl bwám ngáne Dyōb áhedéé." Né-óó, Jəne ankwentén mó aduśen.

¹⁶ Melemem mé pónde níme Jəne áamáá Yesue aduśen, Yesue ansyáá á mendíb-te. Dóo ngob e dyōb énédnédé, boŋ ányīnē née Edáádəŋ é Dyōb ébíde ádyōb ésudé ásē née élāā, étyéém-me mó á nló mín. ¹⁷ Ehób chō-ε ámpē ébíde ádyōb nén, "Awem Mwän a nlém nén, awógte me menyinje bwāmbwam."

4

Satanε akəgé Yesue

(Mak 1.12-13; Luk 4.1-13)

¹ Ambíd e pónde, Edáádəŋ é Dyōb éntimén Yesue á ehyánje ábel nén Satanε ákəg mó.

² Yesue andid yəl nzaa á mekáne-tê móom mé e'pun méniin. Ambíd e ene pónde nzaa ewagé'áá mó.

³ Dóo Satanε ápédé boŋ álánjé mó aá, "Nzé Wε-εé edé Mwän a Dyōb, kamlén nímén meláá métim e'wεle."

⁴ Boŋ Yesue antimtén mó aá, "Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán,

'Saké ndyééd chēmpen edide moonyon á alongé. Boŋ eyale téé éche Dyōb áhóbé, chōó edídé moonyon á alongé.' "

⁵ Dóo Satanε ákééné Yesue á Jerusalem, dyad áde ásáá boŋ átyēēmān mó á nzoŋe e Ndáb-e-Dyōb mín,

⁶ álāŋgē mó aá, "Nzé wε-εé edé Mwän a Dyōb, éheb á bwεle-mín hén éhún á ndəəb, áyāle éténlédé á kálag e Dyōb nén bán, 'Dyōb dékamlén éche ángel áśáb wε, épēm-me wε ámín ábel weébōmē ekuu á aláá.' "

⁷ Yesue-ε antimtén mó aá, "Boŋ kálag e Dyōb ehóbé ámpē nén aá, 'Weékāgē Sāŋgwéé ádoŋ Dyōb áte.' "

⁸ Satanε antéd Yesue ámpē, búmō bétyéém á mbəəd mín, boŋ álūmtē mó meloŋ mé nkōŋsé mésyāəl ne nhən nísyāəl níme níde áwéd-te.

⁹ Dóo álânḡeé mó aá, “Měbě we ábén bwēm é’syāāl nzé ebwógké me mebóbón boḡ ébāḡ-ke me edúbé.”

¹⁰ Dóo Yesue álânḡeé mó aá, “Syəá me á díđ-te, a-Satan! Eténlédé nén bán,

‘Ebwógke’ Sánḡwéé ádoḡ Dyöb mebóbón,

ébage-’e mó edúbé. Mwēnpēn-naá étánḡéné abele.’ ”

¹¹ Né-ōó, Satane antedé Yesue, ákē. Angel émpě, éwónḡén Yesue.

Yesue aboótédé nime nsón á Galilia

(Mak 1.14-15; Luk 4.14-15)

¹² Ene pónđé bēnhē Jōne, Ndusene á mbwōḡ. Ade Yesue áwógé nē, antīm ámbíd á mbwōḡ e Galilia.

¹³ Anhidé á dyad á Nazaret, áke ádyēē á dyad á Kapenahum. Kapenahum abédé á nkəḡ mé edib-é-nzab é Galilia, á abwōḡ á hōm á túmbé e Zebulōn ne e Naftali.

¹⁴ Yesue ankě á Kapenahum álóned mekan nime nkal é’daádəḡ Yesayaa ánhōbpě aá,

¹⁵ “A-mbwōḡ e Zebulōn, a-mbwōḡ e Naftali, ntinned ne edib é nkwxě,

á múde mé edib ní Jodan, Galilia mbwōḡ echě bad ábe béesě bad bé Israel bédyeé’é.

¹⁶ Bad ábe bēbédé á ehintén-té békúdé e’nyinēn bé ekíde;

Bad ábe bēbédé á nsəl ní soḡ békúdé e’soósoḡ.”

¹⁷ Bootya pónđé echě Yesue ánkéé á Galilia ambootéd eyale é Dyöb akal áhōbē nén aá, “Nyéhəḡlən abé dé mbéb, áyāle nkamlēn ní Dyöb níde bēnben.”

Yesue apwēdé bembapēē bé’sō

(Mak 1.16-20; Luk 5.1-11)

¹⁸ Epun ehōḡ Yesue akagé’áá á nkin mé edib-é-nzab é Galilia. Annyín bán bé baachóm bébe; Simōne awě bēchágé’áá bán Petro, bó mwānyan Andreyā néē bēbwéméé mbínzé. Bēbédéē bekób-bé-súu.

¹⁹ Dóo álânḡeé bó aá “Nyéhíde me. Ngáne nyékóbeé súu bōob, mééyāḡēd nyé ngáne nyétēdtē bad nlém á abum áhíd me.”

²⁰ Abwōḡ-ábwōḡ bēntedé échab mbínzé, bēhídē-’e mó.

²¹ Néē bésídté á’sō, Yesue annyín bán bé baachóm bēmpēe bébe; Jemse bó mwānyan Jōne, bán ábe Zebēdie. Bōobe sáá bēmbē á bōle-tē, bēbwémé’áá échab mbínzé. Hē dóo Yesue áchēnléé bó bad bébe aá bēhíde mó.

²² Abwōḡ-ábwōḡ bēntedé sáá ne bōle, bēhídē-’e Yesue.

Yesue ayágté’áá, áchōḡté-’e bad

(Luk 6.17-19)

²³ Yesue akagé’áá myad mésyāāl á aloḡ á Galilia áyāgtē eyale é Dyöb á ndáb é mekáne, ákalé-’e nkalan ní bwām mé nkamlēn ní Dyöb. Achōḡté’áá bad bé nkole bésyāāl ne nyaa e nkole téé echě émbē áftintē echáb.

24 Né-ᵛᵛ mekan míme Yesue ábélé'áá nwógnádtáá á mbwóg e Siria esyáál. Nê dênkǎᵅ bad bépééné'áá bad bé nkole bésyāāl áwē. Bépééné'áá bad áwē ábe békónlé'áá nkole ne mewε nyaa ne nyaa. Bad ábe e'dáádǎᵅ bé mbéb bém̄bē áte, bad ábe béhúne ekikíd, ne bad ábe bÉwédé epeᵅ, Yesue áchonǎté ábē bad bésyāāl.

25 Nê dênkǎᵅ, ndun e mod ehidé'áá Yesue. Bad bébidé'áá meloᵅ bootya á Galilia ne mbwóg e Myad Dyóm, Jerusalem, Judeya, ne peᵅ echē edé á múde mé edíb é Jodan nímíníí.

5

Yesue ayǎgté bad á ekone mǎn

1 Ade Yesue ányíne ene ndun e mod, anchágé é ekone mǎn, ádyēē ásē. Ahed-taá ábē bembapeε bétáne mó

2 boᵅ ábootéd bó ayáged, áhōbē aá,

3 “Nnam mbē ne bad ábe bédé atóg á edáádǎᵅ-tē áyāle bédé ásē e nkamlεn mí mǎn.

4 Nnam ne bad ábe bélebe', áyāle Dyōb déwōgēd bó menyiᵅge ámpē.

5 Nnam ne bad ábe bÉpwítédé, áyāle nkōᵅsé rísyāāl mébē nímāb.

6 Nnam mbē ne bad ábe bédé nzaa ne píᵅ ábel mam míme Dyōb áhedeé aá mébenled, áyāle Dyōb dékōdēd bó.

7 Nnam ne bad ábe bÉwóge bad bÉmpēe ngǎl, áyāle Dyōb dómpe déwōg bó ngǎl.

8 Nnam ne bad ábe békénlé nlém á abum, áyāle bényín Dyōb.

9 Nnam ne bad ábe békóme nsan, áyāle Dyōb déchǎg bó ábē bǎn.

10 Nnam ne bad ábe békude metake áyāle bébeleé mam míme Dyōb áhedeé. Bédé ásē e nkamlεn mí mǎn.

11 Nnam mbē ne nyé ábe bad bésyāá'é, nyé ábe bÉtagtεé, bÉbānē nyé e'bÉbtéd é' mam áyāl, bÉbidé-ε nyé mbōᵅ é metóm áyāl, á ᵅin áᵅém.

12 Nyéwóge bwām, nyébé-ε menyiᵅge áyāle nsábe míme nyékudté ádyōb ríchábé ámín. Nén dᵛᵛ bad bÉtagté'áá bekal bÉ'dáádǎᵅ bé' bᵛᵛd.

Nkwē míme mbódé e'nyin, ne etrukǎᵅ éche békóᵅgé (Mak 9.50; Luk 14.34-35)

13 “Nyédé etógnén á alonǎgé á bad bé nkōᵅsé ngáne nkwē ríᵅí etógnén áyāle ndyééd. Boᵅ nzé nkwē mbódé alan chán béhele-se bényínēd mó ámpē? Méesaá dyaᵅ dé abelen ámpē. Né-ᵛᵛ, apim dᵛᵛ bÉpimeé, bad bÉkǎgtáád mó ámín.

14 Nyéē nyédé nēᵅgáne etrukǎᵅ álúmed bad bé nkōᵅsé bésyāāl nzii e Dyōb. Dyad áde álónnéᵅé á ekone mǎn déesᵛᵛmēé.

15 Mod eémā-’aá etrukáj achod se ákōō chó á ebwōg-sé, bon abelé ákēlē chó ámīn, ábel nén ényínte kenzéé awě adé á ndábte ekide.

16 Nyémpē nyépe ne, melemlem née etrukáj. Nzé bad bényíné nsón mí bwām míme nyébeléé, békēn Dyōb, awēn Titéé awě adé ámīn.

Ayáged áde Yesue tângene mbéndé

17 “Nyéewémtán nén bán mpedé á nkōjsé ábōded mbéndé éche Mosee ne mekan míme bekal bé’dáōdān báyágté nyé. Meépedéé ábōded mó, bon mpedé álóned mó.

18 Ne mbále nlānge nyé nén meé, káōj ne á asóg dé nkon rí sé ne mí mín, ké mwāmpīn mé eyale nhóg awě atēnlédé á mbéndé e Dyōb eéhídtéé ásē káōj né mésyāāl mélóné.*

19 Né-ōó, kenzéé awě abóó mbéndé póg átíntē échē mbéndé é Dyōb, ké ene echē bēwémténé bán eesaá etógnén, áyāgtē-’ε bad bēmpēe aá bēbel melemlem, ene ndín e mod ēbē ndimtene átíntē e bad ábe bédé ásē e nkamlēn mí mín. Bon kenzéé awě abele ngáne mbéndé éhóbé, áyāgtē-’ε bad bēmpēe ábel melemlem, ábē etógnén bwāmbwam átíntē e bad ábe bédé ásē e nkamlēn mí mín.

20 Né-ōó, nlānge nyé nén meé, ésebán abele á Dyōb ádēn átómé áde Befarisia ne bemeléede bé mbéndé, né nyémpē nyéesónlé á nkamlēn mí mín mbēd.”

Ayáged áde Yesue tângene melinjá

(Luk 12.57-59)

21 Yesue ambád ahób aá, “Nyēwógé nén bán bēnlāā bad bé’ bōód bán, ‘Mod eewúé mod. Kenzéé awě awúú mod, bētāngéné mó akáad.’

22 Bon nlānge nyé nén meé, kenzéé awě alīnē† mwānyan bētāngéné mó akáad. Kenzéé awě ásyān mwānyan bēpēén mó á kóte e bad bēmbáá bēkáad mó. Kenzéé-’ε awě áchāg mwānyan aá, ‘Edimdim é chōm chén’, bēhele bēbwém mó á dū-á-muú.

23 Né-ōó, nzé ekag á menyán mé mendē áke dé abe Dyōb mendē, bon ekāmténé nén wēé nyé mod nyēwánléné kōkōō,

24 ébānē mímōn mendē ásē á’sō é’ menyán mé mendē. Esébe éke ébēl nsan ne ane mod bon étīm ámbíd éke ébe mendē.

25 Nzé mod ahede wē áke dé asómēn á kóte, bēl káōj nyúmō nyépe á nchemten byánán nyéēpē á kóte. Esebē nē, ahelēse asómēn wē á kóte. Kóte-’ε ébēé wē á mekáá mé plūse, plūse chó-’ε éhē wē á mbwōg.

26 Ne mbále, nlānge wē meé, wēéhēlēē-se ebíd á ndáb e mbwōg-tē wē káōj né etwedé ádōn alúm ásyāāl.

Ayáged áde Yesue tângene akáb dé mesón

* 5:18 Né mésyāāl mélóné káa áde ayáge ásyāāl dlóné. † 5:22 Kenzéé awě alīnē; donje á kálag áwóó kenzéé awě alīnēngēn.

27 “Nyêwógé ngáne béhóbé nén bán, ‘Nyéekábé mesón á ndáb e’wóngé.’

28 Bonj nlânge nyé meé, kénzée awě anané mmwaád bonj awémtén aá né mōnnaɲnéd mó, amaá asón akáb ne ane mmwaád áwe nlém-tê.

29 Nzé ádonj ðíð ábelte we mbéb, ehúd dó, épim. Edé mbonj ábód dó, tómaa bó ábwém echonj yǎl esyǎl á dù-á-muú.

30 Melemlem nê, nzé échonj ekáá ébelte we mbéb, esél chó, épim chó. Edé mbonj ábód chó tómaa bó ábwém echonj yǎl esyǎl á dù-á-muú.

Ayáged áde Yesue tâɲɲene abóo-dé-e’wóngé
(Mat 19.9; Mak 10.11-12; Luk 16.18)

31 “Kálag e Dyöb ehóbé ámpē nén, ‘Kénzée awě anané mwaád á e’wóngé atáɲɲéné ábe mó apab áde álũmte nén bán anané mó á e’wóngé.’

32 Bonj nlânge nyé nén meé, nzé mod anané mwaád á e’wóngé ésebán ane mmwaád akábé asón, bonj ane mmwaád akíi mod ampée awón, né nchóm awě anané mó á e’wóngé mó atĩmté mó mmwaád awě akábe’ mesón. Kénzée-’e awě awóó mmwaád awě bénáné á e’wóngé né mómpē akábé asón.

Ayáged áde Yesue tâɲɲene amwé dé melě

33 “Nyêwógé nén bán bénlāā bad bé’ bōód bán, ‘Mod eemwág melě ngên, bonj nzé mod amwédé melě atáɲɲéné ábēl dyam áde ámwééné melě á’sō é Dyöb.’

34 Bonj nlânge nyé nén meé, nyéemwág melě ké mehóg. Nyéemwág melě á ðin dé nkamlɛn ní mín, áyāle áhed dōo Dyöb áwóó e’dii bé nkamlɛn.

35 Nyéemwág-ke á ðin dé nkōɲsé, áyāle áhed dōo Dyöb ásúmé mekuu. Nyéēbenlād-te ké ðin á dyad á Jerusalem, áyāle áðii dyad áde kāɲ embáá.

36 Nyéemwág melě ké á ðin dé nló nímmɛn, áyāle nyéēhēlēē ké mbum e esid póg ahəɲɲɛn áwɛn nló, ápúbed ké’ε áhíned chó.

37 Bonj nzé ehóbé wée móbele dyam, ehób wée, ‘E, mēbel dó.’ Ké-’ε wée, ‘Aáy, méebenlé.’ Kéchée éche ébádé áhed né ébíde wée Satanɛ.

Ayáged áde Yesue tâɲɲene akun-á-yǎl
(Luk 6.29-30)

38 “Nyêwógé ngáne béhóbé nén bán, ‘Nzé mod atúbé mod ðíð, bétúb mómpē ðíð. Nzé mod ahúde-’ε mod asonj, béhúd mómpē asonj.’

39 Bonj nlânge nyé nén meé, nzé mod abelé we mbéb, éched yǎl. Nzé mod abómé we abén á akəg ahóg, ékunnéd mó ádínií ámpē.

40 Nzé mod ahede we asómɛn á kóte ákobɛn we nímmōɲ nkobe, ébag mó káɲ ne echonj súde.

41 Nzé mod anyágté wε aá éκεεν mó máyl mehóg, ékēēn mó máyl méβε.

42 Kénzée awě achómé wε chǒm, bεé mó. Nzé mod ahóbé-ε aá, ébál mó chǒm éche éwóó, ebál mó.

Ayáged áde Yesue tâηgene bad bé ekoyi
(Luk 6.27-28, 32-36)

43 “Nyêwógé ngáne behóbé bán, ‘Edəη mwănyoη, ékəə-ε mod awě akəó wε.’

44 Boη nlânge nyé nēn μεέ, nyédəη bad ábe békóó nyé, nyékánnad-τε ábe bétagte nyé.

45 Nzé nyêbele nê, né nyéēbē bán ábe Titée awên awě adé ámín. Alóme’ enyεn ne mbúú wée bad bé mbéb ne bé bwâm nyaa póg.

46 Nzé edáá bad ábe bédáá wε bēnpεn, nê déepiinédte wε nsábe ké nhóg. Káəηne besaad-bé-tááε bómpē bébele melemlem.

47 Nzé elente’ ábōη bad bēnpεn né ebele melemlem ngáne kénzée ampée ábeleé. Káəηne bad ábe béesě bad bé Israel bébele nê.

48 Né-óó, mbeltéd nímēn rítəηgéné née rityéémé bwâm, nēngáne mbeltéd níme awên Titée awě adé ámín.

6

Ayáged áde Yesue tâηgene áwōηgen bad

1 “Nyétéd pónδέ! Nyéēbēlē nsón ní Dyǒb ábel boη bad bényín nyé. Nzé nyébele nê, né nyéekudté nsábe wée awên Titée awě adé á nkamlεn ní mín.

2 “Né-óó, nzé ebage mod chǒm éche átógnéné, weékūmē nkəη nēngáne bad ábe bédoge yəl. Békume nkəη á ndáb é mekáne ne á dyad-tê wée bad bédíí, ábel boη bényín bó. Ne mbále nlânge nyé μεέ, bémáá nímab nsábe rísyāəl akud.

3 Boη nzé ebage mod chǒm éche átógnéné, weébēlē-σε ké awoη wēn awě étómténé adəη abíí.

4 Nê débēl mod ké nhóg éebíí’ε chǒm éche ébágé mó. Dyǒb, awoη Titée awě anyíne mam níme mébenled á e’koηnéd-te móśsābē wε.

Ayáged áde Yesue tâηgene mekáne
(Luk 11.2-4)

5 “Nzé nyékanne’, nyéekánné’ née bedog-badé, ábe nzé békánné’ bédəə atyéem á ndáb é mekáne ne á mbom, ábel boη bad bényín bó. Ne mbále nlânge nyé nēn μεέ, bémáá nímāb nsábe rísyāəl akud.

6 Boη pεn, nzé mod akánné’, asól áwē toη-tê, ádíb ekob, boη ákánnē wée eche sáη Dyǒβε awě mod éēnyínēē. Ene pónδέ awōη Titée awě anyíne’ mam níme médé á e’koηnéd-te āsābē wε.

⁷ Nzé nyékánne', nyéebádnán e'yale mbád ne mbád, ngáne bad ábe béesě bad bé Israel bébeléé. Bébelé béwēmtān bán Dyōb déwōg bó mekáne áyāle bebúdé e'yale áte.

⁸ Nyéebág née bó, áyāle Dyōb, awên Titée, amaá abii chōm éche nyétógnéné byánán nyéēsédéd mó.

⁹ Né-ǎó, enén nyaa e mekáne chōo nyétāngéné akáne, Dyōb, Titée awêd, awě adé amīn, edúbé ébê ne ádonj dīn.

¹⁰ Mmōj nkamlēn ríhye rítéd etál.

Bad bé nkōjsé bébel mekan níme éhedéé, ngáne ébenlaadté amīn.

¹¹ Bag sé echéd ndyééd e epun e bīn é' chii.*

¹² Lagsén sé nímed mbéb, ngáne sémpē sélagsanné mod téé awě abelé sé mbéb.

¹³ Weémwāg-se sēhún á mekágsen-tē, boj húd sé á mekáá mé Satan.†

¹⁴ Nzé nyēlagsan bad mewusé níme bébénlé nyé, né Dyōb Titée awên awě áde amīn mómpe ālagsén nyé.

¹⁵ Boj nzé nyēēlagsán bad, né ké Dyōb awên Titée éelagsénné nyé.

Ayáged áde Yesue

tāngene adid á yāl nzaa á mekáne-tē

¹⁶ “Nzé edide yāl nzaa á mekáne-tē, weésudné' ngáne bedog-badé bébeléé. Béchēmtē' e'só á nló ábel boj bad béchem bán bédide yāl nzaa á mekáne-tē. Ne mbále, nlānge nyé nén meé bémáá nímbāb nsábe rísyāāl akud.

¹⁷ Boj nzé edide yāl nzaa á mekáne-tē, éwōbē e'só, ésēdē-é nló áte.

¹⁸ Běl nē, ábel boj bad béechemé bán edide yāl nzaa á mekáne-tē, étōmēé awōj Titée awě mod éēnyīnēē. Anyīne' mam níme médé á e'kojnéd-te, mó-'aa āsābē wē.

Ayáged áde Yesue

tāngene awōj á bwēm

(Luk 12.33-34)

¹⁹ “Nyéēkojnád yāl nhōn á nkōjsé wén, wée síi ne ngag bébēbēdtē, bechīb-pe ámpē bébóó ndáb, béchīb.

²⁰ Boj nyékoo nímbēn nhōn wée síi ne ngag béebébdé, bechīb-pe ámpē bébóó'ē ndáb se béchīb.

²¹ Nyébíi bán wée nhōn níbágbkē mod, áhed dōo nlém-me níbágbkē mó.

²² “Díd dōo áde ngáne etrukáj é yāl e mod. Nzé díd ákénlé wē áte, echoj yāl esyāāl chōmpē ebélé ekélé.

* **6:11** Bag sé ndyééd e epun e bīn é' chii káa ndyééd e epun e bīn é' chān. † **6:13** Donje á kálag dé'só ábádé bán Nkamlēn, ngīne ne ehúmé bédii ábōj á ngīndé ne á ngīndé.

23 Nzé déékênle, yǎl chóm̄pē ēlōn wε áte ne ehíntén. Né-ǎǎ, nzé chóm̄ éche ényínte nyé ekíde étímé abé chóm̄ éche étímté nyé á ehíntén-tê, né échê ehíntén échê nyébēē áte étómtēn ngíne abé.

24 “Modmod eéhēlēē-se abé mbāledε a bewōŋ bēβε. Alūmēd nhóg edəŋge tómaa aníníí, ké’ε átímēn nhóg, abāŋ-’ε aníníí áyāl. Weéhēlēē-se ebé mbāledε a bad bēβε abé ahóg. Weéhēlēē-se ebé mbāledε a Dyōb se ebé-’ε mbāledε a mōné.

25 “Né-ǎǎ, nlāŋge nyé nén mēé nyéētāgē áte á alongé, se nyéhōbē nén bán cheé nyédyēē, ké’ε nzé-chómé nyémwēē, ké’ε cheé nyéwāā’ε á yǎl. Eesaá mbāle bán alongé átómé ndyééd-ε? Yǎl-le ámpē eesaá etógnén tómaa mbóté-ye?

26 Nyénōne menōn, méewēnēē bwēm, méēpādēē, méewóo-’áa hōm ádē békōŋgēé medyé. Kénê, Dyōb awēn Titée awē adé ámín adídte mó! Nyéebíí’ε bán nyédé etógnén bwāmbwam tómaa menōn-ε?

27 Nzé-módé áwēn tínté ahele átāg áte káǎŋ, abád ké epun ehóg áwē alongé?‡

28 Cheé-ǎ ékǎǎ boŋ nyétagé áte áyāle mbóté éche nyéwāá’ε? Nyénōne’ mbonja éche édé á mehín-te ngáne ékwogεé. Eebeléé ntǔ, éebaŋgēé mesaŋ.

29 Nlāŋge nyé nén mēé, ké kǎŋ Solomonε ne nímē nhōn nisyāāl eewāá’áa mbóté éche épédé échén mbonja ké póg e’boŋ.

30 Nzé Dyōb áhελεε áwāádtē e’sum ábē é’bāg chii boŋ chǎn bēhé bó á dü, né éetómmé nyé awáad né-ye? Chán adúbe ádíí nyé mwāmpín nén?

31 Né-ǎǎ nyéētāgē áte bán, ‘Cheé sédyēē? Cheé sémwēē?’ Ké-’ε bán, ‘Cheé séwāā’ε?’

32 Bad ábe béesē bad bé Israel bóǎ béchyεε’ ákud échén ndín é bwēm. Awēn Titée awē adé ámín abíí áa nyétógnéné ábén bwēm é’syāāl.

33 Boŋ nyésébe nyé nyéhεd mam mé nkamlen ní Dyōb tómaa mam mésyāāl, nyébele-’ε ngáne Dyōb áhεdnεé nyé. Nzé nyébele nê, né Dyōb débē nyé ábíníí bwēm é’syāāl.

34 Né-ǎǎ nyéētāgē áte áyāle epun é’ chǎn. Epun é’ chǎn chēn éwōŋ nímē metake níme mékwognéd chó. Epun téé éwóó nímē metake.

7

*Ayáged áde Yesuε
tāŋgene bad ábe békáadte baáb*

(Luk 6.37-38, 41-42)

1 “Mod eekáádté waáb. Nzé ekáádté wēn, né Dyōb dómpē dékāád wε.

‡ 6:27 Abád ké epun ehóg áwē alongé káa áchab tómaa ngáne ádíí.

² Nyaa echě ékáádté wě̄n, chóo Dyõb dómpē dékáādtē wε. Melemlem mé nhəgtéd níme ébénlédé móo Dyõb dómpē débénlédé.

³ Cheé ékáá bonj éwāmsān mwā púuted anyín á dīd áwēn, ésebán ehēle nkəg níme níde mmõn á dīd anyín?

⁴ Chán éhēle-se eláá mwānyonj wεé ámwε móhūd mó púuted á dīd, áde nkəg nídí mmõn á dīd?

⁵ A-edog-bad! Sébé éhūd nkəg níme níde mmõn á dīd, dáo wétõj' é púuted echě edé mwānyonj á dīd anyín, bonj ehūd-te chó.

⁶ Weetédé mam mé Dyõb se ébē mbwé, áyāle ěkunnéd wε yǎl ékūm-mε wε. Weebwémmé nguú échõn ngese áyāle édyantéd chó ámín.

Hedén Dyõb kéchéé éche éhēdēé

(Luk 11.9-13)

⁷ “Hedén Dyõb, äbē wε. Hēd, Dyõb débēl enyín, kūm ekob, Dyõb dédibnéd wε.

⁸ Ayāle kenzéé awē ahēdné Dyõb, äkūd, awē ahédé-'ε, änyín. Kenzéé-'ε awē akumé ekob, Dyõb dédibnéd mó.

⁹ Sáá-a-mwān ahéé mwān áhedénné ewēle, bonj ábe mó aláá?

¹⁰ Ké-'ε nyé ahéé mwān áhedénné súu, bonj ábe mó nyǎ?

¹¹ Nzé e'bébtéd é' bad néε nyé nyébage áben bán kəse é bwēm, tógtén-naá echēn Sáj awē adé ámín? Chán-nō éebaá bad ábe béhédné mó kəse é bwēm?

¹² Né-óó, kéchéé éche édáá wεé bad bébel áwõn, ébel chó áwāb. Nén dáo mbéndé e Dyõb ne bekal-bé-e'dáádəj ékoo' é ayáged.”

Nzii e alonjé áde déemaá',

elélé áte

(Luk 13.24)

¹³ Yesuε ambád aá, “Bwεé á ekob éche échíné áte, áyāle ekob éche ékag á dū-á-muú ékálé áte, nzii eched-te etánlédé, bad ábe bébwag-kε áhed bébúú áte.

¹⁴ Bonj ekob é nzii e alonjé áde déemaá' edé mwāmpín. Nzii-'ε echě etime áwed elélé abwε áte. Nguse é bad chóo ébwag-kε áhed.

Bekal-bé-e'dáádəj bé metóm

(Luk 6.43-44)

¹⁵ “Nyétéd pónde ne bekal-bé-e'dáádəj bé metóm. Bélúnte byánán bépwéédtédé néε nídyõn ní mbód, bonj áwab nlém-té bédé ebébtéd néε ngə.

¹⁶ Nyéēchem bó á mbéltéd nímbāb. Mewāj méchyáa e'pum é' besabé-yε? Ké-'ε mekōd méchyáa' e'pum é' mángəle-yε?

17 Melemlem-'aá bwel ké é'héé ábe é'kwoge' bwâm, é'chyáa-'ε e'pum é' bwâm. Boŋ ké é'héé ábe béekwogé' bwâm, béechyāā-'é e'pum é' bwâm.

18 Bwel é' bwâm béehelée e'pum bé mbéb achyáa. Bwel bé mbéb-pe béehelée e'pum é' bwâm achyáa.

19 Bwel ké é'héé ábe béechyāā' e'pum é' bwâm, nwóo-nzag ákwel bó, abwém bó á dü.

20 Né-óó, nyéēbīi bekal-bé-e'dáádəŋ bé metóm á mbeltéd mímāb.

*Bad ábe béhide Yesue
ne nlém nībe
(Luk 13.25-27)*

21 "Saké mod téé awě achəgtaad me aá, 'A-Sán, A-Sán,' əsəl á nkamlən mí mín. Bad ábe bébele ngáne echem Sán awě adé amín áhedneé bó, bóó bésəl.

22 Ade epun é nkáásé mé asóg épeé, bad híin bépě áwēm, béləŋgē me bán, 'A-Sán, A-Sán, ngómē səkānlé'áá bad mam míme Dyöb álómné'áá sé aá mébenléd, á dīn ádōŋ, sébenléd-te ádōŋ dīn ábíded bad e'dáádəŋ bé mbéb áte, sébelé-'ε menyáké híin!"

23 Héé mēlāā' é bó meé, 'Meebí' é me nyé. Nyésyəə me á dīd-te! E'bébtéd é' bad ngēn!"

*Belōŋ-bé-ndáb bébe:
a debyéé ne a eyókél
(Luk 6.47-49)*

24 Yesue ambád ámpē aá, "Né-óó, mod téé awě awógé ábēm e'yale bēn, boŋ ábelé-'ε ngáne é'hóbéé, adíi nēe mod a mekínzé awě alóó ndáb á ebēn é aláá mín ábel boŋ éwúu ásē.

25 Ambíd e nē, mbúú e ngíne enchá, e'dīb é'lóne, ekukud-te étóm wéε ene ndáb émbēē, boŋ enkēnkweé, áyāle enlōŋnéd á aláá mín.

26 Boŋ kénzée awě awógé ábēm e'yale bēn, boŋ eébele ngáne é'hóbéé, adíi nēngáne eyókél é mod éche élóó eche ndáb á nsíi mín.

27 Ambíd e nē, mbúú e ngíne enchá, e'dīb é'lóne, ekukud-te étóm wéε ene ndáb émbēē. Ene ndáb enkwě. Enkúme émā-d-te ahentéd áte."

Kunze eche Yesue awóó áyáged

28 Ade Yesue amáá mímén mésyāā́l ahób, amute áde áwóglánnáá mó démbē menyáké bwāmbwam áyāle nyaa echē áyágté'áá.

29 Ayágté'áá bó nēe mod awě nzé ahóbé, né émáá. Eeyágté'áá, nēngáne bemeléede bé mbéndé.

8

Yesue achõhté mod

awě meləḡ məkóbé

(Mak 1.40-45; Luk 5.12-16)

¹ Yesue ansüd á ekone sé. Ade ápédé é ekone sé ndun e mod ehídé'áá mó.

² Hê dóo mod nhóg awě meləḡ məkóbé ápédé áwē boḡ ábwōgē mebóbóḡ ne edúbé ésyāāl, áhōbē nén aá, “A-Sáḡ, nzé edáá ehēle ébēl me nsáḡ.”*

³ Dóo Yesue ábidté ekáá, ábānē mó á yāl boḡ álāḡgē mó aá, “Ndáá, sáḡ!” Abwōg-ábwōg nímē meləḡ mēmmaá ane mod á yāl.

⁴ Dóo Yesue álāḡgēé mó aá, “Weelāḡgé modmod dyam áde ábénlédé, boḡ kě élúmed yāl wée prise, ásimen we. Ebag-ke mende ngáne mbéndé e Mosee éhedeé, álúmed bad wée mósāā.”

Yesue achõhté mbaledé

a mod ambáá a sánze

(Luk 7.1-10)

⁵ Ámbīd e nē, Yesue ankě á dyad á Kapenahum. Néé ápédé áwed, mod ambáá a sánze é Roma ambé awě akamlaan mbwókēl e sánze. Ane mod anhye mó achán, áhōbē

⁶ aá “A-Sáḡ, awēm mbaledé eédye'é bwām, adé á anoḡ de nkole á ndáb. Eéhēlēē ahide ásē. Atage bwāmbwam.”

⁷ Yesue anláá mó aá, “Mēpě, níhōōd-te mó.”

⁸ Dóo mod ambáá a sánze ne átimtanné Yesue aá, “A-Sáḡ, mmēn meékwognedéé ákob we nken áwēm ndáb, boḡ hób ké eyale, awēm mbaledé ádyéé bwām.

⁹ Mmēn ndii mod awě adé ásē e nkamlen, mmēn-ne nwóó sánze éche níkamlanné. Nlāḡge póg mēé, ‘Kǎg’, ékǎg-ke né dēn, empée mēé ‘Hyǎg’, éhyǎg-ke né dēn. Nzé nlāḡge awēm mbaledé mēé, ‘Bě́l échén’, ábelé-'e né dēn.”

¹⁰ Ade Yesue áwógé nē, yāl enkóm mó áte. Dóo álāḡgēé bad ábe béhídé'áá mó aá, “Ne mbále, nlāḡge nyé mēé, meényīnēē mod a aloḡ á Israel ké nhóg awě awóó nyaa e adúbe echē anén nken-e-mod áwóó.

¹¹ Nlāḡge-'e nyé nén mēé pónde echē ngande ébēē á nkamlen ní Dyōb, bad híin ábe bénkētāḡgēn abé áhed bēbīd á akuu ne á mbəḡ ábē á ngande nchoo ne betaa, Abrahamē, Aisigē ne Jakōbē.

¹² Boḡ bēbīdēd bad ábe bēntāḡgēn abé á nkamlen ní Dyōb á ebwōg-te, bēbwēm bó á ehíntén-tē. Áhed-taá béchyéé'é bēdyāg-ke mesoḡ á nsəl.”

* **8:2** Mmēn ntelédé níde á Kálag e Levitikus eped dyóm ne é'láán nchoo móóm méniin ne nítaan ápe nchoo móóm méniin ne ntóób (Lev 13.45-46).

13 Dóo Yesue álângeé ane mod á sánze aá, “Súé’ á ndáb, ébenled ngáne édúbpé.” Melemlem mé pónde mbælede awë ane mod ambáá a sánze andyë bwâm.

*Yesue achõjté ekud é bad
(Mak 1.29-34; Luk 4.38-41)*

14 Adë Yesue ápédé á ndáb wéé Petro, antán Petro mwaád nyaá á anõj dé nkole, ahéb dënsog mó.

15 Néé Yesue áchõngé mó á ekáá, ahéb ámāā mó. Anhidé ásē, ákõb-pe Yesue nken.

16 Ene ngukél bad bẽmpɛ́ɛ́n bad hĩin wéé Yesue, ábe e'dæðdɔŋ bé mbéb bẽmbɛ́ɛ́ áte. Yesue ambenléd ábē e'yale bé nsal abídéd ábê e'dæðdɔŋ bé mbéb, áchõðd-te bad bẽsyā́l ábe békónlé'áá.

17 Yesue ambël nímmén mẽsyā́l álóned e'yale ábe Dyõb dénlõmẽnnē nkal é'dæðdɔŋ Yesayaa nén aá, “Ankobén syánē nkole rĩsyā́l ne nímmēd metake.”

*Bad ábe bẽmpon Yesue ahid
(Luk 9.57-62)*

18 Ade Yesue anyíné ngáne ndun e mod élanédé mó, anláá ábē bembapɛɛ aá bõbõó bétime á ped e edib-é-nzab eníní.

19 Hê dóo meléede a mbéndé nhóg ápédé áwē bonj áhõbē aá, “A-meléed, mǝhĩd wɛ kéhéé áde ékagké.”

20 Yesue antimtén mó aá, “E'bubwóg é'wóó ábab e'lóm wéé bẽsóléé, menõn-ne ámpē méwóó nímmab mũm, bonj Mwän-a-Moonyonj eewóó'é hõm ádë ábánnéé nló.”

21 Dóo mod ampée awë mómpē ahidé'áá Yesue álângeé mó aá, “A-Sánj, mwë, rĩsẽbe rĩke rĩlime echem sánj.”

22 Dóo Yesue átímtanné mó aá, “Hídé me, chené ndim ní bad mèn rĩlime nímmāb ndim.”

*Yesue ahõódté ekukud
(Mak 4.35-41; Luk 8.22-25)*

23 Ene pónde dóo Yesue ásólé á bõle-té ne ábē bembapɛɛ bonj bẽbwõgē eke.

24 Adë bépédé á edib-te, dóo ekukud é ngíne ébóótédé átóm. Embē ngíne nyaa echë káõjne bõle bẽmponné asú ásē á mendíb-te. A pónde eched Yesue akúné'áá.

25 Hê-'aá bembapɛɛ bényeméé mó ásē bonj bẽlāngē mó bán, “A-Sánj, sõn, wõngén, pón syánē dewág-õõ!”

26 Yesue ankwenntén bó aá, “Cheé ékás bonj nyéwõgē mbwóg? Cheé ékás bonj ádën adúbe ábē mwāmpin nén?” Dóo átyéémé ámín, bonj ákamlán ekukud éche étómé'áá, ne edíb éche éhódé'áá áte. Abwõg-ábwõg ekukud énsēle, edíb ámpē éche éhódé'áá áte énsõg ahod.

27 Yäl enkóm bembapεε áte bwámbwam áde bényíne nê, básedté bánken, “Ebál é mod éhéé chén éche kááñ ne ekukud ne mendib béwógneé?”

Yesuε achōjté bad bébe

ábε e' dāádāñ bé mbéb bémbēē áte

(Mak 5.1-20; Luk 8.26-39)

28 Ade Yesuε ne ábē bembapεε bépédé á múde mé edib-é-nzab mímíní, á mbwóg e bad bé Gerasin, bad bébe ábe bémbíd á soóbadε bémbomén mó. E'dāádāñ bé mbéb bémbē ábē bad bébe áte. Abē bad bémbē nğanļen nyaa echē mod ké nhóg éechuε'áá ene nzii abwε.

29 Anyín áde bényíne Yesuε, bēmbotéd abón bán, “A-Mwǎn a Dyōb, cheé syánē déwónné? Epedé hén ákógsen sé áde pónde éēpēdēē-yε?”

30 Esog é nguú chό-'ε ébédé benben ne áhed, édyāg medyē.

31 Héε ábē e'dāádāñ bé mbéb é'cháa-'ε Yesuε bán, “Sébíí bán wēbídēd sé, bon tēdé sēsól á esog é nguú-tē éche éde híní nê.”

32 Dóo Yesuε ákamlanné ábē e'dāádāñ bé mbéb áá, “Nyébíd!” Abíd áde ábē e'dāádāñ bé mbéb é'bidé ábē bad áte, bénsól nguú chē áte. Abwōg-ábwōg, échē esog é nguú émpādē ásē, ényagté' á eláá é nkin mé edib-é-nzab, éhún á edib-tē, éwé-'ε.

33 Benon bé nguú béntōm mehélé á dyad-tē, békag békánlé bad dyam áde ábenlédé ne ábē bad ábe e'dāádāñ bé mbéb bémbēē áte.

34 Awóg áde ábē bad bé dyad béwógé nê, bēmpādē ásē áke dé atán Yesuε. Néε bényíne mó, bēnchāñ mó bán, áhide áwab mbwóg.

9

Yesuε achōjté mod

awē awédé epεd

(Mak 2.1-12; Luk 5.17-26)

1 Ambíd e ene pónde, Yesuε ansól á bōle-tē ámpē, áchābē edib-é-nzab, átīm ámbíd áwē dyad wēε ádyéé'áá.

2 Apε áde Yesuε ápédé áwē dyad, bad behóg bēmpēén mod á mekále mīn awē awédé epεd. Ade Yesuε ányíne adúbe áde ábē bad, anláá ane mod awē awédé epεd áá, “A-mwǎn, weewógé mbwóg, nlagséné wε mbéb.”

3 Hē dóo donje dé bemeléde bé mbéndé bényonjéé áte bán, “Anén mod asyáa Dyōb!”

4 Yesuε anchēm bó mewēmtēn áte. Héε ásedtéé bó aáken, “Cheé ékáá bon nyéwón nímén mewēmtēn mé mbéb áte?”

5 Ahéé adé dyam ásad, áhób wεé, ‘Nlagséné wε mbéb,’ káa áhób wεé, ‘Syáá ásē, ébooted áke?’

6 Boŋ mëlümēd nyé meé Mwän-a-Moonyoŋ awóó kunze á nkõŋsé álagsen mbéb.” Héé álângeé ane mod awě awédé eped aá, “Syáá ásē, étêd nímõŋ mekále, ésúé’ á ndáb.”

7 Dóó ane mod áhídté ásē boŋ ásūē-’é á ndáb.

8 Mbwóg ménkõb bad ábe bényín ngáne ádén akan ábénlédé. Bébootéd-te Dyõb aken áde ábágé baányoŋ kunze ábel échén ndín é mam.

Yesue achénlé Matyo

áhid mós

(Mak 2.13-17; Luk 5.27-32)

9 Ambīd enê Yesue ansyáá ádê abwóg á hõm. Ade ákagké nê, annyín mod awě béchágé’áá bán, Matyo. Matyo andyēé ásē á ndáb eche ásánté’áá tááse áte. Héé Yesue álângeé mós nén aá, “Hídé me.” Dóó Matyo átyéémé ámín, boŋ áhídē-’é mós.

10 Ambīd e pónde Yesue ankě á ndáb wéé Matyo* ádyé ndyééd. Ekud é besaad bé tááse né bad bé mbéb bémpēe bémpě bédyēēn Yesue ne ábē bembapēe áhed.

11 Nēe donge dé Befarisia bényíné ngáne Yesue ádyééné échē ndín é bad, bēnsédéd ábē bembapēe bánken, “Cheé ékáá boŋ awen meléede ádyāg ndyééd ne besaad bé tááse ne bebél bé mbéb bémpēe?”

12 Dóó Yesue ákwentanné bó aá, “Bad ábe bédyēé bwám béetógnenēé mod-a-bwel. Bad ábe békõnle’ bóó bétógnéné mod-a-bwel.

13 Nyéke nyéhéd áte ábel nyésõŋten ábén e’yale ábe é’ténlédé á kálag e Dyõb nén bán, ‘Chõm éche níhednéé bad édíi nlém ní ngõl, saké mende.’ Meépedeé á nkõŋsé áchéle bad ábe békõbnédé á’sõ é’ Dyõb, boŋ mpedé áyāle bad bé mbéb.”

Nsedtédtê tãŋgene ádid yãl nzaa

á mekáne-tê

(Mak 2.18-22; Luk 5.33-39)

14 Hê dóó bembapēe ábe Jõne, Ndusenē bépédé wéé Yesue boŋ bēsedté mós bánken, “Cheé ékáá boŋ sé ne Befarisia sédidé yãl nzaa á mekáne-tê, boŋ ábõŋ bembapēe pen béedidé?”

15 Yesue ankwentén bó ne ngan aá, “Chán bad ábe bélébpé á ngande e e’wõngé béhele bélebe’ áde bédíi ne mod awě akudé sómbé? Béehelée. Boŋ epun épě éche békobénné bó mod awě akudé sómbé. Echê epun dóó bédidté yãl nzaa á mekáne-tê.

16 Nyébíi nén bán, nzé mod anabpe’ mbóté, eetédéé eped é abad ékõlê se ánabnéd nchun mí mbóté, áyāle nzé échê eped é abad ékõlê ébóótédé abób áte ébelé éhabnéd abad dé nchun. Nê ábele’ échê epõn é mbóté ékale’ áte tómaa ngáne énsēbēē abé.

* 9:10 Ndáb wéé Matyo káa ndáb eche Yesue.

17 Melemlem nêṅgáne mod éētēdēē mīm mékōlē se ápen mó á nchun mé ntyág ní ngob e nyam. Ayāle nzé abelé nê, né mīm méhōd kááṅ ntyág ní'yéd? Mīm mémād asyōge, ntyág-ke ámpē níbé. Boṅ bétédēē mīm mékōlē béhé á ntyág mékōlē-te. Nê ábele' mīm mébé bwām, ntyág-ke ámpē níbé bwām.”

*Yesue apuúdté ngōndére póg
echē enwé
(Mak 5.21-43; Luk 8.40-56)*

18 Ade Yesue álāṅgēé bad mímén mekan, mod a nkamlēn nhóg ampě áwē abwóg mebóbōṅ ne edúbé ésyāāl, áhōbē nén aá, “Awem mwān a mmwāád awédé bōōb nén dēn, hyág ébān mó ekáá á yāl ábel nén ápuu.”

19 Né-ōó Yesue ampádé ásē ne ábē bembapēé béhídē ane mod.

20 Ade békagké nê, mmwāád nhóg ambé awē anwōṅ nkole míme mekií mébídé'áá mó á yāl pōndé ésyāāl. Mmē nkole níbéde mó á yāl á etūn é dyōm-a-mwé ne níbe. Héé ane mmwāád ábídé Yesue á mbíd, ásitán mó mesó mé nkobe míme ánwāā'é.

21 Ambel nê áyāle ánwálé mewēmten aá, nzé mósiténé míme nkobe, aá né móodyéé bwām.

22 Dóó Yesue ákúnnédé boṅ anyín ane mmwāád. Anyín áde anyíné mó dōó álāṅgēé mó aá, “A-mwān-a-mmwāád, adúbe ádōṅ ádíde wē bwām.” Abwōg-ábwōg ane mmwāád andyēé bwām.

23 Yesue ampě á ndáb echē ane mod a nkamlēn. Ade ásolé á ndáb-te, antán ndun e mod ebele ntōgag ní ngíne ne bad ábe bétóo e'lōṅ, békōnē-'e nkāṅgé ní kwééd.

24 Dóó Yesue áhóbēé aá, “Nyé moosyāāl nyébíd á ebwóg, áyāle anén mwān-a-mmwāád eewédéé, akúne kúnén.” Héé bó moosyāāl bébóótédé mó awōō.

25 Boṅ áde ene ndun e mod émáá abíd á ebwóg dōó Yesue ásolé á toṅ echē bēnnaádté ane mwān. Néé Yesue áchéṅgé mó á ekáá, apádé-'e ásē ábwōg-ábwōg.

26 Adén akan dēnkanléd ene pēd e aloṅ esyāāl.

Yesue achōṅté bad bé ndím bébe

27 Néé Yesue áhídté adê abwóg á hōm, bad bébe ábe bēnkwe ndím béhídé'áá mó ámbíd, bélébpē-'e e'saád bán, “A-Mwān a mbyaa míme Dabide, wóg sé ngāl.”

28 Ade Yesue ásolé á ndáb-te, ábe bad bébe ábe bēnkwe ndím bēntān mó. Dóó Yesue ásedtéé bó aá, “Nyédúbpé nén bán nhele níbel nyēnyínen-e?” Bēnkwentén mó bán, “Ée. A-Sāṅ, sédúbpé.”

29 Dóo Yesue ábáne bó mekáá á mǐd, boŋ áhōbē nén aá, “Nyéwóo adúbe bán nyéēnyīnēn, né-ǎó ébenled ngáne nyédúbpé.”

30 Abwōg-ábwōg bébootéd-te anyínen. Boŋ Yesue asím bó etúu áte, álāngē bó aá, “Nyéelāngé mod ké nhóg ádén dyam áde ábénlédé.”

31 Boŋ ké nê, née bébídé áhed, bémbē békēēn nkalan ene ped é alon ésyāāl ngáne Yesue ábélé menyáké.

*Yesue achōŋté mod
awě eehóbe'áa dyam*

32 Née ábē bad bébe ábe bēnkwe ndím ábe Yesue áchōŋté béhídté, bad bēmpēēn mod wée Yesue awě ankwě ebóbé áyāle edáádəŋ é mbéb émbē mó áte.

33 Boŋ áde Yesue amáá ane mod échē edáádəŋ é mbéb abíded áte, ambootéd dyam ahób. Nén dénkōbēd ndun e mod echē ebédé áhed menyáké, béhōbē-’e bán, “Dyam née ádén déēbēnlēdēē á Israel mbéd.”

34 Boŋ Befarisia pen béhōbē nén bán, ahele bad e'dáádəŋ bé mbéb ahúd áte áyāle kəŋ e e'dáádəŋ bé mbéb chóo ebage mó ngíne ábel nê.

Yesue awógé bad ngəl

35 Né-ǎó Yesue akagé'áa myad mésyāāl, mémbáá ne mésad ene ped e alon, áyāgtē eyale é Dyōb á ndáb é mekáne, ákalé-’e nkalan mí bwám mé nkamlen ní Dyōb. Yesue achōŋté'áa bad bé nkole bésyāāl ne nyaa é nkole ésyāāl éche émbē áfínté echáb.

36 Ade Yesue anyíne ndun e mod, ngəl enlóg mó á nlém-té bwāmbwam áyāle echáb. Ambé bó ngəl áyāle bétágé'áa áte, béēwóo-’e nwóŋgen. Bémbē née nídyəŋ mí mbód níme méēwōo nnən.

37 Dóo álāngéé ábē bembapēē aá, “Nzag echyáá bwāmbwam, bwēm é'hednaad apád, boŋ bepád béebuu'é áte.

38 Né-ǎó, nyékānne nén bán nwóo-nzag álóm bepád.”

10

*Bembapēē bé nlomag
dyóm ne bébe*

(Mak 3.13-19; Luk 6.12-16)

1 Ambíd e nê Yesue anlād ábē bembapēē dyóm ne bébe áte. Ambé bó kunze ábided bad e'dáádəŋ bé mbéb áte, áhood bad bé nkole ne nyaa é nkole ésyāāl.

2 Mǐn níme bembapēē bé nlomag dyóm ne bébe ábe Yesue mômén: A'só, Simōne awě béchágé'áa bán Petro ne mwānyan Andreyā. Jemse bó mwānyan Jōne, bán ábe Zebēdiē,

3 Filibē ne Batolomyo, Tōmase ne Matyo nsaad-a-tááse, Jemse mwān awě Alfōse, ne Tadiose,

4 Simɔne awě ambé á epepé é kán e alon, ne Judas Iskariɔde awě antim Yesue asóm.

*Yesue alánge bembapeε bé nlomag
ngáne bébenlé míme nsón
(Mak 6.7-13; Luk 9.1-6)*

5 Abê bad dyóm ne bébe bóo Yesue ánlōmmē. Anláá bó aá, “Nyéekāg á myad míme méesě myad mé alon á Israel, nyéekāg-ke dyad ké ahóg á alon á Samaria.

6 Bon nyékag wée bad bé Israel. Bédé née rídyɔn ní mbód míme níbóó.

7 Nyékag, ngáne nyékagké, nyéhante nén bán, ‘Nkamlen ní mín rídé benben.’

8 Nyéchoŋte bad bé nkole, nyépuudte bad ábe béwédé, nyéchoŋte bad ábe békonle nkole mé meləŋ ábel bésān, nyébídte-ε bad e'dəódəŋ bé mbéb áte. Mbagé nyé ngine ábel nímén mésyā́l, meéhednéé nyé nsábe. Né-ɔ́ó nyémpē nyéke nyébele melemlen nyééhēdnē bad nsábe.

9 Nyéewánlé mənē ké nhóg áyāl.

10 Nyéewánlé ekwε, ké'ε mbóté ébe áyāl. Nyéewánlé metámbe, ké'ε ntón. Ayāle mod a nsón atəŋgéné ndyééd akud wée mod awě ábenléé nsón.

11 Nzé nyésólé dyad ké ahée, nyéhēd mod awě akwěnténé nyé nken akob, nyédyεε áwe ndáb kásŋ ne pónde éche nyéhídtéé ádé dyad.

12 Ndáb ké ehée echē nyésólé áte, nyélēlēd bad ábe bédé áwēd-te nén bán, ‘Nsaŋ níbē ne nyé.’

13 Nzé bad ábe bédé áwēd-te békóbé nyé nken, nímén melentən mé nsaŋ ní Dyōb níbē ne bó. Bon nzé béekobe nyé nken, nímén melentən ní sú ne nyé.

14 Bon nzé nyēpedé ndáb ké'ε dyad ké ahée, bon béekwentene nyé awóglən, nyékūd ebumbú á mekuu áde nyéhídtéé áhed, álúmed nén bán, Dyōb déekobéé bó.

15 Ne mbále, nlánge nyé nén mée á Epun é Nkáásé, nkógsen míme myad mé Sodom ne Gomora bényinnē mébē mwāmpin tómaa míme bad ábe bédé ádé dyad.”

*Metake míme
bembapeε békudté
á dñn áde Yesue*

(Mak 13.9-13; Luk 21.12-17)

16 Yesue ambád aá, “Nyénəne’, nlóme nyé née rídyɔn ní mbód áfintē e ngə. Né-ɔ́ó nyébē mekínzē née nyə, nyépwíitēd-te née élā́.

17 Nyétéd pónde, áyāle bad bébē ábe békéén nyé á kóte, béswādtēd nyé e'tanɡú áwab ndáb é mekáne.

18 Ayāl e echēm bēpēén nyé á'sō é' benkamlēne ne é' kâh. Bébēl nê âbel nyékale bó nkalanj mí bwâm, nyékale-'ε bad ábe béeesē bad bé Israel.

19 Nzé bēpēéné nyé ké ahéé ákáad nyé, mod eētāgē' áte áyāle chōm-εε áhōbpē ké'ε ngáne áhōbpē chō. Ade pónde'épēé, chōm ébē éche áhōbpē.

20 E'yale ábe áhōbpē béebáá ábē, bēhūū ne Edāádāh éche eche Sāh awē áhōbpē mó.

21 Mod ábe mwānyan á mekáá mé bad bēmpēe ábel bēwúu mó. Sée mwān ámpē ábēl melemlem ne mwān. Mwān ákunnén sáá ne nyanj yāl ábēl bēwúú-'ε bó.

22 Mod asyāál ákōó nyé, áyāl echēm, boh kénzée awē ákaán nímē metake nlém kááh ne a asóg, ákūd e'soósoh.

23 Nzé bétágté nyé á dyad ahóg, nyényaged nyéke ádíní. Ne mbále, nlānge nyé nén meé, nyéepaá nsōn amad á myad mé alonj á Israel mésyāāl, boh Mwān-a-Moonyonj ápag.

24 Mwān-a-ayáge eetóméé mod awē ayágte mó. Mbāledε-'ε eetóméé eche sāj.

25 Né-óó mwān-a-ayáge eetāhgeεé nēe áhedeé edúbé éche étómé éche mod awē ayágte mó. Mbāledε-'ε ámpē eetāhgeεé nēe áhedeé edúbé éche étómé éche eche sāj. Nzé bēchúúdé sáá-a-mbwóg bán Belzεbulε, né bēchuú bad ábe bédé áwe ndáb mīn nīme mébébé tómaa nê.

Mod awē bétāhgeé abāh

(Luk 12.2-7)

26 "Né-óó nyéebáá' moonyonj. Ayāle dyamdyam déesaá á e'kojhéd-te áde déebíd áwed. Ké ahóg-ke déesaá, áde ásóomé boh bán déebyéénné.

27 Mam mésyāāl nīme nlāngeé nyé á ehíntén-tē, nyéhōb mó á e'nyínen bé ekide. Mésyāāl-ε nīme nyéwógé á kun-tē, nyékal mó á nhéné.

28 Nyéewógé mbwóg ne moonyonj awē ahele awúú ekob é yāl, boh eéhēlē' edāádāh awúu. Boh nyébáa Dyōb áde áhele ábēbéd ekob é yāl, abēbéd-te edāádāh á dū-á-muú.

29 Eesaá mbále nén bán, bésóme' ndun ébe áyāle kábpe póg-ε? Ké nê, ké póg eehúnéé á ndōob ésebé á nkwenten nīme echen Sāj Dyōbe.

30 Boh ne nyé, Dyōb ábí kááhne mesongé mé e'sid ábe é'dé nyé á nló.

31 Né-óó, nyéewógé mbwóg, nyédé etógnén tómaa ndun, ké émbuú ké áte.

Abíd Yesuε mbōh,

ké'ε abāh mó áyāl

(Luk 12.8-9)

32 “Kéńzée awě äbíd me mbónj á’sō é’ baányonj, me-’ε mēbíd mó mbónj á’sō wée echem Sánj awě adé ámín.

33 Bonj kénzée-’ε awě äbānj me áyāl á’sō é’ baányonj, me-’ε mēbānj mó áyāl á’sō wée echem Sánj awě adé ámín.

*Yesue aá ngabén chōo
mópééné dtínté e baányonj
(Luk 12.51-53; 14.26-27)*

34 “Nyéewém tán nén bán, nhyedé á nkōjsé áπεεν nsanj. Aáy, meépedeé áπεεν nsanj, bonj ngabén.

35 Mpedé ákón mwān a mwenchóm átəngen saá, mwān a mmwaád átəngen nyaá, mmwaád-te átəngen nyānj-kálé.

36 Bad bé ekoyí bé mod bēbíd áwe ndáb-te dēn.

37 “Kéńzée awě adəá nyaá ké’ε saá tómaa me eékwognedeé awēm mbapeε abé. Kéńzée-’ε awě adəá awe mwān a mwenchóm ké’ε awe mwān a mmwaád tómaa me, eékwognedeé awēm mbapeε abé.

38 Kéńzée-’ε awě éepém adē awəg se áhídnē me, eékwognedeé ábē awēm mbapeε.

39 Kéńzée awě ahede adē alongé asonj, äbōd dō. Bonj kénzée-’ε awě äbōd adē alongé áyāle echēm, äkud alongé áde déemaá’.

*Nsábe ní Dyōb ne bad
ábē bəkobe’ ábē bembəlede
(Mak 9.41)*

40 “Kéńzée awě akobé nyé nken, né me-εé ákóbé nken. Kéńzée-’ε awě akobé me nken né echem Sánj awě alómé me móš ákóbé nken.

41 Kéńzée awě akobé nkal é’dəádənj nken áyāle ádíí nkal é’dəádənj, äkud nsábe mé nkal é’dəádənj. Kéńzée-’ε awě akobé mod awě asáá nken áyāle ásáá, äkud nsábe míme mod awě asáá.

42 Ne mbále, nlānge nyé nén meé, kénzée awě abagé ké mendíb mámwé ngēn wée anén nhóg awě ahíde me, ké ane awě eébude etógnén abé, atəngéné née ákúdé nsábe ní Dyōb.”

11

*Jəne, Ndusenε alómé
ábē bembapeε wée Yesue
(Luk 7.18-35)*

1 Ade Yesue áamáá ábē bembapeε dyōm ne bébe mímén mésyāāl alyágtən, anhidé adē abwóg á hōm áke déyáged ne ákal eyale é Dyōb á myad míme mébédé benben ne áhed.

2 Ene pónδέ Jəne, Ndusenε ambé á mbwəg. Ade áwógé mam mésyāāl míme Krístəə ábélé’áá, anlóm ábē bembapeε áwē.

3 Anhób aá béseded mó bánken, mó adé ane awě Dyōb áhóbé aá móšlōm-ε, ngé bésine’ mod ampée?

⁴ Hέε Yesue átímtanné bó aá, “Nyétime’ ámbíd, nyέke nyéléa Jone mekan míme nyéwóge ne míme nyényínné díd.

⁵ Nyéléa mó bán, bad ábe bēnkwx̄ ndím bényinne’, ábe bésyágtáá, békag bwām, ábe meləη ménkōbpē, bésáá. Abe bēnkwx̄ ndóg bēwógne’, ábe bēnwē, bēpuude’, nkalaη ní bwām-me ámpē níkalte’ wée betóótōkē bé bad.

⁶ Nnam mbê-’ε ne kénzée awě eéhəηlene nlém á abum t̄əηgene me.”

Yesue ahóbé t̄əηgene

Jone Ndusene

⁷ Ade bembapeε ábē Jone bétiméé ámbíd nê, dóo Yesue ábóótédé ndun e mod echě embé áhed akale t̄əηgene Jone. Ansedéd bó aáken, “Póndé echě nyémbídtē áke dētán Jone á ehyange, cheé nyéwēmtēnnē bán nyéenyín? Apab á chyaá áde epub éságtεé-yε?

⁸ Cheé nyénkongé abíd áke dé anyín? Mod awě ahédé mbóté echě ébóó bwámbwam-ε? Bad ábe bēhág échē ndín é mbóté bédyεε dásō á ndáb é k̄əη.

⁹ Nyéléa me, cheé nyémbídtē áke dényín. Nkal é’ dǎádəη móo nyénkéé anyín-ε? Nê dēn! Ne mbále nlānge nyé meé, nyényíné mod awě atómé nkal é’ dǎádəη.

¹⁰ Jone mó adé ane awě bēhóbé’ áá áde bétélé e’yale ábe Dyōb áhóbé áá, ‘Nóné’, nlóme nímm̄ mēsénze míme mēsēbē wε á’sō, áboηsen wε nzii.’

¹¹ Ne mbále, nlānge nyé nén meé, mod ké nhóg awě abídé á abum dé mmwaád eetóméé Jone, Ndusene. Boη ké nê, mod awě adé ndimten áyale bad ábe bédé á nkamlen mí mín, adé etógnén tómaa Jone.

¹² Bootya ne póndé echě Jone, Ndusene ábóótédé nkalaη ní Dyōb akal káəη ne epun é’ chii, nkamlen mí mín níkude metake híin á mekáá mé bad, e’wanje é’ bad-te é’ kume nímm̄ nkamlen nzum.*

¹³ Mbéndé ne bekal bé’ dǎádəη bēhóbé t̄əηgene nímm̄ nkamlen káəη ne póndé echě Jone.

¹⁴ Né-ǎǎ, nzé nyébōηséné échab ehób adúbe, Jone mó adé ane awě bēhóbé’ áá áde bēnhōpē bán, Elaijaa ahúε’.

¹⁵ Kénzée awě awóó metúu áwóge’.

¹⁶ “Boη cheé méhəgténné nyonjel e’ chii? Enén nyonjel edii nēngáne bēndem ábe bédyéeé á dyad-tē, boη bélébpē nhóg ne aníníí,

¹⁷ bán, ‘Sétóngé nyé e’lon,

boη nyéeságeé.

Sékónné nyé nkáηgé ní kwééd,

* **11:12** E’wanje é’ bad-te é’ kume nímm̄ nkamlen nzum káa nípag ne ewanje.

boŋ ké nê nyéélēbēē.’

¹⁸ Ayāle, Jone abédé, eéyake’aá ndyééd adyé, eemwáge’aá-’e mīm, béhōbē bán, ‘Edáédəŋ é mbéb édé mó áte.’

¹⁹ Mwān-a-Moonyoŋ apedé, ádyāg ndyééd, ámwāg-ke mīm, béhōbe bán, ‘Nyénōne mó, adəá ndyééd bwāmbwam. Mmwé-míme ngēn, awoŋne belad bé tááse ne bebel bé mbéb.’ Boŋ káəŋ ne á asóg, mam míme mébenléd mélūméd nén bán, debyéé á Dyōb átəŋéné.”

Myad míme bad bēnkēndúbéé Yesue

(Luk 10.13-15)

²⁰ Bad ábe bēbédé á myad míme Yesue ámbenlé ekud é menyáké áte bēnkēnhəŋlénne ádab abé dé mbéb. Né-óó Yesue ambootéd bó akáne áte,

²¹ áhōbē aá, “A-bad bé Korazin, ébēen nyé ebébtéd! Ebēen nyémpē ebébtéd á-bad bé Betsaida! Ayāle nzé émbē bán, ndəle é mekan éche Dyōb ábélé áwēn myad, mēmbenléd nē á dyad á Tiré ne dyad á Sidon, né bēnwāā melebe se etūn, bēmwagtéd-te mbúmbú áyāl álúmed nén bán, béhəŋléné ádab abé dé mbéb.

²² Mbále, nlānge nyé nén meé, á mbwe mé nkáásé, nkáá míme bad bé Tiré ne bé Sidon mébē mwāmpīn tómaa mīmēn.

²³ Nyé bad bé Kapenahum ámpē, nyēwēmtan bán, nyēmaá apé ádyōb, boŋ bésudéd nyé káəŋse ásē á dū-á-muú. Nzé menyáké míme Dyōb ábélé áwēn dyad mēmbenléd á Sodom† né ádē dyad ádíi ádé chii.

²⁴ Boŋ ne mbále nlānge nyé nén meé á mbwe mé nkáásé Dyōb délūméd ngəl ne bad bé Sodom tómaa ne nyé.”

Yesue alébpé bad aá,

béhyag áwē

(Luk 10.21-22)

²⁵ Ene Póndé Yesue anhób aá, “A-Tê, Sánkwéé a nkoŋ mí mín ne í sé, nságnen mbē ne we, áyāle elúmté mpín mí bēndem mam míme ébāŋné bad bé debyéé ne bad bé nsəŋten.

²⁶ E, A-Tê, nē dēn dōó édáá wéé ébenled.”

²⁷ Dōó ábádéé aá, “Echem Sán ebagé mekan mésyāāl áwem mekáá. Mod ké nhóg eékoŋteé mwān abii ésebé Dyōb Titée. Mod ké nhóg-ke ámpē eebíí’é ngáne Titée ákoŋté abé ésebé mwān, ne kénzéé awē mwān ádáá aá mólúmed mó.

²⁸ “Nyéhyag áwēm, nyé bad bésyāāl ábe nyékómé nted míme rídélé apém, mēbe nyé nkóme-áte.

²⁹ Nyékwentən áhíd mímēm mekuu, nyéyágke-’e awēm, áyāle mpwiítédé, nchií-’e nlém á abum. Nyéhyag, nyéekud nkóme-áte.

† **11:23** Dyōb démbēbéd dyad á Sodom áyāle ebébtéd éche émbē áwed.

30 Ayāle ayáged ádêm déelélé áte, nted nímêm-me méedelélé.”

12

Atón dé Mbwe-mé-nkóme-áte
(Mak 2.23-28; Luk 6.1-5)

1 Mwāmpin ní pónidé ámbid e nê, Yesue ne ábē bembapεε bétómé'áá á nzag é ngun-tê.* Nén ábédé á mbwe-mé-nkóme-áte. Nzaa ewagáá ábē bembapεε. Né-óó bēmbóótéd e'sóg é' ngun apád, bépāke', bedyág.

2 Befarisia bényin nê, dóo bélángeé Yesue bán, “Nóné', ábōη bembapεε bébele dyam áde mbéndé éebageé kunze abel á mbwe-mé-nkóme-áte.”†

3 Dóo Yesue átímtanné bó aá, “Nédē nyéeláá' é mbéd á kálag e Dyōb dyam áde kōη Dabide ámbenlé áde nzaa ékóbé mó ne ábē bad-ε?

4 Eténlédé nén bán, ansól á Ndáb-e-Dyōb mó ne bad ábe bénwoón mó, bedyé e'wele ábe é'bédé nde e Dyōb, ábe eched mbéndé éebageé mod ké nhóg kunze ádyé. Ké bad ábe bénwoón mó bénkētāηgēnné adyé. Beprise bēnpεn bóo béntāηgēn adyé.

5 Káa nyéeláá' é á mbéndé eche Mosee nén bán, mbwe-mé-nkóme-áte téé, beprise bé Ndáb-e-Dyōb békweg mbéndé e mbwe-mé-nkóme-áte áyāle nsón míme bébeleé boη ké nê, nê déesaá mbéb á'sō é' Dyōb-ε?

6 Nlānge nyé nén meé dyam áde hén bōob áde áde etógnén tómaa Ndáb-e-Dyōb.

7 Eténlédé ngáne Dyōb áhóbé aá 'Chōm éche níhedneé bad édii nlém ní ngol saké abe dé mende.' Nzé nyēnkoη ábén e'yale asōηten né nyéēhēlēē-se nyéchagé bad bán, bédé bebel bé mbéb áde bébeleé mbéb.

8 Nyébii-óó nén bán Mwān-a-Moonyoη awóó nkamlεn káāηne ámin e mbwe-mé-nkóme-áte.”

Yesue achōηté mod

awē ekáá éwédé

(Mak 3.1-6; Luk 6.6-11)

9 Ámbid e pónidé, Yesue anhidé hê, áke asól á ndáb e mekáne.

10 Mod abédé áhed awē ekáá éwédé. Bad behóg ábe bēhédé'áá Yesue awusé akóben, bēnsedéd mó bánken, “Eched mbéndé ebageé kunze ádid mod bwām á mbwe-mé-nkóme-áte-yε?”

* 12:1 Echē ngun ébédé nyaa e ngun eche bébenléé e'wele. † 12:2 Bad bénkētāηgēnné nsón abel á mbwe-mé-nkóme-áte. Ne Befarisia, apád áde bembapεε bépádé'áá ngun ébédéé nēe abel dé nsón.

11 Dóo áseɗteé bó aáken, “Nyé ahéé nímē mpom ní mbód méhūnnē á echóg-te á mbwε-mé-nkóme-áte boŋ eékag mó ahúd?”

12 Nzé nyéhele-se nyébel nê ne mbód ngên, tógténnē moonyoŋ awě adé etógnén tómaa mbód. Né-óó, mbéndé eésaa nén bán mod eébélē bwám á mbwε-mé-nkóme-áte.”

13 Dóo álāngéé ane mod awě ekáá énwēē aá, “Sálé ekáá áte.” Asále áde ane mod ásánlé ekáá áte, ekáá êndyεé mó bwám ámpē néε échíníí.

14 Ade nén ábénlédé, Befarisia bémbíd á ndáb e mekáne, bébootéd Yesue aháge, áwúu mó.

Yesue, mbaledε awě Dyōb ápwédé

15 Yesue ambíí aá béhagke mó. Nê dêmběl anhidé áde abwóg á hōm. Ade áhídté, ndun e mod enhíd mó, anchoód-te bad bé nkole bésyāā.

16 Boŋ ansím bó etúu áte aá béēlāngē bad nyaa e mod eche módíí.

17 Ambel nén álóned e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é'dáádəŋ Yesayaa aá,

18 “Nyénəne', awēm mbaledε nén awě nípwédé,

ndáá mó nwógne-'ε mó menyinje.

Mēlōm échēm edáádəŋ ébē ne mó.

Abídéd mbakú echē etyéémé átínté e bad ábe béesé bad bé Israel.

19 Eebéléé nswaŋ ne bad, éetəgé-'aá.

Béewóg-kaá mó ehób á dyad-tê.

20 Eekógédté ngen echē enəgké, éedíméd-taá etrukán éche éhede adím.

Abel nén káəŋ né mbeltéd ní bwám múmó nítédé etál.

21 A đín áde dóo bad ábe béesé bad bé Israel bésummé nlém.”

*Bad bán Yesue abenlaad
ngíne eche Belzebule*

(Mak 3.20-30; Luk 11.14-23)

22 Dóo bépééné mod wéε Yesue, awě ankwě ndím, ákwē-'ε ebóbé áyāle edáádəŋ é mbéb émbē mó áte. Yesue anchoód mó. Ambootéd anyínen, áhōbē-'ε akan.

23 Ade bad bésyāā bényíne nê, yāl enkóm bó áte bwāmbwam. Bēn ne bēn bēmbbootéd ahób nén bán, “Ehele-se ébé né anén mod adíí mwān a mbyaa níme Dabidε awě bésinéé-yōō?”

24 Boŋ áde Befarisia béwógé nê, bēnhōb bán, “Saá ngíne eche Belzebule awě akamlan e'dáádəŋ bé mbéb chíó ábenlaadté ábíded bad e'dáádəŋ bé mbéb áte-yε?”

25 Yesue ambíí nímāb mewēmten, né-óó, anláá bó aá, “Alon ké ahéé áde ákábné áte, boŋ nchemten méesé, débēb. Dyad

ké áhéé-'ε, ké'ε abum á ndáb áde ákábne áte, bon nchemtenne méesě, déetyēmēē.

²⁶ Né-óó, nzé Satanε awanne Satanε, né awanne eche yǎl. Chán-nō mímē nkamlen méhenlé atyéem?

²⁷ Nzé ngine eche Belzebule chόó mibenladté ábíded bad e'dáádəŋ bé mbéb áte, né ngine eche nzéé-'ō ábēn bad ábe bébídté e'dáádəŋ bé mbéb bébenladté? Bēn bόó békwid nyé nkáá.

²⁸ Bon ngáne édíf nén bán ngine e Edáádəŋ é Dyōb chόó mibenladté ábíded bad e'dáádəŋ bé mbéb áte, nē álúmte nén bán nkamlen ní Dyōb mípédé átínté echēn.

²⁹ "Mod eéhēlēē-se asól á ndáb e mod a ngine se ádūm ábē bwēm ésebán asébpé mó ahan. Amaa-'áa mó ahan bon atéd ábē bwēm é'syāāl.

³⁰ "Kéńzée awē éesě ne me, né atəŋgan me. Kéńzée-'ε awē eewōŋgán me álad, né apáa páán.

³¹ Né-óó, nlāŋge nyé mée, Dyōb délagsén bad mbéb ké ríhéé míme bébéle ne nzyəŋ ké ehée eche bésyáá Dyōb. Bon kéńzée awē ahóbé e'bébtéd é' mekan təŋgene Edáádəŋ éche Esáá éekudté alagsen.

³² Dyōb délagsén kéńzée awē ahóbé eyale é mbéb təŋgene Mwān-a-Moonyon, bon déelagsénné kéńzée awē ahóbé eyale é mbéb təŋgene Edáádəŋ éche Esáá, ken bōob ké'ε á póndé eché ehúé'.

A epum dόó béchemée bwel

(Luk 6.43-45)

³³ "Nzé epum é' bwel ébóó, né bwel ábe é'chyáá échē epum bómpē é'bóó. Nzé epum é' bwel ébébé, né bwel ábe é'chyáá échē epum bómpē é'bébé. Ayāle á epum dόó béchemée bwel.

³⁴ Píí e nyə chén! Chán nyéhēléē-se nyéhób mekan mé bwām, áde nyé bēn nyédíf mbéb? Mam míme nílóné mod á nlém-tē, mó-'aá mébíde mó á nsəl.

³⁵ Mod a bwām abele bwām áyāle é'bídé mó á nlém-tē wée bwām é'kóŋnéde. Mod a mbéb-pe abele mbéb áyāle míbídé mó á nlém-tē wée mbéb níkóŋnéde.

³⁶ Nlāŋge nyé nén mée, á mbwe míme Dyōb dékāadtē bad bé nkōŋsé, mod tée ábē nzom echē enkəŋ bon ahób ekúkú é eyale tée échē ámbídēdtē á nsəl.

³⁷ Né-óó, kéchéé éche wénhōbpē chόó ékəŋ bon ésūū nzom káa ékwe nkáá."

Béhédné Yesue e'chemléd

(Mak 8.11-12; Luk 11.29-32)

³⁸ Dόó donge dé bemeléde bé mbéndé ne Befarisia bélāŋgeé Yesue nén bán "A-meléed, séhede nén bán élúmed sé e'chemléd ábe é'lúmte nén bán echon ngine ehúú ne Dyōb."

39 Yesue antimtén bó aá, “Echén ebébtéd é nyongel, nyéēhēdēē Dyōb awógen, nyēhede-’ε e’chemléd bé menyáké! Boη nyéekudté nzése e’chemléd bé menyáké ábe nkal é’daádəη Jonaa.

40 Jonaa ambé e’pun é’láán á abum á súu e mbáá-tē. Melem-lem dōo Mwān-a-Moonyoη ábēē á ndoob-sé e’pun é’láán.

41 A mbwε mé nkáásé, bad bé Ninivε bényemé á soη-tē nchoo ne enén nyongel e bad. Bétyēem mbóη echē ēkwid enén nyongel e bad nkáá, áyāle áde Jonaa ákánlé’áá bad bé Ninivε eyale é Dyōb, bēntédé abel dé mbéb. Boη mod adé hén bōob awē atómé Jonaa, boη nyéewóglánné mó.

42 A mbwε mé nkáásé, mmwaád awē akamlánnáá alonη á Seba, ányemé á soη-tē, nchoo ne nyongel e bad bé’ chii, átyēem mbóη echē ēkwid bó nkáá. Bēkwē nkáá áyāle áde Solomone áyágté’áá, ane mmwaád ambíd se nchabnede wēε nkōηsé n̄sógé áhyε dé awóglen mam mé debyéé n̄ime Solomone áyágté’áá. Boη chii nén mod adé hén awē atómé Solomone.”

*Nzé edáádəη é mbéb
étimé mod á yāl ampē*

(Luk 11.24-26)

43 Yesue ambád ahób aá, “Nzé edáádəη é mbéb ébidé mod áte, ébelé ébwāgē á ehyáŋge áhed abwóg áde ékōmméé áte. Nzé éekude,

44 ébelé éhób aá, ‘Mēt̄im ámbíd á ndáb eche mém̄bīdtē áte.’ Ape áde épagké ébelé étán née chōmchōm éesaá á ndáb-te, née ndáb ésáá áte ne née bēnábpe-’ε chō áte.

45 Héε ékagké bōob, éke épēēn e’daádəη bé mbéb bēmpēe saambé ábe é’dé ebébtéd tómaa mwēn, boη é’hye é’sól ane mod áte, é’bwóg-ke e’dii áhed. Enε pōndé, ane mod abâg ebébtéd tómaa ngáne ánsēbēē abé. Né-ōó, nē dōo ébenlédte ne nyongel e ebébtéd e’chii.”

*Tumbé eche Yesue
(Mak 3.31-35; Luk 8.19-21)*

46 Ade Yesue álāŋgeé bad n̄m̄én mekan, nyaá ne Yesue baányan bēmpē bétyéem á ebwóg-te. Béhédé’áá Yesue ábel boη bōōbōó bēkal.

47 Hē dōo mod nhóg álāŋgeé Yesue aá nyaá ne baányan bépédé, bésine mó ebwóg-te, ákalen mó.‡

48 Héε átímténé ane mod aá, “Nzéé adé echēm nyan, benzéé-’ε bédé bānned?”

49 Hē dōo Yesue ányíitanné ábē bembapeε ekáá boη áhōbē aá, “Echēm nyan ne bānned bóó bén!

50 Kénzéeé awē abele mam n̄ime awēm Titée awē adé ám̄in áhedéé adii mwānned abé-’ε echēm nyan.”

‡ 12:47 Doηge á kálag dé e’só déewóó’ε n̄m̄én nchoo.

13

Ngan e mbál-e-bũ

(Mak 4.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Mmê mbwε mën ámbíd e nê, Yesuε ámbíd á ndáb-te wée ámbēē, áke ádyēē ásē á nkin mé edib-é-nzab é Galilia, áyáged bad.

² Bad ábe bēmpě áhed bēntōmtēn abuu áte. Nê dēnkāη ansól á bōle-tē, ádyēē ásē áyáged bó. Abē bad bésyāēl bētyēēm á nkin bēwōglān mó.

³ Abēnládtáá ngan áyáged bó mekan híin. Ankalé bó ngan aá, “Nkwel-é-nzag nhóg ankě mbál asob á nzag-tē.

⁴ Ade ásobεé mó nê, donje dénhūn á nzii-tē, menōn mēmpě, mémad mó asōmted.

⁵ Donje dénhūn á meláá-tē wée ndōob énkēmbuú’é áte. Enwāmsēn abíd ásē ngáne ndōob énkēnchabpé ásē áhed.

⁶ Boη née enyen é ngíne épédé, ényhāād ábē bwēm é’wé-’ε, áyāle nkan ménkēnsónlε bó á ndōob-tē bwām.

⁷ Mbál mēmpēe ménhūn wée mekōd médíí. Née mekōd mé mékwógé, mékāη akwog áde ábē bwēm.

⁸ Boη donje dé mbál démpēe dénhūn á ndōob e bwām. Mmén mbál mémbíđ ásē bwām, ríchyáá-’ε bwāmbwam. Donje dé e’sóg dénwālē mbwókel é mbum, donje móom ntóób, ábíníí-’ε móom meláán.”

⁹ Ade Yesuε ámadé nê, ámbád áte aá, “Kéznéé awě awóó metúu áwóge’.”

Nzōm echě ekáá boη Yesuε

ábenláád ngan áyáged bad

(Mak 4.10-12; Luk 8.9-10)

¹⁰ Ámbíd e nê, bembapεε ábe Yesuε bēmpě mó benben boη bésēdté mó bánken, “Cheé ékáá boη ébenláád ngan áyáged bad?”

¹¹ Yesuε ankwentén bó aá, “Dyōb ábágé nyé kunze ábii kun é nkamlēn mí mín, boη ene kunze eébagnedεé ne bad bēmpēe.

¹² Kéznéé awě awóó nsōηten ní kun é nkamlēn mí mín, Dyōb débād mó mímé nsōηten abε, ábel nēn átōmtēn awóη. Boη kéznéé awě eewóo, Dyōb dékobén mó ké mwă nsōηten awě áwóó.

¹³ Nzōm echě ekáá boη ríkanlé bad ngan edíi áyāle bényíne’, boη béecheméé, bēwóge’, boη béēsōηtānnē.

¹⁴ Nēn álōnte e’yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é’dáédāη Yesayaa aá,

‘Nyēēwōg awóg-ne-awóg boη nyéesōηténnē, nyēēnyín, anyín ne anyín boη nyéechemmé.

¹⁵ Nhóbe nēn áyāle ábén bad bēchelée dyam ayáge ámpē.

Békólé metúu, bēládé-’ε mǐđ. Bēwógké, bēenyín-naá dyamdyam.

Nzé énkêmbé nê, né bényin, béchēm-’ε.

Né béwōgēn metuú, nlém rímāb-pε rísōn̄ten.

Nzé bébélé-’ε nê, né bétimén mε, né mēchoód-te bó.’ ”

¹⁶ H̄εε Yesuε ábádεé ábē bembapεε aláa aá, “Nsimé rídé ne nyé áyāle nyényíne’ mam míme nyényínεé, nyéwōgē-’ε mam míme nyéwōgεé.

¹⁷ Ne mbále, nlânge nyé nén mεé, bekal-bé-e’ d̄áád̄aη ne bad bé Dyōb híin bēnwanén ânyin mekan míme nyényíné ne áwóg mekan míme nyéwógé boη bēnkényinné, bēnkénwōg-kaá.

Yesuε atógké ngan e nwén-é-mbál

(Mak 4.13-20; Luk 8.11-15)

¹⁸ “B̄oob-p̄oó nyésōn̄ten ngáne enén ngan e nwén-é-mbál édíí.

¹⁹ Nzé mod awóge eyale t̄n̄gene nkaml̄n mí mín, boη eesōn̄tene chó, Satanε abelé áhyε, ahúd mó chó á nlém-té. Echén ndín é bad édíí n̄n̄gáne mbál míme r̄húné á nzii-té.

²⁰ Mbál míme ménhūn á meláá-te r̄l̄úmte bad ábe békobe’ eyale é Dyōb ne menyin̄ge ábwōg-ábwōg áde béwógé chó.

²¹ Boη éché eyale éewēnnāadtē bó á nlém-té. Bédúbpe chó á esóη é p̄ondé boη nzé ndutul ne metake bépédé áyāle éché eyale, bédol yāl ámbid.

²² Mbál míme r̄húné á mekōd-te r̄l̄úmte bad ábe béwóge eyale é Dyōb, boη k̄óáη ne á asóg, mp̄ulé mé nkō̄sε ne ad̄aη dé abud á bwēm awóη ákán bó nlém áte. Nê ábele’, béheleé ah̄aη̄l̄en ábel mam mé bwām.

²³ Mbál míme mó-’ε méntān k̄ase e nd̄oob r̄l̄úmte bad ábe béwóge eyale é Dyōb boη bésōn̄tán-ne chó. Abén bad bébele k̄ase é mekan n̄n̄gáne e’sóg é’ ngun ábe é’wánlé meson̄gé mé mbum é ngun mbwók̄el móom ntóób, ne móom meláán.”

Ngan e mesison̄

²⁴ Yesuε ankalé ene ndun e mod ngan empée aá, “Nkaml̄n mí mín rídé n̄n̄gáne mod awē awéné kunze é mbál áwē nzag-té,

²⁵ boη ámbid e nê, nkuu nhóg áde bad bémáá akún, mod a ek̄oyí awē ane mod nhóg, ank̄é á nzag e ngun-té wē, awén mbál mé mesison̄

²⁶ Ade ngun chē ébóótédé akwog, d̄oó bad bényíné bán mesison̄ mómp̄é mékwoge’ áwēd-te.

²⁷ Bembaledε ábe ane nwóó-nzag bēmp̄é áwē, bésēdté mó bánken, ‘A-Sán̄, éesaá mbále bán, mbál ní ngun mí bwām móo wénwēnné á nzag-té-yε? Chán ébénlédé boη mesison̄ mékwōg áwēd-te?’

²⁸ D̄oó ákwēntanné bó aá, ‘Mod a ek̄oyí awēm nhóg mó awéné r̄ímé mesison̄.’ Abē bembaledε bēnsédéd mó bánken, ‘Séke séhub mesison̄ mé ásē-yε?’

29 Ankwentén bó ámpē aá, ‘Aáy. Nyéēhübē’, áyāle nzé nyéhábé bán nyéhube’, nyéēhubén bóⲟⲃⲉ ngun.

30 Nyémwε ngun bóⲟⲃⲉ mesisonḡ békwoḡe’ kááj ne áde pónde épeé eche bépádtē chó. Ene pónde dǒǒ mēláā’é bepád méé, bésébe béhúd mesisonḡ, bēlad mó áte boḡ béhyáád mó. Ambīd e nê, dǒǒ bépádtē ngun, bēbānē chó áwēm etág-te.’ ”

Ngan e mbál-e-bū

(Mak 4.30-32; Luk 13.18-19)

31 Yesue ankalé ene ndun e mod ngan empée aá, “Nkamlen mí mín rídé nēḡgáne mbál-e-bū echē mod átédé boḡ awén áwē nzag-tē.

32 Mbál-e-bū edé mwāmpīn bwāmbwam nzé béhǎgténé chó ne mbál mémpēe. Boḡ nzé ekwoḡé, ekále’ tómaa mēl mēsad mésyāāl. Menǒn méhyag-ke mǔm alóḡ á ngēn-tē.”

Ngan e esulten

(Luk 13.20-21)

33 Yesue ambé ákālē bó ngan empée aá, “Nkamlen mí mín rídé nēḡgáne esulten éche mmwáád ámuúnédé asii á pán é mbumé ní ngun éláán kááj ésule.”

Nzǒm echē ekǎǎ boḡ Yesue

ábenláád ngan

(Mak 4.33-34)

34 Yesue abēnládtáá ngan áyǎged bad. Eeyǎgte’aá dyamdyam ésebán abēnlédé ngan.

35 Ambel nén áloned e’yale ábe nkal e’dǎǎdǎḡ ánhǒbpē nén aá,

“Mēbenléd ngan nzé nhóbe wéε bad. Mēyǎgēd bó mam míme bēnkēmbíí’é bootya á mbooted mé nkǒḡsé.”

Yesue atóḡké ngan e mesisonḡ

36 Yesue antédé ene ndun e mod, áke asól á ndáb-te. Ahed dǒǒ ábē bembapεε bétáné mó, boḡ bēlǎḡgē mó bán, “Tóḡnéd sé ngan e mesisonḡ.”

37 Yesue antimtén bó aá, “Mod awē anwén mímé mbál ní bwām adii Mwān-a-Moonyoḡ.

38 Nzag edii nkǒḡsé. Mbál ní bwām rídii bad ábe bédé ásē e nkamlen ní Dyǒb. Mesisonḡ médíi bad ábe Satanε.

39 Mod a ekǎyí awē ane nwóó-nzag-ke, awē anwén mesisonḡ áwē nzag-tē mó adé Satanε. Pónde eche bépádeé ngun chó edé asóḡ dé nkǒḡsé. Bepád bé ngun-ne bédii ángel.

40 Ngáne bēladeé mesisonḡ áte boḡ béhyáád mó, melemlen nê dǒǒ ébēε ne bad ábe Satanε, nzé nkǒḡsé nípedé á asóḡ.

41 Mwān-a-Moonyoḡ ālǒm éche ángel áhúd bad ábe bēbelte bad bēmpēe mbéb, ne bad bésyāāl ábe bēbele mbéb.

42 Bébhwēm bó á dŭ-á-muú, áhed-taá béchyéé'é, bédyāg-ke mesoŋ á nsəl.

43 Ene pón dé bad ábe bēmbĕl-le ngáne Dyōb áhedéé, bépené' née enyeŋ á nkamlēn wée echab Sāŋ. Mod ké ahée awē awóó metúu, áwóge'."

Ngan t̄ŋgēne Nkamlēn mí mín

Ngan e nh̄on míme mēnkoŋnéd

44 Yesue ambád ngan empée aá, "Nkamlēn mí mín ídē n̄ŋgáne nh̄on míme mēnkoŋnéd á nzag-tē, boŋ née mod nhóg ádíbté mós, akútén mós. Menyīŋge míme ámbēē mēnkāŋ anke bwēm é'syāēl ábe ánwōŋgē asóm, ábel nén áke áchan ene nzag.

Ngan e aláá dé etógnén

45 "Nkamlēn mí mín ídē nhəgtén ámpē n̄ŋgáne mod a nyongé awē ahedé'áá meláá mé etógnén míme ídē nkun bwāmbwam míme áchanéé.

46 Anyín áde ányíné aláá áde átómténé aboŋ bwāmbwam, áde bésóméé, ankĕ ábē bwēm é'syāēl asóm, áchān-ne dós."

Ngan e mbínzé

47 Yesue ankāl ngan empée aá, "Nkamlēn mí mín ídē n̄ŋgáne mbínzé eche bekób-bé-súu bēbwémé á edīb-te boŋ békób nyaa é súu ésyāēl.

48 Ade mbínzé émáá alón, bēndōl chó á nkin, bédyēē ásē ábōn súu áte. Eche émbōŋ adyé bēnhē chó á meloŋgé-te. Eche chó-'é énkēmbōŋ adyé, bēmpĭm.

49 Né-óó enén ngan elúmtē ngáne asóg dé nkōŋsé débēē. Dyōb délōm éche ángel áhúd bad bé mbéb átíntē e bad ábe bésáá.

50 Bébhwēm ábē bad á dŭ-á-muú. Ahed-taá béchyéé'é bédyāg-ke mesoŋ á nsəl."

Ayáge dékōlē ne dé nchun

51 Yesue ansédéd ábē bembapēē ké bésóŋténé mímén mam. Bēnkwen-tén mós bán bésóŋténé.

52 Né-óó Yesue anláá bó aá, "Meléede a mbéndé ké ahée awē ayáŋké t̄ŋgēne nkamlēn mí mín adíi n̄ŋgáne nwóó-ndáb awē abídte bwēm bé ekóólé ne bé nchun wée ákoŋgéé bwēm."

Bad bé Nazaret béekobéé Yesue (Mak 6.1-6; Luk 4.16-30)

53 Ade Yesue áamáá ayáged ne ngan, anhidé ádē abwóg á hōm,

54 asú ámbíd áwe dyad wée ámbídtē. Awed ayágté'áá bad á ndáb e mekáne. Bad ábe bēnwōg ngáne áyágtéé, yāl enkóm bó áte bwāmbwam. Bésédte bánken, "Hée múmós ákúdē enén

ndín e debyéé? Chán múmó ámwagké-'e nímén menyáké méšyāāl abel?

⁵⁵ Kíné saá mwän a kápéntaa ádíi-ye? Saá Maria achyáá mó-ye? Kíné saá Jemse, Josebe, Simone ne Judase bóo bédé baányan-ε?

⁵⁶ Baányan bé bebaád béšyāāl-le ámpē béedyéé'é á dyad-tē hén ne syánē-ye? Héé ákúde enén ndín e debyéé? Héé ákúde enén nyaa e ngíne éché ábenléé nímē menyáké?"

⁵⁷ Né-óó, bēnkóó Yesue. Anláá bó aá, "Nkal e'dáádəŋ awóó' edúbé hóm ášyāāl étóméé áwē dyad ne áwe túmbé."

⁵⁸ Ngáne bēnkéndúbéé Yesue, enkēmbenlé menyáké híin áhed.

14

*Kwééd echē Jone Ndusene
(Mak 6.14-29; Luk 9.7-9)*

¹ Ene póndé Herode awē akamlánnáá alon á Galilia anwóg mam níme Yesue ábélé'áá.

² Dóó álāngéé ábē bembəlede aá, "Anén mod, Yesue, adii Jone, Ndusene awē ammad awé bon apuúde. Néé ákáá bon awón ngíne ábel nímén menyáké méšyāāl."

³ Herode anhób nē áyāle anlóm bad aá békób Jone, béhanj mó, béhé-'e mó á mbwəg. Ambel nén áyāle mwaád, Herodyase, awē mwānyan Filibe ánsēbēē awónj.

⁴ Herode anhē Jone, Ndusene á mbwəg áyāle Jone anláá mó nén aá, "Weewóó'é kunze áwónj Herodyase, mmwaád awē mwānyonj."

⁵ Kénéé Herode áhéde'áá Jone, Ndusene awúu, abédé mbwóg ne bad bé Israel. Bad bé Israel béndübē bán Jone adii nkal e'dáádəŋ.

⁶ Bon Herode antim Jone awúu. Nén dēmbenléd epun-éé Herode ábélé'áá ngande áwēmtēn epun-éé áchyāādtē. Echē epun mwän-a-mmwaád awē Herodyase anság esáke á'sō é' bad béšyāāl. Nén dénwōgēd Herode menyinje bwámbwam.

⁷ Nén dēmbəl ambē mó akag. Anhób nén aá, "Mmwāg melē nén, mēbē wē kéchéé éche éhedéé."

⁸ Nyaa anláá mó chōm éche átəŋgéné sáá aheden. Né-óó anláá Herode aá, "Bəg me nló níme Jone, Ndusene á taplēt-te hén bóob."

⁹ Nén dénwōgēd kəŋ Herode ndutul bon ngáne ámmadté melē amwé á'sō wéé ábē beken, ambéé kunze aá béhyene nló níme Jone ábe ane mwän-a-mmwaád.

¹⁰ Né-óó anlóm bad á ndáb e mbwəg ásel Jone nló.

¹¹ Bēmpēén nló mímed á taplēt-te, bēbē ane mwän-a-mmwaád, mó-'e ábe nyaa.

12 Ambíd e nê bembapεε ábe Jone bēnkĕ á ndáb e mbwɔg bétéd mó ndim béke bélime, boŋ béke bélāngē Yesuε dyam áde ábénlédé.

Yesuε adidté ndun e mod
(Mak 6.30-44; Luk 9.10-17; Jɔn 6.1-14)

13 Ade Yesuε áwógé dyam áde ábénlédé ne Jone, ansól á bǎle-tê áke á abwóg á hóm wéε ábédé mwēmpεn. Boŋ áde bad bēwógé bán Yesuε amaá ake á bǎle-tê, bēnchené nímāb myad békēen mekuu áhíd mó ámbíd.

14 Ade Yesuε ábídé á bǎle-tê, boŋ anyín ndun e mod, antómtén bó ngəl abé, ámad-te bó nkole.

15 Ade bīn é'bóótédé ahín, ábē bembapεε bēmpĕ áwē, bēhōbē nén bán, “Hén adé á etún-tê, pón dé emaa-'ε atóm bwāmbwam. Láá ábén bad bétime' á myad-tê níme médé bēnben, ábel béchan ndyééd eche bédyēē.”

16 Dóo Yesuε átímtanné bó aá, “Béētāngeneé ake. Nyébó nyébe bó chóm eche bédyēē.”

17 Dóo bēhóbēé bán, “Sēwóó e'wεle é'táan ne súu ébe chēmpεn.” 18 Yesuε aá, “Nyéhyεene'.”

19 Ade ábē bembapεε bépéénédé mó chó, anláá ene ndun e mod aá bédyεε ásē á nkəákəə mín. Hē dóo Yesuε awánlé ábē e'wεle é'táan ne échē súu ébe á mekáá boŋ ánóné ámīn ásāgnān Dyōb. Ankabtéd bó áte, boŋ ábagé ábē bembapεε aá békabe ene ndun e mod.

20 Bad bésyāāl béndyē ene ndyééd békód, élyāg-ke ásē. Néε béléde éché elyāgé ásē, enlón e'lón dyóm ne é'be.

21 Mesongé mé bad níme méndyē ene ndyééd mémbe ké e'kálé é'táan. Mmē mesongé mé bad mébédé-ε baachóm. Bēnkētóngé bebaád ne bēndem.

Yesuε akii á mendib-mín
(Mak 6.45-52; Jɔn 6.15-21)

22 Ambíd e nê, Yesuε anláá ábē bembapεε aá, bésól á bǎle-tê, békag á'sō á múde mé edib-é-nzab nímíní, boŋ álāngē-'ε ene ndun e mod aá bésūē' áwab mendáb.

23 Ade moosyāāl amáá ake, Yesuε anchágé á ekone mín ákáne. Ade ehíntén emáá akwε, ambé abé áhed mwēmpεn.

24 Enén pón dé Yesuε ábē bembapεε bēnchab bǎle abéen átínté e edib-é-nzab. Bǎle étágé'áá, bēhele'áá ake á'sō áyāle epub é ngine émbíd bó á'sō-te.

25 Epɔg é mbwεmbwε Yesuε ankĕ á mendib mín atán bó.

26 Ade bembapεε bényíné mod akag á mendib mín, bēnəŋnéd, bélébé-'ε esaád ne mbwóg ní ngine, bēhōbē-'ε nén bán, “Nwú móo rídé.”

27 Abwōg-ábwōg Yesuε anláá bó aá, “Nlém mééhūnē nyé, me-éé ndé. Nyéebáá'.”

28 Dóo Petro áláγγεέ mó aá, “A-Sán, nzé édé bán mmōn-εέ edé, láá με níκε á mendíb mīn níπε wέε edíí nē.”

29 Yesue anláá mó aá, “Hyäg.” Dóo Petro ábíde á bǎle-tē ábootéd-te aκε á mendíb-mīn âπε wέε Yesue.

30 Bon áde ányíné ngáne epub é ngíne étómεέ, mbwóg ménkōb mó, ábootéd-te asú ásē á mendíb-te. Dóo álébpé esaád aá, “A-Sán sōn, wóngén με!”

31 Melemlem mé pōndé Yesue ansād ekáá, acháá-’ε mó, áhōbē aá, “Chán adúbe ádíí με mwāmpīn nén, cheé ékáá bon nlém ríhūnē με?”

32 Néε Yesue bó Petro bésólé á bǎle-tē, epub énsōg atóm.

33 Ade nén ábénlédé, ábíníí bembapεε ábe bém̄ á bǎle-tē bém̄εé Yesue edúbé, béhōbē-’ε nén bán, “Ne mbále, edíí Mwān a Dyōb.”

34 Néε béchábpé edib-é-nzab, bēmpĕ á múde níminíí, á mbwóg e Genesaret.

35 Ade bad ábe bém̄é ádē abwóg á hōm béchémeé Yesue, bénlōm bad bán bépεεn bad bé nkole bésyāāl ábe bébédé ene pεd e alon.

36 Bad ábe bēmpεén bad bé nkole wέε Yesue béchān mó bán ámwε bad bé nkole bésiten ké mesó mé mbóté níme. Né-ōó bad bé nkole bésyāāl ábe bēnsitén níme mesó mé mbóté bēndyεé bwām.

15

Ayáged á bad bé’ bōód (Mak 7.1-13)

1 Ambíd e nē Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bém̄bid á Jerusalem, bétān Yesue, bésεdté mó bánken,

2 “Cheé ékáá bon ábōn bembapεε bééhídē’ ayáge áde ábēd betaa bétédnédé sé? Béewobpéé mekáá nyaa echĕ éhedneé bon bédyε ndyééd.”

3 Yesue ankwentén bó aá, “Cheé ekáá bon nyémpē nyééhídē’ ngáne mbéndé e Dyōb éhōbεé aá débεl, á etútú éche nyéhídεé ayáge ádēn dēn?

4 Dyōb áhóbé aá, ‘Bεé sóó ne nyon edúbé.’ Ahób-pe ámpē aá, ‘Kéznéé awĕ ahóbé sáá ké’ε nyaa dyam dé mbéb áyāl bétāngéné béwúú mó.’

5 Bon nyé, nyéyágte nén bán, nzé mod awóó chōm éche ántāngēnē sáá ké’ε nyaa awōngen bon alángé bó aá móōbe Dyōb chó,

6 né éesaá nén bán atāngéné sáá bó nyan* chó edúbé abεεn. Abel áde mod ábélé nē, né nyéetédεé eyale é Dyōb néε dyam á etútú éche nyéhídεé ayáge ádēn.

* 15:6 Sáá bó nyan; donge á kálag dé e’só déewóó’ε bó nyan.

7 Nyé bedog-badé! Nkal é'daédəŋ Yesayaa antəŋgən áde ánhōbpē ne e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē mó təŋgene nyé aá,
 8 'Abēn bad bəbage με edúbé é nsəl ngēn, boŋ nímab nlém méesaá áwēm.
 9 Edúbé éche bəbageε με éesaá dyaundyam, áyāle bəyágte bad áhíd mbéndé é baányoŋ byánán édii mbéndé é Dyōb.'
 ”

*Mam míme mébele boŋ
 mod eesáá' á'sō é' Dyōb
 (Mak 7.14-23)*

10 Héε Yesue áchēnléé ene ndun e mod boŋ álāŋgē bó aá, “Nyéwóglēn, nyésōŋtēn-ne me!

11 Saké chōm éche ékag mod á nsəl ébele boŋ mod eesáá' á'sō é' Dyōb, boŋ chōm éche ébide mó á nsəl chóo ébele' boŋ eesáá.”

12 Ade áhóbé nē, dōo ábē bembapεε bépédé mó benben boŋ bésēdté mó bánken, “Ebíi nēn wεé dyaam áde móhóbé ábébté Befarisia nlém á abum-ε?”

13 Yesue ankwentén bó aá, “Bwεl téé ábe awēm Titée awē adé amín éewénéε, bēhūb bó ásē.”

14 Nyéchene bó. Bédii bad bé ndím ábe bélúmte bad bé ndím bémpēe nzii. Nzé mod awē akwedé ndím atōmne mod a ndím ampée, búmō bēhūn á echóg-te.

15 Petro anláá mó aá, “Tógnéd sé enén ngan.”

16 Héε Yesue álāŋgεé bó aá, “Káəŋ ne' bəəb, ké nyémpē nyéēsōŋténéε-yε?

17 Nyéenyínéé nēn bán, chōm ké ehéé éche mod ádyédé, ésóléé mó á nsəl, étim á abum-tē, boŋ ébide mó á yāl-ε?

18 Boŋ mam míme mod áhóbéε míbide mó se á nlém-tē. Mmén mam mó-'aá mébele mod boŋ eesáá' á'sō é' Dyōb.

19 Ayāle á nlém-tē dōo mewēmtēn mé mbéb méhúε'ε míme mékəə boŋ ábelé mam mé mbéb nēŋgáne, ewúen, akáb dé mesón á ndáb e e'wōŋgé, echīb, abíd á mbōŋ é metóm, ne mehóbēn á mbíd.

20 Mmén mam móo mébele boŋ mod eesáá' á'sō Dyōb. Boŋ saké adyé á ndyééd áde éewobpεε mekáá ngáne bēhedéε, débél boŋ eesáá.”

*Adube áde mmwaád a Kanahan
 (Mak 7.24-30)*

21 Ambíd e pónde, Yesue anhidé áde abwóg á hōm átīm á pεd e mbwóg echē enchiitén myad mé Tirε ne Sidōn.

22 Hē dōo mmwaád a Kana nhóg awē adyéé'áá áde abwóg á hōm ápééné awé áwē boŋ áhōbē nēn aá “A-Sán, Mwān a mbyaa míme Dabide, sōn wóg με ngəl! Awem mwān a mmwaád atage bwāmbwam, áyāle edaédəŋ é mbéb édé mó áte.”

23 Boη Yesue ekēntimtēnné mó dyamdiam. Hê dóo ábē bembapεε βétánεé mó, boη béchāā mó nēn bán “Láá anén mmwaád wεé ákag áyāle ahídne syánē ntogag ámbíd.”

24 Dóo Yesue ákwentanné bó aá, “Bad bé Israel ábe bédé née rídyoη mí mbód míme mbóó bóo Dyōb álómé με awōηγεν.”

25 Née ane mmwaád áwógé nê, ankwě Yesue á mekuu, boη áchāā mó aá, “A-Sáη, wōηgén με.”

26 Dóo Yesue ákwentanné aá, “Eesaá bwām átéd ndyééd e bānbān boη ebwémé mbwé.”

27 Dóo ane mmwaád átimtanné mó aá, “Nê dēn A-Sáη, boη káaηne mbwé édyāg púuted é medyé éche ábab básáá béhúnté.”

28 Hê dóo Yesue ákwentanné mó aá, “A-mwān-a-mmwaád, ewóo adúbe ámbáá. Ebenled ngáne éhedeé.” Melemlem mé póndé, ane mmwaád awe mwān-a-mmwaád andyéé bwām.

Yesue achōhté ndun e mod

29 Yesue anhidé ádé abwóg á hōm, ápōη á nkag mé edib-é-nzab é Galilia. Ankě adyεε ásē á ekone mín.

30 Ndun e mod empě áwē. Bépééné’áá bad ábe básyágté’áá, ábe bēnkwe ndím, ábe mekuu ménwēē, e’bóbé ne ekud é bad bé nkole bémpēe. Bébánné’áá ábē bad básyāāl á’sō wée Yesue, áchōōd-te bó.

31 Menyáké ménkōb ene ndun e mod áde bényíné née bad ábe béēhōbe’áá akan née béhóbεé akan. Abe mekuu ménwēē bentyēem bwām, ábe básyágté’áá békag bwām. Abe bēnkwe ndím bényínne’. Békené Dyōb á bad bé Israel.

Yesue adídté ndun e mod (Mak 8.1-10)

32 Yesue anchélé ábē bembapεε, álāηgē bó nēn aá, “Ndé enén ndun e mod ngal áyāle békébé ne με e’pun é’láán, béewóo-’áa chōm éche bédyáké bōob. Meéhēdēē meé béhide hén ne nzaa, áyāle béhele se béhún ásē á nzii.”

33 Dóo ábē bembapεε bē básedteé mó nēn bán, “Héé syánē dékudté ndyééd á ehyāηge-tē hén echē ékwōg enén ndun e mod?”

34 Yesue ansedéd bó aáken, “E’wele é’táη nyéwóo?” Bēnkwentén bán, “E’wele saámbé ne nguse é súu ésad.”

35 Dóo Yesue álāηgē ene ndun e mod aá bédyεε ásē á ndōob-tē.

36 Héε átédé ábē e’wele saámbé ne échē súu, ásāgnān Dyōb, ákabtáád bó áte, ábagé ábē bembapεε, bó-’ε békabpé ene ndun e mod.

37 Bad básyāāl bēndyē ene ndyééd, békód-te, káaη élyāg-ke ásē. Echē enlyāg ásē enlón e’lón saámbé.

³⁸ Mesonǵé mé bad níme méndyē ene ndyééd mébédé e'kálé é'niin. Mmê mesonǵé mé bad mébédéε baachóm, bénkêntónǵé bebaád ne bëndem.

³⁹ Héε Yesuε álânǵéé ene ndun e mod aá bésūē' áwab mendáb. Ade áamáá bó aláa nê, ansól á bǒle-tê, áke á mbwóg e Magadan.

16

*Béhédné Yesuε
e'chemléd é' menyáké*

(Mak 8.11-13; Luk 12.54-56)

¹ Ambíd e nê, Befarisia ne Besadusia bēnkē wēε Yesuε ákag mó. Bénlāā mó bán álúmed bó e'chemléd ábe é'húú ádyōb.

² Dóo Yesuε álânǵéé bó aá, “Nzé ngukél epedé, nyéhóbe bán, ‘Abobe áyage ámín, nê álúmte bán bín béboǵ chǎn.’

³ Nzé bín é'sánǵé-ε, nyéhóbe bán, ‘Abobe áyage ámín, bín-ne é'wábpé, nê álúmte bán mbúú échā.’ Nyébié' bín aláǵ ámín, ngáne bébēε, boǵ nyééhēlēε mam níme mébenlad chii achem.*

⁴ Echén ebébtéd é nyonǵel, nyééhēdēε Dyōb awóǵen, nyéhede-ε e'chemléd bé menyáké! Boǵ nyéekudté nzése e'chemléd bé menyáké ábe nkal é'dáǵdǵ Jonaa bēnpēn.” Dóo átédté bó, boǵ ákag.

*Esulten éche Befarisia ne Besadusia
(Mak 8.14-21)*

⁵ Yesuε ne ábē bembapεε bēnchabé edib é nzab ámín, boǵ bembapεε bēnchatén e'wεle awále áyāl.

⁶ Yesuε anláá bó aá, “Nyétéd pónǵé ne esulten éche Befarisia ne Besadusia.”

⁷ Héε ábē bembapεε bēn ne bēn bébóótédé ahób bán, “Ahóbé nê áyāle syāá deewānléé e'wεle áyāl.”

⁸ Yesuε ambíí chǵm-éε békálé. Dóo áseǵtēé bó aáken, “Cheé nyé bēn ne bēn nyéhóbeé áyāle e'wεle ábe nyéēwōó'é? Chán adúbe ádíí nyé mwǎmpín nén?”

⁹ Káǵǵ ne' bōǵb, nyéesǵnténé-ε? Nyēmaá achaten ngáne méndidēε e'kálé e' bad é'táan ne e'wεle é'táan. Ambíd echē bémáá ene ndyééd adyé, e'lǵǵ é'tǵǵ echē enlyǵǵ ásē énlǵǵné?

¹⁰ Nyécháténé káǵǵ ne adíde áde méndidēε e'kálé é' bad é'niin ne e'wεle saámbé. Ambíd echē bómpē bémáá adyé, echē enlyǵǵ ásē chǵ-ε enlǵǵ é'lǵǵ é'tǵǵ?

¹¹ Ade nílanǵé nyé mēé nyétédēn esulten pónǵé, saké ewεle chēn chǵǵ níhóbé'áá. Nyétéd pónǵé ne esulten é Befarisia ne Besadusia.”

¹² Dóo bembapεε bétímé asǵǵten bán saké esulten éche bébenléé ewεle chǵǵ Yesuε ahóbé'áá aá bétédēn pónǵé boǵ

* 16:3 Donǵe á kálag dééwóó'é e'yale ábē Yesuε ngáne é'ténlédé á nchoo 2 ne 3.

ayáged áde Befarisia ne Besadusia béyógté'áá dóo ákónté'áá ahób.

*Petro ad Yesue mó
adé Ane-awě-Béwógté*

(Mak 8.27-30; Luk 9.18-21)

13 Yesue ankě á mbwóg e Kaisaria Filipi. Ade ápédé áwed, dóo ásedtée ábē bembapεε aáken, “Nzé-módé bad bó béhóbée bán Mwän-a-Moonyon adé?”

14 Bēntimtén mó bán, “Donje á bad béhóbe bán edii Jonε Ndusene, bémpēe bán Elajjaa, ábíní-ε bán Jeremayaa kéε nkal é'dáédəη nhóg ampée.”

15 Héε Yesue ásedtée bó aáken, “Bon nyébēn-ne, nzé-módé nyéhóbée bán ndé?”

16 Simōn Petro ankwentén aá, “Wε-εé edé Ane-awě-Béwógté, Mwän a Dyöb áde ádé á alongé.”

17 Yesue antimtén aá, “Nnam ndé ne wε, a-Simōn, mwän awě Jonaa. Saké moonyon alángé wε nē, bon echem Sán awě adé ámín móo ahóbté wε.

18 Né-óo a-Petro nlänge wε,† wεé edé ndim-e-aláá. Ámín e ene ndim e aláá dóo mélōngē nímēm mwembé. Ké ngine e kwééd éehēnlé nímē mwembé ahóbed ásē.

19 Awōη dóo mébée mekii mé nkamlen mí mín. Kéchée éche ébéné á nkōηsé, né ébēnnédé ámín. Kéchée-ε éche ébágé kunze a nkōηsé, né ébágnédé kunze ámín.”

*Yesue ahóbé t̄ηgεne
nīmē metake ne echē kwééd
(Mak 8.31-9.1; Luk 9.22-27)*

20 Héε Yesue ásímeé ábē bembapεε etúu áte nén béēhōbē bán móo módē Ane-awě-Béwógté.

21 Bootya ene pón dé, Yesue ambootéd ábē bembapεε alúmed áte aá mó t̄ηgēnē ake á Jerusalem. Áwed-taá mókudtē metake híin á mekáá mé bad bémbáá, beprisε bémbáá ne bemeléede bé mbéndé. Aá béwū mó, bon e'pun ábe é'lónténé é'láán móo puú.

22 Dóo Petro átímné Yesue á nkəg bon ákagé átimed mó áte, áhōbē nén aá, “A-Sán, Dyöb déekwenténné mbéd aá nén ábēnled ne wε.”

23 Héε Yesue ákúnnédé bon áhōbē wée Petro aá “Hidé me á'sō-te, a-Satan! Cheé ékó'ε me ábel mewēmtēn mé Dyöb? Ehóbe nē ne mewēmtēn mé moonyon saké mé Dyöb.”

24 Dóo Yesue alángéé ábē bembapεε aá, “Kéznéeé awě awémténé me ahíd, atəngéné ásob yəl mendíb, ápēm áde awəg, bon áhíde me.

† **16:18 Petro:** á ehób é Grikia adii ndim e aláá.

²⁵ Ayāle kénzée awē ahede adē alongé ason, ābōd dó. Kénzée-’ε awē ābōd adē alongé ayāl echēm, ākud dó.

²⁶ Nsyān rihé mod akudté nzé akudé nkōnsé rísyāal bon abódé adē alongé? Ké-’ε, cheé mod áhελεε áβε ákōde adē alongé?

²⁷ Nlānge nyé nímén mekan ayāle Mwān-a-Moonyon āpē ne ehúmé éche eche Sān nchoo ne éche ángel. Ene pónde dōo ákōgsēnnē ké-’ε ánamédté kénzée tāngene chōm éche ámbenlé.

²⁸ Ne mbále nlānge nyé nén meé donje á bad átínté echên béenyínenné kwééd díd ésebán bényíne née Mwān-a-Moonyon ápééné nímē nkamlen á nkōnsé.”

17

Yāl ehānléné Yesue

(Mak 9.2-13; Luk 9.28-36)

¹ Ambíd e epun ntóob Yesue ankeén Petro ne Jemse bó mwānyan Jone á mbōod echē echabé ámín. Bēnpēn-εé bémbē áhed.

² Dōo ábē bembapεε bényíne née áhānléné, e’só é’pené mó á nló nēngáne enyεn. Mbóté chό-’ε épūbē mó féréd émwaá-’ε áte.

³ Abwōg-ábwōg, ábē bembapεε bényín née Mosεε ne Elaijaa bébídé taléd, bóobe Yesue békale’.

⁴ Dōo Petro álāngéé Yesue aá, “A-Sān, ébóó ngáne syāá dédíí hén. Nzé edáá, mēlōn e’bem é’láán, échōn, éche Mosεε ne éche Elaijaa.”

⁵ Eépedeé ké amad á nsal bon mbag echē ekine áte ékūtān bó. Héε béwógεé ehób ébide á mbag-tē nén, “Awem Mwān a nlem nén, awógte me menyinge. Nyéwógne mó.”

⁶ Ade ábē bembapεε béwógé échē ehób, bémbwōg mebóbón, bésōn-’ε e’só ásē ne mbwōg ní ngine.

⁷ Dōo Yesue ápédé wée bémbēē bon ábānē bó ekáá á yāl, áhōbē aá, “Nyéhíde ásē, nyéebáá’.”

⁸ Ade bényéne nló ámín, bényín Yesue mwēnpēn.

⁹ Ade bóboó bésudeé á mbōod mín nē, dōo Yesue ásímeé bó etúu áte áhóbe’ aá, “Nyéelāngé modmod dyamdyam áde nyényíne káān ne á pónde echē Dyōb dépuúdté Mwān-a-Moonyon á kwééd.”

¹⁰ Héε ábē bembapεε bésedteé mó bánken, “Cheé ekáá bon bemeléede bé mbéndé béhóbé nén bán Elaijaa atāngéne asébe dé ape bon Ane-awē-Béwógté āpē?”

¹¹ Yesue antimtén bó aá, “Ne mbále, Elaijaa atāngéne asébe dé ape, atíí-’ε mam mésyāal.

¹² Bon nlānge nyé nén meé Elaijaa ammād ape, bon bad bénkēnchemmé mó, bēmbél-le mó ngáne bēndāngé. Melem-lem né-’aá Mwān-a-Moonyon átagké áwab mekáá.”

13 Enén pónde dóo ábē bembapεε básōntēnnē nén bán Jone, Ndusene móo áhóbeé.

*Yesue achōjté mwän a mwenchóm
awě edáðəj é mbéb émbēé áte
(Mak 9.14-29; Luk 9.37-43a)*

14 Ade Yesue ne ábē bembapεε bétímé ámbíd ámpē boj bétán ndun e mod, mod nhóg ampě áwē, akóg mebóbój, boj áhōbē nén aá,

15 “A-Sán sōn, wóg awem mwän ngól. Awem mwän a mwenchóm akonle nkole mé ekikíd, atage bwámbwam. Ayǒgké ahún kóəj ne á muú-te ne á mendib-te.

16 Mempεén mó wée ábōj bembapεε, boj béehelée mó ahood.”

17 Dóo Yesue átimtanné aá, “Wáá! Nyé bad bé’ chii, mbeltéd nímēn méetyéeméé, nyéewóo-’áa adúbe. Chán mépéé nyé adyen hén-ēē? Chán mépéé nyé awesen-ē? Hyenáád me mwän awed hén.”

18 Dóo Yesue ákamlanné edáðəj é mbéb éche étágté’áa ane mwän aá ébíd, boj ébíd-te. Abwōg-ábwōg ane mwän áchōj-’ε.

19 Ambíd e pónde bembapεε ábe Yesue béntān mó, boj básēdté mó á kun-tē nén bánken, “Cheé ênkəj boj sēnkēnhě échē edáðəj é mbéb abided?”

20 Dóo Yesue átimtanné bó aá, “Ayāle adúbe ádé nyé mwāmpīn. Ne mbále nlānge nyé nén meé, nzé nyéewóo adúbe áde ádé mwāmpīn nēngáne mbál-e-bū, né nyéekamlén échén ekone bán éhide hén, étim híníí, étim-me nē dēn. Dyam ké ahóg déetómmé nyé áte.

21 Nyēhele-se nyēbídéd enén ndín e edáðəj é mbéb nzé nyékāne, nyédidé-’ε yāl nzaa á mekáne-tē.”*

*Yesue ahóbeé ámpē
ngáne bad bēwūū’ε mó*

(Mak 9.30-32; Luk 9.43b-45)

22 Yesue ne ábē bembapεε bēnladén áte hōm ahóg á mbwóg e Galilia. Héε álāngeé bó aá, “Bébeé Mwän-a-Moonyon á mekáá mé baányon. Bó-’áa bēwūū mó.

23 Boj Dyōb dépuúd mó ámbíd e e’pun é’láán.” Ade bembapεε bēwógé nē, bēnwōg ndutul bwámbwam.

Yesue asāngé tááε e Ndáb-e-Dyōb

24 Yesue ne ábē bembapεε bēmpě á dyad á Kapenahum. Ahed dóo bad ábe básánté’áa tááε e Ndáb-e-Dyōb bétáné Petro boj básēdté mó bánken, “Kíné awen meléede eésangéé tááε e Ndáb-e-Dyōb-e?”

* 17:21 Donje á kálag dé e’só déewóo’ε nímén nchoo.

25 Petro antimtén bó aá, “Asan̄ge’.” Ade Petro ásólé á ndáb sólén, eépedéé dyam ahób boŋ Yesue ásedtē mó aá, “A-Sim̄on, chán ényíné ádén akan? Benzébádé k̄n̄ é nkōŋsé ésan̄tēé e’san̄gé ké’ε tááse? B̄n̄ bé alon̄-ε, ngé beken?”†

26 Petro ákwentén aá, “Beken.” Yesue aá, “Nê álúmte nén b̄n̄, b̄n̄ bé alon̄ béet̄an̄genéé asaa.

27 Boŋ ké nê, ábel nén deélin̄sé ábê bad ábe bésan̄te tááse, k̄é ébwém e’ch̄ób á edib-é-nzab-tê. Súu eche wésēbēē akób, éne de ch̄ó ns̄al áte, wēt̄an̄ m̄oné míme mékwog sóo tááse asan̄ned áwēd-te. Téd mó, ésan̄ned sóo.”

18

*Nzé atómténé mod ambáá
abé á’sō é’ Dyób?*

(Mak 9.33-37; Luk 9.46-48)

1 Eebeméé áte ámb̄id e nê, bembap̄eé ábe Yesue bēmp̄é áwē, bésēdēd mó b̄n̄ken, “Nzé-módé-’ε atómténé mod ambáá abé á nkaml̄n mí mín?”

2 Hê d̄ó Yesue áchénlé mwēndem nhóg, átf̄idē mó áwab t̄intē,

3 boŋ áh̄ób aá, “Ne mbáale nl̄an̄ge nyé nén m̄éé ésebán mod ah̄n̄léné ádē alongé boŋ abé n̄n̄gáne anén mw̄an, eéh̄l̄ēē-se asól á nkaml̄n mí mín.

4 Né-ᵛó, kénzēé awē asūdtē ȳl̄ n̄n̄gáne anén mw̄an né móo atómténé mod ambáá abé átf̄intē e bad ábe bédé ásē e nkaml̄n mí mín.

5 Kénzēé awē akobé enén nd̄ín e mw̄an á d̄ín ádēm, né akobé m̄e.

6 Boŋ kénzēé awē ab̄l̄tē enén nd̄ín e mwēndem awē adúbp̄é m̄e mbéb, émb̄ē mboŋ né b̄ent̄á ene nd̄ín e mod s̄an̄kalaa a aláá á nk̄n̄, boŋ b̄éhúnéd-te mó w̄éé edib é nk̄w̄é étómténé achab ásē.

7 E’béb é’ ȳl̄ áte ne nkōŋsé áȳale mekágsen míme mébelte bad mbéb. Mekágsen mét̄an̄géné ap̄e, boŋ e’béb é’ ȳl̄ áte ne mod awē ab̄l̄tē mod amp̄ée mbéb.

8 Nzé échoŋ ekáá ké’ε ekuu ébelte w̄e mbéb, esél ch̄ó, épim. Edé mboŋ w̄e ákud alongé ne ep̄ed é ȳl̄ tómaa w̄e áwón mekáá mébe ké’ε mekuu mébe boŋ b̄ébwém w̄e á muú míme méēd̄im̄e’.

9 Melemlem nzé ádoŋ d̄id ábelte w̄e mbéb, ehúd d̄ó, épim. Edé mboŋ w̄e ákud alongé ne d̄id ahóg tómaa w̄e áwón m̄id mébe boŋ b̄ébwém w̄e á d̄ū-á-muú.

*Ngan e nd̄ȳoŋ mí mbód míme mémb̄ō
(Luk 15.3-7)*

† 17:25 Ene pónde beken bóo bésan̄gé’áá tááse é k̄n̄.

10 “Nyényín nén bán nyéetédéé mímén mpín mí bán ké nhóg nkójtéd, bán méesaá etógnén. Nlânge nyé nén meé ángel éche éne’ bó ébâg á’sō ábe echem Sáj awě adé ámín áhóbe bó.*

12 Chán nyényíné ádén dya? Nzé mod awóó mbwókél é ndyōŋ mí mbód, boŋ nhóg mbóó, ngómē átedé mímíní móom mé ndyōŋ mí mbód abog ne abog wée bédyákē medyé á ekone mín áke dé ahead mímé nhóg míme mbóó?

13 Ne mbále nlânge nyé nén meé, nzé adĩbté-’ε mós abelé awógén mós menyinje tómaa mímíní móom abog ne abog míme ménkēmbóó.

14 Melemlem nê dōo echēn† Sáj awě adé ámín éehédéé aá ké mpín mí mwēndem née mímén mbóó.

Mwānyoŋ awě abēnlé wε awusé

15 “Nzé mwānyoŋ abēnlé wε awusé, tán mós wée nyúmō bad bébe bēnpēn nyédíí, échu mós dō aláa. Nzé achemé ádē awusé, né nyé mwānyoŋ nyétimé ásē.‡

16 Boŋ nzé eékwentene aá mópānné wε, etéd mod ampée nhóg ké’ε bébe ékēēn áwē, ábel nén, ‘Mbéb ké ríhée míme éhóbé wée abelé wε míbyēn ne mbóŋ ébe ké’ε éláán.’§

17 Nzé eékobe káōŋne chōm-éé échē mboŋ éhóbé, épēēn mós á mwembé. Nzé eékwentene ké bó awóglēn, etéd mós née mod awě eedúbpe áyāl e míme nsōŋten káa nēŋgáne nsaad-a-tááse.*

Yesue aá bembapεε béwóó ngine ákōŋ ne ábe dya kunze

18 “Ne mbále, nlânge nyé nén meé, kéchéé éche nyébéné á nkōŋsé ébennédé ámín. Kéchéé-’ε éche nyébágé kunze á nkōŋsé, ébágnédé kunze ámín.

19 Nlânge nyé ámpē nén meé, nzé nyé bad bébe nyéchēmténé áyāle kéchéé boŋ nyēhedé chó á mekáne-tē, echem Sáj awě adé ámín ábē nyé chó.

20 Ayāle wée bad bébe ké’ε beláán beládné áwēm dīn, mémpē ndé áwab tīnté.”

Ngan e mod-a-nsōn a kōŋ awě enkēnlagēsēn waáb

21 Hē dōo Petro ápédé wée Yesue, boŋ ásedté mós aá “A-Sáj, nzé mwānned abēnle me awusé pónde téé, ngen étāŋ rítāŋgéné mós alagsēn? Káōŋse ngen saámbé-yε?”

* **18:10** Donje á kálag dé’sō ábáde nchoo 11: Nyébli nén bán Mwān-a-Moonyoŋ apedé ásoŋ bad ábe bébóó. † **18:14** Echēn: donje á kálag dé’sō áwóó echem.

‡ **18:15** Abēnlé we awusé: donje á kálag dé e’sō áwóó abelé awusé. § **18:16** Nén áténlédé á kálag e Dyōb, Diáteronomi: 19.15. * **18:17** Bad bé Israel béndübē nén bán besaad bé tááse bóó bétómténé bad bé mbéb abé, bán béesól-laá á nkamlēn mí mín.

22 Dóo Yesue átímtanné mó aá, “Nlânge nyé nén meé, saké ngen saámbé, bonj móom mé ngen saámbé ne saámbé.”†

23 Nê dóo édífí á nkamlen ní mín. Dyöb ákamlanné nêngáne kâh póg echê echénlé bad ábe bébele nsón ásê echê, ânôn mone míme bó ké ahéé béwánlé mó.

24 Abooted áde ábóótédé ânôn mone míme ábê bad béwánlé mó, dóo bad bépéénédé mó mod nhóg awê anwálé mó nkúú ní mone.

25 Ane mod enkênhenlé áde alúm atwe, né-óó kâh enhób aá bésôm mó nchoo ne mwaád ne bán nêngáne betân, bésôm-me bwem é’syāāl ábe áwóó. Mmê mone mébê ásábe áde alúm.

26 Ane mod ankwê kâh á mekuu, áchāá mó aá, ‘Béé me pónde, mêtwe ádonj alúm ásyāāl.’

27 Kâh enwóg mó ngol, anchené mó aá ákag, álagsén-ne áde alúm.

28 Nêe ane mod áhídté hê, ambomé n waáb awê mómpē abelé’áá nsón ásê e kâh. Waáb ne anwálé mó mwā mone awê énkēmbuú áte. Dóo átólé waáb á mengogíd, aá ásábe mó míme mone.

29 Waáb ankwē mó á mekuu, áchāá mó aá, ábe mó pónde aá, mōsābē mó áde alúm.

30 Ane mod enkênlagsénné waáb, anhé mó á mbwog aá kóáj né asábpé áde alúm bonj bébídéd mó.

31 Ade bad ábe bébéde áhed ábe bómpē bébéle’áá nsón ásê e kâh bényiné dyam áde ábénléde, bēnlīj bwāmbwam. Bēnkē kâh dyam ásyāāl áde ábénléde aláa.

32 Né-óó, kâh enchélé ane mod, álāngē mó aá, ‘Ekúkú é ləə nén! Menlagsén we alúm áde wénwālēē me áyāle wencháj me.

33 Cheé ékás bonj weewóge wēn ngol melemlem nêngáne me-’e ménwogkē we ngol?’

34 Kâh ênlīj bwāmbwam, né-óó anlóm ane mod á mbwog aá béwoged mó ndutul. Aá ábē-’e á mbwog kóáj né asábpé áde alúm ásyāāl.”

35 Né-óó, Yesue ansógtén nén aá, “Nê dóo Titée Dyöbe awê adé ámīn ábenlé. Nzé weélagse mwányonj ne nímōj nlém rīsyāāl, né Dyöb dékōgsēn we ngáne ene kâh énkōgsēnnē ane mod.”

19

*Ayáged tângene anan
dé mmwaád á e’wóngé
(Mak 10.1-12)*

1 Ade Yesue ámáá nímén mekan ahób, anhidé á Galilia áke á mbwóg e Judeya, áchābē á ped e edīb é Jodan eníní.

2 Ndun e mod enhíd mó áwed, áchōōd-te bad bé nkole.

† 18:22 Móom mé ngen saámbé ne saámbé: donje á kálag dé e’só áwóó móom mé ngen saámbé ngen saámbé.

³ Donje á Befarisia bémpě áwē ákəg mó. Bênsédéd mó bánken, “Mbéndé echêd ebagé kunze nén bán, mod ánan awē mwaád áyāle nyaa e nzom ké ehée-yε?”

⁴ Yesue ankwentén bó aáken, “Nyéeláá’é á kálag e Dyöb nén bán á mbooted, Dyöb dênhəg bó mmwaád ne mwenchóm-ε?”

⁵ Dyöb á hóbpe aá, “Ayāle né-óó, mwenchóm átedé sáá ne nyan abé ne mwaád, bon búmō bad bébe bétim mod nhóg.

⁶ Né-óó, búmō béesaá ámpē bad bébe, bon bédii mod nhóg. Né-óó, échē Dyöb áládé, modmod eepáá’.”

⁷ Hê dōo ábē Befarisia bésedtéé mó bánken, “Nzé édé nê, cheé-ō enkəñ bon Mosεε ábagé bad kunze aá, mod ábe mwaád kálag echē elúmte nén bán, e’wóngé é’máá bon ánan mó.”

⁸ Dōo Yesue álāngéé bó aá, “Mosεε ambəg nyé enén kunze áyāle nyēlelé nlém á abum. Enkēmbáá nê á mbooted mé nkōnsé.

⁹ Né-óó, nlānge nyé nén mēé, mod ké ahée awē anané mwaád ésebán ane mmwaád akábé asón, nzé ene ndín e mod awóo mmwaád ampée, né akábé asón.”

¹⁰ Hê dōo ábē bembapεε bélāngéé mó bán, “Nzé nén dōo mekan mé mmwaád ne nchóm médii, né éesaá nsyāñ áwón mmwaád.”

¹¹ Yesue antimtén bó aá, “Saké mod asyāól ahēle ákob ádén ayáged. Bon dékobnéd ne bad ábe Dyöb ábágé dō.

¹² Nyēbíí nén bán, nzom édé híin échē ékás bon bad béēwōō bebaád. Behóg bédé ábe béchyááténé nê. Bémpē-’ε bédé nê áyāle bad bébélé bó nê. Abíní-’ε, bébélé yāl nê ábel bon bébel nsón mé nkamlen ní Dyöb. Kénzée awē ahelé ádén ayáge akob, ákob dō.”

Yesue anāmté bēndem

(Mak 10.13-16; Luk 18.15-17)

¹³ Bad bémpεén bēndem wê Yesue nén bán ábán bó ekáá á nló, ákānned-te bó. Abē bembapεε bénkānē ábe bad áte.

¹⁴ Bon Yesue anláá bó aá, “Nyétede bēndem béhyag áwēm, nyéekás bó, áyāle nén, nyaa é bad née bó chōo éwóo nkamlen mí mín.”

¹⁵ Né-óó, Yesue ambán ábē bán ekáá á nló. Ambíd e nê, anhidé áhed.

Nhən mí bad

ne nkamlen ní Dyöb

(Mak 10.17-31; Luk 18.18-30)

¹⁶ Póndé póg mod nhóg ampě wée Yesue, ásedté mó aáken, “A-meléed, dyaam á bwām áhéé nítəngéné abel, ábel nén níkud alongé áde déemaá?”

¹⁷ Héε Yesue ákwentanné mó aá, “Chán éhéleé ésedté me dyaam áde áde dyaam á bwām? Mod nhóg mwēnpεn mó adé

awě adé mod a bwâm. Konǵé' mbéndé é Dyõb nzé ehede wε mókud alongé áde déemaá'."

18 Dóo ane mod ásedtéé mó aáken, "Mbéndé éhéé?" Yesue ankwentén mó aá, "Weewúé' mod, weekábé asón á ndáb e'wóngé, weechíbé', weebíde mbón e metóm,

19 bée sóo ne nyon edúbé, édǵ-ε mwányon nêngáne echon yǎl."

20 Héε ene kódemod élanǵéé Yesue aá, "Nhídé échéen mbéndé ésyāāl; cheé émpēe éhedne με abel."

21 Yesue antimtén mó aá, "Nzé ehede wεé móowóo awusé á yǎl ké ahóg, kǵg ésóm bwēm é'syāāl ábe éwóo, étéd nímé mǵné ébe betóótókē bé bad. Nzé ebélé nê, wǵkǵd nhǵn ádyõb. Ene pónde éhyε éhíde με.

22 Ade ene kódemod áwógé nê, anwóg mbéb áte bwâmbwam áhídē-ε áyāle ambé nhǵn bwâmbwam."

23 Héε Yesue álǵǵéé ábē bembapεε aá, "Ne mbále nlǵǵe nyé nén μεé élǵl áte nhǵn mí mod ásol á nkamlen ní Dyõb.

24 Nlāa nyé ámpē nén μεé édé mwǵn a akan sǵǵkalaa a nyam née Kamēl ápon á epǵn é ndǵnde tómaa nhǵn mí mod ásol á nkamlen ní Dyõb."

25 Ade bembapεε béwógé nén, yǎl enkóm bó áte bwâmbwam. Bēnsédéd bánken, "Nzéé-ᵔ ahεle ákud e'soóson?"

26 Héε Yesue ánóné bó chóon bon áhǵbē aá, "Ne baányon nén déeheléé se ábenléd bon ne Dyõb dyamdyam déeléléé áte."

27 Héε Petro áhǵbéé aá, "Nǵné', sētédte chǵm ésyāāl áhíd wε, cheé-ᵔ ébē nímεd nsyǵǵ."

28 Héε Yesue álǵǵéé bó aá, "Ne mbále, nlǵǵe nyé nén μεé, pónde echē Mwǵn-a-Moonyon ádyéé'é á atii dé nkamlen ne éche ehúmé ésyāāl á nkǵǵsé nímé rǵhúé', nyé bad dyǵm ne bébe ábe béhíde με nyémpē nyéēdyéé á metii mé nkamlen, nyékaadtē metumbé mé Israel dyǵm ne mébe.

29 Kénzéé-ε awě atédte éche ndáb, baányan, sáá, nyaá, bǵn, ne eche mbwǵg áyāl echēm, ákud chó mbwǵkel e ngen, ákūd-te alongé áde déemaá'.

30 Bon bad híin ábe bédé á'sǵ bǵǵb bélyǵg mbíd, híin-ne ábe bényǵg mbíd bébē á'sǵ."

20

Ngan e bad bé nsǵn

1 Hē dóo Yesue ákaléé ngan aá, "Nhǵbe nê áyāle nkamlen mí mín rídé nhǵgtén nêngáne nwóo-nzag nhóg awé ambíd á ndáb epǵg é mbwεmbwε áke dé ahed bad ábe ásābēē, ábel nsǵn áwε nzag-tē.

² Bóṣbṣṣ bēmpě á nchemtēn áyāle nsábe mé epun é bīn boṅ álómé bó áwē nzag-tē.

³ Ane nwóó-nzag antīm ámbíd ámpē á dyad-tē á ngāṅ abog. Antán bad bé nsón bēmpēe áhed. Bentyēem ngēn, béebēle'áá chōmchōm.

⁴ Hēe álāngēé bó áá, 'Nyémpē nyéke nyébel nsón áwēm nzag-tē, mēsābē nyé nsábe níme ríkwógnédé.'

⁵ Né-ṣṣ, bēnkě. Ambēl melemlem mé dyam á kəd, ne á ngāṅ éláán.

⁶ Dyam ngāṅ étáan nēe ane mod átímé á dyad-tē ámpē, antán bad bé nsón ábe bómpē bentyēem, béebēle'áá dyamdyam. Hēe áseṭteé bó áá, 'Cheé nyébēbteé epun é bīn ésyāāl hén ngēn áde nyébeléé dyamdyam.'

⁷ Bēnkwentén mó nén bán, 'Modmod eetédeé sé á nsón.' Hēe ane mod álāngēé bó áá, 'Nyémpē nyékag-kṣṣ nyébel nsón áwēm nzag-tē.'

⁸ "Ade ngukél épédé, ane nwóó-nzag anláá awě mod awě anone ábē bad bé nsón áá, álad bad bé nsón áte, ásábe bó. Áá, ábooted ne bad ábe bédímténé ape, ásōg-ke ne ábe bésébpé ape.

⁹ Ambéé bad ábe bēmbootéd nsón á ngāṅ étáan nsábe mé epun é bīn

¹⁰ Ade bad ábe bēnsēbē nsón abooted bēpédé ákob nsábe, bēnwēmten bán, békud nsábe níme rítómé ní bad ábe bēmbootéd nsón á ngāṅ étáan. Boṅ bómpē bēnkūd melemlem mé nsábe.

¹¹ Ade békóbé mṣṣné níme bēmbéé bó, bēmbootéd anyoo áte.

¹² Béhōbē bán, 'Abén bad bēbélé nsón háwa póg chēmpēn, ké nē, esábpé bó melemlem nēe sé ábe sēbelé nsón epun é bīn ésyāāl ne enyēn é ngīne.'

¹³ Nwóó-nzag antímtén ábē bad nhóg áá, 'Amúē, meédogeé nyé. Eesaá mbále bán dentí bán mēbe nyé nsábe mé nsón mé epun é bīn-ε?

¹⁴ Nyékob-pṣṣ nímmēn mṣṣné, nyékag. Mmēn-éé ntíídé méé mēsābē anén mod awě adímténé ape melemlem ngáne rísábpé'áá wémpē.

¹⁵ Meewóó'é kunze ábenled nímmēm mṣṣné ngáne rídáá-ye? Cheé ékṣṣ boṅ nyébēbtē nlém á abum áyāle ábēm e'boṅ bé nlém?' "

¹⁶ Yesue ansógtén ene ngan áá, "Né-ṣṣ, bé'sō bētīm bé mbíd, bé mbíd-te bētīm bé e'só."

*Yesue ahóbé ngen echě elónténé
éláán ngáne bēwūū'é mó
(Mak 10.32-34; Luk 18.31-34)*

17 Yesue ne ábē bembapεε békágé'áá á akuu á Jerusalem. Ade békagké nê dóó áchágé bó á nkæg, bonj álāngē bó á kun-tē aá,

18 “Pón nyébii bán dekag á Jerusalem, áwed-taá bébεé Mwān-a-Moonyonj á mekáá mé beprisε bémbáá ne be-meléede bé mbéndé. Bó-'ε bébεé mbakú bán atāngéné awé.

19 Béβε mó á mekáá mé bad ábe béesé bad bé Israel. Bó-'ε béwōodé mó, béswādtāad mó e'tanjú, bébōmē-'ε mó á awōg. Bonj ámbid e e'pun é'láán Dyōb dépuúd mó.”

Nyě-mwān ahεdte bān metii

(Mak 10.35-45)

20 Ámbid e póndé dóó Zεbedie mwaád ápédé wée Yesue ne ábē bán bé baachóm béβε, abwóg mebóbónj, ácháā-'ε Yesue aá ábele mó dyam.

21 Yesue ansédéd mó aáken, “Cheé éhεdeé?” Dóó ákwentanné mó aá, “Bǎg me akag nén wée, póndé eche wébεē á nkamlen, ábēm bán bēn béβε bēdyéé we á nkæg, nhóg ekáá émbáá, aníní-'ε á ekáá é emwεd.”

22 Héε Yesue ákwentanné bó aá, “Nyéebii'ε chōm éche nyésεdteé. Nyéēhǎl metuné míme mépēmme apém-ε?” Bēnkwentén bán béhǎl.

23 Dóó Yesue álāngéé bó aá, “Ne mbále, nyéēpēm bonj meewóo'ε kunze ápwεd mod awé ádyéé me á ekáá é mbáá ké'ε á ekáá é emwεd. Abē e'tál é'dii e'tál ábe é'bágnédé ne bad ábe echem Sáj ánábnédé bó.”

24 Ade ábiníi bembapεε dyōm bēwógé nē, bēnliín ábē baányaj béβε.

25 Né-óó Yesue anlad bó áte, bonj álāngē bó aá, “Nyébii nén bán, benkamlεε ne bad bémbáá bé nkōjsé bébenlad ngíne ákamlεε bad ábe bédé ásē echāb.

26 Bonj éetāngεnεé abé nē átínté echēn. Kénzée awé ahεde aá móbē mod ambáá átínté echēn, atāngéné abé mbāledε awēn.

27 Kénzée-'ε awé ábē mod a'só átínté echēn, atāngéné abé awεn ntāj.

28 Melemlem née Mwān-a-Moonyonj eépedεé aá bad bébenle mó, bonj apedé ábele bad, áβε-'ε ádē alongé ákōde bad híin.”

Yesue achōjté bad béβε

ábe bēnkwxě ndím

(Mak 10.46-52; Luk 18.35-43)

29 Ade Yesue ne ábē bembapεε béhidteé á Dyad á Jeriko, ndun e mod ehídé'áá mó.

30 Ene póndé-óó bad béβε ábe bēnkwxě ndím bēndyεé á nkæg ní nzii. Ade bēwógé bán, Yesue atóme', bēmbootéd abón bán, “A-Mwān a mbyaa míme Dabide, wóg sé ngol!”

³¹ Ndun e mod echě embé áhed enkáné bó áte bán bédib nsəl. Boŋ bó-’ε bémbādnēn abón ne ngine bán, “A-Mwān a mbyaa míme Dabide, a-Sáj, wóg sé ngəl!”

³² Yesue antyéem, achélé bó boŋ ásedté bó aáken, “Cheé nyéhedeé bán, míbele nyé?”

³³ Bēnkwentén bán, “A-Sáj, sēhede bán, ébel sényínen.”

³⁴ Yesue anwóg bó ngəl, né-ᵛó ambán bó mekáá á mīd. Abwōg-ábwōg bēmbootéd anyínen, béhídē-’ε mó.

21

Yesue asólé á Jerusalem née k̄aŋ

(Mak 11.1-11; Luk 19.28-40; J̄on 12.12-19)

¹ Ade Yesue ne ábē bembapεε békwógé apε á Jerusalem, née bépédé á dyad á Betpeg á ekone é menzab Yesue anlóm bembapεε bébe á’sō.

² Anláá bó nén aá, “Nyékag á dyad áde áde nyé á’sō nē. Nzé nyésólé sólén, nyéētán née bétāŋgé ésel ne mwān ánkæg. Nyéhune bó nyéhyiinad me.

³ Nzé mod asēdté nyé aáken, cheé ékáá boŋ nyéhunne’, nyéláá mó bán Sāŋgwéé* atógnéné bó. Nzé nyéhóbé nē, ábwōg-ábwōg ane mod áchennéd nyé.”

⁴ Nén dēmbenléd álóned e’yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é’dáádəŋ aá,

⁵ “Aláa dyad á Zayōn aá, Nyénōne’, echen k̄aŋ ehyag áwēn, asūdté yəl, adiídé ésel, etum é nchóm a ésel.”

⁶ Né-ᵛó ábē bembapεε bēnkĕ bébēl-le ngáne Yesue ánylāgtēnnē bó.

⁷ Bēmpεén éché ésel ne mwān, bétéd échab mbóté, bétal chó ámín, boŋ Yesue ádiide’.

⁸ Ekud é bad bēntāl échab mbóté á nzii-tē, ábíní-’ε bésēl’ e’kikag é’ mīí, bétalé’ á nzii-tē.

⁹ Ndun e mod echě ekágé’áá mó á’sō ne echě ehídé’áá mó ámbíd bēmbootéd abón bán,

“Hosána, mekenag mébē ne mwān a mbya míme Dabide.

Nnam míbē ne ane awě apedé á dīn áde Sāŋgwéé.

Hosána, mekenag ne Dyōb áde áde se ámín!”

¹⁰ Née Yesue asólé á Jerusalem nén sólén, bad bésyāəl bēpuutéd, bésēdté-’ε bánken, “Nzée ne?”

¹¹ Dᵛó ene ndun e mod ékwentanné bán, “Yesue mó adé, nkal é’dáádəŋ á dyad á Nazaret á mbwóg e Galilia.”

Yesue anané bekáb bé nyonǵé

á Ndáb-e-Dyōb

(Mak 11.15-19; Luk 19.45-48; J̄on 2.13-22)

* **21:3** Sāŋgwéé: káa nwōŋ.

12 Ambĩd e nê, Yesue anke asól á Ndáb-e-Dyõb. Annän bad bésyāāl ábe békábé'áá dyɔn áwēd-te. Ankuné betébele ábe bad bépénlé'áá mənéné ámĩn mekuu ámĩn, ákūnē-'ε metii nímé bad ábe bésómmé'áá mbəŋgé mekuu ámĩn.

13 Anláá-'ε bó aá, "Eténlédé nén bán, Dyõb áhóbé aá, 'Echem ndáb etəŋgéné achəgned bán ndáb e mekáne.' Bon nyétimté ch́, 'mbwəg mé bechíb!'"

14 Bad ábe bēnkŵē ndím ne bad ábe mekuu ménwēē ábe bémbē áhed bēmpē áwē, ádíid-te bó bwám.

15 Bon áde beprise bémháá ne bemeléede bé mbéndé bényíné menyáké níme Yesue ábélé, bon bəwóg-ke e'saad ábe bēndem bébónéé á Ndáb-e-Dyõb bán, "Mekenag mébē ne mwān a mbyaa níme Dabide," bēnlīŋ bwāmbwam.

16 Bēnsédéd Yesue bánken, "Ewóge chóm-éé ábē bán bēhóbéé-ye?" Yesue ankwentén bó aá, "Éε, nwóge'. Nyéelāā'é mbéd á kálag e Dyõb nén bán, Dyõb ábõŋséné e'ched é' bēndem ne é' bán bé nkáál ábe mó mekenag mé bwám-ε?"

17 Ambĩd e nê Yesue antedé bó á Jerusalem áke ánaā á dyad á Betani.

Yesue ne alín á ngəl

(Mak 11.12-14, 20-24)

18 Epəg é mbwəmbwε áde átimeéé ámbĩd á Jerusalem nzaa enkób mó.

19 Ade ákagké nê annyín alín á ngəl. Ankě áhed, bon enkényinné epum ké ehóg áwedé-mín étóméé byaá. Héε Yesue álāŋgēé ábē bwel aá, "Wéechyáá'é epum ámpē mbéd." Abwəg-ábwəg bwel bēnhýéle.

20 Ade ábē bembapεε bényíné nê, yəl enkóm bó áte bwāmbwam. Héε bésēdtéé bánken, "Chán ádēn alín á ngəl ámwédé ayéle á mehélé-te nén-ē?"

21 Yesue ankwentén aá, "Ne mbále nlāŋge nyé nén méé, nzé nyédúbpé ne nlém ísyāāl, né saké dyam áde mbéléé ábén bwel áyāl dēmpen nyébenlé. Bon né nyēhele-se nyéeláá káŋŋe enén mbəɔd nén bán, 'Hidé hén, éke ébwēm yəl á edíb é nkŵē-te,' ébenléd-te nê dēn.

22 Nzé nyéwóó adúbe bán, kéchéé éche nyéhédné Dyõb á mekáne-té nyéékũd, né nzé nyēhedé nyéékũd."

Nsēdtéd təŋgene kunze eche Yesue

(Mak 11.27-33; Luk 20.1-8)

23 Yesue ansól á Ndáb-e-Dyõb, áyāgtē bad. Ade áyāgtéé nê, d́ɔɔ beprise bémháá ne bad bémháá bé Israel bépédé áwē, bésēdté mó bánken, "Kunze ehéé éwóó ábel nímén mekan? Nzé-módé abagé-'ε wε ene kunze?"

24 Yesue antimtén bó aá, “Me ámpē m̄sɛdéd nyé dyam ahóg. Nzé nyékwěnténé dó né m̄-’ε m̄lāā nyé kunze echě íwóó ábel nímén mekan.

25 Edusen éche J̄one ádúsánnáá bad héé émbídtē? Embíd ne Dyōb-ε ngé ne baányon?” Běn ne bèn bémbootéd apentēn bán, “Nzé dehóbé nén bán, ‘J̄one echě kunze enhúú ne Dyōb,’ né ásedéd syánē aáken, ‘Cheé-ō enk̄ñ bon nyénkëndúbé m’ó?’

26 Bon nzé dehóbé bán, ‘Echě kunze ehúú ne baányon,’ né échén ekud é mod ébel syánē mbéb áyāle bad bésyāal béndúbē bán J̄one abédéε nkal é’daádəñ.”

27 Né-ōó bēnkwentén Yesue bán, “Séebíí’é.” M’ó-’ε antimtén bó aá, “Né ké m̄-’ε ámpē méeláá’é nyé kunze echě íwóó ábel nímén mekan.”

Ngan e bán bé baachóm bébe

28 Yesue ambé ásēdēd beprise bémháá ne bad bémháá bé dyad aáken, “Chán nyényíné ádén akan t̄ñgene enén ngan? Mod nhóg abédé awě anchyáá bán bé baachóm bébe. Héé ákí mwān ambáá aláa aá, ‘A-mwān, kě ébel nsón á nzag-tē chii.’

29 Mwān antimtén mó aá móókáá. Bon ámbíd e pónde anhəñlén mewēmten, áke.

30 D’óó ane mod ákíí wée mwān asad, aláá-’ε mómpē melemlem né dyam. Anén mwān antimtén sáá aá, ‘A-Sán, m̄k̄’ bon eékii.”

31 Héé Yesue ásedtēé beprise bémháá aáken, “Atíntē ábén bán bébe, ahéé amb̄l ngáne sáá áhédé’áá?” Bēnkwentén mó bán, “Ambáá.” Né-ōó, Yesue anláá bó aá, “Ne mbále, n̄l̄nge nyé nén m̄éé, besaad-bé-tááε ne bekwalεε bédé asól á nkamlen ní Dyōb tómaa nyé.†

32 Nhóbe nén, áyāle J̄one, Ndusene amp̄, alúmed nyé nzii echě etyéémé, nyénkëndúbéé mó, bon besaad-bé-tááε ne bekwalεε béndúbē. Ké n̄é nyénnyín-naá n̄é, nyénkēnhəñlenné, nyénkëndúbé-’aá mó.”

Ngan e bebel bé nsón ntéd

(Mak 12.1-12; Luk 20.9-19)

33 Yesue anláá bó aá, “Nyéwóglen ngan empée. Nwóó-nzag nhóg abédé awě ankw̄l nzag e e’pum é’ m̄el ábe bēbenléé m̄m. Ankág chó, ábel bw̄l wée bēminéé ábē e’pum é’ m̄el ábel m̄m, alón-’ε ebem áwēd-te wée bédyεε’é ān̄on nzag áte. Ambeé ene nzag wée bad ábe b’ōb’ō békāb mbote áte, ákē á alon dēmp̄ē.

34 Adě pónde épédé eche bēpadéé e’pum, ane nwóó-nzag anlóm ábē bembəledε wée ábē bebel-bé-nsón ákobe mó áde asii dé e’pum.

35 Héé ábē bebel-bé-nsón békóbé ábē bembəledε, bēwanné’ nhóg, bēwūē’ amp̄é, aníníí-’ε bēwūēnē meláá.

† 21:31 Baá mbáá bé Israel béndúbē nén bán bekwalεε ne besaad-bé-tááε béésónlé á nkamlen ní mín.

36 Ambid é pónde ane nwóo-nzag anlóm bembəlede bémpē ábe bēmbuú áte tómaa ábíní. Abē bebel-bé-nsón bēmbēl ábē bembəlede melemem ngáne bēmbēnlé bé'sō.

37 Ambid e pónde anlóm awe mwān áwāb, ne mewēmtēn nēn bēbēé mó edúbé.

38 Boŋ áde bebel-bé-nsón bényíné ane mwān nēe áhúé'é, dōo bó bēn ne bēn bēhóbēé nēn bán, 'Ndyé-a-mbwóg nēn, nyéhyag! Déwúu mó, ábel nēn, eche mbwóg ésuuned syānē.'

39 Hē dōo békóbé mó, bēbīdēn mó á nzag-tē, boŋ bēwúú-'e mó."

40 Hēe Yesue ásedteé ábē bad bēmbáá bé dyad ne beprise bēmbáá aá, "Bōob-pōó, nzé nwóo-nzag ne apedé, cheé ábenlé ábē bebel-bé-nsón?"

41 Hē dōo bēkwentanné bán, "Awū ábē e'bēbtéd é' bad e'bēbtéd é kwééd, ábē-'e ene nzag wēe bebel-bé-nsón bémpēe ábe bēbe mó ádē asii á mbote nzé pónde epedé eche bépádéé e'pum."

42 Yesue anláá bó ámpē aá, "Nyéēlāā-'é mbéd wēe eyale é Dyōb éhóbé nēn bán, 'Aláá ádē belōŋ-bé-ndáb bēnchenéé dōo átímé aláá dé etógnēn abé.

Sánḡwéé mó ambel nēn, édé-'e syānē menyáké.'

43 Né-ōó nlānge nyé nēn mēé, bēkobēn nyé etál éche nyéwóo nēe bad bé nkamlēn ní Dyōb, bēbē wēe bad ábe bēbele' ngáne Dyōb áhedeé."‡

45 Ade beprise bēmbáá ne Befarisia bēwógé échēn ngan éche Yesue ákálé, bēnchem bán, bóo ákanléé chó.

46 Né-ōó bēhédé'áá mó akób, boŋ bēmbāŋ abel nē, áyāle bényīn bán, ene ndun e mod enyíné'áá Yesue nēe nkal é'dāóđəŋ.

22

Ngan e ngande e e'wóngé (Luk 14.15-24)

1 Yesue ambé ábenléd ngan ámpē ákalēn ábē bad. Anhób aá,

2 "Nkamlēn mí mín níde nēngáne kāŋ póg echē enláá ábē bembəlede aá béboŋsen ngande e e'wóngé ábe awé mwān a mwēnchóm.

3 Ene kāŋ-'e anlóm ábē bembəlede aá béke bēchəg bad ábe álēbpé áyāle ene ngande, boŋ ábē bad bēnkēnkwenténné ape.

4 Hēe álóméé bembəlede bémpēe aá béléa bad ábe mólēbpé nēn bán, 'Nyēbīí nēn bán, mmaá nyag ne e'lem ábe é'bóó yāl awúu. Chóm ésyāl-lē édé mboŋsēn, nyéhyag-kōó á ngande.'

‡ 21:43 Donḡe á kálag dé'sō ábáde nchoo 44: *Mod ké ahéé awé alúmé ádē aláá ámtn ábōgtéd áte. Boŋ ane awé dēhūntédte ámtn, anyogtéd áte.*

⁵ Boŋ ké nê ábê bad ábe bēnlēbēē bēnkēntédté nímē nlébtéd néε dyam. Mod téé ahidé'áá nímē ntii ámbīd. Behóg bēnkē áwāb nzag-tē, ábíníí bēhīdē nímab nsón mémpēe ámbīd.

⁶ Abíníí-ε bēnkōb ábē bembāledε, bēbōm bō, bēwūú-'ε bō.

⁷ Ene kâŋ enlīŋ bwāmbwam. Né-óó, anlóm éche sánze. Néε épédé, éwūū bad ábe bēnwūū ábē bembāledε, éhyaād-te ábē bad dyad.

⁸ Dóó álāŋgεé ábē bembāledε bémpēe áá, 'Ngande e e'wóngé emaá mboŋsén abé, boŋ bad ábe nílēbpé béekwognedεé chó abé ásē.

⁹ Bōōb-pōó, nyékag á mbom ní nzii á dyad-tē, nyéchéle bad bésyāāl ábe bényíné bán, béhyag á ngande.'

¹⁰ Né-óó ábē bembāledε bēnkē á dyad-tē, bēlād bad bésyāāl ábe bényinnē, ken mod a bwām ké'ε mod a mbéb, káōŋ ndáb e ngande enlóg áte.

¹¹ "Kâŋ empē á ndáb-te ânōn bad ábe bépédé á ngande. Ade ápédé anyín mod awē enkēnhé asaŋ áde ántāŋgēnnē ahé á ngande e e'wóngé.

¹² Héε ásedtεé mó áá, 'Amúē, chán émwédé apε hén áde wēhēdεé asaŋ á ngande e e'wóngé.' Boŋ ane mod enkēnhōbpé dyamdiam.

¹³ Dóó kâŋ élāŋgεé ábē bembāledε ábe béchágté'áá beken áá, 'Nyéhaŋ mó mekáá ne mekuu, nyébwēm mó á ebwóg, á ehíntén-tē. Ahed-taá béchyεé'ε, bēdyāg-ke mesoŋ á nsəl.' "

¹⁴ Héε Yesuε ásógtεé enén ngan ne e'yale nén áá, "Dyōb áchēnle' bad híin ábē ásē e nkamlēn nímē, boŋ nguse chóó épweɗned."

*Yesuε ne asaa á táásε
(Mak 12.13-17; Luk 20.20-26)*

¹⁵ Ebédé pónde póg echē Befarisia bēnkεé mbom, áhage Yesuε, ábel békōben mó awusé tēŋgene e'yale ábe bēbīd mó á nsəl.

¹⁶ Bēnlōm ábāb bembapεε nchoo ne bad bé epepé éche Herōde wée Yesuε. Néε bépédé áwē, bēlāŋgē mó nén bán, "Ameléed, sēbīí nén bán, ekale mbále. Sēbīí-'ε ámpē nén bán, ayóge ádōŋ tēŋgene mbéndé e Dyōb áde mbále. Mewēmtēn mé bad ne e'só é' mbōm é' bad bēehāŋlānné ádōŋ ayóged.

¹⁷ Láá-'ε sé ngáne ényíné ádén akan. Mbéndé eche syánē ehóbe nén bán désaŋge' táásε wée Kaisεε, kâŋ e Roma-yε?"

¹⁸ Boŋ Yesuε ambīí nímab mewēmtēn mé mbéb. Né-óó ansedéd bó aáken, "Nyé bedog-badé, cheé nyéhāgkεé mε?"

¹⁹ Nyélúmed mε mōné nímē bésaŋnadté táásε eched." Bēmpiinéd mó mōné mé ekii.

²⁰ Dóó ásedté bó aáken, "Ediídiŋge éche nzéé chén? Dīn áde nzéé-'ε dén?"

21 Bênkwentén mó bán, “Ábe Kaisεε.” Dóo álângeé bó aá, “Nyébag-kóo Kaisεε éche édé éche Kaisεε, nyébag-ke Dyöb éche édé é Dyöb.”

22 Ade béwógé nê, yäl enkóm bó áte. Né-óó bēnhidé áhed, békē-’ε.

Ayáged áde Yesue

tângene mpuu ámbíd e kwééd

(Mak 12.18-27; Luk 20.27-40)

23 Echê epun chēn donge á Besadusia bēmpě wée Yesue. Besadusia bēndübē bán mpuu méesaá ámbíd e kwééd.

24 Dóo béhóbεé bán, “A-meléed, mbéndé e Mosεε ehóbe nén bán, ‘Nzé mod awóó mmwaád boŋ awédé áde bó ane mmwaád béepedεé mwän awále, mwänyan a abum ahóg atángeéné ane nkúd awón, ábel boŋ dín áde mwänyan déebōō.’

25 Bōob-pōó, bad bēbédé hén mod saámbé ábe bēmbíd abum ahóg. Mod a’só anwón mmwaád, boŋ awé áde bó mmwaád ne béepedεé bán awále, né-óó mwänyan awě anhíd mó anlyəgnéd ane nkúd a mmwaád.

26 Ane mómpē anwé áde bó ane mmwaád béepedεé bán awále. Melemlem mé dyam mēmbenléd ne awě alónténé bēláán, káəŋ bēbōm bó mod saámbé.

27 Káəŋne á asóg ane mmwaád mómpē anwé.

28 Bōob-pōó á pónde e mpuu, mmwaád awě nzéé ane mmwaád áchəgnédte áyāle bó moosyāəl saámbé bēnwōŋ mó?”

29 Yesue antimtén bó aá, “Nyēpane’ áyāle nyéesōŋtεnεé chōm éche eyale é Dyöb éhóbεé, nyéesōŋtεnεé-’ε ngáne ngíne e Dyöb ésógé abé.

30 Ayāle pónde echě bad bēpuu’é ámbíd e kwééd mewóŋgé méebáá ámpē. Bad bēbē nēŋgáne ángel éche édé ámín, bēewóŋnéé.

31 Nyééláá’é mbéd dyam áde Dyöb ahóbé áwēn tângene mpuu-yε? Dyöb ahóbé tângene ábēd betaa aá,

32 ‘Mε-εé ndé Dyöb áde Abrahame, Aisige ne Jakōbe.’ Dyöb ádíi Dyöb á bad ábe bédé á alongé, saké Dyöb á bad ábe bēwédé.”

33 Ade ene ndun e mod echě embé áhed éwógé nê, bēmbē menyáké bwāmbwam tângene ayáged áde Yesue.

Mbéndé ébe éche étómténé

etógnén abé

(Mak 12.28-34; Luk 10.25-28)

34 Ade Befarisia béwógé bán nkwenten míme Yesue ámbεé Besadusia mēmběl béehεle dyamdyam ahób, bēnladén áte.

35 Hē dóo bó mod nhóg awě abédé meléede a mbéndé, áhyédé Yesue akəg, áseɔté mó aá,

36 “A-meléed, átíntê mbéndé ésyāāl, ehéé etómténé etógnén abé?”

37 Yesue ankwentén bó aá, “Etánǵéné édəŋ Sánǵwéé ádon Dyǒb ne níməŋ ním nísyāāl, ne échoŋ edəádəŋ ésyāāl, édəŋ-’e mós ne níməŋ mewəmtən mésyāāl.

38 Enén mbéndé chō etómténé etógnén abé, ebé-’e mbéndé e’só.

39 Mbéndé echē elónténé ébe echē chǒmpē edé etógnén melemlem nēŋǵáne e’só edii nēn ‘Edəŋ mwānyəŋ ngáne édáá echoŋ yāl.’

40 Echén mbéndé ébe chós éwánlé mbéndé éche Mosēé ésyāāl ne mekan míme bekal-bé-e’dəádəŋ býǵgté.”

Nsədtéd tǵŋgene

Ane-awě-Béwǵgté

(Mak 12.35-37; Luk 20.41-44)

41 Hē dós Yesue ásədtéé ábē Befarisia ábe bēnladén áte aá,

42 “Chán nyéwəmtanné tǵŋgene Ane-awě-Béwǵgté? A mbyaa míme nzéé áhúú?” Hēé békwénténé mós bán, “Abidé á mbyaa míme kǵŋ Dabidē.”

43 Yesue ansədéd bó aá, “Cheé-ō enkǵŋ boŋ Dabidē áde Edəádəŋ é Dyǒb élyǵgté mós ánehǵkē mós aá, ‘A-Sán,’ áde ahóbé aá,

44 ‘Sán Dyǒbe anláá awēm Sánǵwéé aá,

Dyéé áwēm ekáá émbáá,

kǵŋŋ ne á pǒndé echē mébenlé boŋ ékǵgtéd ábōŋ bad bé ekǵyí ámīn ne mekuu.’

45 Nēé Dabidē mwēn ásébpé mós achǵg aá, Sánǵwéé, chán-nō Ane-awě-Béwǵgté áhēléé abé awe mwān?”

46 Bós modmod bēnkēnhēnlé mós dyamdyam akwəntən. Bootya échē epun bēnkēnchu’ é mós dyamdyam asədéd ámpē.

23

Elébé tǵŋgene bemeléede

bé mbéndé ne Befarisia

(Mak 12.38-39; Luk 11.43, 46, 20.45-46)

1 Ambíd e nē, dós Yesue álǵŋǵéé ene ndun e mod ne ábē bembapēé aá,

2 “Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bóó bétéde étál éche Mosēé bǒb áyǵged bad.

3 Né-ós, nyétánǵéné bó awóǵlən nyébelé-’e mekan mésyāāl míme bēlǵŋǵéé nyé, boŋ nyéebēlē’ mekan míme bēbeléé, áyāle bēebeléé mekan míme bēhóbéé.

4 Bēkaa’ e’deltéd bé nted, bépəmtad bad, boŋ béesaá mboŋsén ábán ké ekáá áwǒŋŋen bó ápém mós.

5 Kéchéé éche bēbeléé, bēbele chós ábel boŋ bad bényín bó. Békálte’ bán bé ntyǵg ábe bēhǵkē nchoo mé e’yale e’ Dyǒb

áte, boŋ bétāā á mbom ne á mekáá, béchabte e'túd* ábe béwáá' é á mengombe mín bwámbwam. ⁶ Bédəə e'tál bé edúbé adyεε á hōm á ngande, bédāŋ-'ε metii mé edúbé adyεε á ndáb é mekáne.

⁷ Bédəə bán, bad béente bó ne edúbé ésyāā́ á dyon-tê, bédāŋ-'ε bán, bad béchəge bó bán, 'A-meléed.'

⁸ Boŋ nyé, nyéēmwāg-εε béchəgé nyé bán, 'Meléede.' Ayāle meléede nhóg móo nyéwóó, baányan bó-'áá nyédíí.

⁹ Nyéechāgē-'ε mod ké nhóg á nkōŋsé wén bán Titée ayāle nyéwóó-'ε Titée nhóg, awēn Titée awě adé ámīn.

¹⁰ Nyéēmwāg-ke εε béchəgé nyé bán, 'Sāŋgwéé' ayāle nyéwóó Sāŋgwéé nhóg, Ane-awě-Béwógté.

¹¹ Mod awě adé ambáá átínté e echēn atāŋgéné abé mbəlede awēn.

¹² Kénzéé awě achógté yāl, Dyōb désudéd mó, kénzéé-'ε awě asūdté yāl, Dyōb déchəgēd mó."

Yesue aselé bad bé medogké

(Mak 12.40; Luk 11.39-42, 44, 52, 20.47)

¹³ Dóo Yesue áhóbéé áá, "Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyédibe' ekob é nkamlēn mí mín ábel boŋ bad béésōlē'. Nyé bēn nyéesóléé, nyéēmwāg-kaá bán bad bémpēe ábe béhede asól bésōl.†

¹⁵ Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké. Nyékag meloŋ ne meloŋ ábel boŋ mod nhóg átímen nyé. Boŋ nzé amaá nyé atímen, nyēbelé nyēbébéd mó nyaa echē ákwógnédé ákud nkógsen á dū-á-muú níme rítómé nímen ngen ébe.

¹⁶ "Ebēēn nyé ebébtéd nyé bad ábe békwédé ndím, boŋ bélyāgtē bad bémpēe. Nyéyágte bán, 'Nzé mod amwédé melē á dīn á Ndáb-e-Dyōb, né nē déesaá dyam, boŋ nzé mod amwédé melē á dīn á bwēm é' gól ábe é'dé áwēd-te, atāŋgéné ábel dyam áde ámwééné melē.'

¹⁷ E'yókél é' bad bēn, nyékwedé ndím! Cheé étómténé etógnén abé, gól-le, ngé Ndáb-e-Dyōb echē ebelé boŋ gól ebé chōm éche ésáá á'sō é' Dyōb?

¹⁸ Nyéyágte' ámpē bán, 'Nzé mod amwédé melē á dīn dé menyán mé mendε, né nē déesaá dyam. Boŋ nzé mod amwédé melē á dīn dé mendε níme médé á menyán mín, atāŋgéné ábel dyam áde ámwééné melē.'

¹⁹ Bad bé ndím bēn! Cheé étómténé etógnén abé, mendε ngé menyán níme mébélé boŋ nímé mendε mébé chōm éche ésáá á'sō é' Dyōb?

* **23:5 Etud:** Béwáá'áá e'túd álúmed bán bébenle Dyōb. † **23:13** Donge á kálag dé'só abádé nchoo 14: *Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké. Nyélúmtan yāl ne ntōŋ-ntōŋ mé mekáne, nyédumé-'ε mbwóg é bekúd. Né-óó, nyéekud nkógsen níme ríchábé ámīn.*

20 Né-ᵹᵹ kénzée awě amwédé melě á dñn dé menyán mé mendε, né amwédé mímê melě á dñn dé menyán ne mendε ké méhéé míme médé áwedé-mñn.

21 Kénzée-’ε awě amwédé melě á dñn á Ndáb-e-Dyöb, né amwédé mímê melě a dñn á Ndáb-e-Dyöb ne á dñn á Dyöb áde ádyεε’ áwēd-te.

22 Kénzée-’ε ámpē awě amwédé melě á dñn dé nkoŋ ní mín né amwédé melě á dñn dé atii dé nkamlēn ní Dyöb ne á dñn á Dyöb áde ádíídé áde atii.

23 “Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyébage Dyöb akab ahóg átíntê e mekab dyôm, ké dé mekúle míme béchâmnεé ndyééd néε mínt, díl ne kúmin.‡ Boŋ nyéehédeé nló áte ábel ndín é mekan éche mbéndé éhóbé aá nyébele’. Nyéēsaá mbále ne Dyöb, nyéewóó’é nlém ní ngol, nyéedúbpe-’áa Dyöb. Nyéntánŋén mímén mésyāēl ábel, ésebán nyéchöbte’ mímíní.

24 Nyé bad ábe békwédé ndím boŋ bélyāgtē bad bémpēe. Nyébude’ mekan míme méesē etógnén ahíd ámbíd. Nyéhúde’ píuted á mendíb míme nyémwāgkē-te, boŋ nyétεdte mbinde émbáá éche édé áwēd-te.

25 “Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyêwobpe mbwendé ne dñε ámbíd e ebwóg, boŋ medyé míme médé áwēd-te médii medyé míme nyékúdné ndumbán ne ngoód.

26 Nyé Befarisia, bad bé ndím bēn! Nyésébe nyéwobe mbwendé ne dñε áte, káōŋne mbíd e ebwóg chōmpē ēsāŋ.

27 “Medim ne nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia, nyé bad bé medogké! Nyédii néε soŋ éche bepúbté. Ekine’ áte ámbíd e ebwóg boŋ e’hid ne e’bōō bé ndim ní bad bōō é’lóné áwēd-te.

28 Melemlem nê dōō nyényínnadté á’sō é’ bad néε bad ábe básáá boŋ áte nyélóné ne edogké ne mbéb.

*Dyöb dékōgsēn bemeléede
bé mbéndé ne Befarisia
(Luk 11.47-51)*

29 “Medim ne nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia, nyé bad bé medogké! Nyélóo’ soŋ é bekal-bé-e’dáádəŋ bwām, nyélonťé-’ε mebón míme bad ábe básáá.

30 Nyékag, nyéhóbe-’ε bán, ‘Nzé sēmbé á pónde echē ábēd betaa, né sēnkēnlaténné bó áde bēnwūū’é bekal-bé-e’dáádəŋ áte.’

31 Nê dēn álúmte nēn bán nyēnkwentén nēn bán nyébídé á mbyaa míme bad ábe béwúε’ bekal-bé-e’dáádəŋ.

‡ 23:23 *Mint, díl ne kúmin*: bédii byaa ábē bēbēnládtáá áchám ndyééd.

32 Nyékag-kóó á'sō nyémad nsón míme ábēn betaa bēmbbootédté.

33 Nyǎ chén! Etóđ é píi ngên. Chán nyémwεé nkógsen rí dŭ-á-muú abame?

34 Né-óó, mǎlómē nyé bekal-bé-e'dáádəŋ ne bad bé debyéé ne bemeléede. Nyéewū donge, nyébómē-ε bó á awog. Nyéswádtəd donge e'tangú á ndáb é mekáne. Abíníi-ε nyénané myad ne myad.

35 Awúu áde nyéwúe'ε bó débēl Dyöb ákógsén nyé áyāle mekií mé bad ábe bésáá bésyāal ábe nyéwúu eben á nkōŋsé, bootya kwééd eche Abεε awě bėwúu ngên, əpε kwééd echě Zakariyaa, mwān awě Bεεkayaa. Zakariyaa awě nyéwúu áfínté e Ndáb-e-Dyöb ne hōm áde bėbagéé mende.

36 Ne mbále nlānge nyé nén mée, enén nyonɣel chóó ěkŭd nkógsen áyāle échén kwééd ésyāal.

*Yesue adé ngəl
ne bad bé Jerusalem*

(Luk 13.34-35)

37 "Wóowó! A-bad bé Jerusalem, nyéwúe bekal-bé-e'dáádəŋ, nyéwúēnē-ε bad meláá ábe Dyöb álómé! Nkénwān áte ngen ne ngen álad nyé áte nēŋgáne nyaá-kúb ákútanné bān, boŋ nyéehédeé etál!

38 Nyénəne', Dyöb détedé echen ndáb, modmod éebáá-'aá áwēd-te.

39 A mbále, nlānge nyé nén mée, nyéenyínénne me díđ ámpē káəŋ ne á pónđe eche nyéəhōbpē bān, 'Nnam ne ane awě apedé á dŋn á Sāŋgú.' "

24

*Mbooted mé metake
(Mak 13.1-2; Luk 21.5-6)*

1 Ambíd e nē, Yesue anhidé á Ndáb-e-Dyöb. Ade ákagké nē, dóó ábē bembapεε bétáné mó, boŋ bėlāngē mó bān ánəne nyaa eche bėlóó Ndáb-e-Dyöb.

2 Héε Yesue ákwentanné bó aá, "Ngáne nyényíneé ábē bwēm é'syāal nē, ne mbále, nlānge nyé nén mée pónđe ěpě echě aláá ké ahóg déelyəgké ámín e waáb. Bépāŋtəd mésyāal áte."

3 Ankě á Ekone é Menzab ádyēē ásē. Héε ábē bembapεε bétáné mó wéε bėbėdé bēnpɛn boŋ bėsɛdté mó bān, "Láá sé pónđe echě nímén mekan mésyāal mébɛnlédté. E'chemléd é'héé bėlūméd epε échōŋ ne asóg dé nkōŋsé?"

4 Yesue antimtén bó nén aá, "Nyétəd pónđe nén modmod eédōgē nyé.

5 Bad híin bépě bān bóó bėdé Ane-awě-Bėwógte. Bėdōg-ke bad híin.

6 Nyéewōgē ngáne nzum éwantéé, nyéewōgē-’ε nzunze é nzum. Boη nyé modmod nyéēnāā’. Mmén mekan mésyāāl métāηgéné abenled, boη saké móo mélūmēd bán asóg ámáá απε.

7 Aloη ahóg détyēēmēn ádíníi nzum. Nkamlēn nhóg-ke rítyēēmēn nímíníi. Nzaa ēbē, ndəəb-pe eēnəηnéd ásē mebwóg ne mebwóg.

8 Echén ndutul ésyāāl ébē nēηgáne mewε mé’sō míme mmwaád áwógéé nzé ahede achyáa.

9 Ene pónde békōb nyé, béβε nyé á mekáá mé bad ábe békōgsēn nyé, béwúú-’ε nyé. Meloη mésyāāl mékóó nyé áyāle dīn ádēm.

10 “Bad hiin béewōηgē adúbe ámpē. Bébéé nhóg ne aníníi á mekáá mé bad ábe békóó bó. Bó bēn-ne békóón.

11 Bekal bé’dəədəη bé metóm hiin bēbīd, bédōg-ke ekud é bad áhíd bó.

12 E’bēb bé nlém á abum béchāgē, né-əó edəηge é bad hiin ésūd.

13 Boη kénzée awē ákaán míme metake nlém káəη ne á asóg, ákūd e’sóosōη.

14 Mmén nkaloη ní bwám tēηge ne nkamlēn ní Dyōb mékanléd nkōηsé áte rísyāāl ábel boη meloη mésyāāl méwōg. Ene pónde dóo asóg dépéé.

E’bébtéd é’ mekan ábe bépě

(Mak 13.14-23; Luk 21.20-24)

15 “Nyéēnyīn née ekúkú é akan éche épeene e’sōn á’sō é Dyōb ébénlédé á Ndáb-e-Dyōb á hōm áde ásáá * ngáne nkal é’dəədəη Daniēle ánhōbpē aá ébenléd. (Nyé ábe nyéláa’ mímén mekan nyésōηtēn mó bwám.)

16 Nzé nyēnyíne nē, bad ábe bédé á Judeya bétōm mehélé, béke bésəəm á e’kone mín.

17 Mod awē adé á nnoη ní ndáb mín eétəgné asud áke déted chōm éche édé mó á ndáb-te.

18 Mod awē mó-’ε ámpē adé á nzag-tē, eétimē ámbid á ndáb áke déted sōte.

19 Ebē ebébtéd ne bebaád ábe bēbē nkog ne ábe bémwāηtē míme mesú.

20 Nyékánne nēn bán ádē abāηgē détanē nyé á pónde e nkóg áde ahéb ádíi ngíne bwāmbwam, ké’ε á mbwε-mé-nkóme-áte.

21 Ayāle ndəηge echē ēbē ene pónde ēbē ndín echē eébnlédé mbéd bootya nkōηsé míbootede káəη ne epun é’chii. Dyamdyam née ádē débenléd-taá ámpē mbéd.

22 Dyōb ámáá ábē e’pun é’ metake asél áte. Nzé énkémbé nē, né modmod éechōgē. Boη á etútú é bad ábe ápwédé, ásel ábē e’pun áte.

* **24:15 Hōm adē ásáa:** ádíi hōm ádē bébagéé Dyōb edúbé ne wée bad béndūbēē bán, Edəədəη éche Esáá édé.

23 Ene pón dé n zé mod aláŋgé nyé aá, 'Nyénəne', Ane-awě-Béwógté mó nén' káa aá, 'Môníníí,' nyéedúbpé'.

24 Ayále bad híin bébídē' ábe békálé metóm nén bán, bóo bédé Ane awě Dyōb Awógté. Bekal bé'daádəŋ bé metóm ámpē bébíd. Bébelé menyáké mé ngíne, bélūmtē-ε e'chemléd híin. Bébel nén ábel boŋ bédog káəŋne bad ábe Dyōb ápwédé, n zé nzii edé ádog bó.

25 Nyénəne', nláŋge nyé nímén mekan á'sō é' pón dé.

26 Né-óó n zé bad béláŋgé nyé nén bán, 'Nyénəne' adé á ehyáŋge,' nyéekāg áwed. Káa n zé béláŋgé nyé bán, 'Nyénəne', adé á toŋ-tê hén,' nyéedúbpé'.

27 Epe éche Mwän-a-Moonyoŋ ébē melemlen nēŋgáne emwēdmwēd étóméé á akuu ne á mbəŋ.

28 Ké héé wéε ndim mbāgkē dōo benhəgnəné béladnéé.

Epe é Mwän-a-Moonyoŋ

ne asóg dé nkōŋsé

(Mak 13.24-27; Luk 21.25-28)

29 "Ade pón dé e ndəŋge ne étōmmē tómmén, etondεε ákwε ehíntén, ngəŋ-ne esóg apen. Betintine bébíd ámín, béhūn ásé, ngíne-ε éche edé ámín éŋəŋnéd á e'dii.

30 Ene pón dé dōo nyényínnē néε e'chemléd é' Mwän-a-Moonyoŋ é'bidé ámín. Hē dōo metúmbé mé nkōŋsé mésyāāl mébootédté achii ne mbwóg. Bad bényín néε Mwän-a-Moonyoŋ áhúé'é á mbag mín, ne ngum, ne ehúmé ésyāāl.

31 Esaád é eloŋ émbáá éwōgnēd. Ene pón dé álōm éche ángel á metóŋgé mé nkōŋsé mésyāāl méniiin, álad ábē bad áte ábe Dyōb ápwédé, bootya atóŋgé dé nkōŋsé ahóg ápe ádínií.

32 "Nyétéd eláŋsén wéε alín á ngəl. N zé ngen ébóótédé byaá békōālē abided, nyébele nyébíi bán nchoŋ ídē benben.

33 Melemlen n zé nyényíné nímén mekan mésyāāl mébenlad, nyébíi nén bán, Mwän-a-Moonyoŋ akwogé ape, † adé-ε benben.

34 Ne mbále, nláŋge nyé nén mεé, enén nyoŋgel e bad éemaá'é káəŋ né nímén mekan mésyāāl mébénlédé.

35 Nkoŋ mí mín ne nkōŋsé bémaá, boŋ ábēm e'yale bébē abé ne abé.

Modmod eebii' é epun

éche Mwän-a-Moonyoŋ ápeé

(Mak 13.32-37; Luk 17.26-30, 34-36)

36 "Modmod eebíi' é epun pen ké'ε pón dé echē nímén mam mébenlédté. Ké ángel éche edé ámín éebii' é, ké mwän ámpē eebii' é. ‡ Titéε mwēmpen mó abíi pón dé eche nímén mekan mébenlédté.

† 24:33 Mwän-a-Moonyoŋ akwogé ape káa pón dé ekwogé ape. mwän-ne ámpē eebii' é: donge á kálag déewóó' é ábén e'yale.

‡ 24:36 Ké

37 Melemlem ngáne émbēē á póndé eche Noa, nê dōō ébēē póndé echē Mwān-a-Moonyonj ápēé.

38 Ayāle á póndé eched, byánán mendíb mé mbúú mēlōn á nkōŋsē-te bad bēdyágé'áá bwēm, bémwāg-ke, bebaád ne baachóm bēwōŋne, káŋj ne mbwε níme Noa ásólé á bōle é'mbáá-te.

39 Bénkēmbíí'é dyam áde ábenlad, káŋj ne póndé eche mendíb mé mbúú mēlōnné, mēhóód-te bó. Melemlem nê dōō ébenlédté á póndé echē Mwān-a-Moonyonj ápēé.

40 Bad béβε hébelé nsón á nzag-tē, Dyōb átéd nhóg, átēde aníníí.

41 Bebaád béβε békōgé medyé, Dyōb átéd nhóg, áchēnē aníníí.

42 Né-ōó nyétéd póndé áyāle nyéebíí'é epun éche awen Sāngwéé ápēé ámpē.

43 Bōj nyébíí nēn bán, nzé nwóó-ndáb abyéé'áá póndé eche nchíb ápēé nkūu, né ádyéé epin ānōn ndáb. Né enkēmmwáá áá nchíb ábóó mó ndáb.

44 Né-ōó nyémpē nyétēŋgéné mbonŋsén abé, áyāle Mwān-a-Moonyonj ápēé á póndé echē nyéekamtēnēé.

*Mbāledε a bwām ne mbāledε a mbéb
(Luk 12.41-48)*

45 “Né-ōó, nyé mod té ábē nēε mbāledε awē awóó debyéé, awē abele-'ε mam níme eche sāj álāngé mó áá ábel. Mó adé mbāledε awē eche sāj ábánné áá ákamlēn bembāledε ábíníí, anyín-ne nēn áá békúdé echab ndyééd póndé echē etēŋgéné.

46 Nnam mébē ne ane mbāledε awē eche sāj áhūū'é, bōj atán nēŋgáne ábeleé mam níme ánlyāgtēnnē mó.

47 Ne mbále nlāŋge nyé nēn mēé, ane mbāledε eche sāj ábané bwēm é'syāāl ábe áwóó áwe mekáá áá ákamlēn.

48 Bōj nzé ane mbāledε adé mbāledε a mbéb, bōj ahóbé áwe nlēm-té áá, 'Ébēm áte bōj echem sāj áhūū.'

49 Né-ōó aboótédé ábíníí bembāledε ábe bédé ásē echē awanēn, ádyāg bwēm, ámwāg-ke mīm ne be-mmwé-mīmε.

50 Bōj ane mbāledε eche sāj áhūū epun éche éewēmtenēé ne á póndé echē énkēmbíí'é áá áhūū.

51 Ane mbāledε eche sāj ákōgsēn mó hēén. Akōgsēn mó melemlem ngáne ánkōgsēnnē bedog-badé, áhed dō-'aá áchyéé'é bōj ádyāg-ke mesōj á nsəl.”

25

Ngan e ngōndéré dyōm

1 Yesuε ambēnléd ngan empée, áhōbē nēn áá, “Póndé eche Mwān-a-Moonyonj ápēé, nkamlēn ní mín mébēē nēŋgáne ngōndéré dyōm éche éntéd ábab e'trúkáŋ áke dé asin mod awē akude sómbé áke délyáged mó.

² Atíntê échê ngɔndéré dyòm, étáan émbē eyókél, étáan-ne énwōn debyéé.

³ Abe bēmbē eyókél bēnwālē e'trúkán bon bēnkēnwáléé dyǒg dé etrúkán áde ákwógnédé.

⁴ Bon ábe bēnwōn debyéé bēnwalé ábab e'trúkán ne dyǒg démpēe á e'pid te.

⁵ Mod awě akudé'áá sómbé enkēnkobéé ape, né-ɔ́ e'chá é'tágté'áá bó, békún-ne.

⁶ Melúde mé nkuu dɔ́ esaád ébídé bán, 'Mod awě akude sómbé mó ahúe' nén! Nyéhyag-kɔ́ nyétân mó.'

⁷ Dɔ́ échê ngɔndéré dyòm ésyǎngé ásē, échágéd ábab e'trúkán.

⁸ Héε éche ébédé eyókél élanḡeé éche énwōn debyéé bán, 'Nyéwōnḡen se ádēn dyǒg dé etrúkán áyāle e'trúkán ábēd é'dímme'.

⁹ Ngɔndéré éche énwōn debyéé entimtén bó nén bán, 'Aáy! Dyǒg áde séwóó déekwogké syánē moosyáál. Nyéke nyéchan ádēn wéε bésóméé.'

¹⁰ Né-ɔ́, ngɔndéré chē énkě dyǒg dé etrúkán achan. Ade békíí nē, dɔ́ mod awě akude sómbé ápédé. Echē ngɔndéré é debyéé étáan éche émbē mbonḡsén bóɔ́bɔ́ bēnkě bésól á ndáb e ngande e e'wōngé bédīb-pe ekob.

¹¹ Ambíd e pónde dɔ́ échiníí ngɔndéré épédé bon bélébpé bán, 'A-Sán dibnéd sé ekob!'

¹² Dɔ́ mod awě akude sómbé átimtanné bó aá, 'Ne mbále, nlanḡe nyé nén mēé meebíí' é nyé.' "

¹³ Héε Yesue ásogtéé ene ngan nén aá, "Nyétéd pónde áyāle nyéebíí' é pónde eche Mwān-a-Moonyon ápéé."

*Ngan e bembəlede bəláán
ábe bənyāgnədtē ngáb
(Luk 19.11-27)*

¹⁴ Yesue ambád ámpē aá, "Ene pónde nkamlēn nímīn mébē nēnḡáne mod nhóg awě anlédé eke akē, bon achélé ábē bembəlede alyǒg eche ngáb áwāb mekáá.

¹⁵ Ambē bó mod té tǎnḡene echē ngude. Ambē nhóg e'kálé é' kábpe é'táan, ábe aníníí e'kálé é'be, ábe-ε aníníí ekálé ehóg. Amaá-'áá bó abē bon ákag.

¹⁶ Mbəlede awě ankūd e'kálé é'táan antéd nímē melemlēn mé pónde áke akábēn nyonḡé, ákudé' e'kálé é'táan bēmpēe néε nsyǎn.

¹⁷ Awě mómpē ankūd e'kálé é'be ambēl melemlēn ákūd-te e'kálé bēmpēe é'be néε nsyǎn.

¹⁸ Bon mbəlede awě ankūd ekálé ehóg ankě echóg alím, atéd nímē mɔ́né níme awě sǎngwéé ámbéé mó, ákóó mó áwēd-te.

19 “Etûn é pónde ámbid enê, sánḡwéé awě ábê bembaledε anhúu, bób̄b̄ō bélúmtén áte ngáne bó mod téé ábénlédé nímē mōné.

20 Mbaledε awě ámbéé e'kálé é' kábpe é'táan ampě wée eche sán, áhōbē nén aá, 'A-Sán, wembě me e'kálé é'táan ábe ménkábēnnē nyongé boḡ ríkud e'kálé é'táan bémpēe née nsyáḡ, mōómén.'

21 Dóō eche sán élanḡeé mó aá, 'Nê ábóó, edii mbaledε a bwâm, edé mod a mbále, ebelé bwâm. Ngáne éhélé nsonḡé rísad alyáged, měbě we nsonḡé mbáá ályáged. Hyăḡ-kó, déwōḡ menyinḡe.'

22 “Mbaledε awě bēmbéé e'kálé é' kábpe é'be mó-'ε ampě, áhōbē nén aá, 'A-Sán, wembě me e'kálé é'be ábē ménkábēnnē nyongé boḡ ríkud e'kálé é'be bémpēe née nsyáḡ, mōómén.'

23 Dóō echab sán álânḡeé mómpē aá, 'Ebelé dyam áde ábóó, edii mbaledε a bwâm. Ngáne éhélé nsonḡé rísad alyáged, měbě we nsonḡé mbáá ályáged. Hyăḡ-kó, déwōḡ menyinḡe.'

24 Dóō ane-'ε awě bēmbéé ekálé é kábpe ehóg ápédé boḡ áhōbē nén aá, 'A-Sán, mbii méé edii mod awě alélé áte. Ehúde' wée wéewénéé, épādē-'ε wée wéesobéé.

25 Menwóg mbwóg, né-ōó, menkě nímōḡ mōné alime á ndōōb-tē. Mmōḡ mōné móó rídé, mó-'ε we mén.'

26 “Hée echab sán álânḡeé mó aá 'A-ebébtéd ne ewōmwōm é mbaledε! Wembii wée ndii mod awě ahúde' wée éewénéé, wée mpáde-'ε wée méesobéé.

27 Cheé-ō énkāḡ boḡ weehéde nímēm mōné á ndáb eche békōḡeé mōné ábel nén á ehúu échēm rítān née ríchyáá mōné mémpēe ámín'?

28 Dóō ane mod álânḡeé bembaledε bémpēe aá, 'Nyékoben mó nímē mōné nyébe wée mod awě awóó e'kálé é' kábpe dyóm.

29 Kénzée awě awóó, Dyōb débād mó abe, ábüd-te awón bwāmbwam. Boḡ ane awě mó-'ε eewóó, Dyōb dékobén mó káḡḡne mwāmpín awě awóó.

30 Né-ōó anén mbaledε awě eésě dyam dé abenled, bébwēm mó á ebwóg-te, á ehíntén-tē. Ahed-taá áchyéé'é, ádyāḡ-ke mesoḡ á nsál.' ”

Mbakú e asóg

31 Yesue ambád ahób ámpē aá, “A pónde echě Mwān-a-Moonyoḡ ápéé née kāḡ ne ángel é Dyōb ésyāāl ádyéé á atii dé nkamlēn ákáad bad.

32 Bad bésyāāl a nkōḡsé bēladén áte áwē e'só. Ene pónde ákab bó áte moḡe mébe melemlem nēḡgáne nnōn-a-mbód ákabéé eche mbód áte, ábānē rídyoḡ mí mbód ped póg, ábānē-'ε tón é mbód échíníí ped.

33 Nê dóo ene kâŋ ébanéé bad ábe básáá á ekáá émbáá, ábānē-’ε bad ábe béesaá á ekáá é emwεd.

34 Ade nén débēnlédte, álāā bad ábe bédé mó á ekáá émbáá aá, ‘Nyéhyag, nyé bad ábe echem Sáj ánámte! Nyéhyε nyékob nnam mé nkamlēn ní Dyōb míme ábōŋséné nyé bootya pónde eche áhágé nkōŋsé.

35 Nyéēkūd mímén nnam áyāle áde nzaa ékóbé με, nyēmbεé με chōm éche méndyēē. Ade píd ékóbé με nyēnhé με mendíb mémwē. Ade mpédé-’ε nken, nyēnkōb με bwām.

36 Ade ménkēnwōŋ’ε chōm éche níwáá’ε, nyēmbě με mbóté. Ade ménkēndyě’ε bwām, nyēntōgén με. Ade mbédé-’ε á mbwōg, nyēnhyě με anōn.’

37 Hée bad ábe básáá békwenténné mó bán, ‘A-Sáj pónde ehéé sennyinnē wε ne nzaa boŋ sébē wε ndyééd, káa áde píd ékóbé wε boŋ sébē wε mendíb?

38 Pónde ehéé-’aá sennyinnē wε boŋ sékōb wε nken áwεd mendáb, ké’ε sébē wε mbóté ádē wéewóo’ε chōm éche éhāgkē?

39 Pónde ehéé wēnkēndyεé’ε bwām, boŋ sétōgēn wε, ké-’ε séhyē sēnōn wε ádē édíí á mbwōg?’

40 Hée ene kâŋ étimtanné bó aá, ‘Ne mbále, nlāŋge nyé μεé, pónde ké ehéé echē nyēmbēnlé nē ne mwānned ké ahéé, ké awē eésē etógnén, né μεé nyēmbelélé.’

41 “Hé-’aá álāā’ε bad ábe bédé mó á ekáá é emwεd aá, ‘Nyésyāā με á díd-te, nyé ábe nyékudé nkōgsen ní Dyōb. Nyékag á dū-á-muú míme méédímē’, míme Dyōb ábōŋséné áyāl e Devāle ne éche ángel.

42 Nzaa ewagé’áá με boŋ nyēnkēmbaá με chōm éche ndyágkē. Ade píd énkōbpē με, nyēnkēháá με mendíb.

43 Mbédé nken, boŋ nyēnkēnkōbpē με áwēn mendáb. Ade ménkēnwōŋgé chōm éche níwáá’ε, nyēnkēmbaá με mbóté. Ade ménkēndyεé’ε bwām, mbé-’ε á mbwōg nyéētōgne’áá με.’

44 Hē dóo békwenténné mó bán, ‘A-Sáj, pónde ehéé sennyinnē née nzaa, ké’ε píd ékóbé wε, ké’ε née édíí nken, ké’ε áde wéewóo’ε chōm éche éwáá’ε, ké’ε ádē ékonléé, ké’ε édíí á mbwōg boŋ séewōŋgene wε?’

45 Hée ene kâŋ étimtanné bó aá, ‘Ne mbále, nlāŋge nyé μεé, pónde ké ehéé echē nyēnkēnwōŋgénné ábén bad ké ahéé awē eebéde etógnén, με-εé nyēnkēnwōŋgénné.’

46 Abén bó-aá békě ákud nkōgsen míme méemaá’. Bad ábe básáá-’ε békě á alongé ádē déemaá’.”

26

*Bad bémbáá bé Israel
béhāgke Yesuε áwúu mó*

(Mak 14.1-2; Luk 22.1-2; Jōn 11.45-53)

¹ Ade Yesue á máá nímê mam mesyāāl ayáged, dōo álângeé ábē bembapēē aá,

² “Nyèbíí nén bán, ámbíd e e’pun é’be Ngande e Nnyíme-ámín èbē. Echê epun dōo bébéé Mwān-a-Moonyon á mekáá mé bad ábe bébomé mó á awōg.”

³ Bepriše bémbáá ne bad bémbáá bé dyad bēmbōm á ndáb wēē Kaifase, priše ambáámbáa.

⁴ Ahead dōo bébélé’áá ntíi ákób Yesue á mesōōm-tē, áwúu mó.

⁵ Boŋ bēnhōb bán, “Deébēlē nê á mbwē ní ngande, áyāle nén bad bépēén epuutéd.”

Mmwaád nhóg awógté

Yesue á dyad á Betani

(Mak 14.3-9; Jōn 12.1-8)

⁶ Yesue ambé á Betani á ndáb wēē Simōne awē akékolé nkole mé meləŋ.

⁷ Ade ádyágkē ndyééd nê, dōo mmwaád nhóg ápédé áwē ne apom á dyōg dé elod é bwám áde dēnlēl nkun, ásyōg mó dō á nló.

⁸ Nēē ábē bembapēē bényíné nê, bēnlīŋ, bésēdté-’ε bánken, “Cheé ékáá boŋ anén mmwaád ábēbtē, enén nyaa e dyōg?”

⁹ Béhlé’áá se bésóm ádén dyōg nkun mbáá, bēwōŋgén betóótōkē bé bad.”

¹⁰ Yesue ambíí mam níme ábē bembapēē bēhóbé’áá. Né-ōó anláá bó aá, “Cheé nyétagtéé anén mmwaád? Dyam ádē ábénlé me átómténé aboŋ.

¹¹ Betóótōkē bé bad bēbē ne nyé póndé ésyāāl, boŋ me pen méebáá ne nyé póndé ésyāāl.

¹² Asyōgé me ádén dyōg á nló áboŋsen me áyāle níme nímēm.

¹³ Ne mbále, nlānge nyé nén meé kéhéé ádē nímén nkalan ní bwám mékanlédté nkōŋsé áte nísyāāl, bēhōb dyam ádē anén mmwaád ábélé, ákamten mó.”

Judasē akwēnténé Yesue asóm

(Mak 14.10-11; Luk 22.3-6)

¹⁴ Ámbíd e nê, mbapēē nhóg áfínté e dyōm ne bébé ábe Yesue, awē béchágé’áá bán, Judas Iskariōde ankē bepriše bémbáá atán.

¹⁵ Héē ásēdtéé bó aá, “Cheé nyébéé me nzé mbagé Yesue áwen mekáá ábel nyékób mó?” Dōo bétóó móom mé kábpe meláán boŋ bēbagé mó.

¹⁶ Bootya ene póndé dōo ábóótédé nzii ahead ásóm mó áwāb.

Yesue ne ábē bembapēē bétómté

Ngande e Nnyíme ámín

(Mak 14.12-21; Luk 22.7-13, 21-23; Jōn 13.21-30)

17 Βοῶb-ποό, pónde e Ngande e Ewele-é-Ngên empě. A epun é'sō é ngande, bembapεε ábē Yesuε béntān mó, básedté mó bánken, “Héé wédəŋgé wéé séboŋsen we ndyééd e Nnyíme-ámīn?”

18 Dóo Yesuε álóméé bó á dyad-tê wéε mod nhóg aá, béláa mó bán meléede ahóbé nén aá, “Echem pónde emaa ape. Awōŋ ndáb dóo syāābe ábēm bembapεε sédyēē ndyééd e ngande e Nnyíme-ámīn.”

19 Né-ῶó bembapεε bēmbēl ngáne Yesuε ánlāā'é bó, bēmbōŋsén-ne ndyééd e Ngande e Nnyíme-ámīn.

20 Ene ngukél Yesuε ne ábē bembapεε bēndyεé ásē, bēdyāg ene ndyééd.

21 A ndyééd mīn wê, dóo Yesuε álāŋgεé bó aá, “Ne mbále, nlāŋge nyé nén mεé nyé mod nhóg ábē me á mekáá mé bad bé ekoyí.”

22 Nén dénwōgēd bembapεε ndutul bwāmbwam. Bēmbootéd mó aseded nhóg ámbīd aníní, bán, “A-Sán, ndúbpe mεé saké me.”

23 Dóo Yesuε átimtanné bó aá, “Mod awě súmō séētōdé ewele á dīse-tē atōde ahóg móōsōm me.

24 Mwān-a-Moonyōŋ áwē ngáne éténlédé, boŋ medim ne ane mod awě ásōm mó. Ebágé'áá bwām ne ane mod nzé bēnkētōgen mó achyáa.”

25 Héε Judase awě ankwentén Yesuε asóm ásedtéé mó aá, “A-meléed, me-ye?” Héε Yesuε átimtanné mó aá, “Ngáne éhóbé.”

Ndyééd e Sáŋgú

(Mak 14.22-26; Luk 22.14-20; 1 Kor 11.23-25)

26 Ade bēdyákē ndyééd nê, dóo Yesuε átédé ewele, ásāgnān Dyōb, boŋ ákabtaád áte, ábagé ábē bembapεε áhōbē nén aá, “Nyékob, nyédyê, echem yāl nén.”

27 Ámbīd e nê, antéd mbwendé ní mīm, ásāgnān Dyōb, ábagé bó, boŋ áhōbē nén aá, “Nyé moosyāól nyémwê.

28 Mmēm mekií mômén. Mmén mekií médií melě mékōōlē. Mmén mekií mésyōgké á nló ní bad híin, ábel nén Dyōb álagsen bó mbéb.

29 Nlāŋge nyé nén mεé, méemwáá mīmén mīm ámpē káōŋ ne epun éche mémwēē mó ekōólé ne nyé á nkamlēn mīmē echem Sáŋ.”

30 Bēnkōn nkāŋgé mé nsāgnēn. Néε bémáá akón, bēnkě á Ekone é menzab.

Yesuε ahóbé ngáne

Petro ábāŋgē mó áyāl

(Mak 14.27-31; Luk 22.31-34; Jōn 13.36-38)

31 Ade bēpédé á ekone mīn, dóo Yesuε álāŋgεé ábē bembapεε aá, “Nkuu nén dēn, nyé baásyāól nyéēnyāgéd, nyétēdē me.

Nyēnyāgéd, áyāle dyam áde débenléd ne me. Eténlédé nén bán, 'Mēwū nnən-a-mbód, éche mbód ésyāāl épāntéd áte.

32 Boŋ áde echem Sáŋ ápuúdté me, mēkē á'sō á Galilia, áwed-taá nyétānnē me.' "

33 Ade Yesue áamáá ahób nê, dōo Petro áhóbēé áá, "Ké moosyāāl ambāŋ we áyāl, me pen méetedéé we mbéd."

34 Dōo Yesue átímtanné mó áá, "A-Petro, íláa we meé, nchóm-a-kúb adēhób áá mótōo' nkuu nén, wēbāŋ me áyāl ngen éláán."

35 Dōo Petro ábádtéé mó áte áá, "Ké nkāŋ móo bésēlēē me, méebāŋgé we áyāl mbéd." Abíní bembapēe bésyāāl bómpe bénhōb melemlen.

*Yesue akánné á Getsēmani
(Mak 14.32-42; Luk 22.39-46)*

36 Ambíd e nê, Yesue ne ábē bembapēe bēnkē á abwóg á hōm áde béchágé'áá bán Getsēmani. Ade bépédé, Yesue anláá bó áá bēdyēe áhed, áá mó-'e mósídtē' á'sō, ákáne.

37 Ade ákagké, ankeén Petro ne bán ábe Zēbediē bébe. Ndəŋge ne metake hiin bēbédé mó á nlém-té.

38 Dōo álāŋgēé bó áá, "Ndəŋge echē edé me á nlém ehēle-se ewúú me. Nyélyāg hén, nyédyēen me epin."

39 Dōo Yesue ásídté á'sō ámpē boŋ ábwēmē yāl ásē. Ankúden ásē, ákánnē áá, "A-Tê, nzé ébōŋnéde we, ékóbēn me nímén metuné. Boŋ ké nê, bēl ngáne ébōŋnéde we, saké ngáne ébōŋnéde me."

40 Ade áamáá akáne, antīm ambíd wēe ábē bembapēe béléáán. Antán nēe békúnēé, boŋ álāŋgē Petro áá, "Cheé ékáá boŋ nyēēhele awēsen ádyēen me epin ké háwa póg?

41 Nyédyēe epin, nyékāne ábel nén Dyōb déemwāg-se mekágsen mépiinéd nyé. Nlém nídáá, boŋ ekob é yāl édé mbwóg."

42 Yesue anke akáne ámpē, áhōbē nén, áá, "A-Tê, nzé édé nén bán, wēhēlēē-se ékōbēn me nímén nted mé metuné, ésebán mpémé mó, ébel ngáne ébōŋnéde we."

43 Nēe átímé ámbíd ámpē, antán nēe ábē bembapēe bédii békúnēé áyāle e'chā bēmbē bó á díd bwámbwam.

44 Yesue antīm ámbíd á mekáne ámpē ngen éche élónténe éláán, áhōbē melemlen mé e'yale.

45 Hē dōo Yesue átímé ámbíd ámpē wēe ábē bembapēe, boŋ álāŋgē bó áá, "Nyélyāgē nyékúne', nyékómme-'e nyé áte-ye? Nyénəne', pónde-'áá epedé nén eche bēbēé Mwān-a-Moonyon á mekáá mé bad bé mbéb.

46 Nyépáde ásē dékag. Nyénəne', mod awē akii me ntúré mó ahúe' nén."

*Békóbé Yesue
(Mak 14.43-50; Luk 22.47-53; Jōn 18.3-12)*

47 Ehóǒb éepedeé Yesue amaa á nsal bon Judase ápag. Judase, mbapere nhóg áfintê e bembapere dyóm-ne-bébe ábe Yesue, ampě ne amute ádě dénwālē nkwáté ne mbid. Beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bóo bénlóm ábê bad.

48 Ntúré awě Yesue amad bó e'chemléd abe aá, "Kéńzée awě méhēē tál, né mod awě nyéhedeé mōne, nyékób mó."

49 Née Judase ápedé peén, atóm-me wée Yesue, álēléd mó aá, "A-meléed, nsan ríbê ne we." Ahé-'e mó tál.

50 Yesue antimtén mó aá, "Amúē, wéebelée chōm éche éhyédé abel-ε?"* Hê dōo ábê bad bésídté á'sō, bon békōbē' Yesue, bēwéd-te mó acháa.

51 Hê dōo mod nhóg áfintê e bad ábe bémbē ne Yesue ádólé nkwáté á abám, née átómté mó bon asél-le ntān awě prise ambáámbáa etúu.

52 Dōo Yesue álāngeé ane mod aá, "Timéd nímon nkwáté á abám. Kéńzée awě awanne nkwáté, nkwáté móo bēwūēnnē mó.

53 Weebii' é nén wée nzé nhēdné echem Sān nwōhgen, wée né ábwōg-ábwōg, álōmē me e'chon ne e'chon é ángel áwōhgen me-ye?

54 Bon nzé mbelé nê, né chán-nō kálag e Dyōb echě ehóbé nén aá, nén átāngéné abenled élōnnē?"

55 Hée Yesue álāngeé ádě amute aá, "Nchíb móo nídí awě nyéhyédé akób ne mbid ne nkwáté-ye? Epun téé mbédé á Ndáb-e-Dyōb, ní'yāgtē bad, bon nyéekóbe me.

56 Bon nímén mésyāāl mébénlédé álóned mam níme bekal bé'dáádān bétélé á kálag e Dyōb." Hê dōo bembapere bésyāāl bétédté mó, bon bétómé mehélé.

Bépééné Yesue á kóte

(Mak 14.53-65; Luk 22.54-55, 63-71; Jōn 18.13-14, 19-24)

57 Hê dōo bad ábe bénkōb Yesue békééné mó á ndáb wée Kaifase awě ambé Prise Ambáámbáa. Ahed dōo bemeléede bé mbéndé ne bad bémbáá bé Israel bémpēe bēnladénné áte.

58 Ade békeeneé Yesue nê, Petro ahídé'áá mó ámbíd mwā etūn káān bépe nchiiten ne eyáde éche Kaifase. Née ápedé áhed ansól á eyáde-tê, ádyē asē ne benon bé Ndáb-e-Dyōb, ábel nén ányín ngáne nkáásé níme Yesue mēsōgkē.

59 Bōob-pōó, beprise bémbáá ne bad bé káánsel bésyāāl bēhédé'áá bad ábe bēbíd mbōn é metóm á nló wée Yesue ábel nén bēwūu mó.

60 Ké nēngáne ekud é bad ênhyě mbōn é metóm abíd áwe nló, bénkēnkóbénné mó awusé ké ahóg. Káān ne á asóg, dōo mbōn ébe ébídé, éhōbē nén bán,

61 "Anén mod anhób aá, móhēle móbōōtēd Ndáb-e-Dyōb aá mólōn-'e chó ámbíd ámpē áfintê e e'pun é'láán."

* 26:50 Amúē, wéebelée chōm éche éhyédé abel-ε? Káa, Amúē, cheé éhyédé abel hēn?

62 Ade Prisε Ambáámbáa éwógé nê, dóo átyéémé ámīn boŋ áseǝtǝ Yesuε aáken, “Weewóó’ é dyamdyam áhób tǝnge ne dyam ádǝ ábén bad béhóbé wε á yǎl-ε?”

63 Boŋ Yesuε enkĕnkǝdĕnné mó. Hê dóo Prisε Ambáámbáa álǝngeé mó ámpĕ aá, “Ne melǝ á ðīn á Dyǝb áde ádǝ á alongé, láá sé mbále, wε-εé edé Ane-awĕ-Béwǝgté, Mwǎn a Dyǝb-ε?”

64 Hê dóo Yesuε ákwĕntanné mó aá, “Ngáne éhóbé.” Yesuε ambád-te ámpĕ aá, “A mbále, nlǝnge nyé nĕn mĕé bootya enĕn pǝndé, nyĕĕnyīn nĕe Mwǎn-a-Moonyoŋ ádyéé á ekáá émbáá é Dyǝb a Ngum. Nyĕĕnyīn-ne nĕe ádyéé á mbag mīn, ásudéé á nkǝsǝ.”

65 Dóo Prisε Ambáámbáa ányábé mbóté álúmed nĕn aá mólii, boŋ álǝngĕ bad bé kóte aá, “Asyóá Dyǝb! Mbóŋ éhéé émpĕe déhedéé? Nyé baásyǝǎl nyĕwógé bǝǝb ngáne ásyóá Dyǝb!”

66 Dóo áseǝtǝé bó aáken, “Chán nyĕwĕmtĕné?” Hĕe békwĕntĕné bán, “Akwedé nkáá, atǝngĕné-’ε awé.”

67 Dóo doŋge á bad bébóótédé mó meléed asobted á’sǝ, bébǝmé-’ε mó. Abíníi-’ε bébǝmé mó mebĕn,

68 béhóbé-’ε bán, “A-mod awĕ ahóbé aá móo módĕ Krĭstǝa, láá-’ε sé mod awĕ abǝmé wε.”

Petro abáá Yesuε áyǎl

(Mak 14.66-72; Luk 22.56-62; Joŋ 18.15-18, 25-27)

69 Ene pǝndé Petro andyĕé ásĕ á eyáde é kóte-tĕ. Hê dóo ngǝndére e mbǝledε pǝg épédé awĕ, boŋ éhǝbĕ aá, “Wε nĕn, edé nhóg awĕ awǝŋné’áá Yesuε, ane mod awĕ abídé á mbwóg e Galilia.”

70 Boŋ Petro antǝŋ á’sǝ wĕe ábĕ bad bésyǝǎl, ákwĕntĕn aá, “Meebíi’ é dyam áde éhóbéé.”

71 Ade ámáá ahób nê, antǝm á mmwε mé eyáde é kóte. Ahed dóo mbǝledε a ngǝndére ampĕe ányíne mó, boŋ álǝngĕ bad ábe bébéde áhed aá, “Anĕn mod abédé ne Yesuε, mod a dyad á Nazaret.”

72 Boŋ Petro antǝŋ ámpĕ, áhǝbĕ nĕn aá, “Mmwág melǝ nĕn mĕé meebíi’ é mĕ ane mod.”

73 Eebeméé áte, bad ábe béntyĕĕm áhed bêmpĕ wĕe Petro, boŋ béhǝbĕ nĕn bán, “Etáa ngĕn, edé nhóg awĕ ahídé’áá ane mod. Mbwéd e ehób echǝŋ epanle wε áte, nĕn ebídé á mbwóg e Galilia.”

74 Dóo Petro ámwákĕ melǝ aá, “Dyǝb ákǝgsĕn mĕ nzé nkale metóm! Meebíi’ é ane mod!” Ade ámáá ahób nê hóbĕn, nchóm-a-kúb antǝŋ.

75 Dóo Petro ákámtĕné ehób éche Yesuε ánlǝá’ é mó aá, “Nchóm-a-kúb adĕhób aá mótoó’, wĕbǝŋ mĕ áyǎl ngen éláán.” Dóo Petro abídé á ebwóg-te, boŋ ábĕnlĕ awé. Anchíi bwámbwam.

27

Békééné Yesue wée Payledε

(Mak 15.1; Luk 23.1-2; Jɔn 18.28-32)

¹ Née b̄n é'sáŋgé sáŋgén, beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bésyā́l bémbootéd Yesue ahage ngáne béwū́'é m̄ó.

² Bēnhan̄ m̄ó, bébāg-ke m̄ó á mekáá wée Payledε awě k̄n̄ e alon̄ á Roma ěmbanéé aá ákamlan bad bé mbwóg e Judeya á pónde eched.

Kwééd eche Judase

(Mb̄el 1.18-19)

³ Ade Judase, ntúré awě Yesue ányiné nén aá kóte ebage mbakú nén bán béwū́ Yesue, ambé nḡol ne awusé áde ábélé. Nê dēnk̄ñ, antéd móom mé kábpe méláán n̄ime beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bēmbēé m̄ó, áke átímtéd b̄ó ámbíd.

⁴ Anhób aá, “Mb̄elé mbéb áke mod ntúré awě eébele dyamdyam, awě béwū́-'aá b̄oob nḡên.” D̄óó bétímtanné m̄ó bán, “Cheé séwóó abel ne nê? Nê án̄one wε.”

⁵ Née Judase áwógé nê, ambwémé b̄ó n̄ímé móom mé kábpe méláán ásē wée bémbēē á Ndáb-e-Dyöb. Née áamáá abwém, ámbíd áke ápan ȳl.

⁶ Beprise bémbáá bēnlād n̄ímé m̄oné áte, béhōbē nén bán, “Mm̄én m̄oné rídii m̄oné mé eben. Né-óó, mbéndé eébagεé kunze nén bán déladten n̄ímén m̄oné ne m̄oné rí Ndáb-e-Dyöb.”

⁷ Ade bémáá ahagt̄en t̄ñgene n̄ímé m̄oné, béntéd m̄ó, béchān̄en etúú éche ébédé etúú é mod nhóg awě atumé'áá mbeé. Bēnchan ch̄ó, álime beken.

⁸ Nê d̄óó ákásá bon̄ káñ̄ ne' chii, béchagé échē etúú bán, Etúú é Mekí.

⁹ Nén, dēmbenléd álóned e'yale ábe nkal é'daéd̄en̄ Jere-mayaa ánhōbpē aá, “Bétéd móom mé kábpe méláán n̄ime rídé nson̄gé m̄í m̄oné n̄ime don̄ge á bad bé Israel bēnkwenténné asábe áwe nló,

¹⁰ bébēnléd áchan̄en etúú éche ntumé-mbeé. Nén d̄óó Dyöb dénlā́'é mε aá, mb̄el.”

Payledε akáádté Yesue

(Mak 15.2-5; Luk 23.3-5; Jɔn 18.33-38)

¹¹ Enén pónde-óó Yesue antyéém á nkáásé á'sō wée Payledε awě akāmlánnáá mbwóg e Juda. Payledε ansedéd m̄ó aá, “Wée edé k̄n̄ e bad bé Israel-ε?” Yesue antímtén m̄ó aá, “Ngáne éhóbé.”

¹² Bon̄ áde beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel béhōbpē m̄ó mam aȳl, enkēnhōbpé dyamdyam.

13 Né-óó Payledε anseǵédéd mó aáken, “Weewóǵéé nímén mam mésyāāl níme ábén bad béhóbεé wε áyāł-ε?”

14 Boŋ ké nê, Yesue enkênhóbpé ké eyale, nê-’ε dénkōmēd Payledε yāl áte bwāmbwam.

*Mbakú e kwééd eche Yesue
(Mak 15.6-15; Luk 23.13-25; Jon 18.39-19.16)*

15 Bōob-pōó, mwě téé nzé Ngande e Nnyíme-ámín empě, Payledε ammentén mod a mbwōg nhóg abided á mbwōg. Ane mod abágé’áá mod ké ahéé awě bad bé dyad bēmpwεdté.

16 Ene pónǵé mod a mbwōg nhóg ambé awě béchágé’áá bán Barabase. Ane mod ambyéén bwāmbwam áyāle e’bébtéd é’ mekan ábe ábélé’áá.

17 Né-óó áde ndun e mod éláǵné áte á ndáb wéε Payledε, anseǵédéd bó aá, “Nzé-móǵé nyéhεdeé bán mbided, Barabase ké’ε Yesue awě béchǵεé bán Krístǵ?”

18 Ambel nén áyāle ambii bwām aá prise ambáá ne baámbáá bébágé Yesue áwe mekáá áyāle kónji embé bó áte.

19 Ade Payledε ádyéé á atii wéε ákááǵté’áá bad, mwaád anlómé mó nsəl aá, “Weewóó dyamdyam ábel ne mbakú eche ane mod awě eébele dyamdyam, áyāle nnǵǵé mó nló nkuu níme nítómé nén níme nítǵté me bwāmbwam.”

20 Beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bénsəl ábê bad áte nén bán béláa Payledε ábided dásō Barabase boŋ ábe mbakú nén béwúu Yesue.

21 Né-óó, áde Payledε áséǵté ábê bad aá, “Áyāle ábén bad bébe, ahéé nyéhεdeé bán, mbided?” Bó moosyāál bēnkwentén bán, “Barabase!”

22 Dóó Payledε ásεǵtéé bó ámpē aá, “Chán-nō nyéhεdeé bōob bán mbel ne Yesue awě béchǵεé bán Krístǵ?” Dóó békwentanné bán, “Béhome mó á awōǵ!”

23 Héε Payledε ásεǵtéé bó ámpē aá, “Áyāle chán? Ebébtéd éhéé ábélé?” Boŋ bēnnabé abón bán, “Bomé mó á awōǵ.”

24 Ade Payledε ányíne aá móshēlē se móhǵlén ábê bad mewémten tǵǵene mbakú eche Yesue, ábán nén aá, ábê bad béεεene’ mpuutéd, dóó átédé mendíb boŋ áwobpé mekáá áwab e’ só, áhōbē-’ε aá, “Mekáá mésáá me áyāle kwééd eche anén mod. Nê ánǵne nyé bēn.”

25 Héε ene ndun e mod ékwentanné bán, “Sékwǵnténé. Mmē mekií mébê áwεd nló, nchoo ne nímēd nchyáátén!”

26 Né-óó, Payledε ambíǵtéǵ bó Barabase. Ambě kunze aá, sánze ébǵm Yesue, boŋ béke bébome-’ε mó á awōǵ.

*Sánze éwélé Yesue
(Mak 15.16-20; Jon 19.2-3)*

27 Sánze éche Payledε éntēd Yesue, ékéēn mó á eyáde é nkamlεne, bélád-te baáb ábíníi bésyāāl áte áhed.

28 Béhñūd mós mbóté áyāl, béhé mós mengombe níme ní'yáge' níme níwágné mengombe mé kâñ.

29 Béntēd ngen é mechǎ, bélóó mós ekóté éche émbē néé ekóté é kâñ, béhé mós chó á nló. Béhñē mós ntón á ekáá é mbáá te, bébwōgkē-'ε mós mebóbónñ áwēl mós. Béhóbbé'áá nén bán, "Edúbé ébē ne wε, a-kâñ e bad bé Israel!"

30 Dóó bébóótédé mós meléed asob á yǎl, bonñ bétēdē níme ntón, bébómé mós á nló.

31 Ade bémáá mós awēl, béññūd mós níme mengombe á yǎl, bétímēd éche mbóté. Néé bémádé nē, bénkēén mós áke dé ábome mós á awōg.

Bébómmé Yesue á awōg

(Mak 15.21-32; Luk 23.26-43; Jón 19.17-27)

32 Ade békagké nē, néé échē sánze ébídēnnē Yesue á dyad-tē, dóó bébómmé mod awē ambíd á dyad á Sirine awē béchágé'áá bán Simōne. Héé békóbbé mós, bonñ bépēmte mós awōg áde Yesue bán áhídne mós dós ámbíd.

33 Dóó bépédé hōm áde béchágé'áá bán, Golgota, awē adé nén bán, "Hōm dé Ebóngél é Nló."

34 Ahed, bēmbē Yesue níme níme béhédé achəchəə áte. Bonñ adē áwógléné mós á nsəl, enkēnkwenténné amwé.

35 Ade bémáá mós abome á awōg bēnsíd mbambú ákab éche mbóté.

36 Néé bémáá mós mbóté akab, bēndyéé áhed ânōn mós.

37 Béntēl echē nzōm e kwééd á abámbé nén bán, "Yesue mós nén, kâñ e bad bé Israel." Béntēd adé abámbé, bébómē áwe nló-mín.

38 Bēmbomé bechíb bébe á awōg nchoo ne Yesue, nhóg á pēd e ekáá émbáá, aníní-'ε á pēd e ekáá é emwēd.

39 Bad ábe bétómé'áá nzii benben ne áhed bébómé'áá nló bébwēmmē-'ε mós nzyəñ

40 bán, "Wenhób wεé mós bōōtēd Ndáb-e-Dyōb, wεé mólōñ-'ε chó ámpē áfinté e e'pun é'láán. Nzé wε-εé edé Mwān a Dyōb, sōñ echonñ yǎl, ésud ásē á awōg hē."

41 Bepriε bémbáá, bemeléde bé mbéndé ne bad bémbáá bé Israel bōmpē bēwélé'áá mós, béhōbē bán,

42 "Achōñté'áá bad, bōōb eéheléé yǎl awōñgen. Nzé ne mbále mōdé kâñ e alonñ á Israel, ásud-tós á awōg hē bōōb. Hē dóó sédūbēē bán mōdé Ane-awē-Béwógté.

43 Adúbpé áá Dyōb adé ne mós, áá mōdē-'ε Mwān a Dyōb. Ahá! Dyōb áwōñgen-nós mós bōōb dényín."

44 Kááñ ne bechíb ábe bēmboméé á awōg nchoo ne Yesue bōmpē bésyó'áá Yesue.

Yesue awédé

(Mak 15.33-41; Luk 23.44-49; Jón 19.28-30)

45 Ade b̄in e'pédé kəd, ehintén ênkwě hōm ásýāāl kááj ne ngəŋ eláán.

46 Dóo Yesue álébpé esaád aá, “Elí, Elí, lámá sábatāni,” awě adé nén bán, “A-Dyōb ádēm, a-Dyōb ádēm, cheé ékáá bon étédé mε?”

47 Néε donge á bad ábe bémbē benben béwógé nê, bēnhōb bán, “Achēnle Elaijaa aá áhyε áwōŋgen mó.”

48 Abwōg-ábwōg bó mod nhóg annyāgéd, antéd kuchá, ásōm á ntón, átādē á ebéntéd é m̄m tē, bon áhāg mó á nsəl aá ámwē.

49 Abíníi-'ε béhōbē nén bán, “Nyémwε, dényín nzé Elaijaa áhyε mó awōŋgen.”

50 Hê dóo Yesue álébpé esaád ámpē bon ámyě-'ε nlém.

51 Ene pón dé chēn abad ádē dēnkāb Ndáb-e-Dyōb áte, dēnsalé áte e'pəd é'be bootya ám̄n kááj ne ásē. Ndəəb ennəŋnéd, meláá mésanlé áte,

52 soŋ énednad. Ekud é bad bé Dyōb ábe bēmmad awé bēmpuú,

53 bēbíd á soŋ-tē. Ambíd e pón dé áde Yesue ámáá apuu, bēnkě á dyad tē á Jerusalem. A dyad tē wē, ekud é bad ényyín bó.

54 Néε mod ambáá a sánze ne sánze éche énoné'áá Yesue bényíné néε ndəəb éŋəŋnédé, bényín-ne mekan mésyāāl míme mébénlédé, mbwóg ménkōb bó bwāmbwam, béhōbē-'ε nén bán, “Ne mbále, anén mod abédéε Mwān a Dyōb.”

55 Ekud é bebaád éche émbootéd Yesue ahíd ámbíd se á Galilia, béwōŋgān-ne mó, bentyēem etún, bēnəné mekan mésyāāl míme mébenlad.

56 Atínté e ábē bebaád, Maria Magdalene, Maria awě abédé nyaá awé Jemse bó Joseb, ne nyaá awé bán ábe Zebediε bémbē áhed.

Nlíme míme Yesue

(Mak 15.42-47; Luk 23.50-56; Jōn 19.38-42)

57 Néε ngukél épédé, nhən mí mod nhóg míme béchágé'áá bán Josebe mēmpě. Ane mod abédéε mod a dyad á Arimatia. Mómpe abédé nhóg awě ahidé-'áá Yesue.

58 Ankě wéε Payledε aá ábe mó kunze átéd ndim míme Yesue. Payledε ambě kunze nén aá bébe mó ndim míme Yesue.

59 Josebe antéd ndim míme Yesue, ákāān mó mbóm e ekóólé,

60 alímé mó á soŋ eche bépwógé á eláá-tē. Ene soŋ ebédé-'ε soŋ e ekóólé echě Josebe mwēn ánwōŋgē. Ambíd e nê, antínéd aláá ámbáá akóólén nsəl ní soŋ, ákē-'ε mó.

61 Maria Magdalene ne Maria awě anchyáá Jemse bó Joseb, bēnlyəg bédyēē á nkəg ní soŋ.

Payledε alómé sánze

ánən soŋ eche Yesue

⁶² Née b̄in é'sánǵé, nê démbē á Mbwε-mé-nkóme-áte, beprise bémbáá ne Befarisia bénladén, béke bényín Payledε,

⁶³ bélāngē mó nén bán, “A-sán, sēkamtan nén bán ádē nkal a metóme ne ábédé ámin, anhób aá móōpuú ámbid e e'pun é'láán.

⁶⁴ Né-óó tóméd akale nén, wεé bénōne' echē soŋ bwām, kááŋ ne e'pun é'láán ábel nén boŋ ábē bembapεε béehelé míme ndim achíb se bélāngē bad bán apuúdé. Né nén débē metóm míme ríchábé ámin tómaa míme ásébpé akal.”

⁶⁵ Dóó Payledε álāngéé bó aá, “Nyétéd sánze ánoŋ soŋ bwām, ábel nén dyamyam débenlád.”

⁶⁶ Héε bekíí, boŋ béhāg e'chem á aláá ádē démbē á nsəl rí soŋ, ábel nén bébíi nzé mod anědté, bétēdē-'ε sánze áhed ábel boŋ bééchibē' Yesuε ndim.

28

Yesuε apuúdé

(Mak 16.1-10; Luk 24.1-12; Jōn 20.1-10)

¹ Ámbid e mbwε-mé-nkóme-áte, á epun é'sō é sōndé, * epōg é mbwεmbwε, Maria Magdalene ne Maria awě anchyáá Jemse bó Joseb, bēnkě soŋ eche Yesuε anōn.

² Esám-éēkāmtēnē, ndōob ennəŋnéd, ángel e Dyōb ebíd ámin épε. Entínéd ádē aláá ádē démbē á nsəl rí soŋ, éđī-'ε dó ámin.

³ E'só é'péné'áá ene ángel áte née emwεdmwεd, mbóté-'ε épūbē mó féréd.

⁴ Mbwóg ménkōb sánze éche énoné'áá ene soŋ. Nē dēnkāŋ bēnnəŋnéd, békwε ásē, bébé née ndim mí bad.

⁵ Héε ángel élāngéé ábē bebaád aá, “Nyéebáá'. Mbíí meé Yesuε awě bēmboméé á awōg móó nyéhyédé anōn.

⁶ Eésáá hén. Apuúdé ngáne ánlāá'é nyé aá ébenlád. Nyéhye nyénōn wéε bēnnaádté mó.

⁷ Nyékag-kóó mehélé bōob, nyéláa ábē bembapεε bán, apuúdé, amaá-'ε ake á'sō á Galilia, áwed-taá bényīnē mó. Nyéechatán dyam áde rílangé nyé.”

⁸ Né-óó, bēnhidnéd mehélé áhed, ké née bébedé mbwóg, menyiŋge mémbē bó áte. Bēnnyōgéd áke déláa bembapεε ábe Yesuε dyam áde ábenlédé.

⁹ Ade ábē bebaád békagké nē, dóó Yesuε átáné bó táléd, boŋ áhōbē aá, “Nlěnté nyé.” Bēmpě áwē, békóbén mó á mekuu ábē mó edúbé.

¹⁰ Héε Yesuε álāngéé bó aá, “Nyéebáá'. Nyéke nyéláa ábēm bembapεε ábe bédé née ábēm baányan nén bán, békag á Galilia. Áwed dóó bényīnē me.”

Sánze éhóbé dyam áde ábenlédé

* 28:1 Néđē á Sōndé.

11 Ngáne ábê bebaád békagké áláa bembapεε ábe Yesue dyaam ádĕ ábĕnlédé, donje á sánze ádĕ ánóné'áá son eche Yesue dĕnkĕ á dyad-tĕ ákε dé aláa beprise bémháá chĕm esyāāl éche ébĕnlédé ádĕ ángel épédé.

12 Beprise bémháá ne bad bémháá bé Israel bĕmbĕm áti ngáne bĕbĕnlé. Néε bémháá áti, bĕmbĕ éché sánze nsonjé ní mōné níme níhábé ámín.

13 Bĕláá-'ε bó bán bĕhĕb bán, "Yesue ábĕ bembapεε bĕnhye mó ndim achíb nkúu ádĕ nyékúnéé.

14 Nzé Payledε awógé, né séĕbĕl adúbé nĕn áá awusé déesaá ádĕn. Nĕ débĕl nyéesónlé á ndutul-tĕ."

15 Né-ōó éche sánze ĕnkĕb nímmē mōné, bĕbĕl-le ngáne bĕnlāā'ε bó. Káā ne' chii, bad bé Israel bĕdii bĕkale nímmē nkalan.

Yesue apiidé ábĕ bembapεε

(Mak 16.14-18; Luk 24.36-49; Jōn 20.19-23; Mbĕl 1.6-8)

16 Bōōb-pōó, bembapεε dyōm-ne-nhóg ábe Yesue bĕnkĕ á ekone-mín á Galilia wĕε ánlĕbĕĕ áá bĕkε.

17 Anyín ádĕ bĕnyíne mó, bĕmbε mó edúbé, kĕnéε bó donje á bad bĕnkĕnkonjé adúbe nĕn bán Yesue mwĕn-εé akĕjté abé.

18 Héε Yesue ásidté bó bĕnbĕn, bon álánjĕ bó áá, "Kunze esyāāl ebāgnédé mε, ádyōb ne á nkĕj níse.

19 Nyékag melonj mé nkĕjsé mésyāāl, nyébele bad ábĕm bembapεε. Nyédusan-ne bó á đín ádĕ Titéε, á đín á Mwān ne á đín dé Edáádāj éche Esáá.

20 Nyéyágte-'ε bó áhíd mekan mésyāāl níme nísojténe nyé. Nyébii nĕn bán mĕbĕ-'ε ne nyé káā ne á asóg dé nkĕjsé."

Nkalanj ní bwám níme Yesuε ngáne

Makɔse átélé Ndibned ní kálag

Nkalanj ní bwám ngáne Makɔse átélé níhóbe t̄ngene Yesu Kr̄st̄əə, Mwǎn a Dyöb. Nlúmté Yesuε ngáne mod awě abele mekan, awóŋ-ε kunze ábel nímê mekan. Ene kunze enyínnédé áyāl e mekan níme áyágté'áá ne níme ábélé'áá. Yesuε ahóbé áá mós̄ módē Mwǎn-a-Moonyon awě ampě, ábe ádē alongé, ábel bonj bad békud alagsen dé mbéb.

A kálag tē wén, Makɔse ábidté mekan áwed níme Yesuε ábélé'áá tómaa níme áhóbé'áá ne níme áyágté'áá. Ahóbe ngáne J̄nε áhánǵé epe éche Yesuε, ahób t̄ngene edusen éche Yesuε, ahób-pe mekəgsen níme Yesuε ánkudté. Asóged, alúmté áte ngáne bēmboméé Yesuε á awog ne ngáne ámpuú'é. Nyaa édé ébe éche enén kálag ésógé, élúmtē-ε nén bán saké Makɔse atelé chó.

Nkabtéd ní kálag

Mbooted mé nkalanj ní bwám 1.1-13

Nsón níme Yesuε á Galilia 1.14-9.50

Nsón níme Yesuε áde áhídté a Galilia ápe á Jerusalem 10.1-52

E'pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem ne benben ne Jerusalem 11-13

Ákáad áde békáádté Yesuε ne kwééd eche áwédé 14-15

Mpuu níme Yesuε 16.1-8

Alúmed áde Sánǵwéé álúmté yǎl ámbid e mpuu ne mpume nímē 16.9-20

Ehánǵé éche J̄nε, Ndusenε

(Mat 3.1-12; Luk 3.1-18; J̄n 1.19-28)

¹ Nkalanj ní bwám níme Yesu Kr̄st̄əə Mwǎn a Dyöb mômén.

² Mbóótédé ngáne nkal é'dáəðəŋ Yesayaa ántenlé áá,

“Dyöb áhóbé áá,

‘N̄oné’, nlóme nímēm mésénze níme mésēbē wε á'sō, ábonŋsen wε nzii.’

³ Móbélé' ehánǵé á ehyánǵe nén,

‘Nyébonŋsen epe éche Sánǵwéé. Nyétii echē nzii.’ ”

⁴ Né-ɔ́ J̄nε ampě á ehyánǵe, ádusén bad, ákalé-'ε eyale é Dyöb áá, “Nyéte abel dé mbéb, nyékud edusen ábel bonj Dyöb álagsen nyé mbéb.”

⁵ Bad bēbídé'áá á mbwóg e Judeya esyáál ne á dyad á Jerusalem, békag áwē áwógl̄en mó. Néε bēmpaléé nímāb mbéb áte J̄nε ádusén b́ á edib é Jodan.

⁶ Jone ahágé'áá mbóté éche bébénlé nyon éche ébídé á yäl e kamêl.* Awáá'áá ngáá a ngob e nyam. E'chuu ne bengóméé bóo ádyágé'áá.

⁷ Ahónté'áá aá, “Mod äpě ámbíd echêm awě atómé me. Meékwognedé ké ábwaam ásē áhune mímē nkōod mé metámbé.

⁸ Ndusan nyé ne mendíb, bon ädusén nyé ne Edáádəŋ éche Esáá.”

Yesue akudé edusen ne mekəgsen

(Mat 3.13-4.11; Luk 3.21-22, 4.1-13)

⁹ Mmē mesú Yesue ámbíd á dyad á Nazaret á mbwóg e Galilia ápe wée Jone. Jone andusén mó a edíb é Jodan.

¹⁰ Ade Yesue ábídeé á edíb-te dōo ányíné née ngob e dyöb énednadté. Edáádəŋ é Dyöb émbíd ádyöb, ésud mó á nló mín née élōō.

¹¹ Héé ehób ébídeé ádyöb nén, “Edii awem mwän a nlém awě ndáá bwámbwam. Ndé menyinge ne we.”

¹² Abwōg-ábwōg échē Edáádəŋ ênkid Yesue á ehyänge.

¹³ Andyéé áwed móom mé e'pun méniin, Satané ákagé mó. Nyam échē ékaa' ébéde áwed, ángel-le éwōŋgān mó.

Yesue apwədə bembapεε bé'sō

(Mat 4.12-22; Luk 4.14-15, 5.1-11)

¹⁴ Ámbíd e pónde bénhē Jone á mbwōg. Ade bémáá mó ahé á mbwōg, Yesue ampě á mbwōg e Galilia ákalé nkalanj ní bwám ní Dyöb, áhōbē nén,

¹⁵ “Pónde epedé, nkamlen ní Dyöb ndé benben. Nyé mod téé áhəŋlen ádē abé dé mbéb, nyédúbe-'e nkalanj ní bwám.”

¹⁶ Ade Yesue ábamméé nkin mé edíb-é-nzab é Galilia annyín Siməne bó mwānyanj Andreyā, née bébwéméé mbínzé. Bébédeé bekób-bé-súu.

¹⁷ Héé Yesue álängeé bó aá, “Nyéhíde me. Ngáne nyékóbeé súu bōob, meéyāgēd nyé ngáne nyétēdtē bad nlém á abum áhíd me.”

¹⁸ Abwōg-ábwōg bēntedé échab mbínzé, béhīde-'e mó.

¹⁹ Née ákíí mwă etún, annyín bán ábe Zebedie, Jemse bó mwānyanj Jone á böle-tē née bébwéméé mbínzé.

²⁰ Anyín ádē ányíné bó, anchélé bó. Bēntedé echab sán Zebedie ne bad bé nsón á böle-tē béhīde Yesue.

Yesue abídté mod edáádəŋ é mbéb áte

(Luk 4.31-37)

²¹ Yesue ne ábē bembapεε béniin bēnkě á dyad á Kapenahum. Adē mbwe-mé-nkóme-áte mǐpédé, Yesue ankě asól á ndáb e mekáne, ábootéd bad ayáged.

* **1:6** Bébénládtáá nyon é nyam eche béchagéé bán Kamêl ábel mbóté. Mbóté éched éebáge'áá kunze é mbóté.

22 Nyaa eche áyágté'áá enkóméd bad yäl áte bwâmbwam áyāle ayágté'áá nēe mod awě nzé ahóbé né émáá. Eeyágte'aá nêngáne bemeléede bé mbéndé.

23 Hēe mod nhóg awě edáádəŋ é mbéb émbēē áte ápédé táléd, ábōnē aá,

24 “A-Yesu, mod a Nazaret, cheé syánē déwónhéné? Ehyedé sé awúu-ye? Mbíí wε bwám. Edíí mod awě Dyōb álómé, awě asáá.”

25 Hēe Yesuε ákânneé échē edáádəŋ é mbéb áte aá, “Lám, bíd ane mod áte!”

26 Dóo échē edáádəŋ é mbéb éságté ane mod áte ngíne-ngíne, éhé-'ε esaád é ngíne, boŋ ébíid-tε mó áte.

27 Menyáké ménkōb ábē bad bwâmbwam. Bésεdté nhóg ne aníníí bánken, “Nzé-dyámé dén! Ayáged dékōōlē dén-ε? Anén mod awóó ngíne ákamlεn e'dáádəŋ bé mbéb, é'wōgnē-'ε mó!”

28 Nén dēmbēl nkalaŋ níme Yesuε mēnkanléd mbwóg e Galilia esyāál.

*Yesuε achōŋté ekud é bad
(Mat 8.14-17; Luk 4.38-41)*

29 Nēe béhídté á ndáb e mekáne hidtén, Yesuε nchoo ne Jεmε bó Jōn bēnkě á ndáb eche Simōne bó Andreyá.

30 Simōne mwaád nyaá ambé á anəŋ dé nkole, ahéb dēnsog mó. Ade Yesuε ápédé pεén, bēnlāā mó tŋŋεne nkole níme ane mmwaád.

31 Dóo ákíí wēe ane mmwaád ábédé, boŋ áchəŋgē mó á ekáá, awōŋgén mó ásyə ásē. Ahéb dēmmaá mó, ákōb-pe bó nken.

32 Ene ngukél áde enyεn émáá asud, bad bēmpεén bad bé nkole bésyāāl ne bad bésyāāl ábe e'dáádəŋ bé mbéb bēmbēē áte wēe Yesuε.

33 Bad bé dyad bésyāāl bēnkaŋnén mmwε ndáb níme Simōne.

34 Yesuε anchoód bad híin ábe békónlé'áá nkole nyaa ne nyaa, abídédté bad e'dáádəŋ bé mbéb híin áte. Eémwage'aá pεn aá ábē e'dáádəŋ bé mbéb é'hōb dyamdyam áyāle bémbíi mod awě ádíí.

*Yesuε akalé nkalaŋ ní bwám á Galilia
(Luk 4.42-44)*

35 Epōg é mbwεmbwε áde bīn béēkēnlēē, Yesuε anhidé ásē, áhíde á dyad-tē, áke á ahōŋgé á hōm, ákanne'.

36 Simōne ne bad ábe bóbbō bēmbē, bēmbootéd Yesuε ahεd.

37 Bédíbté-'aá mó, dóo bēlāŋgεé mó bán, “Moosyāál ahede wε!”

38 Yesuε anláá bó aá, “Dékag hōm démpēe. Dékag á myad níme níde bεnbεn ábel boŋ níkal nkalaŋ ní bwám áwed ámpē, áyāle níme nkalaŋ móo níkáá boŋ nípē á nkōŋsé.”

³⁹ Né-ǝǝ, ankě mbwǝǝg e Galilia esyǝǝl, ákalé nkalanj ní bwám á ndáb é mekáne, ábídtē-’ε bad e’daǝǝǝj bé mbéb áte.

Yesue achǝǝté mod awě meləj mékóbé

(Mat 8.1-4; Luk 5.12-16)

⁴⁰ Mod nhǝǝg awě meləj mékóbé ampě wée Yesue, abwǝǝg mebóbǝǝj, áchǝǝ mǝ aá áwǝǝǝǝn mǝ. Anhǝǝb aá, “Nzé edǝǝ ehēle ébēl me nsǝǝj.”

⁴¹ Ngǝǝl enkonned Yesue. Dǝǝǝ ábídté ekáá, ábānē mǝ á yǝǝ, boj álǝǝǝǝ mǝ aá, “Ndǝǝǝ, sǝǝj!”

⁴² Abwǝǝg-ábwǝǝg níme meləj mēmǝǝá ane mod á yǝǝ, áchǝǝǝ-’ε.

⁴³ Yesue anlǝǝá mǝ aá ákag, asím-me mǝ etúu áte aá,

⁴⁴ “Nǝǝné’, weelǝǝǝǝ modmod dyam áde ábénlédé, boj kě élúmed yǝǝ wée prise, ásimen wε. Ebag-ke mende ngáne mbéndé e Mosεε éhedeé, álúmed bad wεé mǝsǝǝ.”

⁴⁵ Boj ké nē, áde ane mod abídé, ankě, áke ákalé mǝ níme nkalanj hǝm ásyǝǝl. Ankal mǝ bwámbwam nyaa eche Yesue éehēle’áá dyad ké ahǝǝg asól ámpē á ntǝlé. Antím ádyεé’ á mehǝǝǝǝǝ wée bad béesaá. Ké nē, bad bébíde’ mebǝǝǝǝǝ mésyǝǝǝl béhyǝǝg áwē.

2

Yesue achǝǝté mod awě awédé eped

(Mat 9.1-8; Luk 5.17-26)

¹ Néε nguse é e’pun étómé, Yesue ansú ámbíd á Kapenahum. Bad bēnwǝǝg bán ahúú.

² Ekud é bad énkūmēn áwe ndáb nyaa echě etál éēbēdeé á ndáb-te, ké á mmwε. Yesue akǝǝnlé’áá bó eyale é Dyǝǝb.

³ Héε dǝǝǝ bad bēniin bépééne mod awě awédé eped.

⁴ Boj ngáne ndun e mod émbēē áhed, bēnkēnhēnlé mǝ apεen wée Yesue ábédé. Né-ǝǝ, bēnchǝǝǝǝ á ndáb mín, bēnēde nnǝǝj ní ndáb á nló mín wée Yesue ántyēēmmē. Ade bémáá nnǝǝj anede, bēnsudtēn ane mod ebúm éche ánnáá’é ámín wée Yesue ámbēē.

⁵ Ade Yesue ányíne adúbe áde ábe bad bēwǝǝ áte anlǝǝá ane mod awě awédé eped aá, “A-mwǝǝn, nlǝǝǝǝné wε mbéb.”

⁶ Donje dé bemeléde bé mbéndé ábe bēndyεé ásē áhed bēmbootéd anyoo áte á nlém-tē bán,

⁷ “Chán anén mod áhēlé se áhǝǝbē’ enén ndín e akan? Asyǝǝǝ Dyǝǝb. Nzéé ahēleεε álagsén mbéb ésebán Dyǝǝb dēmpen?”

⁸ Abwǝǝg-ábwǝǝg Yesue anchēm bó mewēmtēn. Héε ásedtēé bó aáken, “Cheé ékáǝ boj nyéwǝǝ’ enén ndín e mewēmtēn?”

⁹ Ahéé áde dyam ásad, naa áhǝǝb wεé ‘Nlagséné wε mbéb,’ káa áhǝǝb wεé, ‘Syǝǝ áse, étéd échǝǝj ebúm ébooted akε?’

10 Boŋ, mēlūmēd nyé nēn mēé Mwān-a-Moonyoŋ awóó kunze á nkōŋsé álagsen mbéb.” Dóó álāŋgēé ane mod awē awédé eped aá,

11 “Nlāŋge we nēn, syəá ásē, étéd échōŋ ebúm, ésúé’ á ndáb.”

12 Hē dēn wēé moosyáál áññéé mó nē, ane mod anhidé ásē, atéd éche ebúm ábootéd-te ake. Yál enkóm bó áte bwāmbwam, békēnē Dyōb, béhōbē bán, “Sēenyīnēé sé enén ndín e dyam mbéd!”

Yesue achénlé Levie
(Mat 9.9-13; Luk 5.27-32)

13 Ambíd e nē, Yesue antīm ámbíd ámpē á nkin mé edib-é-nzab é Galilia. Ndun e mod empē awē, ábootéd-te bó ayáged.

14 Ade átóméé á nzii, annyín nlad-é-tááse nhóg awē béchágé’áá bán Levie, mwān awē Alpasee. Levie andyēé ásē á ndáb echē ákóbé’áá tááse áte. Héé Yesue álāŋgēé mó aá, “Hídé mē.” Dóó Levie átyéémé ámín boŋ áhīdē-’e mó.

15 Ambíd e pónde Yesue adyágé’áá ndyééd á ndáb wēé Levie. Ekud é besaad bé tááse ne bad bé mbéb bēmpēe béhídé’áá mó. Bóbō bēndyēé á tébele ne ábē bembapēe.

16 Ade donge dé bemeléede bé mbéndé ábe bēbédé Befarisia bényíné Yesue ádyāg ndyééd ne ábē bad bé mbéb, ne besaad bé tááse, dóó bésēdteé ábē bembapēe bánken, “Cheé ékáká boŋ ádyāg ndyééd ne échē ndín é bad?”

17 Ade Yesue áwógé nē, anláá bó aá, “Bad ábe bēdyéé bwām béētógnēné mod-a-bwel. Bad ábe bēkonle’ bóó bētógnéné mod-a-bwel. Meépedéé á nkōŋsé áchéle bad ábe békóbnédé á’sō é’ Dyōb, boŋ mpedé áyāle bad bé mbéb.”

Nsēdtéd tāŋgene adid á yál
nzaa á mekáne-tē
(Mat 9.14-17; Luk 5.33-39)

18 Pónde póg ebédé, bembapēe ábe Jōne, Nduseñe ne Befarisia bēndid yál nzaa á mekáne-tē. Dóó bad behóg bēpédé wēé Yesue boŋ bésēdte mó bánken, “Cheé ékáká boŋ bembapēe ábe Jōne, Nduseñe ne ábe Befarisia bēdidé yál nzaa á mekáne-tē boŋ ábōŋ pen bēdidé?”

19 Yesue ankwentén bó ne ngan aá, “Chán bad ábe bélébpé á ngande e e’wóngé, béhele bēdidé yál nzaa á mekáne-tē áde mod awē akude sómbé ádíi adé ne bó? Bēdidéé, bēetāŋgeneé yál nzaa adid á mekáne-tē pónde echē mod awē akude sómbé ádíi ne bó.

20 Boŋ epun épē éche bēkobénné bó mod awē akude sómbé. Echē epun dóó bēdidté yál nzaa á mekáne-tē.

21 Nyébíí nēn bán nzé mod anabpe’ mbóté, eetédéé eped é abad ékōōlē se ánabnéd nchun mí mbóté. Ayāle nzé échē eped

é abad ébóótédé abób áte ébelé éhabnéd abad dé nchun. Nê ábele', échê epɔn ékale' áte tómaa ngáne énsēbēē abé.

²² Melemlem nēngáne mod éētēdēē mīm mékōlē se ahé mó á nchun mé ntyág,* se ápen. Ayāle nzé abelé nê, né mīm méhōd káñ ntyág rýéd, mīm mémād asyoge ntyág-ke ámpē mbéb. Boñ bétédēé mīm mékōlē, béhé á ntyág mékōlē-te."

Nsedtéd tñgēne

Mbwε-mé-nkóme-áte

(Mat 12.1-8; Luk 6.1-5)

²³ Mbwε-mé-nkóme-áte nhóg Yesuε atómé'áá á nzag e nguntē. Ambé ne ábē bembapεε. Ade békagké nê, dōo ábē bembapεε bébóótédé e'sóg é' ngun apád.

²⁴ Héε Befarisia bélāngēé Yesuε bán, "Nōné', cheé ékás boñ ábōñ bembapεε bébele dyam áde mbéndé éebagēé kunze ábel á mbwε-mé-nkóme-áte?"

²⁵ Yesuε antimtén bó aá, "Nédē nyēlāā' é mbéd á kálag e Dyōb dyam ádē kñ Dabidε ámbenlé ádē bétógé chōm éche bédýággē ne ádē nzaa ékóbé mó ne ábē bad-ε?"

²⁶ Ansól á Ndáb-e-Dyōb á pōndé echē Abyataa ábédé prisε ambáámhá. Andyé e'wεle ábe é'bédé nde e Dyōb. Boñ eched mbéndé eébagēé mod ké nhóg kunze ádyē ábē e'wεle étōmēé Prisε. Mwēn andyé ábē-'ε káñne bad ábe bēnwōón mó donge."

²⁷ Dōo Yesuε ásógtéé aá, "Dyōb dénsēbē moonyon ahag, boñ áttidē epun éche békōmmēē áte. Enkēnsébēé epun atii boñ áhagé moonyon aá ákōmme áte échē epun.

²⁸ Né-ōó, Mwān-a-Moonyon awóó nkamlēn káñne ámīn e mbwε-mé-nkóme-áte."

3

Yesuε achōñté mod

awē ekáá éwédé

(Mat 12.9-14; Luk 6.6-11)

¹ Héε Yesuε áttimé ámbid á ndáb e mekáne. Mod abédé áhed awē ekáá éwédé.

² Bad behóg ábe bébédé áhed béhéde'áá Yesuε awusé akóben. Né-ōó bēnóné'áá Yesuε chodchod, ányín nzé áđid ane mod bwám á mbwε-mé-nkóme-áte.

³ Héε Yesuε álāngēé ane mod aá, "Hyē étyéem á'sō hén!"

⁴ Dōo Yesuε ásedtéé ábē bad aáken, "Nyéláa me ké édé mbéndé ábel mboñ á mbwε-mé-nkóme-áte, káa ábel mbéb. Edé mbéndé áson alongé á mod, káa áwúu mó?" Boñ bēnkēnhóbpé dyamdyam.

⁵ Anwóg ndutul á nlém-tē bwāmbwam áyāle ábāb e'lel bé nlém á abum. Héε ánóné bó ne meliñgá, boñ álāngē ane mod

* 2:22 Ntyág mīm bébénlé ngob e nyam móó bébénládtáá pōndé eched.

aá, “Sálé ekáá áte.” Asále áde ane mod ásánlé ekáá áte, ekáá éndyεé mó bwám ámpē.

⁶ Hée Befarisia bébidé á ndáb e mekáne, bonj békē bétānē bad bé epepé éche Herōde, ábwōg-ábwōg bóbōō behǎgkē Yesue áwúu mó.

Ndun e mod ehidé

Yesue á edib é Galilia

⁷ Yesue ne ábē bembapεε bēnhidé békē á edib é Galilia. Ndun e mod enhíd mó áwed. Abē bad bémbid á mbwóg e Galilia, á Judeya,

⁸ á Jerusalem, á mbwóg e Idumeya, á mbwóg echě edé échíníí eped é Jodan, ne á myad míme médé benben ne myad mémháá mé Tire ne Sidōn. Abén bad bépágé’áá wée Yesue áyāle bēnwōg mam míme ábélé’áá.

⁹ Bad bēmbuú áte nyaa echě echabé ámín. Né-ōó, Yesue anláá ábē bembapεε áá bébonšen bōle ábel bonj bad béekanán mó.

¹⁰ Ammād ekud é bad ahood, né-ōó bad bésyāāl bēmpēe ábe békónlé’áá bēbuné apε wée ádíí, ásitēn mó ábel bonj bédyεε bwám.

¹¹ Póndé téé echě e’dáádān bé mbéb ábe é’bédé bad áte bényinnē mó, é’bélé’áá bad ábe é’díí áte behūnē ásē, é’bōnē-’ε bán, “Wε-εé edé Mwān a Dyōb!”

¹² Yesue ansím bó etúu áte áá bēlāngē bad nyaa e mod eche módíí.

Yesue apwédé bembapεε

dyōm ne bébe

(Mat 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³ Hée Yesue áchǎgkē á ekone mín, áchēnlē bad ábe áhédé’áá, bonj bépāg áwē.

¹⁴ Dóó ápwédé bad dyōm ne bébe ábē ne mó, áchǎgé bó áá bembapεε bé nlomag ábe álōmmē-’ε ákal eyale é Dyōb.

¹⁵ Ambǎg-ke bó ngíne ábíded bad e’dáádān bé mbéb áte.

¹⁶ Abē bad dyōm ne bébe bēbédéε: Simōne awe Yesue ánchuú’ε mbān áá Petro;

¹⁷ Jemse bó mwānyān Jōne, bán ábe Zebēdiε, (ábe Yesue ánchuú’ε mbān áá Bwanegεse, awě adé bán, Bán bé ngin.)

¹⁸ Andreyā bó Filibe, Batolomyo, Matyo, Tōmase, Jemse mwān awě Alfōse, Tadiose, Simōne awě ambé á epepé é kán e alonj,

¹⁹ ne Judas Iskariōde awě antīm Yesue asóm.

Béchǎgē Yesue bán Belzebule

(Mat 12.22-32; Luk 11.14-23, 12.10)

20 Héε Yesuε átímé á dyad. Ekud é bad ênkaán ámpē nyaa echē Yesuε ne ábē bembapεε bénkênwónǵé pónǵé ádyé ndyééd.

21 Ade Yesuε baányan bėwógé nê, bėnkĕ mó ahed, átéd mó áswên mó á ndáb áyāle bad bėhóbé'áá nén bán, “Nló méēsáá'é mó áte.”

22 Donǵe dé bemeléede bé mbéndé ábe bėmbíd á Jerusalem bėhóbé'áá bán, “Bεlzεbulε adé mó áte. Ene kâη e e'dǵáádǵη bé mbėb chō ebagé mó ngíne ábided bad e'dǵáádǵη bé mbėb áte.”

23 Héε Yesuε áchénlé bó boη ákanlé bó ngan aáken, “Chán Satanε áhεle se abídéd Satanε?”

24 Nzé bad bé alon ahǵ bėkábné áte, boη nchemtén méēsĕ, ádē alon déehεléé atyéem.

25 Nzé abum á ndáb-pε ákábné áte, boη nchemtén méēsĕ, ádē abum á ndáb déehεléé atyéem.

26 Né-ǵǵ, nzé nkamlen í Satan íkábné áte, boη bėn ne bėn bėwane, mímē nkamlen méebemmé, mĕkwĕ, mĕpē-'ε ásǵg.

27 Né dǵǵ mod eéhĕlēē se asól á ndáb e ngíne-e-mod se ádūm ábē bwēm ésebán asébpé mó ahan. Amaa-'áa mó ahan, boη atéd ábē bwēm é'syāł.

28 Ne mbále nlǵge nyé nén meé Dyǵb délagsén bán bé baányon mbėb ísyāł míme bėbélé káǵηne nzyǵη ké ehéé echē bėbídté á nsal.

29 Boη kénzée awē ahóbé e'bėbtéd é' mekan tǵηgene Edǵáádǵη éche Esáá, éekudté alagsen mbéd. Abelé mbėb míme méēwóo alagsen.”

30 Yesuε anhób nén áyāle bad bėhóbé'áá bán, “Edǵáádǵη é mbėb édé mó áte.”

*Yesuε nyad ne baányan
(Mat 12.46-50; Luk 8.19-21)*

31 Héε Yesuε nyaá ne Yesuε baányan bėpédé, bėtyéem é ebwǵg-te, boη bėłǵmē mó achǵg.

32 Ndun e mod enlǵηnéd Yesuε. Bėndyεé ásē. Dǵǵ bėlǵngéé mó bán, “Echǵη nyon ne baányon bédé á ebwǵg-te bėhede wε.”

33 Héε Yesuε ásεdtéé bó aáken, “Nzée adé echēm nyan, benzée-'ε bédé bǵnned?”

34 Dǵǵ Yesuε ánǵnēé bad ábe bėlǵηnéd mó nê, boη áhǵbē' áá, “Echēm nyan ne bǵnned bóo bėn!

35 Kénzée awē abεle mam míme Dyǵb áhεdée adii mwǵnned, abé-'ε echēm nyan.”

4

*Ngan e mbál-e-bŭ
(Mat 13.1-9; Luk 8.4-8)*

¹ Yesue ambootéd bad ayáged ámpē á nkæg mé edib é Galilia. Bad ábe bēnləɲéd mó bēntōmtēn abuu áte, nê dēmbēl asól á bǎle-tē ádyēē áwēd-te. Abē bǎle bēmbē á edib-tē. Ene ndun e mod chó-’ε enlyǎg á nkin mé edib.

² Abēnládtáá ngan áyáged bó mekan híin. Ankalé bó ngan aá,

³ “Nyéwóglēn! Nkwel-é-nzag nhóg ankě mbál asob á nzag-tē.

⁴ Ade ásobεé mó nê, donje dénhūn á nzii-tē, menon mēmpě mémad mó asōmteđ.

⁵ Donje dénhūn á meláá-tē wée ndoob énkēmbuú’ε áte. Enwāmsēn abíd ásē ngáne ndoob énkēnchabpé ásē.

⁶ Boɲ née enyeɲ é ngíne épédé ényhāād abē bwēm é’wé-’ε, áyāle nkanj ménkēnsónlé bó á ndoob-tē bwām.

⁷ Mbál mēmpēe ménhūn wée mekôd médíí. Née mekôd mé mékwógé, mékánj akwog áde ábē bwēm, nê ábel bēnkēnchyáá’ε.

⁸ Boɲ donje dé mbál dénhūn á ndoob e bwām. Mmén mbál mémbíđ ásē bwām, ríkwōg, ríchyáá-’ε. Donje dé e’sóg dénwālē móom mé mbum meláán, donje móom ntóób, ábíníí-’ε, mbwókel.”

⁹ Yesue ansógéd enén ngan aá, “Kéńzée awě awóó metúu, áwóge’.”

*Nzom echě ekǎá boɲ Yesue ákalé ngan
(Mat 13.10-17; Luk 8.9-10)*

¹⁰ Ade Yesue ályágé mwēmpēn, abē bembapēε dyóm ne bébe ne bad ábe bēmbē ne mó, bēnlāá mó bán átógned bó échē ngan.

¹¹ Héε Yesue álāngéé bó aá, “Dyǎb ábágé nyé kunze ábii kun e nkamlēn mímē, boɲ ne bad bēmpēe abele aá bēwóge’ mímén mekan mésyāāl dásō á ngan-tē.

¹² Abelé nê, ábel boɲ,
ké bényínē ké nyínén, béechemé,
ké bēwōgē ké wógen béēsōɲtān áyāle
nzé bésóɲténé né bétimén Dyǎb, békūd-te alagsen dé mbéb.”

*Yesue atóké ngan e nsob a mbál-e-bū
(Mat 13.18-23; Luk 8.11-15)*

¹³ Dóo Yesue áseđtée bó aáken, “Nédē nyéesōɲtēneé enén ngan-ε? Nzé nyéesōɲtēne chó chán-nō nyémwēé échíníí ngan asōɲten?

¹⁴ Nsob-a-mbál awéne eyale é Dyǎb.

¹⁵ Donje á bad bédé nēngáne mbál míme ríhúné á nzii-tē. Nzé bēwóge eyale é Dyǎb ábwōg-ábwōg Satane abelé áhye ahúd bó chó á nlém-tē.

16 Abíníí bédé nêṅgáne mbál níme níhúné á meláá-tê. Béwóge' eyale é Dyöb, ábwōg-ábwōg békōb-pe chó ne menyinje.

17 Boṅ éché eyale éēwēnnāadtē bó á nlém-tê, bédúbpe-'ε chó dásō á esōṅ é pón dé. Né-ᵛó, nzé ndutul ne metake bépédé áyāle éché eyale bédol yāl ámbíd ábwōg-ábwōg.

18 Abíníí-'ε bédíí nēe mbál níme níhúné á mekōd-te. Bédíí bad ábe béwóge eyale é Dyöb,

19 boṅ mpúlé mé nkōṅsé ne adəṅ dé abud á bwēm awōṅ, ne ahəd á bwēm bémpēe ákəṅ bó nlém áte nyaa echē béheleé e'pum achyáa.

20 Boṅ bad ábe bédé nêṅgáne mbál níme níhúné á ndᵛob echē eboó yāl, bédíí bad ábe béwóge' eyale é Dyöb, békōb-pe chó, béchyāā-'ε e'sóg ábe é'wánlé mesoṅgé mé mbum móom meláán, móom ntóob ne mbwókél."

*Nzé béchódé etrukáṅ béekoṅgéé chó
(Luk 8.16-18)*

21 Héé Yesue áseḏteé ene ndun e mod aáken, "Mod asónléé etrukáṅ éché ámáá achod á ndáb-te, ábānē chó á ebwōg-sé ké'ε á anoṅ sé-yε? Saá á atii dé etrukáṅ mín dᵛo ábelé ábānē chó?"

22 Chōm ké éhéé éche ékōṅnéde ébid á enyεn. Ké éhéé-'ε éche békúténé bédibé chó.

23 Kénzéé awē awóó metúu, áwóge'.

24 "Nyétōṅ chōm-éε nyéwógeé anən áte bwām! Melem-lem mé nhəgtéd níme ébénléde wéε wēn móo Dyöb dōmpē débénlédté, ábenléde-te mó tómaa ṅáne wēmbénlédté wéε wēn.

25 Kénzéé awē awóó nsōṅten ní kun é nkamlen ní mín, Dyöb débād mó níme nsōṅten abε. Ane awē mó-'ε eewóo, Dyöb dékobén mó káəṅne mwāmpin awē awóó."

Ngan e mbál-e-bū

26 Yesue ambé áhóbe aá, "Nkamlen ní Dyöb nídii nêṅgáne mod awē akii mbál-e-bū asob á nzag-tê,

27 átīm ámbíd á ndáb, nkúu ákūne', müte ábelé níme nsón. Ene pón dé esyāól, mbál ébide áse, ékwōge' ésebán abíe' ṅáne nê ábenladté.

28 Ndᵛob chēn-εé ebele boṅ bwēm é'kwogé', é'chyāā-'ε e'pum. Nlóm ní byáá móo níseḅpe abíd, ámbíd e pón dé mbwéem káəṅne ásōg, e'sóg bómpē é'bid.

29 Boṅ nzé e'sóg é'máá awúu, ábwōg-ábwōg ane mod ábelé atéd páá áke dé apád áyāle pón dé echē bēpadéé epedé."

*Ngan e mbál níme níchine
(Mat 13.31-32, 34; Luk 13.18-19)*

³⁰ Hée Yesue áhóbée ámpē aáken, “Cheé déhéléé-se déhəgtén nkamlen ní Dyöb-ē? Ngan ehée débēnlédte echē ēlūmēd ngáne rímē nkamlen nídí-yē?”

³¹ Ndi nēngáne mbwé e mbál-e-bū echē mod átédé bon ásob á nzag-tē. Mbál-e-bū edé mwāmpīn bwāmbwam nzé béhəgténé chó ne mbál mémpēe míme níde á nkōnsé.

³² Bon nzé ékwógé, ékale’ tómaa e’sum* é’syāāl, éwóo-’e ngen éche menən méhyagké mūm alónj áte.”

³³ Yesue akānlé’áá bad eyale é Dyöb, ábenláád ekud é ngan émpēe nēngáne échén. Akānlé’áá bó nyaa echē bésōjtēnnē.

³⁴ Eékanle’áá bó áde éebenlédéé ngan, bon nzé anlyəg mwēmpen ne ábe bembapēe aláá bó mam mésyāāl míme échē ngan éhóbéé.

Yesue ahódté ekukud
(Mat 8.23-27; Luk 8.22-25)

³⁵ Echē epun dēn ngukél, dōo Yesue álāngéé ábē bembapēe aá, “Syāā déchabe pēd e edib eníní.”

³⁶ Hée ábē bembapēe béchénné ene ndun e mod bon bésōlē á bōle-tē wée Yesue ámbēē bon békéené mó. Myōle mémpēe mémbe áhed.

³⁷ Abwōg-ábwōg dōo ekukud é ngine ébóótédé atóm, bon mendib mésōlē á bōle-tē nyaa echē bōle bēmpōnné asú á mendib sé.

³⁸ Yesue ambé á bōle-tē á pēd e mbíd. Annaá ásē ábānē nló á mbōngé mín, ákūne’. Hée bényeméé mó ásē, bon bélāngē mó bánken, “A meléed, weewóo’ē wē pōndé ée syānē dédíí á kwééd-te-yē?”

³⁹ Hée Yesue átyéémé ámín bon ákānnē échē ekukud áte aá éhōo, aláá-’e mendib aá mésud. Ekukud énsōg awan, ekíde-’e éhóótéd áte.

⁴⁰ Hée Yesue ásedtéé bó aáken, “Cheé ékáo bon nyéwōgē mbwōg? Nyéewóo’ē adúbe kááj ne bōob-e?”

⁴¹ Bon mbwōg ménkōb bó bwāmbwam, bésēdté nhóg ne aníní bánken, “Ebál e mod éhéé chén éche káájne ekukud ne mendib béwōgneé?”

5

Yesue achōjté mod awe
awóo e’dáádəj bé mbéb

(Mat 8.28-34; Luk 8.26-39)

¹ Yesue ne ábē bembapēe bēmpē á pēd e edib eníní, á mbwōg e Gerasin.

² Ade Yesue ábíde á bōle-tē bídén, ambomén mod awē abíde á soóbadē. Edáádəj é mbéb émbē ane mod áte.

* 4:32 Bān bé mel nēe ndóh.

³ A soóbadε dóo ádyéé'áá. Modmod enkênhenlé mó abane á mehan ampē, ké ne bengóbéngōbē.

⁴ Ayāle ngen ne ngen, béháá'áá mó ne e'pwoḡ ne bengóbéngōbē boḡ ké nê aselé'áá bengóbéngōbē áhentéd-te e'pwoḡ bê áte. Antómtén ngine awón nyaa echē modmod éhele'áá mó abwoḡe.

⁵ Atamnádtáá á soóbadε ne á e'kone-tê nkuu ne müte, ábōnē e'saad ákweltáád-te yäl ne meláá.

⁶ Ane mod abédé mwä etün áde anyíne Yesue. Héε anyógté mehélé, boḡ ábwōḡē mebóbōḡ áwē e'só-te,

⁷ ábōnē esaad é ngine, áhōbē aá, "A-Yesu, Mwän a Dyōb á Ngum, cheé sóo déwōḡné? Ncháa wε á dñn á Dyōb meé weekógsán mε."

⁸ Ane mod anhób nê ayāle Yesue anláá edáádəḡ é mbéb aá, "A-edáádəḡ é mbéb, bíd ane mod áte!"

⁹ Dóo Yesue ásedtεé mó aáken, "Chán dñn ádíí wε?" Ankwentén aá, "Dñn ádíí mε bán Amudtεε, ayāle sébuú áte."

¹⁰ Ambé ácháā Yesue aá eénānē' ábē e'dáádəḡ bé mbéb ene mbwōḡ.

¹¹ Bōob-pōó, sánkalaa a esōḡ é nguu chó-'ε ébédé benben ne áhed, édyāḡ medyé á mbám mé ekone.

¹² Héε ábē e'dáádəḡ bé mbéb é'cháa'ε Yesue bán, "Lóm sé á nguu-tê wê, émwe sésōl chó áte."

¹³ Héε Yesue ábágé bó kunze boḡ é'bídē ane mod áte. Abíd áde é'bídē ane mod áte é'sōlē échē nguu áte. Echē esōḡ ébédé dyam e'kálé é' nguu é'be. Abwōḡ-ábwōḡ échē esōḡ émpādē ásē, ényógté' á eláá é nkin mé edib-é-nzab, éhún á edib-tê, éhó-'ε.

¹⁴ Benon bé nguu béntōm mehélé á dyad-tê ne á mebwōḡ míme médé benben, ákale bad dyam áde ábénlédé. Abē bad bémbíd áke dényin.

¹⁵ Ade bépédé wéε Yesue boḡ bényin ane mod awē ndun e e'dáádəḡ bé mbéb émbēē áte, néε ádyéé ásē, ahédé-'ε bwēm á yäl bwām, adyéé-'ε sen, mbwōḡ ménkōb bó.

¹⁶ Bad ábe bényin áde dyam bénlāā ábē bad ngáne émbenlédte ne ane mod awē e'dáádəḡ bé mbéb bémbēē áte. Bénlāā-'ε bó dyam áde ábénlédé ne échē esōḡ é nguu.

¹⁷ Héε ábē bad bébóótédé Yesue achán bán ásyəə áwab mbwōḡ.

¹⁸ Ade Yesue ásóléé á bōle-tê, ane mod awē e'dáádəḡ bé mbéb bémbēē áte nê anchán mó aá búmō békag.

¹⁹ Boḡ Yesue enkênkwenténne. Anláá mó aá, "Súé' áwōḡ dyad, éke éláá áboḡ bad ndəle e dyam eche Sánḡwéé ábénlé wε ne ngáne ápédé wε ngəl awōḡ."

20 Hê dóo ane mod áhídté boŋ ákag á mbwóg e Dekapolis.* Akanlé mod té dyam áde Yesue ábénlé mó. Bad bésyāāl ábe bēnwōg, yāl enkóm bé áte bwāmbwam.

*Yesue achōŋté mmwaád nhóg,
ápūūd-te Jairuse mwān
(Mat 9.18-26; Luk 8.40-56)*

21 Yesue antīm ámbíd á pēd e edib eníní ne bōle. Ade ápédé á nkin nímíní, ndun e mod enkaŋnén áhed.

22 Dóo mod nhóg awě akamlan ndáb e mekáne awě béchágé'áá bán Jairuse ápédé áhed. Anyín áde anyíné Yesue, ankwě ásē áwe mekuu.

23 Ne mechángé mé ngíne áhōbē aá, “Awem mwān a mmwaád awāg. Sōn, hyě ébān mó ekáá á yāl, ábel nén ádyeε bwām, ábé-'ε á alongé.”

24 Hēε Yesue áhídé mó. Ekud é bad éhídé'áá Yesue nyaa echē bēnkaŋnéné mó.

25 Mmwaád nhóg-ke ambé áhed awě anwōŋ nkole níme mekií mébídé'áá mó á yāl pónde ésyāāl. Mmē nkole mbédé mó á yāl á etūn é dyōm-a-mwé ne mbε.

26 Atagé híin á mekáá mé bad bé e'ból, abébed-te ngáb esyāāl echē ánwōŋgē, boŋ ké nē enkēndyé'ε bwām, nkole mbādē bādén.

27 Anén mmwaád anwóg mam níme Yesue ábélé'áá, dóo ábídé mó ámbíd áfinté ene ndun e mod boŋ ásitán mó nkobe.

28 Ayāle anhób áwe nlém-tē aá nzé mósiténé ké nímē nkobe, né móodyéé bwām.

29 Asiten áde ane mmwaád ásiténé Yesue nkobe, mekií níme mébídé'áá mó á yāl ménsēlē, awóg-ke á yāl aá móchoó.

30 Abwōg-ábwōg Yesue ambii aá ngíne ebídé mó á yāl. Hē dóo ákúnnédé áfinté ene ndun e mod, boŋ ásedté aáken, “Nzée asiténé me nkobe?”

31 Dóo ábē bambapεε békwentanné mó bánken, “Nēε ényínεé bad békāŋné wε á yāl nén ésedté' wεé ken nzée asiténé wε-ye?”

32 Ké nē, Yesue ambé ánōné' ekide ányín mod awě asiténé mó.

33 Hēε ane mmwaád ábóótédé anōŋ ne mbwóg áde ányíné chōm-éε ébénlédé mó. Dóo ápédé wée Yesue boŋ ákwag mó á mekuu, álāŋgē mó mbále esyāāl.

34 Hēε Yesue álāŋgēé mó aá, “A mwān-a-mmwaád, adúbe ádōŋ ádíde wε bwām. Kāg ne nsaj. Ndutul echōŋ chō-'ε émaa.”

35 Ade Yesue áhóbéé nē, dóo bad behóg ábe bébídé á ndáb wée Jairuse bélāŋgēé Jairuse bán, “Awoŋ mwān amaá mó awé. Cheé étognéé Meléede ataged?”

* 5:20 *Dekapolis*: adii mbwóg e myad dyōm.

36 Boŋ Yesue enkêntédté dyam áde béhóbé née dyam. Héé álāngéé ane mod a nkamlɛn aá, “Weewógé mbwóg! Dúbé dúbén.”

37 Yesue enkêmmwéé aá mod ampée áhíd mó étóméé Petro ne Jemse bó mwānyan Jɔne.

38 Ade bépédé á ndáb wée Jairuse dóó ányíne mpuutéđ, awóg-ke mewé mé ngíne míme bad béchyé’é.

39 Héé ásólé á ndáb-te boŋ ásedté bó aáken, “Cheé ékáá boŋ nyébelé’ mímén mpuutéđ, nyéchyé-’e mewé? Ane mwān eewédeé, akúne kúnén.”

40 Boŋ bêmbootéd mó awóó. Ambídéd bó mod asyáál á ebwóg-te. Antéd ane mwān sáá bó nyan ne ábē bembapɛɛ bélaán, bésāl á toŋ eché ane mwān ámbēé áte.

41 Héé Yesue ácháŋgé ane mwān á ekáá, boŋ álāngé mó aá, “Talíta kúm,” (awé adé bán, “A-mwān a ngɔndéɛ, nlānge we méé, hidé ásē.”)

42 Ane mwān anhidé ásē ábwóg-ábwóg, ábootéd-te ake. (Abédé dyóm á mwě ne mbɛ.) Yál enkóm bó áte híin áde nén ábénlédé.

43 Héé Yesue ásíméé bó etúu áte aá béélāngé modmod dyam áde ábénlédé, aláá-’e bó aá bébe ane mwān ndyééd.

6

*Bad bé Nazaret béekobéé Yesue
(Mat 13.53-58; Luk 4.16-30)*

1 Yesue anhidé adé hóm, asú áwē dyad nchoo ne ábē bembapɛɛ.

2 Néé mbwe-mé-nkóme-áte nípédé, ambootéd ayáged á ndáb e mekáne. Bad híin bémbē áhed. Ade béwógé áde ayáge yál enkóm bó áte. Bésédte bánken, “Héé mó ábidné mímén mésyāāl-ē? Ndín e debyéé éhéé bébágé mó nén? Chán ámwagké mímén menyáké abel-é?”

3 Kíne saá kápéntaa ádíi-yɛ? Saá mwān awě Maria nén-ɛ? Kíne saá Jemse, Josebe, Judase ne Simone bóó bédé baányan-ɛ? Baányan bé bebaád bésyāāl-le ámpē béedyéé’é ádyad-té hén ne syánē-yɛ?” Né-óó, bēnkóó Yesue.

4 Dóó álāngéé bó aá, “Nkal e’dáádəŋ awóó’ edúbé hóm ásyāāl étóméé áwē dyad, áwē túmbé-te ne áwē abum á ndáb.”

5 Eéheleé menyáké ké mehóg abel áhed, étóméé nguse é bad bé nkole ábe ábáné mekáá á yál, bédyēē-’e bwám.

6 Yál enkóm mó áte bwāmbwam ne adúbe áde bad bēnkēnwóngé.

*Yesue alómé bembapɛɛ dyóm ne bébe
(Mat 10.5-15; Luk 9.1-6)*

Dóó Yesue ákíí á myad mésad míme médé benben, áyāgté bad.

⁷ Anchélé ábē bembapεε dyōm ne béβε. Anlād bó áte, alóm bó béβε ne béβε. Ambě-’ε bó kunze ábíded bad e’daádəŋ bé mbéb áte.

⁸ Anlyágtén bó aá, “Nyéewánlé chōmchōm á eke étōmεé ntōŋ. Nyéewánlé ndyééd ké’ε ekwε, mod eesóó-’ε mōné á mesó mé abad.

⁹ Nyéhê metámbé boŋ nyéewánlé mbóté éβε.”

¹⁰ Ambád aá, “Ndáb ké ehéé echē ekobé nyé nyédyēē áhed káəŋ ne pónde echē nyéhídtεé ádé dyad.

¹¹ Nzé nyēpedé dyad áde béekobεé nyé, káa béekwεntεnεé nyé awóglɛn, nyétēdē dó, nyékūd-tε ebumbú á mekuu, álúmed nén bán échab ebébtéd éŋəne bĕn.”

¹² Né-ɔɔ, bĕnkĕ bĕkalé’ eyale é Dyōb bán bad bétεde ádab abé dé mbéb.

¹³ Bémbíđēd bad e’daádəŋ bé mbéb híin áte, bĕwəgtĕ bad bé nkole híin ne dyōŋ dé menzab, bĕchōōd bó.

*Kwééd echĕ Jōnε, Ndusεnε
(Mat 14.1-12; Luk 9.7-9)*

¹⁴ Bəɔb-pəɔ, Herode anwóg mam méesyāəl míme Yesue ábéle’áá. Ayāle mam mé bwám míme Yesue ábéle’áá mĕmbĕl ambyēen hōm ásyāəl. Doŋge á bad bĕhóbé’áá bán, “Jōnε, Ndusεnε apuúdé. Nĕε ákəá boŋ awóŋ ngíne ábĕl mímén menyáké mésyāəl.”

¹⁵ Bĕmpĕe bĕhōbĕ bán, “Elaijaa móɔdé.” Abíníí-’ε bán, “Adíi nkál e’daádəŋ nĕŋgáne nhóg átíntĕ e bekal bé’daádəŋ ábe bĕmbĕ se’ bəɔd.”

¹⁶ Ade Herode áwógé nĕ anhób aá, “Jōnε, Ndusεnε awĕ mĕmbenlé boŋ bĕsĕl nló móɔdé. Atímé ámbíd á alongé.”

¹⁷ Herode anhób nĕ áyāle anlóm bad aá bĕkōb Jōnε, béhan mó, bĕhé-’ε mó á mbwəg. Ambĕl nén áyāle Herodyase, mwaád awĕ mwānyəŋ, Filibε ánsĕbĕε awóŋ, anwóŋ mó.

¹⁸ Jōnε aláŋgé’áá Herode pónde tĕé aá, “Weewóó’ε kunze áwóŋ Herodyase, mmwaád awĕ mwānyoŋ.”

¹⁹ Né-ɔɔ, Herodyase anhíí Jōnε pĕl á nlém-tĕ, áhedé-’ε aá mówúu mó. Boŋ Herode ambĕl enkĕnhĕnlé.

²⁰ Herode ambé mbwóg áte tĕŋgene Jōnε áyāle ambíi aá adíi mod a bwám awĕ asáá. Né-ɔɔ akĕŋgé mó bwám, ábĕl boŋ dyam dé mbéb déebenlād mó. Adəá’áá mó awóglɛn kĕnéε édíí bán pónde tĕé nzé anwóglɛn mó, atagé’áá áte á mewĕmtĕn-tĕ bwāmbwam.

²¹ Káəŋne á asóg, Herodyase ankūd nzii echē áhéde’áá. Nén ábéde epun-ĕε Herode ábéle’áá ngande áwĕmtĕn epun-ĕε ánychāadtĕ. A ngande wĕ, Herode anlĕbé ábĕ bad bĕmbáá bé ngómenaa, bad bĕmbáá bé sánze, ne kəse é bad é mbwəg á Galilia.

22 Echê epun mwän a mmwaád awě Herodyase anhyě aság esáke. Nê dénwōgēd Herōde ne ábē beken menyinḡe. Né-óó, Kâḡ Herōde ansedéd ane mwän a mmwaád aáken, “Chee édáá wéé mbé wε? Měbě wε kéchéé échě éhedéé.”

23 Nén dēmběl ammwé melě, álāḡgē mó aá, “Mmwâg melě meé, mẽbēé wε kéchéé échě éhedéé. Ké eped é mbwóg échēm échě ríkamlanné.”

24 Né-óó ane mwän ankě nyaá aseded aáken, “Chee méhedénné mó?” Dóó nyaá átímténé mó aá, “Hedén mó nló míme Jōne, Ndusenε.”

25 Héε ane mwän átímé ámbíd ábwōg-ábwōg wéε kâḡ, boḡ álāḡgē mó aá, “Băg me nló míme Jōne, Ndusenε á taplēt-te hén bōob.”

26 Nén dénwōgēd kâḡ Herōde ndutul bwāmbwam, boḡ ngáne ámmadté melě amwé á’sō wéε ábē beken, enkēnhenlé mó nló míme Jōne abáan.

27 Héε álómé sánze póg aá épεen nló míme Jōne. Ene sánze enkě á ndáb e mbwōg, esél Jōne nló,

28 épēēn mímé nló á taplēt-te, ábē ane mwän a mmwaád. Ane mwän a mmwaád mó-ε ábe nyaá.

29 Ade Jōne ábe bembapεε béwógé nê, bēmpě, bétéd mó ndim, béke bélíme.

*Yesue adidté e’kálé é’ bad é’táan
(Mat 14.13-21; Luk 9.10-17; Jōn 6.1-14)*

30 Bembapεε bé nlómag ábe Yesue ánlōmmē bēnhūu bétán mó béláá-ε mó mekan mésyāēl míme bébélé ne míme béyágté.

31 Ekud é bad épágé’áá wéε Yesue ne ábē bembapεε bétímé-ε ámbíd nyaá échě Yesue ne ábē bembapεε benkēnwóngé etál ádyé ké ndyééd. Dóó Yesue álāḡgēé ábē bembapεε aá, “Syáá détim á ahāḡgé á hōm. Boḡ nyékóme áte mwāmpīn.”

32 Hê dóó bésólé á bǎle-tê, boḡ bétímé’ á ahāḡgé á hōm.

33 Ekud é bad énnýin áde békagké, bēnchēm-me bó ábwōg-ábwōg. Abē bad bémbíđ myad ne myad, békēēn mekuu, bényāgēd á’sō ne mekuu, bésébé apε wéε Yesue ne ábē bembapεε békágé’áá.

34 Ade Yesue ábíde á bǎle-tê boḡ anyín ene ndun e mod, antómtén bó ngəl abé áyāle bébédé née rídyōḡ ní mbód míme méēwōo nnōn. Né-óó ambootéd bó ekud é mekan ayáged.

35 Ade bīn é’bóótédé ahín, ábē bembapεε bēmpě áwē, bēhōbē nén bán, “Hén áde á etún-tê, pónde emaá-ε atóm bwāmbwam.

36 Láá ábén bad bétímé’ á myad-tê míme médé benben, ábel bēn béchan medyé míme bédyēē.”

37 Boŋ Yesue antimtén bó aá, “Nyé bó nyébe bó chõm éche bédyēē.” Hée bésedteé mó bánken, “Ehede wéé séke séchan e’wεle é’ mbwókεl é kábpe ébe,* sébe bó, bédyê-yε?”

38 Hée ásedteé bó aáken, “E’wεle é’tán nyéwóó? Nyéke nyénøn.” Ade bémáá anøn dõó bélângeé mó bán, “E’wεle é’dé é’táan ne súu ébe.”

39 Hée Yesue álângeé ábē bembapεε aá bébel bad, békaben áte moŋge ne moŋge bédyεε á nkáákā mîn.

40 Né-õó ábe bad bëndyεé ásē, donge á moŋge, mbwókεl é bad, donge-’ε móom mé bad métáan.

41 Hê dõó Yesue átédé ábê e’wεle é’táan ne échê súu ébe, ánøné ámîn, ásāgnān Dyõb, ákabtáád bó áte, boŋ ábagé ábē bembapεε aá békabpe ene ndun e mod. Ankabé-’ε ábê bad káõŋne échê súu ébe.

42 Moosyáál andyé, akód-te.

43 Bembapεε bēnlād e’wεle ne súu éche ênlyǎg ásē, enlón e’lõŋ dyõm ne é’be.

44 Mesonǎg mé baachóm ábe bëndyē ene ndyééd mémbē e’kálé é’táan.

*Yesue akil á mendib mîn
(Mat 14.22-33; Jõn 6.15-21)*

45 Melemlem mé pónde Yesue anláá ábē bembapεε aá bésõl á bõle-tê, békag á’sõ á Betsaida, á múde mé edib-é-nzab mímíní. Ade békagké nê, anláá ene ndun e mod aá bésū’ áwab mendáb.

46 Ade Yesue amáá bó alyǎgtεn, anchágé á ekone mîn, ákáne.

47 Néε ngukél épédé, Yesue ábē bembapεε bémbēēn bõle áfintê e edib, Yesue-’ε abé á nkin mwēpεn.

48 Annyín aá ábē bembapεε bétage ákεen bõle áyāle epub é ngine émbid bó á’sõ-te. Né-õó, dyam-éε ádé epǎg-ne-ngwa anké bó atán, ákag á mendib mîn. Ahédé’áá aá mótõm bó ámîn.

49 Boŋ anyín áde bényíné akag á mendib mîn, bēnwēmtēn bán nwú móõ ndé. Hée bébóótédé abón.

50 Béboné’áá áyāle áde bényíné mó, mbwóg ménkõb bó moosyáál bwāmbwam. Abwõg-ábwõg Yesue anláá bó aá, “Nlém mééhünē nyé, meé ndé. Nyéebáá.”

51 Hée ásólé á bõle-tê wéε bémbēē, epub-pε énsõg atóm. Yǎl enkóm ábe bembapεε áte bwāmbwam.

52 Yǎl enkóm bó áte áyāle bēnkēnsõŋtēnné chõm-éε menyáké nime ámbenlé ádíde e’kálé é’ bad é’táan nílũmtéé. Bēnkēnhenlé-’ε achem.

*Yesue achõŋté bad
bé nkole á Genesarēt
(Mat 14.34-36)*

* 6:37 *Mbwókεl é kábpe ébe*: ébéde nsábe ní mod nhóg áyāle ngõn waam.

⁵³ Née béchábpé edib-é-nzab, bêmpe á múde nímíní, á mbwóg e Genesarét. Ahed-taá bëntáá-'é bǎle.

⁵⁴ Bébídé-'aá á bǎle-tê bídén bad béchēm-me Yesue.

⁵⁵ Héé bényágté mbwóg áte esyáál bépēmē bad bé nkole á mekále mín, békēené' hǒm téé áde bēnwōgkē bán Yesue adé.

⁵⁶ Hǒm téé-'é áde Yesue ánkéé, á myad mémháá ne mésad, ne wée bad bélóó á nzag-tê, bad bépééné'aá bad bé nkole wée bad bēbúdé aladen á dyad-tê ákáb nyongé. Née bēmpēénné bó, bécháā mó bán ámwē bad bé nkole bésiten ké mesó mé mbóté nímē. Né-óó bad bé nkole bésyāāl ábe bēnsitén míme mesó mé mbóté bēndyéé bwám.

7

Ayáged dé betaa

(Mat 15.1-9)

¹ Befarisia ne donge dé bemeléede bé mbéndé ábe bémbíá á Jerusalem bēnlǎnnéd Yesue áwóglen mó.

² Bényín bán donge dé bembapēē ábe Yesue bédyág medyé ne mekáá mé mbinde, nédē béewoppe'aá mekáá nyaa eché Befarisia bēhóbeé bán bétǎngéné awobe.

³ Befarisia ne bad bé Israel ábe belyágé ásē bésyāāl bēhíde ayáge áde bēnkudté wée ábāb betaa. Bēdyāgkē ndyééd ésebán bēwóbpé mekáá nyaa eché etǎngéné.

⁴ Póndé eché mod ábídeé á dyǎn-tê, edyágkē chǒmchǒm ésebán asébpé yǎl awobe. Mbéndé éde-'é ámpē híin éché bēhídeé, nēngáne awobe á bwēm bwám. Bwēm nēngáne kǒb, mbeé, kúmbe é e'kii, ne bwēm née mebéndé.

⁵ Héé Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bésēdteé Yesue bánken, "Cheé ékáá bon ábǒn bembapēē bēhíde' ayáge áde ábēd betaa bétédnéde sé? Bédyág ndyééd áde béewopéé mekáá nyaa eché éhēdnadté."

⁶ Yesue antimtén bó aá, "Nkal é'dáádǎn Yesayaa antǎngén áde ánhǒbpē ne e'yale ábe Dyǒb dénlǒmēnnē mó tǎngene nyé bedog-badé, ngáne éténlédé nén,

'Abēn bad bēbage me edúbé é nsal ngēn, bon nímab nlém méesaá áwēm.

⁷ Edúbé éche bēbageé me éesaá dyamdyam, áyāle báyágte bad áhíd mbéndé é baányon byánán édii mbéndé é Dyǒb.'

⁸ Nyétēdté mbéndé é Dyǒb bon pen nyéhíde ayáge á baányon.'

⁹ Héé Yesue ábádeé aá, "Nyēbenlad mwane átede mbéndé é Dyǒb ábel nén nyéhíde ayáge ádēn dēn.

¹⁰ Mosēé ahóbé aá, 'Béé sóó ne nyon edúbé.' Ahób-pe ámpē aá, 'Kéznéé awé ahóbé sáá ké' nyaa dyam dé mbéb áyāl bétǎngéné bēwúú mó.'

11 Boŋ nyêyágte nén bán nzé mod awóó chõm éche ántāngēnnē sáá ké'ε nyaá awōŋgen boŋ ahóbé aá, 'Échén chõm édé Kóban,' (Nê adé bán édii chõm é Dyõb),

12 né eewóó'ε nzõm áwōŋgen sáá ké'ε nyaá.

13 Né-õõ, ádé ayáge áde nyébagéé bad ábélé nyéetédéé eyale é Dyõb née dya. Mam méde-'ε ámpē híin née nímén míme nyébeleé."

*Mam míme mébele boŋ
mod eesáá' á'sõ é Dyõb
(Mat 15.10-20)*

14 Héε Yesue áchēnleé ene ndun e mod boŋ álāngē bó aá, "Nyéwóglēn, nyésōŋtēn-ne mε.

15 Chõmchõm éesaá éche ébide á ebwóg boŋ née ésólé mod áte ébel mó abé mbinde á'sõ é Dyõb. Boŋ chõm échē ébide mod áte chõó ébele boŋ abé mbinde á'sõ é Dyõb."*

17 Yesue anchené ene ndun e mod, asól á ndáb-te. Dõõ ábē bembapεε bépédé boŋ bélāngē mó bán átānled bó ene ngan.

18 Héε Yesue ákwēntanné bó aáken, "Nyémpē nyéesōŋtānné-ye? Nyéenyínéé nén bán kéchéé éche ésólé mod áte, éche ébide á mbíd e ebwóg, éebeléé-sε mod abé mbinde á'sõ é Dyõb-ε?

19 Ngáne ésóléé mod áte, éepagké mó á nlém-tē. Ebelé ésud mó dásõ á abum-tē ébid-te." (Yesue anhób nê álúmed nén aá ndyééd ké ehéé eboó adyé.)

20 Ambád aá, "Chõm échē ébide mod áte chõó ébele boŋ eesáá' á'sõ é Dyõb.

21 Ayāle, á nlém mí mod-tē dõõ mewēmtēn mé mbéb nēŋgáne akáb dé mésón, echíb, ne ewúen bébidéé. Mmē mewēmtēn móó mébelte mod mbéb.

22 Akáb dé mesón á ndáb e'wōŋgé, abé dé metog, ne Abel á mam mé mbéb mémpēe nēŋgáne edogké, ábel mbinde é mekan, akón á bad, akal á bad metóm ayāl, abé á kúmbe ne Abel dé e'yókél é' mekan.

23 Mmén mam mé mbéb mésyāāl mébide mod á nlém-tē mébelé-'ε mod eesáá' á'sõ é Dyõb."

*Adube dé nken-a-mmwaád
(Mat 15.21-28)*

24 Dõõ Yesue ásyāŋgé boŋ ákäg á eped é mbwóg échē enchiitēn myad mé Tirε ne Sidõn. Héε ásólé ndáb póg, eéhe'de'aá-'ε aá modmod ábii aá módē áwēd-te. Ké nê bémbē bébii.

25 Née mmwaád nhóg awē edáádāŋ é mbéb ébedé awe mwān a mmwaád áte áwógé bán Yesue adé áhed, ampē ákwē-'ε mó á mekuu.

* 7:15 Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 16: "Kénzēé awē awóó metuú áwóg."

26 Ane mmwaád abédée mmwaád a alonj á Grikia awě béchyáá á pɛd e mbwóg e Siria echě béchágéé bán Fonisia. Héé ácháá'é Yesue aá abided mwän éché edaðádəŋ é mbéb áte.

27 Bonj Yesue ankwentén mó aá, “Sé sébe sédide bëndem. Eesaá bwâm átéd ndyééd e bänbän ábwēme mbwé.”

28 Ane mmwaád ankwentén aá, “Nê dĕn a-Sánj, bonj káəŋne mbwé echě edyéé á tébele-sé ebelé edyé púuted é medyé éche bëndem béhúnté.”

29 Dóo Yesue álāŋgée mó aá, “Ayāle échén ehób éche éhóbé nĕn, ehēle ésūē wē á ndáb. Edaðádəŋ é mbéb éche ébédé awonj mwän áte étédté mó.”

30 Né-ɔɔ, ane mmwaád ansú á ndáb, atán nĕŋgáne mwän anāŋgé á anən mĭn. Echě edaðádəŋ é mbéb ěmmád mó atede.

Yesue achōŋté mod awě

eewógne'aá, eehóbé'aá'-e dyam bwâm

31 Héé Yesue áhídté á mbwóg e Tire, átimé á Sidon á pɛd e edib é Galilia, átimnád á pɛd e mbwóg e Myad Dyôm.

32 Bad behóg bĕmpɛén mod áwē awě eewógne'aá, eehóbé'aá'-e dyam bwâm. Abé bad bĕnchāŋ Yesue bán ábān ane mod ekáá á yǎl.

33 Héé Yesue áhídnédé mó wĕe ene ndun e mod édíí bonj áttimĕn mó á ahāŋgé á hĕm. Ansóléd memii á metúu míme ane mod, ásob meléed bonj ásitén mó echém.

34 Héé Yesue ánóné ámĭn, áheeméd áte, bonj áhōbē aá, “Efáta,” nĕ ádé nĕn bán, “Dibnéd.”

35 Ábwōg-ábwōg, ane mod ábootéd-te awógen, echém étyéém mó á nsəl, ábootéd-te dyam ahób bwâm.

36 Héé Yesue ásíméé bó etúu áte aá béētúbpé modmod ádĕn akan dĭn. Bonj póndé téé echě áhóbé aá béehóbé', bó'-e bĕnabpé bó ahób hóbĕn.

37 Bad bĕsyāəl ábe bĕnwōg, yǎl enkóm bó áte nyaa echě ech-abé ámĭn bwāmbwam. Béhóbé'aá bán, “Abele' mam mésyāəl bwâm. Abele káəŋne bad bé ndóg bĕwógne', ábele-'e e'bóbé é'hōbē dyam.”

8

Yesue adídté e'kálé é' bad é'niin

(Mat 15.32-39)

1 Mmĕ mesú mĕn ndun e mod empée empĕ wĕe Yesue. Ngáne bĕnkĕnwōŋgé chĕm-ĕe bĕdyágkĕ, Yesue anchélé ábĕ bembapɛɛ, álāŋgē bó aá,

2 “Ndé enĕn ndun e mod ngəl áyāle bĕkĕbĕ ne mĕ e'pun é'láán, béewóo-'aa chĕm éche bĕdyákĕ bɔɔb.

3 Nzé nsúútĕné bó nzaa bɔɔb, né béhūn ásĕ á nzii áyāle bó donje á bad béchábé abíd.”

4 Hée abē bembapεε bétimtanné mó bánken, “Hée mod áhele ákud ndyééd á ehyáŋge-tê hén echě ékwōg abēn bad adyé-yε?”

5 Yesue ansedéd bó aáken, “E’wele é’táj nyéwóó?” Bēnkwentén bán, “E’wele saámbé.”

6 Dóo álāŋgeé ene ndun e mod aá bédyεε ásē á ndoob-tê. Hée átédé abē e’wele saámbé, ásāgnān Dyōb, ákabtád bó áte, ábagé abē bembapεε, bó-’ε békabpé ene ndun e mod.

7 Bēnwōŋ-’ε baá nguse bé súu ésad. Yesue annaméd chómpē. Amaá-’aá chó anamed, ábagé bembapεε aá békabe bad.

8 Bad béndyē ene ndyééd, békód-tε, kááŋ élyāg-ke ásē. Echě enlyāg ásē enlón e’lón saámbé.

9 Mesōŋgé mé bad níme méndyē ene ndyééd mébédé dyam e’kálé é’niin. Yesue ansúúd abē bad áwab mendáb.

10 Asúúté-’aá bó súútén, asól-lε mó á bōlε-tê ne abē bembapεε, békē-’ε á mbwóg e Dalmanuta.

Befarisia béhede’ e’chemléd

(Mat 12.38-42; 16.1-4)

11 Befarisia bēmpě wée Yesue bébootéd mó apentεn, béhedné mó e’chemléd ábe é’húú ádyōb. Bébélé’áá nê ákag mó.

12 Hée Yesue áhéémédé áte, boŋ áhōbē aáken, “Cheé ékáá boŋ nyōŋgel e’chii éhedé e’chemléd? Ne mbále, nlāŋge nyé nén méé, nyōŋgel e’chii éekudté e’chemléd ké’ ehóg.”

13 Hée áchénné bó, boŋ ásōlē á bōlε-tê, átimé á pεd e edib eníní.

Esulten é Befarisia

(Mat 16.5-12)

14 Bōob-pōó, áde bembapεε ábe Yesue bésólé á bōlε-tê, bēnchatén e’wele awále áyāl. Ewele ehóg chēmpεn chóo bēnlyāgnédte á bōlε-tê.

15 Hée Yesue álāŋgeé bó aá, “Nyétéd póndé ne esulten é Befarisia ne éche Hεrōde.”

16 Dóo békaleé bēn ne bēn bán, “Ahóbé nê áyāle deewānlεé e’wele áyāl.”

17 Yesue ambii chōm éche béhóbeé, hée ásedteé bó aáken, “Cheé nyéhóbeé áyāle e’wele ábe nyéēwōó’é? Kááŋ ne’ bōob nyéebíi’é ké’ε nyéesōŋtεnεé-yε? Chán nyélélé nlém á abum nén?”

18 Nyéwóó mīd, nyéenyínnéé-yε? Nyéwóó-’ε metúu nyéewógnéé-yε? Kááŋne bōob nyéēkamtánné-yε?

19 Ade mēnkabpé e’wele é’táan ádíde e’kálé é’ bad é’táan, e’lón é’táj e’wele ábe bēnlyāg ásē ábe nyēnladté bēnlōnné?” Bēnkwentén mó bán, “Dyōm ne é’be.”

20 Ambád bó aseded ámpē aá, “Ade mēnkabpé-’ε ewele saámbé ádíde e’kálé é’ bad é’niin, e’lón é’táj e’wele ábe

bênlyəg ásē ábe nyênladtē bēnlōnnē?” Bēnkwentēn mō bán, “E'lōŋ saámbe.”

²¹ Ambád bō asēded aáken, “Boŋ ké nê nyéesōŋtenéé-yé?”

Yesue achōŋtē mod awē akwedé ndim

²² Yesue ne ábē bembapēē bēmpě á Betsaida. Ahed dōo bad behóg bépééné mod awē akwedé ndim áwē, boŋ béchāa mō bán ábán mō ekáá á yǎl.

²³ Yesue anchóó ane mod á ekáá, áhidnéd mō á dyad-tē wē. Ansob mō meléed á mǐd, abán mō mekáá á yǎl, boŋ ásedtē mō aáken, “Enyíne chōmchōm-ε?” ²⁴ Hée ane mod ánóné ámīn boŋ áhōbē aá, “Nnyíne bad boŋ bényínnad nēŋgáne mel níme mékag.”

²⁵ Hée Yesue ábané mō mekáá á mǐd ámpē. Dōo ane mod ákídtē anōn, mǐd mēndibnéd mō, ábootéd-te anyínen bwám.

²⁶ Yesue ansúúd mō á ndáb, áhōbē aá, “Wětōgné-ε asól ádyad-tē ámpē.”

Yesue mō adé Ane-awē-Béwógtē

(Mat 16.13-20; Luk 9.18-21)

²⁷ Yesue ne ábē bembapēē békágé'áá á myad níme médé á mbwóg e Kaisaria Filipi. Bépédé-'áá á nzii wē, dōo ásedtēé bō aáken, “Nzé-módé bad bō bēhóbēé bán ndé?”

²⁸ Hée bēkwentanné bán, “Doŋge á bad bēhóbe bán edii Jōne Ndusenε, bēmpēe bán Elaijaa, ábíní-'ε bán nkal é'dáédəŋ nhóg.”

²⁹ Dōo ásedtēé bō ámpē aáken, “Boŋ nyébēn-ne nzé-módé nyéhóbēé bán ndé?” Hée Petro ákwentanné mō aá, “Wéé edé Ane-awē-Béwógtē.”

³⁰ Ade Petro amaá-'áá ahób nê, Yesue ansím bō etúu áte aá béelāŋgē modmod nyaa e mod echē módíí.

Yesue ahóbé tŋgene metake níme

ákuđtē ne kwéed echē áwēē

(Mat 16.21-28; Luk 9.22-27)

³¹ Yesue ambootéd ábē bembapēē ayáged, áhōbē aá, “Mwän-a-Moonyon atŋgéné ákūd metake híin. Bad bémháá bé dyad, beprise bémháá ne bemeléede bé mbéndé bēbāŋ-'ε mō á yǎl. Béwūū mō, boŋ e'pun ábe é'lónténé é'láán, ápuú.”

³² Yesue anhób ádén dyam nyaa echē énkēnkōŋnédtē bō mbále ké póg. Hée Petro átímné Yesue á nkag, boŋ ákagé átimed mō áte.

³³ Boŋ Yesue ankuné, ánōn ábē bembapēē. Dōo ákánne Petro áte aá, “Hidé me á'sō-te, a-Satan! Mmoŋ mewēmtēn méesaá mewēmtēn mé Dyōb, médíí mewēmtēn mé moonyon.”

³⁴ Dōo Yesue áchénlé ene ndun e mod ne ábē bembapēē, boŋ álāŋgē bō aá, “Kénzéé awē adəó me ahíd, ásob yǎl mendíb, ápēm-me ádē awóg ahíde me.

35 Ayāle kénzée awē ahede adē alongé asonj ābōd dō. Kénzée-’e awē abódé adē alongé ayāle echēm ne ayāle nímén nkalanj ní bwām né ākud alongé áde déemaá’.

36 Nsyááj níhéé mod ākudté nzé akudé nkōjsé nisyāāl bonj abódé adē alongé.

37 Cheé mod áhēlese ábe ākōde adē alongé?

38 Kénzée awē ākwāgēn me ne abēm e’yale á nyonjel e’chii echē ehídne Dyōb nlém mbē, abé-’e ebébtéd, Mwān-a-Moonyonj mós ámpē ākwāgēn mós á pónde echē ápēé ne ángel echē esáá ne ehúmé éche Sáá.”

9

1 Héé álāngéé bó aá, “Ne mbále, nlānge nyé nén meé, donge á bad átinté echēn béenyínénne kwééd díd áde bényínéé née nkamlēn ní Dyōb nípédé ne ngíne.”

Yāl ehājéné Yesue

(Mat 17.1-13; Luk 9.28-36)

2 Ambid e epun ntóób Yesue ankeén Petro, Jemse ne Jone á mbōod echē echabé ámin. Bēmpen-éé bémbē áhed. Awāb e’sóte hē dōo abē bembapēe bényíné née Yesue áhājéné.

3 Mbóté éche ánhēé épené áte, épūbē-’e féréd. Epúbé’áá nyaa echē modmod á nkōjsé éheléé-se apūbed.

4 Héé bényíné Mosee ne Elaijaa bébidé taléd, bóobe Yesue békale’.

5 Dōo Petro álāngéé Yesue aá, “A meléed, ébóo ngáne syāā dédíí hén. Délōj e’bem é’láán, échōj, éche Mosee ne éche Elaijaa.”

6 Petro enkēmbí’é chōm éche áhóbéé ayāle mbwóg ní ngíne míme mémbe bóobe baáb á yāl.

7 Hē dōo mbag ékúténé bó bonj ehób-pe ébidē’ á mbag-tē wē nén, “Awem Mwān a nlém nén, nyéwōgne mós.”

8 Abwōg-ábwōg dōo bēnóné ekide bonj béenyíne modmod ampēe nzése Yesue.

9 Ade bésudeé á mbōod mín nē, Yesue ansím bó etúu áte, álāngē bó aá, “Nyéelāngé modmod dyam áde nyényíné kááj ne á pónde echē Mwān-a-Moonyonj ápuú’é.”

10 Né-ōó, ábē bembapēe bēnkoó áde dyam ne bēn, bésēdté yāl chōm-éé mpuu rídíí.

11 Héé bésēdtéé Yesue bánken, “Cheé ékáá bonj bemeléede bé mbéndé béhóbé nén bán Elaijaa atāngéné asébe dé ape bonj Ane-awē-Béwógté āpē?”

12 Dōo átimtanné bó aá, “Ne mbále Elaijaa atāngéné asébe dé ape atíí-’e mam mésyāāl. Cheé-ō ékáá bonj étenléd á kálag e Dyōb nén bán Mwān-a-Moonyonj ākūd metake híin, bad bēbán-’e mós á yāl?”

13 Bon nlanje nyé nén meé Elaijaa ammad ape, bêmbël-le mó ngáne bëndəngé. Nê dénlōnēd mam ríme mēntenléd áyāl e eché.”

Yesue achōjté mwān

awě edəədəŋ é mbéb étagtéé

(Mat 17.14-21; Luk 9.37-43a)

14 Ade bépédé wée ábiníí bembapεε bébédé, béntān née ndun e mod élanjédé bó. Bemeléede bé mbéndé bépéntānāá ne bó.

15 Anyín áde ábē bad bényíné Yesue, menyáké ménkōb bó bwāmbwam. Bēnyəgéd áwē áleled mó.

16 Héε Yesue ásedtεé ábē bembapεε aáken, “Cheé nyáábōō nyépentanné?”

17 Dóo mod nhóg átintē e ene ndun e mod ákwentanné aá, “A-meléed, mpééné awēm mwān a mwENCHÓM áwōŋ áyāle edəədəŋ é mbéb édé mó áte, ébéle eehóbéé-’ε dyam.

18 Nzé ékóbé mó, ébéle éhūnēd mó ásē, mehod-te mébíde mó á nsəl. Ene pónde ádyāg meson á nsəl, anámén-ne. Nlanjé-’ε ábōŋ bembapεε meé bēbíded mó chó áte bon béeheléé.”

19 Dóo Yesue ákwentanné aá, “Wáā, nyé bad bé’ chii, nyéewóó’ é adúbé. Chán mépéé nyé adyən hén-ēē? Chán mépéé nyé awesén-é? Hyenáád me mwān awed.”

20 Dóo bēpíinédé mó ane mwān. Anyín áde échē edəədəŋ é mbéb ényíné Yesue, énsōg ane mwān, éhūnēd mó ásē, áhāŋlād á ndəəb, mehod-te mébíde mó á nsəl.

21 Héε Yesue ásedtεé sáá aáken, “A etūn é pónde éhéé ákétagké nén?” Dóo sáá ákwentanné aá, “Bootya se á mwēndemé.

22 Eyógké mó ahúned á muú-te ne á mendíb-te áwúu mó. Bon nzé dyam áde áde éhéleé-se ébel, ewóg sé ngəl, ewōŋgén sé.”

23 Héε Yesue átímténé mó aá, “Wéé nzé dyam áde áde ríhéleé se mbél-ε? Chóm ésyāāl éhéle ébenled ne mod awě awóó adúbe.”

24 Abwōg-ábwōg dóo ane mwān sáá ákánté ehób ámín aá, “Ndúbpe, wōŋgén adúbe ádēm áde déekwognede.”

25 Ndun e mod enyǎgté’áá áladen áte áhed. Ade Yesue ányíné nê, ankáné échē edəədəŋ é mbéb áte aá, “A-edəədəŋ é ndóg ne é ebóbé, nkamlan wε meé ébíd mó áte, weesólé-’ε mó áte ámpē.”

26 Echē edəədəŋ élébpé-’aá esaád, éságéd ane mwān ne ngíne, ébíd-te. Ane mwān antīm née ndim ní mod káəŋ donje á bad béhōbē bán, “Awédé.”

27 Bon née Yesue áchāŋgé mó á ekáá, átíidē mó ámín, ane mwān atyéém-me.

28 Yesue ansól á ndáb-te. Héε ábē bembapεε bésedteé mó á kun-tê, bánken, “Cheé ênkəη bon sênkênhël échê edáádəη é mbéb abided?”

29 Ankwentén bó aá, “Mekáne mwəmpen móó méhele mébídéd enén ndín e edáádəη.”

Yesue ahóbé ámpē tâηgene eche kwééd

(Mat 17.22-23; Luk 9.43b-45)

30 Yesue ne ábē bembapεε béhídté-'aá hê, bépōη á mbwóg é Galilia. Enkênmwaa áá modmod ábíi wée módíí,

31 áyāle ayágté'aá ábē bembapεε aá, “Bébě Mwän-a-Moonyon á mekáá mé baányon. Bó-'aá bəwū mó. Nzé bémáá-'ε mó awúu āpuú ámbíd e epun é'láán.”

32 Bon ábē bembapεε béenkənsóηténne chōm éche ánhōbpē, bėbáá'aá-'ε mó aseded.

Nzéé atómténé mod ambáá abé?

(Mat 18.1-5; Luk 9.46-48)

33 Yesue ne ábē bembapεε bēmpě á Kapenahum. Ade bėpédé, bėnsól á ndáb-te. Dóó Yesue ásedteé bó aáken, “Cheé nyéswántánnáá á nzii bwéed?”

34 Bon bėnkənhóbpé dyamyam áyāle bėn ne bėn bėpéntánnáá tâηgene mod awě atómténé mod ambáá abé áfínté echāb.

35 Héε Yesue ádyéé ásē, áchəgé ábē bembapεε dyōm ne bėbe bon álāngē bó aá, “Kėnzéé awě ahede mod a mbáá abé, atəηgéné abé ndimtene, abé-'ε mbəlede a moosyāól.”

36 Hê dóó átédé mwěndem bon áfíidē mó áwab tínté. Dóó abwáádé ane mwän, bon áhōbē aá,

37 “Kėnzéé awě akobé enén ndín e mwän á đín ádēm, né akobé mε. Kėnzéé-'ε awě akobé mε, eəkobéé mměn-pen. Akobé káəηne ane awě alómé mε.”

Kėnzéé awě eetəηgán syánē,

né adé ne syánē

(Luk 9.49-50)

38 Jōne anláá Yesue aá, “A meléed sennyín mod abidte bad e'dáádəη bé mbéb áte á đín ádōη, sēnláá-'ε mó bán ásōg Abel nê, áyāle eésáá mod a echoη éche syánē.”

39 Bon Yesue anláá bó aá, “Nyéelāngé mó bán ásōg Abel nê. Mod ké nhóg eésáá awě āmad menyáké Abel á đín ádēm, bon ámbíd e póndé áhōbē mε mam mé mbéb á yāl.

40 Ayāle, kėnzéé awě eetəηgán syánē né adé ne syánē.

41 Ne mbále, nlānge nyé nén mée, kėnzéé awě abagé nyé ké kōb e mendíb āmwé á đín ádēm, áyāle nyéđíí bad bé Krīsto, atəηgéné nıme nsábe akud.

Mekəgsen nıme mébelte bad mbéb

(Mat 18.6-9; Luk 17.1-2)

42 “Kénzée awě abělte enén ndín e mwëndem echě edúbpé me mbéb, ébē mbonj átəə mó sánkalaa aláá á nkəj, béhúnéd-te mó á edíb é nkwě.

43 Nzé échon ekáá ébelte we mbéb, esél chó, épim. Edé mbonj we ákud alongé áde déemaá’ ne eped é yǎl tómaa we áwónj mekáá mébe bonj bébwém we á dū-á-muú.*

45 Nzé échon ekuu ébelte we mbéb, esél chó, épim. Edé we mbonj ákud alongé áde déemaá’ ne eped é yǎl tómaa we áwónj mekuu mébe, bonj bébwém we á dū-á-muú.†

47 Nzé ádonj díđ ábelte we mbéb, ehúd dó, épim. Edé mbonj we ásol á nkamlən ní Dyöb ne díđ ahóg tómaa we áwónj mǐđ mébe bonj bébwém we á dū-á-muú.

48 Ahed, ‘e’kuu ábě é’dyāg bad béewāgkē, muú nímed-te méēđimēē.’

49 “Muú ményāā mod ké ahée á yǎl ngáne nkwě nínyāngéé á ndyééd-te.

50 Nkwě níbóó, bonj nzé níbódé alan, chán béhele-se bényínéd mó ámpē? Nyényine’ née nkwě, nyédyee-’e ne nsan ne nhóg ne aníníí.”

10

Ayáged tǎngene anan

dé mmwaád á e’wóngé

(Mat 19.1-12; Luk 16.18)

1 Yesue anhidé áde abwóg á hóm, ampöj á mbwóg e Judeya, áchābē á ped e edíb é Jodan eníníí. Ndun e mod epagé’áá áwē, áyāgtē-’e bó ngáne ámenténne bó ayáged.

2 Befarisia bémpě áwē ákəg mó. Bēnsədéd mó bánken, “Eched mbéndé chóchó ebagé kunze nén mod ánan mwaád á e’wóngé-ye?”

3 Héé Yesue átimtanné bó aáken, “Chán mbéndé eche Mosēé ékaléé?”

4 Bēnkwenťén bán, “Mbéndé echě Mosēé ebagé kunze nén, mod ábe mwaád kálag echě elúmte nén bán, e’wóngé é’máá bonj ánan mó.”

5 Héé Yesue álāngéé bó aá, “E’lel bé nlém á abum ábēn bóó bēmběl bonj Mosēé ábe nyé échén mbéndé.

6 Bonj se á mbooted, áde Dyöb áhágé bad, anhǎg mmwaád bó mwenchóm.

7 ‘Né-óó, mwenchóm átedé sáá ne nyan, abé ne mwaád.

8 Búmā bad bébe bétim mod nhóg.’ Né-óó, béesaá ámpē bad bébe, bonj bédii mod nhóg.

9 Né-óó, échě Dyöb áládé, modmod eepáá’.”

* 9:43 Donje á kálag dé’só ábádé nchoo 44: Ahed, e’kuu abě é’dyāg bad béewāgkē, muú nímed-te méēđimēē. † 9:45 Donje á kálag dé’só ábádé nchoo 46: Ahed, e’kuu abě é’dyāg bad béewāgkē, muú nímed-te méēđimēē.

10 Ade bétimé ámbíd á ndáb-te, Yesue ábē bembapεε bēnsedéd mó tâηgene dyam áde áhóbé.

11 Héε Yesue álāηγεé bó aá, “Kéñzéé awě anané mwaád boη awóη mmwaád ampée né akábé asón.

12 Nzé mmwaád-te atēdté nchóm boη awóó mod ampée, né akábé asón.”

Yesue anāmté bēndem
(Mat 19.13-15; Luk 18.15-17)

13 Bad bépééné’áá bēndem wée Yesue bán ábán bó ekáá á yǎl ánamed bó. Boη ábē bembapεε bēnkānē ábē bad áte.

14 Ade Yesue ányíne nē, anlīη, aláá-’ε ábē bembapεε aá, “Nyéεde bēndem béhyag áwēm. Nyéekáá bó áyāle nén nyaa e bad née bó chóó éwóó nkamlēn ní Dyōb.

15 Ne mbále nlāηge nyé nén meé, kéñzéé awě eékobe nkamlēn ní Dyōb nēηgáne mwēndem, éesónlé áwēd-te.”

16 Héε Yesue aláde ábē bán áte, ábānē bó mekáá á nló nhógē-nhógē, ánamtē-’ε bó.

Nhōn mí bad ne nkamlēn ní Dyōb
(Mat 19.16-30; Luk 18.18-30)

17 Ade Yesue ábwógké eke ámpē, dóo mod nhóg ányágté áwē, abwóg mebóbóη áwē e’só-te, boη ásedté mó aá, “A-meléed a bwām, dyam áhéé ntāηgené abel, ábel nén ríkud alongé áde déemaá?”

18 Héε Yesue ásedtéé mó aáken, “Cheé ékáá boη échagé me meléede a bwām? Mod ké nhóg eesaá mod a bwām étōmεé Dyōb dėmpen.

19 Ebíí mbéndé éche éhóbe bán, ‘Weewúé’ mod, weekábé asón á ndáb e’wóηgé, weechíbé’, weebídé mbóη e metóm, weédógē bad, beé sóo ne nyoη edúbé.’ ”

20 Héε ane mod áhóbéé aá, “A meléed, nhídé échén mbéndé ésyāēl bootya se á mwēndemé.”

21 Héε Yesue ánōnéé mó chóóη ne nlém mé edāηge, boη álāηgē mó aá, “Dyam ahóg áhēdne wε. Kāg, ésóm bwēm é’syāēl ábe éwóó, étēd nímé mōné, ébe betóótōkē bé bad. Nzé ebelé nē, wěkūd nhōn ádyōb. Ene póndé éhyε éhíde me.”

22 Ade ane mod áwógé nē ansudén, asú-’ε ne ndutul á nlém-té áyāle ambé nhōn bwāmbwam.

23 Héε Yesue ákúnné mīd wée ábē bembapεε boη álāηgē bó aá, “Elēl áte bwāmbwam behōn bé bad ásól á nkamlēn ní Dyōb.”

24 E’yale ábe Yesue bēnkōmēd ábē bembapεε yǎl áte. Ambád ahóbé ámpē aá, “A-baányāη élélé áte bwāmbwam ásól á nkamlēn ní Dyōb!

25 Edé mwān e akan sāηkalaa a nyam née Kamēl ápoη á epōn é ndōnde tómaa nhōn mí mod ásól á nkamlēn ní Dyōb.”

26 Ade bembapεε béwógé nê yǎl enkóm bó áte bwámbwam. Héε bēn ne bēn béhóbεé bánken, “Nzée-’ō ahele ákud e’soóson?”

27 Héε Yesue ánoneé bó chóon, bon áhōbē aá, “Ne baányon nēn déehelée se abenled, bon ne Dyōb dyamdyam déelēléé áte.”

28 Héε Petro áhóbεé aá, “Nōné’, sētēdté chōm ésyāēl áhíd wε.”

29 Dóo Yesue áhóbεé aá, “Ne mbále, nlānge nyé nēn mée, kénzée awé atēdté eche ndáb, baányan, nyaá, sáá, bán ne eche mbwóg áyāl echēm, ne áyāl e nkalan mí bwām,

30 ákūd tómaa ne nē á alonjé dé’ chii. Akūd ndáb, baányan, bán, ne mbwóg mbwókεl é ngen. Akūd-te káon ne metake á dīn ádēm. Akud-te alonjé áde déemaá’ á pónde échē ehúε’

31 Bon bad híin ábe bédé á’sō bōōb bélyag mbíd, híin-ne ábe bēnlyag mbíd bébē á’sō.”

*Yesue ahóbé ngen éche elónténe
eláán ngáne béwūú’ε mó*

(Mat 20.17-19; Luk 18.31-34)

32 Yesue ne ábē bembapεε békágé’áá á akuu á Jerusalem, m-’áá antómén bó. Yǎl enkóm ábē bembapεε áte bwámbwam, mbwóg-ke níkób bad ábe béhídé’áá bó. Ade békagké nē, dóo Yesue átímné ábē bembapεε á nkæg ámpē bon álānjē bó mam míme mébenléd ne mó.

33 Héε áhóbεé aá, “Pón nyébii bán dekag á Jerusalem, áwed-táá bébεé Mwān-a-Moonyon á mekáá mé beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé. Bó-’ε bébē mbakú bán atānjéne awé, bébē-’ε mó á mekáá mé bad ábe béesē bad bé alon á Israel.

34 Béwelé mó, bésobtád mó meléed á yǎl, béswādtāād mó e’tanjú, béwúú-’ε mó. Bon ámbíd e e’pun é’láán āpuú.”

Jemse bó Jonε béhede’ e’tál

(Mat 20.20-28)

35 Ámbíd e nē Jemse bó Jon, bán ábe Zεbedie bēmpē wée Yesue. Ade bépédé, bēnlāá mó bán, “A meléed, dyam ádé áde séhedεé bán ébele sé.”

36 Héε Yesue ásedteé bó aáken, “Cheé nyéhedeé bán míbele nyé.”

37 Dóo béhóbεé bán, “Séhede bán áde wédyéé’ε ádōn atii dé nkamlēn, émwε sédyεε wε á nkæg, nhóg á ekáá émbáá aníní-’ε á ekáá é emwεd.”

38 Héε Yesue ákwentanné bó aá, “Nyéebíi’ε chōm éche nyésedteé. Nyéēhēl metuné míme mépēmme apém-ε? Nyéēhēl edusen é metuné éche mékudté akud-ε?”

39 Dóo békwentanné mó bán béhēl. Héε Yesue álānjéé bó aá, “Nyéēpēm metuné míme mépēmme, nyéēkūd edusen é metuné échē mékudté,

40 boŋ meewoo' é kunze apwɛd mod awě ädyéé me á ekáá é mbáá ké' é á ekáá é emwɛd. Dyöb döo débě nímé metii wéé bad ábe ánábndéé mó.”

41 Ade ábíníí bembapɛɛ dyôm béwógé dyam áde Jemse bó Jɔn bésédté, bēnliín bó bwāmbwam.

42 Héé Yesue áchægéé bó moosyáál benben boŋ álāngē bó aá, “Nyébíí nén bán bad ábe bébyééné néé benkamlɛɛ bé nkõŋsé ne bad bémbáá bé dyad, bébenlad ngíne ákamlɛn bad ábe bédé ásē echáb.

43 Boŋ éetāŋgenéé abé nê átíntê echên. Kénzéeé awě ahede aá móbê mod ambáá átíntê echên, atāŋgéné abé mbáledɛ awên.

44 Kénzéeé-'é awě äbē mod a'só átíntê echên, atāŋgéné abé ntāŋ a moosyáál.

45 Ayāle ké Mwān-a-Moonyoŋ eépedéé aá bad bébenle mó, boŋ apedé ábele bad, ábe-'é ádē alongé ákōde bad híin.”

Yesue achõŋté mod

awě ankwɛ ndím

(Mat 20.29-34; Luk 18.35-43)

46 Yesue ne ábē bembapɛɛ bêmpě á dyad á Jeriko. Ndun e mod ehídé'áá bó. Ade bémadté dyad áte nê, döo betáné mod nhóg awě béchágé'áá bán Batimuse. Batimuse abédé-'é mwān awě Timause. Ankwɛ ndím. Andyéé á nkæg ní nzii, áchõmē bwēm.

47 Ade áwógé bán Yesue a dyad á Nazaret móo atóme' nê, ambootéd abón, áhōbē aá, “A-Yesu, Mwān a mbyaa míme Dabide, wóg me ngól!”

48 Bad híin békánné'áá mó áte, bélāngē-'é mó bán ádib nsəl. Boŋ mó-'é ambé ábōnē aá, “A-Mwān a Dabid, wóg me ngól!”

49 Héé Yesue átyéémé boŋ áhōbē aá, “Nyéchéle mó.” Döo béchénlé, bélāngē mó bán, “Weétāgē áte. Tyéém ámín achênle wɛ.”

50 Héé ane mod ábwémé kóte wíníí, apádé ásē, ápäg-ke wéé Yesue.

51 Héé Yesue ásedtéé mó aáken, “Cheé éhedéé wéé míbele wɛ?” Ane mod anhób aá, “A-meléed, nhede meé rínyínen ámpē.”

52 Héé Yesue álāngéé mó aá, “Käg, adúbe ádōŋ ádíde wɛ bwām.” Abwōg-ábwōg ambootéd anyínen, áhídē-'é Yesue.

11

Yesue asólé á Jerusalem néé kāŋ

(Mat 21.1-11; Luk 19.28-40; Jɔn 12.12-19)

1 Ade Yesue ne ábē bembapɛɛ békwógé ape á Jerusalem, benben ne myad mé Betpeg ne Betani á Ekone é Menzab, anlóm ábē bembapɛɛ bébe á'sō,

² álāngē bó aá, “Nyékag á dyad áde áde nyé á’sō nê. Nzé nyésólé sólén nyéētán nēe bétāngé etum é nchóm a ésél awě mod éēdfīdēē mbéd. Nyéhune mó, nyéhyeene’.

³ Nzé mod asēdté nyé aaken, ‘Cheé ékáá boj nyébelé nén?’ Nyéláa mó bán, ‘Sāngwée atógnéné chós, ālōm-me chós āmbīd ābwōg-ābwōg.’ ”

⁴ Hēe békíi boj bētānē’ etum é nchóm a ésél éche bétāngé á mmwē-rī-nzii boj bēhunné’.

⁵ Hēe bad ábe bentyēem benben ne áhed bésēdteé bó bánken, “Cheé nyébeléé nê, nyēhunne échē ésél-e?”

⁶ Bembapēe bēntimtén bó ngáne Yesue ánhōbpē aá bēhōb. Dóo ábē bad-te bēdteé bó bán békag.

⁷ Bēmpēén échē ésél wēe Yesue, bétal chós échab mbóté ámīn boj mó-’é ádiidé’.

⁸ Bad hīin bētāl échab mbóté á nzii-tē ábe mó edúbé, ábíníi-’é bésēlē’ e’kikag é’ mīi, bétalé’ á nzii-tē.

⁹ Bad ábe békágé’áá mó á’sō ne ábe béhídé’áá mó āmbīd béhágé’áá e’saad bán,

“Hosána, Mekēnag!

Nnam mbê ne ane awě apedé á dīn áde Sāngwée.

¹⁰ Nnam mbê ne nkamlēn nīme echēd sāj Dabidē, nīme ríhúe’. Hosána, Mekēnag ne Dyōb áde áde se ámīn!”

¹¹ Yesue apedé-’áá á Jerusalem, asól á Ndáb-e-Dyōb. Ansimén ekide ésyāāl. Ngáne pónde ēmmadté atóm, antīm āmbīd á Betani ne ábē bembapēe dyōm ne bébe.

Yesue abagé alín á ngəl ebómán

(Mat 21.18-19)

¹² Chăn é’bíníi áde bēhúe’é á Betani, nzaa enkób Yesue.

¹³ Annyín alín á ngəl nchabnede ne byaá ámīn. Dóo ákíi áhed ányín nzé móhele se mókud e’pum áwedé-mín. Ade ápédé áhed enkētánné epum ké ehóg étōmēé byaá áyāle enén pónde eebédeé pónde echē ngəl échyáa’é e’pum. ¹⁴ Hēe álāngēé ábē bwel aá, “Wéechyáá’é epum ámpē mbéd.” Abē bembapēe bēnwōg áde Yesue áhóbé nê.

Yesue anané bekáb bé nyongé

á Ndáb-e-Dyōb

(Mat 21.12-17; Luk 19.45-48; Jōn 2.13-22)

¹⁵ Yesue ne ábē bembapēe bēmpē á Jerusalem. Ade bépédé, ansól á Ndáb-e-Dyōb, ábootéd-te bad ábe békábé’áá dyōn áwēd-te ananted. Ankuné betébele ábe bad bépénlé’áá mōné ámīn mekuu ámīn, ákūnē-’é metii nīme bad ábe bésómmé’áá mbəngé mekuu ámīn.

¹⁶ Enkēmmwaa-’é aá modmod átómēn chōm é nyongé ké ehóg á eyáde é Ndáb-e-Dyōb-te.

17 Hée áyágtéé bó, áhōbē aá, “Eesaá mbále bán éténlédé nén bán,

‘Echem ndáb ěchagnéd bán ndáb e mekáne e meloŋ mésyāāl-ε?’

Boŋ nyétimté chós mbwəg mé bechíb!”

18 Bepriε bémbáá ne bemeléede bé mbéndé bénwōg áde Yesuε áhóbé nē, bébootéd-te nzii ahed áwúu mó. Boŋ bémbē mbwōg áyāle ndun e mod esyāal echē embé áhed émbē menyáké ne mekan míme áyágté’áá.

19 Ade ngukél épédé Yesuε ne ábē bembapεε bēnhidé á dyad-tē wē.

Ayáged t̄h̄gene alín á ngəl ádē dénwē

(Mat 21.20-22)

20 Mbwεmbwε, áde bétiméé ámbíd, bényín ádē alín á ngəl ngáne áwédé káŋne á nkaŋ.

21 Hée Petro ákámténé dyam áde Yesuε ámbenlé, boŋ álāngē mó aá, “A-Sán, nōné’, alín á ngəl áde wēmbéé ebómán áwédé.”

22 Hée Yesuε ákwentanné aá, “Nyédúbe Dyōb ne nlém r̄syāāl.

23 Ne mbále, nlānge nyé nén meé, kénzée awē ālāā enén mbōod aá, ‘Hidé ásē, éhūn á edíb é nkwē-te’ boŋ adúbé ne nlém r̄syāāl aá dyam áde móhóbéé débēnléd ésebán apide’, né débēnléd.

24 Né-óó, nlānge nyé meé kéchéé éche mod ásédté Dyōb á mekáne-tē, boŋ adúbe nén aá móōkud chós, ákūd-te chós.

25 Póndé ké ehéé echē étyéémé wéé mókannε’, nzé ewánléné mod meliŋgá, élagsen mós, ábel nén awōŋ Titée awē adé ámīn mós-ε ámpē alagsen wε nímoŋ mbéb.”*

Hée kunze eche Yesuε ébtidé?

(Mat 21.23-27; Luk 20.1-8)

27 Yesuε ne ábē bembapεε bēmpē á Jerusalem ámpē. Ahyómmé’áá á Ndáb-e-Dyōb-te. Hē dós bepriε bémbáá, bemeléede bé mbéndé ne bad bémbáá bé dyad bépédé áwē.

28 Dós bésedtéé mó bánken, “Kunze ehéé éwóó ábel nímén mekan? Nzé-módé abagé-ε wε ene kunze?”

29 Yesuε ankwentén bós aá, “Méésédéd nyé dyam ahóg. Nzé nyékwěnténé dós, né me-ε mēlāā nyé kunze echē r̄wóó ábel nímén mekan.

30 Nzée ambē Jōne kunze ádusen bad? Dyōb-ε ngé baányoŋ?”

31 Bēn ne bēn bēmbootéd apenten bánken, “Nzé dehóbé nén bán ‘Jōne echē kunze enhúú ne Dyōb,’ né ásedéd syánē aáken, ‘Cheé-ō enkāŋ boŋ nyénkéndúbé mós?’

* 11:25 Donge á kálag dé’só ábádé nchoo 26: “Nzé nyéelagsán bad bēmpēe mbéb, ké awen Titée awē adé ámīn éelagsénné nyé nímén mbéb.”

32 Boŋ nzé dehóbé bán, ‘Echě kunze ehúú ne baányon?’ ” (Béwógé’áá bad mbwóg áyāle bad bésyāāl bēndúbé bán Jone abédéé nkal é’daádəŋ.)

33 Né-ɔ́, bēnkwentén Yesue bán, “Séebíí’é.” Yesue m’-é antimtén bó aá, “Né ké me’-é ampē méeláá’é nyé kunze eché ríwóó ábel nímén mekan.”

12

*Ngan e bebel-bé-nsón
ábe bébébé nlém á abum
(Mat 21.33-46; Luk 20.9-19)*

1 Héé Yesue ábóótédé ngan abenled ákalen bó. Anhób aá, “Mod nhóg ankwēl nzag e e’pum é’ mēl ábe bébenléé mīm. Ankág chó, ábel bwāl wée béminéé ábē e’pum é’ mēl ábel mīm, alon’-é ebem wée bédyee’é áwēd-te ánan menən. Ambě ene nzag wée bad ábe bóbóó békāb mbote áte, ákē á alonj démpēe. 2 Néé pónédé épédé echě bépádéé e’pum, ane nwóó-nzag anlóm awě mbəlede wée ábē bebel-bé-nsón ákobe mó ádē asii dé e’pum.

3 Héé ábē bebel-bé-nsón békóbé ane mbəlede, bēwānēn mó, bésúúd-te mó ámbíd ne mekáá mé ngēn.

4 Dóó ane nwóó-nzag álómé mbəlede ampée. Bēnlōgēn mó á nló, bēwógéd-te mó e’són.

5 Nwóó-nzag ambé alóm mbəlede ampée, ábē bad bēnwūú ane ampē. Bēmbēl melemlem ne ekud émpēe, bēbómé donje, bēwūē’-é ábíníí.

6 Mod awě anlyəg mó alóm abédéé awe mwān-a-mwēnchóm awě ándəŋgé bwāmbwam. Kááŋne á asóg, dóó álóméé ane mwān ne mewēmtən nēn aá, ‘Ngáne ádíí awem mwān, bēbé mó edúbé.’

7 Boŋ áde ábē bebel-bé-nsón bényíné néé ane mwān áhúé’é, dóó bēn ne bēn bēhóbéé bán, ‘Ndyé-a-mbwóg nēn, nyéhyag déwúú mó ábel nēn eche mbwóg ésuuned syánē.’

8 Héé békóbé mó, bēwūē’ mó, bēbwēm-me mó ndim ámbíd e e’kē.”

9 Héé Yesue ásedteé aáken, “Bóob-póó, cheé nwóó-nzag ábenlé ábē bebel-bé-nsón? Apě awúú bó, ábē’-é ene nzag wée bebel-bé-nsón bēmpēe.

10 Eyale é Dyōb éhóbe nēn aá, ‘Aláá áde belonj-bé-ndáb bēnchenéé, dóó átímé aláá dé etógnén abé.

11 Sánkwéé mó abelé nēn, édé’-é syánē menyáké á díd-te. Nyéeláá’é nē-ye?’ ”

12 Né-ɔ́, bad bēmbáá bé Israel bēhédé’áá Yesue akób áyāle bēmbíí bán áyāle echāb dóó ákálé enēn ngan. Boŋ bēmbē mbwóg áyāl e ene ndun e mod embé áhed. Né-ɔ́ bēntédé mó béké.

Nsedted tãngene asaa á tááse

(Mat 22.15-22; Luk 20.20-26)

13 Bènlòm Befarisia ne bad bé epepé éche Herode áke dé aseded Yesue dyam ábel nèn békóben mó awusé.

14 Héé bépédé áwē boŋ bëlāngē mó nèn bán, “A meléed, sèbíí nèn bán ekale mbále. Weékwognádté modmod. Weebáá-’é bad mesó mé mbòm. Boŋ ekonŋte bad mam mé Dyöb ayáged. Mbéndé eche syánē ehóbe nèn bán désanŋe’ tááse wée Kaisēē, kãŋ e Roma-ye?”

15 Boŋ Yesue anchēm nímāb medogké, hée ásedteé aá, “Cheé nyékəgēé me. Nyéhyiined me mənē mé ekii nŋnōn mó.”

16 Héé bépééné mənē nímed boŋ ásedte aáken, “Ediídŋŋe éche nzéé chén, dŋn áde nzéé-’é dén?” Bènkwentén mó bán, “Ábe Kaisēē.”

17 Dóó álāngēé bó aá, “Nyébag-kóó Kaisēē éche édé éche Kaisēē, nyébag-ke Dyöb éche édé é Dyöb.” Ade béwógé nē, yǎl enkóm bó áte.

Nsedted tãngene mpuu

(Mat 22.23-33; Luk 20.27-40)

18 Besadusia bêmpē wée Yesue. Béndūbē bán mpuu méesaá ámbíd e kwééd. Dóó béhóbéé bán,

19 “A-meléed, mbéndé e Mosēē ehóbe nèn bán, ‘Nzé mod awóó mmwaád boŋ awédé áde bó ane mmwaád béepedéé mwǎn awále, mwǎnyan a abum ahóg atāŋgéné ane nkúd awóŋ ábel boŋ dŋn áde mwǎnyan déébōš’.

20 Bóob-póó, bad bébédeé mod saámbé ábe bémbíd abum ahóg. Mod a’só anwóŋ mmwaád boŋ awé áde bó mmwaád ne béepedéé bán awále.

21 Mwǎnyan awē anhíd mó anwóŋ ane nkúd a mmwaád. Mómpē awé áde bó ane mmwaád béepedéé bán awále. Melemlem mé dyam mēmbenléd ne awē alónténé béléáán.

22 Kááŋ bó mod saámbé asyáál bēnwōŋ ane mmwaád béwé-’é, áde béepedéé mwǎn awále. Kááŋne á asóg ane mmwaád mómpē anwé.

23 Bóob-póó á póndeé e mpuu, mmwaád awē nzéé ane mmwaád áchəgnédté áyāle bó moosyáál saámbé bēnwōŋ mó?”

24 Héé Yesue átimtanné bó aá, “Nyépane’ áyāle nyéesōŋtenēé chōm éche eyale é Dyöb éhóbéé, nyéesōŋtenēé-’é ngáne ngíne e Dyöb ésógé abé.

25 Póndeé echē bad bēpuú’é ámbíd e kwééd, mewóŋgé méebáá ámpē. Bad bēbē nēŋgáne ángel éche édé ámín, béewóŋnéé.

26 Bóob-póó, tãngene mpuu, kíné nyéeláá’é á kálag e Mosēē á eped échē ehóbe áyāle mwǎ bwel awē ahyáá’áá-ye? Ahed, éténlédé bán áde Dyöb álāngēé Mosēē tãngene Abrahame,

Aisige ne Jakobe ábe bêmmad awé, Dyöb dénhöb aá, 'Meé ndé Dyöb áde Abrahamé, Aisige ne Jakobe.'

²⁷ Nê álúmte nén bán bédé á alongé. Dyöb ádií Dyöb á bad ábe bédé á alongé, saké Dyöb á bad ábe béwédé. Nyépane' bwâmbwam."

Mbéndé ébe éche étómténé etógnén abé

(Mat 22.34-40; Luk 10.25-28)

²⁸ Meléede a mbéndé nhóg awé ambé áhed anwóg chöm éche behóbeé. Adé anyíne aá Yesue abagé Besadusia nkwenten ní bwâm, ansédéd Yesue aá, "A meléed, átínté e mbéndé ésyāā, mbéndé ehéé étómténé etógnén abé?"

²⁹ Yesue ankwentén mós aá, "Mbéndé eché étómténé etógnén abé edíi mbéndé eché ehóbe nén aá, 'A-bad bé Israel nyéwóglen: Sánygwéé áded Dyöb, mwëmpen-éé adé Sánygwéé.

³⁰ Edəŋ Sánygwéé ádoŋ Dyöb ne nímoŋ nlém nsyāā, ne échoŋ edəádəŋ ésyāā, ne nímoŋ mewëmten mésyāā, édəŋ-é mós ne echoŋ ngíne esyāā.'

³¹ Eché elonténé ébe eché chómpē edé etógnén, edíi eché ehóbe nén aá, 'Edəŋ mwānyoŋ nēŋgáne édáá echoŋ yāl.' Mbéndé empée eesaá eché étómténé etógnén abé nēŋgáne echén ébe."

³² Héé ane meléede a mbéndé álāŋgéé Yesue aá, "A-meléed etāŋgéné. Ekalé mbále wéé Dyöb ádií ahóg, Dyöb démpēe déesaá-é étóméé mwëmpen.

³³ Mod ádəŋ-é mós ne níme nlém nsyāā, ne níme mewëmten mésyāā, ne eche ngíne esyāā, ádəŋ-é mwānyoŋ ngáne ádáá eche yāl, atómténé etógnén abe tómaa ábe Dyöb mende níme behyāŋtēé ne mende mémpēe."

³⁴ Ade Yesue anyíne aá ane meléede a mbéndé ahóbné debyéé, anláá mós aá, "Nkamlen ní Dyöb méechabnedéé wé yāl." Ambíd enê modmod enkēnchū'é Yesue dyamdyam aseded ámpē.

Nsədtéd t̄əŋgene Ane-awë-Béwógté

(Mat 22.41-46; Luk 20.41-44)

³⁵ Yesue ayógté'áá á Ndáb-e-Dyöb. Ahed dós ahóbeé aáken, "Chán bemeléede bé mbéndé behéle behöbē bán Ane-awë-Béwógté abidé á mbyaa níme kəŋ Dabidé?"

³⁶ Dabidé mwën anhób áde Edəádəŋ éche Esáá émbēē mós áte aá,

'Sány Dyöbe anláá awēm Sánygwéé aá,

Dyéé áwēm ekáá émbáá

káŋ ne á pónde eché mébenlé boŋ

ékəgtéd ábōŋ bad bé ekoyí ámín ne mekuu.'

³⁷ Néé Dabidé mwën ásébpé mós achəg aá Sánygwéé, chán-nō Ane-awë-Béwógté áhéleé abé awe mwān?"

Elébé tângene bemeléede bé mbéndé

(Mat 23.1-36; Luk 20.45-47)

Ndun e mod ewóglánnáá Yesue áhed ne menyinge bwâmbwam.

³⁸ Ade áyágtéé bós anhób aá, “Nyétéd pónké ne bemeléede bé mbéndé, bédəə’ mengombe míme ríhábé ahyómen áte. Bédəə-’é bán bad béente bós ne edúbé ésyāā́l á mebwóg néé á dyon-té nê.

³⁹ Bédəə-’é metii mé edúbé adyee á ndáb é mekáne, bédəə-’é e’tál bé edúbé á hóm á ngande.

⁴⁰ Bédume’ mbwóg é bekúd, bédogné-’é bad ntón-ntón mé mekáne. Béküd nkógsen míme ríhábé ámín.”

Mende mé nkúd a mmwaád

(Luk 21.1-4)

⁴¹ Yesue andyee benben ne ntyóg míme behágé’áá mənə́ mé mende áte á Ndáb-e-Dyöb, ánənə́’ ngáne bad behāgkē mənə́ áwēd-te. Ekud é behən bé bad behágé’áá ekud é mənə́.

⁴² Dóo ntógétōke a nkúd a mmwaád ápédé, bon áhāg mənə́ mé ekii míme ndé ké bedálee bébe.

⁴³ Héé Yesue áhágé ábē bembapere benben bon álāngē bós aá, “Ne mbále, nlānge nyé meé, mímén ntógétōke mé mmwaád ríhédé mənə́ tómaa ábén behən bé bad bésyāā́l.

⁴⁴ Mənə́ míme ábē bad behédé, ndii mənə́ míme ríhóbé bós ásē, bon anén mmwaád ne atóg áde ádíí, ahédé mənə́ rísyāā́l míme áwóó, rísyāā́l míme ámbēē atognan yāl.”

13

Yesue ahóbé aá

bépāntēd Ndáb-e-Dyöb

(Mat 24.1-2; Luk 21.5-6)

¹ Yesue ambíd á Ndáb-e-Dyöb. Ade ábídeé nê dóo awē mbapere nhóg álāngéé mós aá, “A-meléed nənə́, meláá ne nlóntéd ní Ndáb-e-Dyöb mən ríbóó bwâmbwam.”

² Yesue ankwentén mós aá, “Enyíne’ échén ngíne é nlóntéd-é? Aláá ké ahóg déelyəgkē ámín e waáb, bepāntēd mós áte mésyāā́l.”

E’bébtéd é’ mekan ábe bébenléd

(Mat 24.3-14; Luk 21.7-19)

³ Yesue ankě adyee á ekone é Menzab mín. Echē Ekone ébédé á müde ní Ndáb-e-Dyöb. Ahed dóo Petro, Jemse, Jone ne Andreyá bépédé bon belāngē mós wée bóbō bēnpēn bēbédé bán,

⁴ “Láá sé pónké echē mímén mam mébenlédté, éláa-’é sé e’chemléd ábe belūmēd bán pónké echē mébenlédté epedé.”

⁵ Yesue anláá bós aá, “Nyétéd pónké nyéemwāg-ke se mod-mod ádog nyé.

⁶ Bad híin bépě á dñn ádêm béhōbē bán, ‘Με-εé ndé Ane-awě-Béwógté.’ Bédōg-ke bad híin.

⁷ Nzé nyêwógé bán nzum éwante’ ké’ε nyêwógé nzunze é nzum, nyéētāgē áte. Nén átāngéné abenled, boŋ nê déēlūmtēē nén bán asóg amáá ape.

⁸ Aloŋ ahóg détyēēmēn ádíníi nzum. Nkamlēn nhóg-ke rityēēmēn mímíníi. Ndōb eēnānéd mebwóg ne mebwóg, nzaa-’ε ēbē. Nén débē nēngáne mewε mé’sō níme mmwaád áwógéé nzé ahede achyáa.

⁹ Nzé mímén mam mébóótédé-’ε abenled, nyétédēn yāl pónde áyāle békōb nyé, bébe nyé á mekáá mé bad bé kóte. Béwanén nyé á ndáb é mekáne, nyetyēēm-me á nkáásé á’sō é’ benkamlēne ne kāŋ é bad á yāl echēm. Nén débēnléd ábel nyékale bó nkalaŋ mí bwām.

¹⁰ Bétāngéné nēε bésébpé nkalaŋ mí bwām akal meloŋ mé nkōŋsé áte mésyāāl, boŋ asóg dépě.

¹¹ Nzé békóbé-’ε nyé boŋ bépééné nyé á kóte, nyéētāgē áte, áyāle dyam áde nyéhōbpē. Nzé ene pónde epedé, nyéhōb kéchéé echē ébagnéd nyé, áyāle dyam áde nyéhōbpē débíd ne Edāádāŋ éche Esáá saké ne nyé.

¹² Bad bēbagé baányāŋ á mekáá mé bad bēmpēe áwúu bó. Besáá-bé-bān bēbēl melemlēn ne ábab bán. Bán-ne ámpē békunnén besáá bóbe benyaá yāl ábel bēwúu bó.

¹³ Moosyáál ākōó nyé áyāl e dñn ádēm. Boŋ kénzēé awě ākaán mímé metake nlém káŋŋ ne á asóg, ākūd e’soósoŋ.”

Dyam dé ebébtéd

(Mat 24.15-28; Luk 21.20-24)

¹⁴ “Nyéēnyīn nēε ekúkú é akan éche épεene e’sōn á’sō é’ Dyōb édíi wée énkēntāngénné abé.” (Nyé ábe nyēláa’ mímén mekan nyésōŋten mó bwām.) “Nzé nyēnyíné nê, bad ábē bédé á Judeya bétōm mehélé, béke bésōm á e’kone mín.

¹⁵ Mod awě adé á nnoŋ ní ndáb mín eētōgné akε á ndáb-te átéd chōmchōm.

¹⁶ Mod awě mó-’ε adé á nzag-tē, eétimē ámbíd átéd eche sōte.

¹⁷ Ebē ebébtéd ne bebaád ábe bēbē nkog ne ábe bēmwāŋtē mímé mesú.

¹⁸ Nyékānne nén bán, nén déebenléd ne nyé á pónde e nkóg áde ahéb ádíi ngine bwāmbwam,

¹⁹ áyāle ndānge echē ēbē ábē e’pun, ēbē ndín echē eébéde mbéd bootya Dyōb áhage nkōŋsé ape epun é’chii. Dyamdyam nēε ádé déebenléd-taá ámpē mbéd.

²⁰ Boŋ Sāŋgwéé amaá ábē e’pun é’ metake asél áte. Nzé énkēmbé nê, né modmod éechōngé. Boŋ á etútú é bad ábe ápwédé, asélé ábē e’pun áte.

21 Ene póndé nzé mod aláŋgé nyé aá, 'Nyénone', Ane-awě-Béwógté m̄nén' káa, 'N̄oné' m̄níníí,' nyéedúbpé'.

22 Bad híin bébíd, bó mod té ákalé metóm aá móo módé Ane-awě-Béwógté. Bekal bé'dáádəŋ bé metóm ámpē bébíd. Bébelé menyáké, bélúmtē-'é e'chemléd híin. Bébel nén ábel boŋ bédog bad ábe Dyöb ápwédé, nzé nzii edé ádog bó.

23 Nyétéd póndé. Nláŋgé nyé nímén mam mésyāāl á'sō é' póndé.

Epe é Mwän-a-Moonyon

ne asóg dé nkõŋsé

(Mat 24.29-31; Luk 21.25-28)

24 "Abē e'pun-ne, áde póndé e ndəŋge ne étómmé tómmén 'etondεε äkwε ehíntén, ngəŋ-ne esóg apen,

25 betintine bébíd ámín béhūn ásē, ngíne-'é éche édé ámín éŋəŋnéd á e'dii.'

26 Ene póndé d̄oó bényínné néε Mwän-a-Moonyon áhúé'é á mbag-tē ne ngum ne ehúmé é ngíne.

27 Alóm éche ángel á metóŋgé mé nkõŋsé mésyāāl méniin, álad bad ábe Dyöb ápwédé áte, bootya atóŋgé dé nkõŋsé ahóg ápe ádínií.

Yesue aá bad bétéd

eláŋsén ne alín á ngəl

28 "Nyétéd eláŋsén ne alín á ngəl. Nzé ngen ébóótédé byaa békōālē abided, nyébele nyébíí bán nchoŋ ídē benben.

29 Melemlem nzé nyényiné nímén mekan mésyāāl mébenlad, nyébíí nén bán, Mwän-a-Moonyon akwogé ape, adé-'é benben.

30 Ne mbále, nləŋge nyé nén meé, enén nyonŋel e bad éđfi ebé ámín boŋ nímén mekan mésyāāl mébenlad.

31 Nkoŋ ní mín ne nkõŋsé bémaá boŋ ábēm e'yale bēbē abé ne abé.

Modmod eebíí'é epun

éche Mwän-a-Moonyon ápéé

(Mat 24.36-44)

32 "Modmod eebíí'é epun pen ké'ε póndé echē nímén mam mébenlédte. Ké ángel éche édé ámín éebíí'é, ké Mwän ámpē eebíí'é. Titéε mwəmpen mó abíí póndé eche nímén mekan mébenlédte.

33 Nyétéd póndé, nyéboŋsen, áyāle nyéebíí'é áde ene póndé épeé.

34 Ebē nēŋgáne mod awě anlédé eke ake, boŋ alyágnéd ábē bembələde ndáb, ábe nhóg-téé níme nsón, aláá-'ε mod awě anəne' mmwe mé e'ké aá ábele nsón bwám.

³⁵ Né-ɔ́, nyétêd pónde áyāle nyéebii' é pondé echě Sāngwéé a ndáb ápéé. Ahele ápē ngukél, ké'ε melúde, ké'ε epog é mbwembwe, ké'ε mbwembwe.

³⁶ Nzé apedé táléd eetāngeneé née átáné née nyékúneé.

³⁷ Né-ɔ́, saké nyé bēnpen nlan̄geé adén dyaṃ boṅ nlan̄ge moosyā́l mēé, 'Nyétêd pónde.' ”

14

Béhagke Yesue

(Mat 26.1-5; Luk 22.1-2; Jōn 11.45-53)

¹ Enlyāg e'pun é'βε, Ngande e Nnyíme-ámin ne e Ewélé-Éngēn ápē áte. Beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé béhágé'áá mwane ákób Yesue á mesoṃ-tē, áwúu mó.

² Boṅ bénhōb bán, “Deébēlē nē á mbwe ní ngande áyāle né bad bépēén epuutéd.”

Béwógté Yesue á Betani

(Mat 26.6-13; Jōn 12.1-8)

³ Yesue ambé á Betani á ndáb wée Simōne awě ankwě nkole mé melāṅ. Ade ádyágkē ndyééd nē, dōo mmwaád nhóg ápédé ne apom á dyōg dé elod é bwām áde dēnlēl nkun bwāmbwam. Adé dyōg bébēnlé dō nād. Hē dōo ákógté nló mé epom boṅ ásyōgé Yesue ádé dyōg á nló.

⁴ Boṅ donje á bad ábe bébédé áhed bēnlīṅ bwāmbwam, bésēdté nhóg ne aníní bánken, “Cheé ékás boṅ anén mmwaád ábēbtē' enén ndín e dyōg?”

⁵ Béhélé'áá-se bésóm adén dyōg nkun níme ríchábé ámin, bétéd níme mōné bébē betóótōkē bé bad.” Né-ɔ́, bénhōbēn ane mmwaád bwāmbwam.

⁶ Boṅ Yesue anláá bó áá, “Nyéchene mó. Cheé nyétagtéé mó? Abēnlé me kase e dyaṃ echě eboó bwāmbwam.

⁷ Betóótōkē bé bad bébē ne nyé pónde ésyā́l, pónde ké ehéé echě nyédáá'-ε bó awōṅgen nyēhele nyēwōṅgēn bó, me pen méebáá ne nyé pónde ésyā́l.

⁸ Abelé wée mekáá mépédé mó. Asyōgé me dyōg á nló áboṅsen nlíme nímmēn á'sō é' pónde.

⁹ Ne mbále, nlan̄ge nyé nēn mēé, kéhéé áde nkalaṅ ní bwām mékanlédté nkōṅsé áte n̄syā́l, béhōb dyaṃ áde anén mmwaád ábélé ákamten mó.”

Judasē akwēténé Yesue asóm

(Mat 26.14-16; Luk 22.3-6)

¹⁰ Ambíd e nē, mbapēe nhóg átintē e bembapēe dyōm ne bébe awě béhágé'áá bán Judas Iskariōde ankě beprise bémbáá atán ábel boṅ ásóm Yesue áwāb.

11 Beprise bémbáá bémbē menyinge ne dyam áde Judase ánlā́'é b́ó, béhób-pe bán bébě ḿó ḿoné. Né-óó, Judase ambootéd nzii ahed ášóm Yesue.

Yesue ne ábē bembapεε bédyédé

Ndyééd e Nnyíme-ámín

(Mat 26.17-25; Luk 22.7-14, 21-23; Jón 13.21-30)

12 B́óób-póó ṕondé e ngande e Ewεle-é-Ngêñ empě. Mbwe mé'só áde béwúē'áá bán bé ndyón ní mbód ábonşen ndyééd e Nnyíme-ámín, bembapεε ábe Yesue béntān Yesue, bésedté ḿó bánken, "Héé wédəngé wéé sébonşen we ndyééd e Nnyíme-ámín?"

13 D́óó Yesue álóméé bembapεε bébe ne nlyágtén nén aá, "Nyékag á dyad-tê, mod áboméñ nyé awě apémé apom dé mendíb, nyéhíde ḿó.

14 Nzé nyépedé, nyéláa nwóó-ndáb bán, 'Meléede ahóbé aáken, Héé toñ e beken édíí echě ḿodyēē ndyééd e Nnyíme-ámín áte ne ábē bembapεε?"

15 Alúméd nyé toñ echě ekalé áte echě bémáá abonşen, bénábpé-'ε áte. Ene toñ edé ámín á ndáb-te. Nyébonşen syáá ndyééd áhed."

16 Héε ábē bembapεε béhídté bon békág á dyad-tê. Béntān mekan méşyā́l ngáne Yesue ánlā́'é b́ó, bēmbonşén-ne ndyééd e ngande e Nnyíme-ámín.

17 Néε ngukél épédé Yesue ne ábē bembapεε dyóm ne bébe bēmpě áhed.

18 Bédyágé'áá ndyééd á tébele. Ṕondé echě bédyákē ndyééd nê, d́óó Yesue áhóbéé aá, "Nlāñge nyé nén meé, nyé mod nhóg ábě me á mekáá mé bad bé ekóyí, nyé nhóg awě adyág ndyééd ne me."

19 Nén dēmběl bembapεε bēnsudén bwámbwam. Bēmbootéd ḿó aseded nhóg ámbíd e aníní bán, "Ndúbpé meé saké me."

20 D́óó átímtanné b́ó aá, "Mod nhóg áfínté nyé bad dyóm-ne bébe, mod awě śúmō séētódé ewεle á díşε-tê atóde ahóg.

21 Mwān-a-Moonyon áwε ngáne éténlédé bon medim ne ane mod awě ášóm ḿó. Ebágáá bwām ne ane mod nzé bēnkētəgen ḿó achyáa."

Ndyééd echě Şāñgwéé

(Mat 26.26-30; Luk 22.14-20; 1 Kór 11.23-25)

22 Ade Yesue ne ábē bembapεε bédyákē ndyééd nê, d́óó átédé ewεle, ásāgnān Dyóòb, bon ákabtáád áte, ábagé ábē bembapεε áhóbē aá, "Nyékob nén, yál echēm nén."

23 Ámbíd e nê, antéd mbwendé ní mím, ásāgnān Dyóòb, ábagé b́ó. B́ó moosyā́l-le bémwág.

24 Dóo Yesue álângeé bó aá, “Mmêm mekií mômén míme rísyógké á nló mí bad híin. Mmén mekií médii mekií mé melé mékōlē.”

25 Ne mbáale, nlânge nyé nén meé, méemwáá mímén míim ámpē kááj ne epun éche mémwēē mó ekóólé á nkamlen ní Dyōb.”

26 Bénkōn nkájé mé nságnen. Néε bémáá akón, bēnkě á Ekone é Menzab.

Yesue ahóbé ngáne

Petro abāngē mó á yāl

(Mat 26.31-35; Luk 22.31-34; Jōn 13.36-38)

27 Yesue anláá ábē bembapēε aá, “Nyé baásyāāl nyéenyagéd, nyétēdē με. Ayāle éténlédé á kálag e Dyōb nén bán, ‘Měwū nnōn-a-mbód, mbód ésyāāl épánjtéd áte.’ ”

28 Dóo Yesue ahóbéε aá, “Boj áde ápuúdté με, mēkě á’sō á Galilia áwed-taá nyétānē με.”

29 Dóo Petro ahóbéε aá, “Ké moosyāāl annyagéd átēdē με, με pen méetēdēε με.”

30 Dóo Yesue álângeé Petro aá, “Ne mbáale, nlânge με meé, nkuu nén dēn, nchóm-a-kúb adēhób aá móto’ ngen ébe wēbān με á yāl ngen éláán.”

31 Héε Petro ábádtēε mó áte aá, “Ké nkáj móó bésēlēε με, méebāngé με áyāl mbēd.” Bembapēε ábíní bésyāāl bómpē bēnhōb melemlen.

Yesue akánné á Getsemani

(Mat 26.36-46; Luk 22.39-46)

32 Ámbíd e nē Yesue ne ábē bembapēε bēnkě á abwóg á hōm áde béchágé’áá bán Getsemani. Ade bēpédé Yesue anláá bó aá, “Nyédyεε hén, με-ε níke níkáne.”

33 Ankéén Petro, Jemse ne Jōne ákáne. Ndānge ne metake híin bēmpíí mó á nlém-tē.

34 Dóo álângeé bó aá, “Ndānge echě edé με á nlém, ehεle-se ewúú με. Nyélyag hén, nyédyεen με epin.”

35 Ansídé á’sō, abwém yāl ásē, boj ákánne’ aá nzé nzii edé echě ene pónde e metake ehεléε se ébāmē mó, ébame.

36 Anhób aá, “A-Tê, Titée, ehεle ébel kéchéé. Kobén με mímén metuné. Boj ké nē, bēl ngáne ébōjnédé με, saké ngáne ébōjnédé με.”

37 Ade ámáá akáne, antīm ámbíd wée ábē bembapēε beláán. Antán néε békúneé. Dóo álângeé Petro aá, “A-Simōn, ekúne-ε? Cheé ékóá boj weéhele awεen ádyεen με epin ké háwa póg?

38 Nyédyεε epin, nyékánne-ε ábel nén Dyōb déemwāg-se mekágsen mépiinéd nyé. Nlém rídás ábel boj ekob é yāl édé mbwóg.”

39 Antīm ámbid ámpē, áke akáné melemlem ngáne ánsēbēē akáne.

40 Ade átímé ámbid ámpē, antán nées békúneé áyāle e'chó bēmbē bó á dīd bwámbwam. Né-ōó bēnkēmbíí'ē chōm éche bēlāngēé mó.

41 Ade átímé ámbid ngen éche élonťéné éláán dōó álāngēé bó aá, “Nyēlyāgé nyēkúne' nyēkómme-'e nyé áte-ye? Nē ákwógé! Póndé epedé echē bēbēé Mwān-a-Moonyon á mekáá mé bad bé mbéb.

42 Nyépáde ásē dékag. Nyénōne', mod awē akíi me ntúré mó ahúe' nén.”

Békóbe Yesue

(Mat 26.47-56; Luk 22.47-53; Jōn 18.3-12)

43 Ehób éepedéé Yesue amaa á nsal bon Judase ápag. Judase abédéé mbapee nhóg átíntē e bembapee dyōm-ne-bébe ábe Yesue. Ampě ne ndun e mod. Abē bad bēnwālē nkwáté ne mbid. Beprise bēmbáá, bemeléede bé mbéndé ne bad bēmbáá bé Israel bóó bēnlōm bó.

44 Bōob-pōó, ntúré awe Yesue ammad bó e'chemléd abe aá, “Kéznéé awē méhēē tál, né mod awē nyéhedeé mōne. Nyékōb mó, nyéchā-’e mó bwām bon nyékeene mó.”

45 Judase apedé-'aá pēén, átōmē-'e wēe Yesue. Anhób aá, “A-meléed.” Ahé-'e mó tál.

46 Héé abē bad békóbe Yesue, bēwéd-te mó acháa.

47 Dōó mod nhóg átíntē e bad ábe bēmbē ne Yesue ádolé nkwáté á abám, nées átómté mó, asél-le ntān awē prise ambáámbáa etúu.

48 Héé Yesue ásedteé bó aá, “Nchīb móó ndíi awē nyépééné nkwáté ne mbid ahye dé akób-e?”

49 Epun téé mbédé á Ndáb-e-Dyōb ne nyé, ní'yāgtē bad, nyéekóbe me. Bon e'yale é' kálag e Dyōb é'tāngéné alón.”

50 Hē dōó bembapee bésyāāl bétédte mó, bon bétómé mehélé.

51 Kódemod póg ebédé áhed, éhídē Yesue ámbid. Anwáá dásō esōn é abad chēmpen. Abē bad bēnkāg bán békōb mó,

52 bon antóm mehélé ne nsōb, áchennéd-te bó échē esōn é abad.

Békáádté Yesue

(Mat 26.57-68; Luk 22.54-55, 63-71; Jōn 18.13-14, 19-24)

53 Bad ábe bēnkōb Yesue bēnkeén mó wēe Prise Ambáámbáa. Beprise bēmbáá, bad bēmbáá bé Israel ne bemeléede bé mbéndé bēmpě bēlāden áhed.

54 Ade bēkeeneé Yesue nē, Petro ahídé'áá mó ámbid mwā etūn káōn asól á eyáde éche prise ambáámbáa. Andyéé áhed ne benōn bé Ndáb-e-Dyōb, áwālē muú.

55 Bōob-pōó, beprise bēmbáá ne bad bé káansel bésyāāl bēhédé'áá bad ábe bēbíd mbōn é metóm á nló wēe Yesue ábel nén bēwúu mó, bon bēnkēnkudté ké nhóg.

56 Ekud é bad émbid mós mbónj é metóm á yǎl, boŋ bebédédé nsəl nhóg.

57 Héé donje á bad bétyéémé ámin, boŋ bébidē mós mbónj é metóm bán,

58 “Sēnwóg née áhóbé aá, ‘Mǔbootéd enén Ndáb-e-Dyöb echē baányonj béléóó, nlónj empée, áfintē e e’pun é’láán echē béelōnjné mekáá.’ ” 59 Boŋ ké nē, échab mbónj é metóm enkēmbáá nsəl nhóg.

60 Dóo prise ambáámbáa átyéémé ámin áfintē e bad bé káánsəl, boŋ ásedté Yesue aáken, “Weewóó’ é dyamdyam ahób tǎngene dyam adé ábén bad béhóbé wε á yǎl-ε?”

61 Boŋ Yesue andyéé mós ngēn, enkēnkobéé dyamdyam. Dóo ene prise ambáámbáa ésedtéé mós ámpē aá, “Wε-εé edé Aneawē-Béwógté, Mwǎn awē Dyöb áde bad bébagéé edúbé-yε?”

62 Héé Yesue ákwentanné aá, “Méé ndé, nyéenyīn-ne ngáne Mwǎn-a-Moonyonj ádyéé á ekáá émbáá é Dyöb a Ngum. Nyéenyīn-ne née áhúé’ é á mbag-tē ámin.”

63 Héé prise ambáámbáa ányábé mbóté álúmed nén aá mólíí, boŋ áhōbē aá, “Mbónj éhéé émpēe déhédeé?”

64 Nyéwógé née ásyá’ é Dyöb. Cheé nyéhóbé á yǎl echē?” Héé bó moosyáál béhóbéé bán atǎngéné awē.

65 Donje á bad bēmbootéd mós meléed asob á yǎl, békūtān mós mīd, bébómé mós, béléngē-’ε mós bán, “Láá-’ε sé mod awē abómé wε.” Dóo bembəlede bétédé mós, boŋ bébootéd-te mós abómte.

Petro abáá Yesue á yǎl

(Mat 26.69-75; Luk 22.56-62; Jōn 18.15-18, 25-27)

66 Wéé Petro ádyéé ásē nē á eyáde-tē, dóo mbəlede nhóg a mmwaád awē prise ambáámbáa ápédé.

67 Annyīn Petro awále muú. Dóo ásímné mós boŋ álāngē mós aá, “Wémpē wembé ne Yesue awē abídé á Nazarēt.”

68 Boŋ Petro ambánj échē ehób á yǎl, aá, “Meebíí’ é, meesónj tǎn-naá chǒm éche éhóbéé.” Amaá-aá ahób nē abíd-te á mmwε. Ene póndé chēn nchóm-a-kúb antónj. *

69 Dóo ane mbəlede ányíné mós ámpē boŋ ábootéd bad ábe bebédé benben aláa aá, “Anén mod adé nhóg awē mómpē ahídé’ áá Yesue.”

70 Boŋ Petro ambánj á yǎl ámpē. Eebeméé áte ámpē dóo bad ábe béntyēm áhed béléngéé Petro bán, “Mbále chó edé. Edé nhóg awē ahídé’ áá Yesue, áyāle ebídé á Galilia.”

71 Boŋ Petro ambootéd yǎl ebómán abε ámwāg-ke melē aá, “Meebíí’ é anén mod awē nyétúbéé đīn nē.”

* 14:68 Donje á kálag dé’ só déewóó’ é Ene póndé chēn nchóm-a-kúb antónj.

72 Melemlem mé pónde nchóm-a-kúb antón ngen éché élonténe ébe. Héé Petro ákamténe chóm éche Yesue ánlā́'é mós aá, “Nchóm-a-kúb adéhób aá mótoó' ngen ébe wěbān me á yǎl ngen élaán.” Héé Petro ábánlé awé, ábooted-te achii.

15

Paylede akáádté Yesue

(Mat 27.1-2, 11-14; Luk 23.1-5; Jón 18.28-38)

1 Bìn é'sángé-'aá sánjén, beprise bémbáá, bad bémbáá bé Israel, bemeléede bé mbéndé ne bad bé káánsel embáá e bad bé Israel békób mbom. Bēnhǎn Yesue, bébāg-ke mós á mekáá wéé Paylede.

2 Héé Paylede ásedtéé mós aáken, “Wε-εé edé kǎn e bad bé Israel-ε?” Yesue ankwentén mós aá, “Ngáne éhóbé.”

3 Beprise bémbáá bémbān mós ekud é mekan á yǎl.

4 Héé Paylede ásedtéé mós ámpē aá, “Weewóó'é dyamdyam áhób-ε? Mmōn wógé' ekud é mekan éché béhóbéé wε á yǎl.”

5 Boñ Yesue enkēnhóbpe dyamdyam. Nē dénkōmēd Paylede yǎl áte.

Bán Yesue atǎngéne awé

(Mat 27.15-26; Luk 23.13-25; Jón 18.39-19.16)

6 Bωωb-pωó, émbē nén bán á Ngande e Nnyíme-ámín, Paylede ammentén mod a mbwōg nhóg abided á mbwōg. Ane mod abágé'aá mod ké ahéé awě bad bēnhédénné mós.

7 Ene pónde mod nhóg ambé á mbwōg awě béchágé'aá bán Barabase. Abédé ne bad ábe bentyēmēn nkamlen ní Roma.

8 Dóó ndun e mod épédé wéé Paylede, boñ bélāngē mós bán ábel ngáne ámenténe bós abele.

9 Héé ásedtéé bós aáken, “Nyéhede' bán, mbídted nyé kǎn e bad bé Israel-ε?”

10 Abíi áde ámbī'í'é aá kónjí edé beprise bémbáá áte á yǎl wéé Yesue, dóó dénkǎn boñ ásedēd bós nē.

11 Boñ beprise bémbáá békóné'aá ábē bad bán beláa Paylede bán ábídted bós dásō Barabase.

12 Paylede ansédéd bós ámpē aá, “Chán-nō nyéhedeé bán mbel ne mod awě nyéchəgeé bán kǎn e bad bé Israel?”

13 Dóó bélébpéé e'saad bán, “Bomé mós á awōg.”

14 Héé Paylede ásedtéé bós aáken, “Ayāle chán? Ebébtéd éhéé ábélé?” Boñ bēnnabé abón bán, “Bomé mós á awōg.”

15 Né-óó, ngáne Paylede áhédé'aá aá mókódēd ábē bad mewēmtēn, ámbídtéd bós Barabase. Ambě kunze aá, sánze ébōm Yesue, boñ béke bébome-'ε mós á awōg.

Sánze éwélé Yesue

(Mat 27.27-31; Jón 19.2-3)

16 Sónze éntēd Yesue, békēēn mós á eyáde é nkamlene, bélād-te baáb abíníí áte áhed.

17 Bénwāād mós mengombe níme méyage' níme méwágné mengombe mé kâh, bélōh-ε ekóté é mechă, béhé mós á nló.

18 Dós bēbóótédé mós awel, bélenté mós bán, "A-kâh e bad bé Israel, edúbé ébê ne we!"

19 Bébómé'áá mós ntōh á nló, bésobtád mós meléed á yăl, bébwōgkē-ε mós mebóbōh awel mós.

20 Ade bémáá mós awel, bénhūd mós nímé mengombe á yăl, bétimēd mós éche mbóté chēn á yăl. Néε bémádé nê, bēnkēén mós áke dēbome mós á awōg.

Bébómmé Yesue á awōg

(Mat 27.32-44; Luk 23.26-43; Jōn 19.17-27)

21 Ade békagké nê, dós bébómmé mod awē ambíd á dyad á Sirine. Dīn démbē mós bán Simōne. Simōne abédéε sáá awē Alesandaa bós Refuse. Simōne atómé'áá ásól á dyad-tē. Dós békóbé mós boh bényāgtē mós bán ápēm awōg áde Yesue.

22 Dós bēpédé hōm áde béchágé'áá bán, Golgota, awē adé nén bán, "Hōm dé Ebōhgel é Nló."

23 Áhed bēmbē Yesue mīm níme béládténé ne bwel ábe béchāgéé bán mía* bán ámwê, boh enkēnkwenténné amwé.

24 Bēmbomé Yesue á awōg. Bēnsīd mbambú ákab éche mbóté.

25 Mbwembwe á ngāh abog dós bébómmé mós á awōg.

26 Chōm éche bēntenlé á awōg áwe nló mīn álúmed nzom echē bēbómmédé mós á awōg émbē nén bán, "Kâh e bad bé Israel."

27 Bēmbomé-ε bechīb bébe bōmpē á awōg, nhóg á pēd e ekáá émbáá eche Yesue, aníníí-ε á pēd e ekáá é emwed.†

29 Bad ábe bétómé'áá nzii benben ne áhed bébómé'áá nló, bébwēmmē-ε mós nzyāh bán, "Ahá! Wenhób weé mósōbōōtēd Ndáb-e-Dyōb, weé mólōh-ε chó ámpē átínté e e'pun é'láán.

30 Sōh-ō echōh yăl bōob, ésud ásē á awōg."

31 Melemlem nê dós beprise bēmbáá ne bemeléede bé mbéndé bēwélé'áá mós. Bēn ne bēn bēhóbé'áá bán, "Achōhté'áá bad, bōob eéheleé eche yăl awōhgen.

32 Mós awē ahóbé áá mós módē Ane-awē-Béwōgté, áá mós módē-ε kâh e bad bé Israel ásud-tós ásē á awōg hē bōob, dényīn ábel dédúbe." Abē bechīb ábe bēmbomééé á awōg nchoo ne Yesue bōmpē bésyáá'áá mós.

Kwééd eche Yesue

(Mat 27.45-56; Luk 23.44-49; Jōn 19.28-30)

* 15:23 *Mia*: mébédéε bwel ábe bad bēbénládtáá ásuded mewε. † 15:27 Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 28: *Adē nén abénléde, e'yale ábe é'ténléde á kálag é Dyōb bēnlōn. Eténléde nén bán, 'Bēntōh mōmpē á nchoo mé bebelé bé mbéb.'*

33 Ade kəd épédé, ehíntén ênkwě hōm ásyāāl, káəŋ ne á ngəŋ éláán.

34 Ade ngəŋ éláán épédé, Yesue anlébé esaád aá, “Elí, Elí, lámá sábatāni.” Nén adé nén bán, “A-Dyōb ádēm, a-Dyōb ádēm, cheé ékóá boŋ étédte me?”

35 Née donge á bad ábe bémbē benben béwógé nê, bénhōb bán, “Nyéwóge’, achênle Elaijaa aá áhye áwōŋgen mó.”

36 Héé mod nhóg anyógté boŋ átédé kuchá, átódté’ á ebéntéd é mím-tê, ásómé’ á ntón boŋ áhāg mó á nsəl aá ámwê. Anhób aá, “Nyémwe dényín nzé Elaijaa áhye mó asuded á awog.”

37 Héé Yesue álébpé esaád boŋ ámīē-’e nlém.

38 Ene pón dé chēn abad áde dēnkāb Ndáb é Dyōb áte, dēnsalé áte e’pəd é’be bootya ámín káəŋ ápē-’e ásē.

39 Adé mod ambáá a sánze awě antyéém Yesue á’sō-te ânən mó anyíné ngáne Yesue áwédé,‡ anhób aá, “Ne mbále, anén mod abédée Mwān a Dyōb.”

40 Bebaád behóg bómpē bémbē nchabnede bēnəne’ mekan mésyāāl míme mébenlad. Afínté e ábē bebaád, Maria Magdalene, Salome ne Maria awě achyáá Jemse asad bó Joseb, bémbē áhed.

41 Abén bebaád behídé’áá Yesue áde ámbēē á Galilia, béwōŋgān-ne mó. Ekud é bebaád émpēe éche bóbōō bēmpě á Jerusalem chómpē émpě áhed.

Nlíme míme Yesue

(Mat 27.57-61; Luk 23.50-56; Jon 19.38-42)

42-43 Mod nhóg abédé awě béchágé’áá bán Josebe. Ambíd á dyad á Arimatia. Anén mod abédée mod e edúbé a káánsel embáá e bad bé Israel. Mómpē asiné’áá pón dé echē nkamlen rí Dyōb mépéé. Ngáne émbēē mbwe mé mboŋsén (nédé áde mbwe-mé-nkóme-áte rílyógé née chān), héé ákáá nlém, boŋ ápag wée Payledé benben ne ngukél, álāŋgē mó aá ábe mó ndim míme Yesue.

44 Ade Payledé áwógé bán Yesue amaá awé, yəl enkóm mó áte. Héé álómé ane mod a mbáá a sánze achəg boŋ ásedte mó ké Yesue amaá awé.

45 Ade ene sánze élanġē mó aá Yesue awédé, dōō ákwénténé aá Josebe átéd míme ndím.

46 Josebe anchān mbóm. Antéd Yesue ndim, ákāān mó ene mbóm, alímé-’e mó á soŋ-tê echē bépwógé aláá áte. Ambíd ene, antínéd aláá á mbáá ákólēn nsəl rí soŋ.

47 Maria Magdalene ne Maria awě anchyáá Josee bēnóné’áá wée bélímméé Yesue.

‡ 15:39 Awédé: Donge á kálag dé’só áwóó álébpé esaád, awé-’e.

16

Yesue apuúdé

(Mat 28.1-8; Luk 24.1-12; Jøn 20.1-10)

¹ Ambíd e mbwε-mé-nkóme-áte Maria Magdalene, Maria awě achyáá Jemse ne Salome, bēnchān dyǒg dé elod é bwām áke dé awóged ndim níme Yesue.

² Mbwεmbwε mé epun é'sō é Sōndé áde enyen étúbéé dōo békíí á soŋ.

³ Ade békagké, dōo bésedtée nhóg ne aníníí bánken, “Nzéé āhūdē syānē aláá á nsəl rí soŋ?”

⁴ Dōo bésádé dīd, boŋ bényīnē bán bémáá adē aláá ahúd. Aláá áded dēnkəl bwāmbwam.

⁵ Héε bésólé á soŋ-tē, boŋ bényīnē kódemod edyεé á nkəg á pεd e ekáá émbáá. Anhé megombe níme mēpúbe'. Nén dénkōbēd bó mbwóg bwāmbwam.

⁶ Héε ene kódemod élanǵéé bó aá, “Nyéebáá', mbíí mεé nyéhede' Yesue, mod a Nazaret awě bēmboméé á awog. Apuúdé, eésáá hén. Nyénəne wée bēnnaádté mō.

⁷ Nyékag-kóo bōob nyéláa ábē bembapεε, tanǵe Petro, bán Yesue apuúdé, 'Akag-ke á'sō á Galilia. Áwed-taá nyényīnnē mō ngáne ánlā' é nyé.' ”

⁸ Héε bēbóótédé anəŋ ne menyáké níme bényīné. Bēmbíd á soŋ-tē bēbootéd-tε anyəged. Bēélanǵe-'áa modmod dyamdyam áyāle mbwóg ménkōb bó.

Nyaa póg eché

Kálag e Makose ésógé*

16.9-20

Yesue alúmté Maria Magdalene yǎl

(Mat 28.9-10; Jøn 20.11-18)

⁹ Ade Yesue áamáá apuu, epog é mbwεmbwε é epun é'sō é Sōndé, Maria Magdalene mōo ánsēbēē yǎl alúmed. Anén mmwaád mōo Yesue ámbidēdté e'dəódəŋ bé mbéb saámbé áte.

¹⁰ Héε ane mmwaád ákíí boŋ álāŋgē bad ábe bóobe Yesue bēbágé'áá. Antán née béchyε' é kwééd eche Yesue.

¹¹ Boŋ áde bēwógé bán Yesue adé á alonǵé, bán ane mmwaád anyíné-'ε mō, bēnkēndúbéé.

Yesue alúmté ábē bad bēbe yǎl

(Luk 24.13-35)

¹² Ambíd e pónde Yesue anlúmed yǎl wée ábē bad bēmpēe bēbe áde bēbídéé á dyad-tē. Boŋ enén ngen anlúmed yǎl nyaa émpēe.

* 16:8 Donǵe á kálag dé'só déewóo' é nchoo 9-20.

13 Héε ábê bad bétímé ámbíd, béκε βελάά baáb ábíníí. Bon ké nê, baáb bê bénkëndúbéé.

*Yesue alúmté ábē bembapεε
dyóm ne nhóg yäl*

(Mat 28.16-20; Luk 24.36-49; Jón 20.19-23; Mbεl 1.6-8)

14 Ámbíd e póndé Yesue anlúméd yäl wée ábē bembapεε dyóm-ne-nhóg áde bedyágkē ndyééd. Bénkëndúbéé bad ábe bénhōb bán bényíne mó áde ámáá apuu. Né-óó, ankáne bó áte aá béεwóó'ε adúbe, aá βελέλέ-'ε nlém á abum.

15 Anláá bó aá, “Nyékag nkōjsé áte nsyāāl, nyékanle bad bésyāāl nkalanj ní bwám.

16 Kéznéé awé adúbpé bon bédusén-ne mó ákūd e'choóchon, bon kéznéé awé eedúbpe ákūd nkógsen.

17 Bad ábe bédúbpe béwōn ngíne ábel mam mé menyáké: bébídtē bad e'dáádəŋ bé mbéb áte á dñn ádēm; béhōbē-'ε mehōb mékōlē.

18 Békōbēn nyă mekáá, ébeεnlé bó dyamdyam. Ké bémmwē-'ε ké e'wε, ábē e'wε bébeεnlé bó dyamdyam. Béban bad bé nkole mekáá á yäl, bad bé nkole bê bedyēε-'ε bwám.”

Yesue apūmmé

(Luk 24.50-53; Mbεl 1.9-11)

19 Ade Sánjú Yesue ámáá bó nímén mekan aláa, dōó Dyōb ábélé bon ápūmé ámīn. Andyéé Dyōb á ekáá émbáá.

20 Héε bembapεε bébíde, bon béκε βεκαλέ Eyale é Dyōb hōm tée. Sánjwéé ambé ne bó, ábē-'ε bó ngíne ábel mekan mé menyáké, álúmed nēn aá chōm éche béhōbεé édé mbále.

Nyaa empée eché kálag e Makose ésógé†

16.9-10

[(9) Héε ábē bebaád bekíí, bon βεláŋgē Petro ne bad ábe bémbē ne mó mekan mésyāāl míme bényāgtēnnē bó, βεséle mó esōŋ-esōŋ. (10) Néε nê átómé, Yesue mwēn anlóm bad nkōjsé áte nsyāāl ákal nkalanj ní bwám. Mmē nkalanj ní bwám míme nsáá, méehəŋlānné. Mmē nkalanj ndii nkalanj tŋŋεne alonjé áde débē á ngíndé ne á ngíndé.]

† 16:20 Donje á kálag dé'só ábádé ádén asóg á kálag ámbíd e nchoo 8.

Nkalaŋ ní bwâm míme Yesuε ngáne

Lukase átélé

Ndibned ní kálag

Nkalaŋ ní bwâm míme Yesuε ngáne Lukase átélé ní lúmte Yesuε ngáne Nsoode awě Dyōb dénhōbpē aá mósílōmē bad bé Israel. Lukase ahóbé aá Edəádəŋ é Dyōb chós épwédé Yesuε áπεε nkalaŋ ní bwâm wée betóótōkē bé bad. Mmén nkalaŋ ní búde ahób t̄ŋgene e'boŋ bé nlém áβε Yesuε álúmteé bad. A mbooted menyinje ményinnédé áde eh̄ŋgé ébidé t̄ŋgene epe éche Yesuε, ményinnéd-te á asóg áde Yesuε ápúmmé ádyōb. Mekan míme Lukase ákós awéd áte médii: mekáne, Edəádəŋ éche Esáá, mekan míme bebaád bébélé átínté e nsón míme Yesuε ne alagsen áde Dyōb álagsanné bad mbéb.

Lukase abádé mekan áte wén míme médé áyāl e nímmén nkalaŋ ní bwâm dēmpen (N̄s̄n e'ped é'βε ne ntóób á nkabtéd).

Nkabtéd ní kálag

Ndibned 1.1-4

Echyáa éche Jōne, Ndusenε ne éche Yesuε 1.5-2.52

Nsón míme Jōne, Ndusenε 3.1-20

Edusen ne mekágsen míme Yesuε 3.21-4.13

Nsón míme Yesuε á Galilia 4.14-9.50

Nsón míme Yesuε áde áhídté á Galilia áπε á Jerusalem 9.51-19.27

E'pun bé asóg áβε Yesuε á Jerusalem ne benben ne á Jerusalem 19.28-21.38

Ákáad áde békáádté Yesuε ne eche kwééd 22-23

Mpuu míme Sán̄gwéé, alúmed áde ánlúmēdtē bad yāl ne míme mpume 24.1-53

¹ A-Tiofilos, mod a edúbé, ekud é bad ékétēd pón dé átel mekan ásē, míme mébénlédé átínté e' syánē.

² Bétélé melemlem ngáne dénwōgkē wée bad ábe bényinēn mó d̄id se á mbooted, békalé-'ε Eyale é Dyōb.

³ Né-ṣó, ntóó nímmén mekan ahəd áte se á mbooted, nnyíné-'ε nén mēé ébóó mémpē nítd pón dé, nítele wε mekan ásē ahóg-ahógē.

⁴ Nén débēl wééchem mbále t̄ŋgene mekan míme é máá abii.

Angel epitdé Sakaria

⁵ A pón dé eche Herōde ábédé k̄ŋ e Judeya, mod nhóg ambé bán Sakaria. Sakaria abédéε prise á nchoo míme Abiyaa. Mwaád ambé d̄in bán Elisabete. Mó ámpē abédéε nḡon e túmbé eche Arōne.

6 Alongé áde b́ mwaád dēmbē bwām á'sō é' Dyōb. Béhídé'áá mbéndé éche Sǎngwéé ésyāā.

7 Boŋ bēnkēnwáléé mwǎn ké nhóg áyāle Elisabete abédé ekōm. B́ bad bēbē bēmmād-te achun.

8 Bōob-pōó, áde pónde e nsón e nchoo míme beprise míme Sakaria b́ épédé áte, ankě nsón míme prise abel á Ndáb-e-Dyōb epun ehóg.

9 Ḿ-'aá bēmpwēdté āsāl á Ndáb-e-Dyōb ābele Sǎngwéé, áhyāad e'twé, ngáne nsón míme prise ríhédnadtáá.

10 Ade áhyāntéé e'twé, ndun e mod embé ámbid e ebwóg, békānne'.

11 Hē dōó ángel e Sǎngú épíidé ḿ, etyéem ḿ á ped e ekáá émbáá benben ne menyán mé e'twé.

12 Anyín áde Sakaria anyíné ángel, yǎl enkóm ḿ áte, mbwóg ménkōb-pe ḿ bwāmbwam.

13 Dōó ángel élanǵéé ḿ aá, "A-Sakaria, weebáá'. Dyōb áwógé we mekáne. Né-ōó, awōŋ mwaád Elisabete, áchyāā mwǎn. Echuu ane mwǎn dín weé Joŋe.

14 Anén mwǎn āwōgēd we menyīŋge. Ndun e mod ámpē ēwōg menyīŋge é echyáa échē.

15 Ebē nē áyāle ane mwǎn ābē ndāle a mod á'sō é' Sǎngú. Eetāŋgenéé nēe ámwágkē mím míme méwag, káa chōm ké échē éwúú áte. Edāádāŋ éche Esáá élōn ḿ áte se á ncháátén.

16 Atiméd bad bé Israel nlém ámbid wēe Sǎngwéé awē adé adab Dyōb.

17 Abē á'sō boŋ Sǎngwéé ápag. Awōŋ-ε edāádāŋ ne ngíne melelem ngáne nkal é'dāádāŋ Elaijaa a'bōód ánwōŋgē. Achēd bad nlém á abum, ābel bad bōobe bán bétim ásē. Abēl bad ábe bēwúéné Dyōb nló áte, bēhāŋlén, bēwón debyéé nēe bad ábe bétyéeme á'sō é' Dyōb. Né-'aá áboŋsénne epe éche Sǎngwéé."

18 Sakaria ansédéd ángel aá, "Cheé élúmte me nén bán ádén akan áde éhóbé débēnléd? Mmēn mmaá achun. Awēm mwaád-te ámpē amaá kōd atóm."

19 Dōó ángel étimtanné ḿ aá, "Ndíŋ Gabriēle, mésénze míme mébenle Dyōb nsón. Dyōb álomé me áwōŋ, álāa we mímén nlébtéd ḿ bwām.

20 Bōob-pōó, ngáne wēedūbpeé dyam áde ríhóbé, wěkwě ebóbé káŋŋ ne pónde echē mam mésyāāl míme rílanǵé we mélōnnē. Mekan mésyāāl mébenléd-te á pónde echē métāŋgéné abēnléd."

21 Ene pónde esyāāl bad bésiné'áá Sakaria ámbid ebwóg, bényāgē' chōm éche ékóó boŋ ápē abem á Ndáb-e-Dyōb-te nē.

22 Ade ábídé áwed, eéhele'aá dyamdyam ahób wāb. Dōó béchéme nén bán, anyíné ndóg á Ndáb-e-Dyōb. Mekáá ḿo álúmtánnáá b́, ešebán ahele dyam ahób.

23 Póndé e nsón echě Sakaria emaa'-aá áte, asú á ndáb.

24 Ambíd e póndé mwaád ambé nkg. Ankoó yǎl á ndáb-te á etún é ngon étáan.

25 Anhób aá “Káǎ ne á asóg Sǎngwéé aběnlé me ádén. Awógé me ngǎ, ahúdé-'e me e'són áyǎl átínté e ábêm bad.”

Angel epítidé Maria

26-27 Adě dyēm áde Elisabete ádíí ngon ntóób, Dyōb dénlōm ángel Gabriēle á dyad á Nazaret, á alonj á Galilia, wée ngōndére póg bán Maria. Maria enkēmbíí'ě mwēnchóm. Mod ankií mó awe béchǎgé'aá bán Josebe. Josebe ambíd á túmbé echě Kǎn Dabidē.

28 Ade ángel étáné Maria enhób aá, “A-Maria, nsaŋ mbê ne we! Edíí mmwaád awě akudé mende ne Dyōb. Titée Dyōbe adé ne we.”

29 Nén dēntagéd Maria á mewēmtēn-tē bwāmbwam. Akǎgláádtáá á nlēm-tē ábíí chōm éche ene nyaa e melēntēn éhele élúmtē'.

30 Dóó ene ángel élǎngeé mó aá, “A-Maria! Weebáá', nsimé ní Dyōb níde ne we.

31 Ebíí wée, móǎbē nkg. Wěchyāā mwǎn a mwēnchóm. Echuu mó dīn wée Yesue.

32 Ane mwǎn ábē ndǎle a mod. Béchǎg mó bán, Mwǎn a Dyōb á Ngum. Titée Dyōbe mwēn ábě mó atii dé nkamlēn áde sáá ambáá Dabidē.

33 Mó ákamlēn abum á ndáb áde Jakōbe á ngíndé ne á ngíndé. Nkamlēn míme méewóngé asóg.”

34 Héé Maria ásedtēé ángel ne aáken, “Chán níhele nchyáá mwǎn áde méebíí'ě mwēnchóm?”

35 Ene ángel enkwentēn mó aá, “Edǎádǎn éche Esáá epíí we. Ngum e Dyōb ékúdtēn we. Né-ǎǎ, mwǎn awě asáá, awě wěchyāā'ě, áchǎgnéd bán Mwǎn a Dyōb.

36 Bíí wée, Elisabete, mwǎnyonj a túmbé póg, mómpē adé nkg á e'chun-tē. Mó awě bēnhōbpē bán adé ekōm, adé dyēm bǎǎb ngon ntóób.

37 Edé nē áyǎle dyamdyam déesaá áde átómé Dyōb áte.”

38 Héé Maria áhóbéé aá, “Ndíí mbǎledē awe Sǎngwéé. Ebê ne me ngáne éhóbé.” Dóó ene ángel étédte mó bonj ékag.

Maria akii wée Elisabete

39 Mmē mesú mēn, Maria anlǎd yǎl ne mehél méesyāǎl, ákē á dyad á Juda ahóg áde áde á e'kone-tē.

40 Ade ápédé áwed, ansól á ndáb echě Sakaria, álēlēd Elisabete.

41 Awógé áde Elisabete áwógé Maria míme melēntēn, mwǎn anhóbnéd Elisabete á abum-tē. Edǎádǎn éche Esáá ěmpíí mó.

42 Dó-'aá álângeé Maria ne esaád é ngíne nén aá, “Nnam ríbê ne we átínté bebaád bésyā̄l. Nnam ríbê ne mwän awe wéchyā̄'é.

43 Chán ébénlédé éche mēme ríkudé échén edúbé? Chán nyaá awe Sán̄gwéé áhele áhye áwēm-é?

44 Awóg áde ríwógé rímōn melēntēn, mwän ahóbté me yāl á abum-té ne menyin̄ge.

45 Dyōb ánámte we áyāle edúbpe nén weé, dyam áde Sán̄gwéé álán̄gé we débēnléd.”

Ngāse echē Maria

46 Héé Maria áhóbéé aá,
“Nkēmte Sán̄gwéé ne nlém rímēm rísyā̄l,
47 edāádān échēm ámpē éwógne Dyōb menyin̄ge. Mó adé awēm mod a e'soosōn.

48 Ayāle achemé me awē ndé awe mwā mbāledē ngēn. Bootya bōōb, áke á'sō, nyongel e bad téé éhōb bán, rídé mmwaád awē Dyōb ánámte.

49 Dyōb á Ngum abēnlé me ndāle a akan. Mó adé ane awē asáá.

50 Ngāl echē ébē nyongel ne nyongel e bad téé, ámīn e kénzēé awē abage mó edúbé.

51 Abelé ndāle a akan ne éche ekáá chēn. Apuúdtédé bad ábe bédé kúmbe mewēmtēn áte.

52 Ahúdé benkamlēnē áwāb metii mé nkamlēn, boŋ achágté bad ábe bésúdté yāl.

53 Akódté bad ábe bétagne nzaa ne kase é bwēm, boŋ anané bad ábe bébúdé awōŋ aá bésūe' ne mekáá mé ngēn.

54-55 Akāmténé álóned akag áde ámbéé ábēd betaa, bootya Abrahamē ne rímē mbyaa rísyā̄l káōŋ ne á ngíndé. Né-óó, awōŋgéné ábē bembāledē, bad bé Israel.”

56 Ámbíd e nē, Maria andyēén Elisabete ngōn éláán, boŋ ásūē' ámbíd.

Echyáá éche Jōne Ndusene

57 Ámbíd e pónde, e'we é' mwän bénkōb Elisabete. Anchyáá mwän a mwēnchóm.

58 Túmbé echē ne bad ábe bóbōō bédyéé'áá abwóg ahóg, bénsōŋtēn nén bán Sán̄gwéé ábagé mó sán̄kalaa a nsimé, bómpē bēwóg menyin̄ge.

59 Mbwe mé asōŋ-á-yāl (ámbíd e e'pun waam) áde béhyédé mwän ayag, bēhédé'áá mó dīn áde sáá achuu bán Sakaria.

60 Dóó nyaá áhóbéé aá, “Aáy! Dīn débēē mó bán Jōne.”

61 Héé bétimtanné mó bán, “Modmod eesaá áwōŋ túmbé-te awē awóó adé dīn.”

62 Né-óó bēnhəgtēn Sakaria á mekáá mīn áhed áte ngáne ádáá mwän dīn achuu.

63 Hée áhagténé ne mekáá aá bépiined mó abámbé. Antěl áhed aá, “Dín ádíí mó bán Jone.” Anyín áde bad bényíne nê, menyáké mékōb bó.

64 Abwōg-ábwōg, ehób énsālē mó á nsəl, ábootéd-te dyam ahób ámpē, ákēmtē-’ε Dyōb.

65 Nén dénkōbēd bad bésyāāl ábe bébédé áhed mbwōg, békēné nkalan ħōm ásyāāl á myad mé e’kone á alon á Judeya.

66 Mod téé awē anwōg ádén akan, ankoó dō á nlém-tē. Bésēdté bánken, “Ebál é mod éhéé anén mwān ábēē-yēē?” Bésēdté’áá nê áyāle bémbīī nén bán Dyōb ádé ne ane mwān.

Ngase echē Sakaria

67 Bōōb-pōō, Edāādān éche Esáá émpií sée mwān, Sakaria. Hée ábóótédé mam ahóbtēd, ahóbé aá,

68 “Mekenag mébē ne Sāngwéé, Dyōb á bad bé Israel.

Béken Dyōb áyāle ahayedé ábē bad anyen ásē, akšdté-’ε bó.

69 Akwōgté ngum a mod á abum á ndáb áde awē mbāledē Dabide, móchoód syānē.

70 Se’ bōōd ansón bekal bé’daādān, alóm bó aá béhób bán,

71 Mōōson syānē á mekáá mé bad bé ekoyí ábe syānē, ne bad ábe békóó syānē.

72 Nê dōō Dyōb álūmteé ngəl eche ánhīī’ é ábēd betaa akag. Né-’áá ákámtené níme melě,

73 nédē melě níme ámmwēē ne awēd sáá ambáá Abrahamē.

74 Anhób aá mōōmadté syānē ason á mekáá mé bad bé ekoyí ábe syānē,

bon déhel mó abele ésebán debáa’.

75 Dēēbenlé mó pōndé eched ne nlém níme ísáá ne mbēltéd níme ídé ngáne Dyōb áhedéé,

á alongé ádēd ásyāāl.

76 Wε-ōō, a-mwān, béchǎg wε bán nkal é’daādān awē Dyōb á Ngum.

Wε-’aá wēsēbē Sāngwéé á’sō, ábonšen mó nzii echē ábwēé áte.

77 Wēbēl ábē bad bébíí nén bán, Dyōb áchónté bó áyāle álágséné bó níma mbéb.

78 Nén débenléd áyāle ngəl e Dyōb ne ábē e’bon bé nlém.

Ene ngəl chō-’áá ěkǎn e’nyínen bé ekíde ábē é’bidé ámīn é’piinéd syānē e’soōson.

79 Né-ōō bad ábe bédé á ehíntén-tē, ne á nsəl ní son, békūd e’nyínen bé e’kíde.

Syānē-’ε déékūd debyéé áde álūmte syānē nzii echē epεene alongé dé nsan.”

80 Jone ankwōg, edāādān é Dyōb ébē-’ε mó ngíne. Andyě é ehyānge káōn ne á pōndé eche ábóódtédé eyale é Dyōb akal á ntálé wée bad bé Israel.

2

Yesue achyáádté á Betelhem
(Mat 1.18-25)

¹ Mmê mesú-óó Agóstuse, Kaisεε a Roma antóméd mbéndé aá, moosyáál awě adé ásē e nímē nkamlεn, áke átelεn dīn.

² Nēn démbē tóngé e bad e'só. A póndé eched Kirinuse mó ambé nló mé alon á Siria.

³ Mod téé ankě áwē dyad âbel bon βétel mó dīn ásē.

⁴ Né-óó Joseβε mómpē anhidé á dyad á Nazaret á Galilia, achágé á Betelhem, dyad áde Kāη Dabide á Judeya, áyāle ambíd á mbyaa nīme Dabide.

⁵ Ankě nē âbel bétōη bó Maria, ngōndéré eche ânkií'ē. Maria mó-'ε ambé nkg.

⁶ A Betelhem wē dó-'aá achád ákóbé Maria.

⁷ Anchyáá mwān a mwēnchóm awě átúbné abum. Ankaán mó e'pēd bé mebad, ánāād-te mó á ebwōg éche bédídtεé e'lém áte, ngáne etál éebédεé á ndáb e beken.

Angel építidē benon bé mbód

⁸ Apēd eched, benon bé mbód bēnóné'aá échāb echon é' mbód á hōm dé medyé nkuu.

⁹ Angel e Sāηgú empií bó táléd, ehúmé é Sāηgú élāηnéd bó. Mbwóg ménkōb bó.

¹⁰ Héε ángel élāηgεé bó aá, "Nyéebáá', mpiínédé nyé kase e nkalan eché éwōgēd bad bésyāāl menyīnge bwāmbwam.

¹¹ Nyébíi bán, epun é'chii, Nsoode awēn achyáádté á dyad áde Kāη Dabide. Mó adé Ane awě Dyōb Awógté. Mó adé Sāηgwéé.

¹² E'chemléd ábe nībageé nyé é'dii bán, nyéētān mwān awe békāηné e'pēd bé mebad ngáne ánāηgé á ebwōg éche bédídtεé e'lém áte."

¹³ Melemlem mé póndé echon é ángel émbíd eníníi ángel á nkæg táléd, ékené Dyōb bán,

¹⁴ "Ehúmé ébē ne Dyōb áde adé se ámīn, nsaη-'ε nībē ne baānyon ábe ábágé nsimé á nkōηsé!"

¹⁵ Ambíd e nē, échē ángel énsū ámīn. Héε benon bé mbód bēlāηgεé nhóg ne aníníi bán, "Syāā dékag á Betelhem, déke dényīn áde akan áde Dyōb á Ngum álúmté syānē áte aá ábēnlédé."

¹⁶ Dó-'aá békíi á mehlé-te, bon bédibté Maria bó Joseb ne nkáál mí mwān nēε rīnāηgé á ebwōg éche bédídtεé e'lém áte.

¹⁷ Bémáá-'aá anyīn nē, dōó bēbóótédé nkalan akal ngáne ángel énlāā'ē bó tāηgεne ane mwān.

¹⁸ Bad bésyāāl ábe bēnwōg nē, menyáké ménkōb bó.

¹⁹ Maria ankoó nīmén mam mésyāāl á nlém-tē, ádolé mó áte.

20 Hée benon bé mbód bétímé ámbíd, békēmtē Dyōb, békēné-'ε mós áyāle mam mésyāāl níme bēwógé, bon bényínēne díd nēngáne bēnlāā'ε bó.

21 Ámbíd e e'pun waam, mbwε níme bēyagéé mwān, bēnchuí mós đin bán Yesue. Adé đin dós ángel ēmmadté mós achag bon nyaá ābē dyēm.

Bépééné Yesue á Ndáb-e-Dyōb

22 Bōob-pós, mbéndé e Mosee ehedáá bán, ámbíd e echyáa bébe mende áwobe nyě mwān bó sée mwān. Ade bémádé nē, Maria bó Joseb bēnkēén mwān á Jerusalem álúmed mós á'sō é' Sāngú.

23 Bēnkě nē nchoo ne ngáne éténlédé á mbéndé e Sāngú bán, Mwān a mwēnchóm téé awě bétúbné abum, bébe mós á mekáá mé Dyōb.

24 Bēnkě nē káōne ábe mende ne álóned mbéndé e Sāngú echě ehóbé bán mod ábe bé élāá bébe káa mbəngé ésad ébe.

25 A Jerusalem wē, mod ambé bán Simione. Ane mod anwón abé áde atəngéné á'sō é' Dyōb, ákongé-'ε mbéndé é Dyōb. Edəádə əche Esáá émbē ne mós. Asiné'áá pónde echě Dyōb désongé alongé á bad bé Israel.

26 Edəádə əche Esáá ēmməd-te mós alúmed nēn áá, éewáá ésebán ányiné Ane awě Sāngwée Áwógté.

27 Edəádə əche Esáá émbəl Simione ankě á Ndáb-e-Dyōb. Dós Maria ne Joseb bépééné awab mwān Yesue áhed, ngáne mbéndé éhéde'áá.

28 Simione ankobén bó mwān, abwáá mós, bon ákēmtē Dyōb nēn áá,

29 "A-Sāngú, ngáne élónté ádōn akag, téd-tō me, ríkag ne nsə.

30-31 Ayāle míd mímēm rínyiné awōn mod a e'soosōn awe ébōnséné wée moosyāal ányín.

32 Abē e'nyínen bé ekide ábe bēbəl bad ábe béesě bad bé Israel ábíi wε, ápéén-ne edúbé wée ábōn bad bé Israel."

33 Josebe ne Maria bēmbē menyáké áwóg mam níme bēhóbé tēngene awab mwān.

34 Hée Simione ánámté bó, bon álāngē Maria áá, "Nōné', anén mwān awě nyényíneé nēn, Dyōb dós álómé mós. Abəl bad behóg békud ebébtéd, ábíní-'ε békūd e'soosōn á alon á Israel. Abē nēngáne e'chemléd é' Dyōb, bon ekud é bad étíi mós ámín, bētəngān mós.

35 A pónde eched mod téé níme mbeltéd mēn mébídeđ níme mewēmtēn áwed. Hée ndutul ésongé wε á nlém née nkwáté."

36-37 Nkal é'dəádə a mmwáád nhóg abéde, đin démbē mós bán Anaa, mwān awe Panuele awě abíde á túmbé e Aseε. Anaa anchūn bwāmbwam. Bós nchóm bēndyεé mwě saámbé á e'wóngé, bon ályāgē mós akúd káōn ne á móom mé mwé waam

ne mwě níniin. Eésyənge'áá á Ndáb-e-Dyöb. Akánné'áá nkuu ne müte, ádidé-'ε yǎl nzaa á mekáne-té.

³⁸ Ade Maria bó Joseb bépééné Yesue á Ndáb-e-Dyöb pεenén, Anaa ambé áhed. Héε ábóótédé Dyöb áken, ákanlé-'ε bad nkalan təngeane ane mwän. Abé bad bébédéε bad ábe bésíné'áá pónidé eche Dyöb déwəbée dyad á Jerusalem. Anláá bó nyaa e mod eché ane mwän ábē.

Josebε bó Maria bétimné

mwän ámbid á Nazaret

³⁹ Ade Maria bó Joseb bémádné mam mésyāal ngáne mbéndé e Sánjú éhéde'áá, bēntim áwāb dyad á Nazaret á alon á Galilia.

⁴⁰ Ene pónidé mwän mó-'ε ákwogé', áwūē' áte, debyéé ákwogé mó, nsimé ní Dyöb mó-'ε níhīdē mó.

Yesue akii á Ndáb-e-Dyöb

⁴¹ Bəəb-pəə, émbē bán, mwě téé Yesue sáá bó nyan bekágé'áá á Jerusalem áyāle Ngande e Nnyime-ámīn.

⁴² Ade Yesue ápédé dyöm á mwé ne níbe, bóbəə bēnké á ngande ngáne émmēténne abé.

⁴³ Ngande emaa-'áá boŋ nyaá bó sán bésūē' á dyad. Yesue anlyəg ámbid á Jerusalem ésebán bēbí.

⁴⁴ Mewēmtēn mémbe bó nēn bán, adé á echon éche ésúé'áá. Boŋ áde békékeé bootya mbwembwe kóəŋ ne ngukél, dóə bēbóótédé mó áhed, bésēdtē mó wéε bad bé túmbé ne bad ábe bóbəə bébyééné.

⁴⁵ Anyín áde béenyíneé mó, bēntim ámbid á Jerusalem áhed mó áwed.

⁴⁶ Alóntēn e'pun é'láán dóə bétimé mó adibed á Ndáb-e-Dyöb. Andyéé áfintē e bemeléede, áwōglān bó, ásedtē-'ε bó mam.

⁴⁷ Mod téé awé anwóg mam níme Yesue áhóbé'áá, ambé menyáké áyāle nsōŋtēn níme ánwōŋgē ne nyaa eché ákwéntánnáá bó.

⁴⁸ Ade nyaá bó sán bényíneé mó, yǎl enkóm bó áte. Dóə nyaá ásedtēé mó áá, "A-mwän, chán-nō ébélé sé nēn? Sé sōŋ sékómé wε áhed, sétagé-'ε áte."

⁴⁹ Boŋ Yesue ankwentēn bó áá, "Cheé ékáo boŋ nyéhédé mε? Nyénkēmbí'ε bán, ntāŋgéné abé á ndáb eché echem Sán-ε?"

⁵⁰ Bēnkēnhēnlé dyam áde áhóbé asōŋtēn.

⁵¹ Ámbid e nē, dóə Yesue áhídé nyaá bó sán, boŋ bóbəə bésūē' á Nazaret. Enkēnwúénné bó nló áte. Nyaá-'ε ankoó nímén mekan mésyāal á nlém-té.

⁵² Ngáne Yesue ákwógé'áá, debyéé dómpe ákwógé'áá mó. Nsimé ní Dyöb ne ní baányoŋ níhīdē mó.

3

Jone, Ndusene aboŋsan nzii

(Mat 3.1-12; Mak 1.1-8; Jon 1.19-28)

¹⁻² A pónde echë nkamlene Tiberiose, ákēbēē Kaisēē a Roma áyāle dyōm á mwě ne rítáan, Dyōb dénlōm Jone mwān awe Sakaria ne nlébtéd á ehyānge wée ábédé. Ene pónde-’ē dōo Pontus Payledē mó-’ē ábédé Nkamlene á Judeya, Herōde ákamlán alonj á Galilia, mwānyan Filibe-’ē ákamlán alonj á Ituria ne alonj á Trakoniti. Boŋ Lisania mó-’ē akamlánnáá alonj á Abilene. Mmê mesú mēn-naá Anase bó Kaifase bēbédé beprise bēmbáámáa.

³ Jone abwágé’áá mebwóg mésyāāl níme mélājnédé edib é Jodan. Akag ákalé eyale é Dyōb nēn áá, “Nyétede abel dé mbéb, nyékud edusen ábel boŋ Dyōb álagsen nyé mbéb.”

⁴ Nēn dénlōnēd chōm-ēē éténlédé á kálag echë nkal é’ dāédān Yesayaa bán,

“Ehāngé ébidé á ehyānge bán,

nyéboŋsen epe éche Sāngwéé.

Nyétií echë nzii.

⁵ Nyélōned nhog té.

Nyésuded mbōod ne ekone té.

Nyétií mebwóg níme méhyómé.

Nyétaled mebwóg níme médé pwōgléd pwōgled.

⁶ Abel boŋ moonyonj asyāál ányín ngáne Dyōb ásoo’ē alonjé á bad.”

⁷ Ndun e mod empě wée Jone béhedé bán, ádusen bó. Mó-’ē ásédte bó aáken, “Píí é nyā chēn! Nzéé múmó alāngé nyé áá nkáásé ní Dyōb níhúe’ boŋ aléb-pe nyé áá nyékúme abāngé?”

⁸ Nyéchyáa e’pum ábe é’lūmte bán nyétedé abel dé mbéb, tómaa áhōb áwen nlém-té bán, ‘nyédé bán ábe Abrahamē, nyékudté nkógsen ní Dyōb.’ Boŋ ríláa nyé nēn mēé, Dyōb áhele ábenléd nímén meláá átīmēd mó bán ábe Abrahamē.

⁹ Bōob-pōó, ehón émáá anaa á nkanj ní mel. Né-ōó, bwel ké é’héé ábe béechyāā’ e’pum é’ bwám, békweł bó, bēbwēm-me bó á muú-te.”

¹⁰ Hē dōo, bad bésēdteé mó bánken, “Chán-nō sébenlé bōob?”

¹¹ Jone antimtén bó áá, “Mod awě awóó mbóté ébe, ábe póg wée ane awě eewóo chōmchōm. Ane awě mó-’ē awóó ndyééd, ákabe bad ábe béewóo.”

¹² Belad bé tááse ábe bōmpē bēnhyě edusen akud bēnsédéd mó bán, “A-meléed, cheé sébenlé?”

¹³ Antimtén bó áá, “Nyéesanjé tááse tómaa ngáne betífidé.”

¹⁴ Nguse é sánze chó-’ē énsédéd mó bánken, “Chán-náa sé, sébel chán?” Jone ankwentén áá, “Nyéēkobné bad mōné. Nyéebáné-’ē bad mekan áyāl ngēn, boŋ nyébē menyinje ne chōm-ēē nyékudéé nēē nsábe.”

15 Bɔɔb-pɔɔ, bad ábe bébéde áhed, nímab mewêmtɛn mêmbootéd acháge ne e'lyág bé nlém, békɔglád á nlém-tê nzé édé bán Jɔne mó adé Ane-awě-Béwógté.

16 Héé Jɔne átímtanné bó moosyǎl aá, “Ndusan nyé bɔɔb ne mendíb, boŋ mod ahúe’ awě atómé me. Meékwognedéé áhune ké nímē nkɔɔd mé metámbé. Adusén nyé ne Edǎádəŋ éche Esáá, ádusén-ne nyé ne muú.

17 Awánlé échē epeben á ekáá, ábel nén, ápeb níme menyán ámín. Nzé amadé, álád mbum é bwám áte, ákōō chó. Boŋ álád e'pǎá, ahyáád bó á ebonde é muú éche éédímē’.”

18 Né-ɔɔ Jɔne alébé’áá bad ne ekud é póle émpēe, ákanlé-’e bó nkalanŋ ní bwám.

19 Jɔne anhób kǎŋne wéé nkamlɛne Herɔde aá, abelé mbéb ngáne áwóó Herodyase, mwaád awě mwǎnyanŋ, nchoo ne e'bébtéd bé mekan bémpēe ábe ámbɛnlé.

20 Abád-te áyǎle nímē mbéb n̄syǎl Herɔde anhé Jɔne á mbwɔg.

Bédúséné Yesue

(Mat 3.13-17; Mak 1.9-11)

21 Bɔɔb-pɔɔ, áde Jɔne áamáá ekud é bad adusen, Yesue mó ámpē ampě aá ádusen mó. Ade áamáá mó adusen, ábwɔg-ábwɔg ankáné. Ade ákǎnnéé nē dɔɔ ngob e dyɔb énédnédé.

22 Hé-'aá Edǎádəŋ éche Esáá ébidé ngáne élǎá, boŋ ésudé mó á nló m̄ín. Ehób chómpē émbid ádyɔb nén, “Edíi awem mwǎn á nlém awě n̄dǎá bwámbwam. Ndé menyinje ne wɛ.”

Abum á ndáb áde Yesue

(Mat 1.1-17)

23 Yesue ambé dyam móom mé mwě méláán boŋ ábootád níme nsón. Bad bényíné’áá mó n̄éé mwǎn awě Josebe. Josebe ambé mwǎn awe Elié. Elié ambé

24 mwǎn awe Matate. Matate ambé mwǎn awe Levié. Levié abédé mwǎn awe Melekyé. Melekyé ambé mwǎn awe Janné. Janné ambé mwǎn awe Josebe.

25 Josebe abédé mwǎn awe Matatya. Matatya ambé mwǎn awe Amɔse. Amɔse abédé mwǎn awe Nahumé. Nahumé ambé mwǎn awe Esilyé. Esilyé ambé mwǎn awe Nagaya.

26 Nagaya abédé mwǎn awe Maate. Maate ambé mwǎn awe Matatya. Matatya ambé mwǎn awe Simɛné. Simɛné ambé mwǎn awe Joseke. Joseke ambé mwǎn awe Jodaa.

27 Jodaa abédé mwǎn awe Joanane. Joanane ambé mwǎn awe Resa. Resa ambé mwǎn awe Serubabele. Serubabele ambé mwǎn awe Salatyé. Salatyé ambé mwǎn awe Nerie.

28 Nerie ambé mwǎn awe Melki. Melki ambé mwǎn awe Adié. Adié ambé mwǎn awe Kosamé. Kosamé ambé mwǎn awe Elamadame. Elamadame ambé mwǎn awe Ere.

²⁹ Erε ambé mwän awe Josua. Josua ambé mwän awe Elesaa. Elesaa ambé mwän awe Jorimε. Jorimε ambé mwän awe Matatε. Matatε ambé mwän awe Leviε.

³⁰ Leviε ambé mwän awe Simionε. Simionε ambé mwän awe Judaa. Judaa ambé mwän awe Joseβε. Joseβε ambé mwän awe Jonamε. Jonamε ambé mwän awe Elyakimε.

³¹ Elyakimε ambé mwän awe Meleya. Meleya ambé mwän awe Mena. Mena ambé mwän awe Matatε. Matatε ambé mwän awe Natanε. Natanε ambé mwän awe Dabidε. Dabidε

³² mwän awe Jesε. Jesε mwän awe Obεδε. Obεδε ambé mwän awe Boase. Boase ambé mwän awe Salmonε. Salmone ambé mwän awe Nasonε. Nasonε

³³ ambé mwän awe Aminadabε. Aminadabε ambé mwän awe Ademinε. Ademinε ambé mwän awe Areniε. Areniε ambé mwän awe Hesarone. Hesarone ambé mwän awe Perese. Perese ambé mwän awe Judaa.

³⁴ Judaa ambé mwän awe Jakobe. Jakobe ambé mwän awe Aisige. Aisige ambé mwän awe Abrahamε. Abrahamε ambé mwän awe Tera. Tera ambé mwän awe Nahο. Nahο

³⁵ ambé mwän awe Seruge. Seruge ambé mwän awe Rewεε. Rewεε ambé mwän awe Pelege. Pelege ambé mwän awe Eβεε. Eβεε ambé mwän awe Sela. Sela

³⁶ ambé mwän awe Kananε. Kananε ambé mwän awe Apasadε. Apasadε ambé mwän awe Semε. Semε ambé mwän awe Noa. Noa ambé mwän awe Lameke.

³⁷ Lameke ambé mwän awe Metusela. Metusela ambé mwän awe Henake. Henake ambé mwän awe Jaredε. Jaredε ambé mwän awe Mehalele. Mehalele ambé mwän awe Kenanε. Kenanε

³⁸ ambé mwän awe Enose. Enose ambé mwän awe Seta. Seta abédé mwän awe Adamε. Adamε-ε abédé mwän a Dyöb.

4

Satanε akagé Yesue

(Mat 4.1-11; Mak 1.12-13)

¹ Βοοβ-ποό, áde Yesue abidé á edíb é Jodan, anlón ne Edáédəη éche Esáá. Entimén mó á ehyánge.

² Andyεé áwed móom mé e'pun méniin, Devəle ákagé mó. Mmé mesú mésyāēl enkēndyáá chōmchōm. Ambīd e né-ōō nzaa ewagáá mó.

³ Dō Devəle álāngeé mó aá, “Nzé wε-εé edé Mwän a Dyöb, kamlén ádén aláá wεé, átim ewele.”

⁴ Yesue antimtén mó aá, “Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, ‘Saké ndyééd chēmpen edide moonyon á alongé.’ ”

⁵ Héε Devəle ákééné mó á ekone mīn, álūmtē mó melonj mé nkōηsé mésyāēl áyāle mwă esónj é pōndé.

⁶ Dóo álângeé mó aá, “Nóné’, bébágé me nkamlen ámín e ábén bwēm é’syāāl. Nwóó-’ε kunze ábe mod ké ahée awe rídáá abe. Měbě we mó.

⁷ Né-óó nzé ebagé me edúbé, né wée ewóó ábén bwēm é’syāāl.”

⁸ Yesue antimtén mó aá “Eténlédé nén bán, ‘Ebwógke’ Sánḡwéeé ádoḡ Dyöb meböbón, ébage-’ε mó edúbé. Mwēnpēn-naá étánḡéné abele.’ ”

⁹ Héε Satanε ákééné Yesue á Jerusalem. Atyēēmān mó á nzonḡe e Ndáb-e-Dyöb mín, boḡ álánḡé mó aá, “Nzé we-éé edé mwān a Dyöb, éheb á bwēle-mín hén, éhūn á ndoob.

¹⁰ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, ‘Dyöb dékamlén éche ángel áśáb we,’

¹¹ ‘épēm-me we ámín, ábel nén weébōmē ekuu á aláá.’ ”

¹² Yesue-’ε antimtén mó aá, “Kálag e Dyöb ehóbe nén aá, ‘Weékāḡé Sánḡwéeé, ádoḡ Dyöb áte.’ ”

¹³ Devæle amaá-’aá mó akāḡ áte menzii mésyāāl, boḡ áhidte’, áhāḡ mó mwā etál.

*Yesue aboótédé nsón á Galilia
(Mat 4.12-17; Mak 1.14-15)*

¹⁴ Yesue antīm ámbíd á Galilia. Edáádəḡ éche Esáá émbē ne mó, dīn dó-’ε ákanlád mó mbwóg áte ésyāāl.

¹⁵ Ayáḡté’áá bad áwab ndáb é mekáne, moosyāál ákēmtē mó.

*Bad bé Nazarēt béekobéé Yesue
(Mat 13.53-58; Mak 6.1-6)*

¹⁶ Ade ápédé á Nazarēt wée ákwógé, ansól á ndáb e mekáne á Mbwε-mé-nkóme-áte, ngáne ámménténné abel. Dóo átyéémé ámín, álán eped.

¹⁷ Bémbě mó nhíbe ní kálag é metelag níme nkal é’dáədəḡ Yesayaa. Anhuné chó áte, ákūnē eped éche ehóbe nén bán,

¹⁸ “Edáədəḡ éche Sánḡwéeé édé ne me, áyāle Dyöb ápwédé me aá, níbel ehánḡé é nkalan ní bwām wée betóótōkē bé bad.

Alómné me ehánḡé aá, bad ábe bédé á mehanḡé, béhide á mehanḡé,

aá, bad ábe békwdé ndím, bényīnēn

aá, bad ábē békude metuné á mekáá mé baáb, nhúd bó á metuné-te

¹⁹ aá níbel-le ehánḡé nén meé pónde epedé eché Dyöb álúmtéé bad ngól.”

²⁰ Amaá-aá alán, ádib kálag áte, ábag chó ámbíd wée mod awē anone ndáb e mekáne. Ankě ádyēē ásē, mīd mésyāāl ménoné mó.

²¹ Dóo álângeé bó aá, “Echén eped éche nyéwógé, élóné epun é’chii.”

22 Moosyā́l ankéméd mós, menyáké mékób bós áyāle kase e póle echē ebídáá mós á nsāl, bésēdté' bánken, “Kíné saá mwān awē Josebe mós nén-ε?”

23 Yesue ambád bós aláa aá, “Mbíí meé, nyéēkalé me ngan bán, ‘A mod a bwel, choód yāl.’ Nyéēlāā-’ε me bán, mekan míme nyéwógé bán mbelé á dyad á Kapenahum bán, mbel-láa mós áwēm dyad-tē hén.”

24 “Nláa nyé nén meé, nkal é'dáádəŋ eewóó'é edúbé áwē dyad.

25 Nyébíi-óó nén bán, á póndé eche Elaijaa, mbúú eechódéé áyāle mwē níláán ne eped. Nē dēmbēl sánkalaa a nzaa ambé alonj áte ásyā́l. Bekúd híin bémbē á mbwóg e Israel hén ene póndé.

26 Bonj Dyöb dénkēnlómmé Elaijaa áwāb. Anlóm mós dásō á alonj á Sidōn á dyad á Sarefa wēε nkúd a mmwāád ampée.

27 A póndé echē nkal é'dáádəŋ Elisha ámpē ndun e mod e meləŋ embé á Israel. Bonj Elisha enkēnsáádté mod a meləŋ ké nhóg awē ambíd á alonj á Israel. Namanε, mod awē ambíd á alonj á Siria mós ánsāádtē.”

28 Ade bad ábe bémbē á ndáb e mekáne béwógé-’ε nē, ekan enkōb bós áte.

29 Héε bépádté ásē, béhé mós abum ámín, békēēn mós á asóg á dyad. Ngáne bēnlōŋgē á ekone mín, bēntimén mós á mbám mé ekone ábel bétined mós á ekone sé.

30 Bonj ansam bós áfíntē, ákē-’ε mós.

*Mod awē edáádəŋ é mbéb émbēé áte
(Mak 1.21-28)*

31 Yesue ansyógé á dyad á Kapenahum á mbwóg e Galilia, ábootéd ayágéd á mbwε-mé-nkóme-áte.

32 Nyaa eche áyágté'áá enkóméd bad yāl áte bwāmbwam áyāle ábē e'yale bémbē ngíne.

33 A ndáb e mekáne wēε áyágté'áá, mod ambé awē edáádəŋ é mbéb ékámílánáá. Héε ábóótédé abón aá,

34 “Bób! A-Yesu, mod a Nazaret, cheé syánē déwōŋné? Ehyedé sé awúu-ye? Mbíí wε bwām. Edíí mod awē Dyöb álómé, awē asáá.”

35 Dós Yesue ákánne échē edáádəŋ é mbéb áte aá, “Lám, bíd ane mod áte!” Héε ébómé ane mod ásē áfíntē bad, bonj ébíde mós á yāl, ésebán élógné mós.

36 Menyáké ménkōb moosyā́l, bésēdté nhóg ne aníní bánken, “Nyaa e nhóbtéd ehéé nén-ē? Chán mod ákámílánne é'dáádəŋ bé mbéb ne kúmbe esyā́l, é'wōgnē-’ε mós?”

37 Dín dénkē mós mbwóg áte esyā́l áyāle mekan míme ábélé'áá.

*Yesue achōjté ekud é bad
(Mat 8.14-17; Mak 1.29-34)*

³⁸ Ade Yesue áhídté á ndáb e mekáne, ankě á ndáb wéε Simōne. Antán nées Simōne mwaád nyaá ákonléé, ahéb ámbáá dēnsog mó. Bénchāḡ Yesue bán, ádid mó bwām.

³⁹ Dóo Yesue ásídté mó á nkəg, awúlén ásē, aláá ahéb áded aá, áte de mó. Abwōg-ábwōg ahéb dēmmaá mó á yǎl, ásyāē ásē, ákōb-pε bó nken.

⁴⁰ Bəb-pəó, áde enyen ébóótédé asud, bad bésyāēl ábe bēnwōḡ bad bé nkole ábe békónlé'áá nkole nyaa ne nyaa bēmpēén bó áwē. Ambán nhóg téé ekáá ámīn, ádidé bó bwām.

⁴¹ E'dəádəḡ bé mbéb bómpe é'bidē ekud é bad á yǎl, é'bōnē' bán, "Edii mwān a Dyōb!" Ankáné bó áte, eémwage'aá-'ε aá béhōb akan, áyāle bémbíi bán, adii Ane awē Dyōb Áwógté.

*Yesue akalé nkalaḡ ní bwām
á ndáb é mekáne é bad bé Israel
(Mak 1.35-39)*

⁴² Mbwe mbwe pírib, Yesue ansyəó á dyad-tē, ákē á ahəḡgé á hōm. Bad bēmbóótéd mó ahəd. Ade bédíbté mó, bēnkēnháá mó etál áke hōm.

⁴³ Dóo álāḡgéé bó aá, "Ntəḡgéne áke á myad mémpēe, ábel nén nílaa bómpe nkalaḡ ní bwām təḡgene nkamlēn ní Dyōb. Mmēn nkalaḡ móó nkəá boḡ Dyōb álōmē me."

⁴⁴ Né-óó akalé'áá nkalaḡ ní bwām á ndáb é mekáne é mbwóg é Judeya.

5

*Yesue apwədəé bambapεε
(Mat 4.18-22; Mak 1.16-20)*

¹ Mbwe nhóg Yesue antyéém á nkin mé edib é Genesaret. Bad bēnləḡnéd mó áwóg eyale é Dyōb.

² Héε ányíne bétəḡgé myǎle mébe á nkin. Bekób-bé-súu bēnkēmbáá áwēd-te. Bəwópé'áá échab mbínzé.

³ Dóo ásolé á bǎle ábe Simōne, aláá mó aá, ásyəḡned mó á nkin. Adyéé-'áá á bǎle-tē, boḡ ábootéd bad ayóged.

⁴ Ade ámadé nē, anláá Simōne aá, "Kéén bǎle wéε ndib edíi, boḡ nyébwēm mbínzé."

⁵ Simōne antimtén mó aá, "A-Sāḡ, səkébwēm mbínzé nkuu rísyāēl, séékōbēē chōmchōm! Boḡ məbēl ngáne éhóbé."

⁶ Dóo bəbwémé mbínzé. Bēnkōb ndun e súu káəḡ mbínzé éhape'.

⁷ Bēnlēbē baáb ábe bēbédé á bǎle ábiníi bán béhye bəwōḡḡen bó. Ade baáb bépédé, myǎle mésyāēl mébe ménlōn ne súu káəḡ məbootéd asú ásē.

⁸ Ade Simōne Petro anyíne nê, ankwε Yesue á mekuu, áhōbē aá, “A Sánjú, sôn! Syəá wée ndíí áyāle ndíi mbelé-mbéb.”

⁹ Simōne anhób nê áyāle émbē bóobe baáb menyáké bwāmbwam anyín ndun e súu eche békóbé.

¹⁰ Menyáké ménkōb kóōne Jemse bó Jon, bán ábe Zebēdie, ábe bēmbē á ehoŋ é akób á súu. Héε Yesue álāngēé Simōne aá, “Weebáá’. Bootya chii nyētēdē bad nlém á abum áhíd me.”

¹¹ Ade bépééné nímab myōle á nkin, bēntédé chōm ésyāāl áhed, bébootéd-te Yesue ahíd.

Yesue achōjté mod awě meləŋ mékóbé

(Mat 8.1-4; Mak 1.40-45)

¹² Mbwe nhóg Yesue abédé dyad ahóg. Mod awě meləŋ mékóbé yāl esyāāl ampě awē. Anyín áde anyíne Yesue, ankwε mó á mekuu, áchāā mó aá, “A-Sán, nzé edəá ehεle ébēl me nsánj.”

¹³ Dóo Yesue ábídté ekáá, ábānē mó á yāl boŋ álāngē mó aá, “Ndəá, sánj!” Abwōg-ábwōg nímē meləŋ mēmāá ane mod á yāl.

¹⁴ Yesue anlāá mó aá, eelāngé modmod, aláá-’ε mó aá, “Kǎg élúmed yāl wée prise, ásimen wε. Ebag-ke mende ngáne mbéndé e Mosεε éhedéé álúmed bad wεé mósāā.”

¹⁵ Ké nēngáne Yesue ánkāngē mó aá eelāngé mod, dīn démbē ákag mó mbwóg áte esyāāl áyāle nímē mbeltéd. Nê dēmbēl ndun e mod éladné mó á nkəg, áwóg chōm éche áhóbéé, ne ábεl ádid bó bwām.

¹⁶ Boŋ nzé pónde empě mó, ayōgkē’áá atim á ahāngé, ákáne.

Yesue achōjté mod awě awédé eped

(Mat 9.1-8; Mak 2.1-12)

¹⁷ Mbwe nhóg ámpē Yesue ayógté’áá bad. Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bēmbē áhed. Bémbid dyad ne dyad téé á mbwóg é Galilia ne Judeya, kóōne á Jerusalem. Ngum e Dyōb empíí mó, ádid bad bé nkole bwām.

¹⁸ Dó-’aá bad behóg bépεεnéé mod á mekále mín awě awédé eped. Béhédé’áá nzii echě bésōnléé mó á ndáb-te, ánaad mó á’sō-te wée Yesue.

¹⁹ Bénkēnkudté etāl áyāle ndun e mod enlón áhed. Dóo béchágkē á ndáb mín. Dóo bēnédté nnōŋ, bésudéd ane mod bóobe mekále á etāle-tē á’sō-te wée Yesue.

²⁰ Ade Yesue anyíne adúbe ádē ábe bad bėwóó áte anlāá ane mod awě awédé eped aá, “Amúē, nłagséné wε mbéb.”

²¹ Dóo bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bėbóótédé anyoo áte bánken, “Ebál é mod éhéé ésyāā Dyōb nēn? Nzéé ahεle se áłagsén mbéb ésebán Dyōb dēmpen?”

²² Yesue anchem bó mewēmtēn áte. Héε ásedtεé bó aáken, “Cheé ékáá boŋ nyėwōō’ enén ndín e mewēmtēn?”

23 Ahéé adé dyam ásad, áhób wεé, ‘Nlagséné wε mbéb,’ káa áhób wεé, ‘Syáá ásē, ébooted akε?’

24 Bonj mēlūmēd nyé mεé, Mwān-a-Moonyonj awóó kunze álagsen mbéb á nkōhsé.” Hée álāngεé ane mod awě awédé eped aá, “Nlānge wε nén mεé, syáá ásē, étéd nímōj mekále, ésúε’ á ndáb.”

25 Abwōg-ábwōg ane mod anhidé ásē áfinté e bad, atéd nímē mekále, ásūē-’ε mó á ndáb, ákag ákēmtē Dyōb.

26 Menyáké ménkōb moosyáál awě ambé áhed. Hée bébóótédé Dyōb aken ne mbwóg áte bán, “Sēnyíne akan dé menyáké chii nén.”

Yesue achénlé Leviε

(Mat 9.9-13; Mak 2.13-17)

27 Ambíd e nê Yesue ansyáá áhed. Ade ákagké nê, annyín nsaad-a-tááε nhóg bán Leviε. Leviε andyεé ásē á ndáb eché ákóbáá tááε áte. Hée Yesue álāngεé mó nén aá, “Hídé mε.”

28 Dóó Leviε átyéémé ámín, áchēnē chōm ésyāál áhīdē-’ε mó.

29 Bóob-póó, Leviε anchǎg sǎñkalaa a ngande áwe ndáb á dīn áde Yesue. Besaad bé tááε híin ne bad bémpeε bémbē áhed.

30 Hée Befarisia ne ábāb bemeléede bé mbéndé bényonjεé áte wée Yesue ábē bembapeε, bésēdtē bó bánken, “Cheé ékǎá bonj nyáābe besaad bé tááε ne bebel bé mbéb bémpeε nyédyāg ndyééd, nyé mwāg-ke mīm hōm ahóg?”

31 Yesue antimtén bó ne ngan aá, “Bad ábe bedyéé bwām béétógnεnεé mod-a-bwεl. Bad ábe bεkonle’ bóó bétógnéné mod a bwεl.

32 Nyébíi nén bán, meépedεé áchéle bad ábe békóbnédé á’sō é’ Dyōb, bonj mpedé áchéle bebel bé mbéb mεé bésóg mbéb abεl.”

Nsεdtéd tǎngene

adid á yǎl nzaa á mekáne-té

(Mat 9.14-17; Mak 2.18-22)

33 Befarisia bémbād ahób bán, “Bembapeε ábe Jōne béménténé yǎl nzaa adid á mekáne-té. Melemlem né-’aá Befarisia ábāb bembapeε bómpē bébelεé. Cheé ékǎá bonj ábōj bedyāg ndyééd, bémwāg-ke mīm?”

34 Yesue ankwεntén bó ne ngan aá, “Chán bad ábe bélébpé á ngande e e’wóngé béhεle bédidé yǎl nzaa á mekáne-té áde mod awě akude sómbé ádíi adé ne bó?”

35 Bonj epun épě éche békobénné bó mod awě akude sómbé. Eché epun dóó bédidté yǎl nzaa á mekáne-té.”

36 Yesue anláá bó ngan aá, nzé mod ahóbe aá, mónabpe’ mbóté, eeséléé eped é abad áyāle mbóté ekóólé bonj á nabnáád mbóté e nchun. Nzé abelé nê, né asalé mbóté ekóólé. Ké eped ékōōlē-’ε éétǎngánné ne mbóté e nchun.

37 Melemlem nêngáne mod éētēdēē mīm mékōlē se ahé mó á nchun mé ntyág, se ápen. Ayāle nzé abelé nê, né mīm méhōd kááη ntyág rýéd, mīm mémād asyōge, ntyág-ke ámpē mbéb.

38 Bétāηgéné behé mīm mékōlē á apom dékōlē.

39 Bad ábe bō-ε bémwág mīm, béemaá'é mīm mé nchun amwé se behédé mékōlē. Bébele behób bán, "Saá mé nchun mó mébóó-ye?"

6

Nsēdtéd t̄ηgēne abel dé nsón

á mbwε-mé-nkóme-áte

(Mat 12.1-8; Mak 2.23-28)

1 Mbwε nhóg Yesue ne ábē bembapεε bétómé'áá á nzag e ngun-tē. Nén démbē á mbwε-mé-nkóme-áte. Abē bembapεε bēmbootéd e'sóg é' ngun apád, bépāgke', bédyág.

2 Nguse é Befarisia bényíné-'áá nê, boη bésēdté bó bánken, "Cheé ékáá boη nyébelé akan áde mbéndé éebagεé kunze ábel á mbwε-mé-nkóme-áte?"

3 Héε Yesue mó-ε áseđtεé bó aáken, "Nédē nyéeláá'é á kálag e Dyōb dyam áde k̄η Dabide ámbenlé áde nzaa ékóbé mó ne ábē bad-ε?"

4 Ansól á Ndáb-e-Dyōb mó ne bad ábe bēnwoón mó, atéd e'wεle ábe é'bédé nde e Dyōb, adyé. Boη eched mbéndé eébagεé mod ké nhóg kunze ádyē ábē e'wεle étōméé prisε. Mwēn andyé, ábē-'ε kááηne bad ábe bēnwoón mó donge."

5 Yesue ambádé bó áte aá, "Mwān-a-Moonyoη awóó nkamlen kááηne ámīn e mbwε-mé-nkóme-áte."

Yesue achōjté mod awē ekáá éwédé

(Mat 12.9-14; Mak 3.1-6)

6 Epun émpēe Yesue ankē á ndáb e mekáne. Ambootéd bad ayáged. Nén ámpē démbē á mbwε-mé-nkóme-áte. Mod nhóg-ke ámbé áhed awē ekáá émbáá éwédé.

7 Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bēnóné'áá mó chodchod, ányín nzé áđíd ane mod bwām á mbwε-mé-nkóme-áte, ábel nén békóben mó awusé.

8 Yesue mó-ε anchēm bó mewēmtēn áte. Héε Yesue álāηgεé ane mod aá, "Hyě étyéem átintē hén." Ane mod anwógén mó.

9 Dóo Yesue áseđtεé bad aá, "Nyéláa me ké édé mbéndé ábel mboη á mbwε-mé-nkóme-áte, káa ábel mbéb. Edé mbéndé áson alonjé á mod, káa áwúu mó?"

10 Ahóbē nê, anone-'ε bad á mesó. Dóo álāηgεé ane mod aá, "Sálé ekáá áte." Asále áde ane mod ásanlé ekáá áte, ekáá éndyεé mó bwām ámpē.

11 Nén dénkōbēd Befarisia ne bemeléede bé mbéndé ekan áte, behágké mó ápid mó mekáá.

*Yesue apwɛdé bembapɛɛ bé
nlomag dyôm ne bébɛ
(Mat 10.1-4; Mak 3.13-19)*

¹² Ambíd e pónde Yesue ankě á ekone mîn ákáne. Ankáne nkuu rísyā̄l ká̄n ne mbwɛmbwɛ.

¹³ Boŋ áde bîn é'kénlé, anchélé ábē bembapɛɛ, ápwɛdé dyôm ne bébɛ áwab tɪnté, áchágé bó aá, bembapɛɛ bé nłomag. Abē bembapɛɛ bé nłomag bébédéɛ,

¹⁴ Simone awe ámbagké dɪn aá, Petro, bó mwānyan Andreyá, Simone, Jakobe, Jone, Filibe, Batolomyo,

¹⁵ Matyo, Tomase, Jemse mwān awě Alfase, Simone mod a kán,

¹⁶ Judase, mwān awě Jemse ne Judas Iskariode awě antim Yesue asóm.

*Yesue ayágté, achōjté-'e ndun e mod
(Mat 4.23-25)*

¹⁷ Dóo bóobe bembapɛɛ bésyógké á ekone sé, bēpag á hōm áde átánlé. Béntān bembapɛɛ bēmpēe híin ne ndun e mod áhed. Ene ndun e mod embíd á mbwóg e Judeya-tē esyā̄l, á Jerusalem, ká̄ne á myad mé Tirɛ ne Sidon á nkin mé edib é nkwe.

¹⁸ Bēmpě nē áwóg Yesue eche póle, ne ábel nēn ádid bad ábe bēkonle bwām. Adidé'áá bad ábe edā́dā̄n bé mbéb é'tágté'áá bōmpē bwām.

¹⁹ Mod téé ahedáá aá mó nsidén mó ngáne émbēē bán, ngíne ebídé'áá mó á yāl eché edidé'áá bad bwām.

*Mekan mé nnam ne mé medim
(Mat 5.1-12)*

²⁰ Héé ábóótédé ábē bembapɛɛ akalɛn aá, "Nnam míbê ne nyé betóótōkē bé bad áyāle nyédé ásē e nkamlɛn ní Dyōb.

²¹ Nnam míbê ne nyé ábe nyédé nzaa bóob, áyāle Dyōb dékōdēd nyé.

Nnam míbê ne nyé ábe nyélebe bóob áyāle nyééwóó.

²² Nnam míbê ne nyé nzé édé bán ngáne nyéhídeé Mwān-a-Moonyon, bad békóó nyé, bēbáa nyé á yāl, bésyáa nyé, béchāge-'e nyé mîn mé mbéb.

²³ Nyéwóge bwām, nyébwɛɛn ámín mímē mbwɛ, áyāle nsábe míme nyékudté ádyōb ríchábé ámín. Melemlem nē dóo besáá bē' bóod bōmpē bésyáá'áá bekal bé'dā́dā̄n.

²⁴ Boŋ édé ngol ne nyé ábe nyédé nhon, áyāle nyēmaá echên ndɛ akud.

²⁵ Edé ngol ne nyé ábe nyékódé bóob, áyāle pónde ěpě eché nyétaké nzaa.

Edé ngol ne nyé ábe nyéwóó bóob, áyāle nyéélēb, nyéchīi-'e.

26 Edé ngɔl ne nyé nzé moosyáál ákêmté nyé. Nê dɔ́o ábāb besáá békém-táá bekal bé'dáádəŋ bé metóm.

Nyédəŋ bad ábe békós nyé
(Mat 5.38-48, 7.12a)

27 “Boŋ nlanŋe nyé ábe nyéwóglan me hén bɔɔb mɛé, nyédəŋ bad ábe béhede nyé kəkɔɔ, nyébenle-’ɛ bad ábe békós nyé mboŋ.

28 Nyénamed bad ábe bésyāŋtad nyé, nyékānnad-tɛ bad ábe bébele nyé nhel mé mekan.

29 Nzé mod abɔmé wɛ abén á akəg, ékunnéd mó ádíníí ámpɛ. Nzé mod akɔbné wɛ nímmōŋ nkobe, weebāŋné mó ké echon sôte.

30 Kénzée awě achómé wɛ chōm, bɛé mó. Mod ké ahée-’ɛ awě adumné wɛ bwēm, weéhɛdné mó b́ó ámbíd.

31 Kéchée éche édáá wɛé bad bébel áwōŋ, ébel chó áwāb.

32 “Nzé nyédáá bad ábe bédáá nyé bēŋpɛn, né mekɛnag méhéé nyékudté ne nê? Káəŋne bebel bé mbéb bómpɛ bédəə bad ábe bédáá b́ó.

33 Nzé nyébele mboŋ dásō wɛé bad ábe bébenle nyé mboŋ bēŋpɛn, né nsyāŋ ríhée nyékudté ne nê? Káəŋne bebel bé mbéb bómpɛ bébele nê.

34 Nzé édé nén bán bad ábe nyélyágé nlém bán bómpɛ bébāl nyé bwēm bēŋpɛn bóo nyébálee bwēm, né nsyáəŋ ríhée nyékudté ne nê. Ké bebel bé mbéb bébále baáb ngáne bebíí bán bómpɛ bébāl bó melemlɛm.

35 Boŋ nyédəŋ bad ábe béhede nyé kəkɔɔ, nyébenle-’ɛ bó mboŋ. Nyébále-’ɛ bad bwēm ésebán nyésine dyamyam ámbíd e nê. Nê débəl Dyōb ábe nyé nsábe níme ríchábé á mín, nyéchəgnéd-tɛ bán, bán bé Dyōb á Ngum. Nyébii-’ɛ bán, Dyōb áde ngɔl ne bad ábe béēsāgnān Dyōb, ne ábe bébébé nlém.

36 Nyéwōŋ nlém ní ngɔl melemlɛm ngáne awêŋ Titée áwóó nlém ní ngɔl.

Nyaa echə bad bébidtée mbaku
(Mat 7.1-5)

37 “Nyéekáádté bad, boŋ Dyōb dómpɛ déékāádté nyé. Nyéehóbé bad, boŋ Dyōb dómpɛ dééhōbē nyé. Nyélagsan bad boŋ Dyōb dómpɛ álagsan nyé.

38 Nyébage bad, boŋ Dyōb dómpɛ ábage nyé. Akab áde nyékudté, békín d́ó, bépuméd-tɛ d́ó ámín, káəŋ ásyogke, boŋ bépémtéd nyé. Melemlɛm mé nhəgtéd níme ébenlédé móo Dyōb dómpɛ débɛnlédte.”

39 Yesuɛ ankalé bó ngan aáken, “Mod awě akwedé ndím ahɛle alyágéd waáb mod a ndím-ɛ? B́ó bad bébe béehúnné ebíi-yɛ?”

40 Mwän-a-ayáge eetóméé mod awě ayágte mós, bonj kénzée awě amadé ayáge áte, abelé abé ndágke eche awe meléede.

41 “Cheé ékáá bonj éwāmsān mwă púuted anyín á díd á wěn, ésebán ehle nkog míme rídé emöŋ á díd anyín?”

42 Chán éhele-se eláá mwānyonj wée, ‘Amúē, mwě, ríhúd wē mwă púuted á díd’, áde wéenyīnēē nkog míme rídé mmön á díd? Á-bedog-bad! Sébé éhúd nkog míme rídé mmön á díd, dós wétōŋ’ é púuted echě edé mwānyonj á díd anyín, bonj ehúd-te chós.

A epum dós bécheméé bwel

(Mat 7.16-20, 12.33-35)

43 “Alín á bwel á bwām déebeléé-se áchyáá e’pum bé mbéb. Alín á bwel dé mbéb-pe déēchyāā’ é e’pum é’ bwām.

44 A epum é bwel dós bécheméé alín á bwel. Ebyééné bwām bán, béēpādēē ngun á yǎl e mbísaŋ káa besabé á yǎl e mewán.

45 Mod a bwām abele bwām áyāle é’bide mós á nlém-tē wée bwām ékónnéde. Mod a mbéb-pe abele mbéb áyāle níbidé mós á nlém-tē wée mbéb nkónnéde. Edé nē áyāle, mam míme ríloné mod á nlém-tē, mós-’áá mébide mós á nsəl.

Belōŋ bé ndáb bébe

(Mat 7.24-27)

46 “Chán nyéchégée me pónde tée bán, ‘A-Sán, A-Sán,’ bonj nyéēbēlē dyam áde rílanģeé nyé?”

47 Mod tée awě apedé áwem, awě awóge ábēm e’yale, bonj ábelé-’e ngáne ríhóbeé, mēhagtén nyé nyaa e mod echě ákóó abé.

48 Adé née nlōŋ-a-ndáb, awě anlímé mekon mé ndáb se ásē, ásūmē ene ndáb eláá mīn. Edíb énlōnē, éból mós á ndáb-te ne ngíne, bonj énkēnhenlé chós apán, áyāle ambíí chós alōŋ.

49 Bonj kénzée awě awóge ábēm e’yale bonj eébele ngáne é’hóbeé adíi nēngáne mod awě anlōŋ ndáb ésebán asumme chós. Ade edíb ébólé mós á ndáb-te, ene ndáb enkwě melemlem mé pónde, epáá-’e nyaa eche ekamé ahagtēn.”

7

Yesue achōŋté mbaledé

awě mod ambáá a sánze

(Mat 8.5-13)

1 Bad bésyāēl bēnwōŋ mímén mekan míme Yesue áhóbé’áá. Ade ámáá mós ahób, ankě á dyad á Kapenahum.

2 A dyad-tē wē, mod ambáá a sánze é Roma ambé awě akamlan mbwókēl e sánze. Awě mbaledé nhóg awě ándəŋģé ákónlé’áá káōŋ áhedé awé.

³ Née ane mod ambáá a sánze áwógé Yesue dúu, anlóm belyáged bé dyad aá béchênled mó Yesue, áhye áhood awě mbaledé.

⁴ Bépédé-'aá wée Yesue, bon béchāā mó ne nlém nhóg bán, “Hyě éhébe ane mod. Adii mod awě atāngéné mímonj nhébe akud.

⁵ Adāá adēd alonj á bad, alónge-'e syānē ndáb e mékáne.”

⁶ Yesue anwoón bó. Bon áde ákwógé ape á ndáb wée ane mod ambáá a sánze, dōo mod ambáá a sánze ne álóméé baáb wée Yesue ámpē aá, bēláa mó bán, “A-Sánj, weétagté we yǎl, mmēn meékwognedéé ákob we nken áwēm ndáb.

⁷ Nén ábélé menkēnhēnlé ké ape áwonj e'só. Bon ké eyale chōo wēnhōbpē, awēm mbaledé ádyéé bwām.

⁸ Mmēn ndii mod awě adé ásē e nkamlēn, mmēn-ne nwóo sánze éche ríkamlanné. Nlānge póg mēé, 'Kǎg', ékǎg-ke nē dēn. Nlānge empée mēé 'Hyǎg', éhyǎg-ke nē dēn. Nzé nlānge awēm mbaledé mēé, 'Běl échén', ábélé-'e nē dēn.”

⁹ Ade Yesue áwógé nē, yǎl enkóm mó áte. Héé ákúnné e'só wée echonj é bad éche éhídé'aá mó, álāngé bó aá, “Ne mbále, nlānge nyé mēé, meényīnēē mod á alonj á Israel ké nhóg awě awóo nyaa e adúbe echě anén nken-e-mod áwóo.”

¹⁰ Atim áde bad ábe bēnlōmmē bétímé ámbīd á ndáb, bēntān nēngáne ane mbaledé ámáá bwām adyēē.

Yesue apuúdté nkúd a mmwaád mwān

¹¹ Eebeméé áte* Yesue ankě á dyad áde béchāgēé bán Nain. Abē bembapēē bémbē ne mó ne echonj é bad.

¹² Ade ápédé benben ne mmwe rí dyad, bad bēmbīdēn ndim mí mod míme mémbē mpōm mí mwān míme nyaá. Nyaá abédé nkúd a mmwaád. Ndun e mod echě embīd á dyad-tē, embé ne mǒ.

¹³ Ade Sāngú Yesue ányiné ane mmwaád, ankóbtén mó etyǎg. Dōo álāngéé mó aá, “Lénéd awé!”

¹⁴ Ansídé á'sō, ásitén mekále míme bēmpēmēē ndim mí mod ámín. Bepém bentyéem. Héé áhóbéé aá, “A-kódemod, nlānge we nén mēé, syāó ásē.”

¹⁵ Dōo ane kódemod echě anwé ésyāngé ásē, bon ébootáád dyam ahób. Héé Yesue ábágé mó wée nyaá.

¹⁶ Mbwóg ménkōb moosyāól, békēmtē Dyōb bán, “Nkal é'dāédənj ambáá abídé áwēd tīntē,” bēhōbē-'e bán “Dyōb ápíídé ábē bad!”

¹⁷ Mmēn nkalanj tāngene Yesue ménwōgnēd mbwóg e Judeya áte esyāól ne melonj míme médé benben.

*Jōne, Ndusenē alómé abē bembapēē wée Yesue
(Mat 11.2-19)*

* 7:11 Eebeméé áte: Donje á kálag dé'só éwóo: Née bīn é'sāngé.

18 Bembapεε ábe Jone bómpē bēnwōg nímén mam. Héε bekíí mó aláa.

19 Dóo átédé bébe, álomé bó wée Yesuε, áá béseded mó nén bán, “Wε-εé edé ane awě Dyōb áhóbé áá móōlōm-ε, ngé sébê sésine’ mod ampée?”

20 Abē bad bēpédé-’áá wée Yesuε, bēlāngē mó bán, “Jone, Ndusene álomé sé áwōη aaken, ‘Wε-εé edé ane awě Dyōb áhóbé áá móōlōm-ε, ngé sébê sésine’ mod ampée?” ”

21 Póndé eche bēpédé áhed nē, adidé’áá ekud é bad bwám ábe bétágnáá nkole nyaa ne nyaa, ábe bēnkūđ medim ne bad ábe e’đáádəη bé mbéb é’bédé áte. Ambēl bad hiiin ábe bēnkwě ndím bényinne’.

22 Héε átimtanné Jone ábē bembapεε áá, “Nyétime’ ámbid, nyéke nyéláa Jone mekan níme nyényinné đid ne níme nyéwógé. Nyéláa mó bán, bad ábe bēnkwě ndím bényinne’, ábe bésyágté’áá békag bwám, ábe meləη ménkōbpē bésáá.† Abe bēnkwě ndóg bēwógne’, ábe bēnwē, bēpuude’, nkalan nı bwám-me ámpē nıkalte’ wée betóótōkē bé bad.

23 Nnam mbē-’ε ne kénzée awě eéhəηlene ním á abum təηgene me.”

Yesuε aláηgé bad nyaa e mod echě Jone ádli

24 Ade mésénze níme Jone nímáá atim ámbid, Yesuε ambootéd ndun e mod echě embé áhed akale təηgene Jone. Ansédéd bó aaken “Póndé echě nyémbídtē áke dé atán Jone á ehyáηge, cheé nyéwēmtēnnē bán nyéēnyin? Apab á chyaá áde epub éságtéé-yε?”

25 Cheé nyénkéé anən? Mod awě ahédé kase é mesəη-ε? Nyébii nén bán, bad ábe bēwáa’ kase é mesəη, boη bétəgné-’ε yəl, bédyεε dásō á ndáb é kəη.

26 Cheé-ō nyénkéé anyin? Nkal é’đáádəη móo nyénkéé anyin-ε? Nē đēn! Ne mbále, nlāηge nyé meé, nyényiné mod awě atómé nkal é’đáádəη.

27 Jone mó adé ane awě bēhóbé’áá áde bétélé e’yale ábe Dyōb áhóbé áá,

‘Nóné’, nlóme nímēm mésénze níme mésēbē wε á’sō, áboηsen wε nzii.’

28 A mbále mod ké nhóg awě abidé á abum dé mmwaád eetóméé Jone. Boη ké nē, mod awě adé ndimten átintē e bad ábe bédé á nkamlən nı Dyōb, adé etógnén tómaa Jone.”

29 (Bad bésyāāl ábe bēnwōg chōm éche Yesuε áhóbé, kəηne besaad bé táásε bēnkwentēn bán ntii nı Dyōb nıtəηgéné, áyāle bēnkūđ edusen éche Jone.

† 7:22 *Asaad a yəl*: Nzé meləη ménkōb mod bétédé’áá mó née mod awě eesáa. Bébéné’áá mó bán eesité wée bad bédii.

30 Boŋ Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bénchīm yǎl kǎŋne ntíi ní Dyōb áyāle bémbāŋ edusen éche Jōne akob.)

31 Yesue ambád ahób aáken, “Cheé méhəgténné nyonŋel é bad e’chii? Chán bēn békóó abé?”

32 Bédíi nēŋgáne bēndem ábe bedyéé á dyad-tê, boŋ bélēbpē nhóg ne aníníi bán,

‘Sêtónŋé nyé e’lon, boŋ nyéeságéé.

Sékónné nyé nkəŋgé ní kwééd, boŋ ké nê nyéēchyē’ é awé.’

33 Ade Jōne, Ndusenε ápedé, eéyoke’aá ndyééd adyé, eemwáge’aá-ε mīm. Nyébootéd ahób bán, ‘Edəádəŋ é mbéb édé mó áte!’

34 Mwān-a-Moonyon apedé, ádyāŋ ndyééd, á mwāg-ke mīm, nyéhōbē bán, ‘Nyénóne mó, adəə ndyééd bwāmbwam. Mmwé mīmε ngēn, awonŋe belad bé tááε ne bebel bé mbéb.’

35 Boŋ kǎŋ ne á asóg, mod téé awē abíi dyam abelé ahób aá, nzii e Dyōb etəŋgéné.”

Mmwaád awē bēlágséné mbéb

36 Farisia nhóg anlébé Yesue aá ahyε ádyē ndyééd áwe ndáb. Ade ápedé áwed, andyεé ásē, ádyé ndyééd.

37 Mmwaád nhóg mó-ε abédé á dyad-tê wē, awē abédé mbélé-mbéb. Awóg áde áwógé bán Yesue adyāŋ ndyééd á ndáb e Farisia, ampeén apom á dyōg dé elod é bwām áhed.

38 Anyogén ásē benben ne mekuu míme Yesue, ábootéd achii, ásəbté’ mó mekuu ne mėsəd. Ampíné mó mekuu ne échē esid é nló, ámwāā mó mekuu álúmed edúbé, anyōnlé-ε mó mekuu ne áde dyōg dé elod é bwām.

39 Anyín áde ane Farisia ányíne nê, anhób áwe nlém-tê aá, “Nzé nkal é’dəədəŋ móō anén mod ánkəŋgé abé, né abágé’áá abíe’ nyaa e mmwaád eche anén mmwaád awē akidtan mó ádíi ne abé áde áwóó, né abíi-ε nén aá anén mmwaád adii mbélé-mbéb.”

40 Hée Yesue álāŋgéé mó nén aá, “A-Simōn ndəə wε mwā póle aláa.” Farisia ne ankwentén aá, “A-meléed, cheé édé? Kǎg á’sō, éláa mε.”

41 Dóo Yesue áhóbéé aá, “Mod nhóg abédé awē abálé’áá bad ngáb. Ane mod akálé’áá bad bébe melúm. Akálé’áá nhóg móom mé e’kálé métáan, aníníi-ε e’kálé étáan.

42 Bó modmod bénkēnhēnlé atuε. Né-óó anlagsén bó mod téé áde alúm. Bəəb-pəə, áyāle bó bad bébe, nzé-módé édúbpé wεé áttōmtēn mó adəŋ?”

43 Simōne antimtén mó aá, “Ndúbpé mée, ane awē alúm déntōmtēnnē achab ámín.” Dóo Yesue áhóbéé aá, “Etəŋgéné.”

44 Dóo ákunneé wée ane mmwaád, boŋ álāŋgē Simōne aá, “Enyíne anén mmwaád-ε? Ade nísólé áwōŋ ndáb, wenkēmbaá

me mendib weé íwobned mekuu. Boŋ anén mmwaád asáŋté me mekuu ne nímē mésəd, apíné-’ε mó ne échē esid.‡

45 Wenkênháá me tâl, boŋ taa mensıl hén, eésógéé me mekuu anyəle.

46 Wenkênwógédté me dyöğ á nló ákob me nken, boŋ awógté me dyöğ dé elod é bwâm á mekuu.

47 Edəŋge é ngíne éche anén mmwaád álúmté, édé nhəgtén ne alagsen áde ákúdé áyāle ekud é mekan mé mbéb éche ábélé. Mod-te awě béebudéé mbéb alagsen, eébūdēē edəŋge alúmed.”

48 Héε Yesuε álāŋgeé mmwaád ne aá, “Ekudé alagsen dé mbéb áyāle mbéb nímōŋ ísyāāl.”

49 Bad ábe bóbōó bedyágé’áá ndyééd bēnsədéd yāl bánken, “Ebál é mod éhéé chén éche éwóó kəŋne kunze álagsen mbéb?”

50 Yesuε anláá mmwaád ne aá, “Adúbe áde éwóó áchóŋté we, kăg ne nsaŋ.”

8

Nguse é bebaád éhíde Yesuε

1 Ambíd e nê Yesuε ambootéd ake myad ne myad, mémháá ne mésad. Akagé’áá, ákalé’ nkalaŋ ní bwâm mé nkamlen í Dyöb. Akééné’áá ábē bembapεε dyóm-ne-bébe.

2 Bebaád ábe e’dəádəŋ bé mbéb bém̄bēē áte ne ábe békónlé’áá nkole mém̄pēe, boŋ áchōōd bó, bómpē bém̄bē á echoŋ. Abē bebaád bēbédéε, Maria mmwaád a dyad á Matala awě ánhūdté e’dəádəŋ bé mbéb saámbé á yāl,

3 Joanaa, mmwaád awe Kusa, mod awě abédé nló áyāle bembəlede ábe Herəde, Susanaa ne ekud é bebaád bém̄pēe. Abē bebaád bēbēnládtáá ábab bwēm bēn, bétəgnán Yesuε ne ábē bembapεε.

Ngan e mbál-e-bū

(Mat 13.1-9; Mak 4.1-9)

4 Ekud é bad émbíd dyad ne dyad téé áhyε dé anyín Yesuε. Ade bēládné áte nê bōob, ankalé bó ngan nén aá,

5 “Nkwel-é-nzag nhóg ankě mbál asob á nzag-té. Ade ásobéé mó nê, doŋge dénhūn á nzii-té, betóm bé nzii bémad mó akəgted ámín, menən mómpē mémad mó asōm̄ted. 6 Doŋge dé mbál dénhūn á eláá mín. Mmē ménkōb, boŋ ménhyēlē áde méepedéé akwog, ngáne edíí bán ndəob e eláá mín eékoŋgéé mendib.

7 Doŋge ámpē dénhūn wéε mekōd médíí. Néε bóbōó békwoğē, mekōd ménkāŋ ábē bwēm.

‡ 7:44 A mbwóg e bad bé Israel, nzé mod akobé’áá mod nken, antəŋgén mó mendib abe áwobe mekuu, ahé mó tâl, awóged-te mó dyöğ á nló.

⁸ Mbál mémpēe méntān ndɔɔb e bwām. Mēnkwōg, ríchyáá-’e bwāmbwam. Donje dé e’sóg dénwālē mbwókél é mbum.” Ade Yesue ámadé nê, ambád áte aá, “Kézzéé awě awóó metúu áwóge’.”

Chõm éche ékǎá boŋ Yesue akalé’ ngan
(Mat 13.10-17; Mak 4.10-12)

⁹ Ambíd e pónde, Yesue ábē bembapεε bénlāā mó bán, atógnded bó ene ngan.

¹⁰ Héε álāngeé bó nén aá, “Dyōb ábágé nyé kunze ábii kun é nkamlɛn ní Dyōb. Boŋ bad ábe bélyágé ásē, bēwōg chó nēε ngan ábel nén, bényíne’, boŋ béecheméé, bēwóge’, boŋ béēsōŋtānnē.

Yesue atógké ngan e nwén-é-mbál
(Mat 13.18-23; Mak 4.13-20)

¹¹ “Bɔɔb-pɔɔ, rítógnded nyé ene ngan. Mbál rídii Eyale é Dyōb.

¹² Mbál níme ménhūn á nzii-tē rílúmte bad ábe bēwóge eyale é Dyōb, boŋ ámbíd e pónde Devæε áhyε ahúd bó chó á nlém-tē, ábel nén béédūbpē Dyōb se békūd e’sóoson.

¹³ Mbál níme ríhúné á meláá-tē rílúmte bad ábe, nzé bēwóge Eyale é Dyōb, békobe chó ne menyiŋge, boŋ échē eyale éewēnnádtē bó á nlém-tē. Bédúbpe Dyōb á esóŋ é pónde boŋ á pónde e mekágsɛn bédol yǎl ámbíd.

¹⁴ Mbál níme ríhúné á mekǎd-te, rílúmte bad ábe bēwóge Eyale é Dyōb, boŋ kǎŋ ne á asóg, mpúlé mé nkōŋsé, abud á bwēm awóŋ, ne menyiŋge mé nkōŋsé ríkǎŋ bó nlém áte. Nē ákǎá’, béehéléé kǎse é e’pum achyáa.

¹⁵ Mbál níme mǎ-’ε méntān kǎse e ndɔɔb, rílúmte bad ábe bēwóge Eyale é Dyōb ne nlém rísyāāl, békōō-’ε chó á nlém-tē. Nē ábele’ bēwesɛn kǎŋ béchyáá e’pum.

Nzé béchódé etrukán, béekōŋgéé chó
(Mat 4.21-25)

¹⁶ “Modmod eémāā’ε etrukán achod se ákōō chó á ebwǎg-sé, káa atíbéd chó á anŋ sé. Abelé ákēlē chó dásō ámín, ábel boŋ kézzéé awě asóle á ndáb, ányíne ekíde.

¹⁷ Dyam téé áde áde á e’kōŋned-te débíd á nhéné. Kéchéé-’ε éche énsóóm á e’kōŋned ébyēɛn, ébíd-te á enyɛn.

¹⁸ Né-ɔɔ, nyétéd pónde ngáne nyéwóglanné. Kézzéé awě awóó nsōŋtɛn ní kun é nkamlɛn ní mín, Dyōb débād mó nímmé nsōŋtɛn abε. Ane awě mǎ-’ε eewóo, ábōd ké éche áwémténé aá mówōō.”

Túmbé eche Yesue
(Mat 12.46-50; Mak 3.31-35)

19 Βῶῶb-ᾤῶ, áde Yesue nyaá ne baányanη béhyédé mó anyín, bénkênhenlé mó apε benben, áyāle etāl éēbēdeε ngáne ndun e mod ênləηnédté mó.

20 Δῶῶ bad béləηγεέ mó bán, “Pón nyoó bῶῶbe baányonη bétyéémé á ebwóg, béhede-’ε wε anyín.”

21 Ηέε Yesue átimtanné bó nén aá, “Bad ábe béwóge eyale é Dyῶb, bébelé-’ε ngáne éché eyale éhóbεé, bῶῶ béde awem nyaá ne ábêm baányanη.”

*Yesue ahóῶdté ekudkud
(Mat 8.23-27; Mak 4.35-41)*

22 Mbwε nhóg Yesue ansól á bῶle-tê ne ábē bembapεε, aláá bó aá, “Syāā déchabe pεd e edib eníníí.” Δῶῶ bébwógké eke.

23 A eke-tê wê, e’chó bénkōb Yesue. Hê dῶῶ ekukud étané bó áfíntê e edib. Mendíb ménsōl bó á bῶle-tê káəη, mam mébéén bó ebébtéd.

24 Ηέε békíí Yesue anyem ásē bonη béləηgē mó bán, “A-Sán, a-Sán, pón syánē dewág-ōō!” Δῶῶ ányémmé ásē, ákännē ekukud éched áte, éhῶῶ-’ε. Edíb éche éhódé’áá áte chómpē énsōg ahod.

25 Δῶῶ áσεdteé bó aáken, “Nédē nyéedúbpéé me-yε?” Nén dénkōbéd bó mbwóg, yəl-le enkóm bó áte bwāmbwam bésedté nhóg ne aníníí bánken, “Ebál é mod éhéé chén, éche ékamlan káəηne ekukud ne mendíb, káəη béwōgnē-’ε mó?”

*Yesue achōηté mod a Gerasin
awē e’dəῶdəη bé mbéb bémbēε áte
(Mat 8.28-34; Mak 5.1-20)*

26 Yesue ne ábē bembapεε bēnchabé edib, bootya á Galilia, bépē á múde mímíníí, á mbwóg e Gerasin.*

27 Ade ábidé á nkin ambomén mod a dyad nhóg awē e’dəῶdəη bé mbéb bémbēε áte. Ebédé etūn é póndé áde ane mod éēháge’aá mbóté. Eédyεε’aá ké á ndáb-te, nzése á soóbadε.

28 Anyín áde ányíné Yesue, ankwē mó á mekuu ne esaád á nsəl, ábōnē aá, “A-Yesu, Mwān a Dyῶb á Ngum, cheé sóo déwóηné? Sōn, weekógsán me.”

29 Nê démbē áde Yesue áamáá e’dəῶdəη bé mbéb akamlen aá, é’bíd mó áte. Ngen ne ngen, nzé e’dəῶdəη bé mbéb bénsōl mó áte, ké á mehanγé dῶῶ ámbēε, apádtádtáá bengῶbéngῶbē ábe béhéde mó á mekuu ne mekáá, bonη edəῶdəη é mbéb éκεεné mó á ehyánγe.

30 Yesue ansédéd mó aáken, “Chán dīn ádíí wε?” Ankwentén aá, “Amutεε.” Anhób nēηγáne e’dəῶdəη bé mbéb híin bénsōnlē mó áte.

* 8:26 *Gerasin*: Donγe á kálag dé’só áwóó *Gadara*, émpēe-’ε éwóó *Gεεsa*.

31 E'daádəŋ bé mbéb ábed é'cháá'áá Yesue bán, eehúnté bó á echóg échê éewóo asóg,†

32 Esog é nguu ébedé áhed édyāg medyé á mbám mé ekone. Dóo ábê e'daádəŋ é'cháá'é Yesue bán átede bésôl ké á esog é nguu-tê. Dóo Yesue ábágé bó kunze.

33 Abíd áde e'daádəŋ bé mbéb bê é'bidé ane mod áte, bésôl échê nguu áte. Dóo nguu éwúbpé ásē, ényāgté' á e'láá bé nkin mé edib, éhún á edib-tê, éhó'-ε.

34 Ade benon bé nguu bényíné nê, béntōm mehélé, békag békánlé bad nkalan á dyad-tê ne á mebwóg míme médé benben.

35 Awóg áde bad bəwógé-'áá nê, bəbwógé'-ε ásē áke dényīn dyam áde ábénlédé. Bépédé-'áá wéε Yesue ámbēē, bényīn ane mod awē ánhūdtē e'daádəŋ bé mbéb áte ngáne ádyéé mó á akéb, ahédé mbóté á yāl, ádyēē'-ε bwám. Dóo mbwóg ríkóbé bó.

36 Bad ábe bényīnēn dīd bēnkálé bó ngáne Yesue áchóŋtē ane mod.

37 Héε bad bé mbwóg e Gerasin bəlāngé Yesue bán ásyəə áwāb ndəəb, áyāle mbwóg ní ngíne ménkōb bó. Dóo ásolé mó á bōle-tê, bon ásuē'.

38 Mod awē bēnhūdtē e'daádəŋ bé mbéb áte anchán mó áá búmō békag, bon Yesue antiméd mó ámbīd áá,

39 "Timé' áwōŋ dyad, éke ékanle bad ndəle a dyam echē Dyōb ábénlé wε." Ane mod ansú á dyad, ákag, ákanle mod téé dyam áde Yesue ábénlé mó.

*Yesue apuúdté ngəndéré póg
áchōd-tε mmwaád ampée
(Mat 1.18-25)*

40 Ade Yesue áhúú, ndun e mod enhyē mó aságnen ne menyīnge ngáne émbēē bán bésíné'áá mó.

41 Héε mod nhóg awē béchágé'áá bán Jairuse ápédé áwē. Jauruse abédé nhóg áfīntē benkamlεε á ndáb e mekáne. Ankwe Yesue á mekuu, ácháā mó áá, áhyε áwe ndáb. Áá

42 míme mpəm mí mwān a mmwaád ríhede awé.

Ade Yesue ákagké áwed, bad bēnləŋnéd mó.

43 Mmwaád nhóg ambé áhed awē akōnlé'áá nkole míme mekií mébidé'áá mó á yāl pōndé ésyāāl. Mmē nkole mbédé mó á yāl á etūn é dyōm-a-mwé ne míbe ésebán modmod ahεle mó bwám adid.‡

44 Héε ábidé Yesue ámbīd, bon ásitén Yesue mesó mé nkobe míme ánwāā'é. Abwōg-ábwōg mekií ménsōg mó abíd á yāl.

† **8:31 Ebi:** Mewēmtēn mémbe bad bán e'daádəŋ bé mbéb bēbē á mbwog á ndib e ebī kóŋ né echab pōndé e nkógsen epedé. ‡ **8:43** Donje á kálag dé'só ébádé bán: *Ammād chōm ésyāāl éche ánwōŋgē abébed wéε bad bé mεl.*

45 Dóo Yesue áseɗteé aáken, “Nzé-módé asidténe me?” Mod-mod enkênkwenténné. Dóo Petro áhóbéé aá, “A-Sán, ngómē ndun e mod elɔ́nédé wε, kááɔ́ békáɔ́néné-’ε wε.”

46 Bon ké nê Yesue anhób aá, “Mod akidténe me, áyāle nwógé ngáne ngíne ebídé me á yāl.”

47 Ade ane mmwaád ányíne nê bɔɔb aá móðheleé yāl akoo, ambíd Yesue á’sō. Anə́’áá ne mbwóg. Ankwε mó á mekuu. Héε áhóbéé á’sō wéε bad bésyāā́l chǒm éche ékáá bon ásitén mó, ne ngáne módyéé bwám melemlém mé pónde.

48 Dóo Yesue áhóbéé aá, “A-mwān-a-mmwaád, adúbe ádōɔ́n ádíde wε bwám. Kǎg ne nsan.”

49 A pónde eche Yesue áhóbéé nê, dóo mod awè belómé wéε Jairuse ápedé bon áhōbē nén aá, “Weétǔgné wε Meléede ataged. Awon mwān amaá mó awé.”

50 Yesue awógé-’aá nê, bon álanḡē Jairuse aá, “Weewógé mbwóg! Dúbé dúbpén, né mwān ádyéé wε bwám.”

51 Ade Yesue ápedé wéε Jairuse áwe ndáb, enkênháá etál aá, mod ampée áhíd mó á ndáb-te éetóméé Petro, Jone ne Jemse, nchoo ne ane mwān sáá bó nyan.

52 Bad béchyé’áá, bélebé-’ε. Yesue anláá bó nén aá, “Nyéechyēē’. Ane mwān eewédeé, akúne kúnén.”

53 Bad bēmbotéd mó awɔɔ, ngáne bémǔí’ε bán amaá awé.

54 Héε Yesue áchǎngé mó ekáá, bon áchǎgέ mó aá, “A-mwān, páde áse.”

55 Dóo edə́ádəɔ́n étímé mó á yāl, apáde-’ε ásē ábwōg-ábwōg. Yesue anláá bó aá, bébe mó ndyééd, ádyê.

56 Yāl enkóm nyaá bó sán áte bwámbwam, bon Yesue anláá bó aá, béekanlé modmod dyam áde ábenléde.

9

Yesue alómé bembapεε dyóm-ne-bébe
(Mat 10.5-15; Mak 6.7-13)

1 Yesue anchélé ábē bembapεε dyóm ne bébe abwóg ahóg. Ambag bó ngíne ne kunze áhúd bad e’də́ádəɔ́n bé mbéb áte, ne ámad nkole nyaa ne nyaa.

2 Anlóm bó aá, béke békale nkalan mé nkamlen í Dyöb, béchoɔ́te-’ε bad.

3 Dóo álanḡéé bó nén aá, “Nyéewánlé chǒmchǒm á keε, ké ntón, ké ekwε, ké ndyééd káa ngáb, modmod eewánlé-’ε mbóté ébe.

4 Ndáb ké ehéé echē nyésólé áte, nyédyεε áwēd-te kááɔ́ ne mbwε míme nyésyǎngéé.

5 Dyad ké áhéé-’ε áde béekobéé nyé nken, nyétēdē dó, nyékūd-te ebumbú á mekuu álúmed nén bán échab ebébtéd éɔ́ne bēn.”

6 Héε bembapεε bébwógké ásē, békäg dyad ne dyad téé, békalé nkalaj ní bwâm, bédidé-’ε bad bwâm hõm ne hõm téé.

Herode atage dte

(Mat 14.1-12; Mak 6.14-29)

7 Bõob-põõ Herode awě akamlánnáá alonj á Galilia anwóg mam míme bébélé. Mewẽmtɛn métágé’áá mó áte áyāle bad behóg béhóbé’áá bán, Jõne apuúdé,

8 ábíní bán, Elaijaa atimé ámbíd á nkõnsé, bempēe-’ε bán, nkal é’daádəj nhóg a’bõód mó atimé ámbíd á alonjé.

9 Herode anhób aá, “Mẽmbel básēl Jõne nló. Nzéé ampée níwógéé bán abele nímén mekan?” Nê dêmběl ádāj aá mónyín ane Yesue.

Yesue adidte ndun e mod

(Mat 14.13-21; Mak 6.30-44; Jõn 6.1-14)

10 Ade bembapεε bé nlomag béhúú ámbíd, bénlāā Yesue mam míme bébélé. Héε átédé bó bonj átimné bó á ahángé á hõm á dyad á Betsaida.

11 Ade amute á bad áwógé nê, dénhid mó áwed, kááj bétán mó. Ankob bó bwâm, ákanlé bó póle e nkamlɛn ní Dyõb, áchojté-’ε bad ábe béhéde’áá bwâm adyεε.

12 Ade ngukél épédé dõõ bembapεε belānge Yesue bán, “Ch-ené ábén bad, bétimé’ á myad-tê míme médé benben, ábel béhed ndyééd ne hõm áde bénaá’é. Ndyééd eésaa hén, e’nonj-’ε béesaá wée dédíí nén.”

13 Héε Yesue álanjgeé bembapεε aá, “Nyé bó nyébe bó chõm éche bédyēē.” Dõõ béhóbéé bán, “Sẽwóó e’wεle é’taan ne sũu ébe. Ene ndyééd éhēlēē bad básyāāl akwog.”

14 Mesonjé mé bad ábe bébéde áhed mēmbē e’kálé é’taan. Bonj Yesue anlāá ábē bembapεε aá, “Nyélad bad áte, nyékab bó bonj akab téé ábē móom mé bad métāan.”

15 Bēnkāb bad áte ngāne ánhõbpē.

16 Héε Yesue átédé ábē e’wεle é’taan ne échē sũu ébe, ákabé áte, ásāgnān Dyõb bonj ábagé bembapεε aá békabpe bad.

17 Bad básyāāl bēndyē, békód-te kááj ene ndyééd élyāg ásē, eche béládé áte e’lõj dyóm ne é’be.

Nzé-módé Yesue mwèn akóó abé?

(Mat 16.13-28; Mak 8.27-9.1)

18 Mbwe nhóg Yesue anchíb yāl áke dé akáne. Bembapεε bēnpen bóõ bēmbē áhed. Ansédéd bó aáken, “Nzé-módé bad bó béhóbéé bán ndé?”

19 Bēntimtén mó bán, “Donje á bad béhóbe bán, edii Jõne Ndusene. Donje áhõbē bán, Elaijaa, bempēe bán, nkal é’daádəj a’bõód atimé ámbíd á alonjé.”

20 Dõõ Yesue áhóbéé aá, “Bonj nyébēn-ne, nzé-módé nyéhóbéé bán ndé?” Dõõ Petro áhóbéé aá, “Edii Ane Awě Dyõb Awógté.”

21 Hée ásíméé bó etúu áte, álāngē-’ε bó aá béepanlé áte.

22 Ambád aá, “Mwän-a-Moonyon atāngéné ákūd metake hiin, bad bémbáá bóbbe beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé bébān-’ε mós á yāl. Bēwū mós, bon e’pun ábe é’lonténé é’láán, āpuú.”

23 Anláá moosyā́l áhed aá, “Kéńzéé awē adáá me ahíd ásob yāl mendíb, ápēm adē awōg mbwe téé, bon áhíde me.

24 Ayāle kénzéé awē ahede adē alongé ason, ābōd dós. Kénzéé-’ε awē abódé adē alongé áyāl echēm, ākūd alongé áde déemaá’.

25 Nsyááñ ríhée mod ákudté nzé akudé nkōñsé nsyā́l bon abós, ké’ε abódé échē edáádāñ.

26 Kénzéé awē ākwāgēn me ne ábēm e’yale, Mwän-a-Moonyon mómpē ākwāgēn mós á póndé echē ápéé ne ehúme échē, nédē ehúme é Sāñ ne ángel éche éśáá.

27 Bon á mbále, baahóg bédé nló ámín bób, béenyínénné kwééd díd, áde béēsēbpéé nkamlēn rí Dyōb anyín.”

Yāl ehāñléne Yesue

(Mat 17.1-8; Mak 9.2-8)

28 Née émadé ké e’pun waam, áde Yesue amáá ahób nē, ankéén Petro bós Jōn ne Jemse á ekone mín ákáne.

29 Ade ákānnéé nē, e’só bēnhāñlén mós á nló, nkobe nímē mós-’ε nípúbé féréd, nímwaá-’ε áte.

30-31 Abwōg-ábwōg bad bébe, Mosē ne Elaijaa, bémbídēn ehúme é ngum, bébootéd mós akalēn. Békálé’áá ngáne álōnēdtē ntíi rí Dyōb tāngene kwééd eche áwēē á Jerusalem.

32 E’chó bēnlōn Petro ne baáb á díd. Ade békábnédé bényín ehúme échē ne bad bébe áhed.

33 Ade ábē bad bébe bétēdtéé Yesue, dós Petro álāngéé mós aá, “A-Sāñ, ébós ngáne syāá dédíi hén. Délōñ e’bem é’láán, échōñ, éche Mosē ne éche Elaijaa.” Anhób nē ésebán abíi chōm éche áhóbéé.

34 Éépedéé ké amad á nsəl, bon mbag ébíd, ékúdtén bós. Nén dénkōbēd bós mbwōg.

35 Hée béwógé ehób ébide á mbag-tē nēn, “Mwän awēm mós nēn. Mós nípwédé. Nyéwógne mós.”

36 Emáá-’aá ahób nē dós bényíné Yesue mwēñpen. Bénkoó ádén akan ésebán bēkanle modmod dós.

Yesue achōñté kódemod

echē edáádāñ é mbéb émbēé áte

(Mat 17.14-18; Mak 9.14-27)

37 Ade bín é’sāngé, Yesue bóbbe bembapēe bēnsūd á ekone-sé. Ndun e mod ehye mós abomēn.

38 Hée mod nhóg á echon é bad-tē wē álēbpéé mós aá, “A-meléed, sōn, ncháa’ we méé, éñon awem mwän á díd. Adíi me mpōm ní mwän.

39 Edəəðəŋ é mbéb étagte mó. Nzé échəŋgé-'é mó, abelé abón esaád, ahún ásē, ánúadá káəŋ mehod mébīdē mó á nsəl. Elédte mó achene, né émáá mó yəl ached áte.

40 Məmpəén mó wée ábōŋ bəmpəe, nchəŋ bó məé, bəbīded mó edəəðəŋ é mbéb chē áte, boŋ béeheléé."

41 Dóo Yesue átímtanné aá, "Wáá, nyé bad bē' chii, mbeltéd nímēn méetyéeméé, nyéewóo-'áa adúbe. Chán mápəé nyé adyēen boŋ nyédúbé mə? Hyēné awoŋ mwän hén."

42 Ade ane mwän áhúé'é nē, edəəðəŋ é mbéb éched émpii ane mwän, ébom mó ásē, ánúadá. Dóo Yesue ákánne échē edəəðəŋ é mbéb áte, ádíđ ane mwän bwám, ábāg-ke mó wée sáá.

43 Menyáké ménkōb moosyál, ányín ndəle a akan awē Dyōb ábélé.

Yesue akánlé eche kwééd ngan ámpē

(Mat 17.22-23; Mak 9.30-32)

Ade bad belyágé bényágéé nē, áyāle chōm éche ébénlédé, Yesue anláá bəmpəe nén aá,

44 "Nyésōŋtēn dyam áde níhedéé nyé aláa bwám. Bébē Mwän-a-Moonyoŋ á mekáá mé baányoŋ."

45 Boŋ ábē bəmpəe bēenkēnsōŋtēnné chōm éche ánhōbpē. Embē née ngan echē elélé bó atóge, bəbáá'áá-'é mó asēded.

Nzéé atómténé mod ambáá abé á'sō é' Dyōb?

(Mat 18.1-5; Mak 9.33-37)

46 Bəmpəe bēmbootéd aswanŋtēn təŋgene mod awē atómténé mod ambáá abé áwab títē.

47 Yesue anchēm bó mewēmtēn áte. Antéd mwämpin ní mwēndem, ápēēn mó áwe akéb.

48 Dóo álāŋgéé bó nén aá, "Kénzéeé awē akobé anén mwän á đin áđēm, né akobé mə. Kénzéeé-'é awē akobé mə, né akobé ane awē alómé mə. Né-óó, ane awē adé mwämpin áwen títē, né mó atómé mod ambáá abé."

Mod awē adé awōŋ

(Mak 9.38-40)

49 Jōne anhób aá, "A-Sán, sēnnyín mod abíđte bad e'dəəðəŋ bé mbéb áte á đin áđōŋ, sēnláá-'é mó bán ásōg abel nē, áyāle éesaá ne syánē."

50 Dóo Yesue álāŋgéé bó aá, "Nyéelāŋgéé mó bán ásōg abel nē. Kénzéeé awē eetəŋgán syánē né adé ne syánē."

Bébáá Yesue nken akob

51 Bōob-póó, pónđé eche Yesue ántəŋgēnnē aké ádyōb embootéd apē. Né-óó, ammad atii aá, mótəŋgēnē aké á Jerusalem.

52 Hĕ-'aá álómé mésénze á'sō. Mĕnkĕ á mwă dyad a Samaria nhóg, ábele mó mboṅsĕn.

53 Boṅ áde ápédé áwed bad bé dyad bĕnkĕnkobpé mó nken áyāle á Jerusalem dōó ákágé'áá.*

54 Ade bembapεε, Jemse bō Jōn bĕnyíné nĕ, dōó bĕsédté Yesue bánken, "A-Sán, edǎá wεé séchéle muú ádyōb, ríhyε ríhyáad bó-yε?"†

55 Boṅ Yesue ankuné áwāb, ákānnĕ bó áte.‡

56 Hĕε bōbōó békíí á dyad démpĕe.

Bad ábe bĕmpon Yesue ahid

(Mat 8.19-22)

57 Ade bĕkagké nĕ, mod nhóg anláá Yesue áá, "Mĕhĭd wε kéhéé áde ékagké."

58 Dōó Yesue átimtanné mó áá, "E'bubwóg é'wóó ábab e'lóm wĕé bĕsóléé, menon-ne ámpĕ méwóó nímab mũm, boṅ Mwān-a-Moonyon eewóó'é hōm áde ábannéé nló."

59 Yesue anláá mod ampĕe áá, "Hyăg, éhĭde me." Boṅ ane mod antimtĕn mó áá, "A-Sán, mwĕ, rísĕbe rĭke rĭlíme echem sán."

60 Yesue anláá mó áá, "Mwĕ ndim rĭlímmĕ nímāb ndim ní bad. Boṅ wε, éhedne bán, éke ékanle bad nkalanj mé nkamlĕn ní Dyōb."

61 Mod ampĕe anláá Yesue áá, "A Sánjú, mĕhĭd wε, boṅ mwĕ, rísĕbe rĭke rĭlyágtĕn echem ndáb."

62 Boṅ Yesue anláá mó áá, "Kĕnzéé awĕ aboótédé hōm alí, boṅ ánōné' ámbĭd, eékwognedéé ábel nsón ásĕ e nkamlĕn ní Dyōb."

10

Yesue alómé bembapεε móom saámbé ne bébe

1 Ambĭd e nĕ, Sánjwĕé ampwĕd bembapεε bĕmpĕe móom saámbé ne bébe.* Anlóm bó á'sō bébe bébe dyad téé ne hōm téé áde ámbĭí'é áá móōpĕ.

2 Anláá bó áá, "Nzag echyáá bwāmbwam, bwĕm é'hĕdnad apád, boṅ bepád béebuu'é áte. Né-óó, nyékānne nĕn bán, nwóó-nzag álóm bepád.

3 Nyékag-kóó, boṅ nyébĭi bán nlóme nyé nĕe rĭdyōṅ ní mbód áfĭntĕ e ngǎ.

* **9:53** Alon á Samaria démbĕ átĭntĕ melonj mé Galilia ne Judeya. Boṅ bad bé Israel bĕnkĕnkobpé bad bé Samaria nĕe baányan. Né-óó bad bé Samaria béekwĕntannaá bad bé Israel ábe bĕbíde'áá á Galilia nken akob nzé bĕkágé'áá ngande achog á Jerusalem. † **9:54** Donje á kálag é'só ébáde bán: *nĕṅgáne Elaijaa ámbĕnlé*. ‡ **9:55** Donje á kálag dé'só ébáde bán: *anhób-pe áá, "Nyéebĭi' é edǎádǎṅ éche ékamlan nyé. Mwān-a-Moonyon eépĕdeé áwĭu bad, apĕde dǎs' ásonj bó."* * **10:1** Móom saámbé ne bébe: Donje á kálag dé'só áwóó: *móom saámbé*.

4 Nyéewánlé ekwε é ngáb á yǎl, ké ekwε empée, káa metámbé. Nyéēbwāg-ke mod alaled á nzii.

5 Ndáb ké ehée eche nyésōnlē, nyéleled bó nén bán, ‘Nsan mbê ne nyé.’

6 Nzé mod a nsan adé áhed, né nímēn nsan mébē ne mó. Nzé eésé, né métimén nyé bēn.

7 Ndáb ké ehée eche nyésólé, nyédyēē áhed. Nyéēpenlád ndáb áte. Nyékob-pe kéchéé éche bébageé nyé ádyé káa ámwé, áyāle mod a nsón atāngéné née ákudéé míme nsábe.

8 Dyad ké ahée áde nyépédé áte, boŋ békob nyé nken, nyédyē kéchéé éche bébágé nyé.

9 Nyédide bad bé nkole bwám, nyélaa-’ε bó nén bán, ‘Nkamlēn ní Dyōb nípédé nyé benben.’

10 Boŋ dyad ké ahée áde béekobéé nyé nken, nyéke á ntém nzii, nyéhōb nén bán,

11 ‘Ké échén ebumbú éche émbē sé á mekuu, sékudté nyé chó, boŋ ké nē nyébii bán nkamlēn ní Dyōb níde benben.’

12 Nlānge nyé meé, á epun é nkáásé, nkógsen míme dyad á Sodom dényinnē mébē mwāmpīn tómaa míme bad ábe bédé áde dyad áte békudté.

*Edé ngal ne bad ábe béekunne mbid
(Mat 11.20-24)*

13 “A-bad bé Korazin, ébēēn nyé ebébtéd! Ebēēn nyémpē ebébtéd á-bad bé Betsaida! Ayāle nzé émbē bán, ndale é mekan éche Dyōb ábélé áwēn myad, émbenléd nē á dyad á Tirε ne dyad á Sidōn, né bēnwāā melebe se etūn, bémwagtéd-te mbúmbú áyāl álúmed nén bán, béhāŋléné ádab abé dé mbé.

14 Boŋ mbwε mé nkáásé, nkáá míme bad bé Tirε ne bé Sidōn mébē mwāmpīn tómaa nímēn.

15 Nyé bad bé Kapenahum ámpē, nyéwēmtan bán, nyémaá ape ádyōb,

boŋ bésudéd nyé kāŋ se ásē á dù-á-muí.”

16 Héε álāngeé bembapeε nén aá, “Kéznéé awē awógné nyé, né awógné me, boŋ kéznéé awē abáá nyé á yǎl, né abáá kāŋne me. Kéznéé-’ε awē abáá me á yǎl, né abáá kāŋne ane awē alómé me á yǎl.”

*Bembapeε Móom saámbé
ne bébe béhúú ámbid*

17 Ade bembapeε móom saámbé ne bébe ábe Yesue ánlōmmē béhúú ámbid, bēnlāā mó ne menyīnge mésyāāl bán, “A-Sāŋ, kāŋne e’dáādāŋ bé mbé bēnsudéd yǎl áwεd e’só, atúb áde sétúbé wε dīn.”

18 Dóō Yesue áhóbéé aá, “Nnyíné Satanε ahúné ádyōb nēŋgáne emwεdmwεd.

19 Mbagé nyé kunze ádyaa nyă bóaobe bengaabobe bé mpwɛn ámín, ne átóm ngíne esyáál eche Satanɛ áte, Satanɛ ne ane awě akóó syánē. Dyamdyam déebɛnlé nyé.

20 Boŋ ké nê ámpē, menyinge míme nyéwógéé méēbāg nén bán, áyāle e'dáádəŋ éwógné nyé, boŋ pɛn nyéwóg menyinge dásō nén bán, mǐn méténlédé nyé ádyōb."

Yesuɛ awógé menyinge

(Mat 11.25-27, 13.16-17)

21 Abwōg-ábwōg Edáádəŋ eche Esáá† énwōgēd mó menyinge bwāmbwam, ahób aá, "A-Tê, Sánḡwéé a nkoŋ rí sé ne mí mǐn, nságnɛn mbê ne wɛ áyāle elúmté mpín mí bëndem mam míme ébánné bad bé debyéé ne bad bé nsòŋɛn. Ɛɛ, a-Tê, nê dɛn dáo édáá wéé, ébɛnled.

22 Nlāa nyé mɛé, Echem Sán ebagé mekan mésyāál áwɛm mekáá. Mod ké nhóg eékoŋtɛé mwān abii ésebé Dyōb Titéɛ. Mod ké nhóg-ke ámpē eebíí'ɛ ngáne Titéɛ ákóŋtɛ abé ésebé mwān, ne kénzéé awě mwān ádáá aá mólúmed mó."

23 Héɛ ákúnné wéɛ bembapɛɛ, boŋ álāŋgē bó á kun-tê nén aá, "Nsimé ne bad ábe bényíne' mekan míme nyényíneé nén!

24 A mbále nlāŋge nyé nén mɛé, bekal-bé-e'dáádəŋ híin ne kəŋ é bad híin bɛnwanén ányín mekan míme nyényíne ne áwóg mekan míme nyéwógé boŋ bɛnkényínné, bɛnkɛnwóg-kaá."

Ngan e mod a Samaria awě aboó nlém

25 Bóob-póó meléede a mbéndé anhyě Yesuɛ akəg áte aá, "A-meléed, cheé mébɛnlé boŋ ríkūd alongé áde déemaá?"

26 Yesuɛ antimtén mó aá, "Chán éténlédé á kálag e mbéndé. Cheé éláá áwēd-te?"

27 Meléede a mbéndé ankwɛntén aá, " 'Étəŋgéné bán édəŋ Sánḡwéé ádōŋ Dyōb ne nlém rísyāál, ne edáádəŋ ésyāál, ne ngíne esyáál, ne mewɛmtɛn mésyāál. 'Édəŋ-'ɛ mwānyon nêŋgáne echon yəl.' "

28 Yesuɛ anlāá mó aá, "Ebíí akwɛntɛn. Nzé ebɛlé áned, né wěkūd alongé áde déemaá"

29 Ngáne ane mod áhédé'áá aá mósuud yəl nzom, ansɛdéd aáken, "Nzé béchəgɛé wɛn nê?"

30 Atimtɛn mó, Yesuɛ ankāl ngan aá, "Mod a Israel nhóg akagé'áá eke, ambíd á Jerusalem, átimé á Jeriko. Ade ápédé á etún-tê, bechílb bɛnkōb mó, békōbɛn mó chōm ésyāál eche ánwālɛɛ. Bɛmbəmtéd mó kóáŋ áhédé awé. Dáo béchénné mó á nkəg rí nzii.

31 Priɛ póg chímpē esyōgk'é'áá melemlɛm mé nzii. Dáo átáné ane mod. Ambamé nkəg rí nzii nímíní.

† 10:21 Donḡe á kálag dé'só áwóó Edáádəŋ eche Esáá; émpɛɛ bán, échɛ edáádəŋ.

32 Mod a túmbé e Levi awě abel'é'áá nsón á Ndáb-e-Dyöb‡ awě mómpē ampě áhed, boŋ anyín mó, ambamé melemlem.

33 Boŋ mod a Samaria nhóg awe atómé'áá ene nzii, ampě áhed. (Bad bé Samaria βόσβε bad bé Israel béechemtannaá.) Ade ányíne mó, anwóg mó ngɔl,

34 ákē áhed, ahé mó mel á sii-tê, ákaŋ chós, boŋ ápēmē mó á ésel mín. Apeéne-'áá mó á dyad-tê, boŋ ásɔnlē mó á ndáb e beken, ábɔŋgē mó. 35 Née bɪn é'sáŋgé ahúd e'kálé é'táan, ábag nwóó ndáb áá, "Téd nén, étɔgnan anén mod, kéchéé émpēe éche wébēbēdtē, mētímtéd wē ámbíd á ehúu.' "

36 Héé Yesue áse dtéé ane meléede a mbéndé aáken, "Atíntē e ábê bad bé láán ábe béntān ane mod awě bechíb bēnlōgēnnē, ahéé anlúméd áá módē waáb?"

37 Meléede a mbéndé ankwentén áá, "Ane awě anwóg mó ngɔl." Héé Yesue álāŋgēé mó áá, "Kǎg-kǎ, wēmpē ébele' melemlem."

Mataa bó Maria békóbe Yesue nken

38 Yesue ne ábē bembapēe bēmpě mwǎ dyad nhóg. Mmwaád nhóg awe béchágé'áá bán Mataa ankób bó nken.

39 Ane mmwaád mwǎnyan abédé dīn bán Maria. Maria anhyě Yesue adyēe á nkəg, áwóg mekan míme áyágté'áá.

40 Boŋ Mataa anhágén áte ne nsón ní ndáb-te. Dós áhyédé Yesue aláa áá, "A-Sáŋgú, weenyíneé nén wēé, awem mwǎnyan atēdnédé mmēmpen nsón n̄syāēl-ε? Láá mó wēé, áhye áwōŋgen mē."

41 Boŋ Yesue antímtén mó áá "A-Mata, nlém n̄tage wē áte áyāle ekud é mekan.

42 Boŋ dyam ádé ahóg áde ákóó etógnén abé. Maria apwēdé dós, ádé-'ε bwām. Meéhēlē-'áá se n̄bel se békóbēn mó dós."

11

Ayáged dé mekáne

(Mat 6.9-13, 7.7-11)

1 Mbwe nhóg Yesue ambé hōm, ákánne'. Ade amáá akáne awě mbapēe nhóg anláá mó áá, "A-Sáŋ, yágéd sé ngáne békánneé ngáne Jɔne án'yāgēdtē ábē bembapēe."

2 Yesue anláá bós áá, "Nzé nyēhede akáne, nyéhōb bán, 'A-Tê, edúbé ébê ne ádoŋ dīn. Mmoŋ nkamlen níhye n̄téd etál.

3 Bǎg sé echēd ndyééd e epun é b̄in* mbwe téé.

4 Lagsén sé n̄mēd mbéb,

áyāle sémpē sēlagsan mod téé awě apǎnné sé, wēmwāg se sēhún á mekágsen-tē.' "

‡ 10:32 Mod a túmbé e Levi: Dyöb dēmpwēd enén túmbé ábel nsón á Ndáb-e-Dyöb. Bēwōŋgánnáá príse ánabe Ndáb-e-Dyöb áte ne áboŋsen ntíi ní mendē. * 11:3 Ndyééd e epun é b̄in; káa ndyééd e epun éche ehúe'.

⁵ Dóo áhóbéé aá, “Nzé ewóó wě̄n, boŋ ekií áwē melúde wεé, ‘Amúē, bál me e’wεle é’láán hê,

⁶ sôn, nkúde nken awē achabé abíd, awem nsón-a-echoŋ apedé áwēm. Meewóo-’áa chõm-ée ríchágtanné mó.’

⁷ Boŋ ane wě̄n mó-’ε atĩmténé wε á ndáb-te aá, ‘Weétagté me. Mmaá me ekob adib, syáábe ábēm bãn sēmaá anaa ásē. Méehēnlé apáde ásē ábe wε chõmchõm.’

⁸ Nláa nyé á mbále mεé, saké ké echoŋ éche nyédíí, chóo épād mó ásē. Boŋ abádnen áde wébādnēnnē wě̄n, dóo dékǎŋ boŋ apádé ásē, ábē wε kéchéé éche éhedeé.

⁹ Nlānge nyé nēn mεé, hēdén Dyõb, ábē wε. Hēd, Dyõb débēl enyín, kũm ekob, Dyõb dédíbnéd wε.

¹⁰ Ayāle kénzée awē ahēdné Dyõb, ákũd, awē ahede-’ε, ānyín. Kénzée-’ε awē akumé ekob, Dyõb dédíbnéd mó.

¹¹ Nyé besáá bé bãn, nyé ahée mwān áhedēnné súu, boŋ mó-’ε átímé ébage mó nyǎ?

¹² Káa nzé ahēdné wε akii á kúb, boŋ wε-’ε étímé ébage mó ngabobe a mpwen?

¹³ Nzé e’bébtéd é’ bad nēe nyé nyébage áben bãn kase é bwēm, tógtén-naá echen Sáj awē adé ámĩn? Chán-nō éebaá bad Edǎǎdǎŋ éche Esáá ábe bēhédné mó chó.”

*Yesue eesaa nlatén ne kǎŋ e e’daǎdǎŋ bé mbéb
(Mat 12.22-30; Mak 3.20-27)*

¹⁴ Epun ehóg, Yesue abídté’áa mod edǎǎdǎŋ é mbéb áte éche ênkwid ane mod ebóbé. Ade émaá mó abíd áte, ane mod ambootéd dyam ahób. Nén, dénkõbēd ndun e mod echē ebédé áhed menyáké bwāmbwam.

¹⁵ Boŋ nguse é bad énhõb bãn “Belzebule, kǎŋ e e’daǎdǎŋ bé mbéb móo abage mó ngíne ábided bad e’daǎdǎŋ bé mbéb áte.”

¹⁶ Bémpeē ábe bēhédé’áa mó akǎg áte bēnhõb bãn, álúmed bó e’chemléd ábe é’húú ádyõb.

¹⁷ Mó-’ε ambíí nímāb mewēmtēn, né-ǎǎ, anláá bó aá, “Alon ké ahée áde ákábné áte, boŋ nchemtēn méesē, débēb. Abum á ndáb áde nchemtén-ne méesē, dómpē dépāntēd áte.

¹⁸ Nzé édé bãn, nkamlēn níme Satanε ríkábné áte, chán-nō méhenlé atyéem? Nhóbe nê áyāle nyéhóbé bãn, mbídte’ bad e’daǎdǎŋ bé mbéb áte ne ngíne echē Belzebule.

¹⁹ Nzé ngíne eche Belzebule chóo mibenladté ábided bad e’daǎdǎŋ bé mbéb áte, né ngíne eche nzéé-’õ ábēn bad ábe bēbídte e’daǎdǎŋ bé mbéb bēbenladté? Bēn bóo békwid nyé nkáá.

²⁰ Boŋ ngáne edíí nēn bãn ngíne e Dyõb chóo mibenladté ábided bad e’daǎdǎŋ bé mbéb áte, nê álũmte nēn bãn nkamlēn ní Dyõb mípédé átíntē echēn.

21 Nzé ngíne e mod ebõhséné yäl, enone ádē dyad, échē chõm ké ehóg éekagké hõm.

22 Boḡ nzé mod awě atómé mó ngíne, abulé mó áte, abwõgké-’ε mó, abelé ákõbēn bwēm ábe áwannéé nzum, ákabté-d-ε bwēm ábe ákõbné mó.

23 Né-õõ, kénzée awě eesě ne me, né atāḡgan me. Ane awě eewõḡgan me álad, apáa páán.

Nzé edáádāḡ é mbéb étimé mod á yäl ámpē

(Mat 12.43-45)

24 “Nzé edáádāḡ é mbéb ébidé mod áte, ébelé ébwāgē á ehyāḡge áhed abwóg áde ákõmméé áte. Nzé éekude, ébelé éhób aá, ‘Mětīm ámbíd á ndáb eche mémbidtē áte.’

25 Ape áde épagké-’ε, ébelé étán née ndáb ésáá áte, bénábpé-’ε chõ áte.

26 Héε ékagké bõõb, éke épēēn e’dáádāḡ bé mbéb bémpēe saámbé ábe é’dé ebébtéd tómaa mwēn, boḡ é’hye é’sól ane mod áte, é’bwóg-ke e’dii áhed. Akēn eched, ane mod abāḡ ebébtéd tómaa ngáne ánsēbēē abé.”

Menyḡge mé mbále

27 Bõõb-põõ áde Yesue áhóbé nē, mmwaád nhóg átíntē e bad, ankánéd ehób ámín aá, “Nnam mbē ne abum áde áchyáá wε, ne abii áde ámwāḡté wε.”

28 Yesue anhób aá, “Nnam mébē dásõ né bad ábe bėwõge’ Eyale é Dyõb, bébelé-’ε ngáne éhóbéé.”

Bad bé’ chii béeh̄t̄dē e’chemléd d̄id

(Mat 12.38-42)

29 Amute á bad dēmbootéd akəl. Héε Yesue áhóbéé nén aá, “Nyõḡel e’chii edii nyõḡel e e’bébtéd é’ bad. Béheḡde e’chemléd bé menyáké anyín, boḡ béekudté, nzése e’chemléd bé menyáké ábē Jonaa.

30 Nyaa eche Jonaa ámbēē née e’chemléd wée bad bé Ninive, chõõ Mwān-a-Moonyõḡ ábēē wée enén nyõḡel e bad.

31 A Mbwe mé Nkáásé, mmwaád awě akamlánnáá alõḡ á Seba, ányemé á soḡ-tē, nchoo ne nyõḡel e bad bé e’chii. Abíd mbõḡ echē ékwid bõ nkáá. Békwx nkáá áyāle ambíd se nchabnede wée nkõḡsé nsógé, áhye déwõḡlen mam mé debyée míme Solomonε áyágté’áá. Boḡ chii nén mod adé hén awě atómé Solomonε.

32 A Mbwe mé Nkáásé bad bé Ninive bényemé á soḡ-tē nchoo ne enén nyõḡel e bad. Bébid mbõḡ echē ékwid enén nyõḡel e bad nkáá, áyāle bad bé Ninive bēntédé mítab mbéb áde Jonaa ánkáléé bõ Eyale é Dyõb. Boḡ chii nén mod adé hén awě atómé Jonaa.

E’nyínen bé ekide é’ yäl e mod

(Mat 5.15, 6.22-23)

33 “Modmod eémāā’ē etrukán achod se ákōō chó káa akúdtén chó † á ebwōg-sé. Boŋ abelé ákēlē chó dásō ámín, ábel boŋ kénzée awé asóle á ndáb, ányínne ekíde.

34 Díd dōo áde ngáne etrukán é yāl e mod. Nzé díd ákénlé wε áte, echon yāl esyāál chómpē ebelé ekélé. Boŋ nzé déēkēnle, yāl chómpē ebelé elón wε ne ehíntén.

35 Né-ōō, nyétōo, ábel chōm éche ényínte nyé ekíde, éetimé abé chōm éche étimte’ nyé á ehíntén-tē.

36 Nzé édé bán echon yāl esyāál elóné ne e’nyínen bé ekíde, ésebán ehíntén édé abwōg ké ahóg, né yāl ěmwaá áte, melemlem ngáne etrukán épentéé ekíde.”

Yesue aselé Befarisia ne bemeléede bé mbéndé

(Mat 23.1-36; Mak 12.38-40)

37 A pónde eche Yesue áhóbēé nē, Farisia nhóg, anchélé mó aá, áhye búmō bédyē ndyééd áwe ndáb.

38 Né-ōō ankē, asól á ndáb-te, búmō bédyēē á tébele. Ane Farisia ambé menyáké ányín bán Yesue eéwopēé mekáá ngáne éhédnádtáá, boŋ ábootéd ndyééd adyé.

39 Dōo Sánḡwēé álāḡgēé mó aá, “Nōné’, nyé Befarisia, nyéwobpe mbwendé ne dīse ámbíd e ebwōg, boŋ adum á bwēm ne ebébtéd bōo bélóné áwēn nlém-tē.

40 E’dimdim é’ bad ngēn! Mod awé ahagé ámbíd e ebwōg, saá mó ahagé kááŋne áte-yε?

41 Boŋ nyétéd bwēm ábe é’dé áwēd-te, nyébage’ betóótōkē bé bad. Né chōm ésyāál áyāl echēn ésaŋ.

42 “Medim ne nyé, Befarisia! Nyétéde ké meseb ne nduu ne byaá ábíníí é’syāál bémpēe, nyébage Dyōb donḡe nhóg áfíntē e monḡe dyōm. Boŋ nyéēhēdēē e’boŋ bé nlém ne edāḡe é Dyōb alúmed. Nyéntāḡgéné nímén mésyāál abel, ésebán nyéchōbte’ níminíí.

43 “Medim ne nyé Befarisia! Nyédəə metii mémbáá adyεε á ndáb é mekáne, nyédəə-’ε melentēn mé edúbé akud á dyōn-tē.

44 Medim ne nyé! Nyédíi néε soŋ éche éśóómé, éche bad betóméé ámín, ésebán bebíí.”

45 Dōo meléede a mbéndé nhóg álāḡgēé mó aá, “A-meléed, nzé ehóbe nē nédē né esyāā’ sémpē.”

46 Yesue ankwentén mó aá, “Medim ne nyémpē bemeléede bé mbéndé! Nyépēmtad bad nted níme níléé apém, boŋ nyébēn nyéebanéeé ké ekáá ápémed bó mó.

47 Medim ne nyé! Ayāle nēn, bekal bé’dáádāŋ ábe besóó bēnwū’é, nyélōḡgé bó soŋ.

48 Né-ōō nyébíde’ mbōŋ, nyélúmte-’ε bán, besóó bēmbel bwām ngáne bēnwū’é bekal bé’dáádāŋ. Nyé-’aá nyélōḡgé bó soŋ.

† 11:33 Donḡe á kálāḡ dé’só éewóo’ē káa akúdtén chó.

49 *Ayāle nê, Dyōb ne ádē debyéé anhób nén aá, ‘Mělōmē bó ábēm bekal bé’daádəŋ ne bembapεε bé nlomag, béwūū behóg, béhəgké-’ε ábíníí.’*

50 *Né-ɔ́, enén nyonɔɛl e bad chɔ́ əkũd nkógsen áyāle bekal bé’daádəŋ bésyā́l ábe nímāb mekií mésyógké se á mbooted mé nkōŋsé,*

51 *mbooted ne mekií níme Abεε átímé’ wéε Sakaria, awě bénwūū’ε átínté e menyán mé mende ne hóm áde ásáá. A mbále, enén nyonɔɛl e bad əkũd nkógsen áyāle nímé mekan mésyā́l.*

52 *“Medim ne nyé bemeléede bé mbéndé! Nyékáá e’kii bé ekob é debyéé. Nyébĕn nyéesaá asól, nyékáá-’ε bad bémpĕe ábe béhede asól.”*

53 *Ade Yesuε ásyəŋεé áhed áke, bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bĕmbootéd mó ahób bwāmbwam, bésɛdté-’ε ekud e mekan.*

54 *Bébélé’áá nímén mésyā́l áhíined mó melám ábel békóben mó awusé.*

12

Elébé t̄əŋɛne bad bé eləŋgé

(Mat 10.26-27)

1 *Ambíd e póndé ndun e mod enladén áte, káəŋ etál éebédeé. Dɔ́o Yesuε ábóótédé bó akalɛn, mbooted ne bembapεε álāŋgĕ bó nén aá, “Nyétĕd póndé ne eləŋgé éche Befarisia, édé nĕŋgáne esultɛn.*

2 *Dyamdyam déesaá á e’kɔŋéd-te áde déebíd áwed. Ké ahóg-ke déesaá, áde ásóómé boŋ bán déebyéénné.*

3 *Dyam ké áhéé-’ε áde nyéhóbé á ehíntén-tĕ, déwōgnĕd á e’nyínɛn bé ekide. Dyam áde nyékálé-’aá á kun-tĕ ámbíd e ekob, dékanléd á nhéné.*

Ane awě bĕt̄əŋɛné abāŋ

(Mat 10.28-31)

4 *“Amúĕ, á mbále, nyéewógé mbwóg ne moonyon awě ahele awúu ekob é yǎl ésebán ahele dyam démpĕe abel. Awāb eetóméé nĕ.*

5 *Nláa nyé méé, mod awe nyét̄əŋɛné abāŋ, adíí ane awě néε ámáá wε pemε e alonɔɛ akoben, awón-’ε nɔ́ine echĕ ábwéméé wε á dŭ-á-muú. Ne mbále ane móo nyét̄əŋɛné abāŋ.*

6 *Eesaá mbále nén bán, kábpe ébe nɔ́n, chɔ́o béchannéé ndun étáan-nε? Boŋ ké nĕ Dyōb déechatánné ké póg.*

7 *Dyōb ábíí káəŋne mesonɔɛ mé e’sid ábe é’dé nyé á nló. Né-ɔ́, nyéewógé mbwóg, nyĕdé etógnĕn tómaa ndun, ké ĕmbuú ké áte.*

Akob Yesuε káa abāŋ mó á yǎl

(Mat 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

⁸ “A mbále, kénzée awě äbid me mbónj á’sō é’ baányon, Mwän-a-Moonyon mómpe äbid mó mbónj á’sō é’ ángel é Dyöb.

⁹ Bonj mod awě abáá me áyäl á’sō é’ baányon, me-’e mēbān mó áyäl á’sō é’ ángel é Dyöb.

¹⁰ Kénzée-’e awě ahóbé eyale é mbéb tñgene Mwän-a-Moonyon, äkūd alagsen, bonj kénzée awě ahóbé e’bébtéd é’ mekan tñgene Edäädəñ éche Esáá éekudté alagsen.

¹¹ Nzé édé bán bésómné nyé wée belyáged bé dyad ne benkamlene, nyéētāgē áte, ngáne nyékāā’é káa dyam áde nyéhōbpē,

¹² áyāle nzé pónde epedé, Edäädəñ éche Esáá éyāgēd nyé chōm éche nyétāngéné ahób.”

Ngan e eyókél é nhon mí mod

¹³ Atínté e ene ndun e mod, nhóg anláá Yesue aá, “A-meléed, láá mwānned wée ákabe sūmō mbwóg áte.”

¹⁴ Bonj Yesue antimtén mó nén aá, “Nzé-módé abānné me née mod awě akáadte’ bad, ákabe nyé mbwóg áte?”

¹⁵ Dóo álāngéé bó moosyāäl aá, “Nyétóo, nyéēbanné nlém áyāle awónj á bwēm, áyāle saké nhon mósó ndíde moonyonj á alongé.”

¹⁶ Ankalé-’e bó ngan aá, “Nhon mí mod nhóg mémbe. Anwónj nzag. Ade ene nzag échyáá, embíded medyé nkute ne nkute.

¹⁷ Nhon mí mod mé ménhōb áwe nlém té aá, ‘Chán mébenlé bōōb áde etál éelyāgēé wée níkonjgēé medyé?’

¹⁸ Dóo ádolé áte chóonj bonj áhōbē aá, ‘Nén dóo mébenlé. Mēpānj échem ndáb é e’konjéd, nlónj émpēe éche ékálé áte, bonj nkúm medyé áwēd-te, ne nhon mímēm nisyāäl.

¹⁹ A pónde eched-taá mélāā’é échēm edäädəñ meé, nládté yäl nhon míme médyéé mwé ne mwé. Bōōb-pōō mēched yäl, ndyāg, mímwāg, níhogé-’e alongé.’

²⁰ Bonj Dyöb dénlāā mó nén, aá ‘Edimdim é chōm chén. Nkuu nén dēn mēkobén we pemē e alongé. Abē bwēm é’syāäl ábe émáá-’aá alad áte, nzé-módé wélyāgnēdtē bó?’

²¹ Nē dóo édíí ne ké nzé-módé awě akúmmé yäl nhon, bonj eésē nhon á’sō é’ Dyöb.”

*Weétāgē áte á alongé
(Mat 6.25-34)*

²² Dóo Yesue álāngéé abē bembapēe nén aá, “Né-ōó nyéētāgē áte á alongé se nyéhōbē nén bán cheé nyédyēē, ké’ē cheé nyéwāā’ē á yäl.

²³ Alongé átómé ndyééd, échen yäl-le ámpē edé etógnén tómaa mbóté.

²⁴ Nyénōne’, nkōnékōn. Méēwēnēē bwēm, méēpādeē, méēwōo-’áa hōm áde békonjgēé medyé. Kénē, Dyöb adídte mó! Nyéebíí’é bán nyédé etógnén bwāmbwam tómaa menōn-e?

25 Nzé-módé áwɛn tɪntê ahele átāg áte kóáŋ, abád ké epun ehóg áwē alongé áyāle átagéé áte?*

26 Néε nyé modmod nyéehelée mpín mé akan née nímē abel, cheé ékóá bon nyétage áte áyāle mam míme mélyágé ásē?

27 “Nyénəne’ mbonja ngáne ékwogéé. Eebelée ntū, éebangéé mesan. Nlānge nyé nén mēé, ké k̄n Solomonε ne nímē nhon n̄syāal eewáa’áá mbóté éche épédé échén mbonja ké póg e’bon.

28 Nzé Dyöb áheleε áwāadtē e’sum ábē é’bāg chii bon chān béhé bó á dū, né éetómmé nyé awáad né-yε? Chán adúbe ádíí nyé mwāmpín nén?

29 “Nyéebanné nlém bán, cheé nyédyēē káa cheé nyémwēē. Nē déetagté nyé.

30 Echē nyaa é bwēm chóo bad bé nkōŋsé béchyεε’é akud. Awēn Titée mwēn abíí áá nyétógnéné ábén bwēm.

31 Né-óó, nyésébe nyéhed mam mé nkamlɛn í Dyöb, dóo Dyöb débéé nyé ábíníí bwēm.

Nhon míme níde ádyöb

(Mat 6.19-21)

32 “A-bānbān, nyéewógé mbwög. Echen Sāj awóó mewēmtɛn míme mésáá ábe nyé ngíne e nkamlɛn.

33 Nyésóm áben bwēm, nyébag betóótökē bé bad mənē. Nyéhed ekwe é ngáb éche éehelé amaa ásē. Nyéhê nhon nímēn á e’konéd ábe é’dé ádyöb, wée dyamdyam déebenlé mó, wée bechíb béehenlé mó achíb, sii-’ε éehenlé mó adyé.

34 Nyébíí bán wée nhon n̄bāgkē mod, áhed dóo nlém-me n̄bāgkē mó.

Mod-tée ábê mbonjén

35 “Nyépúd abad, nyéchod-te etrukán,

36 nēngáne bad ábe básine’ echab sāj awē akií á ngande e e’wóngé ábel bon nzé ahúú húén, bon akumé ekob, bēnedné mó ábwög-ábwög.

37 E’bon é’ yāl áte ne bembaledε ábe echab sāj épeé, bon atán ngáne bedyéé epin, básinéé mó. A mbále ábonjén, ádíí bó ásē, atómtéd-te bó ndyééd.

38 Ké melúde dóo ámpεé, káa epög é mbwεmbwε, bon atán bó melelem, e’bon é’ yāl áte bélyäg é’tán bó.

39 Nyébíí-’ε bán, nzé nwóó-ndáb abyéé’áá pónde eche nchíb ápeé, né ádyéé epin, ésebán atεdte áá, básal mó ndáb.

40 Nyémpē nyétóngéné mbonjén abé, áyāle Mwān-a-Moonyon āpě á pónde eche nyéewēmtɛnεé bán āpě.”

* 12:25 Abád ké epun ehóg áwē alongé káa áchab tómaa ngáne ádíí.

*Mbaledε awě abele nímē nsón
ne nlém nhóg ne awě eébēlē'*

(Mat 24.45-51)

⁴¹ Petro ansedéd aaken, "A-Sán, sé bēn pen-εέ ékanléé enén ngan-ε, káa bad bésyāāl?"

⁴² Sán gwéé ankwentén aá, "Né-óó, nyé mod té ábē néε mbaledε awě awóó debyéé, awě abele-ε mam níme eche sán álán gē mó aá ábēl. Mó adé mbaledε awě eche sán ábánné aá ákamlen bembaledε ábíníí, ányín-ne nén aá békúdé ádāb akab á ndyééd pón dé echē etāngéné.

⁴³ Nnam mébē ne ane mbaledε awě eche sán áhūū'é, boŋ atán nēngáne ábeleé mam níme ánlyāgtēnnē mó.

⁴⁴ Ne mbále, nlānge nyé nén mēé, ane mbaledε eche sán ábané bwēm é'syāāl ábe áwóó áwe mekáá aá ákamlan.

⁴⁵ "Boŋ nzé ane mbaledε adé mbaledε a mbéb, boŋ ahóbé áwe nlém-tē aá, 'Ebēm áte boŋ echem sán áhūū á eke-tē.' Né-óó aboótédé ábíníí bembaledε bé bebaád ne bé baachóm ábe bédé ásē echē awanen, ádyāg bwēm, ámwāg-ke mīm mékóbe mó,

⁴⁶ ane mbaledε eche sán áhūū epun éche éewēmtēneé ne á pón dé echē énkēmbíí'é aá áhūū. Né bēbwēm mó á ebwóg,† békógsén-ne mó ne nhel melemlen ne bad ábe bēwúú nló áte.

⁴⁷ Ane mbaledε awě abíí ntíí mé nsón níme sáá-a-ndáb, boŋ eéboŋsene, káa eehíde nímē ntíí ámbíd, ákud mbéte e ngíne.

⁴⁸ Boŋ ane awě enkēmbíí ntíí, boŋ ábelé epan dé, békúde mó kúdtén. Mod ké ahéé awě bēbúde abe, né-'aá bēbudté mó aheden. Ane-'ε awe bétómténé abud dé abe, né-'aá bētōmēnnē mó abud dé aheden.

Yesue aá mápēéné nkabén

(Mat 10.34-36)

⁴⁹ "Muú móó ríhyédé akwéd á nkōŋsé. Mendāŋ-'ε mēé, né mēm mad akóben.

⁵⁰ Boŋ ntāngéné nsébé ríkud edusen é metuné, mēmād-te chí akud boŋ nlém mēpwiitéd me.

⁵¹ Nyēwēmtan bán, nsan mós ríhyédé apēen á nkōŋsé-ye? Aáy, saké nsan, nkabén móó rípééné.

⁵² Bootya bōōb áke á'sō, ndáb echē ewóó bad bétáan ékabén áte, béléáan bétāngén bébe, bébe-'ε bétāngén béléáan.

⁵³ Kōkōō ēbē.

Sáá átāngēn mwān a mwēnchóm,

mwān a mwēnchóm átāngēn sáá.

Nyaá átāngēn mwān a mmwāád,

mwān a mmwāád átāngēn nyaá.

Nyāŋkálé átāngēn mwān a mmwāád,

mod mwān a mmwāád átāngēn nyāŋkálé."

† 12:46 Bēbwēm mó á ebwóg káa bēsēl mó áte e'són é'be.

E'chemléd é' bìn
(Mat 16.2-3, 5.25-26)

⁵⁴ Yesue anláá amute aá, “Nzé nyênyíne mbag ébide á mbəŋ, nyêbelé nyéhób bán, ‘Mbúú échā bəəb’, ébenléd-te áned.

⁵⁵ Nyênyíne-’áa epub éhúe’ á pəd e mbəŋ, nyéhōbē’ bán, ‘Enyen ébēnēd mod bəəb,’ ébé-’e áned.

⁵⁶ A-bad bé elangé. Né nyépédé abii ngáne béléá’ é bìn nén, cheé ékásəŋ bəŋ nyéehēlē mam níme mébenlad nyé á’sō-te chii nén achem?

⁵⁷ “Cheé ékásəŋ bəŋ nyébēn nyéehēlē adol áte nén bán, kəse e akan nén echē ehədnad abel?

⁵⁸ Nzé mod ahóbé aá, mókene we á kóte, hēd nzii káəŋ nyúmō bétim ásē á nzii. Esebé nê, nzé ahédé we á kóte, kóte chó-’e ébēé we á mekáá mé plúse, plúse chó-’e éhē we á mbwəg.

⁵⁹ A mbále, nlāŋge we mēé, weéhēlē-se ebíd á ndáb e mbwəg-tē wē káəŋ né etwedé ádōŋ alúm ásyāāl.”

13

Nyétede abel dé mbéb, nyétimēn Dyōb

¹ Ade Yesue ádii áhóbéé nê, dōo nguse é bad éche émbē áhed élanğéé mó ngáne Paylede ánwūú’ é bad bé Galilia áde bébágé’áá Dyōb mende mé e’lém.

² Yesue antimtén bó aá, “Nédē mewēmtēn médé nyé bán, ábē bad bé Galilia ábe bēnkūd échē eben, bétómé ábíníí bésyāāl ebébtéd abé áyāle bēnwēē ene ndín e kwééd-e?

³ Aáy! A mbále, nzé nyéētēdte nímēn mbéb se nyétimēn Dyōb, né nyé moosyāāl nyéēwé, nyébós-’e.

⁴ Chán-náa ábíníí dyōm á mod ne waam ábe ntōŋ-ntōŋ ní ndáb ménkūmtēdtē ámín á dyad é Silom, bəŋ bəwé? Nédē mewēmtēn médé nyé bán, bēntōmtēn ebébtéd abé tómaa bad bésyāāl ábe bēnlōŋ á Jerusalem-e?

⁵ Aáy! A mbále, nzé nyéētēdte nímēn mbéb se nyétimēn Dyōb, né nyé moosyāāl nyéēwē, nyébós-’e.”

Ngan e bwel ábe béechyāā

⁶ Héé Yesue ákálé ngan aá, “Mod anwōŋ alín á bwel á nzag-tē. Ankē epum é bwel áhed áwedé-mín ngen ne ngen, bəŋ enkēnyínné ké ehóg.

⁷ Héé álāŋğéé nnəŋ-a-nzag aá, ‘Edé bəəb mwē ríláán áde npagké á bwel-sé hén mwē téé, bəŋ meenyínéé epum ké ehóg. Kwel bó. Chán é’hele é’madé ahóŋ á ndəəb-tē ngēn?’

⁸ Héé nnəŋ-a-nzag átimtanné mó aá ‘A-sán, tēdé bó ké mwē nhóg ámpē. Mēnabé bó ásē, nhíí-’e bó nkúmbág.

⁹ Nzé é’chyáá e’pum mwē níme ríhúe’, né édé bwám. Nzé-’e bēechyāa, né bēkwēl bó.”

Yesue adidé mmwaád nhóg

bwâm á Mbwe-mé-nkóme-áte

¹⁰ Mbwe-mé-nkóme-áte nhóg, Yesue ayágté'áá bad á ndáb e mekáne póg.

¹¹ Mmwaád ambé áhed awě edəádəŋ é mbéb émbēē áte á etún é dyôm á mwě ne waam. Embēl mbíd enwúmén mó nyaa echě éehelaá yəl asále áte bwâm.

¹² Ade Yesue ányiné mó, anchélé mó, aláá mó aá, “A-nyan, nkole níme ékonléé nímaá.”

¹³ Ade ábáné mó mekáá á nló, ane mmwaád ansálé yəl áte ábwōg-ábwōg, ábootéd-te Dyōb aken.

¹⁴ Héé mod awě abédé nló á ndáb e mekáne, álí áyāle adid áde Yesue adídé ane mmwaád bwâm á mbwe-mé-nkóme-áte. Alāngē bad aá, “E'pun é'dé ntóob ábe mod átəŋgéné nsón abel. Nzé nyədəá bwâm adyēē nyépē ábē e'pun, saké á mbwe-mé-nkóme-áte.”

¹⁵ Héé Sāŋgwéé ákwentanné aá, “Nyēdoge bad. Nyé ahéé eéhunné nyag káa ésel á ebem-tê se ákēēn chó á edíb á mbwe-mé-nkóme-áte?”

¹⁶ Anén mmwaád adíi mwän awe Abrahamē. Satanē anhan mó ne nkole á etún é dyôm á mwě ne waam. Nyélaa me ké mbéb móó rídé, áhúd mó á mehanjé á mbwe-mé-nkóme-áte?”

¹⁷ Chōm éche ánhōbpē énwōgēd bad ábe bétəŋgánnáá mó e'són. Moosyáal anwóg menyinje áyāle mam mé ményáké níme Yesue ámbenlé.

Ngan ébe é nkamlen ní Dyōb:

Ngan e mbál níme níchiné

(Mat 13.31-32; Mak 4.30-32)

¹⁸ Yesue anhób aá, “Chán nkamlen ní Dyōb níkóó abé? Cheé níhele níhəgtén mó-yēē?”

¹⁹ Ndii nēŋgáne mbwé e mbál-e-bū echě mod átédé bonj ásob á nzag-tê. Ade ékwógé, étim bwel bēn, menən méhyě mélōŋ á ngen-tê.”

Ngan e esulten

(Mat 13.33)

²⁰ Yesue ansədéd aáken, “Cheé níhele níhəgtén nkamlen ní Dyōb-é?”

²¹ Ndii nēŋgáne esulten éche mmwaád ámuúnedé asii á pân é mbumé ní ngun éláán kóŋj ésule.”

Asól á ekob éche échiné áte

(Mat 7.13-14, 21-23)

²² Yesue andii ambé á ekē-tê éche ákágé'áá á Jerusalem. Dyad téé áde átómé'áá, ámbáá ne ásad, ayágté'áá bad.

²³ Mod nhóg ansədéd mó aáken, “A-Sāŋgú, mesonjé mé bad níme Dyōb dēsōŋgé alongé, mébuú áte káa méebuú'é?” Yesue anláá bad áhed aá,

24 “Nyéwanen káon nyésól á ekob éche éhíne áte, áyāle, á mbále, ekud á bad éwanén asól, bon béehenlé.

25 Póndé ep̄e echē nwóó-ndáb áhidéé áse, bon ápēn ekob. Ene póndé dáo nyébootédté atyéem á ebwóg, bon nyékumé’ ekob nyéhōbē bán, ‘A-Sán, dibnéd sé ekob.’ Mós-ε átimtén nyé aá, ‘Meebíi’é wée nyébídé.’

26 Nyé-ε nyéēhōb bán, ‘Syánē dendyé ndyééd, demmwé-ε mīm hōm ahóg, eyágté’áá-ε áwēd myad.’

27 Atimtén nyé aá, ‘Syánē deewōnneε dyamdyam. Nyésyā me á díd-te. E’bébtéd é’ bad ngēn!’

28 Ade nyényinnē Abrahame, Aisige ne Jakōbe bóōbe bekal bé’dáádān bédé á nkamlen ní Dyōb-te, bon nyé pen nyéchág á ebwóg, achii dé awé ne adyé dé meson á nsal, dáo déted etál póndé eched.

29 Bad bēbíd á akuu ne á mbān, á mekonekone ne á mehúléhúlé, bétéd medii á ngande e nkamlen ní Dyōb.

30 A póndé eched, bad ábe bēnlyag mbíd bóó bētīm á’sō, bé’sō-ε bēlyag mbíd.”

Yesue alebe áyāle bad bé Jerusalem

(Mat 23.37-39)

31 Melemlem mé póndé nguse é Befarisia ēmp̄e wée Yesue, bēlāngē mó bán, “Syāó hén, ékag hōm démpēe, áyāle kān Herōde ahede we awúu.”

32 Yesue ankwentén bó aá, “Nyéke nyéláa échē esab bán, ‘Chii ne chān mēhūd bad e’dáádān bé mbéb áte, níchōōd-te bad, bon súú ébe mēmād mīmēm nsón.’

33 Bon ké chān ébēē, ntāngéné abé á nzii chii, chān, ne sú ébe, áyāle éeboó’é bán, nkal é’dáádān áwē hōm démpēe ésebán á Jerusalem.

34 Wóowó! A-bad bé Jerusalem, nyéwúe bekal-bé-e’dáádān nyéwūennē-ε bad meláá ábe Dyōb álómé! Nkénwān áte ngen ne ngen álad nyé áte nēngáne nyaá-kúb ákútanné bán, bon nyéehédeé etál!

35 Nyénōne’, Dyōb détedé echen ndáb. A mbále, nlānge nyé nén mēé, nyéenyínénné me díd ámpē káon ne á póndé eche nyéēhōbpē bán, ‘Nnam ne ane awē apedé á dīn á Sāngú.’ ”

14

Yesue achōjté mod awē melóg mékóbé

1 Mbwε nhóg Yesue ankē ndyééd adyé wée ndāle a Farisia póg. Nén démbē a mbwε-mé-nkóme-áte. Ade ápédé áwed, bēnóné’áá mó chodchod.

2 Mod mós-ε ambē áhed awē melóg mémbité á yāl.

3 Héε Yesue ásedtéé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia aáken, “Edé kunze ádid mod bwām á mbwε-mé-nkóme-áte, ngé éesaá?”

4 Boŋ bénkênhóbpé dyamdyam. Dóo ákóbé ane mod awe melóg mébidé á yǎl á ekáá, ádidé mó bwám, asúúd-te mó á ndáb.

5 Ámbíd e nê dóo áseɗteé bó aáken, “Nyé ahéé adé awě mwän káa nyag éhünnē echóg, boŋ eékag ch́ abided ábwōg-ábwōg, ké émbē bán á mbwε-mé-nkóme-áte?”

6 Boŋ bénkênwōŋgé dyamdyam áhób.

Ake dé e'ken ne akob dé nken

7 Ade Yesue ányiné bad ábe bēnlēbēē ádyé ndyééd bésyāāl ábe bēpédé bēbóótédé medii mémabáá apwεd, ankalé bó enén ngan aá,

8 “Nzé mod alébpé wε ngande, weépāg-se éhéde e'dii é'mbáá, áyāle éhéle ébé né bélébpé mod ampée awě adelé áte tómaa wε.

9 Nzé ene nyaa e mod epedé-’ε, mod awě alébpé nyé moosyāāl ālāā wε aá, ‘Béé anén mod atii.’ A pónde eched dóo étiméé atii asad atéd ne akwáké.

10 Boŋ nzé epedé ene ndín e hōm, etédeé e'dii ábe é'dé á ahángé, ábel nén nzé nwóo-ngande anyiné wε, mós ālāā wε aá, ‘Amúē, ké édyεε á atii ámbáá híní.’ A pónde eched dóo ékudeé edúbé áfinté e bad ábe nyāābōo nyétédé tébele.

11 Né-óó, nyébii bán, kenzéé awě achágté yǎl, Dyōb désudéd mó. Kenzéé-’ε awě asúdté yǎl Dyōb déchāgēd mó.”

12 Hé-'aá álāngéé mod awě anlébé mó nén aá, “Nzé ehóbé wéé, móchage' ngande, weehóbé wéé mólébpé áboŋ bēn, káa áboŋ baányan, káa echoŋ túmbé, káa bewōŋ bé ngáb ábe nyāābōo nyébyééné. Nzé ehíde nê, né bōmpē bēlēbē wε. Nê ábele átim ehéen ne metuuten.

13 Boŋ nzé echagé ngande, elébé dāsō betóótōkē bé bad, ne bad ábe bēhúné eped, bósōbe bad ábe bēkwédé ndím.

14 Nzé ebélé nê, né wěkūd nsimé áyāle béehēnlé wε asábe ámbíd. Dyōb désābē wε áde bad bé bwám bēpuú'é.”

Ngan e sánkalaa a ngande

(Mat 22.1-10)

15 Ade mod nhóg awě bósōbe Yesue béntēd tébele áwógé nê, dóo álāngéé Yesue aá, “Nsimé ne bad ábe bēdyē ndyééd á ngande e nkamlēn rí Dyōb!”

16 Dóo Yesue álāngéé bó aá, “Mod nhóg anchāg sánkalaa a ngande, ábūd-te bad alébe.

17 Ade pónde e ngande épédé, anlóm awe mbaledé wéé beken ábe ánlēbēē aá, ‘Nyéhyag, mboŋsén rísyāāl nímáá abé.’

18 Boŋ bó moosyāāl, bēmbóotéd mechāngé abε nhógē-nhógē. Nhóg anhób aá, ‘Nchané etúú, ntāngéné ch́ aké dé anyín. Ncháa wε, méehēnlé ahyε.’

19 Ampée anhób aá, 'Bɔɔb nén dɛn, dɔɔ ncháné nlád ní nyag rítáan éche élié' nzag. Chɔɔ níkagké ahəgɛn nén. Sɔn, méehɛnlé apɛ!'

20 Ampée-ɛ anhób aá, 'Nkudé sómbé ekóólé-ekóólé. Né-ɔɔ, méehɛnlé apɛ!'

21 Ane mbəledɛ antim ámbid, áke aláá eche sán mam mésyāā. Dɔɔ ekan ekóbé eche sán áte, bon álōmē ane mbəledɛ. Anhób aá, 'Kǎg mehéle, ékag á ntém ní nzii, kááɲne á mɛte mé nzii mé dyad-tê, éhúɛn betóótókē bé bad, ne ábe béhúné epɛd, ne ábe békwédé ndim, ne ábe béehelé akɛ.'

22 Eebeméé áte ane mbəledɛ anhuú ámbid, aláá sáá-a-ndáb aá, 'A-sán, mbélé ngáne wénhōbpē, bon ké nê, etál élyágé édé.'

23 Dɔɔ Sáá-a-ndáb áhóbéé aá, 'Kǎg á nzii émbáá ne nzii é mehín, échéle kénzée wéé áhyag ábel bon ndáb élon.

24 A mbále, mod ké nhóg awě ménsɛbɛɛ alébe, éewógké chǔm ké ehóg á nsəl á ngande-tê hén!' "

Abé mbapɛɛ

(Mat 10.37-38)

25 Mbwe nhóg ndun e mod éhídé'áá Yesue ámbid. Héɛ ábóótédé bó aláá nén aá,

26 "Nzé mod ahóbé aá, móhíde mɛ, ésebán achádténé nyaá, sáá, mwaád, bán, baányan, kááɲne ádē alongé dɛn, ene ndín e mod eékwognedéé ábɛ awɛm mbapɛɛ.

27 Kénzéeé awě eepeme ádē awɔg, bon áhídnē mɛ, eékwognedéé ábɛ awɛm mbapɛɛ.

28 "Nzé-módé ábɛ awě áwōɲ mewɛmtɛn álón sánkalaa a ndáb, bon eesébpé adyɛɛ ásɛ, áhəgɛn nkun níme ene ndáb étɛdtɛ mó, ábii ké móshɛl chó amad, káa móshɛnlé?

29 Nzé amaá-ɛ ndáb asume, bon eéhele chó amad, moosyāál awě anyíne abelé ábootéd mó awɛl, béhōbɛ

30 bán, 'Mod nhóg ansáá ndáb, bon eéheléé chó amad.'

31 "Nzé kâɲ póg ewémténé waáb kâɲ bel akum, abélé asébé yǎl ahəg á ekáá ké mesonjé mé sánze níme áwóó dyam dyóm dé ekálé, béhɛl ábe waáb awě awóó sánze dyam móom mé ekálé mébɛ.

32 Nzé anyíne aá móɔkwognedéé, abelé alóm belyágéd bé dyad á'sō wéɛ waáb, waáb adɛpɛ mó bɛnbɛn, ábel nén békǔm nsan.

33 Melemlem nê dɔɔ édífí né ké nzéeé awě eehúde chǔm ásyāāl nlém. Ene ndín e mod eékwognedéé awɛm mbapɛɛ ábɛ.

Nkwě níme mbódé e'nyin

(Mat 5.13; Mak 9.50)

34 "Nyébii bán nkwě níde chǔm é bwám. Bon nzé mbódé alaɲ, chán béhele-se bényínéd mó ámpɛ?

³⁵ Méesaá dyam dé abelen ámpē. Apim dōó bépiméé mó. Bad ábe bēwóó metúu, bésōn̄ten bwām.”

15

Ngan e ndyōn ní mbód níme mém̄bōō
(Mat 18.12-14)

¹ Mbwe nhóg belad bé tááse ne bebel bé mbéb bēmpēe, bēmpē wēe Yesue.

² Dōó Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bényon̄gēé áte bán, “Nédē anén mod awon̄ne bebel bé mbéb, bóbōó bēdyagke ndyééd hōm ahóg.”

³ Héē Yesue ákánlé bó ngan nén aá,

⁴ “Nzé-módé adé awē āwōn̄ mbwókēl é ndyōn̄ ní mbód, bon nhóg mbóó, bon eétedtē níminíí móom mé ndyōn̄ ní mbód abog ne abog á etūn-tē, áke dé ahed níme nhóg níme mbóó káēn né adibte mó?”

⁵ Adibed áde adibte-’áa mó, áhāg mó á abol ne menyinge mésyāāl.

⁶ Bon née ápédé á dyad-tē álad besón bé echon̄ ne baányan áte, aláá bó aá, ‘Syánē déwōg menyinge áyāle ndibte níme ndyōn̄ ní mbód níme mém̄bōō?’ ” ⁷ Yesue ambád ámpē aá, “melemlem-’aá n̄lāngēé nyé meé, menyinge métōm abé nē ádyōb ám̄n e mbelé-mbéb nhóg awē atēde abel dé mbéb bon at̄imné Dyōb tōmaa ám̄n e móom mé bad abog ne abog ábe bésáá, ábe béhednád ahōn̄len.

Ngan e kábpe echē embōō

⁸ “Káa, mmwaád ahéé adé awē āwōn̄ kábpe dyōm, bon née póg ebóó, eéchōdē’ ekag, bon áhedé ndáb áte, atōn̄ ahed káēn né adibte chó?”

⁹ Adibed áde adibte-’áa chó, alade baáb ne baányan áte, aláá bó aá, ‘Nyéwōgen me menyinge áyāle ndibte ene kábpe echē embóó me.’

¹⁰ Melemlem-’aá n̄lāngēé nyé nén meé, menyinge métōm abé nē ádyōb ám̄n e mbelé-mbéb nhóg awē atēdtē abel dé mbéb bon at̄imēn Dyōb.”

Ngan e mwān awē ambōō

¹¹ Yesue ambád ahób aá, “Mod nhóg ambé, anchyáá bán bé baachóm bébe.

¹² Dōó epun ehóg, mwān asad álāngē sáá nén aá, ‘A-sān̄, beé me ádēm akab á mbwóg áde n̄tāngēné akud.’ Héē sáá átédé chōm esyāāl éche ánwōngē, bon ákabpé bó áte.

¹³ Nguse é e’pun étómé-’aá, bon mwān asad áladé níme nted n̄syāāl, ákág á alon̄ démpēe áde áchábnédé. Awed-taá ápédé bon ábootéd alon̄gē á mbaambaa achog, ábēbtē ngáb esyāāl echē ánwōngē.

14 Ade chõm ésyāāl émáá mó áyāl né bõõb, sãṅkalaa a nzaa anhún á alon-tê wê. Atóg dó-’ε ábóótédé mó asól áyāl ngine-ngine.

15 Hée akíí kunze e mod póg atán á dyad-tê wê, áchóm mwă nsón. Ane mod mó-’ε alóm mó aá, áke ádítdad mó esog é nguu.

16 Anwón á mewẽmten aá, mósłontē abum ké ne medyé mé nguu, boṅ modmod enkẽmbaá mó chõmchõm éche áhẽlese adyé.

17 Dóo ádyéé chóõṅ, boṅ ákwanlád, áhõbē aá, ‘Nõné’ ngáne bembalede bélóné echem sãṅ á ndáb-te, boṅ ké nê bedyág medyé méchõbe ásē, boṅ me-’ε ríwág nzaa hén!

18 Měsyáá, ríke ntán echem sãṅ, nláá mó meé, A-sãṅ, mbelé mbéb á’sõ é’ Dyõb ne á’sõ é’bõṅ.

19 Mmẽn meékwognedéé áchagned née awonṅ mwăn ámpē. Téd me ké nẽṅgáne awõṅ mbalede nhóg.’

20 “Hê dóo ápádté ásē, boṅ ásũē’ á dyad wée sáá. Boṅ áde ákwógé ape á ndáb nê, sáá annyín mó mwă etũn. Ankóbtén sáá ngol. Sáá annyægéd, alúm mwăn ámĩn, ahé mó tâl.

21 Dóo mwăn álãṅgē mó nén aá, ‘A-sãṅ, mbelé mbéb á’sõ é’ Dyõb ne á’sõ é’bõṅ. Meékwognedéé áchagned née mwăn awõṅ ámpē.’

22 Hée sáá mó-’ε áchénlé ábē bembalede, álãṅgē bó nén aá, ‘Nyéhiinad me nsob níme rítómténé adãṅ nê, á mehélé-te. Nyéwáad mó mó á yãl. Nyéhê-’ε mó ebõṅ á ekáá, nyéhê-’ε mó metámbe a ékuu.

23 Nyétéd nchóm-é-nyag awě dékálté nê, nyékwel mó, ábel nén, syánē moosyãl dédyê débél-le apaté.

24 Nyébíí bán, awem mwăn nén ammăd awé, boṅ atimé ámbíd á alongé. Ámbõõ, boṅ ábíde áwed.’ Hē-’aá bebóótédé ngande achog.

25 “Mmẽn mėsýāāl mēm̄benléd áde mwănyon ambáá adíí á nzag-tê. Ade áhúú, dóo áwógéé bad békõne, béságe-’ε bwẽm á ndáb-te.

26 Dóo áchénlé mbalede nhóg, boṅ ásedté mó dyam áde ábenlaad.

27 Dóo mbalede ne álũmteé mó áte nén aá, ‘Põn mwănyon ahúú ámbíd-óó. Sóo akwẽnlé mó nchóm-é-nyag ne, áyãle anyĩnen áde ányinné mó díđ ámpē, ésebán dyamdyam ábélé mó.’

28-29 “Awóg áde áwógé nê, anlĩṅ, eékwentene asól á ndáb-te. Hée sáá ábíde á ebwóg, boṅ áhye achãṅ mó. Dóo mó-’ε átimtanné sáá nén aá, ‘Nõné’, meé nkëndyēén we hén mwě ne mwě áde níbenléé we ntũ mé nsón, ésebán nwúene we nló áte. Boṅ ké eched é mbód weébãgēē me wéé, níbel apaté ne ábẽm bẽd.

³⁰ Bon ngáne awon mwän a nlém ápédé ámbíd, mó awě amaá echon ngáb esyāál abébed ne bekwalεε, ewúúdé mó nyag echě etómténé akəl.’

³¹ Hée sáá álāngéé mó nén, ‘A-mwän, wε-εé edé ne me hén pónde ésyāál. Kéchée éche níwóó-’ε édii échōn.

³² Embē bwām syánē áchog ngande, áwóg menyinge. Nén, mwānyon ammād awé, bon atimé ámbíd á alongé. Ambóó, bon abídé áwed.’ ”

16

Ngan e mbaledε awě abédé mwane

¹ Yesuε anláá ábē bembapεε ámpē aá, “Nhōn ní mod nhóg mémbe. Bad bényhε mó aláa bán awě mbaledε ambáá abéhte mó ngáb.

² Hée nímē nhōn ní mod rílómé mbaledε awed achag, bon ásedtē mó aá, ‘Ebál é póle éhéé níwógεé áyāl echōn nén? Lúmed me áte ngáne mesongé mé bwēm míme mēmbanéé ásē echōn médii, áyāle échē etál é nsón émááné wε áte.’

³ Dóó mbaledε ádólé áte chóōn bon áhōbē aá, ‘Chán-nō mébenlé bōob áde echem sán áhedeé me ahúd á nsón? Ngíne eesaá me echě níkwεnléε nzag. Nzé ntimé-’ε á nchómbé, né nē dépiiné me akwágkε á ngíne.

⁴ Ahā, nkudé debyéé áde méhagkε, ábel bon ké á nsón dóó bēnhūdtē me, bad bēlyǎg békōb me nken áwab mendáb.’

⁵ “Hée áchénlé mod téé awě anwálé sáá alúm, áchagé bó nhógē-nhógē. Ade mod e’só ápédé, ansedéd mó aáken, ‘Mesongé métān echem sán ékáléε wε?’

⁶ Ane mod aá, ‘Mbwókel é e’kwém é’ mōl waam.’ Ane mbaledε anláá mó aá, ‘Nōné’, echon kálag e melúm chó nén. Dyεé ásē, étel á mehélé-te wεé, mbwókel é e’kwém é’niin.’

⁷ Ansedéd mod awě alónténé bébe aá, ‘Alúm áde wε mesongé métān?’ Ane anhób aá, ‘Mbwókel é nkute ní ngun éláán.’ Ane mbaledε anláá mó aá, ‘Kōb echon kálag, étel wεé, mbwókel é nkute ébe.’

⁸ Ade nímē nhōn ní mod níwógé nē, ménkēmēd échē ekúku é mbaledε aá, ‘Abēnlédé debyéé á bwām.’ ” Yesuε ambád áte nén aá, “Nē dóó bad ábe bēhíde mekan mé nkōnsé bédii. Bédé mehél áhāgen échāb nyaa é bad debyéé, tómaa bad ábe bēhíde e’nyínen bé ekide é’ Dyōb.”

⁹ Yesuε ambád aá, “Nlāa-’ε nyé meé, nyébenled nhōn mé nkōnsé, ákōb e’chon, áyāle á pónde eche mémaá’é áte, békob nyé nken wεε bad bēdyεε’é á ngíndé ne á ngíndé.

¹⁰ Ké nzé-módé awě awánlé mpín mé akan bwām, né áwālē ámbáá bwām. Kénzée-’ε awě eéhele mpín mé akan awále, né éhēnlé ké ámbáá awále.

11 Nzé édé-'ε bán, weewánlεé ngáb e nkõhsé ngáne étãngéné awále, nzé-módé äbë we nhøn mí mbále.

12 Née weewánlεé nhøn míme méesë mímõh bwâm, nzé-módé äbãg we nhøn mímonj mwën?

13 “Modmod eéhēlēē-se abé mbaledε a bewõj bébe. Alümēd nhóg edãnge tómaa aníníí, ké'ε átímēn nhóg, abãnge aníníí áyāl. Weéhēlēē-se ebé mbaledε a bad bébe abé ahóg. Weéhēlēē-se ebé mbaledε a Dyõb se ebé-'ε mbaledε a mõné.”

Nguse é ngan éche Yesue

(Mat 11.12-13, 5.31-32; Mak 10.11-12)

14 Befarisia bénwõg mímén mésyāāl, bonj ngáne bémbēē bedãj bé ngáb, bénswēdē mó swédétén.

15 Yesue anláá bó aá, “Nyēdi bad ábe bélũmte bán bésáá á'sõ é' bad, bonj Dyõb ábíí nyé nlém áte. Kéchéé éche baányonj békēmtéé, édii abuíú ngēn á'sõ é' Dyõb.”

16 Yesue ambád bó aláa aá, “Mam míme mēntenléd á kálag é mbéndé é Dyõb, bekal bé'dæädãj bómpē bénhõb mó káñne á pónde eche Jõne. Taase nē, nkalanj mí bwâm mé nkamlen ní Dyõb níkanlad, mod téé-'ε abune mímé nkamlen abé áte.

17 “Ké nēngáne nkonj rísé ne mí mín béhele bémaa, atõte ké ahóg á mbéndé e Dyõb déekwaá.

18 “Kéznéé awē anané mwaád, bonj awõj mmwaád ampée, né akábé asón. Ké nzé-módε-'é awē awóó mmwaád awē bénáné á ndáb e'wõngé, né akábé asón.

Ngan e nhøn mí mod ne Lazarõse

19 “Nhøn mí mod nhóg mémbē, kãse é mebad chõõ áwáá'áá á yāl. Mwēnze ne mwēnze móõ ádyágáá mbwe téé.

20 Ntógétõke mí mod nhóg mó-'ε rínãngé'áá áwē mmwe mé e'ké bán Lazarõse. E'kwese bénlõn mó á yāl.

21 Mewēmtēn mémbē mó aá, bébe mó púuted é medyé éche éhúné'áá á tébele a nhøn mí mod. Mbwe chõõ épágé'áá áhed, bonj ényãngē mó e'kwese áte.

22 “Ade ntógétõke mí mod mé níwédé, ángel éntēd mó, ékēēn mó á akéb áde Abrahamε. Mmē nhøn mí mod mómpē ménwē, bélime-'ε mó.

23 Á mbwõg e kwéed wē, nhøn mí mod níbédé á metuné-te. Héé ányéné nló ámín bonj anyín Abrahamε se wíníí, ne Lazarõse áwe akéb.

24 Dõõ álébpéé nēn aá, 'A-Tē Abraham, sõn, wóg me ngõl, élõm Lazarõse átõde dúu dé e'mii á mendib-te, áhye áhóded me echém, áyāle meewógéé bu á dũ-á-muú hén.'

25 Abrahamε anláá mó aá, 'A-mwãn, ewēmtan á pónde eche wémbēē á nkõhsé ngáne wēnkudté bwēm é' bwâm, bonj Lazarõse mó-'ε ákūd bwēm bé mbéb-ε? Bõõb-põõ awóge mímé menyinje hén, wémpē edé á metuné-te.

26 Née éhúdé nê áte, wée sédíí ne wée édíí, sánkalaa a mbáŋ akabé syánē áte, ábel nén mod eéhēlē asyā wén se ápe wē. Modmod eéhēlē-’áá ásyā wē, se ápē áwēd.’

27 Nhon mí mod ménhōb áá, ‘Ncháa-óó, a-Tê meé, élóm Lazarose á ndáb echē echem sánj.

28 Nlyógé bānned bétáan. Áke álēb bó ábel nén, bómpē béepāg á hōm dé metuné hén.’

29 Abrahamē anhób áá, ‘Béwóó metelag míme Mosē ne míme bekal bé’dáádāŋ. Béwógen chōm-éé bétélé ásē.’

30 Nhon mí mod ménhōb áá, ‘Aáy, a-Tê Abraham. Nzé mod akií bó atán awē abidé á mbwóg é kwééd, né bétédé ábel dé mbéb bétīmēn Dyōb.’

31 Héé Abrahamē áhóbēé áá, ‘Nzé béekwentene Mosē ne bekal bé’dáádāŋ awógen, né béewógénné ké mod awē apuúde á mbwóg e kwééd bonj aláá bó.’ ”

17

Abēled mod mbéb

(Mat 18.6-7, 21-22; Mak 9.42)

1 Yesuē anláá ábē bembapēē áá, “Nyébíi bán mekágsen míme mébelte bad mbéb métāŋgéné nyé apii. Bonj édé ngol ne kénzēé awē āpēén mós!

2 Embē mbonj né bēntáá ene ndín e mod sánkalaa a aláá á nkáŋ, bébwém mós á edib-te, tómaa mós ábēled ábén bēndem mbéb.

3 Nyétédēn yāl pōndé.

“Nzé mwānyonj ábelé wē dyam dé mbéb, échu mós aláa wēé nê déeboó’é. Nzé achemé-’é ádē awusé bonj ahāŋléné, élagsén mós.

4 Nzé apānné wē ngen saámbé áyāle epun é bīn, bonj apedé-’é áwōŋ ngen saámbé áchóm alagsen áá, ‘Nhāŋléné’, etāŋgéné mós alagsen.”

Adúbe déechinéé

5 Bembapēē bé nlómag bēnlāā Sāŋgwéé bán, “Wéd sé adúbe áte.”

6 Sāŋgwéé anhób áá, “Nzé nyēnwōŋ adúbe áde áde mwāmpīn nēŋgáne mbál-e-bū, né nyéékamlén ádén alín dé e’sáá bán, ‘Á-bwel, wubé ásē, éke ésumēn á edib é nkwē-te’, é’wóŋén-ne nyé.

Abel dé nsón

7 “Détēd bán, nyé mod nhóg nyēwóó mbālede awē akií nzag alii, káa akií ānōn rídyōŋ mí mbód. Nzé ahúú á nsón, chán wēlāā’é mós? Wēlāā mós wēé, ‘Hyē édyēē ásē hén, édyē ndyééd,’

8 káa wēé, ‘Belé me ndyééd étōmted me, étyéem-me á nkāg, káŋj nímad adyé, bonj ámbíd é pōndé, wē-’é édyāg?’

9 Nyéláa me ké wēsāgnēn ane mbaledε áyāle ábélé míme nsón?

10 Né-óó nyémpē, nzé nyēmaá chōm ésyāāl éche bétíínédé nyé abel, nyéhōb bán, ‘Sédii bembaledε ngēn, mímed nsón-naa sébélé sé ngáne.’ ”

Yesue asáñté bad bé meləŋ dyôm

11 Ade Yesue ákagké á Jerusalem, atómé’áá á nchii ní nzii mé alon á Samaria ne alon á Galilia.

12 Asól áde ásólé mwä dyad nhóg, antán bad dyôm ábe meləŋ mékóbé. Bentyēem nchabnede,

13 bélēbpē mó ne esaád bán, “A-Yesu, a-Sāŋ, sōn, wóg sé ngəl!”

14 Ade ányíne bó, anláá bó aá, “Nyékag wéε beprise, nyélúmed bó yäl.” Ade békagké nê, yäl é nsán bó.*

15 Bó mod nhóg, annyín nēn aá módyéé bwām. Héε átímé ámbíd, ákené Dyōb ne ehób éche échágké.

16 Ankwε Yesue á mekuu, ásāgnān mó. Anén mod abédéε mod a Samaria.

17 Yesue ansedéd mó aaken, “Eesaá mbále bán nsáñté nyé bad dyôm-ε? Héé ábiníí abog bédíí?”

18 Nédē mod ké nhóg ampée eétiméé ámbíd áhyε dé abe Dyōb mekenag, éetóméé anén mod a nken-ε?”†

19 Héε álānggéé mó aá, “Tyéém ámīn, ékag. Adōŋ adúbe ádíde wε bwām.”

Epe é nkamlen ní Dyōb

(Mat 24.23-28, 37-41)

20 Befarisia bēnsédéd Yesue bánken, “Póndé ehée nkamlen ní Dyōb mépéé?” Yesue anláá bó aá, “Nkamlen ní Dyōb méesaá dyam áde mod ányínneé díd,

21 káa dyam áde mod áhōbpē aá, ‘Nōné,’ mōmén,’ káa ‘mōmíníí.’ Aáy, nkamlen ní Dyōb mímaá abé áťinté echēn.”

22 Héε álānggéé bembapεε nēn aá, “E’pun é’ bīn é’húε á’sō ábe nyédəŋgé bán né nyēnyín ké mbwε nhóg míme Mwān-a-Moonyon álūmēdtē nyé yäl, bon nyéenyínné.

23 Bélāā nyé á póndé eched bán, ‘Mōnén,’ káa ‘Mōníníí,’ bon nyéehántán bó.

24 Ayāle, ngáne emwεdmwεd étóméé, bon épenté ngob e Dyōb ped póg ne eníníí, nê dōó epun éche Mwān-a-Moonyon ápéé ébēε.

* **17:14 Asaad ayäl:** Nzé meləŋ ménkōb mod bétédé’áá mó nēε mod awē eesáa. Bébéné’áá mó bán, eesíté wéε bad bédíí. Prise chōó énwōŋ kunze ásimen mod meləŋ bon ébided mbakú nēn bán asáá, bon ábootéd ape wéε bad bédíí. † **17:18** Bad bé Israel béntéd bad bé Samaria nēε benzínéé. Bóbōó béekagé’áá ké mwāmpīn áyāle nyaa e mekan mé mbwóg ne mekan mé alon. Ké nyaa e abele á Dyōb ne hōm dé mekáne bémbē bó nhəŋlén.

25 Boŋ édêbé nê, atəŋgéné metuné híin akud. Kəŋne enén nyonŋel e bad eebāŋ mó áyāl.

26 Ngáne émbēē á pón dé eche Noa, nê dɔɔ ébēē á pón dé echē Mwān-a-Moonyon.

27 Bad bédyágé'áá medyé, bémwāg mīm, baachóm bēwóó'áá bebaád, bebaád-te békāg á mewóŋgé kááj ne mbwe níme Noa ásólé á bɔle é'mbáá-te boŋ mbúú echó, mesén melóné, méhōd ábê bad bésyāā.

28 Melemlem nê dɔɔ émbēē á pón dé eche Lotē. Bad bédyágé'áá medyé, bémwāg mīm, békābē dyon, bēwēnē bwēm, bélōd-ε mendáb.

29 Boŋ mbwe níme Lotē ásyāŋgé á dyad á Sodom, níme mbwe dēn muú ne meláá níme méhyāŋtan, mémbíd ádyōb néε mbúú, níwúú ábê bad bésyāā.

30 Melemlem nê dɔɔ ébēē níme mbwe níme Mwān-a-Moonyon ányīnnēdtē.

31 “Éché epun, mod awē adé á nnon ŋ ndáb mín áde nhon nídíí mó á ndáb-te, eétoŋné asud ásē áhye dé atéd mó. Melemlem-'aá mod awē adé á nzag-tē, eétoŋné atim ámbíd á ndáb.

32 Nyéwēmtēn dyam áde dēmbēnléd ne Lotē mwaád.

33 Kénzēé awē awóó mewēmtēn áson ádē alongé, ábōd dɔ. Kénzēé-ε awē abódé ádē alongé, né asó dɔ.

34 A mbále, bad bébe bénaá anon ahóg nkuu, bétéd nhóg, bétédē aníní.

35 Bebaád bébe békāgé medyé, bétéd nhóg, bétédē aníní.” †

37 Dɔɔ bembapēε bésēdtēé mó bán “A-Sáj, héé nê débēnlédté?” Yesue antimtén bó aá, “Wēε ndim níbāgkē, áhed dɔɔ benhōgné béladnéé.”

18

Ngan e ngwεε e mod bó nkúd é mmwaád

1 Yesue ankalé ábē bembapēε ngan álúmed bó áte nén aá, bétəŋgéné békānnē pón dé tēé ésebán bēhūnte nlém á abum.

2 Anhób aá, “Mod abédé dyad ahóg, awē akáadte' bad. Ane mod eebáa'aá Dyōb, eébage'aá-ε modmod edúbé.

3 Nkúd é mmwaád-te abédé melemlem mé dyad, eémaa'aá' wēε ane mod. Pón dé tēé álāŋgē mó aá, ‘Sé mod sēwóŋne mehób. Káád sé ésuud me nzom.’

4 A mbootēd ane mod enkēnháá mó dúu. Boŋ ámbíd é pón dé anláá yāl aá, ‘Ké nēŋgáne méebagéé Dyōb edúbé, méebāā-'aá modmod,

5 ngáne édíí bán anén nkúd a mmwaád ahédé me nló, mēkāā níme nkáá ábēl ísud mó nzom. Esebē nê, né kááj ne á

† 17:35 Donŋe á kálag dé'só ábádé nchoo 36: *Bad bébe bēbē á nzag-tē. Bétéd nhóg, bétédē aníní.*

asóg éemwaa áá níkún ne epe éche ápagké nén pónde ésyāāl.’

6 Héε Sánḡwéé áhóbéé áá, “Nyêwóge chǒm-éε ekúkú é mod awě akáadte’ bad awě eebíi Dyǒb éhóbé-yε?

7 Nédē Dyǒb déekunné ábē bad ábe ápwédé-yε? Béchyεεne’ mǒ nwǒnḡen nkuu ne mǔte, nédē ákālēn bǒ metúu pónde té-yε?

8 Nlāa nyé meé ákun bǒ mehélé mehélé. Boḡ nyêdúbpé bán Mwān-a-Moonyoḡ átān adúbe á nkǒḡsé-te á pónde echě ápéé-yε?”

Ngan e bad bébe ábe bēnkě akáne

9 Yesuε ankāl ngan empée tǎḡεne bad ábe bényíné’áá yǎl néε bad ábe bésáá, bényīnē-’ε bad bémpēe nkǒḡtéd.

10 Anlāá bǒ áá, “Bad bébe bēnkě á Ndáb-e-Dyǒb ákáne. Nhóg abédé Farisia, aníní-’ε abé nlad-é-tááε.

11 “Ane Farisia antyéém á ámīn, ákánne’, áhǒbē á nlém-té* áá ‘A-Dyǒb, nsáḡnéné wε. Ayāle nén, meésáá nēḡgáne bad bémpēe, ábe bédume bwēm é’ bad, ábe bēbēbé nlém ábum, ábe békábe mesón á ndáb e e’wǒḡgé. Nsáḡnéné wε áyāle meésáá nēḡgáne anén nlad-é-tááε hén.

12 Ndé nén, ndide’ yǎl nzaa á mekáne-tē ngen ébe sǒndé téé. Chǒm téé éche níkudé-’ε nkabe chǒ áte moḡge dyǒm, mǐbage wε akab nhóg.’

13 “Nlad-é-tááε pen antyéém nchabnede, eéhele ké mǐd anyen ádyǒb. Ambán ekáá á nlém, ákánne áá, ‘A Dyǒb, wóg me ngǒl. Ndíi mbelé-mbéb.’ ”

14 Héε Yesuε ábádé áá, “Nlāa nyé nén meé, anén mod awě nídímténé nyé aláa, ansú áwe ndáb néε mod awě asáá á’sǒ é’ Dyǒb. Ayāle mod ké ahée awě acháḡté yǎl, bésudéd mǒ. Boḡ ane awě asǔdté eche yǎl, béchāḡéd mǒ.”

Yesuε ne bǎnbǎn

(Mat 19.13-15; Mak 10.13-16)

15 Bǒǒb-pǒǒ bad bépééné’áá bēndem wée Yesuε nén bán ábān bǒ ekáá á yǎl ánamed bǒ. Ade bembapεε bényíné nē, bēnkānē ábē bad áte.

16 Boḡ Yesuε anchélé ábē bǎn, áhǒbē áá “Nyétεde bǎnbǎn béhyag áwēm. Nyéekás bǒ áyāle nén, nyaa e bad néε bǒ chǒó éwóó nkamlēn ní Dyǒb.

17 Ne mbále, nlāḡge nyé nén meé, kénzée awě eékobe nkamlēn ní Dyǒb nēḡgáne mwēndem, éésónlé áwēd-te.”

Mod a nkamlēn

(Mat 19.16-30; Mak 10.17-31)

* 18:11 Antyéém ámīn, ákánne, áhǒbē á nlém-té: donḡe á kálag áwóó atyéém á nkǒḡ, ákánnād yǎl.

18 Nkamlɛɛ nhóg ansɛdéd Yesue aá, “A-meléed a bwâm, cheé mébenlé âbel nén nkud alongé áde déemaá?”

19 Dóo Yesue ásɛdteé mó aáken, “Cheé ékáá bonj échagé me meléede a bwâm? Mod ké nhóg eesaá mod a bwâm étóméé Dyõb dẽmpɛn.

20 Ebíi mbéndé éche éhóbe bán, weekábé asón á ndáb e e'wóngé, weewúé mod, weechíbé', weebídé mbónj e metóm, bɛé sóo ne nyon edúbé.”

21 Ane mod a nkamlɛn antimtén aá, “A meléed, nhídé échén mbéndé ésyāāl bootya se á mwẽndemé.”

22 Yesue awógé-'aá nê, bonj álāngē mó aá, “Dyam ahóg éhɛdne wɛ. Sóm bwẽm é'syāāl ábe éwóó, étéd nímé mɔné, ékabe betóótókē bé bad. Nzé ebélé nê, wẽkũd nhɔn ádyõb. Ene pónde éhye éhíde me.”

23 Awóg áde ane mod a nkamlɛn awógé nê, anwóg ndutul bwāmbwam, áyāle ambé nhɔn bwāmbwam.

24 Yesue anyíné-'aá ngáne ásúdné bonj áhōbē aá, “El̄l áte bwāmbwam behɔn bé bad ásol á nkamlɛn ní Dyõb.

25 Edé mwān e akan sánkalaa a nyam nɛɛ kam̄l̄l̄ áponj á epɔn é ndɔnde, tómaa nhɔn ní mod ásol á nkamlɛn ní Dyõb.

26 Bad ábe bɛnwōg chõm echẽ Yesue ánhōbpē, bɛnhōb bán nzé nɛɛ édíí, né nzéé-'õ ahɛle ákud e'soósonj?”

27 Dóo Yesue áhóbéé aá, “Dyam áde baányonj bényínéé bán álélé áte, déelenledéé Dyõb áte.”

28 Héɛ Petro áhóbé aá, “Nɔné', sɛtɛdté ábed bwẽm é'syāāl áhíd wɛ.”

29 Dóo Yesue álāngéé bó aá, “A mbále, nlānge nyé meé, kénzée awẽ atɛdté eche ndáb káa mwaád, káa baányan, káa sáa ne nyan káa bán, áyāle nkamlɛn ní Dyõb,

30 ákũd nsyáñ ámbíd mbád ne mbád enén pónde. Akud-te alongé áde déemaá' á pónde échẽ ehúé'.”

*Yesue akānlé eche
kwééd ne mpuu
ngan ámpē*

(Mat 20.17-19; Mak 10.32-34)

31 Héɛ Yesue átímné ábē bembapɛɛ dyõm ne bébe kun bonj, álāngē bó aá, “Pón nyébii bán dekag á Jerusalem. Mam mɛsyāāl-lɛ níme bekal bé'daádɔñ bétélé áse tãngene Mwān-a-Moonyonj mébenléd áned.

32 Eténlédé nén bán bébẽ mó á mekáá mé bad ábe béesẽ bad bé Israel. Bó-'ɛ béwélé mó, bɛsyāā mó, bɛsobé-'ɛ mó meléed á yāl. Bébɔmtéd mó, béwúú-'ɛ mó.

33 Bonj ámbíd e e'pun é'láán ápuú.”

³⁴ Boŋ bembapεε bó-'ε bénkênsónjténné dyamdyam áyāle nímén mam mésyāāl. Enén ngan entóm bó debyéé áte. Bénkênchemmé chōm éche Yesuε áhōbé'áá.

Yesuε achōŋte mod a ndim

(Mat 20.20-34; Mak 10.46-52)

³⁵ Bōōb-pōó áde Yesuε ákwógé apε á dyad á Jeriko, mod a ndim nhóg andyεé á nkæg ní nzii, áchōmē bwēm.

³⁶ Awógé-'áá ndun e mod etóme, boŋ ásεdté bad dyam áde ádé.

³⁷ Dóó bélāngē mó bán, "Yesuε, mod a Nazaret mó atóme nê."

³⁸ Héε ábóné áá, "A-Yesu, Mwān a mbyaa nime Dabide, wóg me ngól!"

³⁹ Bad ábe bémbē á'sō bénkānē mó áte, bélāā mó bán ádib nsəl. Boŋ mó-'ε ambé ábōnē áá, "A-Mwān a Dabid, wóg me ngól!"

⁴⁰ Dóó Yesuε átyéémé, boŋ áhōbē áá béhyεene ane mod. Ane mod apedé-'áá mó benben, Yesuε ásεdté mó áá,

⁴¹ "Cheé éhédéé wεé, míbele wε?" Mó-'ε anhób áá, "A-Sáj, bēl nínýinen ámpē."

⁴² Dóó Yesuε-'ε álāngē mó áá, "Nyínén-nō! Adúbe ádōŋ ádíde wε bwām."

⁴³ Abwōg-ábwōg ambootéd anyínen, áhídē-'ε mó, ábagé Dyōb mekenag. Ade ene ndun e mod ényíné nê, bómpē bēmbootéd Dyōb akémed.

19

Yesuε atáné nlad a

tááε bán Sakio

¹ Yesuε ampōŋ á dyad á Jeriko, boŋ atómé'áá tómén.

² Mod nhóg-ke abédé áwed bán Sakio, abédé-εé nlad-é-tááε ambáá, abé-'ε nhōn mí mod.

³ Ahédé'áá áá mónyín ane mod awe béchágéé Yesuε, boŋ nzii enkēmbagnédté mó, ngáne amute démbēē áhed, mó-'ε ambé esón.

⁴ Héε anyógté á'sō boŋ áchāgkē bwel é' sikamō ábel boŋ anyín Yesuε. Yesuε ahúé'áá ene pεd.

⁵ Apedé-'áá áhed, boŋ áá mósad dīd ámín, anyínē Sakiose. Dóó álāngéé mó áá, "A-Sakios, süd ásē á mehélé-te. Ntāngéné nken abé áwōŋ ndáb chii."

⁶ Hē dóó Sakiose á súdé ásē ésebán abé bte pónde, boŋ ákobé Yesuε nken ne menyinge mésyāāl.

⁷ Bad bésyāāl ábe bényín nê, bényóngé'áá áte bán, "Akií nken abε á ndáb wéε mod awe adé mbelé-mbéb."

⁸ Sakiose antyéém ámín, álāngē Sāngwéé áá, "Nōné', a-Sáj, mētéd nhōn nímēm, ríkab mó áte e'pεd é'be, míbé epeđ ehóg wéε

betóótōkē bé bad. Nzé édé-'ε bán nkōbné mod kéchéé á edoké-te, mētímtéd mós chó ámbíd ngen éniin."

⁹ Bon Yesue mó-'ε anláá mós nén aá "A epun é bñn é' chii, e'sooson é'bágnédé ne enén ndáb. Anén mod mómpē adí mwān a Abraham.

¹⁰ Mwān-a-Moonyon apedé ábel bon áhed bad ábe bébós, áhood-te bó."

Ngan eche bényāgnēdtē bembaledε ngáb

(Mat 25.14-30)

¹¹ Bad béwóglánnáá chōm-éε Yesue áhóbé'áá. Yesue ammad ape benben ne dyad á Jerusalem. Né-ós béwēmtān bán nkamlēn ní Dyōb mēpě ábwōg-ábwōg.

¹² Hé-'áá áhóbé'áá, "Kunze e mod póg eladé'áá yāl áke eke á alon áde áchábnédé ábel nén béwóged mós kñ, bon ásūε'.

¹³ Ade ákagké, anchélé ábē bembaledε dyōm, ábagé nhóg téé ekálé é káppe dyōm aá, 'Nyétéd nén, nyékábe nyonjé káñ ne á pónde echē méhū'é.'

¹⁴ Bon áde alon á bad dénkēndəngé mós. Bénlōm mésénze áhíd mós áláa ngómena a bán, 'Séēkobé' bán anén mod ábē echēd kñ.'

¹⁵ "Ké nē bēmbel mós kñ, átīm-me ámbíd áwē dyad. Ade áhúú, ábwōg-ábwōg anlóm ábē bembaledε ábe ámbagké ngáb achəg ábel bon ábíi nsyāñ míme békúdé á nyonjé-te.

¹⁶ A'só ampě ahób aá, 'A-Sán, échon ekálé dyōm échyáá nsyāñ míme níde ngen dyōm.'

¹⁷ Ane mod anláá mós aá, 'Nē ábóó, edíi mbaledε a bwām! Ngáne éhéle mekan mésad alyəged ngáne éhednadté, mbage wε ngíne ákamlēn myad dyōm.'

¹⁸ Mbaledε awě alónténé bébe mómpē ampě ahób aá, 'A-Sán, échon ekálé dyōm échyáá nsyāñ míme níde ngen é'táan.'

¹⁹ Ane mod anláá ane ampē aá, 'Wěkamlēn myad métáan.'

²⁰ "Dós mbaledε ampée ápédé bon áhōbē aá, 'A-Sán, ábon e'kálé dyōm wε bēn. Menkan bó á wāngese-té, níkoo.

²¹ Mbáá'áá me ngé, ngáne mbíi bwām mée, échon chōm éhūnēē á ndəəb. Weébēlēē bon edyāg, ehúde-'ε wée wēwēnēé.'

²² Héε ane mod átímtanné ane mbaledε aá, 'Mmōñ nsəl mēn mós méwū wε. Ebébtéd é mbaledε née wε. Néε emōñ émáá abíi wée, échēm chōm éhūnēē á ndəəb, ebíi-'ε wée, meébēlēē bon nídyāg. Néε ébíi wée nhúde-'ε wée méwēnēē,

²³ chee-ə ēnkñ bon weehéde echem ngáb á ndáb echē bad békongéé ngáb, ábel bon nzé ríhúú níkob chó ne nsyāñ ámín?"

²⁴ "Héε álāngéé bad ábe bentyēm á nkəg áhed aá, 'Nyékoben mós ábē e'kálé dyōm, nyébag bó wée mod awě awóó mbwókel e ekálé.'

²⁵ Ábē bad bó-'ε bénlāā mós bán, 'A-Sán, ane mod amaá mbwókel e ekálé awōñ!'

26 Héε ane mod átímtanné bó aá 'Nlāa nyé mēé, kénzēé awě awóó, Dyöb débād mó abε. Boη ane awě mó-ε eewóó, Dyöb dékobén mó kááηne mwāmpīn awě awóó.

27 Boη bad ábe békóó mε, ábe béehede'aá bán núbê echab kâη, nyéhyεene bó hén. Bévúu bó áwem e'só hén.' ”

Yesue asólé á Jerusalem née kâη

(Mat 21.1-11; Mak 11.1-11; Jōn 12.12-19)

28 Yesue amaá'aá enén póle akal, abwógé ásē ámpē, áke á Jerusalem.

29 Ade ákwógé ape á myad mé Betpeg ne Betani á Ekone é Menzab, anlóm bembapεε bébe aa,

30 “Nyéke á dyad áde ádé á müde nímíní. Nzé nyêpedé á nló ní dyad nyéenyīn ngáne bétāηgé mwān a ésel awě mod éédīīdē mbéd. Nyéhune mó, nyéhyεene hén.

31 Nzé mod asēdté nyé aáken, cheé ékáá boη nyéhunné chó, nyélāa mó nén bán, ‘Sāηgwéé* atógnéné chó.’ ”

32 Bad ábe ánlōmmē békíí'aá, bétān-ne chó melemlem ngáne ánlāā' é bó.

33 Ade béhunnéé ésel, bewóη bēnsedéd bó bánken, “Cheé ékáá boη nyéhunné éché ésel?”

34 Bó-ε bēnhōb bán, “Sāηgwéé atógnéné chó.”

35 Héε bépééné chó wéε Yesue. Béntāl échab mbóté áwedé-mīn, boη béchāgtē Yesue áwedé-mīn.

36 Ade ábóótédé áke, bad bétánlé'aá mó échab mbóté á nzii-té.

37 Ade ábóótédé Ekone é Menzab asyōge ásól á Jerusalem, ndun e bembapεε embootéd abwεen ámīn ne menyīnge, békéné Dyöb ne esaád áyāle ndale é mekan ésyāāl éche bényíné,

38 Béhōbē bán,

“Nnam ne kâη echē epag á dīn áde Sāηgwéé!

Nsaη núbê ádyōb,

Ehúmé ébê-ε ne Dyöb áde ádé se ámīn!”

39 Nguse é Befarisia éche énsōblēn amute á bad áte bēnlāa Yesue bán, “A-meléed, láá ábōη bembapεε bēlām!”

40 Mó-ε antímtén bó aá, “Ne mbále, nzé ábén bad bédíbe nsəl, né meláá múmó mébootéd abón.”

Yesue alebe dyad á Jerusalem

41 Ade Yesue ápédé á nkæg ní dyad á Jerusalem, annyín dyad á'sō. Dóó mēsōd mébóótédé mó abíd á mīd, áchyéé' Jerusalem

42 aá, “Embōη bán nyébīi mekan míme mépεεene nsaη. Boη bōob, nyéēhēlēē mó anyín.

43 E'pun é' bīn é'húε nyé á'sō á pónde échē bad ábe békóó nyé bēlāηnédté nyé nkúmbág née e'ké, bēbentén-ne nyé pεd ésyāāl,

* 19:31 Sāηgwéé káa nwōη.

44 boŋ bémad nyé, nyáābe áben bãn moosyǎál. Aláá ké ahóg deelyǎgké ásē áyāle nyênkênchemmé pón dé echē Dyöb ápédé âson ádén alongé.”

Yesue apédé á Ndáb-e-Dyöb

(Mat 21.12-17; Mak 11.15-19; Jon 2.13-22)

45 Yesue ansól á Ndáb-e-Dyöb, ábootéd bad ábe bésómé'áá bwēm áwēd-te ananted,

46 álāngē bó aá, “Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán Dyöb áhóbé aá ‘Echem ndáb ēbē ndáb e mekáne.’ Boŋ nyétimté chó mbwog mé bechíb.”

47 Bootya nē, Yesue ayágté'áá bad á Ndáb-e-Dyöb. Beprise bémháá ne bemeléede bé mbéndé bōōbe belyáged bé dyad, bó-ε béhéde nzii eche béwúé'é mós.

48 Nzii-ε eebédeé bó ábel dyam ádii dyam, áyāle moosyǎál andəŋ e'yale ábe Yesue awóg ne kán esyǎál.

20

Nsedté d tǎŋene kunze eche Yesue

(Mat 21.23-27; Mak 11.27-33)

1 Mbwe nhóg Yesue ambé á Ndáb-e-Dyöb ayágtē bad, ákanlé-ε bó nkalanj mí bwám. Héε beprise bémháá, bemeléede bé mbéndé ne bad bémháá bé dyad, bépédé áwē,

2 boŋ bésédté mós bánken, “Láá sé, kunze ehéé éwóó ábel mímén mekan? Nzé-módé abagé-ε we enén kunze?”

3 Dóo Yesue átimtanné bó aá, “Mémpē meésedéd nyé dyam ahóg; nyéláa me

4 wée kunze echē Jone ádúsánnáá bad émbídtē, wée Dyöb, káa wée moonyonj?”

5 Bēn ne bēn bēmbootéd atǎŋten bán, “Nzé dehóbé bán, ‘Jone echē kunze enhúú ne Dyöb,’ né ásedéd syánē aáken, ‘Cheé-ō enkǎŋ boŋ nyénkëndúbé mós?’

6 Boŋ nzé dehóbé bán, ‘Echē kunze ehúú ne baányonj,’ né ábén bad bésyāál bélūm syánē meláá, áyāle béndúbē bán, Jone abédéε nkal é'dáádəŋ.”

7 Hē dós bétímténé mós bán, “Séebii'ε wée ene kunze émbídtē.”

8 Dóo Yesue álāngéé bó aá, “Né ké me-ε ámpē méeláá'ε nyé kunze echē níwóó ábel mímén mekan.”

Ngan e bebel bé nzag ntéd

(Mat 21.33-46; Mak 12.1-12)

9 Héε Yesue ákanléé bad ngan nén aá, “Mod nhóg ambé, ankwél nzag e e'pum é mel ábe bébenléé mím. Ambē ene nzag wée bad ábe bóbōó békáb mbote áte, ákē eke á alonj démpēe, ábēm-me áwed.

10 Póndé epedé-'aá eche bépádeé e'pum, boŋ álōmē mbəlede wée bebel-bé-nsón, ákobe mó adē asii dé e'pum. Héé ábē bebel-bé-nsón bēwānnē ane mbəlede, bésúúd-te mó ámbíd ne mekáá mé ngên.

11 Anlóm mbəlede ampée, boŋ bēmbǝm ane mómpē, bēwōgēd mó e'són bwāmbwam, bésúúd-te mómpē ámbíd ne mekáá mé ngên.

12 Ambé alóm awě alónténé beláán. Awed bēnlōgēn, bēbwém-me mó ámbíd e e'ké.

13 Héé nwóó-nzag ádolé áte chóón, boŋ áhǝbē aá, 'Chán-nǝ mébenlé bǝǝb? Mēlōm awem mwān awě rídás bwāmbwam. Kapóg bēbe mó edúbé.'

14 Boŋ áde bebel-bé-nsón bényiné mó, bēnnǝnén á mesó, bēhǝb bán, 'Ndyé-a-mbwóg mwēn nén. Déwúu mó, ábel eche mbwóg ésuuned syánē?'

15 Dǝǝ bēbídne mó á nzag-tē, boŋ bēwūē-'e mó." Héé Yesue ásedtēé aáken, "Bǝǝb-pǝǝ, cheé nwóó-nzag ábenlé bǝ?"

16 Apě awúú bǝ, ábē-'e ene nzag wée bebel-bé-nsón bēmpēe." Awóg áde bad bēwógé nē, bēnhǝb bán, "Ene ndín e dyam eébenlád mbéb!"

17 Yesue annǝn bǝ á mesó, ásedtē bǝ aáken, "Chán nyésóŋténé eyale é Dyǝb éche éténléde bán, 'Aláá ádē belǝŋ-bé-ndáb bēnchenéé dǝǝ átímé aláá dé etógnén abé.'

18 Mod ké ahée awě álūm adē aláá ámín ábǝgtēd áte. Boŋ mod awě déhūntēdtē ámín, ányogtēd áte átím mbúbú."

19 Bemeléede bé mbéndé ne beprise bēmbáá bēnhǝd nzii eche békóbéé Yesue ábwǝg-ábwǝg, ngáne bēnchemmé bán áyāle echáb dǝǝ ákálé enén ngan. Boŋ bēmbāŋ bad ábe bēbédé áhed.

Nsedtéd tǝŋgene asaa á tááse

(Mat 22.15-22; Mak 12.13-17)

20 Né-ǝǝ, bemeléede bé mbéndé ne beprise bēmbáá bēhéde'áá kǝse e etál, ákób mó. Bēmpwēd bad, bésábé bǝ, belóm bǝ áhíd mó. Abē bad bēntǝŋgēn ábánten nén bán, bēhíde mó ne nlém nhóg, ábel boŋ békób mó awusé á nsǝl, boŋ ene póndé bēbé mó á mekáá mé ngómenaa a Roma awě adé á nkamlen.

21 Héé bad ábe bēnlōmmē nē bēlǝŋgēé Yesue bán, "A-meléed, sēbíí bán ehóbe', eyágte-'e mam ríme métǝŋgéné. Weékwognádtē modmod. Eyágte-'e bad mekan mé Dyǝb á nyaa echē etǝŋgéné bwām.

22 Mbéndé eche syánē ehóbe nén bán désanǝe' tááse wée Kaisēe, kǝŋ e Roma-yē?"

23 Boŋ Yesue anchem bǝ akwáb. Héé álǝŋgēé bǝ aá,

24 “Nyélúmed me məné mé ekii. Ediidinge éche nzéé chén, ðin áde nzéé-’ε dén?” Béntimtén mó bán, “Ðin ne e’só ábe Kaisεε.”

25 Dóo Yesue áhóbεé aá, “Nyébag-kóó Kaisεε éche édé éche Kaisεε, nyébag-ke Dyöb éche édé é Dyöb.”

26 Bóob-póó, nzii ké póg enkêmbáá eche békōbēnnē mó póle e awusé á nsəl. Né-óó, béndib nímāb nsəl ngáne dyam dénkêmbonjé bó ahób. Nyaa eche Yesue ántimténne bó enkóméd bó yäl áte.

Nsɛdtéd t̃ngene mpuu

(Mat 22.23-33; Mak 12.18-27)

27 Donje á Besadusia bēmpĕ wĕε Yesue. Besadusia bēndūbē bán mpuu méesaá ámbid e kwééd.

28 Dóo béhóbεé bán, “A-meléed, mbéndé e Mosεε ehóbe nén bán, ‘Nzé mod awóó mmwaád, boj awédé áde bó ane mmwaád béepedεé mwān awále, mwānyan a abum ahóg atāngéné ane nkúd awóŋ, ábel boj ðin áde mwānyan déēbōō’.

29 Bóob-póó, bad bēbédé mod saámbé ábe bēmbid abum ahóg. Mod a’só anwóŋ mmwaád boj awé áde bó mmwaád ne béepedεé bán awále.

30 Mod awĕ anlóntén bébe anwóŋ ane mmwaád. Mómpĕ awé ésebán achyáá mwān.

31 Ámbid é póndé awĕ anlóntén beláán mómpĕ anwóŋ mó, káŋ bó mod saámbé bēbom mó awóŋ, nhóg ámbid a aníní. Boj bó mod ké nhóg bēnkēnchyáá mwān ne ane mmwaád, káŋ bó moosyáál béwĕ-’ε.

32 Káŋne á asóg ane mmwaád mómpĕ anwĕ.

33 Bóob-póó á póndé e mpuu, mmwaád awĕ nzéé ane mmwaád áchagnédté áyāle bó moosyáál saámbé bēnwōŋ mó?”

34 Dóo Yesue átimtanné bó aá “A póndé eche dédíí áte nén chii, bebaád ne baachóm béwōŋne’.

35 Boj bad ábe bēkwógnédé ábĕ á mpuu á kwééd boj bésōn-ε á alonjé dékōōlē béēwōŋnĕĕ.

36 Bébĕĕ nĕε ángel, béewág-kaá ámpĕ. Apuu áde bēpuú’ĕ, bán bé Dyöb bóó bēbĕĕ.

37 Mosεε mwĕn ámpĕ alúmté áte aá, bad bēpuude’. Wĕε Mosεε átélé á Kálag e Dyöb aá, mwā bwĕl akóbé muú, achagé Sāngwĕé áhed aá, Dyöb áde Abrahame, Dyöb áde Aisige ne Dyöb áde Jakōbe.

38 Dyöb ádíi Dyöb á bad ábe bédé á alonjé, saké Dyöb á bad ábe bēwédé. Nĕ dĕn álúmte bán ne Dyöb, bó moosyáál bédé á alonjé.”

39 Donje dé bemeléede bé mbéndé bēnhōb bán, “A-meléed, chōm éche ehóbé étāngéné.”

40 Né-óó modmod enkênchu' é mó dyamdyam asɛded ámpē.

Nsɛdtéd t̃ngene Ane-awě-Béwógte

(Mat 22.41-46; Mak 12.35-37)

41 Hée Yesue ásɛdteé bó aáken, “Cheé ékáo boŋ bad béhōbē bán Ane-awě-Béwógte abídé á mbyaa míme k̃n̄ Dabidɛ?”

42 Ngómē Dabidɛ mwēn ahóbé á Kálag e Ngāse aá,
“Sán Dyōbe anláá awēm Sánḡwéé aá,

‘Dyéé áwēm ekáá émbáá,

43 káŋ ne á pónde echē mébenlé boŋ ékǔgtéd ábōŋ bad bé ekoyí ámín ne mekuu.’

44 Néɛ Dabidɛ mwēn ásébpé mó achəg aá Sánḡwéé, chán-nō Ane-awě-Béwógte áhɛɛ abé awe mwān?”

Yesue abage elébé aá,

bétédɛn bemeléede bé mbéndé pónde

(Mat 23.1-36; Mak 12.38-40)

45 Bad bésyāāl béwógé'áá chōm éche Yesue áhóbéé. Hée álāŋgɛé bembapɛɛ, aá,

46 “Nyétédɛn bemeléede bé mbéndé pónde. Bédəə men-gombe ahyómɛn áte, bédəə-'ɛ bán bad béɛnte bó á dyɔn-tɛ ne edúbé. Bédəə metii mé edúbé adyé á ndáb e mekáne ne á hōm á ngande.

47 Boŋ bóó bédume' mbwóg é bekúd, bédogé-'ɛ bad ne ntōŋ-ntōŋ mé mekáne. Echē nyaa é bad ékúd nkógsɛn míme ríchábé ámín.”

21

Mendɛ míme nkúd a mmwaád

(Mak 12.41-44)

1 Ade Yesue ásádé d̃id, anyín néɛ behōn bé bad béhāgkɛ mōné á ntyóg mé mendɛ.

2 Anyín-ne ntógétōke a nkúd a mmwaád nhóg ahāg bedáɛɛ bébɛ.

3 Hée áhóbéé aá, “A mbáɛ, nlāŋge nyé mɛé, mímén ntógétōke mé mmwaád ríhédé mendɛ á ntyóg-te tómaa bó moosyāál.

4 Mōné míme ábê bad béhédé, ndii mōné míme ríchóbé bó ásɛ, boŋ anén mmwaád ne atóg áde ádíí ahédé mōné r̃syāāl míme áwóó, r̃syāāl míme ámbɛɛ atagnan yál.”

E'chemléd bé asóg dé nkōŋsé

(Mat 24.1-2; Mak 13.1-2)

5 Bembapɛɛ behóg békálé'áá ngáne Ndáb-e-Dyōb ébóó, ngáne bélōŋné chó kase é meláá, boŋ bɛnābē-'ɛ chó áte ne mendɛ míme bad bésāŋgé. Hée Yesue áhóbéé aá,

6 “Abén bwēm ábe nyényíneé nén, pónde ěpɛ echē aláá ké ahóg déelyəgkɛ ámín e waáb. Bɛpāŋtéd mó áte mɛsyāāl.”

7 Bênsedéd mó bán, “A-meléed, súútán nén débēnlédíté? E’chemléd é’héé bélūmēd bán nén áhede abēnled?”

8 Yesue antimtén bó aá, “Nyétéd pónde nén mod eépuutád nyé. Ekud é bad épě, á đĩn áđēm, bédogé nyé, mod tée aá móo módē Ane-awě-Béwógté, béhōbē bán e’pun bé asóg é’pédé áte. Boŋ nyéehídé bó.

9 Nzé nyēwógé-’ε bán bel é’wanté’, káa bán ekide épánge áte, modmod eebáá’. Mmén mekan mésyāāl métāngéné abēnled, boŋ saké mó mélūmēd bán, asóg áamáa apε.”

10 Héε álāngéé bó aá, “Aloŋ ahóg détyēēmēn áđíníí nzum. Nkamlēn nhóg-ke rítyēēmēn nímíníí.

11 Ndōob eēnāŋnéd ásē ngíne-ngíne. Nzaa ne nkole bébē hōm ásyāāl. Mekan míme mébāŋte bad mébē. E’chemléd é’mbáámbāa bómpē bébíd ádyōb.

12 Mmén mésyāāl médēbēnléd, béhē nyé abum ámín, bétagté nyé. Békeén nyé á ndáb é mekáne, békáád nyé áwed, béhé-’ε nyé á mbwōg. Nyébíi-’ε bán, bépēén nyé á’sō é’ kāŋ é bad ne benkamlēnε áyāl e đĩn áđēm.

13 Nê débe nyé etāl pónde eched, álāa bó mekan mésyāāl míme nyésōŋténé á yāl echēm.

14 Né-óó, nyémad á nlém tē ngen póg bán nyéetāngēnεé atag áte ngáne nyékāā’é.

15 Mmēn mēbe nyé dyam áde nyéhōbpē ne debyéé áde nyéhōbēnnē dó, nyaa echě ábēn bad bé ekoyí béehēnlé nyé atyéemēn. Béehl-laá ahób bán dyam áde nyéhōbεé déetāngēnεé.

16 Kāŋne besóó ne benyoó, bóobε áben baányāŋ ne bēn, bēn bēpalé nyé áte, béwúú-’ε nyé nguse é bad.

17 Bad bésyāāl békóó nyé áyāle đĩn áđēm.

18 Ké nē, dyamdyam débēnlé nyé, ké mbum e esid póg éebóó’é nyé á nló.

19 Nyékaŋ nlém ábel nyékud e’soósoŋ.”

Yesue ahóbé ngáne

dyad á Jerusalem dépāā’é

(Mat 24.15-21; Mak 13.14-19)

20 Yesue anláá bembapεε aá, “A pónde eche nyényínnē sánze élāŋnédé dyad á Jerusalem, dóo nyébíí’é bán ekide éhede apāŋted áte.

21 Nzé nyēnyíne nē, bad ábē bédé á Judeya bétōm mehélé béke bésōom á e’kone mín. Ane awě adé á dyad-tē wē, ábōl. Awě mó-’ε adé ámbíd e ebwóg eétagné mó asól á dyad á Jerusalem.

22 Áyāle nén, nímē mesú míme ríhōbεé nē, médii e’pun bé nkógsen. Pónde eched dóo mekan míme métēnlédé ásē mélōnnē.

23 Ebē ebébtéd ne bebaád ábe bēbē nkog ne ábe bémwāñtē mímē mesú. Ayāle nēn, metake híin mébē á nkōñsé-te, enén nyongel e bad ěkūd-te metuné bwāmbwam.

24 Adén alonj á bad déwē á bel-tē. Békōb nguse é bad nēe betāñ, békēēn bó á melonj mémpēe. Bad ábe béesš bad bé Israel békōgtéd dyad á Jerusalem áte, káōñ né pón dé echē Dyōb átíínédé bó émaá áte.

Epe é Mwān-a-Moonyonj
(Mat 24.29-31; Mak 13.24-27)

25 “Etondeε bóōβε ngων ne betintine bélūmēd e’chemléd. Edīb é nkwe édūm áte, étog nēe ahóbpe dé edīb. Nén dékōbēd bad bé melonj mé nkōñsé mbwóg káōñ béēbyē’ nēe bēbeleé.

26 Bad bēpimén ne mbwóg ní ngíne ayāle ebébtéd éche éhúe á nkōñsé, ngíne-’ε éche édé ámín éñāñéd á e’dii.

27 Ene pón dé dōo bényínnē nēe Mwān-a-Moonyonj áhúe’ é á mbag-tē ne ngum ne ehúmé é ngíne.

28 A pón dé eche nyényínnē nēe mímén mekan mébóótédé abenled, nyétyéem ámín, nyésād díd, ayāle nén pón dé e e’soosonj emaa nyé ape áte.”

Mel méyágte syānē debyéé
(Mat 24.32-35; Mak 13.28-31)

29 Héε Yesue álāngéé bó ene ngan, aá, “Nyēñon alín á ngāl bwām, káa bwel ké é’héé bēmpēe.

30 Abíd áde byaá é’bootadté bó abíd, nyébēn nyébele nyébíi bán nchonj mímáá abé benben.

31 Melemlem nzé nyēnyíne mímén mekan mésyāāl mébenlad, nyébíi nén bán, nkamlēn ní Dyōb níkwógé ape.

32 Ne mbále, nlānge nyé nén meé, enén nyongel e bad éemaá’ é káōñne mímén mekan mésyāāl mémáá abenled.

33 Nkonj mí mín ne nkōñ rísé bémaá bonj ábēm e’yale bēbē abé ne abé.

Nyétéd pón dé

34 “Nyétóo nén nyéetómté echen pón dé esyāál ádyé ndyééd ne ámwé mím bwāmbwam. Nyéēbūdē-’ε atag áte ayāle mekan mé alonjé. Nzé nyébele nē, né échē epun étān nyé taléd nēe melám.

35 Epun éched épíi moonyonj asyāál awē adé á nkōñsé.

36 Nyétéd pón dé, pón dé ésyāāl. Nyékānne bán nyéwōñ ngíne átóm mímén mekan míme mébenléd áte, ábel nén nyéhel atyéem á’sō wēε Mwān-a-Moonyonj.”

37 Mmē mesú mésyāāl Yesue ayágté’áá bad á Ndáb-e-Dyōb. Nzé ngukél empš, áke ánāá á ekone é Menzab.

38 Nzé bín bēnsāā sāngén, ekud é bad éhyágáá mó atán á Ndáb-e-Dyōb áwóglēn mó.

22

Békii kun awúu Yesue
(Mat 26.1-5; Mak 14.1-2; Jɔn 11.45-53)

1 Bɔɔb-pɔɔ, Ngande e Ewele-é-Ngên emmad abé benben. Enén ngande ebédéé dín bán Nnyíme-ámìn.

2 Beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé behédé'áá nzii eché béwúé'é Yesue á mesɔɔm-tê. Bébbáá'áá pen bán bad bésɔntɛn.

Judase akwenténe ásóm Yesue
(Mat 26.14-16; Mak 14.10-11)

3 Satane ansól mbapɛɛ awe Yesue nhóg áte, awě béchəgɛé bán Judase. Dín démpɛɛ démbɛ mó bán Iskariɔde. Ambé nhóg áfínté bembapɛɛ dyòm ne bébe.

4 Héé ásyáŋgé bon, áke atán beprise bémbáá bɔɔbe bekamlɛn bé Ndáb-e-Dyɔb, ábel ntíi ásóm Yesue áwáb.

5 Nén dénwɔgɛd bó menyɛŋge bwámbwam. Bóbɔɔ bémpɛ á nchemtɛn. Bénlāá mó bán bésābē mó mɔnɛ.

6 Mó-ɛ ankwentén. Dɔɔ ábóótédé nzii ahed ásóm Yesue áwáb ésebán bad bébíí.

Yesue aboŋsan Ngande e Nnyíme-ámìn
(Mat 26.17-25; Mak 14.12-21; Jɔn 13.21-30)

7 Bɔɔb-pɔɔ, epun é ngande e Ewele-é-Ngên áde béwúé'é ndyɔŋ ní mbód mé Nnyíme-ámìn êmpɛ áte.

8 Dɔɔ Yesue álóméé Petro bó Jɔn áá, “Nyéke nyéboŋsen syánē ndyééd e Ngande e Nnyíme-ámìn.”

9 Bēnsedéd mó bánken, “Héé wédəŋgé wéé séke séboŋsen ádyé chɔ?”

10 Dɔɔ ákwentanné áá, “Nyénɔne'. Nzé nyépédé á dyad-tê, mod ábomén nyé awě apémé apom dé mendíb. Nyéhíd mó á ndáb ké ehéé eche ásɔnlē.

11 Nyélāá nwóó-ndáb bán, ‘Awɛd meléede aáken, héé toŋ e beken édíí eché módyɛɛ ndyééd e Nnyíme-ámìn áte ne ábē bembapɛɛ?’

12 Bélūméd nyé toŋ eché ekalé áte eche bɛnábɛpɛ áte. Ene toŋ edé ámìn á ndáb-te. Nyébele syánē mboŋsén ní ndyééd áhed.”

13 Dɔɔ békíí, bétán-ne mekan melelem ngáne ánlɛbɛɛ bó, bēmbɔŋsén-ne ndyééd e Ngande e Nnyíme-ámìn.

Ndyééd e Sáŋgú
(Mat 26.26-30; Mak 14.22-26; 1 Kɔr 11.23-25)

14 Ade pónde e ndyééd épédé áte, Yesue andyɛé á tébele ne bembapɛɛ bé nlómag.

15 Héé álāŋgɛé bó áá, “Mendəŋ bwámbwam méé ndyɛ enén ndyééd e Nnyíme-ámìn ne nyé bon ríkude metuné.

16 A mbále nlânge nyé meé méedyáá chό ámpē káəŋ ne á pónde echē Dyōb délōnēdtē chό mbon á pónde echē míme nkamlen mépēé áte.”

17 Dōo átédé mbwendé, bon ábagé Dyōb mekenag, álāngē-’ε bó aá, “Nyékob nén, nyémwē, nyétōmted nhóg ne aníníí.

18 A mbále, nlânge nyé meé bootya bōob áke á’sō, méemwáá mímén mím ámpē káəŋ né nkamlen í Dyōb nípedé áte.”

19 Antéd kəŋne ewele, ábe Dyōb mekenag, ákabtéd chό áte, ábē-’ε bó chό aá, “Echem yəl nén, ebāgnédé áyāl echēn. Nyébele nén ákamten me.”

20 Ade bémáá ndyééd adyé ambēl melemlen ne mbwendé mí mím. Anhób aá, “Mmén mbwendé ndíí melē mékōlē míme nsógténé ne mekií mímēm, míme mésyogé áyāl echēn.*

21 Bon nyénəne’, mod awē akíí me ntúrē, adyág ndyééd ne me hén.”

22 Mwān-a-Moonyon áwē ngáne éténlédé, bon medim ne ane mod awē ášōm mó.

23 Héε bambapεε bēn ne bēn bébóótédé nhóg ne aníníí aséded, ábíí bó mod awē ábēl enén ndín e dyam.

*Bembapεε béswanŋtan t̄ŋgene
mod awe adé ambáá*

24 Bembapεε bēn ne bēn bēmbootéd aselen, béhedé ábíí bó mod awē adé mod ambáá áwab tíntē.

25 Dōo Yesue álāngéé bó aá, “Kəŋ é melon élúmte nganŋen ámín e bad ábe békamlané. Benkamlεε béchəge yəl bán, ‘Ebon-nléme.’

26 Bon éetāŋgenéé abé nē átíntē echēn. Embon bán ane awē adé mod ambáá átíntē echēn, átim nēe ane awē atómténé mpín abé. Ane awē mó-’ε alyágte’, átim nēe mbaledε.

27 Nzé bad bédé bébe, nhóg adyéé á tébele, aníníí-’ε abenle mó, ahéé atóme waáb e’del áte? Saá ane awē adyéé á tébele-yε? Bon me, ndé áwen tíntē nēe ane awē abenle nyé.

28 Nyéé nyédé bad ábe bēwéséné me á pónde eche níkúdé metuné.

29 Ngáne Titée ábágé me kunze ákamlen, né-’aá mémpē mébéé nyé.

30 Nén débēl nyēdyé ndyééd, nyémwé-’ε mím hōm ahóg ne me áwem nkamlen-tē. Nyé mod té ádyéé-’ε á atii dé nkamlen, nyékāādtē metúmbé mé Israel dyōm ne mébe.

*Yesue ahóbé á’sō é’ pónde aá,
Petro ábāŋ mó áyāl
(Mat 26.31-35; Mak 14.27-31; Jōn 13.36-38)*

* 22:20 Donje á kálag dé’só éewóó’ε e’yale ábe Yesue ámbíd e Echem yəl nén; á nchoo 19 ne nchoo 20 ísyāāl.

31 “A-Simōn, Nōné! Satanε akudé kunze ákag nyé moosyáál, ákab-pe nyé áte. Abane bé bwām ne bé mbéb nēngáne mod apebe kón éche bésálté.

32 Bon nkánndé wε mée adúbe áde éwóó déesudé. A pónde echē wétiménné me ámpē, éwéd baányonj áte.”

33 Petro anhób aá, “A-Sánj, ké á mbwog dóo bétimnéé wε káa á kwééd, mbōhséné wε ahíd.”

34 Dóo Yesuε álāngéé mó aá, “Nlāa wε, a-Petro, nchóm-a-kúb adēhób aá móto’ nkuu nén, wēbān me áyāl ngen éláán.”

Pónde e metake ekwogé ape

35 Dóo Yesuε ásedtéé ábē bembapεε aá, “A pónde eche ménlōmmē nyé ésebán nyéewánlé ekwε é ngáb, káa ekwε, káa metámbe, nzé-chómé nyéntōgkē?” Bembapεε bēnkwentén bán, “Chōmchōm.”

36 Dóo Yesuε álāngéé bó aá, “Bōob-pōó, mod awē awóó ekwε é ngáb ké’ε ekwε, áwále áyāl. Ane awē mó’ε eewóo nkwáté, ásōm nímē nkobe, áchan nkwáté.

37 Nlānge nyé mée kálag e Dyōb ehóbé aá, ‘Bébánné mó nchoo nhóg ne bechíb.’ Né-aá ébenlédté áyāl echēm. Etāngéné ébenléd áned.”

38 Bembapεε bēnlāā mó bán, “A-Sánj, nōné, sēwánlé nkwáté míbe hén.” Mó’ε antimtén bó aá, “Désob nē bōob.”†

*Yesuε akii akáne á ekone é Menzab
(Mat 26.36-46; Mak 14.32-42)*

39 Hē dóo ábidé á ebwóg, áhídē á dyad-tē, ákē á ekone é Menzab ngáne ámmenténné abel. Bembapεε bó’ε bēnhíd mó ámbíd.

40 Ade bépédé áwed anlāá bó aá, “Nyékánne’ bán mekágsen méepiidé nyé.”

41 Ansyáá bó á nkag, asidé mwā nchabnede, akóg mebóbōj, ákännē nén aá,

42 “A-Tē, nzé ébōjnédé wε, ékōbēn me nímén metuné. Bonj ké nē, saké ngáne ébōjnédé me, bonj bēl ngáne ébōjnédé wε.”

43 Ade Yesuε ákännéé nē, ángel embíd ádyōb, éhyε ewéd mó áte.

44 Anwéd mekáne áte ngáne ámbēē á ndutul-tē. Ebábé éche ébidé mó á yāl émbē ngáne metóté mé mekií, étēnē’ á ndōob taáb, taáb.‡

45 Ade ámáá akáne, antyéém ámín, ákε wéε bembapεε bēbédé. Antán née békúneé áyāle ndutul e ngine.

46 Dóo ásedtéé bó aáken, “Cheé nyékúneé? Nyépáde ásé, nyékánne nén mekágsen méepiidé nyé.”

*Békóbé Yesuε
(Mat 26.47-56; Mak 14.43-50; Jōn 18.3-11)*

† 22:38 Désob nē bōob; káa Nē akwógé. ‡ 22:44 Donje á kálag dé’só déewóó’ε nchoo 43 ne nchoo 44.

47 Yesue eépedeé ké amad á nsəl dóo amute á bad ápedé. Mod awě antómén bó abédée Judase, mbapee nhóg átínté e bembapee dyòm ne bébe ábe Yesue. Apedé-'áá Yesue á nkəg ahé mó tâl.

48 Boŋ Yesue ansedéd mó aá, "A-Judas, nédē ahé áde éhédé Mwān-a-Moonyoŋ tâl ádii ásóm mó-yε?"

49 Ade bembapee ábe bóobe Yesue bébédé áhed bényíné dyam áde áhedé abenled, bēnsedéd mó bánken, "A-Sánġu, sēhele séwān ne níməd nkwáté-yε?"

50 Héε mbapee nhóg átómté nkwáté, ásēlē ntāŋ awě prise ambáá etúu é ekáá émbáá.

51 Boŋ Yesue anláá bó aá, "Nyésob nê bóob!" Ansidén mó ene pəd e etúu, ádid mó bwām.

52 Héε álāŋgeé beprise bémbáá bóobe benkamlene bé mésénze mé Ndáb-e-Dyöb ne belyáged bé dyad, bad ábe bēnhye mó akób aá, "Nchíb móo nyéhyédé akób, boŋ nyēwálé nkwáté ne mbid-ε?"

53 Mbwe téé syánē debágáá á Ndáb-e-Dyöb, nyēnkēmbánné me ké ekáá á yāl. Boŋ echen pónde epedé bóob. Ehíntén chío édé á nkamlen bóob."

Petro abáá Yesue á yāl

(Mat 26.57-58, 69-75; Mak 14.53-54, 66-72; Joŋ 18.12-18, 25-27)

54 Héε békóbé Yesue, boŋ békeene mó, bétimēn mó á ndáb wée Prise Ambáámbáa. Petro mó-'ε ahidé'áá bó ámbid mwā etūn.

55 Bēnkonéd muú átínté e dyad, bad bēlādēn áhed. Petro mómpē anhyě adyee áhed.

56 Mbālede a mmwaád nhóg annyín née Petro ádyéé á nkəg ní dū. Dóo ánóné mó chóoŋ, boŋ áhōbē' aá, "Anén mod mómpē ambé ne Yesue."

57 Boŋ Petro antāŋ aá, "A-mwān-a-mmwaád, meebii'ε me mó."

58 Eebemeé áte, mod ampée anchem mó. Anhób aá, "Wémpē edé nhóg áwāb ehoŋ." Boŋ Petro anhób aá, "Amuē, weéhyāg me ngáne áyāl."

59 Ambid e háwa póg mod ampée ambádnén aá, "Ntāŋten ké nhóg méesaá. Anén mod abédé ne Yesue, áyāle adii mod a Galilia."

60 Boŋ Petro anhób aá, "A-mod-e-ngé, meebii'ε chōm éche mmōŋ ékoo'ε ahób."

Abwōg-ábwōg áde áhóbé nê, nchóm a kúb antóŋ.

61 Héε Sánġwéé ákúnné boŋ mīd mébomé bó Petro. Dóo Petro áwémtné e'yale ábe Sánġwéé ánlāā'ε mó aá, "Nchóm-a-kúb adēhób aá móto'o' chii nēn, wēbāŋ me á yāl ngen éláán."

62 Héε ábidé á ebwóg, abálé-'ε awé. Anchii bwāmbwam.

Bébómtédé Yesue, béwélé-'ε mó
(Mat 26.67-68; Mak 14.65)

⁶³ Bɔɔb-pɔɔ, bad ábe bénóné'áá Yesue bêmbootéd mó awel, bébɔmtád mó,

⁶⁴ békarij mó mīd, bésēdtē mó bán, “Láá sé, nzé-módé abómé wε?”

⁶⁵ Bésyáá'áá mó nzyáη nyaa ne nyaa.

Bépééné Yesue wée belyáged bé dyad
(Mat 26.59-66; Mak 14.55-64; Jɔn 18.19-24)

⁶⁶ Née bīn é'sáηgé, bad bémháá bé Israel, beprise bémháá ne bemeléede bé mbéndé bénkōb mbom, bépēēn Yesue áwab káánsel.

⁶⁷ Héε bésēdtéé mó bán, “Láá sé nzé wε-εé edé Ane-awě-Béwógté?” Dóo Yesue áhóbéé áá, “Ké menláá nyé, nyéedúbéé mε.

⁶⁸ Ké menséded-te nyé akan, nyéekwēnténné mε.

⁶⁹ Boη bootya bɔɔb, Mwän-a-Moonyoη ädyéé á ekáá émbáá é Dyōb á Ngum.”

⁷⁰ Bó moosyáál bēnsédéd bánken, “Nédē wε-εé edé Mwän a Dyōb-ε?” Ankwentén áá, “Nyé bēn-εé nyéhóbé bán née édíí.”

⁷¹ Dóo béhóbéé bán, “Nzom ehéé empée déhédeé? Syánē bēn dewógé áwē nsəl.”

23

Payledε akáádté Yesue

(Mat 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Jɔn 18.28-38)

¹ Héε belyáged bé dyad bésyāál bétyéémé ámīn, boη békεεné mó wée Payledε.

² Awed-taá bébóótédé mó mekan abán áyāl bán, “Sékóbé anén mod ngáne ápuutadté sé alon áte. Ahóbé nén áá, séesaηnád Kaisεε tááse, áhōbē-'ε nén áá, mó mwēn mósó módē Ane-awě-Béwógté, nédē ahóbe' áá módē kâη.”

³ Dóo Payledε ásedtéé Yesue aáken, “Wε-εé edé kâη e bad bé Israel-le?” Yesue ankwentén mó áá, “Ngáne éhóbé.”

⁴ Boη Payledε álāηgē beprise bémháá ne amute á bad nén áá, “Meenyíneé atote ké ahóg áde anén mod ákwééné.”

⁵ Boη bémhē békag á'sō, béhōbē bán, “Anén mod akóne bad ne mam níme áyágtéé á mbwóg e Judeya esyáál. Ambootéd á Galilia, apedé-'ε hén bɔɔb.”

Herɔde akáádté Yesue

⁶ Née Payledε áwógé nê, ansédéd ké Yesue adíí mod a Galilia.

⁷ Bénlūmēd mó áte bán, nê dēn dóo édíí. Ngáne alon á Galilia abédé áse e nkamlen níme Herɔde, Payledε anlóm Yesue áwē. Herɔde mwēn ámpē ambé á Jerusalem ene pónde.

⁸ Ayǫǫké mewêmten awonj anyin Yesue ayāle awogé'áá mó dúu. Ahedé'áá áá mónyin menyáké míme ábeléé. Né-ǫǫ anwóg menyinje áde bépééné Yesue áwē.

⁹ Ansedéd Yesue ekud é mekan, bonj Yesue enkêntimténné mó dyamdyam.

¹⁰ Beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé bentyēem amin, bébāntād Yesue mekan ayāl.

¹¹ Hée Herode, bóobe éche sánze bébóótédé mó awǫǫ, béwélé-é mó. Dǫǫ béwāādtē mó kase é bwēm, bonj álōmē mó ámbīd wée Paylede.

¹² Nén dēnkāj Herode bó Paylede bēntīm ásē échē epun; édé ape nê, búmō bénsēbē ekoyi awonj.

*Bébidté mbakú bán béwúu Yesue
(Mat 27.15-26; Mak 15.6-15; Jǫn 18.39-19.16)*

¹³ Hē dǫǫ Paylede aládé beprise bémbáá áte nchoo ne belyáged, ne bad bēmpēe,

¹⁴ bonj álāngē bó áá, “Nyēnsébé anén mod apēen áwēm. Nyé bán apuutad bad nló áte. Bǫǫb-pǫǫ nhedé áte ayāl échē wée nyébēn nyédí, bonj meekóbnéé mó dyam dé mbéb ké ahóg áde nyéhóbé bán abelé.

¹⁵ Ké Herode ámpē eekóbnéé mó awusé ké ahóg, né-'áá ákǫǫ bonj álōmē mó ámbīd. Bǫǫb-pǫǫ dyam dé mbéb ké ahóg déesaá áde ábelé áde álúmte bán atāngéné kwééd.

¹⁶ Né-ǫǫ mēhǫb békúdé mó, rítēdē mó, ákag.”*

¹⁸ Dǫǫ amute ásyāāl ábónéé bán, “Téd anén mod, éwúu mó! Bítéd sé Barabase.”

¹⁹ (Barabase abédéé mod awē bēnhēē á mbwǫg ayāle bel ábe ámbootédte á dyad-tē ne awúu áde áwúé'áá bad.)

²⁰ Ngáne Paylede ánwōngē mewêmten átēde Yesue, ambé aláá bó nê ámpē.

²¹ Bonj bémbē bébōnē' bán, “Bomé mó á awǫg! Bomé mó á awǫg!”

²² Anláá bómpē ngen éche élónténé éláán áá, “Ayāle chán? Ebébtéd éhéé ábelé? Meekóbnéé mó awusé ké ahóg áde atāngéné kwééd. Né-ǫǫ, mēkūdē mó, rítēdē-'é mó, ákag.”

²³ Ké nê bémbē bébōnē' bán ábome mó á awǫg. Kááj ne á asóg, échab ehób ênkobnéd.

²⁴ Paylede ambídéd mbakú áá, móǫbēl nēngáne béhóbé.

²⁵ Antédé mod awē bēnhǫbpē, awē ambé á mbwǫg ayāle bel ne awúu áde áwúé'áá bad, bonj ábagé bó Yesue áá, bétiméd mó ngáne bédáá.

* **23:16** Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 17: Bǫǫb-pǫǫ, mwē téé, nzé Ngande e Nnyime-ámīn embé, Paylede antāngēn bad bé dyad mod a mbwǫg nhóg achenned.

*Bébómmé Yesuε á awɔg**(Mat 27.32-44; Mak 15.21-32; Jɔn 19.17-27)*

²⁶ Ade sánze ékεενεέ Yesuε á hõm dé mpanag, êmbomén Simɔne, mod a dyad á Sirine. Anén mod ambíd á mwă dyad awě adé á ahángé. Héε békóbé mó, bépémtéd mó awɔg áde Yesuε bán áhídne mó dó ámbíd.

²⁷ Afinté e ndun e mod echě enanáá Yesuε ámbíd, bebaád bémbē áwed, béchyé'áá, bélebe-'ε mó.

²⁸ Dóo Yesuε ánóné ámbíd, álāngē bó nén aá, “A-bán bé bebaád bé Jerusalem, nyéēchyēē’ με, nyéchyε’ échen yǎl ne áben bán.

²⁹ Nhóbe nê áyāle nén e'pun é' bīn é'húε, áde bad béhōbpē bán, ‘Nnam ne ábē ábe bédé ekɔm, ne ábē ábe béēchyāā’, ne ábē ábe béēmwanjētē mbéd!’

³⁰ A pónde eched dóo bad bélāngēē mbɔɔd bán,

‘kúmtéd sé ámīn,’

káa e'kone bán,

‘kútén sé.’

³¹ Nzé bébele' nímén mésyāal bɔɔb, áde bwel é'lyágé é'díí mendib áte, chán-náa bébenlé áde bwel békinnē-yε?”

³² Bɔɔb-pɔɔ bēnkεén e'bébtéd é' bad é'be, ápan bó nchoo ne Yesuε.

³³ Ade bépédé hõm áde béchāgēé bán Ebónjél é Nló, bēmbomé Yesuε á awɔg, ne ábē e'bébtéd é' bad é'be. Bēmbomé nhóg á ekáá é emwεd, aníní-'ε á ekáá émbáá.

³⁴ Héε Yesuε ákánneé nén aá, “A-Sán, lagsén bó áyāle béēbii' é chõm éche bébeleé.”† Sánze ênsid mbambú, ákab mbóté éche Yesuε.

³⁵ Ndun e mod entyéém á nkāg, bēnɔné' chõm éche ébenlad. Bɔj benkamlene bé Israel béwéláá mó, béhōbē bán, “Achõjté'áá bad bēmpēe, áchood-tɔɔ eche yǎl, nzé ne mbále mó adé Ane awě Dyõb Apwédé, bɔj Awógéd-te.”

³⁶ Sánze chõmpē éwéláá mó. Empiined mó ebéntéd é mīm,

³⁷ élāngē mó bán, “Nzé wéε edé kāj e bad bé Israel, éson echon yǎl!”

³⁸ Béntél áwe nló ámīn nén bán, “Kāj e bad bé Israel chío nén.”

³⁹ Afinté e ábē e'bébtéd é' bad é'be ábe bēmboméé bɔɔbe Yesuε á awɔg, nhóg ansyāj mó aá, “Saá wε edé Ane awě Dyõb Awógté-yε? Sõj-õ echon yǎl, éson-'ε sémpē!”

⁴⁰ Bɔj aníní mod ankáné waáb áte aáken, “Weebáá' é Dyõb-ε? Sóo bad bébe dekudé melelem mé nkógsen míme mómpē ákúde.

⁴¹ Bɔj pen, nkógsen míme dékúde, ítāngéné ne míme sóo mbéb. Bɔj anén mod eébeleé dyam dé mbéb ké ahóg.”

† 23:34 Donje á kálag dé'só déewóó'ε: Héε Yesuε ákánneé nén aá, “A-sán, lagsén bó áyāle béēbii' é chõm éche bébeleé.”

42 Hée ane mod ábádée ahób aá, “A-Yesu, sôn, weéchatán me á pónde eche wésōnlē á nkamlēn.”

43 Dóo Yesue álângeé mó aá, “A mbále, nlânge we meé, chii nēn dēn wēbē ne me á Paradis.”

Yesue awéde

(Mat 27.45-56; Mak 15.33-41; Jōn 19.28-30)

44-45 Bōōb-pōó bīn bémbē dyam kəd. Etondē andīm, ehintēn ékwē-’ε ekide áte ésyāā́l kááŋ ne á ngāŋ eláán. Abad áde dēnkāb Ndáb-e-Dyōb áte dēnsalé áte e’ped é’be.

46 Hē dóo Yesue álébpé esaád aá, “A-Tē, áwōŋ mekáá dóo nlyágé échē edáádāŋ!” Amaá-’aá ahób nē, ámī-’ε nlēm, awé-’ε.

47 Ade mod ambáá a sánze ányíné nē, ankéméd Dyōb nēn aá, “A mbále, anēn mod abédé-’ε mod a bwām.”

48 Nēē ndun e mod echē enhyē anōn, ényíné mekan mé ményáké míme mébēnlédé, mod téé ambán ekáá á nlēm, ásū-’ á ndáb.

49 Yesue ábe besōn bésyāā́l ne bebaád ábe bēmbootéd mó anan ámbíd se á Galilia, béntyēēm etūn, bēnōné mímén mekan mésyāā́l.

Bélimmé Yesue

(Mat 27.57-61; Mak 15.42-47; Jōn 19.38-42)

50-51 Bōōb-pōó mod ambé awé abédé dīn bán Josebe. Anēn mod ambíd á dyad á bad bé Israel áde béchāgeé bán Ari-matia. Abédé mod a edúbé. Abédēē mod a bwām, asāŋ-’ε. Kénēé ábédé mod a káánsel enkēnkwen-ténné mbakú echē ábíníí belyáged bé dyad bēmbídēdtē áwúu Yesue. Abédé mod nhóg awé anlyág nlēm nēn aá epun épē éche Dyōb dékōbpé nkamlēn.

52 Ankē Payledē achāŋ aá, ábe mó ndim míme Yesue.

53 Nēē ákúdé kunze, anhúd mó á awōg, ákāān mó kase e mbóm, áke alímé mó á soŋ echē bēpwóge á eláá-tē, éche béēsēbpé mod alíme áte.

54 Nēn démbē á Mbwe mé mboŋsēn, áde mbwe-mé-nkóme-áte rñhédé-’áá abooted.

55 Bebaád ábe bēmbootéd Yesue anan ámbíd se á Galilia, bēnhíd Josebe, bényín soŋ, bényín-ne ngáne bēnāŋté mó ndim á soŋ-tē.

56 Dóo bétímé ámbíd á dyad-tē, bēboŋsán mōg ne mekún míme bēnabnadte ndim. A mbwe-mé-nkóme-áte bēnkōmē áte ngáne mbéndé e bad bé Israel étíídé.

24

Yesue apuúde

(Mat 28.1-10; Mak 16.1-8; Jōn 20.1-10)

¹ A epun é'sō, nádē á Sōndé mbwεmbwε pírib, ábê bebaád bēnkĕ á soŋ. Bēnwālē mekún mé ndim níme bēmbonḡsēnnē.

² Béntān nĕē aláá áde bēnkālĕnnē nsal ní soŋ ásyāŋgĕ á e'dii.

³ Bēnsāl á soŋ-tĕ, bon bēnkĕntānnē ndim níme Yesue áwĕd-te.

⁴ Nĕn dēmbootéd bó ataged á mewĕmtĕn. Dóo bad bébe bēbídé táléd, bĕtyéém bó á nkæg ne mesan níme mékine' áte.

⁵ Ne mbwóg bwāmbwam bēnsōŋ mĭd ásē. Hĕē ábê bad bébe bēlāŋgĕé bó bán, "Cheé ékáá bon nyéhĕdé mod awĕ adé á alonḡé átíntĕ e bad ábe bĕwédé?"

⁶ Eésáá hĕn, apuúdé. Nyékamĕn ngáne ánlāā'ĕ nyé, áde ábédé á Galilia,

⁷ áá bĕtāŋgĕné Mwān-a-Moonyon abε á mekáá mé bebel bé mbéb, bēbōmĕ mó á awog. Bon āpuú á e'pun ábe é'lónténé é'láán."

⁸ Hĕ dóo ábê bebaád bĕkámĕné ábē e'yale.

⁹ Ade bĕhúú á soŋ, bēnkálé bembapεε dyóm ne nhóg ne ábíníí bĕmpĕe mam mésyāāl níme bĕnyíné.

¹⁰ Bebaád ábe bēnkálé bembapεε bé nlómag nímén nkalan, bĕbédĕē Maria Magdalεε, Joanaa, ne Maria, nyaá awe Jemse, nchoo ne bebaád bĕmpĕe.

¹¹ Bon bembapεε bé nlómag bēnwĕmtĕn bán ene póle edíí ngwĕl. Bēnkĕndúbĕé chó.

¹² Hĕ dóo Petro ápádtĕ ásē, bon ányāgtĕ á soŋ. Ade ápédé áwĕd anwúlĕn ásē, ánōn soŋ áte. Anyín dásō mbóm chĕmpĕn. Dóo ásúú á ndáb. Mewĕmtĕn mékógládtáá mó áte tĕŋgene dĕyam áde ábĕnlédé.*

Yesue apíldé bad bébe á nzii e Emos

(Mak 16.12-13)

¹³ Bōob-póó, éché epun dĕn, bembapεε ábe Yesue bébe bĕkágé'áá á dyad áde bĕchāgĕé bán Emos. Abíd á Jerusalem āpε á Emos ábédé etūn dĕyam máyl saámbé.

¹⁴ Abĕ bembapεε bĕkágé'áá bĕkalé nímén mekan mésyāāl níme mékébĕnléd.

¹⁵ Ade bĕkékanlé káŋŋ, dóo Yesue mwĕn áhyédé bó atán, bon áwoŋné bó.

¹⁶ Bon pĕn mĭd mĕnkĕnnédndédtĕ bó, áchem mó.

¹⁷ Hĕē Yesue áse dtĕé bó aáken, "Póle ehéé nyépagké akal á ekĕ-tĕ nĕn?"

Hĕ dóo bĕtyéémé ne ngol esyāál.

¹⁸ Dóo bó mod nhóg awe bĕchāgĕé bán Klopase, átimtānné mó aáken, "Emōŋ pĕn-éé edé nken a mod á Jerusalem, áde wĕébii mekan níme níkébĕnléd nímén mesú-yĕ?"

* 24:12 Donḡe á kálag dé'só déewóó'ĕ nchoo 12.

19 Dóo Yesue ásedteé bó aáken, “Mekan méhéé mē?” Bon bélāngē mó bán, “Mekan míme mébénlédé tângene Yesue, mod a Nazaret. Ambé nkal é’dáádəŋ awě ahóbé’áá, ábelé-’ε ndəle é mekan á’sō é’ Dyōb ne á’sō é’ baányon.

20 Abəd beprise bémbáá ne belyáged bé dyad bēmbε mó á mekáá mé nkamlεε, ábíded mbakú bán bėwúu mó. Dóo bėbómmé mó á awōg.

21 Bon sēnlyág nlém bán, mó adé ane awě áwəbé bad bé Israel. Néε éhúdé nē áte, chii dóo álóntan e’pun é’láán taa nē ábenlede.

22 Amín e nē ámpē, nguse é bebaád átínté echêd bėpėéénédé sé menyáké mé póle. Bėnkě á son epog é mbwεmbwε,

23 bon bėétānεé ndim míme Yesue. Bėnhūū ámbíd, bėhōbē bán, ángel épíídé bó á ndóg-te, élanğē bó nén bán, Yesue adé á alongé.

24 Nguse é bad átínté echêd énkě á son, bétán chó melemlem nēŋgáne bebaád bėnhōbpē, bon bėēnyíneé mwēn.”

25 Dóo Yesue álanğéé bó aá, “E’yókél é’ bad bóo nyédíí. Nyėewámsánné mam mésyāāl míme bekal bé’dáádəŋ bėhóbé adúbe!

26 Ngómē éhédnádtaá bán, Ane-awě-Bėwógté ákud mímén metake mésyāāl, bon ákud éche ehúmé.”

27 Yesue antógnéd bó mam mésyāāl tângene eche yāl, ngáne méténlédé á Kálag e Dyōb-te, mbooted ne kálag éche Mosεε ne kálag éche bekal bé’dáádəŋ bėsyāāl.

28 Ade bėpédé benben ne dyad áde bėkágé’áá, Yesue anlúmed byánán eke élyáge édé mó á’sō.

29 Bon bėnkəŋ mó bán, “Hyě édyεε áwēd ngáne bīn é’máá ahín, pónđé-’ε emaá atóm.” Dóo áhídé bó ádyεε áwāb.

30 Ade bóbōo bėdyéé áse á tébele ádyé ndyééd, antéd ewεle, ánāmēd chó, ásāl chó áte, bon ábagé bó.

31 Hē dóo mīd méténlédé bó, bon bėchemé mó. Dóo ányóó bó á dīd-te.

32 Bėnlāā nhóg ne aníníí bán, “Ngómē nlém ríhógkáá syánē á abum áde ákánlé’áá syánē á nzii, bon átānlād syánē Kálag e Dyōb?”

33 Abwōg-ábwōg dóo bėsyáŋgé áse, bon bėtīm-me ámbíd á Jerusalem. Dóo bėtáné bembapεε dyóm ne nhóg ngáne bėládne áte hōm ahóg bóobe bembapεε bėmpēe.

34 Héε bembapεε ábe bėtáné á ndáb-te bėlanğé bó bán, “Sánğwéé apuúdé ne mbáá, apiídé-’ε Simōne!”

35 Dóo bó bad bėbe bómpē bėhóbé dyam áde ábénlédé bó á nzii, bėhōbē-’ε ngáne bėchéme mó áde ásalεé ewεle áte.

Yesue apíídé ábē bembapεε

(Mat 28.16-20; Mak 16.14-18; Jōn 20.19-23; Mbél 1.6-8)

36 A pónde eche békaleé nê, dɔɔ Yesue mwën ábidé bó átíntê, boŋ álenté bó aá, “Nsaŋ nîbê ne nyé!”†

37 Mbwɔg ménkōb bó bwāmbwam, béwēmtān bán, bényíné nwú.

38 Dɔɔ álāngéé bó aá, “Cheé nyétagéé áte? Cheé nyényágéé á nlém-tê.

39 Nyénən me mekáá nyénən-ne me mekuu, boŋ nyébii bán mmën-éé ndé. Nyékiten me yǎl, nyényín nze nwú íwóó nson ne e'hid ngáne nyényínéé nwóó nén.”

40 Ade áamáá ahób nê, anlúméd bó nîme mekáá ne mekuu.‡

41 Ade bélyágé bényágéé nê ne menyinŋe mésyāāl, békɔglad-táa á nlém-tê, dɔɔ áseɗtéé bó aáken, “Nyêwóó chōm éche bédyágkē hén-ε?”

42 Dɔɔ bébágé mó esōŋ é súu echê bétúmé.

43 Boŋ ákobé', ádyāg-ke chɔ áwab e'só-te.

44 Héε álāngéé bó aá, “Mmén mam móɔ nílāngé'áá nyé áde nlyágé ndé ne nyé méé, dyam téé átāngéné alón ngáne éténlédé áyāl echēm á kálag é mbéndé éche Moseε ne á kálag é bekal bé'dəədəŋ, ne á Kálag e Ngəse-tê.”

45 Dɔɔ ánédte bó debyéé áte, ábel nén bésōŋten Kálag e Dyōb,

46 boŋ álāngē-'ε bó aá, “Bétélé á Kálag e Dyōb nén bán, Ane-awê-Béwɔgté atāngéné metake akud, awé, boŋ e'pun ábe é'lónténé é'láán, ápuu.

47 Bétélé bán, bad békalé meloŋ mé bad mésyāāl nén bán, bad bétede ábel dé mbéb á dín á Yesu, ábel boŋ Dyōb álagsen bó mbéb. Bébootéd bad nîmê nkalaŋ akale á Jerusalem.

48 Nyé-'aá, nyêdé bad ábe bényínné nîmén mekan díd.

49 Mmën mēlōmē nyé chōm éche Titéε ánhōbpē aá móōlōmē nyé. Boŋ nyélyāg nyédyεε á dyad-tê kááŋ né nyékudé ene ngíne echê ebíde ámín.”

Yesue apūmmé

(Mak 16.19-20; Mbél 1.9-11)

50 Dɔɔ Yesue ásyāŋnéde bó á dyad-tê, ápeené bó benben ne dyad á Betani. Héε ányéné mekáá ámín, boŋ ánámte bó.

51 Ade ánamtéé bó nê, dɔɔ áchēnnē bó, boŋ ápumme ádyōb.§

52 Abē bembapeε bémbwāgē mó mebóbōŋ. Bēntīm ámbíd á Jerusalem ne menyinŋe mésyāāl.

53 Békāg-ke á Ndáb-e-Dyōb pónde ésyāāl, ákémed Dyōb.

† 24:36 Donŋe á kálag dé'só déewóó'ε: álenté bó ad, “Nsaŋ nîbê ne nyé!” ‡ 24:40

Donŋe á kálag dé'só déewóó'ε nchoo 40. § 24:51 Donŋe á kálag dé'só déewóó'ε boŋ apūmmé ádyōb.

Nkalanj mí bwám míme Yesue ngáne

Jone átélé Ndibned ní kálag

Nkalanj mí bwám ngáne Jone átélé rílúmte aá Yesue adii Eyale é Dyöb éche édé á ngíndé ne á ngíndé. Echê Eyale êntim moonyonj édyēē-’ε átíntê e bad. Mmén nkalanj, Jone atelé mó ábel bad ábe béléa mó bédúbe nén bán Yesue, Mwän a Dyöb mó adé Nsoode awě Dyöb dénhöbpē aá móslōm. Anlúmed-te aá nzé bad bédúbpé mó béküd e’soosoj.

A kálag tê wén á mbooted, Jone alúmte ngáne baahóg béndübēē Yesue békwentén-ne áhíd mó, álúmtē-’ε ngáne bémpēe-’ε bétánjannáá mó, béekwentene-’ε mó adúbe. E’ped 13-17 é’hóbe tñgēne abé áde Yesue ne ábē bembapēē bém̄bēē pónde esyáál kááj ne epun éche békóbé mó ne mam míme ánlāá’ é bó ene pónde esyáál. Jone ahóbé ámpē aá nzé mod adúbpé Krístā āküd alongé áde déemaá’.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned 1.1-18

Jone, Ndusenē ne bembapēē bé’sō ábe Yesue 1.19-51

Nsón míme Yesue 2.1-12.50

E’pun bé asóg ábe Yesue á Jerusalem ne benben ne Jerusalem 13.1-19.42

Mpuu míme Sánjwéé ne alúmed áde álúmtáá bad yäl 20.1-31

Nsótēn: Yesue alúmté yäl ámpē á Galilia 21.1-25

Eyale êntim moonyonj

¹ A mbooted, byánán Dyöb déhäg nkōñsé Eyale êmmad abé. Eyale émbē ne Dyöb. Echê Eyale ébedéē Dyöb.

² Káájse á mbooted Eyale émbē hōm ahóg ne Dyöb.

³ Dyöb dēmbenléd échê Eyale áhæg bwēm é’syāāl. Chōm ké hóg éesaá éche Dyöb dénhægké ésebé ne Eyale.

⁴ Alongé ásyāāl dénhūū ne Eyale, áde alongé dó-’áá ápíínédé baányonj e’nyínen bé ekíde.

⁵ Abê e’nyínen bé ekíde é’pene’ á ehíntén-tê, ehíntén éēhēlēē bó abóded.*

⁶ Mod nhóg ampě awě Dyöb dénlōmmē. Dín démbē mó bán Jone.

⁷ Jone ampě áláa bad tñgēne ábē e’nyínen bé ekíde, ábel nén bad bésyāāl bēwóg, bédúbe-’ε.

* 1:5 Ehíntén-ne éēhēlēē bó abóded káa ehíntén énkénchemmé bó.

⁸ Saké mwën abédé ábê e'nyínen bé ekíde. Ampě ábíid mbón tãngene ábê e'nyínen bé ekíde.

⁹ Eyale chóó ébédé e'nyínen bé ekíde é' mbále ábe é'nyínte' moonyon asyáál ekíde. Mó-'aá apagé'áá á nkõjsé-te.

¹⁰ Abédé á nkõjsé-te, bon kénéε Dyõb dênhãgké nkõjsé ne mó, nkõjsé ménkênchemmé mó.

¹¹ Ampě áwē dyad bon ábē bad bēnkēnkobpé mó.

¹² Ké nê, ambě donge á bad kunze ábē bãn bé Dyõb. Abé bad bēbédéε bad ábe bēnkob mó ne adúbe áde bēndūbēε mó.

¹³ Béesaá bãn bé Dyõb nyaa echē moonyon áchyáá' é mwãn. Bēnkēmbáá bãn bé Dyõb byánán moonyon mó achyáá bó. Dyõb dên dóó áde awáb Titéε.

¹⁴ Eyale êntím moonyon, édyēε átíntê echêd. Anlón ne nsimé, anlúméd-te syánē ngáne mbále e Dyõb ékóó abé. Dennyín échē ehúmé, ehúmé éche sáá ábágé mó née nímē mpəm mí mwãn.

¹⁵ Jone anhób mam áyāl echē, anháád aá, "Anén mod móó nílãngé'áá nyé meé, 'Mod ahúε' ámbíd echēm awē atómé me, áyale bédēchyáá me, né adé ámín.' "

¹⁶ Alón áde álóné ne nsimé ábélé syáá moosyáál dekadé nnam ámbíd e nnam.

¹⁷ Wéε Moseε dóó Dyõb dēmpoódté mbéndé. Bon nsimé ne mbále bēhúú ne Yesu Krístæ.

¹⁸ Modmod eényínēε Dyõb mbéd, éetóméé nímē mpəm mí mwãn awē adé Dyõb abé-'ε mó á akéb. Mwēmpen mó akidényín mó. Mó abelé bon Titê Dyõbe abyéεn.

*Jone, Ndusenε ahóbé ad
móosaá Ane-awē-Béwógté*

(Mat 3.1-12; Mak 1.1-8; Luk 3.1-18)

¹⁹ Baámbáá bé Israel bé dyad á Jerusalem bēnlóm beprise ne bad bēmpēe bé túmbé e Levi wéε Jone, bãn béke béseded mó bánken nzé-módé ádíí.

²⁰ Enkēmbangé ahób, bon ampanléd bó áte aá, "Saké me ndé Ane-awē-Béwógté."

²¹ Héε bésedteé mó bánken, "Nzé-ō edíí? Wε-εé edé Elaijaa?" Ankwentén aá, "Aáy, meesaá mó." Bēnsedéd mó ámpē bánken, "Wε-εé edé nkal é'dáádãñ awe bésinéε-yε?" Antimtén bó aá, "Aáy."

²² Káõñne á asog dóó bésedteé mó bánken, "Nzé-ō edíí? Láá sé ábel sétim ámbíd áláa bad ábe bélómé sé. Nzé-módé wewe ehóbé wéé módé?"

²³ Héε Jone átimtanné bó ne e'yale ábe nkal é'dáádãñ Yesayaa ánhõbpē aá,

"Méε ndé ehób éche mod awē ahãñte' á ehyãnge aá, 'Nyétii nzii eche Sãngwéé.' "

²⁴ Bóob-póó Befarisia bóó bēnlóm ábē bad ábe bēmpě wéε Jone.

25 Bēnsɛdéd mó ámpē bánken, “Nzé weésĕ Ane-awĕ-Béwógte, weésĕ-’e Elaijaa káa Nkal é’dǎǎdǎj awe básinɛé, cheé-š édušanné bad?”

26 Héɛ Jone átimtanné bó aá, “Ndusan ne mendíb, boŋ mod adé áfinté echĕn awĕ nyéebii’é.

27 Mó adé ane awĕ ǎpĕ ámbíd echĕm. Meékwognedɛé áhune ké nímē nkǎǎd mé metámbe.”

28 Mmĕn méšyǎǎl mēmbernléd á dyad á Betani á múde mé edíb é Jodan nímíní wée Jone ádúšannáá bad.

Yesue, Mwǎn-a-Ndyǎj ní mbód a Dyǎb

29 Néɛ bĭn é’sǎngé, Jone anyín néɛ Yesue áhúé’é níní. Héɛ áhóbɛé aá, “Nyénǎne’, Mwǎn-a-Ndyǎj ní mbód a Dyǎb mǎne. Mó ahúde’ mbéb ní bad bé nkǎjśé.

30 Anén mod móǎ rílánǵé’áá nyé áde ménhǎbpē meé ‘Mod ǎpĕ ámbíd echĕm awĕ atómé me, áyǎle bédĕchyáá me, né adé ámĭn.’

31 Ké mmĕn menkĕmbíí’é mó, boŋ mempĕ rídusán bad ne mendíb ábel bad bé Israel bébii mó.”

32 Héɛ Jone ábídeé mbóŋ nén aá, “Menyín nĕŋǵáne Edǎǎdǎj é Dyǎb ébíde ádyǎb néɛ élǎǎ, éšud mó á nló mĭn, ébé-’e ne mó.

33 Ké nĕ, menkĕnsóŋtĕnné meé mǎ ne. Boŋ Dyǎb áde dénłǎm me aá rídusan bad ne mendíb dĕmmǎd me aláa aá, ‘Mod awĕ wényĭnnē néɛ edǎǎdǎj é Dyǎb éšúde á nló mĭn, boŋ étyéém áhed, móšdusén bad ne Edǎǎdǎj éche Esáá.’

34 Nnyíné nímĕn mekan méšyǎǎl, mbíde-’e mbóŋ nén meé mó adé Mwǎn a Dyǎb.”

Bembapɛɛ bé’sǎ ábe Yesue

35 Néɛ bĭn é’sǎngé ámpē, Jone ambé áhed ne ábē bembapɛɛ bébɛ.

36 Annyín néɛ Yesue átóméé. Adĕ ányíné mó, anhób aá, “Nyénǎne’, Mwǎn-a-Ndyǎj ní mbód a Dyǎb mǎ ne.”

37 Adĕ ábē bembapɛɛ bébɛ béwógé nĕ, bĕmbootéd Yesue ahíd.

38 Ade Yesue ánóné ámbíd boŋ anyín nĕŋǵáne béhídeé mó ansɛdéd bó aáken, “Cheé nyéhɛdeé?” Bĕntimtĕn mǎ bán, “Rabai” (awĕ adé bán meléede) “Héé édyɛ’é?”

39 Anláá bó aá, “Nyéhyag, nyényĭn wée rídyɛɛ’é.” Né-šǎ, bĕnkĕ anyín wée ádyɛɛ’é. Ade bépédé áhed ébédé dyam ngǎŋ éniin é ngukél. Bĕndyɛɛ-’e áhed kǎŋ bĭn é’híntĕn bó.

40 Afinté e ábē bembapɛɛ bébɛ ábe bĕnwǎg dyam áde Jone ánhǎbpē boŋ béhíd-te Yesue, nhóg abédé đĭn bán Andreyá. Andreyá abédéɛ Simǎn Petro mwǎnyan.

41 Né-šǎ dyam dé’sǎ, ankĕ mwǎnyan Simǎne ahed. Anyíné-’aá mó boŋ álǎngē mó aá, “Sĕnyíné Ane-awĕ-Béwógte” (néde Křĭstǎ).

42 Dóo Andreyá áapééne Simōne wée Yesue. Yesue anōné-'aá Simōne chóon, bon áhōbē aá, "Edii Simōne, mwān awē Jone. Béchagē we bōob bán Sepase." (Adén dīn ádii melemlem née Petro, nê adé ndim e aláá.)

Yesue achénlé Filibe bō Nataniél

43 Née bīn é'sángé, Yesue ammad aá mókag á mbwóg e Galilia. Dóo ákíí Filibe atán bon álāngē mó aá, "Hidé me."

44 Filibe abédée mod a dyad á Betsaida, melemlem mé dyad adē Andreyá bō Petro bémbidtē.

45 Filibe anyin Nataniéle. Héé álāngéé mó nén aá, "Sēnyíne ane mod awē Mosēe antenlé mam áyāl eché áwe mbéndé-te. Mōo kóōne bekal-bé-e'dāōdāō bēntenlé mam á yāl. Adii Yesue mod a dyad á Nazaret, mwān awē Josebe."

46 Héé Nataniéle ásedtéé mó aáken, "Dyam á bwām áhéé áhele ábíd á Nazaret?" Dóo Filibe álāngéé mó aá, "Hyē ényin."

47 Ade Yesue ányíne Nataniéle ahúe', dóo áhóbeé áyāl eché aá, "Nyēōne, mwān a Israel nén sóm-sóm, awē mbeltéd ntyéémé!"

48 Héé Nataniéle ásedtéé mó aáken, "Chán émwédé me abii?" Héé Yesue ákwentanné aá, "Filibe adēhōb aá móchoge we, nnyíne we á alín á ngəl sé."

49 Héé Nataniéle áhóbeé aá, "A meléed, edii Mwān a Dyōb. We-éé edé kōn e bad bé Israel."

50 Yesue antimtén mó aá, "Edúbpé áyāle nílāngé we meé nnyíne we á alín á ngəl sé. Wéenyin mam nímē métómé nén."

51 Héé ábádeé aá, "Ne mbále, nlānge nyé nén meé, nyēēnyin née dyōb ánédnéde nyēnyin-ne née ángel é Dyōb échágkēé esudé-'e Mwān-a-Moonyon amīn."

2

E'wóngé á dyad á Kana

1 Ambíd e e'pun é'be, e'wóngé bémbe á dyad á Kana á mbwóg e Galilia. Yesue nyaá ambé áhed.

2 Bénlēbē Yesue ne ábē bembapee bōmpē á e'wóngé wē.

3 Mīm mēmmaá áte. Hē dóo Yesue nyaá ápedé áwē bon álāngē mó aá, "Mīm mémáá bō."

4 Héé Yesue álāngéé mó aá, "A-nyan, weetāngeneé me dyam áde ntāngéné abel aláa. Echem pōndé eépédéé."

5 Héé nyaá ákíí bembalede bé ngande bē aláa aá, "Nyébel kéchéé éche álāngé nyé aá nyébel."

6 Bōob-pōō, mbeé é meláá ébédé benben ne áhed. Echē ndín é mbeé chōō bad bé Israel bēbēnládtáá áhé mendib áte á nwobe ní yāl á pōndé e mekáne echāb. Ké ehéé etedé'áá dyam mbwókel e líta e mendib.

⁷ Hée Yesue álāngēé bembælede bé ngande bê aá, “Nyélóned mbeé chē ne mendíb.” Né-óó, bénlōnēd éché mbeé hōod ne mendíb. ⁸ Dóó álāngēé bó aá, “Nyékabe-óó mendíb bōob, nyékeen wée mod awě alyógte’ mekan mé ncháged.” Né-óó, bêmběl áned.

⁹ Ade ane mod áwógléné nímē mendíb níme mémáá mīm atim, enkēmbíí’ é wée mébídé, (boŋ bembælede ábe bēnkě nímē mendíb akabe bémbíi). Dóó áchágé mod awě akude sómbé,

¹⁰ boŋ álāngē mó aá, “Mod téé abelé asébe achágtén bad mīm nímě mébóó. Bad bémaa-’áa mó amwé bwāmbwam, boŋ ábagé bó nímě mééboo. Boŋ we, etimé ekōŋgé níme mébóó kááŋ ne bōob.”

¹¹ Mmén menyáké nímě Yesue ábélé á Kana á mbwóg e Galilia móó mébédé ábē e’chemléd é’sō. Hē dō-’aá álúmté éché ehúmé, ábē bembapere bēnsūm-me nímab nlém áwē.

¹² Néé nén ámáá atóm, Yesue ansyōgé á dyad á Kapenahum nchoo ne nyaá, baányan ne ábē bembapere. Bēndyēé-’ε áwed nguse é e’pun.

*Yesue anané bekáb bé nyōŋgé á Ndáb-e-Dyōb
(Mat 21.12-13; Mak 11.15-17; Luk 19.45-46)*

¹³ Adě pōndé e Ngande e Nnyíme-ámīn ékwógé bad bé Israel apere, Yesue ankě á dyad á Jerusalem.

¹⁴ Adě ápédé áwed, ankě á Ndáb-e-Dyōb. Antán néé bad békábéé dyōn. Bésómé-’áa nyag, mbód ne mbāŋgé, bepeleré-bémōné-’ε bépēnlé mōné.

¹⁵ Hée átédé nkōod, ámané etanjú ánanné bó nchoo ne échab mbód ne nyag á Ndáb-e-Dyōb wē. Ampántéd mōné nímě bad bépēnlé’áa áte, ákūnē-’ε betébele ábe bépēnlé’áa nímē mōné ámīn mekuu ámīn.

¹⁶ Anláá bad ábe bésómé’áa mbāŋgé aá, “Nyébíden belāo bēn á ebwóg. Nyéētímté ndáb echě echem Sāŋ ndáb e dyōn.”

¹⁷ Adě ábē bembapere bényíné nē, dóó békámténé eped é kálag e Dyōb éche éhóbe nén bán “A-Sāŋ, kán echě níwóó áyāle echoŋ ndáb éwūū me.”

¹⁸ Hée benkamlene bé bad bé Israel bétímé ámbíd, bésēdté mó bánken, “E’chemléd é’héé éhele elúméd sé ábel sébíi bán ewóó kunze ábel enén ndín e dyam?”

¹⁹ Yesue antímtén bó aá, “Nyépāŋ enén Ndáb-e-Dyōb, mēlōŋ chó ámpē áyāle e’pun é’láán.”

²⁰ Dóó ábē bad bēhóbeé bánken, “Enén ndáb echě bétédé móom mé mwě méniin ne mwě ntóób chóó éhóbeé wéé móōlōŋ áyāle e’pun é’láán-ε?”

²¹ Boŋ ndáb echě Yesue áhóbe’áa ebédéé dásō eche yāl.

²² Né-óó ámbíd eche Yesue áwédé boŋ Dyōb ápūūd mó, dóó ábē bembapere békámténé dyam ádē ánlāā’ é bó. Bēndūbē

mam nímě méténlédé á kálag e Dyöb, bédúbé-'ε e'yale ábe Yesue ánhōbpē.

Yesue abii mod asyāól nlém áte

²³ A pónde e Ngande e Nnyíme-ámín, áde Yesue ámbēē á dyad á Jerusalem, bad híin béndübē mó ngáne bényínnē menyáké nímě ábeléé.

²⁴ Bōŋ ké nê, Yesue enkēsummé nlém áwāb, áyāle ambíi moosyāól áte.

²⁵ Modmod enkéntāngénné mó dyam aláa tāngene mod ampée áyāle mwēn ammād moonyon asyāól nlém abii áte.

3

Yesue bō Nikodemuse

¹ Mod nhóg abédé bán Nikodemuse. Abédée nhóg awě alyágté'áá bad bé Israel abé-'ε epepé é bad bé Farisia.

² Mbwe nhóg ampě wée Yesue nkuu, álāngē mó aá, "A-meléed, sêchemé nén bán, edíi meléede awě Dyöb álómé. Áyāle nzé Dyöb déesē ne mod, eéhēlēē-se ábelé mekan mé menyáké nímě ébeléé."

³ Yesue ankwentén mó aá, "Ne mbále, modmod eéhēlēē-se asól á nkamlen ní Dyöb ésebán achyáádté ampē."

⁴ Nikodemuse-'ε ansedéd mó aáken, "Chán mod awě amaa akwog áhele se achyáád ekóólé-ekóólé? Eesaá mbále nén bán eéhēlēē-se asól á abum adē nyaá ngen échē élónténé ébe ábel béchyáa mó ampē-ye?"

⁵ Dóo Yesue átímtanné mó aá, "Ne mbále, nlānge we mée, nzé béēchyáa mod ne mendíb ne Edāádəŋ eéhēlēē-se asól á nkamlen ní Dyöb.

⁶ Ane awě achyáádté ne moonyon a ekob, adíi moonyon. Awě mó-'ε achyáádté ne Edāádəŋ é Dyöb adíi Edāádəŋ.

⁷ Weebág menyáké ngáne ríhóbé mée 'Mod atāngéné achyáád ekóólé.'

⁸ Nzé epub éhóbé bán chó étóme', pəd echē édáá ake chóo ékagké. Ewóge' ntogag níme ébeléé bōŋ weebíé'ε wée ébídeé ké'ε wée ékagké. Melemlem nê dóo édíi ne mod ké ahée awě achyáádté ne Edāádəŋ é Dyöb."

⁹ Héé Nikodemuse ásedté mó aáken, "Chán nén áhelese ábenled?"

¹⁰ Yesue ankwentén mó aá, "Née édíi meléede ambáá a bad bé Israel weéhēlé' nímén mekan asōŋten-ne?"

¹¹ Ne mbále, nlānge we mée, dyam áde sébíi dóo séhóbéé. Sébíde-'ε mbōŋ ne dyam ádē sényíne. Bōŋ nyé modmod nyéekwenteneé chōm éche séhóbéé adúbe.

12 Née rílanḡeé nyé mekan míme médé mekan mé nkõḡsé, nyéedúbpe, chán-nõ nyémwée adúbe nzé nlanḡé nyé mekan míme médé mekan me nkoḡ mí mín?

13 Modmod eékí' é á nkoḡ mí mín étõmée Mwän-a-Moonyoḡ awě abídé áwed boḡ ápe á nkõḡsé.”

14 Ngáne Mosee ámbomée nyõ á akon* boḡ atíí dõ ámín á ehyánḡe, melelem nê dõó bétí' é Mwän-a-Moonyoḡ.

15 Nén débēnléd ábel boḡ kénzée awě adúbpé mó ákud alongé áde déemaá'.

16 Dyõb átómténé bad bé nkõḡsé adəḡ. Né-õó anlóm míme mpom mí Mwän ábel kénzée awě adúbpé mó eewág boḡ ákud alongé áde déemaá'.

17 Dyõb dénkēnlómmé awe Mwän á nkõḡsé ákáad bad. Alongé á bad dõó ánlómmé mó ásoḡ.

18 Kénzée awě adúbpé mó eékwaá nkáásé, boḡ kénzée awě eedúbpe mó, amaa nkáásé akwe áyāle eedúbpeé mpom mí Mwän ní Dyõb.

19 Nén dõó mbakú e Dyõb edíí: E'nyínen bé ekide é'pédé á nkõḡsé, boḡ baányoḡ bédás ehíntén tómaa e'nyínen bé ekide áyāle nímāb mbeltéd rídé mbéb.

20 Kénzée awě abele mbéb, akõó ábē e'nyínen bé ekide, éepaá-'aá á e'nyínen bé ekide-tē ábán nén míme mbeltéd mé mbéb méebídē áwed.

21 Boḡ kénzée awě abele mam mé mbále, abíde' á e'nyínen bé ekide ábel nén bad bényín bán kéchéé échē ábeléé awógne Dyõb.

Mboḡ echē Jone tḡḡene Yesue

22 Ambíd e nē, Yesue ne ábē bembapee bēnkē á mbwóg e Judeya. Bóbõó bēndyēé áwed nguse é e'pun, ádusán-ne bad.

23 Jone mómpē adusánáá bad á dyad á Anon benben ne á dyad á Salim áyāle mendíb mémbe áhed bwāmbwam. Bad békágé'áá áwē, ádusán-ne bó.

24 Nén ábédé byánán bēhē Jone á mbwog.

25 Bõob-põó, donḡe dé bembapee ábe Jone bépéntánnáá ne mod a Israel tḡḡene nwoḡe ní yǎl.

26 Dõó bépédé wée Jone boḡ bēlanḡē mó bán, “A-meléed, ekamtan mod awě nyúmõ nyébédé á ped e edíb é Jodan eníníí? Mod awě éhóbé'áá mam á yǎl echē. Nõné! Mõó adusan bad níníí! Bad híin békagke áwē.”

27 Jone ankwentén aá, “Modmod eéhēlēē-se ákud chõm, ésebán Dyõb ábágé mó chõ.”

* 3:14 Nyõ eche Mosee ámbomée ebédēe nyõ echē ámbenlé. Nē dõó Dyõb démbenlé áhood bad ábe nyõ énlēdtē á ehyánḡe. Nzé bad bēnnõn ene nyõ, bēdyēē bwām. Nõm 21.9.

28 Nyébën nyêdé me mbón nén bán menhób meé saké me ndé Ane-awě-Béwógté. Dyōb dénlōm me á'sō âbonſen bad áyāle epe éche Ane-awě-Béwógté.

29 Mod awě akude sómbé mō awóó sómbé. Bon nsón-a-echon a mod awě akude sómbé, awě atyéeme mó á nkæg áwōglān mó, abāg menyinſe nzé awóge mó ehób. Né-ōó, nén dōó ákáo bon nlón ne menyinſe.

30 Edúbé échē étāngéné née échāgkēé, échēm-me ésude'."

Ane awě abidé ádyōb atómé moosyāál

31 Ane awě abidé ádyōb atómé moosyāál. Ane awě mó-ε achyáádté á nkōſé adli mod a nkōſé, áhōbē-ε mam mé nkōſé, bon ane awě abidé ádyōb adé ámín e moosyāál.

32 Chōm éche ányíné ne éche áwóge chōó áhóbéé bon ké nê, modmod eedúbpéé mó.

33 Bon kénzée awě akobé chōm échē áhóbé, né akwēnténé ne nlém rísyāál aá Dyōb ádé mbále.

34 Póle e Dyōb chōó mod awě Dyōb álómé áhóbéé áyāle Dyōb déenōnéé ámbíd nzé abage' mod échē Edāádāſ.

35 Titée adāó awe Mwān, abagé-ε mekan mésyāál áwē mekáá.

36 Kénzée awě asumé nlém wée ane Mwān, akudé alonſé ádé déemaá'. Bon kénzée awě eébēlē' ngáne áhóbé éekudté alonſé áde déemaá', ábē akud nkōgsen ní Dyōb.

4

Yesue ne mmwaád a Samaria

1 Yesue ambíí aá Befarisia béwóge nén bán mókude ekud é bembapēē tómaa ne Jone, módusan-ne bó.

2 (Kénée Yesue mwēn éedusannaá bad, ábē bembapēē bóó bédúsánnáá bad).

3 Awóg áde Befarisia bēnwōgkē nê dēmbēl Yesue anhidé á mbwóg e Judeya átim ámbíd á mbwóg e Galilia.

4 Byánán āpe á Galilia antāngén née ápóó a mbwóg e Samaria.

5 A mbwóg e Samaria wē ampē á dyad áde béchāgeé bán Sika. Adén dyad démbē benben ne ndōob echē Jakōbe ámbéé mwān Josebe se e'bōód.

6 Ayāle ene ndōob echóg éche bēlímé éche bēbwélé'áá mendíb áte émbē áhed. Echén echóg é mendíb ébédée éche Jakōbe. Ngáne eke énkōmēdtē Yesue andyéé á nkæg mé échē echóg é mendíb. Nén ábédé dyam-ée ádé kād.

7 Héé mmwaád a Samaria nhóg áhyédé mendíb abwēl. Yesue anláá mó aá, "Hé me mwā mendíb mé amwé." 8 Enén pónde Yesue ábē bembapēē bēnkē á dyad-tē áchan ndyééd.

9 Héε ane mmwaád átimtanné mó aá “Ebé mod a Israel, me-’ε mbé mmwaád a Samaria, échōmē me mendíb-ε?” (áyāle bad bé Israel ne bad bé Samaria béechemtannaá.)

10 Héε Yesue ákwentanné mó aá, “Nzé wembíi mende mé Dyöb, ebíi-’ε mod awě ahedne we mendíb, né ehědne me mendíb. Né mbagé-’ε we mendíb níme mébage alongé.”

11 Ane mmwaád ankwentén mó aá, “A-Sán, ké chōm éche bébwenléé mendíb weewóó’έ, echóg é mendíb-pe échábé ásē, héε wétédte níme mendíb níme mébage alongé.

12 Echēd sáá ambáá Jakōbe mōnlyógnéd sé échén echóg é mendíb. Mwēn, ábē bān ne ábē e’lém é’syāāl, hén-εé bémwágé’áá mendíb. Nédē ehóbe bōob weé mótmōmē Jakōbe-ye.”

13 Yesue ankwentén aá, “Kénzée awě amwédé nímén mendíb, píd ébē ekób mó.

14 Boη kénzée awě āmwē mendíb níme mébéé mó píd éekóbpé mó mbéd. Mendíb níme mébéé mó, mébé mó áte née n’yélé níme méélēnē’. Mmē mendíb mébé mó alongé áde déemaá’.”

15 Héε ane mmwaád álāngeé mó aá, “A-Sán, beé me níme mendíb ábel nén píd eekóbé mémpē, meépāg-ke hén ábwel mendíb ámpē.”

16 Dōo Yesue álāngeé mó aá, “Kāg, éke échəg awoη nchóm, boη étim ámbíd hén.”

17 Ane mmwaád antimtén Yesue aá, “Mewóó’έ nchóm.”

18 Dōo Yesue áhóbeé aá, “Ekalé mbále weé móowóó’έ nchóm. Ayāle ekéwōη bechóm bétáan, ké ane mod-te awě nyúmō nyédé bōob eesaá awoη nchóm. Dyam áde éhóbe áde mbále.”

19 Awóg áde ane mmwaád áwógé nē dōo álāngeé Yesue aá, “A-Sán, nnyíne nén meé edii nkal é’dáádəη.

20 A mbōod-mín hén dōo ábēd besáá bébágé’áá Dyöb edúbé, boη nyé bad bé Israel nyéhóbe bān á Jerusalem dōo bétāngéné Dyöb edúbé abe.”

21 Héε Yesue álāngeé mó aá, “A-mmwaád nén, sóηtén chōm éche rílangeé we. Póndé ehúe’ echē nyéebaá Titée edúbé á mbōod-mín hén ké’ε á Jerusalem.

22 Nyé bad bé Samaria nyébage chōm éche nyéebíi’έ edúbé. Boη sé bad bé Israel sébage mó edúbé ngáne sébíi mó áyāle nén e’soósoη é’húú dásō ne bad bé Israel.

23 Boη póndé ehúe’, emaá-’ε ne ape, echē bad ábe bébage Titée edúbé ne nlém nhóg bébéé mó échē edúbé á Edáádəη ne á mbále-tē. Echē ndín é bad chóo Titée áhedéé aá bébage mó edúbé.

24 Dyöb ádii Edáádəη, bad-te ábe bébage mó edúbé bétāngéné mó chó abe á Edáádəη ne á mbále-tē.”

25 Héε ane mmwaád álângeé Yesue aá, “Mbíí mée Ane-awě-Béwógté äpě. Póndé eché äpéeé, ätānlēd sé mekan mésyāāl áte.”

26 Héε Yesue álângeé mó aá, “Me awě sóo dekale’ me-éé ndé mó.”

27 Ene póndé chēn dōo ábē bembapεε bépédé. Yāl enkóm bó áte ānyín néε ákanléε mmwaád. Boη bó modmod eésεdtéé mó aáken, “Cheé éhedeé?” Ké’ε “Cheé nyé ane mmwaád nyékaléé?”

28 Ane mmwaád antédé apom dé mendíb, átim ámbíd á dyad-tē, áke aláá bad aá,

29 “Nyéhyag, nyényín mod awě álángeé me mam mésyāāl míme níkémbenlé. Nyé bán, saké Ane-awě-Béwógté awě bésinéé nēn-ε?”

30 Dōo ábē bad béhídté á dyad-tē áke dé atán Yesue.

31 Ene póndé, bembapεε ábe Yesue bécháá’áá mó bán, “Ameléed dyé ndyééd.”

32 Boη Yesue ankwentén bó aá, “Nwóó ndyééd e adyé eché nyéēbíí’ε.”

33 Héε ábē bembapεε bésεdtéé nhóg ne aníníí bánken, “mod múmó apiínédé mó ndyééd-ε?”

34 Dōo Yesue álângeé bó aá, “Echem ndyééd edii ábel nsón míme mod awě alómé me, áhóbé aá níbel, ámad-te mó.

35 Ngómē nyēyōgké ahób bán ámbíd e ngōn éniin, né póndé e mbote epedé? Nyénōne’, nlānge nyé nēn mée nyékéled dīd áte, nyényín ngāne mbote émáá mbojsén abé, äpád á nzag-tē.

36 Ké bōob mod awě apáde adé míme nsábe akud, alade mbote é alōngé áde déemaá’, ábel nēn mod awě awéne bó mod awě apáde bó moosyāāl bébē menyinge.

37 Né-ōó ngan eché békaleé nēn bán, ‘mod nhóg awéneé, aníníí’-ε ahúd edé mbále.’

38 Me-éé nlómé nyé mbote áke dé apád éche nyéēwénéé. Bad bémpee bébélé nsón, nyé’-ε nyétombwan bó nsón.”

Bad bé Samaria hiin bédūbpé

39 Bad bé Samaria hiin ábe bémbíd ádé dyad béndūbē Yesue áyāle mam míme ane mmwaád anlāā’é bó. Ane mmwaád anlāá bó aá, “Alángeé me mekan mésyāāl míme níkémbenlé.”

40 Né-ōó, áde bad bé Samaria bépédé áwē, bēnchāη mó bán ádyεε áwāb dyad. Né-ōó, andyéé áwed e’pun é’be.

41 Bad hiin bémpee béndūbē mó áyāle áde ayōge.

42 Bēnlāā ane mmwaád bán, “Saké dyam áde élángeé sé dēmpen dōo ákáá boη sēdúbé Yesue, boη sébēn sēwōgné etúu, sébíí’-ε bán mwēn-éé akōñté Nsoode a nkōñsé abé.”

*Yesue achōñté mwān
a mod ambáá a ngómēnaa*

43 Ambíd e e'pun é'be Yesue anhidé á mbwóg e Samaria, áke á mbwóg e Galilia.

44 Yesue mwën anhób aá, nkal é'daádəŋ eewóó'é edúbé áwē dyad.

45 Ade ápédé á mbwóg e Galilia, bad bēnkob mó. Bēnkob mó áyāle bēmbē á Ngande e Nnyíme ámín á Jerusalem, bényín-ne mam mésyāāl míme ámbenlé.

46 Héε Yesue átímé ámbíd á Kana, wéε ántimédté mendíb mím. Ahed-te dōo mod ambáá a ngómenaa ábédé awē mwān ákónlé'áá á dyad á Kapenahum.

47 Ade ane mod áwógé bán Yesue ábídé á mbwóg e Judeya apedé á mbwóg e Galilia, ampě áwē, achánj mó aá áhood mwān, awē ambé benben ne kwééd.

48 Yesue anláá mó aá, “Nyé modmod nyéedúbpéé káəŋ né nyēnyíne e'chemléd ne menyáké.”

49 Ane mod ambáá a ngómenaa anláá mó aá, “A-Sáŋ, hyăg, dékag kwééd edé ehób bán chó ekóbe awem mwān.”

50 Yesue antimtén mó aá, “Kăg, awonj mwān äbē á alongé.” Ane mod andúbé e'yale ábe Yesue, ákē-ε.

51 Ade ane mod ádíí adé á nzii e esú dōo ábē bembəlede bebómne mó, bonj bēlāŋgē mó bán, “awonj mwān äbē á alongé.”

52 Dōo ásédte bó pónde eché ane mwān ámbootédté bwām abé. Bēnlāā mó bán, “Ahéb dēntedé mó chān á ngəŋ póg.”

53 Dōo ane mod ákámtné aá míme melemlém mé pónde mōo Yesue ánlāā'é mó aá, “Awonj mwān äbē á alongé.” Né-ōó, bōobe eche ndáb bēndübē Yesue.

54 Abén e'chemléd bōo bēmbē e'chemléd ábe é'lónténé é'be ábe Yesue ámbenlé áde ábídé á mbwóg e Judeya bonj ápē á mbwóg e Galilia.

5

Yesue achəŋtə eped é mod

1 Ambíd e mímén mésyāāl, Yesue ankě á Jerusalem á ngande e bad bé Israel.

2 A Jerusalem wê, benben ne Nsəl mé E'ké mé Ndyonj ní mbód, etonj ébédé áhed. Echén etonj béchágé'áá chó á ehób é bad bé Israel bán Betzata. Enwōŋ mebepé métáan.

3 A mebepé-te wê, bad bé nkole bēnkūmēn áhed, ábe bėkwédé ndím, ábe bédé e'ped é' bad ne ábe bėwédé eped.*

5 Mod nhóg abédé áhed awē akékolé á etūn é móom mé mwē méláán ne mwē waam.

* 5:3 Donje á kálag ábádé nchoo 3b-4: *Abé bad bé nkole bēmbē áhed ásin bán mendíb mépuuted áte. 4 Ebédé nén bán, pónde-té ángel eche Sáŋgwéé ehyagáá asud á etonj-té wê épuuted chó áte. Nzé émbenléd-te nê, mod a nkole ké ahéé awē ansébé asól áwēd-te nkole mímad'á mó.*

6 Ade Yesue ápedé áhed annyín ngáne ane mod ánánǵé ásē, abíi-’ε aá nkole mbémé mós á yǎl. Dóó ásédte mós aáken, “Edáá bwám adyεε-yε?”

7 Ane mod antimtén mós aá, “A-sán, meewóo’ε mod awe ášōlēd me á eton-tê nzé mendíb mépúútedé áte. Nlédte ahób meé nísōl, né mod ampée amaá asól.”

8 Dóó Yesue álanǵéé mós aá, “Syáá ásē, étêd échon ebúm, ékag.”

9 Abwōg-ábwōg ane mod andyě bwám, ányāg échē ebúm áte, ábootéd-te akε.

Epun éche nén dēmbenlédte ébédéε á mbwε-mé-nkóme-áte.

10 Né-óó, anyín áde bad bémháá bé Israel bényíné ane mod awě Yesue ándidte bwám, bēnsedéd mós bánken, “Chii áde mbwε-mé-nkóme-áte, nzé dehídé-’ε mbéndé echêd, weetānǵenēé ebúm apém se ébwāgne.”

11 Bon ankwentén aá, “Mod awě adidé me bwám anláá me aá, “Téd échon ebúm, ékag?” ”

12 Héε bésedteé mós bán, “Nzé adé ane mod awě álanǵé wε aá, étêd échon ebúm ékag?”

13 Bon ane mod mwēn enkēnkongé Yesue abii, ngáne Yesue ámmadté asól á amute-tê áde dēmbē áhed.

14 Ambíd enê Yesue annyín ane mod á Ndáb-e-Dyōb. Ade ányíné mós, anláá mós aá, “Nōné’, emáá bwám adyεε. Weébēlē mbéb ámpē ésebé nê, né wětōm atag ngáne étágé’áá nê.”

15 Hê dóó ane mod áhídté, bon áke álanǵē bad bémháá bé Israel aá Yesue móó adidé mós bwám.

16 Né-óó, bad bémháá bé Israel bēmbootéd Yesue mekuu ahíd áyāle achōnté mod á mbwε-mé-nkóme-áte.

17 Yesue antimtén bós aá, “Echem Sán ayōǵké nsón abel, me-’ε ámpē ntānǵéné nsón abel.”

18 Enén póle échě Yesue ánhōbpē, embēl yǎl ennabé bad bé Israel atod áte áwúu mós, áyāle saké mbéndé e mbwε-mé-nkóme-áte, chēmpen ábóó bon achāgé Dyōb aá Sáá, nédé alúmte’ aá bós Dyōb bétáá.

Ngine e Mwän a Dyōb ehúú ne Dyōb

19 Né-óó, Yesue antimtén ábê bad bémháá bé Israel aá, “A mbále, nlānǵe nyé nén meé, Mwän a Dyōb eébēlēē dyam ké ahóg ne mós mwēn. Mekan níme ányínéé Sáá abele’ mós mómpē ábeleé. Kéchéé éche Sáá ábeleé chíó mómpē ábeleé.

20 Ngáne édífí nén bán Sáá adáó Mwän, alúmte mós chōm téé éche ábeleé. Alúmēd-te mós ndāle é mekan éche étómé nímén, ábel ékómed nyé yǎl áte.

21 Ngáne Sáá ápuudteé bad bon ábagé-’ε bós alongé, melem-lem nê dóó Mwän mómpē ábagéé alongé wéε kénzēé awě ádáó alongé abε.

22 Melemlem-'aá Sáá éēkāādtēē modmod. Abagé Mwän ngíne esyāál ákáad bad.

23 Abelé nê âbel bonj bébage Mwän edúbé melemlem ngáne bébageé Sáá. Kénzée awě eébage Mwän edúbé, né eébageé ké Sáá awě alómé Mwän edúbé.

24 Ne mbále, nlânge nyé nēn mēé, kénzée awě awógé ábēm e'yale bonj adúbé mod awě alómé mē, akudé alongé áde déemaá', béekáad-taá mó. Amaá atóm á kwééd, asólé á alongé.

25 Ne mbále, nlânge nyé mēé, pón dé ehúé', emaa-'ε ape, echě bad ábe béwédé béwōgkē ehób e Mwän a Dyōb, bad ábe béwōg-ke chό bébē á alongé.

26 Ngáne alongé áhúú ne Sáá, melemlem nê dōō ábélé áá alongé áhúú ne Mwän ámpē.

27 Abagé-'ε Mwän ngíne ákáad bad áyāle Mwän adii ane awě béchagēé bán Mwän-a-Moonyonj.

28 Nēn déékōmtē nyé yāl áte; pón dé ehúé' echě bad bésyāāl ábe béwédé béwōgkē échē ehób,

29 bébíd-te á son-tē: Bad ábe bébélé mbonj, bépuú ábé á alongé, ábe bό-'ε bébélé mbéb bépuú békud nkógsen.

Mbónj áyāl wée Yesue

30 "Dyamdyam déesaá áde níhele mbēl ne mmēn. Ngáne echem Sánj álángé mē áá níkáad nê dōō níkáadtēé, né-ōó mbakú echēm etyéémé. Etyéémé áyāle meekáadtēé ngáne mmēn nídáá, bonj nkáadte' ngáne mod awě alómé mē áhēdēé.

31 "Nzé mbídé echem yāl mbónj né ene mbónj echě mbídeé éékobnedēé.

32 Bonj mod ampée adé awě abíde mē mbónj, mbí-'ε nēn mēé, mbónj echě abídeé mē ekōbnédé.

33 Nyēnlóm bad wée Jone, mó-áá abídé mbónj tângene mbále.

34 Eesaá nēn bán, moonyonj atângéné mē mbónj abíd. Bonj nlángé nyé tângene mbónj eche Jone, âbel nyédúbe mē, nyékud e'soósonj.

35 Jone abédēé néē etrukānj éche échodne', épenté-'ε ekíde. Nyēmbé menyinje áhíd ábē e'nyínēn bé ekíde áyāle esónj é pón dé.

36 Bonj nwóó mbónj echě etómé ké mbónj echě Jone ámbídtē. Nsón níme echem Sánj ábágé mē áá mbēl nímad, mmēn mbíde mbónj nēn bán echem Sánj móó alómé mē.

37 Echem Sánj awě alómé mē mwēn ámpē abíde mē mbónj. Nyéewógéé mó ehób, nyéēnyíné-'aá mó mbéd.

38 Nyéedúbpēé ane awě alómé, né-ōó nyéēm wagké bán échē e'yale édyēē nyé á nlēm-tē.

39 Nyékídté' Eyale é Dyöb ahed áte áyāle nyēwēmtan bán nyéēkūd alongé áde déemaá' áwēd-te. Echén Eyale chēn-éé éhóbe áyāl echēm.

40 Ké nê, nyéēhēdēē ape áwēm ábel bon nyékud alongé áde déemaá'.

41 "Saké edúbé é baányon rhedéé.

42 Bon mbíí nyaa é bad éche nyédíí, mbíí-'ε μεέ nyéewōhneé Dyöb edānge á nlém-té.

43 Mpedé á dīn áde echem Sáj, nyéēkobéé με, bon nzé mod ampée apedé á dīn ádē dēn, nyéēkob mó.

44 Nzé nyékene' nhóg ne aníníí, nyéwōgē bwám, bon nyéēbēlēē ngáne Dyöb dēn dékenné nyé. Chán-nō nyédúbēē με?

45 Ké née nyéekobéé με, nyéewémtán bán, με-εé mēlāā echem Sáj μεé nyéēkobéé με. Mosee awē nyélyágé nlém áwē mwēn-neé akōhté ane abé awē áhōb aá, nyébelé mbéb.

46 Nzé nyēnkōh Mosee adúbe né nyédúbé με, áyāle nēn, áyāl echēm dōo ántenlé mam míme átélé.

47 Bon née nyéedúbpeé mekan míme átélé, chán nyédúbēē ábēm e'yale?"

6

*Yesue adídté ndun e mod
(Mat 14.13-21; Mak 6.30-44; Luk 9.10-17)*

1 Ambíd e mímén mésyāāl, Yesue ne ábē bembapee bēnchabé edib é Galilia éche béchogéé bán edib é Tiberia.

2 Ndun e mod ehídé'áá mó áyāle bényíné'áá menyáké míme ábélé'áá ngáne áchóōhté'áá bad bé nkole.

3 Héé Yesue ne ábē bembapee békíí á ekone-mín bon bēdyēē áse.

4 Póndé e Ngande e Nnyíme-ámín e bad bé Israel embé benben.

5 Asad áde Yesue ásádé dīd annyín ngáne ndun e mod éhúé'é mó benben. Dōo ásedtéé Filibe aáken, "Héé déchanné ndyééd echē débéé ábén bad ádyé?"

6 Ansedéd mó nê ákæg mó áyāle mwēn ammad abíí chōm éche ábenlé.

7 Filibe ankwentén aá, "Etéd tómaa ne mbwókél é kábpe ébe áchan ndyééd éche ékwognéd ábén bad bésyāāl adyé ábel bon mod téé ádyé mwätííd."

8 Dōo Yesue awē mbapee ampée, Andreyā, Simōn Petro mwānyān áhóbéé aá,

9 "Mwā kódemod adé hén awē awánlé e'wēle é'táan ábe bēbénlé ngun é báli, awánlé-'ε súu ébe, bon chán enén ndyééd éhéleé-se ékwōg enén ndun e mod?"

10 Dóo Yesue álângeé ábe bembapere aá, “Nyéláa ábê bad, bédyee ásē.” Nkəákəə ambud abé á pɛd e ádé abwóg a hóm. Né-óó, ábê bad bésyāāl bēndyee ásē. Á amute-tê wê, baachóm bēbédé dyam e’kálé é’taan.

11 Héee Yesue átédé ábê e’wɛle, ásāgnān Dyōb, boŋ ábē bembapere békabpé bad. Ambēl melemlem ne échē súu. Mod-téé andyé ngáne áhédé’áá.

12 Ade bó moosyāál bémáá akód, Yesue anláá ábē bembapere aá, “Nyélad ndyééd echē elyāgé ásē. Ndyééd ké póg eebébé’.”

13 Né-óó, áde bémáá adyé bēnlād ndyééd echē enlyāg ásē, enlón e’lón dyóm ne é’bɛ.

14 Anyín áde ábē bad bényiné mímén menyáké míme Yesue ábélé bēnhōb bán “Ne mbáale, nkal e’dəədəŋ awē bēnhōbpē bán āpē á nkōŋsé mó nén.”

15 Yesue ambíí aá bēhede mó akób ányáged mó ábē kâŋ. Né-óó, antím ámbíd á ekone-mín.

Yesue akil á mendib mín
(Mat 14.22-33; Mak 6.45-52)

16 Ngukél, bembapere ábe Yesue bēnkē á edib.

17 Bēnsól á bōle-tê, bēchabpé edib, bétimnád á Kapenahum. Ehíntén ēmmād ape áde Yesue éēpédéé wée bédíí.

18 Enén pónde epub é ngíne étómé’áá, épúutád-te mendib áte.

19 Bōob-póó bembapere bēmmād akɛ ké máyl méláán ké’ɛ méniin, dóo bényiné Yesue akag á mendib mín, átimnád bēnben ne ábab bōle. Mbwóg ní ngíne ménkōb bó.

20 Boŋ anláá bó aá, “Mɛ-éé ndé, nyéebáá’.”

21 Héee bétédé mó á bōle-tê ne menyinŋe, ábwōg-ábwōg bépēn-ne bōle á nkin wée békágé’áá.

Yesue mó adé ewele éche ébage’ alongé

22 Néee bīn é’sángeé, ndun e mod echē enlyāg á múde mé edib mímíníí wée Yesue ne ábē bembapere bēmbídtē, bēnchem bán, ngukél echē entóm, bōle e’hóg bēnpɛn bóó bēmbē áhed. Bēmbīí-’ɛ bán Yesue enkēnsónlé áwēd-te ne ábē bembapere. Bēmbīí bán ábē bembapere bēnpɛn bóó bēnkē.

23 Myōle mémpēe míme mémbíd á dyad á Tiberia mēmpē á nkin mé edib bēnben ne hóm áde ene ndun e mod éndyēē e’wɛle ámbíd echē Sāŋgwéé ámáá Dyōb asāgnɛn.

24 Ade ene ndun e mod ényiné nén bán, Yesue ne ábē bembapere béesaá áhed, bēnsól á myōle-tê wê, békē á Kapenahum, áke dé áhed Yesue.

25 Ade ábê bad bépédé á pɛd e edib eníníí, bényín Yesue. Bēnsédéd mó bán, “A-melééd, pónde ehéé épédé hén?”

26 Yesue ankwentén bó aá, “Ne mbáale, nlânge nyé nén meé, saké menyáké míme mbélé nkáá bon nyéhede me. Nyéhede me áyāle e’wēle ábe nyedyédé bon nyékód-te.

27 Nyéewág ntú áyāle ndyééd echē ebāode’, bon nyéwág ntú áyāle ndyééd echē ebāg abé ne abé á alongé áde déemaá’, chó-’aá ebage alongé áde déemaá’. Ene ndyééd chóo Mwān-a-Moonyon ábéé. Móo Dyōb Titée áhédé e’chem aá ábel nē.”

28 Dóo ábē bad bēnsedéd Yesue bánken, “Cheé sétāngéné abel, ábel bon sébel mekan míme Dyōb áhedéé aá, sébel?”

29 Yesue ankwentén aá, “Dyam áde Dyōb áhedéé aá nyébel ádii ádúbe me awē álómé.”

30 Bēntimtén Yesue bán, “Menyáké méhéé wēbenlé míme sényinnē bon sēdúbé wē. Cheé mmōn wēkongé abel?”

31 Abēd betaa bēndyē mána á ehyānge ngáne éténlédé á kálag e Dyōb nén bán, ‘Ambag bó e’wēle ábe é’bidé ádyōb aá bēdyē.’ ”

32 Yesue anhób aá, “Ne mbáale, nlânge nyé nén meé, saké Mosee móombē nyé ewēle éche ehúú ádyōb, bon echem Sān móombē nyé ewēle éche ehúú ádyōb.

33 Ayāle me-éé ndé échē ewēle éche Dyōb ábágé, échē ehúú ádyōb, echē ábagéé baányon bé nkōnsé alongé áde déemaá’.”

34 Dóo bēlānggé Yesue bán, “A-Sān, bagé sé échén ewēle pónde ésyāal.”

35 Yesue anláá bó aá, “Me-éé ndé ewēle éche ébage alongé áde déemaá’. Kénzéé awē apedé áwēm, nzaa éekóbpé mó ámpē. Kénzéé awē adúbpé me, píd éekóbpé mó ámpē.

36 Nlāngé nyé nén meé nyēnyiné me bon nyéedúbpeé me.

37 Bad bésyāal ábe echem Sān ábágé me, bēpē áwēm. Kénzéé awē apedé áwēm, méebāngé mó akob.

38 Ayāle meebídeé ádyōb ábel ngáne ébōhnedé me. Mpedé ábel ngáne ébōhnedé echem Sān awē álómé me.

39 Bon nén ádii mewēmtēn míme ane awē álómé me, aá átíntē bad bésyāal ábe ábágé me, meebódé ké nhóg, bon aá nípuud bó moosyāal á epun é asóg.

40 Echem Sān ahede aá moosyāal awē anyíné mwān, adúbé-’e mó, ákud alongé áde déemaá’. Mēpuúd-te bó á epun é asóg.”

41 Abē bad bé Israel bēmbootéd anyoo áte tāngene Yesue, ahób áde áhóbé aá, “Meé ndé ewēle éche ébidé ádyōb.”

42 Hē dóo bēhóbéé bánken, “Saá Yesue, mwān awē Josebe nēn-e? Ngómē debíí sáá ne nyan? Chán-nō áhelese áhōbē aá móbidé ádyōb?”

43 Yesue anláá bó aá, “Nyésóg anyoo áte.

44 Modmod éhēlēē-se ápe áwēm, ésebán Titée awē álómé me apééné mó áwēm. Mēpuúd-te mó á epun é asóg.

45 Eténlédé ngáne bekal bé'daðádəŋ béhóbé nén bán 'Dyöb déyāgēd bó moosyā́l.' Kénzéé awě awóge', áyāgkē-'ε wée Titée, apag áwēm.

46 Eesaá nén bán, mod ké nhóg akényin Titée. Ane awě abíde wée Dyöb mwěmpen móo akényin Titée.

47 Ne mbále, nlānge nyé nén meé, kénzéé awě adúbpé me ákūd alongé áde déemaá'.

48 Me-εé ndé ewele éche ébage alongé.

49 Abēn betaa bēndyē mána á ehyānge, boŋ ké nē, bēnwē.

50 Boŋ ewele éche ébíde ádyöb éde nyaa echě kénzéé awě adyédé chό éewáá.

51 Me-εé ndé ewele éche ébage alongé éche ébíde ádyöb. Kénzéé awě adyédé échē ewele, ābē á alongé á ngíndé ne á ngíndé. Echén ewele éche mébēé nyé édi echem yāl echě mébē ābel boŋ níkode alongé dé nkōŋsé."

52 Ade ábē bad béwógé nē, bēnlīŋ, bēn ne bēn bébootéd-te mpentēn ní ngíne, bésēdté bánken, "Chán anén mod áhele atéd eche yāl, ábe syānē aá dédyāg?"

53 Yesue anláá bó aá, "Ne mbále, nlānge nyé nén meé, nzé nyéedyéde yāl e Mwān-a-Moonyon nyēmwe-'ε nímē mekií, nyéekudté alongé áde déemaá'.

54 Kénzéé awě adyédé echem yāl, amwé-'ε nímēm mekií, ákūd alongé áde déemaá', mēpuúd-te mó á epun é asóg.

55 Ayāle echem yāl chō ekōŋté ndyééd abé, nímēm mekií-'ε mékoŋ mmítéd abé.

56 Kénzéé awě adyédé echem yāl, amwé-'ε nímēm mekií, alyāgé adé ne me, me-'ε nlyāgé ndé ne mó.

57 Titée awě akəə boŋ bad bēbé á alongé, mó alómé me, mó akəə-'ε boŋ mbé á alongé. Melemlem née kénzéé awě adyédé echem yāl, mébenlé abé á alongé.

58 Né-óó, me-εé ndé ewele eche ébíde ádyöb. Meesaá nēngáne ewele éche ábēn betaa bēndyē, boŋ ké nē béwé. Boŋ kénzéé awě ádyē echem yāl ābē á alongé á ngíndé ne ngíndé."

59 Yesue anhób nímén mésyā́l áde áyāgté'áá á ndáb e mekáne e bad bé Israel á Kapenahum.

E'yale ábe Yesue é'pene' alongé áde déemaá'

60 Ade bad hiin ábe béhíde'áá Yesue béwógé nímén mekan bénhōb bán, "Adén ayāge álélé ahíd. Nzéé ahele ákob ene ndín e dyam?"

61 Yesue ambíí aá, bényonŋe áte áyāl echē, né-óó anláá bó aá, "Nē áwag nyé á yāl-ε?"

62 Chán-nō nyéhōbpē áde nyényinnē Mwān-a-Moonyon apumme' ámbíd ámin wée ámbídtē!

63 Edəádəŋ é Dyöb chōo ébage' alongé. Ekob é yāl éesaá dyamdyam. E'yale ábe rílangé nyé é'díi edəádəŋ ne alongé.

64 Βοη ké nê, nyé donge á bad nyéedúbpeé.” (Bootya á pónδέ éche Yesue ábóótédé ayáged, ambíi bad ábe béedúbé, abíi-ε mod awě äsōm mó.)

65 Ambád ahób aá, “Nén dōō ákáká βοη nláá nyé μεé modmod eéhēlēē-se ápe awēm káāη né echem Sáη abelé βοη άpē áwēm.”

66 Bootya ene pónδέ nê dénkāη bad ábe béhídé’áá Yesue básóg mó ahíd, bétim-me ámbíd.

67 Héε Yesue ásedtéé ábē bembapeε dyōm ne bébe aá, “Nyémpē nyéhede atim ámbíd-ε?”

68 Simōn Petro ankwentén mó aá, “A-Sáη, wéε nzéé sékéé? We-εé ewóó e’yale ábe é’kəə’ βοη mod ákūd alongé áde déemaá’.

69 Sédúbpe sébii-ε bán, we-εé edé Ane-awě-Asáá awě abídé wéε Dyōb.”

70 Héε Yesue ákwentanné bó aá, “Eesaá mbále bán mpwede nyé bad dyōm ne bébe-ye? Βοη ké nê, nyé mod nhóg adíi mod a Satan.”

71 Judase, mwān a Simōn Iskariōde móō Yesue áhóbé’áá. Kénéε ámbēē mbapeε nhóg átínté e bembapeε dyōm ne bébe, mó ankě Yesue ntúré.

7

Yesue ne baányan

1 Ambíd e nímén mésyāāl, Yesue akagé’áá mebwóg ne mebwóg á mbwóg e Galilia. Enkēdāηgé ake á mbwóg e Judeya áyāle bad bé Israel béhédé’áá mó awúu.

2 Βοοb-ποό, Ngande e E’bem * e bad bé Israel embé benben.

3 Héε Yesue baányan bēlāηγεé mó bán, “Etāηgéné ádén abwóg á hōm ahide, éke á mbwóg e Judeya ábel bad ábe béhíde we bényín menyáké níme ébeléé.

4 Mod eébēlēē nsón á e’koηnéd-te, nzé ahede aá móbyeen. Ngáne ébeléé nímén mekan mésyāāl ébel nkōηsé úsyāāl mbii we.”

5 (Ké Yesue baányan bēnkēndúbéé mó.)

6 Héε Yesue álāηγεé bó aá, “Echem pónδέ eépédéé. Βοη ne nyé, echen pónδέ edé pónδέ ésyāāl.

7 Nkōηsé méehelée-se níkōō nyé. Βοη níkōō me áyāle mpanlad bó nímāb mewusé áte.

8 Nyébó nyékag á ngande. Méekaá áwed áyāle echem pónδέ eépédéé.”

9 Yesue amaá-’aá ahób nê, abé abé á Galilia.

Yesue akii Ngande e E’bem á Jerusalem

* 7:2 **Ngande e E’bem:** ebédéε ngande eché bad bé Israel bébélé’áá ákamtēn pónδέ eché ábāb betaa bédyéé’áá á e’bem-té áde bébédé á ehyāηge, áde béhídté á Egipto.

¹⁰ Ambid e pónde áde Yesue baányan bémáá akε á Ngande e E'bem, mómpē ankě áwed. Bonj enkēnlúmédte yǎl. Ankě nyaa echě bad bēnkēmbíí'é ndin e mod echě ádíí.

¹¹ Benkamlεε bé Israel béhédé'áá mó á ngande-tê, bésēdté bánken, "Héé múmó ádíí?"

¹² Átintê e ndun e mod echě embé á ngande-tê wê, donje á bad béhóbé'áá bán, "Adíí mod a bwâm," ábíníí'-ε bán, "Aáy, adoge bad dogén."

¹³ Bonj bó modmod bēnkēmbídédte yǎl áwed áyāle bēbáá'áá bad bēmbáá bé Israel.

¹⁴ Áde ngande ékwógé ape átintê, Yesue ankě asól á Ndáb-e-Dyōb, ábootéd ayáged.

¹⁵ Yǎl enkóm benkamlεε áte bwāmbwam tñgεne áde ayáge. Né-ɔ́, bēnsēdéd bánken, "Chán anén mod ámwédé nímén mam mésyāāl abii áde éekii'é á esukéle é mbéndé?"

¹⁶ Héε Yesue ákwentanné bó aá, "Ayáged áde ní'yágtεé déesaá ádēm. Adíí áde mod awě alómé mε.

¹⁷ Kénzée awě awémténé abel ngáne Dyōb áhεdεé, ábīí ké ádēm ayáge ahúú ne Dyōb ké'ε ahúú ne mmén.

¹⁸ Kénzée awě ahóbne echě kunze, abele nê áhede eche yǎl edúbé. Bonj mod awě ahεdte' mod awě alómé mó edúbé, asáá nlém á abum, eesaá mod a metóm.

¹⁹ Eesaá mbále nén bán, Moseε abagé nyé mbéndé-yε? Ké nê, nyé modmod eehídée mbéndé éched. Cheé ékáá bonj nyéhédé mε awúu?"

²⁰ Dóo ene ndun e mod ékwentanné mó bán, "Edáádəŋ é mbéb édé wε áte. Benzébádé béhede wε awúu?"

²¹ Yesue ankwentén bó aá, "Nsón nhóg níme mbélé, níkómté nyé moosyáál yǎl áte.

²² Moseε ambě nyé mbéndé aá, nyéyage áben bán (kénée édíí bán, saké Moseε móombóotéd. Abēn betaa bóo bēmbóotéd). Né-ɔ́, nyéyage bad á Mbwε-mé-nkóme-áte.

²³ Nzé béyágé mod á mbwε-mé-nkóme-áte, ábel béebō' mbéndé e Moseε, cheé ékáá bonj nyéliŋné mε áyāle nídíde mod bwâm á mbwε-mé-nkóme-áte.

²⁴ Nyéekáádté dyam áde mbélé ngáne nyényíne, nyékáad ngáne éhεdnadté."

Bán Yesue môdé Ane awě bésiné-ye?

²⁵ Héε dóo donje á bad bé Jerusalem béhóbεé bánken, "Saá mod awě béhεdεé awúu mô nén-ε?"

²⁶ Nyénəné', akanle bad á tâl e ékwée, bad bēmbáá béesaá' áá mó dyamdyam aláa. Kapóg bebíí bán ne mbále, môdé Ane-awě-Béwógté-yōō!

²⁷ Bonj éhélée-se ébé nê, áyāle debíí bán pónde echě Ane-awě-Béwógté ápée, modmod éebíí'ε wée ábíde. Debíí wée anén mod ábíde."

28 Yesue ambé áyāgtē' á Ndáb-e-Dyöb. Ade áyāgtēé dōó áchāgté ehōb ámīn aá, “Εε, nyēbíí me bwām, nyēbíí-'ε wée mbíde. Meépedeé hén ne mmén. Ane awě alómé me adé mbále. Nyéebíí'ε mós,

29 boŋ me pen mbíí mós áyāle áwē dōó mbíde, mós-'aá alómé me.”

30 Ade áhóbé nê, béhédé'áá mós akób, boŋ modmod enkēmbánné mós ké ekáá á yāl, áyāle eche pónde enkēmpaá.

31 Ké nê bad híin áfínté ene ndun e mod béndübē mós. Béhóbé'áá bánken, “Ade Ane-awě-Béwōgté ápéé, äbël e'chemléd bé menyáké, míme rítómé míme anén mod ábélé-ye?”

Befarisia bélómé bad akób Yesue

32 Befarisia bēnwōg née bad bēnyoŋgeé áte, béhóbéé mímén mekan t̄ŋgene Yesue. Né-ōó bōóbe beprise bémbáá bēnlōm bembālede ákób mós.

33 Héé Yesue áhóbéé aá, “Ndií ndé ne nyé, boŋ mwāmpīn ní pónde mēsū ámbíd wée ane awě alómé me.

34 Ámbíd enê, nyéēhēd me, boŋ nyéenyínné, wée mébēē-'ε nyéehenlé ape áhed.”

35 Nê dēmbël benkamleŋe bēsedté nhóg ne aníní bánken, “Héé anén mod múmós áhedéé ake, wée syánē déehenlé mós anyín? Ahede ake á alon á Grikia wée ábēd bad bédíí á ebwóg áyāged bad bé Grikia-ye?

36 Ahóbe' aá dēéhēd mós boŋ déenyínné mós. Aá déehenlé-'ε ape wée móbēē. Cheé nê álūmtéé?”

E'dib bé mendib mé alongé áde déemaá'

37 Epun é asóg é ngande éche éntōmtēn etógnén abé áyāle ene ngande émpě. Yesue antyéém ámīn, dōó áchāgté ehōb ámīn, áhōbē aá, “kénzēé awě píd ékóbé áhyag áwēm áhye ámwē mendib.

38 Kénzēé awě adúbpe me, Kálag e Dyöb ehóbe aá, ‘e'dib bé mendib mé alongé bēbíde mós áte é'sobpe.' ”

39 Edāádəŋ éche Esáá chōó Yesue áhóbé'áá. Chōó bad ábe béndübē mós bēntəŋgēnnē akud. Ene pónde né Edāádəŋ éche Esáá éēpēdēē wée ábē bad áyāle ene pónde ne Dyöb déēlūmtēē ehúmé éche Yesue.

Bad békábné áte á atón áde Yesue

40 Doŋge á bad áfínté ene ndun e mod ábe bēnwōg née Yesue áhóbéé mímén mekan bēnhōb bán, “Ne mbále, anén mod adii nkal é'dāádəŋ awě äpě.”

41 Bad bēmpēe béhóbé'áá bán, “Módé Ane-awě-Béwōgté awě äpě.” Ké nê, bēmpēe béhóbé'áá bán, “Ane-awě-Béwōgté ééhēlēē-se abíd á Galilia.

42 Eténlédé á Kálag e Dyöb nén bán, Ane-awě-Béwógté äbíð á túmbé e Dabid á dyad á Betelhem wée Dabide ámbídtē.”

43 Né-óó, bad bēnkabén áte á atón áde Yesue.

44 Donje á bad béhédé'áá mó akób boṅ modmod enkēmbánné mó ké ekáá á yäl.

Badmbáá bé Israel béekwentenéé Yesue adúbe

45 Kóáḡne ásḡg bembaledē bé Ndáb-e-Dyöb bēntīm wée beprise bémbáá ne Befarisia. Héé beprise bémbáá ne Befarisia bésedtéé bó bánken, “Cheé ékáá boṅ nyéperene mó hén?”

46 Héé ábē bembaledē béhóbēé bán, “Modmod eéhóbéé ndín é mam éche anén mod áhóbēé.”

47 Dóó Befarisia bésedtéé bó bánken, “Nédē ane mod adogé kóáḡne nyémpē-yé?”

48 Nyékényīn née mod ambáá ké'ε Farisia nhóg adúbpé mō? Ké nhóg eédúbpéé mó.

49 Enén ndun e mod eebíi'é mbéndé e Mose. Né-óó ebómán édé ne bó.”

50 Farisia nhóg awě béchógé'áá bán Nikodemuse awě ansébé Yesue ake dé anyín, anláá bó áá,

51 “Eche syánē mbéndé eébageé kunze nén dékógsen mod áde déekáadtéé mó, áwóglen dyam áde ábélé.”

52 Ade áhóbé nê, bēntimtén mó bánken, “We ámpē ebíde á Galilia-yé? Héd áte á Kálag e Dyöb, wēnyīn nén wě nkal é'dáádḡn eebídeé á Galilia.”

Mmwaád awě akábé asón

53 Ambíð enê moosyáál ansú áwe ndáb.

8

1 Yesue pen ankě á Ekone é Menzab.

2 Née bīn é'sánge mbwēmbwē, antīm ámbíð á Ndáb-e-Dyöb. Ndun e mod empě áwē. Andyéé ásē ábootéd bó ayáged.

3 Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bēmpēén mmwaád nhóg áwē, awě békóbé née ákábéé asón á ndáb e e'wóngé. Béntīi ane mmwaád átintē echáb,

4 boṅ bélāṅgē Yesue bán, “A-meléed, békóbé anén mmwaád née ákábéé asón á ndáb e e'wóngé.

5 A mbéndé eche syánē, Moseε anhób áá, enén ndín e mmwaád bélūm chó meláá kóáḡ áwē, chán-nō wε-'ε éhóbé?”

6 Bēnsédéd mó nê áhīi mó melám, ábel nén békóben mó awusé. Boṅ Yesue anwúlén ásē, ábootéd bwēm atel á ndóob-tē ne ábē e'mīi.

7 Ade bébádnéné mó asēded, antíi yäl ámīn, aláá bó áá, “Nyé ké ahéé awě eébéle mbéb ábē mod a'só álúm mó meláá.”

8 Anwúlén mó ásē ámpē átelé' ábē bwēm á ndóob-tē.

⁹ Ade ábê bad béwógé nê bêmbootéd ahíde nhógē-nhógē. Bad bémbáá bóo bénsēbē akε, boŋ básad béhídē'. Kááŋ ne á asóg Yesue mwēmpen anlyǎg, ane mmwaád-te abé atyéém áhed.

¹⁰ Ade Yesue átiídé yǎl ámín, dóo ásedteé ane mmwaád aá, "A-mmwaád nén, héé bad ábe bépééné we hén bédíí? Modmod eélyageé hén awě ahóbé aá béwúu we-ye?"

¹¹ Ane mmwaád ankwentén aá, "A Sáj modmod." Héε Yesue álŋgeé mó aá, "Né mǎmpē méehóbpé meé béwúu we. Kǎg we, boŋ weébēlē mbéb ámpē."*

Yesue mǎdé e'nyinen bé ekide bé nkōŋsé

¹² Yesue anláá ábê bad ámpē aá, "Méé ndé e'nyinen bé ekide é' bad bé nkōŋsé. Kénzée awě ahíde me, éekaá á ehintén-tē, boŋ ákūd e'nyinen bé ekide ábe é'bage' alongé."

¹³ Dóo Befarisia belŋgeé mó bán, "Ebíde echoŋ yǎl mbóŋ, né-óó mbóŋ echōŋ eékobnedéé."

¹⁴ Yesue ankwentén aá, "Kénée mmēn mbídeé echem yǎl mbóŋ, echem mbóŋ edé mbále, áyāle mbíí wée mbíde, mbíí-ε wée nkagké, boŋ nyé, nyéebii'ε wée mbíde, nyéebii'-áa wée nkagké.

¹⁵ Nyékáadte bad á nyaa e moonyoŋ. Meekáadtée modmod.

¹⁶ Ké menkáád-te ké káádtén, echēm mbakú edé mbále, áyāle meekáadtée ne mmēn, boŋ nkáadte, ne ane awě alómé me.

¹⁷ Néε behúde ké nê áte, á mbéndé echēn, éténlédé nén bán nzé bad bébe bébíde dyam mbóŋ, boŋ behóbé melemlen mé dyam, né ene mbóŋ edé mbóŋ e mbále.

¹⁸ Nyébii-óó nén bán nwóó mbóŋ ébe, mmēn ne mod awě alómé me, awě adé echem Sáj."

¹⁹ Héε dóo Befarisia bésedteé mó bán, "Héé sóó adíí?" Ankwentén bó aá, "Nyéebii'ε me, nyéebii'-áa ké echem Sáj. Nzé nyēmbíí me, né nyébíí kááŋne echem Sáj."

²⁰ Yesue anhób ábén e'yale áde áyágtéé á Ndáb-e-Dyōb-te, benben ne wée békoŋgeé mōné. Boŋ modmod enkēnkóbpé mó, áyāle eche pōndé echē békóbeé mó enkēmpaá.

²¹ Yesue anláá ábê bad ámpē aá, "Mǎkǎ, nzé mmaá-ε akε, nyéēhǎd me, boŋ nyéenyínné, né-óó nyéēwē áwen mbéb-te. Wée mébēē, nyéehenlé ape áhed."

²² Héε bad bémbáá bé Israel bésedteé bán, "Ahóbé' aá, wée mókéé aá syánē déehenlé ape áhed, múmó ahede yǎl awúu-ye?"

²³ Anláá bó aá, "Nyédii bad ábe bébíde ásē wén, boŋ me pen, mbíde ámín. Nyébíde á nkōŋsé wén, me pen, meebídeé á nkōŋsé wén."

* 8:11 Ekud e kálag é'só éewóó'ε échēn eped (7.53-8.11).

24 Nê dɔɔ ákáá boŋ nlan̄gē nyé mɛé, “Nyéēwē áwɛn mbéb-te. Nzé nyéedúbpe bán, ‘Ndií Mod Awě Ndií,’ né nyéēwē-’ɛ áwɛn mbéb-te.”

25 Hée bésɛdteé mó bánken, “Nzé-módé édíí?” Dɔɔ ákwɛntanné bó aá, “Nyaa e mod echě nlan̄gé nyé se á mbooted mɛé ndé chɔɔ rídíí.

26 Nwóó mam híin ahób t̄ɛŋgene nyé, ne ákáad nyé. Boŋ mod awě alómé mɛ adíí mod a mbále, mekan nímě nlan̄ge-’áa nyé hén á nkɔŋsé médíí mekan nímě níwógé áwē.”

27 Ade Yesue ahóbé nê, bénkɛnsɔŋtɛnné bán Sáa awě adé ámín móɔ ahóbéé.

28 Hée Yesue ál̄n̄gɛé bó aá, “Póndé echě nyémadté Mwǎn-a-Moonyon abane ámín, dɔɔ nyébbí’ɛ bán, ‘Ndé mod awě níhóbé mɛé ndé.’ Nyébbí-’ɛ bán, meébb̄l̄ɛɛ dyamdyam ne kunze echém, boŋ dyam áde níhóbéé ádíí dyam áde echem Sǎŋ áyágté mɛ.

29 Ane awě alómé mɛ, adé-’ɛ ne mɛ, eétedteé mm̄mpɛn, áyāle mbele’ mekan nímě mébɔŋnédé mó.”

30 Bad híin ábe bɛnwɔg née Yesue ahóbéé nímén mekan, béndübē mó.

Nzéé adé sáa awě bad bé Israel?

31 Hée Yesue ál̄n̄gɛé bad bé Israel ábe béndübē mó aá, “Nzé nyédíí nyéhíde’ ádém ayáge, né nyékɔŋtɛ ábém bembapɛɛ abé.

32 Né nyéēbbí mbále, né ene mbále ɛhūd-te nyé á mehaŋ-tê.”

33 Bɛnkɛntén bán, “Sédíí nchyaátén míme Abrahame. Séébédéé-’áa nt̄ɛŋ a mod mbéd. Chán-nɔ̄ éhɛle éhɔbē wɛé séebáá á mehaŋ-tê?”

34 Yesue ankwɛntén bó aá, “Ne mbále, nlan̄ge nyé mɛé, kénzée awě abele mbéb adíí nt̄ɛŋ a mbéb.

35 Nt̄ɛŋ eebáɡkɛ á túmbé-te abé ne abé, boŋ mwǎn a túmbé, adíí mwǎn a túmbé póndé ésyāɔl.

36 Né-ɔɔ, nzé Mwǎn ahúde nyé á mehaŋ-tê, né dyamdyam déetedteé nyé nt̄ɛŋ ámpɛ.

37 Mbíí mɛé nyédíí nchyaátén míme Abrahame, boŋ ké nê, nyéhede mɛ awúu, áyāle nyéēhɛdɛɛ ádém ayáge ahíd.

38 Nlan̄ge nyé mekan míme echem Sǎŋ álúmté mɛ. Nyé-’ɛ nyébele mekan míme echen sǎŋ ál̄n̄gé nyé.”

39 Bɛnkɛntén mó bán, “Abrahame adíí echɛd sǎŋ.” Yesue anláá bó aá, “Nzé nyénkɔŋ bán ábe Abrahame abé, né nyébele’ mekan míme Abrahame ábélé’áa.

40 Mekan mésyāɔl míme níkɛmbɛnlé rídíí áláa nyé mbále echě níwógé wɛé Dyɔb. Kénê, nyéhede mɛ awúu. Abrahame eébele’áa, enén ndín e dyam.

41 Nyébele mekan míme echen sǎŋ ábeléé.” Bɛnkɛntén mó bán, “Dyɔb dɛmpɛn-ɛé séwóó née echɛd Sǎŋ, béechyáa-’áa sé á asón.”

42 Dóo Yesue álângeé bó aá, “Nzé Dyöb dênkõn echen Sán abé, né nyêdâá me, áyãle mbídé wée Dyöb ndé-’ε hén bõob. Meépedeé ne mmën, bonj mó alómé me.

43 Nzom echê ekáá bonj nyééhêdê’ me ehób awóg, edii nyééhêdêê ábêm e’yale awóg.

44 Nyêdii bán ábe echen sán, Satanε, nime mewêmten mó-’aá nyédáá ahíd. Se á mbooted, adii ane awê awúε’ bad, eékwógnédéé mbáale mbêd, áyãle mbáale eésaá mó áte. Nzé akale metóm, né abele nime nsón áyãle adii nkal a metóm, abé-’ε sáá a metóm.

45 Nyéedúbpéé me, áyãle nkanle nyé mbáale.

46 Nyé ahéé ahele alúméd aá, mbélé mbéb? Nzé nkanle nyé mbáale, cheé-5 ékáá bonj nyéedúbpé me?

47 Kénzée awê ahúú ne Dyöb, awóge eyale é Dyöb. Nzom echê ekáá bonj nyéewóglán edii, nyéesaá bán bé Dyöb.”

Bad bé Israel béekobéé ayáge áde Yesue

48 Héε ábê bad bé Israel bétimtanné Yesue bánken, “Eesaá mbáale bán, sênkál mbáale áde séhóbé bán, edii mod a Samaria, edáádãñ é mbéb édé-’ε wε áte-yε?”

49 Ankwentén bó aá, “Edáádãñ é mbéb eésaá me áte. Mbage echem Sán edúbé, bonj nyépen nyéébãgêê me edúbé.

50 Mmën meéhêdtêê yál edúbé, bonj mod adé awê ahede’ aá ríkuđ edúbé, mó-’aá, abage mbakú echê etãñgéné.

51 Ne mbáale, nlãnge nyé meé, kénzée awê abele’ chõm-éε rí’yãgtéé, éewáá mbêd.”

52 Dóo ábê bad belângeé mó bán, “Bõob dóo sébíí bán, edáádãñ é mbéb édé wε áte. Abrahame anwé, bekal bé’dáádãñ bõmpê bénwê. Bonj bõob éhõbê wée mod awê adúbpé wε, éewáá mbêd.

53 Eched sán Abrahame anwé. Ewémténé wée mótóme mó-yε? Bekal-bé-e’dáádãñ bõmpê bénwê. Nzé-módé wewe éwêmtanné wée módê?”

54 Héε Yesue ákwentanné bó aá, “Nzé nhedte echem yál edúbé, né échê edúbé eésaá dyamdyam. Echem Sán awê nyéhóbéé bán mó adé nyé sáá, mó abage me edúbé.

55 Nyéébíí’ é mó mbêd, bonj mbíí mó. Nzé nhóbé meé meebíí’ é mó, né ndé nkal a metóm née nyé. Bonj mbíí mó, mbele-’ε mam nime áhóbéé.

56 Echen sán Abrahame ambé menyinje aá, móõnyĩn epun éche mépeé, annyín-ne chó, abé-’ε menyinje bwãmbwam.”

57 Dóo bésedteé mó bán, “Ade wéépêdêê móom mé mwé métáan, wée mónyĩnê Abrahame-yε?”

58 Yesue ankwentén bó aá, “Ne mbáale, nlãnge nyé nén meé, byánán béchyãã Abrahame, ‘Ndé.’ ”

59 Ade ábê bad béwógé nê, dóo bébóótédé meláá ahed, álúm mó. Bonj Yesue ansõm, abíd-te á Ndáb-e-Dyöb.

9

Yesue achõjté mod awě béchyaáne ndim

1 Ade Yesue átóméé, dõo anyíne mod awě béchyaáne ndim.

2 Dõo ábē bembapεε bésedteé mó bán, “A-meléed, mbéb míme nzéé ríkáá boŋ béchyaá anén mod ne ndim? Mbéb míme mwēn-ε, káa míme sáá bó nyanŋ?”

3 Yesue ankwentén bó aá, “Saké míme mbéb ríkáá, saá-kaá míme sáá bó nyan. Boŋ nén ábénléde ábel ngíne e Dyõb ébíd áwed áwē yǎl.

4 Ngáne bīn é’dii ényínneé ámin, detǎngéné débél nsón míme ane awě álómé με. Ehíntén ékwógé ape áde mod éhēnlé nsón abél.

5 Bõab áde rídíí á nkõŋsé, με-εé ndé e’nyínen bé ekide bé nkõŋsé.”

6 Ade Yesue amáá ahób nē, ansob aléed á ndõab, atób dó boŋ áwõgtē ane mod a ndim á mīd,

7 álǎngē mó aá, “Kǎg, éwobe e’só á etoŋ é Silom” (ádē dīn ádé nén bán, “Bélómé”). Né-õó, ane mod ankǎ, áwõbē-’ε mīd. Antīm ámbíd, anyínne’.

8 Héε bad ábe bémbīí mó ne bad ábe bényináá ngáne áchóméé bwēm, bésedteé bán, “Saá anén mod ayõgké adyεε ásē, áchōmē bwēm-ε?”

9 Donge dénhõb bán, “Môde,” ábíníí-’ε bán, “Aáy! Awágne mó wággnén.” Boŋ ane mod mwēn anhób aá, “Mmēn-εé ndé.”

10 Dõo bésedteé mó bán, “Chán-nõ émwédé abooted dé anyínen?”

11 Ankwentén bó aá, “Mod awě béchǎgεé bán, Yesue, antób elõab, awógéd με chó á mīd, aláá-’ε με aá ríke á etoŋ é Silom, ríke ríwobe mīd. Né-õó, menkǎ. Awobe áde ríwõbpé mīd, ríbootéd-te anyínen.”

12 Bēnsedéd mó bán, “Héé ane mod adíí?” Ankwentén bó aá, “Mebīí’ε.”

*Befarisia behéde áte ngáne**Yesue achõjté mod a ndim*

13 Bēnkεén ane mod awě ankwǎ ndim wéε Befarisia.

14 Epun éche Yesue antõbpē elõab ánēde-’ε ane mod mīd áte, ébédéε Mbwe-mé-nkóme-áte.

15 Befarisia bēnsedéd ane mod awě ankwǎ ndim ámpē bánken, “Chán émwédé abootéd dé anyínen.” Héε álǎngéé bó aá, “Antób elõab awógéd με á mīd. Ade ríwõbpé e’só, ríbootéd-te anyínen.”

16 Hē dõo donge á Befarisia behóbéé nén bán, “Anén mod awě abelé ádén dyam, eéhēlēε-se abé mod awě Dyõb álómé, áyǎle eékoŋgεé mbéndé e Mbwe-mé-nkóme-áte.” Boŋ ábíníí-’ε behóbé’áá bánken, “Chán mod a mbéb áheleεε ábelé’ échén ndín e menyáké?” Nén dēmpéén nkabén átínté echáb.

17 Né-ɔ́, Befarisia bēnsɛdéd ane mod ámpē bánken, “Ngáne éhóbé wéé m̄bɛlé bonj ényínne’, cheé éwóó ahób á yǎl echê?” Héé ane mod ákwɛntanné bó aá, “Adii nkal é’də́ɔ̀dɔ̀.”

18 Ké nê, bad bé Israel bénkëndúbéé bán, ane mod ansébé ndím akwɛ. Nê dēmbɛl bēnchɛlɛ sáá bó nyanj.

19 Bēnsɛdéd bó bánken, “Nyéé nyéchyáá anén mod awě nyéhóbé bán, béchyáá ne ndím-ɛ? Chán-nō ébénlédé bonj anyínnē bɔɔb?”

20 Dóɔ sáá bó nyanj békɛwɛntanné bán, “Sébíí bán awɛd mwǎn m̄dédé, sébíí-’ɛ bán bēnchyāā mó ne ndím.

21 Bonj séékoo’ é abíi ngáne ámwédé anyínen, séebíi-’áa mod awě abelé bonj anyínne’. Nyésɛdte mó, eésáá mwëndem, mwěn áh̄h̄b.”

22 Béh̄h̄b nê áyāle bēbáá’áá bad bé Israel. Bad bé Israel béh̄h̄b bán, kénzɛé awě adúbpé aá Yesue m̄dédé Ane-awě-Béwógté, bēnan mó á ndáb e mekáne.

23 Nê dóɔ dēnkǎj bonj sáá bó nyanj béh̄h̄b bán, “Nyésɛdte mó, eésáá mwëndem, mwěn áh̄h̄b.”

24 Héé ábê bad bé Israel bēchēnléé ane mod awě Yesue ándidté bwám ngen éché élónténé ébe, bonj belánjgē mó bán, “Kǎl echoj mbále á d̄n á Dyǔb. Sébíí bán anén mod awě achǔjté wɛ adii mod a mbéb.”

25 Dóɔ ane mod átímtanné bó aá, “Meebíí’ é mɛ ké adé mod a mbéb ké’ ɛ eésáá. Dyam ahóg áde mbíí, áde nén, menkwě ndím bonj bɔɔb nnyínne’.”

26 Héé bésɛdteé mó bánken, “Cheé ámbɛnlé bonj ébootéd anyínen?”

27 Ankɛwɛntén bó aá, “Mmaá nyé aláa bonj kénê, nyéedúbpéé mɛ. Cheé nyéhɛdɛé bán rílaa nyé ámpē? Nyémpē nyéhɛde’ ábē bembapɛɛ abé-yɛ?”

28 Héé bésyáá’ é mó, béh̄h̄bē bán, “Wɛ-ɛé edé mbapɛɛ awě ane mod. Sédíi bembapɛɛ ábe Moseɛ.

29 Sébíí bán, Dyǔb dénh̄b wée Moseɛ, bonj séebíí’ é wée anén mod pɛn ábídé.”

30 Ane mod ankɛwɛntén aá, “Nén adé nk̄mtɛn rí yǎl áte. Nyéebíí’ é wée ábídé, bonj kénê abelé nnyínne’.

31 Debíí bán, Dyǔb déekwɛntánné mekáne mé bad bé mbéb, bonj akwɛntan mekáne ríme bad ábe bēbage mó edúbé, bēbɛlé-’ɛ mam ríme áhɛdɛé.

32 Taase nkǔjsé ríbootad mod eéwōgēē mbêd, bán mod abelé mod awě béchyááné ndím anyínne’.

33 Nzé anén mod awě achǔjté mɛ enkēmbé mod a Dyǔb, né eéhele’áá-se ábel enén ndín e dyam.”

34 Dóɔ ábê bad békɛwɛntanné mó bán, “Béchyáá wɛ á mbébté, ékwōg-kɛ á mbéb-te, bonj bɔɔb éhɛdé sé ayáged-ɛ?” Héé dóɔ bēbídté mó á ndáb e mekáne.

Ndīm e edáádəŋ

³⁵ Ade Yesue áwógé bán bébídte ane mod awě ânchoódté á ndáb e mekáne, anhed mó. Ade ányíné mó, ansedéd mó aáken, “Edúbpé Mwǎn-a-Moonyon-ε?”

³⁶ Ane mod antimtén mó aá, “A-Sǎŋ nzéé adé Mwǎn-a-Moonyon, láá mé ábel nén rídúbe mó?”

³⁷ Yesue anláá mó aá, “Emaá mó anyín, nyúmā-’aá nyékale’ nén.”

³⁸ Héε ane mod áhóbéé aá, “A-sǎŋ, ndúbpé!” Abwóg-ke mebóbónj ábe mó edúbé.

³⁹ Yesue anhób aá, “Mpedé á nkōŋsé wén, ákáad bad ábel nén bad ábe békwédé ndīm bényínεn, ábe bó-’ε bényinne’, békwe ndīm.”

⁴⁰ Ade donje á Befarisia ábe bóobe Yesue bémbē áhed béwógé nê, bénsedéd mó bánken, “Sêdúbpé bán, weehóbéé wéé sémpē sékwédé ndīm?”

⁴¹ Yesue anláá bó aá, “Nzé nyênkwe ndīm, né mbéb méesaá nyé á yǎl. Boŋ bóob áde nyéhóbéé bán nyényinne’, mbéb rídí rídé nyé á yǎl.”

10*Ngan e Nnən a rídyəŋ ní mbód**ne éche mbód*

¹ Yesue anhób aá, “Ne mbále, nlǎnge nyé meé, kénzéé awě éepoo á mmwe mé abem á mbód, boŋ átim achágé ped empée, adíi nchíb, abé-’ε mod e ewúen.

² Mod awě apoo’ á mmwe mé abem mōdé Nnən a rídyəŋ ní mbód.

³ Mod awě anəne abem adibnad mó ekob. Achəge mbód téé ne dīn, ábídne-’ε chó.

⁴ Abídné-’aá chó, atómén chó, chó-’ε éhídē mó, áyāle ébíí éche ehób.

⁵ Boŋ échē mbód éehídéé nken mbêd. Ebelé’ ébāā’ mó á yǎl báán, áyāle éecheméé éche ehób.”

⁶ Yesue ankalé bó enén ngan boŋ bénkənsóŋténne.

*Yesue aá móə módē**Nnən a rídyəŋ ní mbód a bwām*

⁷ Né-əó, Yesue ambád ámpē aá, “Ne mbále, nlǎnge nyé nén me-εé, méε ndé mmwe mé ekob wéε mbód époo’é.

⁸ Byánán mǎpǎ, bad bésyāal ábe bésébpé aε bébedéε bechíb ne bad bé ewúen, boŋ mbód éekənwógénné bó.

⁹ Me-εé ndé ekob. Kénzéé awě apoo’ áwēm, ákūd e’sóoson. Asəl, abíd-te ésebán mod atagte mó. Akud-te kéchéé éche áhedéé.

¹⁰ Nchíb apag dásō áchíb, áwúu ne ábébed. Mpedé ábel boŋ békud alongé áde álóné mbon.

11 Mε-εέ ndé nn̄n-a-mbód a bwâm. Nn̄n-a-mbód a bwâm adé mboṅsén áwé á nló míme éche mbód.

12 Mod awě bétédé á nsón tédén, ân̄n mbód, áde mwěn éesaá nn̄n-a-mbód, áde éesaá-'aá nwóó-mbód, ányíneé nyínén n̄éé ngə ehú'é, áchēnē mbód, atóm mehélé. Ene pón dé d̄óo ngə ésoḡéé mbód, échíní-'é épántéd áte.

13 Ane mod atóme mehélé áyāle adii mod awě bétédé á nsón tédén, eewōḡnēé échē mbód pón dé.

14 M̄éé ndé nn̄n-a-mbód a bwâm. Mbíí échem mbód, échem mbód-te ébíí mε.

15 Melemlem n̄é d̄óo Titée ábíí mε, mε-'é mbíí m̄ó. Mbōḡséné-'é áwé á nló míme échem mbód.

16 Nwóó-'é mbód émpēe éche éesē á abem-tē wén, ntāḡgéné chómpe apεen, chómpe éwōḡ échem ehób, né-óó, abem débē ahóg, nn̄n-a-mbód-te nhóg.

17 Titée adāá mε, áyāle mbōḡséné áwé ábel níkud ádēm alongé ámbíd ámpē.

18 Modmod eékobn̄éé mε ádēm alongé, boḡ mbage d̄ó ne mm̄n. Nwóó ngíne ábe ádēm alongé, nwóó-'é ngíne átéd d̄ó ámpē. Nén d̄óo Titée álánḡé mε aá mb̄el."

19 Abén e'yale ábe Yesue bēmpēén nkabén átínté e bad bé Israel ámpē.

20 Bó bad híin béhóbé'áá n̄n bán, "Edāádəḡ é mbéb édé m̄ó áte, apedé m̄n. Chán nyéhele nyéwōḡlān m̄ó?"

21 Boḡ bēmpēe béhóbé'áá bán, "Mod awě edāádəḡ é mbéb édíí áte eehóbéé échén ndín e mekan. Edāádəḡ é mbéb éhele éb̄el mod awě akwedé ndím anyínen-ε?"

Bad bé Israel bébáá Yesue á yāl

22 Ngande e Nnamed ní Ndáb-e-Dyōb ékóbté'áá á Jerusalem. Nén ábédé á pondé éche ahéb ábágkē bwāmbwam.

23 Yesue ahyómme'áá á abepé á Ndáb-e-Dyōb áde béchágé'áá bán Abepé áde Solomonε.

24 Bad bé Israel bēnləḡnéd m̄ó, bésēdté m̄ó bán, "Pón dé ehéé wεwε wésōḡkē sé abane á edibelónéé-te? Nzé wε-εé edé Ane-awě-Béwóḡté, épánléd sé áte."

25 Yesue ankwentén aá, "Mmaá nyé aláa, boḡ nyéedúbpeé. Nsón míme mb̄elēé á d̄n̄n áde awēm Titée, m̄n mb̄íde mε mbōḡ.

26 Boḡ nyéedúbpeé áyāle nyéesaá échēm mbód.

27 Echem mbód éwōḡe échēm ehób. Mbíí ch̄ó, ch̄ó-'aá éhíde mε. 28 Mbage bó alongé áde déemaá', béewaá-'aá mbéd. Modmod eéh̄ēl̄ēē-sε ásoḡ bó áwēm mekáá.

29 Ch̄óm echē awēm Titée ábágé mε étómé ch̄óm ésyāāl, * modmod eéh̄ēl̄ēē-sε ásoḡ bó á mekáá míme Titée.

* 10:29 Ch̄óm echē awēm Titée ábágé mε étómé ch̄óm ésyāāl: donḡe á kálag dé'só áwóó Titée awě abagé mε b̄ó, atómé ch̄óm ésyāāl.

30 Sé Titê sêdii mod nhóg.”

31 Bad bé Israel béntēd meláá ámpē álúm Yesue.

32 Bon anláá bó aá, “Nlúmté nyé ekud é nsón mí bwâm éche ébidé ne echem Sáj. Nyéhede me meláá alúm, áwúu me. Mmē nsón ríhéé nyéhedeé me meláá alúmen.”

33 Dóó békwentanné bán, “Séehēdēē we meláá alúm áyāle nsón mí bwâm níme ébélé. Bon sélúme we meláá áyāle esyáá Dyöb.”

34 Yesue anláá bó aá, “Ngómē éténlédé áwen Kálag e Mbéndé nén bán, Dyöb áhóbé aá, ‘Nyédii myöb.’

35 Debíi nén bán, eyale é Dyöb éekwagké. Dyöb dēnchǎg bad ábe ánlómēnnē éché eyale aá bédii myöb.

36 Me-éé Dyöb ánámté bon alóm-me á nköhsé, chán-nō nyéhēle nyéhōbē bán, nsyáá Dyöb áyāle rítúmé ahób meé ndii Mwän a Dyöb?

37 Nzé meébélē nsón níme Titée, nyéedúbpe me.

38 Bon nzé édé nén bán mbele mó, nyédúbé nímmē nsón ké nyéedúbpe mmēn, ábel nén nyébii nyésōh̄ten-ne ngen póg ne ésyāā́l nén bán, Titée adé me áte, me-’e mbé mó áte ngen póg ne ngen ésyāā́l.”

39 Mmēn mam níme ánhōbpē mēmbēl bēnwānén mó akób ámpē, bon ambíd bó á mekáá.

40 Ambíd enē, Yesue antīm ambíd á pēd e edíb é Jodan eníní, á abwóg á hōm wée Jone, Ndusene ádúsánnáá bad, ádyēē áhed.

41 Ndun e mod epagé’áá áwē. Abē bad bēhóbé’áá bán, “Jone, Ndusene eébele’áá menyáké bon kéchéé éche áhóbé tǎngene anén mod édé mbále.”

42 Né-óó, ndun e mod echē embé áhed, endúbé Yesue.

11

Kwééd eche Lazarose

1 Mod nhóg ambé awē béchágé’áá bán Lazarose, akönlé’áá. Lazarose ne baányan bé bebaád, Maria ne Mataa bēdyéé’áá á dyad á Betani.

2 Anén Maria awē mwānyan Lazarose ákónlé’áá, mó anwógéd Yesue dyög dé elod é bwâm á mekuu, bon apínnéd éché esid.

3 Né-óó, Maria bó Mataa bó bénlōm nsal wée Yesue bán, “A-Sáj, awon nsón a nlém akonle’.”

4 Ade Yesue áwógé nímmēn nlébtéd anhób aá, “Mmēn nkole méesógké ne kwééd. Nén ábénlédé ábe Dyöb ehúmé, ábel bon Mwän a Dyöb ákud edúbé.”

5 Yesue andǎn Mataa, Maria ne Lazarose.

6 Ké nē, áde áwógé bán, Lazarose akonle andii ambé wée ámbēē e’pun é’be.

7 Héé álǎngéé ábē bembapēē aá, “Détim ambíd á Judeya.”

8 Dóo ábe bembapεε bélângeé mó bán “A-meléed, kine saá áwed dóo bad béhéde’áá we meláá awúen súútáη’ε?”

9 Yesue ankwentén bó aá, “Eesaá mbále bán müte íwóó dyóm á háwa ne ébe-yε? Bad ábe békag müte béekwagké áyāle bédé ne ane awě adé e’nyínen bé ekíde bé nkōjsé.

10 Bon nzé békag nkuu, dóo békwagké áyāle e’nyínen bé ekíde béesaá.”

11 Ade Yesue amáá ahób nén ambád ámpē aá, “Awed nsón Lazarose akúne, bon nkag mó anyem ásē.”

12 Abē bembapεε bénlāá mó bán, “A-Sán, nzé akúne né ádyεé bwām.”

13 Yesue ahóbé’áá nén áyāle ambíí aá, Lazarose awédé, bon abē bembapεε bénwēmtēn bán, ahóbe aá, akúne kúnén.

14 Né-óó, Yesue ampanléd bó áte aá, “Lazarose awédé,

15 bon á yāl echēn, ndé menyinge nén meé meebédeé áhed ábel bon nyédúbe. Syánē dékag-kóó áwed bōob.”

16 Hē dóo Tōmase (awě bēnchuu’é bán, Nhéd) álângeé baáb bembapεε aá, “Syánē ámpē dékag áwed ábel bon nzé kwééd chó edé déwē ne Meléede.”

Yesue mó adé mpuu ne alongé

17 Bōob-póó, áde Yesue ápédé á Betani, antán née bémáá Lazarose alíme. Ene pónde né nímē ndim ríkēbē á son-tē e’pun é’niin.

18 Bootya á Betani ápe á Jerusalem ábédé dyam máyl mébe.

19 Ekud é bad bé Israel ényhě wée Mataa bó Maria áwenned bó áyāle kwééd eche awab mwānyan.

20 Ade Mataa áwógé bán, Yesue ahúε’, ankě mó abomen á nzii, bon Maria anlyǎg á ndáb.

21 Dóo Mataa álângeé Yesue aá, “A-Sán, nzé wembé hén né mwānned eewédeé.

22 Bon ké nē, mbíí meé ké bōob kéchéé éche ésédté Dyōb, Dyōb débě we.”

23 Yesue anláá mó aá, “Mwānyon ábē á alongé ámpē.”

24 Mataa antimtén mó aá, “Mbíí meé ápuú á pónde e mpuu mbwe mé asóg.”

25 Dóo Yesue alángeé mó aá, “Me-éé ndé mpuu né alongé. Nzé mod adúbpé me, ké anwé, ábē abé á alongé.

26 Kénzée awě adé á alongé bon adúbé-’ε me, éewáá mbéd. Edúbpé né-yε?”

27 Héε Mataa ákwentanné aá, “Éε, A-Sán, ndúbpé meé we-éé edé Ane-awě-Béwógté, Mwān a Dyōb awě Dyōb áhóbé aá, ápē á nkōjsé.”

Yesue achii

28 Ade Mataa ahóbé nē, antím ámbíd, ákē áchæg mwānyan Maria kun, aláá mó aá, “Meléede adé hén, asεdte-’ε we.”

29 Ade Maria áwógé nê, anhidé ásē mehélé, áke atán Yesue.

30 Βοῶβ-ρῶ, Yesue enkēmpaá asól á dyad-tê, andii ambé wéε Mataa ántānē mó.

31 Ade bad bé Israel ábe bébédé á ndáb-te ne Maria áwenned mó, bényíné nēε ábídé á ndáb-te ne mehélé, anyagte á son, bēnwēmtēn bán, akag achii. Né-ῶ, bēnhīd mó.

32 Ade Maria ápédé wéε Yesue ámbēε bon anyín mó, ankwě mó á mekuu, ahób aá, “A-Sán, nzé wembé hén, né mwānned eewédeé.”

33 Anyín áde Yesue ányíné nēε Maria áchyeé’é, anyín-ne nēε bad ábe bēnhīd mó béchyeé’é, ngal enkonned mó, átāg-ke áte á nlém-tê bwāmbwam.

34 Ansédéd aáken, “Héé nyélimmé mó?” Bēnkwentēn bán, “A-Sán, hyě ényín.”

35 Yesue anchii.

36 Héε bad bé Israel béhóbεé bán, “Nédē ankōη mó adəη-óó!”

37 Bon bó donge á bad bēnhōb bán, “Ngómē ambēl mod awě ankwε ndim ányinne. Eéhele’aá-se ábel Lazarose eewág-ε?”

Yesue apuúdté Lazarose

38 Ngál enkonned Yesue á nlém ámpē. Né-ῶ, ankě á son. Ene son ebédεε son echě bēpwógé aláá áte, bon békútēn chós nsəl ne aláá.

39 Héε Yesue álāngεé ábē bad aá, “Nyéhūd ádē aláá.” Dóo Mataa, mod awě awédé mwānyan áhóbεé aá, “A-Sán, ndim mémād abooted dé achum βοῶβ áyāle níkidémbé á son-tê βοῶβ e’pun é’niin.”

40 Dóo Yesue álāngεé mó aá “Meelāngεé wε μεé nzé edúbpé né wěnyin Ngum e Dyōb-ε?”

41 Né-ῶ, ábē bad bēnhūd ádē aláá á nsəl ní son. Dóo Yesue ánóné ámīn bon áhōbē aá, “A-Tê, nságnéné wε áyāle éwógé me mekáne.

42 Mbíi μεé eyōgkε me mekáne awóg, bon nhóbe nén ábel bon ábén bad ábe bédé hén bédúbe bán, wε-εé elómé me.”

43 Ade ámáá ahób nê dóo áchágté ehób ámīn bon áchēnlē Lazarose aá, “A-Lazaros, bíd áwed!”

44 Ane mod awě ammad awě abíd-te áwed. Mbóm éche bēnkaánné mó mekuu ne mekáá ne tumbe echě bēnkaánné mó e’só, émbē ébē mó á yāl. Yesue anláá bó aá, “Nyéhune mó ábē bwēm á yāl, ákag.”

Béhagke Yesue

(Mat 26.1-5; Mak 14.1-2; Luk 22.1-2)

45 Bad bé Israel ábe bēnkě Maria á mewenned bényin mekan míme Yesue ámbēnlé, bēndübē-ε Yesue.

46 Bon bó donge á bad bēnkě Befarisia atán, beláá bó mam míme Yesue ábélé.

47 Hée beprise bémbáá ne Befarisia béchénlé mbom ní káánsel. Bénhōb bán, “Cheé débenlé bōob? Detəngéné dyam abel áyāle anén mod abele menyáké bwāmbwam!”

48 Nzé detədté bán, ákεene nímén mekan á’sō né moosyáál ádūbē mó. Nzé moosyáál adúbpé-’ε mó, né bad bé Roma bépě, békōbēn-ne syánē echəd Ndáb-e-Dyōb, békōbēn-ne syánē ádēd alonj.”

49 Dóo mod nhóg átínté echáb awě béchógé’áá bán Kaifase, awě abédé prise ambáámbáa nímē mwě, áhóbéé áá, “Nyéebíi’ε dyamdyam.

50 Nyéenyínéé nén bán ébóó bán, mod nhóg áwê á nló ní moosyáál tómaa alonj ásyāāl ábóo?”

51 Kénéé áhóbé’áá nê, saké nímē mewēmten mēn mós áhóbné’áá nê. Ngáne abédé prise ambáámbáa nímē mwě, áhóbé’áá dyam áde débenléd, á’sō é’ pónde, áá Yesue áwē á nló ní bad bé Israel.

52 Saá-kaá á nló ní bad bé Israel bēnpēn, bonj kəhne álad bad bé Dyōb bésyāāl ábe bémáá ahented áte hōm ahóg, ábel bēbē mod nhóg.

53 Bootya échē epun bad bémbáá bé Israel bēmbootéd Yesue ahəge, áwúu mó.

54 Nén dēmbəl Yesue eebíde’áá á nhéné ámpē átínté e bad bé Israel. Bóobε ábē bembapεε bēnhidé békē á dyad áde béchəgεé bán Efrem, bédyēē-’ε áwed. Adé dyad abédé benben ne ehýnge.

55 Pónde e ngande e Nnyíme-ámín embé benben. Né-óó, bad híin bémbíd myad ne myad, békē á akuu á Jerusalem áwobe échab yəl ngáne mbéndé e Mosεε éhédé’áá, ábonjεn ngande e Nnyíme-ámín.

56 Abē bad bé Israel bémbē béhedé Yesue. Ade béléádné á Ndáb-e-Dyōb bésédté’áá, nhóg ne aníní bánken, “Chán nyéwémtné, nyédúbpé bán, áhyε ngande-yε?”

57 Beprise bémbáá ne Befarisia béntōmēd ehəngé bán, kénzée awě anyiné Yesue áhyε áláa bó, ábel bonj békōb mó.

12

Béwógté Yesue á Betani

(Mat 26.6-13; Mak 14.3-9)

1 Ade ngande e Nnyíme-ámín élyágé e’pun ntóób, Yesue ankě á Betani wée Lazarose awě ámpuúdté ádyéé’áá.

2 Bēmbelé Yesue ndyééd áhed. Mataa mó antómēd ene ndyééd. Lazarose ambé nhóg átínté e bad ábe bóobε Yesue bēbédé á tébelε ádyé ndyééd.

³ Hée Maria átédé epom é dyöğ dé elod á bwâm áde álélé nkun bwâmbwam. Adê dyöğ bébénlé dó nád.* Anwógéd Yesue á mekuu, apíné-’ε mó mekuu ne échē esid é nló. Elod é bwâm enlög ndáb áte esyáál.

⁴ Dóo Judas Iskariōde, mbapεε nhóg awě émbēē bán mó ásōm Yesue áhóbεé aá,

⁵ “Cheé bénkēnsómmé adén dyöğ, bétéd nímén mōné békē bébē betóótōkē bé bad? Béhélé’áá-sε bésóm adê dyöğ dyam-εε áde nsábe ní mwě nhóg.”

⁶ Judase anhób nê, saké áyāle abédé betóótōkē bé bad ngol, boŋ áyāle abédεε nchíb. Ngáne abédé mod awě awánládttáá bóbōo ekwε é mōné, ayöğké’áá mōné atéd ámbíd.

⁷ Boŋ Yesue anhób aá, “Tédé mó, ákoo áde ályágé ásē ábel boŋ ábenled dó mbwε níme béliṃēē mε.

⁸ Betóótōkē bé bad bédé ne nyé póndé téé boŋ mε pen méebáá ne nyé póndé ésyáál.”

Béhagke Lazarose

⁹ Ene póndé-óó, bad bé Israel híin bēnwōg bán, Yesue adé á Betani. Né-óó, bēnkě áwed. Saké Yesue mwēmpen mó ankəŋ boŋ békē áwed, boŋ bēnkě Lazarose anyín awě Yesue ámpuúdté.

¹⁰ Né-óó, Beprise bémbáá béhágké’áá kóəŋne Lazarose áwúu mó,

¹¹ áyāle bad bé Israel bétédté’áá bó, bédübpē Yesue. Béndübē Yesue áyāle dyam áde dēmbenléd ne Lazarose.

Yesue asólé á Jerusalem née kəŋ

(Mat 21.1-11; Mak 11.1-11; Luk 19.28-40)

¹² Néε bīn é’sánǵé, ndun e mod echē enhyě á Ngande e Nnyíme-ámīn bēnwōg bán Yesue apag á Jerusalem.

¹³ Hē dóo bésélé e’kikag é’ mii boŋ békəg mó abomen á nzii. Béhágé’áá e’saad bán, “Hosána! Nnam níbē ne ane awě apedé á dīn áde Sánǵwéé. Nnam níbē ne kəŋ e bad bé Israel!”

¹⁴ Yesue ankūd etum é ésel, ádíi-’ε chó. Nén dēmbenléd ngáne éténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

¹⁵ “A-bad bé Zayon, nyéebáá’,

nyénəne’ echεn kəŋ ehúé’,
ediídé-’ε etum é ésel.”

¹⁶ A póndé echē nímén mekan mébénlédé, bembapεε ábe Yesue bénkēnsóŋténne. Boŋ áde Yesue ámpuú’ε ne ehúmé é Dyöb, dóo bēnchemmé bán mam níme mébénlédé tǵngene Yesue móo mēntenléd, á yāl echē.

¹⁷ Ndun e mod echē embé ne Yesue áde áchénlé Lazarose á soŋ-tē boŋ ápuudté mó, embé ékalé’ níme nkalaŋ.

* **12:3 Nad:** Nád edii mbonja echē ewóó elod é bwâm eche bébenléé mǵg mé elod é bwâm.

18 Né-ɔ́ ndun e mod enkě Yesue abomen áyāle ábén e'chemléd bé menyáké ábe ámbenlé.

19 Héε Befarisia bélângeé nhóg ne aníní bán, “Nyénone! Kǎne bɔɔb deéhéléé dyamdyam abel. Nkǎnsé n̄syāal níhide mó.”

Bad bé Grikia béhede Yesue

20 Donje á bad bé Grikia bémbē áfintē e bad ábe bēnkě ngande e Nnyíme-ámín á Jerusalem, áke dé abe Dyǔb edúbé.

21 Bēmpě wée Filibe. Filibe awě ambíd á dyad á Betsaida á mbwóg e Galilia. Bénlāá mó bán, “A-Sán, sēdāá Yesue anyín.”

22 Filibe ankě Andreyā alāa. Dóó bó bad bébe békíí Yesue alāa.

23 Yesue ankwentén bó aá, “Póndé epedé echě ehúmé e Mwǎn-a-Moonyon ényīnēdtē.

24 Ne mbále, nlânge nyé nén meé, mbum e ngun póg edii mbum e ngun póg, kááj né béwéné chó á ndɔɔb-tē bon ewé. Ewǎg-káa, bon echyáá mbum é ngun émpēe éche ébúú áte.

25 Mod awě adāá adē alonjé, ábōd dó. Mod awě mó-’ε akáá adē alonjé, á nkǎnsé-te wén, ákǎá dó á alonjé áde déemaá’.

26 Kénzée awě abenle me, atánjéné awēm mbaledε abé. Ké héé-’ε wée nídí, awēm mbaledε atánjéné abé áhed. Echem Sán ábē-’ε kénzée awě abenle me edúbé.

Yesue ahóbé tângene eche kwééd

27 “Bɔɔb-pɔ́, nlém nítagε me áte. Cheé-ɔ́ méhɔbpě? Nhǎb meé, ‘A-Tê, weémwǎg-se metake míme méhúe’ métán me-ye?’ Aáy, méehǔbpé nê, áyāle enén póndé e metake chǔ ekǎá bon nípag wén.

28 A-Tê, lúméd echǔn ngum.” Héε ehób ébídeé á Dyǔb nén bán, “Nlúmté echēm ngum, mēlúmēd-te chǔ ámpē.”

29 Ene ndun e mod echě embé áhed enwóg échē ehób. Bénhǔb bán dyǔb dóó ákúmé áte. Bad bēmpēe bénhǔb bán, ángel chǔ ehóbé áwē.

30 Yesue anlāá bó aá, “Áyāle echên dóó échén ehób ébíde, saké áyāl echēm.

31 Póndé epedé echě Dyǔb dékǎadtē nímén nkǎnsé. Nkamlen míme nkamlene á nkǎnsé mékwě bɔɔb.

32 Bon áde bémadté me anyen ámín, mēdǔl bad bésyāal áwēm.”

33 (Yesue anhób nê álúmed ndín e kwééd echě áwēē.)

34 Ndun e mod echě embé áhed enkwentén mó bán, “Sēwógé á mbéndé-te bán Ane-awě-Béwógté ábē á ngíndé ne á ngíndé. Chán-nǔ éhóbéé wée ‘Bétánjéné bényēn Mwǎn-a-Moonyon ámín.’ Nzée adé anén ‘Mwǎn-a-Moonyon?’ ”

35 Dóó Yesue álângeé bó aá, “E’nyínen bé ekíde bēbē ne nyé á esón e póndé ngên. Nyékag bɔɔb áde e’nyínen bé ekíde é’dii

é'díí, âbel bon ehíntén éēkōbē nyé. Mod awě akag á ehíntén-tê eebyéé'é wée akagké.

³⁶ Nyédúbe e'nyínen bé ekíde bōob áde é'díí ne nyé, âbel nén nyébê bân bé e'nyínen bé ekíde."

Bad bé Israel béedii béedúbpé Yesue

Ade Yesue amáá nímén mekan mésyāāl ahób, antedé bó, áke ásōm wée béenyínné mó.

³⁷ Kénéé ene ndun e mod ényínnē ábén e'chemléd bé menyáké é'syāāl ábe Yesue âmbenlé, bēnkēndúbéé mó.

³⁸ Nén dēmbenléd álóned e'yale ábe nkal é'dāōdāḡ Yesayaa ánhōbpē aá,

"A-Sāḡ, nzéé adúbpé eyale éche sékálé,

nzé-módé akidényín ngum echōḡ áchēm-me chó?"

³⁹ Né-ōó, béehēle'aá-se bédúbe. Yesayaa ahóbé hōm démpēe aá,

⁴⁰ "Dyōb ákwidé bó ndím, ábē-'e bó nlém mé aláá,

âbel nén nímab mīd méenyínnē',

bēēsōḡtānne.

Nzé bēbélé-'e nê, né bétimén me, né mēchoód-te bó."

⁴¹ Yesayaa anhób nén áyāle annyín ehúmé éche Yesue, anhōbpe áyāl eché.

⁴² Ké nê, bad híin bēndúbē Yesue, káōḡne doḡge á bad bēmbáá.

Bon ngáne bēbáá'aá Befarisia, bēnkēnlúmédté yāl, ábāḡ nén bán bēēbídte bó á ndáb é mekáne.

⁴³ Bēbélé'aá nê áyāle bēndāḡ mekenag mé baányon tómaa mé Dyōb.

E'yale ábe Yesue bēkāād bad

⁴⁴ Héé Yesue áchǫgté ehób ámín áhōbē aá, "Kénzéé awě adúbpé me, eedúbpéé mmēmpen, adúbpé káōḡne ane awě alómé me.

⁴⁵ Kénzéé-'e awě anyíne me, anyíne ane awě alómé me.

⁴⁶ Mpedé á nkōḡsé néé e'nyínen bé ekíde, âbel bon kénzéé awě adúbpé me, eélyāḡé á ehíntén-tê.

⁴⁷ Kénzéé awě awógé ábēm e'yale, bon eékoḡge bó, saké me nkáadte mó. Meekáádtéé mó áyāle meépedeé ákaad nkōḡsé bon mpedé áson bad bé nkōḡsé.

⁴⁸ Kénzéé awě abáá me á yāl bon eékobe-'e ábēm e'yale, awóó mod awě ákāād mó. Abēm e'yale bēn bōó bēkāād mó á mbwe mé asóg.

⁴⁹ Ebê nê, áyāle meehóbéé nímén mésyāāl ne echēm kunze. Bon Titéé awě alómé me, álángé me chōm éche nítāḡnéé ahób.

⁵⁰ Mbíí meé kéchéé éché álángé me aá nḡhōb épeene alongé áde déemaá'. Né-ōó, kéchéé éche nḡhōbéé, nhōbe' chó ngáne Titéé álángé me."

13

Yesue awöbpé abē bembapεε mekuu

¹ Epun é ngande e Nnyíme-ámin ênylǝǝg née chǎn. Yesue ambíi aá eche pónde emaa ape eché mótǝngéné nkõjsé atede, áke wée eche Sǝñ. Andǝñ bad bé nkõjsé ábe béndübē mó, alúmed-te éché edǝnge kǝǝñne á asóg.

² Yesue ne ábē bembapεε bedyágé'áá ndyééd ngukél, Satane-'e ammǝd Judas Iskariõde mwǎn awě Simõne mewémten mé mbéb ásóled áte ásóm Yesue.

³ Yesue ambíi aá eche Sǝñ abagé mekan mésyǝǝl áwe mekáá. Ambíi-'e aá mǝhũũ wée Dyõb mótíme-'e ámbid wée Dyõb.

⁴ Ade bedyágkē ndyééd nê, Yesue anhidé ásē, ahúd nkob á yǝl, atád tábele á nkg.

⁵ Héε áhédé mendíb á kúmbe-tê, bon ábootéd ábē bembapεε mekuu awobe, ápinnǝd tábele awě ánwǝǝ'é á nkg.

⁶ Ade ápédé wée Simõn Petro dǝó Simõne ásedtéé mó aá, "A-Sǝñ, ehede me mekuu awobe-ye?"

⁷ Yesue ankwentén mó aá, "Weéhēlēē-se esóñtén dyam áde mbelée bǝǝb, bon ámbid e nímén mésyǝǝl dǝó wésõñtēnnē."

⁸ Héε Petro áhóbéé aá, "Aáy, weéwǝbpéé me mekuu mbéd." Yesue antimtén mó aá, "Nzé meéwobpe we mekuu né wéewóñgé dyamdyam abelen ne me."

⁹ Simõn Petro anláá mó aá, "A-Sǝñ, né saké mekuu mëmpen-éé wéwobéé me. Wéwobé me kǝǝñne mekáá ne nló!"

¹⁰ Yesue ankwentén aá, "Mod awě amaa mendíb awǝg, yǝl esyǝǝl emaa mó asǝñ, eetǝngeneé mendíb awóg ámpē, étõmeé áwobe mekuu.* Nyémaá asǝñ, bon saké nyé moosyǝǝl nyésáá."

¹¹ Yesue ammǝd abíi mod awě ásóm mó. Néε dēnkǝñ bon ahób aá saké moosyǝǝl asáá.

¹² Ade amáá bó mekuu awobe, anhé nímē nkob á yǝl, átim ámbid áwē e'dii. Héε ásedtéé bó aáken, "Nyésóñténé dyam áde mbénlé nyé-ye?"

¹³ Nyéçhage me Meléede, nyéçhage-'e me Sǝñgwéé. Nyétǝngéné, áyǝle nê dēn dǝó nídíi.

¹⁴ Né-õó, nzé me awě ndé nyé Sǝñgwéé mbé-'e nyé Meléede nwöbpé nyé mekuu, né nyémpē nyétǝngéné nhóg ne anínií mekuu awobe.

¹⁵ Nlúmté nyé elǝñsén éche nyétǝngéné ahíd ábel nén nyémpē nyébel ngáne mbénlé nyé.

¹⁶ Ne mbále nlǝnge nyé nén meé, mbaledε eetóméé eche sǝñ, mod awě bélómé-'e eetóméé mod awě alómé mó.

* **13:10** Donje á kǝlag dé'só déewóó'ε eetóméé áwobe mekuu.

17 Bɔɔb áde nyébíí nímén mam, nnam mébē ne nyé nzé nyébele mó.

18 “Meehóbéé nyé moosyáál. Mbíí bad ábe nípwédé. Bon e'yale ábe é'ténlédé á Kálag e Dyɔb é'táŋgéné alón. Eténlédé nén bán, ‘Mod awě súmō sedyâg ndyééd akünnéné me yǎl.’

19 Nlânge nyé nén bɔɔb, áde éébēnlēdēē ábel nén nzé ébēnlédé, nyédúbe nén bán, ‘Ndíí mó Awě Ndíí.’

20 Ne mbále, nlânge nyé nén meé, kénzée awě akobé mod awě nílómé, akobé me. Kénzée-'e awě akobé me né akobé ane awě alómé me.”

Yesue ahóbé á'sō é' pónde áá bésōm mó

(Mat 26.20-25; Mak 14.17-21; Luk 22.21-23)

21 Ade Yesue áamáá nímén mekan ahób ndutul enlóg mó á nlém-tê, ápanléd-te ábē bembapēē áte aá, “Ne mbále, nlânge nyé nén meé, nyé mod nhóg ábē me á mekáá mé bad bé ekoyí.”

22 Héé ábē bembapēē bénónné á mesó, áyāle bénkēmbíí'ē mod awě áhóbéé.

23 Mbapēē nhóg, awě Yesue ándāŋgé, andyě mó á akéb.

24 Dóó Simōn Petro ápebtanné ane mbapēē mīd, áhóbē aá, “Sedéd mó mod awě áhóbéé.”

25 Dóó ane mbapēē ásídté Yesue á yǎl-tê, ásedté mó aáken, “A-Sán, nzéé éhóbéé?”

26 Yesue ankwentén mó aá, “Mod awě métodéé ewele á díse-tê bon nibe mó, mó adé ane mod.” Héé átédé ewele, átódté á díse-tê, ábagé Judase, mwān awě Simōn Iskariōde.

27 Akob áde Judase ákóbé éché ewele, Satane ansól mó áte. Dóó Yesue álângeé mó aá, “Dyam áde éhedéé ábel bēl dó á mehélé-te.”

28 Bon mod ké nhóg awě bóbōó bedyágé'áá ndyééd enkēnsóŋténné chōm-éé ékásó bon Yesue aláá Judase nē.

29 Ngáne édíí bán Judase mō akōŋgé'áá ekwe é mōné, donge á bembapēē bēnwēmtēn bán Yesue alânge mó aá áke áchan bwēm ábe bēbenlédte á ngande, ké'e chōm éche bēbéé betóótōkē bé bad.

30 Ade Judase ákóbé ewele éche Yesue ábágé mó kobén, ambíd ebwóg. Ehíntén ênkwě.

Yesue abagé mbéndé e ekóólé

31 Ade Judase áamáá abíd dóó Yesue áhóbéé aá, “Bɔɔb-pɔɔ ehúmé e Mwān-a-Moonyon ényínnédé. Ehúmé é Dyɔb-pe ámpē ényínnēd mbwiined ne mwān.

32 Nzé Dyɔb ákúdé ehúmé ámbíd e Mwān, né Dyɔb dēn ámpē débēl ehúmé é Mwān ényínned. Abēl-le nē ábwōg-ábwōg.

³³ A-baányan, echem pónde ábé ne nyé, edé esón. Nyéēhēd me, bon ngáne ménlāā'é bad bé Israel, melelem nê dóo rílanḡeé nyé bōob, meé, 'Wéé ríkagké, nyéehenlé ape áhed.'

³⁴ Mbage nyé mbéndé ekóólé bōob, nén nyédəŋ nhóg ne aníní. Ngáne rídáá nyé, nyémpē nyédəŋ nhóg ne aníní.

³⁵ Nzé nyédəá nhóg ne aníní, né mod téé ábfi aá nyédii ábēm bembapεε."

Yesue ahóbé ngáne Petro dbāŋgē mó á yǎl

(Mat 26.31-35; Mak 14.27-31; Luk 22.31-34)

³⁶ Simōn Petro ansədéd Yesue aáken, "A-Sán, héé éhedεé akε?" Yesue antimtén mó aá, "Wééhēlē-se ehíd me bōob wéé ríkagké, bon ámbid e pónde wēhíd me."

³⁷ Petro ansədéd mó aá, "A-Sán, cheé ékáá bon meéhēlē se nhíd we bōob? Mbōŋséné áwé á nló nímōŋ."

³⁸ Héε Yesue ákwentanné mó aá, "Ekoó abonŋsen dé awé á nló nímēm-ε? Ne mbále, nlanḡe we meé, nchóm-a-kúb adēhób aá mótoó', wēbāŋ me á yǎl ngen éláán."

14

Yesue mó adé Nzii e mbále echē epεene alongé

¹ Dóo Yesue ábádεé ábē bembapεε aláa aá, "Nyéētagté nlém á abum. Nyésum nlém wéé Dyōb, nyésum-me káŋŋne áwēm.

² Tonj ébúú áte á ndáb echē echem Sán. Nkag-ke áwed ábonŋsen nyé hōm. Nzé énkēmbé nê, né menkēnláá'é nyé meé nkag nyé hōm abonŋsen.

³ Nzé nkii-ε nyé hōm abonŋsen, mēŋim ámbid, níhyε ntéd nyé ábé ne me, ábel nyémpē nyébē hōm áde rídí.

⁴ Nyébíi nzii echē etime' wéé ríkagké."

⁵ Héε Tōmase álāḡeé mó aá, "A-Sán, séebíi'ε wéé ékagké. Chán-nō sébwεé nzii abii echē etime áwed?"

⁶ Yesue ankwentén mó aá, "Méε ndé nzii eché ekag wéé echem Sán, mbále ehúε' ne me, me-'aá mbage alongé. Mod-mod eéhēlē-se ápe wéé echem Sán, ésebán abwedé áwēm."

⁷ Héε Yesue álāḡeé ábē bembapεε aá, "Bōob áde nyébíi me, nyéēbfi káŋŋne echem Sán.* Bootya bōob nyényíné mó, nyébíi-ε mó."

⁸ Filibε anláá mó aá, "A-Sán, lúméd-te sé Titée. Chōm esyāāl éche séhedεé éetóméé nê."

⁹ Yesue ankwentén aá, "A-Filib, nkémbē ne nyé á etún é pónde, chán-nō éhεléε-se ehób wéé mōbii'ε me? Kénzée awé anyíné me né anyíné Titée. Chán-nō éhεléε-se ehób wéé 'Lúméd sé Titée?"

* **14:7** Bōob áde nyébíi me, nyéēbfi káŋŋne echem Sán; donḡe á kálag dé'só áwóó nze nyénkōŋ me abii, né nyéēbfi káŋŋne echem Sán.

10 Weedúbpeé wée echem Sán adii me áte, me-’ε mbé mó áte-ye?” Héε Yesue álângeé ábē bambapeε aá, “Mam míme rílangeé nyé méebídeé áwēm dēn. Bon echem Sán awě adé me áte mô abele míme nsón.

11 Nyédúbe me ngáne ríhóbé meé echem Sán adii me áte, me-’ε mbé mó áte. Nzé nyédúbpe nê, nyédúbé ké áyāle mam mé menyáké míme mbelée.

12 Ne mbále, nlânge nyé nén meé, kénzée awě adúbpe me, ábēl mam míme mbelée. Abēl-le kááne mekan míme métómé mímén áyāle nkag wée Titée.

13 Mēbēl-le kéchéé éche nyésédté á dīn ádēm ábel nén ngum echē Titée ényīnned ámbíd e Mwān.

14 Nzé nyésédté me kéchéé á dīn ádēm, mēbel chó.”

Yesue aá móālōm Edáádāη éche Esáá

15 Yesue ambád ahób aá, “Nzé nyédáá me, né nyéēhíd échem mbéndé.

16 Mēlāā Titée, ábē-’ε nyé Nwōηgene ampée, awě ábē ne nyé á ngíndé ne á ngíndé.

17 Ane Nwōηgene mô adé Edáádāη échē ébídte’ mbále áwed tâηgene Dyōb. Bad bé nkōηsé béhelée-se békob mó, áyāle béenyīnē mó, béēbīi-’aá mó. Bon nyébíí mó áyāle adé ne nyé, ábē-’ε nyé áte.†

18 Nzé nkíí, méetēdée nyé menyuu. Mētīm ámbíd áwēn.

19 Mwāmpīn mí pónde, nkōηsé méenyīnné me ámpē. Bon nyépen nyéēnyīn me. Ngáne mébēē á alongé, nyémpē nyéēbē.

20 Nzé échē epun épédé, nyéēbīí bán ndé echem Sán áte, nyé-’ε nyébé me áte, melelem ngáne me-’ε rídíí nyé áte.

21 Kénzée awě akobé échem mbéndé, áhídē-’ε chó, mô adé mod awě adáá me. Kénzée awě adáá-’ε me, echem Sán mó-’ε ádāη mó. Mémpē mēdāη mó nlúméd-te mó yāl.”

22 Dóo Judase (saké Judas Iskariōde) áhóbēé aá, “Bon A-Sán, chán wélūmēdtē sé yāl bon weelúmté nkōηsé pen?”

23 Yesue ankwen-tén aá, “Nzé mod adáá me, áhíd ábēm e’yale. Echem Sán ádāη mó, sé echem Sán-’ε séēpē áwē, sédyēē-’ε ne mó.

24 Nzé mod eédā me, eehídée ádēm ayáge. Adén ayáge áde nyéwógé déesaá ádēm. Adii áde Titée awě alómé me.

25 “Nlángé nyé mímén mésyāāle áde rídíí ndé ne nyé.

26 Nwōηgene, Edáádāη éche Esáá awě Titée álōmmē á dīn ádēm, áyāgēd nyé mekan mésyāāle ábēl-le nyékamtán mekan mésyāāle míme rílangeé nyé.

27 Nsāη móo rílyágnédé nyé. Mmēm nsāη móo mbageé nyé. Meébāgēē nyé mó ngáne nkōηsé mbageé. Nyéētagtē nlém á abum, nyéewógé mbwógé.

† 14:17 Abē-’ε nyé áte; donje á kálag dé’só áwóó adē-’ε nyé áte.

28 Nyênwóg nées ríhóbé meé ‘Mětēdé nyé boŋ mětīm ámbīd áwēn.’ Nzé nyēndāŋ me né nyēēwóg menyiŋge bán nkag wée Titée áyāle Titée atómé me.

29 Nlāŋgé nyé nēn bōb áde ébēnlēdēē, ábel nēn nzé ébēnlédé, nyédúbe.

30 Syánē déebudté pōndé awōŋ ákal ámpē, áyāle nkamlēne a nkōŋsé ahúe’. Eewóó’é ngine ké póg ámīn echēm.

31 Boŋ kēnē mēchennéd mós yāl mībēl ngáne echem Sāŋ áhóbé aá mībēl, ábel boŋ nkōŋsé mībīi nēn bán, ndāá echem Sāŋ. Né-’aá ákǎá boŋ mībélé kéchéé éche áhóbé aá mībēl.

“Nyéhyag syánē déhide hén.

15

Yesue mō akoó alín dé epum á bwel abé

1 “Me-éé ndé alín dé epum é bwel, alín dé epum é bwel dēn dēn. Echem Sāŋ-’ε abé mbelélé-nzag.

2 Ahúde’ ngēn ké ehéé echē edé me á yāl, echē eechyáá’ e’pum, ápagké-’ε ké ehéé echē echyáá’ e’pum, ábel boŋ ébon yāl ébude-’ε achyáa.

3 Ayáge áde n’yágté nyé ábélé nyēmaá asāŋ.

4 Nyélyag nyébē ne me, mémpē mēlyǎg mbé ne nyé. Ngēn chēn éhēlēē-se echyáá e’pum áde éesaá á alín á bwel. Melem-lem nées nyémpē nyéehēléē-se nyéchyáá e’pum ésebán nyédé ne me.

5 “Me-éé ndé alín dé epum é bwel, nyé-’ε nyébē ngēn. Nzé mod adíi adé ne me boŋ me-’ε ndé ne mós áchyáá e’pum bwāmbwam. Nyéēhēlēē-se nyébēl dyamdyam ésebé ne me.

6 Nzé mod eesē ne me, bēhūd mós nées ngēn. Ene ngēn ebelé ekíntéd. Bēladéé échē ndín é ngēn áte, bēbwém chó á muú-te, éhyāj-’ε.

7 Nzé nyédīi nyédé ne me, boŋ ádēm ayáge-’ε adíi adé nyé áte, kéchéé éche nyésédte, nyéēkūd.

8 Edúbé éche echem Sāŋ ényínnad nzé nyēbudé e’pum achyáa, nē-’aá débēl nyébē ábēm bembapeε.

9 Ngáne echem Sāŋ ádǎá me, melemlem nées mémpē rídǎá nyé. Né-ǎǎ nyédīi nyébē ne me ábel boŋ mībē rídāŋ nyé.

10 Nzé nyéhídé échēm mbéndé, né mēbē rídāŋ nyé. Melem-lem nē dǎǎ ríhídéé mbéndé échē echem Sāŋ, adíi adǎá-’ε me.

11 Nlāŋge nyé mīmēn mēsýāāl ábel nēn nyémpē nyéwóg nyaa e menyiŋge echē ríwogeé, mīmēn menyiŋge mēlōn-ne mbon.

12 Echem mbéndé edīi nēn, nyédāŋ nhóg ne aníníi melem-lem nēŋgáne rídǎá nyé.

13 Nzé mod awédé á nló mī baáb, né alúmté edāŋge éche étómténé achab ámīn.

14 Nzé nyébele’ mekan níme rílánge nyé meé nyébēl né nyédīi ábēm besón.

15 Meéchāgēē nyé bembaledε ámpē, áyāle bembaledε béēbyē'é mam níme echab sáj ábeléé. Bon ríhāgēé nyé meé ábēm besón áyāle nlāngé nyé mam mésyāāl níme echem Sáj álāngé mε.

16 Nyéēpwedéé mε, bon mε-éé mpwedé nyé, nlóm-mε nyé ábel mekan níme méchyáa e'pum é' bwám. Nyaa é mekan échē ébē abé ne abé. Nzé nyébelé-'ε nê, echem Sáj ábē nyé kéchéé éche nyésédte á dīn ádēm.

17 Mmén mam mésyāāl níme nlāngēé nyé-óó, médii nén mεé, nyédəŋ nhóg ne aníníí.”

Bad bé nkōŋsé békóó nyé

18 Yesue ambád ábē bembapεε aláa aá, “Nzé nkōŋsé ríkóó nyé, nyébii nén bán mεé bésébpé akóó.

19 Nzé nyēmbé nēŋgáne bad bé nkōŋsé, né nkōŋsé métēd nyé nēŋgáne ábē bad. Bon mpwedé nyé átínté e bad bé nkōŋsé. Nyéesaá bad bé nkōŋsé. Né-'aá ákóó bon nkōŋsé ríkóó nyé.

20 Nyéwēmtεn ehób éche ménlāā'é nyé mεé 'Mbaledε eetóméé eche sáj.' Nzé bēmbané mε á metake-tē né bēbané nyémpē á metake-tē. Nzé bēnhīd ádēm ayáge né bēhīd-te ádēn ámpē.

21 Bébel nyé nímén mekan mésyāāl á yāl á dīn ádēm, áyāle béébii'é ane awē alómé mε.

22 Nzé menkēmpē bon nláá bó nímén mam, né nítab mbéb méenyīnnedéé. Bon bóob, béewóó'ε nzom ké póg áyāle nítab mbéb.

23 Kénzée awē akóó mε, akóó káŋne echem Sáj.

24 Nzé menkēmbel ndín é mam átínté echáb éche mod ampée éēbēlēē mbéd, né nítab mbéb méenyīnnedéé. Bon bóob bényíné mekan mésyāāl níme mbélé, ké nê bédii békóó mε, békóó-'ε echem Sáj.

25 Nén adé álóned e'yale ábe é'ténlédé á mbéndé echáb bán, 'Nzom ké póg enkēmbáá eche békóóné mε.'

26 Nwōŋgene ábīd wéε Titée. Adii Edáádəŋ éche ébele' bon bad bésōŋtén mbále. Adé mébēē ne Titée mēlōmē nyé mós, mós-'aá álāā nyé mam tŋgene mε.

27 Nyémpē nyéēhōb mam tŋgene mε áyāle nyédé ne mε se á mbooted.

16

1 “Nlānge nyé nímén mésyāāl ábel bon nyéētímné mbíd.

2 Bébidéd nyé á ndáb é mekáne. A mbále póndé ehúé' eche kénzée awē áwūū nyé áwēmtēnnē aá móbenle Dyōb.

3 Béběl nímén mam áyāle béébii'é echem Sáj béébii-'aá mε.

4 Nlāngé nyé nímén mam mésyāāl ábel bon nzé póndé epedé échē nímén mekan mébenladdé, nyéēkamtén bán menlāá' nyé.

Nsón míme Edǎǎdǎŋ ébenlé

“Menkênláá’ é nyé nímén mekan á mbooted, áyǎle membé ne nyé.

⁵ Bon bǎǎb, nkag wée mod awě alómé me. Ké nê, nyé modmod nyéesedteé me bánken ‘Héé ékagké?’

⁶ Aláa ádé nǎŋgé nyé nímén mekan ábélé ndutul elógé nyé á nǎm-tê.

⁷ Ne mbále, nǎŋge nyé nén meé, édé mbon nén bán nke. Ayǎle nzé meékii, né Nwǎŋgene éepaá áwēn. Bon nzé nkií, mǎlómē nyé mó.

⁸ Ade ápéé, áluméd bad bé nkǎŋsé nén aá nímab nsǎŋten míme béwánlé tǎŋgene abel dé mbéb ne ábel mekan míme mésáá méetǎŋgeneé. Béésǎŋteneé-’e nyaa echě Dyǎb ákáadteé.

⁹ Mmab nsǎŋten méetǎŋgeneé tǎŋgene mbéb, áyǎle béedúbpeé me.

¹⁰ Méetǎŋgeneé tǎŋgene abel dé mekan míme mésáá, áyǎle nkag wée Titée, nyéenyín-naá me ámpē.

¹¹ Méetǎŋgeneé tǎŋgene nyaa echě Dyǎb ákáadteé, áyǎle amaá nkamlene a nkǎŋsé akáad.

¹² “Nǎii nwóó ekud é mekan áláa nyé bon nímē mekan métom nyé áte.

¹³ Bon áde Edǎǎdǎŋ é mbále épéé, ábǎl nyébíí mbále esyáál. Eehóbénné echě kunze chēn. Dyam áde bǎláá’ é mó dǎǎ áhǎbpē, áláá-’e nyé mam míme mébenléd pǎndé echě ehúé’ á’sǎ.

¹⁴ Achǎgéd échēm edúbé ámín áyǎle kéchéé éche áwógé áwēm chǎǎ mó-’e áláá’ é nyé.

¹⁵ Kéchéé éche echem Sǎŋ áwóó édíí échēm. Nê dǎǎ akáá bon nǎhǎbē meé Edǎǎdǎŋ étéd kéchéé éche nǎhǎbē, éláá nyé.”

Ndutul ǎtīm menyinje

¹⁶ Héé Yesue ábádéé aá, “Mwǎmpín ní pǎndé nyéenyínné me ámpē, mwǎmpín ní pǎndé-’e ámbíd enê nyéenyín me.”

¹⁷ Dǎǎ donje dé bembapere bésedteé nhóg ne aníníí bánken, “Cheé áwémténé ahób, áláa syánē aá, ‘Mwǎmpín ní pǎndé nyéenyínné me ámpē, mwǎmpín ní pǎndé-’e ámbíd e nê nyéenyín me?’ Ahób-pe ámpē aá, ‘Ayǎle nkag wée Titée.’ ”

¹⁸ Bémbeé bésedteé bánken, “Cheé áwémténé ahób, ahób aá, ‘Mwǎmpín ní pǎndé?’ Séesǎŋteneé dyam áde ahóbéé.”

¹⁹ Yesue ammǎd abíí aá, béhede mó dyam aseded. Né-ǎǎ, anláá bó aá, “Dyam áde nǎhǎbē meé, ‘Mwǎmpín ní pǎndé nyéenyínné me ámpē, mwǎmpín ní pǎndé-’e ámbíd e nê, nyéenyín me,’ dǎǎ nyésedteé nhóg ne aníníí-ye?”

²⁰ Ne mbále, nǎŋge nyé meé, nyééchií, nyéléb-pe, bon nkǎŋsé méwǎg menyinje. Nyéésudén, bon nímē nsuden métīm menyinje.

²¹ Mmwaád awě ahede achyáá abelé ásuden áyāle eche pónde e metake epedé. Boŋ nzé amaá achyáa abelé awóg menyinŋe, áyāle moonyon achyáádté á nkõŋsé.

²² Nê dõó édíí ne nyé. Nyésũdnē bõõb, boŋ mēnyin nyémpē. Ene pónde nímēn nlém mélõn ne menyinŋe, modmod éhēnlé-'áá nyé nímē menyinŋe akoben.

²³ Ade échē epun épéé, nyéesedédté me dyamyam. Ne mbále, nlāŋge nyé nén meé Titée äbē nyé kéchéé échē nyésédté á dīn ádēm.*

²⁴ Kóõŋne bõõb nyéēhēdnēē mó chõmchõm á dīn ádēm. Nyéhēden mó, nyéēkũd äbel nén nímēn menyinŋe mélõg mbon."

Yesue atómé nkõŋsé áte

²⁵ Yesue ambád äbē bembapēē aláa áá, "Mbēnlédé ngan aláa nyé ekud é mekan. Pónde ehúé' échē méebēnlédé ngan. Mélāā-'e nyé mekan tâŋgene Titée, nyaa échē nyésõŋtēnnē.

²⁶ Echē epun, nyéēhēdēn mó kéchéé á dīn ádēm. Méetõgēnnaá mó aláa meé áwõŋgen nyé,

²⁷ áyāle Titée mwēn adáó nyé. Adáó nyé áyāle nyédáó me, nyédúbpe-'e bán mbídé áwē.

²⁸ Membíd wēē Titée, nīpē á nkõŋsé-te, bõõb-pe ntedte nkõŋsé, ntime ámbíd wēē Titée."

²⁹ Héē äbē bembapēē béhóbēé bán, "Ehóbe bõõb ngáne sésõŋtēnnē, weébēnládté ngan.

³⁰ Sēbíí bõõb bán ebíí mekan mésyāāl, éhēdnád-taá bán modmod áseded we dyamyam. Nén ábelé sēdúbpe bán ebídé wēē Dyõb."

³¹ Dõó Yesue ákwentanné bó áá, "Nyédúbpe bõõb-e?"

³² Nyénõne! Pónde ehúé', emaa-'e ape, áde nyépāŋtēdté áte. Mod téé atóm mehélé wēē ábídé, nyétēdē mmēmpēn. Boŋ ké nē, meesaá mmēmpēn, Titée adé ne me.

³³ Nlāŋge nyé nímēn mekan äbel nén nyébē nsan abé ádē nyédíí ne me. Nyéēkũd metake á nkõŋsé-te boŋ nyéwēd nlém á abum. Ntómé nkõŋsé áte."

17

Yesue akánnédé eche yāl

¹ Ade Yesue amáá nímēn mekan mésyāāl ahób, dõó ánóné amīn boŋ ahõbē áá, "A-Tê, pónde emaa' ape. Lúmed bad ehúmé échē awõŋ Mwān, äbel nén awõŋ Mwān mómpē álúmed ehúmé échõŋ.

² Ebágé mó kunze ákamlēn moosyāál, äbel nén äbe bad bésyāál äbe ebágé mó alõŋge áde déemaá'.

* **16:23** *Titée äbē nyé kéchéé échē nyésédté á dīn ádēm:* donŋe á kálag áwóó Nzé nyésédté Titée kéchéé, äbē nyé chõ á dīn ádēm.

³ Alongé áde déemaá' ádii nén bébii wε, mmõn awě edé Dyõb á mbále, ne ábii Yesu Krístæ, awě élóme.

⁴ Mbídté échoŋ ehúme áwed á nkõjsé amad áde nímadé nsón níme ébágé me.

⁵ Βααβ-ρῶσ a-Sáŋ, bídéde échêm ehúme áwed, wέε mmõŋ edíí. Melemlem mé edúbé níme ménwõŋgē ne wε, nkõjsé níde ahób bán níbootad.

Yesuε akánnédé abē bembapεε

⁶ “Mbélé bad bé nkõjsé ábe ébágé me bébíí wε. Bébédéé ábõŋ, wembě me bó, bébéle-’ε ngáne ehóbé wεé bébel.

⁷ Bébíí βααβ bán kéchéé éche ébágé me, ébíde áwõŋ.

⁸ Nlángé bó mam mésyāāl níme élánge me wεé rílaa bó, bédúbpé-’ε níme mam. Bébíí ne mbále bán áwõŋ dῶσ níbíde, bédúbpé-’ε bán wε-εé elóme me.

⁹ Nkánnad bó. Meekánnádté bad bé nkõjsé. Boŋ nkánnad bad ábe ébágé me, áyāle bédii ábõŋ.

¹⁰ Bad bésyāāl ábe bédé ábêm bédii ábõŋ, ábõŋ-’ε bésyāāl bédii ábêm, búbídté-’ε échêm ehúme áwed.

¹¹ Βααβ-ρῶσ, mwāmpīn ní pónde méebáá á nkõjsé-te ámpē. Boŋ bédii bédé á nkõjsé-te. Nhyag áwõŋ. Titée awě Asáá, kῶσ bó á ngine e dīn ádõŋ, dīn áde ébágé mé. Ngine echě ébágé me ábel nén bébê mod nhóg, melemlem ngáne sóo-’ε ámpē dédíí mod nhóg.

¹² Ade mbédé ne bó, menkῶσ bó á ngine e dīn ádõŋ, dīn áde wēmbéé me.* Nkǎŋgé bó, bó mod ké nhóg-ke eebῶσ’έ étōmεé mod awě émmádté abé bán ábῶσ ábel boŋ ébenled ngáne éténlédé á kálag e Dyõb.

¹³ Βααβ-ρῶσ, nhyag áwõŋ. Nhóbe-’ε nímén mekan ngáne ndíí níde á nkõjsé ábel boŋ nímbāb menyĩŋge mélõn mbon, melemlem ngáne nímēm-me mélóné mbon.

¹⁴ Nlángé bó mam mésyāāl níme élánge me wεé rílaa bó. Βααβ-ρῶσ bad bé nkõjsé békῶσ bó áyāle béesaá bad bé nkõjsé ámpē, melemlem ngáne me ámpē méesaá mod a nkõjsé.

¹⁵ Meehóbéé meé éhúd bó á nkõjsé-te, boŋ nhóbe’ meé ékῶσ’ bó ábel boŋ Mod e Ebébtéd eébēle’ bó mbéb.

¹⁶ Béesaá bad bé nkõjsé melemlem nēŋgáne méesaá mod a nkõjsé.

¹⁷ Benléd echoŋ mbále ábel boŋ béhel wε abele. Echõŋ eyale édé mbále.

¹⁸ Nlómé bó á nkõjsé-te melemlem nēŋgáne wémpē wénlõmmē me á nkõjsé-te.

¹⁹ A etútú échāb membě echem yāl ábele wε ábel boŋ bómpē bébe échab yāl ábel boŋ békõŋ wε abele.

* **17:12** Menkῶσ bó á ngine e dīn áde wēmbéé me: donje a kálag awóó á ngine e dīn ádõŋ ménkῶσ bad abé ébágé me.

Yesue akánnédé bad ábê béedúbé mós bésyāāl

²⁰ “Meekánnádté ábēm bembapεε bēnpεn boη nkánnad káōηne bad ábe bédúbé me áyāle mam níme béwógé áwāb.

²¹ Nkánne’ meé bós moosyāāl bébê mod nhóg. A-Tê, bós moosyāāl bébê mod nhóg ne sóo, melemlem nēngáne édíí ne me, me-’ε mbé ne we. Bébê mod nhóg ábel nén nkōηsé rídúbe bán we-εé elómé me.

²² Ehúmé éche ébágé me, me-’ε mbagé bós. Mbagé bós ábel boη bébê mod nhóg melemlem nēngáne sóo dédíí mod nhóg.

²³ Ndé mod nhóg ne bós, we-’ε edé mod nhóg ne me. Nén débēl békōη mod nhóg abé. Békōη mod nhóg abé ábel boη nkōηsé ríbii bán we-εé elómé me, bébii-’ε bán edáá bós melemlem nēngáne édáá me.

²⁴ A-Tê, ebagé me bós, bébê wée rídíí, ábel boη bényín echém ehúmé. Wembě me ehúmé áyāle wendāη me se á mbooted mé nkōηsé.

²⁵ A-Tê, we-εé ebele mam níme mészáá. Nkōηsé méebii’ε we, boη mbii we, ábén-ne ámpē bébii bán we-εé elómé me.

²⁶ Mbelé bébii we, mēbēl-le ámpē ábel nén edāηge échē édáá me ébê bós áte, me-’ε ámpē ríbê ne bós.”

18

Békóbé Yesue

(Mat 26.47-56; Mak 14.43-50; Luk 22.47-53)

¹ Ade Yesue amáá akáne, bósbe ábē bembapεε bēnhidé, béchābē mwā edíb a Kidrōn ámīn. Nzag embé áhed, bénsāl áwēd-te.

² Judase, ntúré awé Yesue ambii ádê abwóg á hōm, áyāle Yesue ne ábē bembapεε bēmmētén aladēn áhed.

³ Né-óó, Judase antómén echoη é sánze ne bembaledε bé Ndáb-e-Dyób ábe beprisε bémbáá ne Befarisia bēnlōmmē, békē wée Yesue ábédé. Ábē bad bēnchōd e’kag, béwálé e’trúkāη ne bwēm é’ nzum.

⁴ Yesue ammād mam mésyāāl níme mébenléd ne mós abii, ké nê, ambidéd yāl áwed, ásedēd bós aáken, “Nzé nyéhedeé?”

⁵ Bēnkwentén mós bán, “sēhede Yesue, mod a dyad á Nazaret.” Yesue ankwentén bós aá, “Me-εé ndé mós.” Judase ntúré awé Yesue ambé áhed ne ábê bad.

⁶ Ade Yesue áhóbé aá, “Me-εé ndé mós,” bēntimén mbíd, békwē áse.

⁷ Hê dós Yesue ásedtéé bós ámpē aáken, “Nzé nyéhedeé?” Bēnkwentén bán, “Yesue a dyad á Nazaret.”

⁸ Héε Yesue ákwentanné bós aá, “Nlángé nyé meé, me-εé ndé mós. Né-óó, nzé nyéhede me, nyétēdē ábén bad ábe bédé ne me, békag.”

⁹ Nén dêmbenléd álóned e'yale ábe ánhōbpē aá, “A-Sáj, átíntê e bad ábe wêmbεε με, meebódεε ké nhóg.”

¹⁰ Simōn Petro anwálé nkwáté. Hée ádollé nímê nkwáté boŋ átōmtē, ásēlē etúu é ekáá é mbáá é mbæledε awě prise ambáámbáa. Ane mbæledε abédé dīn bán, Malkuse.

¹¹ Yesue anláá Petro aá, “Timéd nkwáté á abám. Nédē, meetēŋgenεε metuné níme echem Sáj átíínédé με akud-ε?”

Békééné Yesue wée Anase

¹² Hée échê echoŋ é sánze ne awáb mod ambáá nchoo ne bembæledε bé bad bé Israel békóbé Yesue béhaŋ mó.

¹³ Bénsēbē mó akεεn wée Anase. Anase abédéε sáj-kálé awě Kaifase awě abédé prise ambáámbáa nímê mwě.

¹⁴ Kaifase ne, mó ambě bad bémháá bé Israel elébé aá ébóó bán mod nhóg áwê á nló m bad bésyāāl.

Petro abáá Yesue á yǎl

(Mat 26.69-70; Mak 14.66-68; Luk 22.55-57)

¹⁵ Simōn Petro ne mbapεε ampée behíde'áá Yesue. Prise ambáámbáa ambíi ane mbapεε, né-óó ane mbapεε ansól eyáde éche prise ambáámbáa wée bénsōlennē Yesue.

¹⁶ Petro pen anlyǎg á mmwe mé e'ké. Dóó ane mbapεε awě prise ambáámbáa ámbī'ε átímé ámbīd á mmwe, ákālēn ngōndéε echē enōnē'áá mmwe boŋ ásōltē Petro á eyáde-tê.

¹⁷ Ene ngōndéε ansedéd Petro aáken “Kíné wémpē weésáá mbapεε nhóg awě ane mod-ε?” Petro ankwentén mó aá, “Aáy, meésáá.”

¹⁸ Bōōb-pōó, ahéb démbē. Né-óó, bembæledε ábe prise ambáámbáa ne bembæledε bé Ndáb-e-Dyōb bēnkonéd muú bétyéém áhed bēwāle'. Petro mómpē ambé áhed, atyéém áwālē muú.

Prise ambáámbáa akáadte Yesue

(Mat 26.59-66; Mak 14.55-64; Luk 22.66-71)

¹⁹ Prise ambáámbáa esēdté'áá Yesue tēŋgene ábē bembapεε ne ádē ayáge.

²⁰ Yesue ankwentén mó aá, “Mam mésyāāl níme nílángé'áá bad nhóbé'áá mó á nhéné. Ayóged ádēm ásyāāl-'ε, abédé á Ndáb é mekáne ne á Ndáb-e-Dyōb wée bad bé Israel bésyāāl bēladnεε. Meéhóbéé-'ε dyamdyam á kun-tê.

²¹ Cheé-ō ésedtéε με ámpē. Sedéd bad ábe bēnwōg mam níme nílángé bó. Bébíi mam níme nínhóbe.”

²² Ade Yesue áhóbé nê, mbæledε nhóg ambōm mó abén ahób aá, “Chán éhele éhōbē' nê wée prise ambáámbáa?”

²³ Yesue antimtén mó aá, “Nzé nhóbé dyam áde déetēŋgene, ehób dó moosyāāl áwōg. Boŋ nzé édé bán nhóbé dyam áde átāŋgéné, cheé ékóá boŋ ébōmé με?”

24 Dóo Anase áhóbé aá, békēen Yesue wée Kaifase, prise ambáambáa. Yesue ambé abé á mehan.

Petro abáá Yesue á yäl ámpē

(Mat 26.71-75; Mak 14.69-72; Luk 22.58-62)

25 Bóob-póó, Simōn Petro ambé atyéém áhed áwālē muú. Héε bad ábe bémbē áhed béseǵtéé mó bán, “Kíné wémpē weesaá mbapēε nhóg awě ane mod-ε?” Petro antán aá, “Aáy, meesaá.”

26 Mbālede awě prise ambáambáa nhóg, mwānyan mó Petro ánsēnlē etúu, anchágéd ehób ámīn, aláá Petro aá, “Kíné meenyíneé nyúmō á nzag-tê-yε?”

27 Petro antán ámpē. Abwōg-ábwōg, nchóm a kúb antónj.

Paylede akáádté Yesue

(Mat 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Luk 23.1-5)

28 Bad bé Israel bēnhidnéd Yesue á ndáb wée Kaifase békēēn mó á eyáde e nkamlēε ambáá. Nén ábédé epog é mbwembwε. Bēn bēnkēnsónlé á ndáb-te ábán nēn béenyínnád mbinde á'sō é' Dyōb * ábel bédyê Ngande e Nnyíme-ámīn.

29 Né-óó, Paylede nkamlēε ambáá a bad bé Roma, ambíd e ebwóg áke atán bó, áseǵtéé bó aáken, “Awusé áhéé nyéhóbé bán anén mod abelé?”

30 Bēnkwentén mó bán, “Nzé anén mod enkēmbé ebébtéd é mod, né séēbageé mó áwōn mekáá.”

31 Paylede anláá bó aá, “Nyé bēn nyétéd mó, nyébenled mbéndé echēn nyékáad mó.” Héε bad bé Israel bēlāngéé mó bán, “Séewóó'é kunze áwúu mod.”

32 Nén dēmbēnléd álóned e'yale ábe Yesue ánhōbpē álúmed nyaa e kwééd eche áwēē.

33 Paylede ansól á ndáb-te ámpē, áchāg Yesue, áseǵdéd mó aá, “Wε-εé edé kān e bad bé Israel-le?”

34 Yesue ankwentén aá, “Mmōn-εé ehóbe nē ngé bad bémpēε bóó bēlāngē wε mam á yäl echēm?”

35 Paylede ankwentén aá, “Ndé mod a Israel-le? Abōn bad ne beprise bémbáá bóó bébágé wε áwēm mekáá. Cheé ébélé?”

36 Yesue ankwentén aá, “Mmēm nkamlēn méesaá á nkōjsé wén. Nzé nímēm nkamlēn mémbē á nkōjsé wén, né ábēm bembālede béwān, ábel nēn bad béεbageé mε á mekáá mé bad bé Israel. Bon nímēm nkamlēn méesaá mé nkōjsé.”

37 Dóo Paylede áseǵtéé mó aá, “Nédē edé kān-ε?” Yesue ankwentén aá, “Wε-εé ehóbé wεé ndé kān. Nzom echē ekáá bon béchyáá mε, nípē á nkōjsé wén, edíi ábíd mbónj e mbále. Mod ké ahéé awě adé mod a mbále awóglan mε.”

* **18:28** Bad bé Israel bēndūbē nēn bán nzé mod asólé á ndáb e mod awě eésē mod a Israel, né awógté yäl mbinde. Ne bó, enén ndín e mod ebágáá mbinde á'sō é' Dyōb epun saámbé. Enén pónéd esyáál éhéle'aá-se adyé Ngande e Nnyíme-ámīn.

38 Paylede ansedéd mó aá, “Cheé édé mbále?”

Bán Yesue atəŋgéné awé

(Mat 27.15-31; Mak 15.6-20; Luk 23.13-25)

Ade Paylede amáá mó aseded nén, ambíd á ebwóg ámpē ake atán bad bé Israel, anláá bó aá, “Meekóbneé anén mod awusé ké ahóg áde méhōbpē meé béwúu mó.

39 Bon nyewóó elem nén bán, ntəŋgéné nyé mod a mbwog nhóg abíted á pónde e Ngande e Nnyíme-ámin. Nyēdāá bán mbíted nyé kəŋ e bad bé Israel-le?”

40 Bēnkwentén mó ne e’saad bán, “Aáy! Séēhēdēē mó. Bídtéd sé Barabase.” (Barabase abédé-’e nchīb ambáá.)

19

1 Dóo Paylede áhóbé aá béke bébom Yesue.

2 Sənze éntēd ngen é mechə bəlōŋ ekóté éche émbē néé ekóté é kəŋ, béhē mó chó á nló, béhé-’e mó mengombe míme méyage’ á yəl, míme méwagné mengombe mé kəŋ.

3 Bésídté’áá mó benben, béhōbē bán, “A kəŋ e bad bé Israel, edúbé ébē ne we.” Bébómé’áá mó káəŋne mebén.

4 Paylede ambíd á ebwóg ámpē, aláá ábē bad aá, “Nyénəne’, mbítdaad nyé mó á ebwóg, ábel nén nyébii bán, meekóbneé mó awusé ké ahóg.”

5 Né-óó, Yesue ambíd á ebwóg ne ekóté e mechə á nló, megombe míme méyage’ mó-’e mébé mó á yəl. Héé Paylede álanjéé bó aá, “Nyénəne’ awedé mod-e nén!”

6 Ade beprise bémbáá ne bembəlede bé Ndáb-e-Dyōb bényíné mó, bēmbotéd abón bán, “Bomé mó á awog! Bomé mó á awog!” Paylede anláá bó aá, “Nyé bēn nyétéd mó, nyébome mó á awog, áyāle meekóbneé mó awusé ké ahóg.”

7 Abē bad bēntimtén Paylede bán, “Sēwóó mbéndé eché ehóbe nén bán atəŋgéné awé áyāle ahóbé aá módii Mwän a Dyōb.”

8 Ade Paylede áwogé nén, mbwóg mēnnabé mó akób.

9 Antim ámbíd á eyáde-tē ámpē, ásēdēd Yesue aá, “Héé ébídé?” Bon Yesue enkēnkədénné mó.

10 Né-óó, Paylede anláá mó aá, “Weēhēdēē me akwenten-e? Weebii’ é nén weé nwóó kunze áhób meé béchene we, nwōŋ-’e kunze áhób meé bébome we á awog-e?”

11 Yesue ankwentén mó aá, “Weewóó’ é kunze ké póg ámin echēm ésebán Dyōb ábágé we ene kunze. Né-óó, mod awē abagé me áwōŋ mekáá abelé mbéb míme ítómténé achab ámin.”

12 Ade Paylede áwogé nē anhēd nzii átēde Yesue, bon ábē bad bēnhē e’saad bán, “Nzé etēdté anén mod né weesaá nsón awē Kaisēē. Kénzēé awē ahóbé aá, módē kəŋ né atəŋgan Kaisēē.”

13 Ade Paylede áwógé nén, ambídén Yesue á ebwóg, ádyēē atii dé nkamlen. Adē hõm wēē ândyēé'é béchágé'áá dó bán, Eyáde éche bénábnédé Meláá. A ehób é Hibru béchäge bán, Gabata.

14 Bõb-põ, nén ábédé á epun é mboṣén é Ngande e Nnyíme-ámín, dyam kəd. Paylede anláá ábê bad bé Israel áá, "Echen kâṣ chõ nén!"

15 Abê bad bénhē e'saad bán, "Wúú mó! Wúú mó! Bomé mó á awög!" Héé Paylede ásedtēé bó áá, "Mbome echen kâṣ á awög-ε?" Beprise bémbáá bēnkwentén mó bán, "Séewóó'é kâṣ empée étõméé Kaisée."

16 Dõõ Paylede ábágé Yesue áwab mekáá âbome mó á awög.

Bébómmé Yesue á awög

(Mat 27.32-44; Mak 15.21-32; Luk 23.26-43)

Né-õõ, bēnhidnéde Yesue.

17 Yesue mwēn ampém adē awög bootya á dyad-tē ákēēn dó hõm áde béchagéé bán, "Hõm dé Ebõngél é Nló," áde béchagéé á ehób é Hibru bán Golgota.

18 Ahed-taá bēmboméé mó á awög. Bēmbomé bad bébe bémpēe á awög áhed, nhóg pəd póg, aníní-'ε pəd eníní, Yesue abé átíntē.

19 Paylede antēl á abámbé áá, "Yesue, mod a dyad á Nazaret, kâṣ e bad bé Israel," abádé á awög á nló-mín wēē Yesue.

20 Wēē bēmboméé Yesue á awög démbē benben ne Jerusalem. Né-õõ, bad hiin bénlāṣ chõm éche bēntenlé. Chõm éche ântenlé, antel chõ á ehób é Hibru, átēl é ehób é Latin, ne é ehób é Grikia.

21 Beprise bémbáá bénlāā Paylede bán, "Wēétēlē wēé 'Kâṣ e bad bé Israel,' tēl wēé, 'Anén mod ahóbé áá, me-éé ndé kâṣ e bad bé Israel.' "

22 Paylede anláá bó áá, "Chõm éche rítélé mmaá atel."

23 Ade sánze émáá Yesue abome á awög, bēntēd éche mbóté, békabtéd chõ áte moṣge méniiin, bó mod té atéd akab ahóg. Bēntēd káṣṣne mbóté eche béhágkē áte. Ene mbóté bēnkēmbaá'é chõ hõmhõm. Embé bootya ámín âpe áse enkēnwõngé mbom.

24 Héé bélāṣgéé nhóg ne aníní bán, "Syánē deésālē chõ. Désid mbambú ânyín mod awē ätēd chõ." Nén dēmbenléd álóned e'yale ábe é'ténlédé á Kálag e Dyõb nén bán, "Bēn ne bēn bēnkāb échēm mbóté.

Bēnsid-tē mbambú ákab nímēm nsob."

Né-õõ, nē dõõ échē sánze êmbenlé.

25 Yesue nyaá, nyaá mwānyañ, Maria awē abédé Klopase mwaád ne Maria Magdalene bēntyēēm benben ne á awög áde Yesue.

26 Ade Yesue ányíné nyaá ne mbapee awē ádáá bētyéémé áhed, anláá nyaá áá, "A-nyañ, mwān wē ne."

27 Héε álângeé ane mbapεε mómpē aá, “Nyoó ne.” Bootya ene pónde ane mbapεε antéd Yesue nyaá, átīmēn mó áwē ndáb.

Yesue awédé

(*Mat 27.45-56; Mak 15.33-41; Luk 23.44-49*)

28 Ambíd e nê, Yesue annyín aá mekan mésyāāl mémáá. Alóned-te ngáne éténlédé á Kálag e Dyöb anhób aá “Píd ekóbé me.”

29 Kúmbe embé áhed, ebéntéd é mīm énlōg áwēd-te. Né-óó bēntōdé kuchá á ebéntéd é mīm-tē wê, bésōm á ntōŋ í ngen e hísoj, béhē mó á nsəl.

30 Ade Yesue ámwédé ebéntéd é mīm chē, anhób aá, “Emáá.” Héε ámogé nló, awé-’ε.

Bésóó Yesue akon á aheb

31 Bōōb-pōó, échē epun ébédé Mbwe mé mboŋsén mé mbwe-mé-nkóme-áte. Bad bé Israel-le béehede’aá bán ndim níbé níbé á awōg á mbwe-mé-nkóme-áte, tanje ngáne échē epun é nkóme áte étōmtēnnē edúbé abé. Né-óó bēntān Payledε bán, ábe bō kunte ábóg bad ábe bēbómmé á awōg mekuu ne áhúd bō á awōg.

32 Né-óó, échē sánze énkē ébóg mekuu níme bad ábe bēmboméé bōōbe Yesue á awōg. Bēsēbē níme nhóg abóg, bēbóg-ke níme aníníí.

33 Bōŋ áde bēpédé wēε Yesue bēntān née ámáá awé. Né-óó, bēnkētōgēnné mó mekuu abóg.

34 Ké nê, sánze póg ensoŋ mó akon á aheb. Abwōg-ábwōg mekií ne mendíb bēmbíd.

35 Mod awē annyín née nímén mekan mébénlédé, abídé mbōŋ, eche mbōŋ edé-’ε mbále. Abíí nēn aá, mókale’ mbále, ahóbe-’ε nímén mam ábel nēn nyémpē nyédúbe.

36 Mmén mam mébénlédé álóned e’yale ábe é’ténlédé á Kálag e Dyöb nēn bán, “Béebókké ehid échē ké ehóg.”

37 Eténlédé á kálag e Dyöb ámpē nēn bán, “Bénōn ane awē bésóó akon.”

Bélimmé Yesue

(*Mat 27.57-61; Mak 15.42-47; Luk 23.50-56*)

38 Ambíd enê, Josebe awē ambíd á dyad á Arimatia, anláá Payledε aá, ábe mó kunze áted ndim níme Yesue. Josebe abédéε mbapεε awē Yesue, boŋ énkēmbídédte ýl áwed áyāle abáá’áá bad bé Israel. Payledε ambē mó kunze áted ndim níme Yesue. Né-óó, ankē Yesue ndim atéd.

39 Nikodemuse awē ansébé Yesue ake dé anyín nkuu, bō Joseb bēnkē. Bédēkē anwálé mekúle níme bēnabnadté ndim nímé bēbénlé Mía ne Alōs.* Adê dyōg abédé dyam móom mé kilo meláán ne kilo étáan.

* 19:39 Alōs: Abédéε mekúle níme bēbénládtáá á nabned ndim.

40 Béntēd ndim míme Yesue, békāān mó mbóm ne míme mekúle. Nén dōo elem é bad bé Israel áboṅsen ndim émbēē.

41 Bōob-pōó, nzag embé wée bénwūū'é Yesue. Soṅ e ekóólé ebédé á nzag-tê wê, echê békēmpaá ndim ké nhóg abane áte.

42 Né-óó, ngáne échê epun ebédé mbwε mé mboṅsén mé mbwε-mé-nkóme áte, ene soṅ-'ε ebé benben, bēmbané Yesue ndim áwēd-te.

20

Yesue apuúde

(Mat 28.1-8; Mak 16.1-8; Luk 24.1-12)

1 A Sōndé, epog é mbwεmbwε, áde ehíntén émbēē ébé, Maria Magdalene ankě á soṅ wée bénlímēē Yesue. Ade ápédé áhed, antán née béhúdé aláá áde békōlēnnē nsəl rí soṅ. 2 Héε átómé mehélé, boṅ áke atán Simōn Petro ne mbapεε ampée awě búmō bébédé. Ane mbapεε abédée mbapεε awě Yesue ándəṅgé. Dōo Maria álāṅgée bó aá, “Béhúdé Sāṅgwée ndim á soṅ-tê, séebii-'áa wée bébánné mó.”

3 Dōo Petro bó ane mbapεε béhídté boṅ békăg á soṅ.

4 Bó moosyəál bényəgté'áá, boṅ mbapεε aníní anyəgté'áá tómaa Petro. Né-óó, ansébé ape á soṅ.

5 Anwúlén ásē ásad díd á soṅ-tê, anyín mbóm éche bēnkaánné Yesue, boṅ enkēnsónlé á soṅ-tê.

6 Simōne ahúé'áá mó ámbíd, apedé-'áá pēén asól-le á soṅ-tê. Antán mbóm éche bēnkaánné Yesue áhed.

7 Antán-ne abad áde bēnkaánné Yesue nló. Adē abad déebédée hōm ahóg ne mbóm, dēndān áte pəd póg.

8 Héε aníní mbapεε awě ansébé ape á soṅ mómpē ásólé áwēd-te. Annyín ábē bwēm, adúbé-'ε.

9 Ké nê, bēnkēnsóṅtēnné chōm éche éténlédé á Kálag e Dyöb nén bán Yesue atəṅgéné apuu.

10 Ámbíd é nê, ábē bembapεε bēntīm ámbíd á ndáb.

Yesue alúmté Maria Magdalene yál

(Mat 28.9-10; Mak 16.9-11)

11 Bōob-pōó Maria anlyəg á nsəl rí soṅ, áchyeé'. Ade áchyeé'ε nê dōo áwúnlé ásē, boṅ ásadé díd á soṅ-tê.

12 Ásad áde ásadé díd, annyín ángel ébe. Echê ángel énhē e'púpe é' mbóté, édyēē wée bēnnaádté ndim míme Yesue. Nhóg andyée á pəd e nló, aníní-'ε á pəd e mekuu.

13 Echê ángel énsədéd Maria bán, “A-mmwaád, cheé échyeé'ε?” Anláá bó aá, “Nchye' áyāle bétéde ndim míme awem Sāṅgwée, meebii-'áa wée bébánné mó.”

14 Ade áamáá ahób nê, ankunnéd, anyín née mod átyéémé áhed. Ane mod abédée Yesue boṅ enkēmbíí'ε aá Yesue mó adé.

15 Yesue asedéd mó aá, “A-mmwaád, cheé échyé’é? Nzéé éhedeé?” Maria anwémten aá mod awě abele nsón á nzag-tê wê mó adé. Né-óó, anláá mó aá, “A-sán, nzé wε-εé etédé mó ndim, eláá me wée ebánné, ábel bon rke rítêd mó.”

16 Héé Yesue áchagéé mó aá, “A-Maria!” Dóó Maria ákúnné yál awě bon áhóbé á ehób é Hibru aá, “Rabóni!” (awě adé nén bán, “Meléede”).

17 Yesue anláá mó aá, “Weésítán me, áyāle meétiméé ámbíd wée Titée. Bon kág wée ábêm bembapεε, ábêm baányan, éláa bó wée, ntime’ ámbíd wée echem Sán, awě adé kóñne echen Sán. Mó adé Dyób ádêm, abé-’ε ádên.”

18 Né-óó, Maria Magdalene ankě, aláá bembapεε aá, mónyīnē Sán gwée. Anláá-’ε bó mam mésyāāl nīme álāngé mó.

Yesue alúmté ábē bembapεε yāl

(Mat 28.16-20; Mak 16.14-18; Luk 24.36-49)

19 Echê epun é Sôndé chên, ngukél, bembapεε ábe Yesue bēnladén áte á ndáb-te bēpēn-ne ekob áyāle bēbáá’áá bad bé Israel. Yesue ampě, atyéém átínté echáb, aláá bó aá, “Nsan ríbê ne nyé.”

20 Ade áamáá ahób nê, anlúmed bó mīmē mekáá, alúmed-te bó aheb. Bembapεε bēbédé menyinge bwāmbwam ányín Sán gwée.

21 Dóó Yesue álāngéé bó ámpē aá, “Nsan ríbê ne nyé. Ngáne Titée álómé me, melemlen nê dóó mémpē rílóméé nyé.”

22 Ade áamáá ahób nê, anhébé bó pemε, aláá-’ε bó aá, “Nyékob Edáádəŋ éche Esáá.

23 Kénzée awě nyélagсэнé mbéb, né nīme mbéb ríkúde alagsen. Kénzée-’ε awě nyéelagsենéé nīmē mbéb, né méekudéé alagsen.”

Yesue alúmté Tōmasε yāl

24 Tōmasε mbapεε nhóg átínté e bembapεε dyôm ne bébe ábe Yesue, awě béchágé’áá bán Nhéd, enkēmbáá ne baáb áde Yesue ápédé.

25 Né-óó, áde ahúú baáb bēnlāá mó bán, “Sēnyīné Sán gwée.” Bon anláá bó aá, “Esebán rīnyīné meban nīme bēmboméé mó tōne á mekáá bon rīsōm-me e’mii á meban-tê áwed, ríbíd-te ekáá awě aheb, méedúbéé mbéd.”

26 Ámbíd e e’pun waam, bembapεε bēnladén áte á ndáb-te ámpē. Tōmasε mómpē ambé áhed. Bēmpēn e’kob, bon Yesue ampě, atyéém átínté echáb. Anláá bó aá, “Nsan ríbê ne nyé.”

27 Héé álāngéé Tōmasε aá, “Sōm e’mii á meban hén. Nōné’ me mekáá, éhyene-’ε ekáá, ébid me chó á aheb. Sóg mod abé awě eedúbé’, dúbé!”

28 Tōmasε ankwentén mó aá, “A-Sáá awēm, a-Dyób ádêm.”

29 Yesue anláá mó aá, “Saá áyāle ényíne me dǎo édúbpé-ye? Nnam ne bad ábe béenyíne boŋ kénê, bédúbe.”

Nzom echê ekǎá boŋ bétéle’ enén kǎlag

30 Yesue ambĕl ekud é menyáké émpĕe éche ábĕ bembapĕe bémbĕē ásĕ éche béeteleé á kǎlag-tĕ wĕn.

31 Boŋ nímén mésyāāl méténlédé ábel nén nyédúbe* bán, Yesue mó adé Ane-awĕ-Béwǎgté, Mwǎn a Dyǒb. Nzé nyédúbpé-’é mó, né nyĕkudé alongé áde déemaá’ á dĭn áde.

21

Yesue alúmté ábĕ bembapĕe yǎl ámpĕ

1 Ambĭd e nímén mésyāāl, anlúméd ábĕ bembapĕe yǎl ámpĕ á nkin mé edib é Tiberia. Nyaa echê ánlūmĕdtĕ bó yǎl ebédĕe nĕn,

2 epun ehǎg Simǎn Petro, Tǎmase (awĕ béchǎgé’áá Nhéd), Nataniĕle (awĕ ambĭd á dyad á Kana á mbwǎg e Galilia), bán ábe Zĕbediĕ, ne bembapĕe ábe Yesue bémpĕe bébe, bĕnladĕn hǒm ahǎg.

3 Héĕ Simǎn Petro álǎngĕé bó aá, “Nkag súu akób.” Bĕntimtĕn mó bán, “Sémpĕ séĕhĭd wĕ.” Né-ǎǎ, bĕnhidé béke básól á bǎle-tĕ. Boŋ nímĕ nkúu nĕsyāāl bĕnkĕnkóbĕ chǒmchǒm.

4 Ade bĭn é’bóótédé akéle, Yesue antyéém á nkin mé edib. Boŋ ábĕ bembapĕe bĕnkĕmbí’é bán mó adé.

5 Dǎo Yesue ásedteé bó aá, “A-bĕd, nyĕkǒbĕē chǒmchǒm-ε?” Bĕnkwenĕtĕn mó bán, “Aáy, séĕkǒbĕē.”

6 Anláá bó aá, “Nyébwĕm mbínzé á ped e ekáá é mbáá é bǎle, nyĕĕkǒb.” Né-ǎǎ, bĕmbwĕm mbínzé ene ped. Bĕnkĕnhĕnlé ene mbínzé adol áyāle súu émbĕ áwĕd-te bwāmbwam.

7 Dǎo mbapĕe awĕ Yesue ándǎngé áhóbĕé aá, “Sǎngwĕé mó adé!” Awǎg áde Simǎn Petro áwǎgé bán, Sǎngwĕé mó adé, anhé megombe á yǎl (áyāle anhūd bwĕm á yǎl). Dǎo áhébé á edĭb-te.

8 Boŋ ábíníí bembapĕe bémpĕ á nkin á bǎle-tĕ, bédolé mbínzé. Ene mbínzé enlǒn ne súu. Wĕĕ bémbĭdĕnnĕ bǎle ápe á nkin dénkĕnchabĕ, ábédé dyam mbwǎkel e méta pǎg.

9 Ade bépédé á nkin bĕntǎn muú mé mekáŋled. Súu ébédé áwĕd ámĭn ne ewele.

10 Yesue anláá bó aá, “Nyéhyĕĕne’ donge á súu áde nyékóbé bǎǎb.”

11 Né-ǎǎ, Simǎn Petro ansól á bǎle-tĕ, ádol ene mbínzé á nkin. Súu émbáá énlǒn ene mbínzé áte. Ebédé mbwǎkel móom métaan ne éláán. Kénĕĕ échĕ súu ĕmbuú’é áte, ene mbínzé enkĕnsaléé.

* 20:31 Nyédúbe; donge á Kǎlag dé e’só awóó nyĕbĕ nyédúbe.

12 Yesue anláá bó aá, “Nyéhye nyédyê ndyééd.” Abê bembapεε bó modmod enkênchu’ê mó aseded aáken, “Nzé-módé édífí?” Bémǂí bán, Sánḡwéé mó adé.

13 Dóo Yesue átédé ewele bon ábagé bó. Ambǂl melelem ne súu.

14 Nén ábédé ngen echě élónténé éláán, echě Yesue álúmté abē bembapεε yǎl á pónde echě áamá apuu.

Yesue asǂdté Petro ké adáá mó

15 Ade bémáá ndyééd adyé, Yesue asedéd Simǂn Petro aá, “A-Simǂn, mwǎn a Jǂn, edáá me tómaa ábén bembapεε-ye?” Simǂne ankwentén aá, “Eε, a-Sǎḡ, ebíí wéé ndáá wε.” Yesue anláá mó aá, “Tǂḡén ábēm bán bé rídyǂḡ ní mbód.”

16 Yesue ansedéd mó ngen éche élónténé ébe aá, “A-Simǂn, mwǎn a Jǂn, edáá me-ye?” Petro antimtén mó aá, “Eε, a-Sǎḡ, ebíí wǂ ndáá wε.” Yesue anláá mó aá, “Tǂḡén nímmēm rídyǂḡ ní mbód.”

17 Yesue asedéd mó ngen echě élónténé éláán aá, “A-Simǂn, Mwǎn é Jǂn edáá me-ye?” Yǎl enhóó Petro áte áde Yesue ásǂdté mó ngen echě élónténé éláán aáken, “Edáá me-ye?” Né-ǂǂ, anláá Yesue aá, “A-Sǎḡ, ebíí mam mésyǎǎl. Ebíí wéé ndáá wε.” Yesue anláá mó aá “Tǂḡén nímmēm rídyǂḡ ní mbód.

18 Ne mbále, nlǎḡe wε nén meé, áde ébédé etum, mmǂn epúdé’áá abad, ékǎḡ-ke kéhéé wéé édáá. Bon áde wéchunné wǂsǎd mekáá, mod ampée awáád wε abad, ákēēn-ne wε wéé wéedáá’é akε.”

19 (Yesue anhób nê álúmed nyaa e kwééd echě Petro áwēē, álúmed ehúmé é Dyǂb.) Ambíid e nê dóo Yesue álǎḡgé mó aá, “Hídé me.”

Yesue ne mbapεε awě dǎá

20 Dóo Petro ánóné ámbíid bon ányíne’ nées mbapεε ampée áhídeé bó. Ane mbapεε abédée mbapεε awě Yesue ándǎḡgé. Móo andyee Yesue á akéb á pónde éche bedyágé’áá ndyééd ngukél, bon ásǂdǂd Yesue aá ken, nzé-módé ášǂm mó.

21 Anyín áde Petro ányíne’-aá mó, anhób aá, “A-Sǎḡ, chánáa anén mod?”

22 Yesue ankwentén mó aá, “Nzé nhede meé ábê á alongé kǎḡḡne pónde echě mépeeé, chán nê ánóné wε? Hídé me.”

23 Né-ǂǂ, énkánléd áfínté e bad ábe behídé’áá Yesue hǂm ásyǎǎl nén bán ane mbapεε éwáá, kénéé Yesue énkénhóbpé aá, éwáá. Anhób dásǂ aá, “Nzé nhede meé ábê á alongé kǎḡḡne pónde echě mépeeé, chán nê ánóné wε?”

24 Ane mbapεε mó abíde mbónḡ áyǎl e nímmēm mekan, mó-’aá atelé mó ásē. Debíí-’ε bán, kéchéé echě áhóbé édé mbále.

²⁵ Ekud é mam émpēe édé éche Yesue ábélé. Nzé bēnhōb bān bétele' mésyāāl ásē, ahóg ámbīd e ádíníí, nwēmtan mēé né nkōḡsé méekwogké échē kálag ahé áte.

Kálag e Mbɛltéd níme bembapɛɛ bé nlómag Ndibned ní kálag

Mod awe atelé kálag e Lukase mó atelé-'e kálag e Mbɛltéd. Mekan níme enén kálag mékoo'é alúmed áte médíi áláa bad ngáne Edáádəŋ éche Esáá énwōŋgēnnē bad ábe behídé'áá Yesue ákal nkalanj ní bwám tŋŋene Yesue á Jerusalem, á mbwóg é Judeya ne Samaria ne á mesóg mé nkōŋsé. Elúnte ngáne adúbe á bad bé Krīsto ábédé álóned chōm éche bad bé Israel béndūbēē. Enén kálag elúnte ngáne adúbe á bad bé Krīsto ábóótédé á Jerusalem ámbīd e mpume níme Krīstəə ne ngáne ákíi mebwóg mémpēe. Atón áde ádé etógnén áde enén kálag élúmtéé ámpē ádíi nsón níme Edáádəŋ éche Esáá ébéléé. Empē ne ngíne ámīn e bad ábe bédúbpé á mbwε ní Pentekəs.

Nkabtéd ní kálag

Aboŋsen bad ábe békale nkalanj ní bwám 1.1-26

a. Póle e asóg eche Yesue ne ábē Bembapɛɛ 1.1-14

b. Mod awě atédé Judase échē etál nŋŋáne mbapɛɛ 1.15-26

Nkalanj níme Yesue níkálté á Jerusalem 2.1-8.3

Nkalanj níme Yesue níkálté á Judeya ne á Samaria 8.4-12.25

Nsón níme Paale 13.1-28.31

a. Eké é'só ákē dé abel nsón 13.1-14.28

b. Mbom níme bembapɛɛ bé nlómag ne belyáged bé mwembé á Jerusalem 15.1-35

c. Meké níme mélónténé mébé ákē dé abel nsón 15.36-18.22

d. Meké níme mélónténé méláán ákē dé abel nsón 18.23-21.6

e. Paale adé á mbwóg á Jerusalem, á Kaisaria ne á Roma 21.17-28.31

Titée Dyōbε áá mósəlōm

Edáádəŋ éche Esáá

¹ A-Tiofilos, mod a edúbé, á kálag echē nísébpé atel, mentēl mekan ásē níme Yesue ámbenlé ne níme áyágté'áá bad. Ambēl nímén mekan bootya á póndé echē ámbóótédte níme nsón,

² káŋŋe, á póndé eche Dyōb dēmbenlé boŋ ápūmē. Byánán ápumé, ámbenléd ngíne e Edáádəŋ éche Esáá, áláa bad ábe ámpwédte nŋŋáne ábē bembapɛɛ bé nlómag mekan níme bétŋŋéné abel.

³ Bootya áde Yesue áwédé, ápε móom mé e'pun méniin, anlúmed ábē bembapɛɛ bé nlómag yál ngen ne ngen, álúmed

nén aá ne mbále módē á alongé. Bényinnáá mó ðid ákanlé-’é bó t̃ngene nkamlɛn rí Dyöb.

⁴Póndé póg áde bós̃b̃s̃ó bédýáǵkē ndyééd, ansím bó etúu áte aláá bó aá, “Nyééhídté á dyad á Jerusalem. Nyésine’ nde eché Titée awēm alángé nyé aá móh̃b̃ē aá mó̃b̃ě nyé. Ene nde ch́ó ménlāá’é nyé.

⁵Jone adūsánnáá bad ne mendíb, bon ámbid e nguse e e’pun b̃s̃s̃b̃, bédusén nyé ne Edáádəŋ éche Esáá.”

Yesue apūmmé

(Mak 16.19-20; Luk 24.50-53)

⁶Póndé póg bembapεε bé nlomag bós̃b̃ε Yesue bēnladén h̃m ahóg. Héε bés̃dteé mó bánken, “A-Sán, láá sé. Mmén mesú d́ó wēbenlé bon bad bé Israel b́wón ngíne ámpē ákamlɛn echab ýl-ε?”

⁷Héε Yesue átímtanné bó aá, “Titée mó abenlad eche ngíne áti pónde ne mekag míme kéchéé ébenlédté. Nyéewóó’é kunze ábíi pónde eche mímén mekan mébenlédté.

⁸Bon áde Edáádəŋ éche Esáá épíí’é nyé nyéékūd ngíne, hé-’aá nyékanléé bad mekan míme nyényíné t̃ngene me á dyad á Jerusalem, á mbwóg é Judeya, ne e Samaria ésyāāl ḱóŋ nyépē á metónǵé mé nkōŋsé mésyāāl.”

⁹Yesue amaá-’aá bó aláa nê, d́ó Dyöb ábélé bon ápūmē ámín. Ade bédii b́ññéé mó nê, mbag énkūtēn mó, b́nk̃ñnyín-naá mó ámpē.

¹⁰Bembapεε bémbē b́tānē m̃id áte b́ññé’ ngáne Yesue ákagké ámín, d́ó bad bébe ábe b́hédé mbóté eche épúbe’ b́bídé t̃léd, b́tyéém bó á nk̃g. ¹¹Héε ábē bad bébe bés̃dteé bó bánken “A-bad bé Galilia, cheé nyétyéémé hén, nyéññéé ámín? Anén Yesue awě Dyöb ábélé bon áhídē átínté ech̃n, ápūmē ámín, átím ámbid melelem ngáne nyényíné akag ámín.”

Matiasε atédé etál éche Judasε

¹²Héε bembapεε bé nlomag b́hídté á Ekone é Menzab, b́tím ámbid á Jerusalem. Eché eke ébédé dyam ep̃d é Máyl ehóg.

¹³Ade bés̃l̃é á dyad-té, b́nk̃ě bés̃l̃ á ton eche bédýéé’áá áte. Ene ton ebédé á esón é ndáb éche édé ámín. Abē bembapεε bé nlomag b́bédéé Petro, Jone, Jemse ne Andreyá, Filibε ne T̃omasε, Batolomyo ne Matyo, Jemse, mwān awe Alf̃sε ne Sim̃nε awě anwón ḱn e alon, ne Judasε mwān awě Jemse.

¹⁴Abén bembapεε b́yógk̃é’áá aladɛn áte h̃m ahóg ákáne nchoo ne bebaád, María, Yesue nyaa, ne Yesue baányan.

¹⁵Mmē mesú m̃n, bad ábe b́ndūbē Yesue bēnladén áte. B́bédé dyam mbwók̃el ne móom mé bad mébe. Héε Petro átyéémé ámín átínté echáb bon áh̃b̃ē aá,

16 “A-baányan, mekan níme méténlédé á kálag e Dyöb métəngéné alón. Edəəđəŋ éche Esáá énhəb á’sō é pónđé á nsəl níme Dabidə təŋgene Judasə awə antómén bad ábe bənkə Yesuə akób.

17 Judasə abédé nhóg átínté e syánē. Yesuə ampwəd mós ábel nímén nsón melemlem nēŋgáne ámpwədté syánē.

18 (Məné níme ánkudté áyāle ebébtéd éche ámbenlé, anchanén mós etúú. A etúú-te wē dēn-naá ánsəŋgé dúu, awé-‘e, abum ákán mós, mmii núbíd-te mós áwed.

19 Bad bésyāəl á Jerusalem bənwōg ádén akan, né-əó bəŋchəg áde hóm áwab ehób-te bán Akeldama, nédē, ‘Ndəəb e meki.’)”

20 Petro ambád ahób aá, “Nén ábénlédé ngáne éténlédé a kálag e ngəse é Dyöb nén bán,

‘Ade hóm átim e’bwōgen

modmod eelóó’ áhed.’

Eténlédé-‘e nén bán,

‘Mod ampée átéd eche etəl é nsón.’

21 “Né-əó, éhedne’ nén bán dépwəd mod nhóg. Ane mod atəŋgéné abé mod awə abágáá ne syánē pónđé esyāəl eche echəd Sáŋ Yesuə ne syánē dékágé’áá mebwōg ne mebwōg,

22 bootyaa á pónđé eché Jəne ádúsánnáá bad ápe á pónđé eché Dyöb dēmbenlé boŋ Yesuə ápūmə. Mómpē atəŋgéné abé mod awə ambé mbōŋ áde Yesuə ámpuú’é.”

23 Hē dōó bəpwédé bad bébe, Josebe awə bəpwəŋtánnáá bán Basabasə (béchágé’áá mómpē bán Justusə) bó Matiasə.

24 Dōó békānnéé bán, “A-Sáŋ ebíí mod asyāəl nlém áte. Lúmed sé mod awə épwédé átínté e ábén bad bébe,

25 átéd etəl née mod a nlomag, éche Judasə átédte boŋ mwən átimé’ éche epəd éche éboŋnéde mós.”

26 Né-əó, bənsíd mbambú álúmed bó mod awə bəpwədté. Dōó mbambú élúmté bó ápwəd Matiasə. Né-əó, bəmbād Matiasə á mesəŋgé mé bəmbapəe bé nlomag ábíníí dyōm ne nhóg.

2

Epe éche Edəəđəŋ éche Esáá

1 Ade ngande e Pentekəs épédé, bad ábe bédúbpé Krístəə bésyāəl bənladén áte hóm ahóg.*

2 Abwōg-ábwōg esaád émbíd ámín. Ebédé née ekukud é ngine éche étóme’. Eché esaád énlōn ene ndáb esyāəl áte eché ábē bad ábe bédúbpé bəmbēé áte.

3 Hē dōó bényíné bwēm nēŋgáne muú nímē nwágné née e’chém rítyéémé mod-téé á nló-mín.

* 2:1 Nzé móom mé e’pun métáan méntōm ámbíd e ngande e Nnyíme-ámín dōó enén ngande ébágáá. Eché epun chōó bad bé Israel bédyágé’áá ngande e mpád ní bwēm.

⁴ Edǎǎdǎŋ éche Esáá êmpíí bó moosyǎál, mod-téé ábootéd mehób mé bad bémpēe ahób nímě béesebpeé ayáge. Edǎǎdǎŋ chǎó élyágté'áá bó áhób kéchéé éche béhóbé'áá.

⁵ Enén pǎndé bad bé Israel ábe békánnáá Dyǒb bébédé á Jerusalem. Abén bad bémbǐd mebwóg ne mebwóg á nkǒŋsé.

⁶ Awóg áde béwógé échén esaád, ndun e mod enladén áte wée ábê bad ábe bédúbpé bébédé. Yǎl enkóm bó áte bwâmbwam áyāle ngáne bad ábe bédúbpé béhóbé'áá ábíníí bad bó mod-téé ácheme' échē ehób.

⁷ Ne nkǒmtɛn ní yǎl áte, bēnsɛdéd bán, “Kíné saá á mbwóg e Galilia ábén bad bésyāāl bébídé-yɛ?”

⁸ Chán-nō ébénlédé bon syāā mod-té áwōgē' ngáne béhóbéé éche ehób.

⁹ Atínté e syánē, baahóg bébídé á melon mé Patia, Media ne Elam; melon mé Mesopotemia, Judeya ne Kapadosia; melon mé Ponto ne mé Asia,

¹⁰ melon mé Frigia ne Pamfilia, alon á Egipto ne mebwóg mé alon á Libia, benben ne Sirine syánē bad behóg debídé á dyad á Roma.

¹¹ Atínté e ábén bad bésyāāl donge achyáádté ne bad bé Israel, ábíníí-'e bad ábe béesě bad bé Israel ábe béhíde' adúbe á bad bé Israel. Syánē bad behóg debídé á alon á Kret ne á alon dé Arabia bon kénê, syánē mod téé awóge ngáne béhóbéé áwe ehób-te ndǎle é mekan éche Dyǒb ábélé.”

¹² Yǎl enkóm bó áte bényāg-ke bwâmbwam, bésɛdté nhóg ne aníníí bánken, “Chán nén ádíí-yē?”

¹³ Kénê, donge á bad béwélé'áá bad ábe bédúbpé, béhóbē bán bémáá mím amwé.

Póle eche Petro

¹⁴ Héɛ Petro átyéémé ámín atínté e ábíníí bembapɛɛ bé nlómag dyôm ne nhóg, áchāgté ehób, álāngē ndun e mod echē embé áhed áá, “A-baányan bé Israel ne nyé baásyāāl ábe nyēdyɛɛ á Jerusalem, nyélām metúu rílaa nyé ngáne nén ádíí.

¹⁵ Abén bad béemwédeé mím ngáne nyéwēmtanné. Bín é'díí bǎǎb ngǎŋ abog é mbwembwɛ ngên.

¹⁶ Bon nén ábénlédé ntíined ne e'yale ábe nkal é edǎǎdǎŋ Joel ánhǒbpē áá,

¹⁷ Dyǒb áhóbé nén áá,

'A e'pun bé asóg,

mǎlóm échēm Edǎǎdǎŋ éche Esáá épíí moosyǎál.

Abén bán bé bebaád ne bé baachóm béhóbē mam míme mébenléd á'sō é pǎndé.

Echén kódébad ényíñé ndóg éche éhúú ne mɛ,

ábēn bechun bé bad-te bēnanǵé nló.

¹⁸ Nê dēn-ɛé mébenlé.

Mělōm échēm Edǎǎdǎŋ nímē mesú, épíí ké ábēm bembǎledɛ,
 bebaád ne baachóm,
 boŋ béhǎbē mam níme ríhúú ne mɛ, níme mébɛnléd á'sǎ é'
 pónǎdɛ.

¹⁹ Mělūméd menyáké ádyǎb
 nlúmed-tɛ e'chemléd á nkǎŋsé.

Mekíí mésyǎgé, muú ríchodɛn, mwěntud-tɛ nǎbide'.

²⁰ Etonɛɛ ákwɛ ehíntén,
 ngǎn-nɛ éyǎg nées mekií.

Mmén mekan mébɛnléd epun embáá é ehúmé é Sǎŋgú édêhǎb
 bán épag.

²¹ Ene pónǎdɛ kénzée awě akwɛnténé aá Yesuɛ adé mó Sǎŋgwéeé
 ákǎd e'soóson.' "

²² Petro ambád ámpē aá, "A-bad bé Israel, nyélám metúu
 nyéwǎgɛn chǎm éche ríhɛdɛé ahǎb. Dyǎb dēmǎl Yesuɛ mod
 a Nazaret ábɛl ndǎle é mekan mé menyáké ne e'chemléd
 álúmed nyé nén aá mó mwěn-nɛé mǎlǎmē mó. Nyébɛn nyébíí
 nê bwám áyǎle nén átíntê echên dǎo nê dēmɛnlédɛtɛ.

²³ Dyǎb dēmǎd abíí, ámǎd-tɛ atíí nén aá nyéwǎwú Yesuɛ
 abɛ áde nyēmɛ mó á mekáá mé bad bé ekǎyí, boŋ bébǎmē-'ɛ
 mó á awǎg.

²⁴ Boŋ kénê, Dyǎb dēmpuúǎ mó, ahúd mó á metuné mé
 kwééd, áyǎle kwééd eéhele'aá-sɛ éhan mó.

²⁵ Dabidɛ anhǎb tǎŋɛne mó aá,
 'Nnyíné'aá Sǎŋgwéeé áwēm á'sǎ-te pónǎdɛ ésyǎl.
 Adé mé á ekáá émbáá, né-ǎǎ, meétǎgēē áte.

²⁶ Nê ábélé nlóné ne menyíŋge
 nkale-'ɛ pǎle ne menyíŋge mésyǎl.
 Echem yǎl-lɛ ámpē éwǎlɛ e'lyǎg bé nlém abé áde rídíí á alonǎgɛ.

²⁷ Ayǎle wéemwǎá-sɛ edǎǎdǎŋ échēm émǎǎnéd á mbwǎg e
 kwééd,

wéemwǎá-'ɛ wě ndim níme awǎŋ mbǎledɛ nǎbǎǎ á son-tê.

²⁸ Elúmté mɛ menzii níme nǎpɛɛne' alonǎgɛ, abé áde wébēē-'ɛ mɛ
 á akéb mǎbɛ menyíŋge.' "

²⁹ Petro ambád ámpē aá, "A-baányan, nlǎŋge nyé ne aláa
 dɛn nén mɛé Dabidɛ awesyǎnē sáá ambáá, anwé. Bénlimē mó,
 echɛ son edé-'ɛ hén kǎŋne chii.

³⁰ Dabidɛ abédɛɛ nkal é'dǎǎdǎŋ, ambíí-'ɛ chǎm éche Dyǎb
 dénǎbǎpē aá mǎǎbɛ mó. Dyǎb dēmǎmwē melǎ nén aá mǎǎtéd
 mwǎn á mbyaa níme Dabidɛ mǎbɛl mó kǎŋ melemlem
 nêŋgáne Dabidɛ ámbēē kǎŋ.

³¹ Dabidɛ ammǎd anyín á'sǎ é' pónǎdɛ, dyam áde Dyǎb
 débɛnlé, né-ǎǎ, anhǎb mam tǎŋɛne mpuu níme Ane-awě-
 Běwǎgtɛ. Anhǎb aá,

'Dyǎb dɛnkémwǎá aá ámaaned á mbwǎg e kwééd,

ndim ménkêmbɔ́-áá mós á soŋ-tê.’

³² Ane Yesuε mós-’áá Dyõb apúúdté, sé moosyáál sêdé-’ε mbón bán apuúdé.

³³ Dyõb ábágé mós atii dé edúbé áwe ekáá émbáá. Abagé-’ε mós Edáádəŋ éche Esáá éche ánhõbpē áá mósɔbĕ mós. Yesuε mós-’ε ábágé sé échê Edáádəŋ, chós-’áá ékásõ bon nyényĩnē’, nyéwõgē-’ε kéchéé échĕ ébenlad chii.

³⁴ Debíí nén bán Dabidε enkêmpuméé, bon kénê anhób áá, ‘Sáŋ Dyõbe anláá awem Sáŋgwéé áá,

Dyéé áwēm ekáá embáá,

³⁵ kásõŋne á pón dé échĕ mébenlé bon ékagtéđ ábõŋ bad bé ekoyí ámĩn ne mekuu.’ ”

³⁶ Petro ambád ahób áá, “Né-ɔ́, nyé bad bé Israel bésyāāl nyékoŋ abii nén bán anén Yesuε awĕ nyébómmé á awõg mwĕn-naá Dyõb dēmbenlé ábē Sáŋgwéé mós-’áá adé Ane-awĕ-Béwógté.”

³⁷ Awóg áde ábē bad béwógé póle eche Petro, entagéd bós á mewēmtēn-tē bwāmbwam. Hĕé bésēdtēé Petro ne abíníí bembapεε bé nlómag bánken, “A-baányan, cheé-õ sētāŋgĕné abel?”

³⁸ Petro antimén bós áá, “Nyémod-téé nyétimēn Dyõb, nyéteđe alongé dé mbéb bon nyékud edusen á đĩn áde Yesu Krĩstəə, ábel nén Dyõb álagšen nyé mbéb Dyõb débĕ-’ε nyé échĕ ndε, Edáádəŋ éche Esáá.

³⁹ Nyébii nén bán chõm eche Dyõb áhóbé áá mósɔbe nyé éđii áyāl echĕn ne áben bán ébĕ-’ε ké áyāl e bad ábe bédé nchabnede. Edé ne moosyáál awĕ Sáŋgwéé áđed Dyõb, áchĕnlé ábē ne mós.”

⁴⁰ Petro anléb bós, aláá-’ε bós mekan mémpēe híin. Ansím bós etúu áte ahób áá, “Mod-téé ásoŋ áđē alongé, ésebé nĕ, né Dyõb dékõgsĕn nyé melemlem ngáne ákõgsĕnnē enén nyonjel e ebĕbtēd.”

⁴¹ Bad híin béndübē dyam áde Petro ánhõbpē bédusen-ne bós. Mmĕ mbwε mesongé mé bad níme mémbād ámĩn e bad ábe béndübē, mébédé dyam e’kálé é’láán.

⁴² Bēmbané nlém áyáge mekan níme bembapεε bé nlómag béyágté’áá bós, bĕbĕ-’ε nlatén ne bad ábe bédúbpe Krĩstəə. Bósɔbõ békānnē’, bĕdyāg-ke ndyééd hõm ahóg.

Nlatén ní bad ábe bédúbpe

⁴³ Bembapεε bé nlómag bĕbĕlé’áá menyáké, bĕlūmtē-’ε e’chemléd híin. Kéznĕé awĕ annyín antágé nsál áte.

⁴⁴ Bad bésyāāl ábe béndübē Yesuε bēmbē bĕkεene’ nlatén á’sõ. Chõm-tē-’ε éche mod ánwõŋgē ébédé é moosyáál.

⁴⁵ Bésómáá-’áá bwēm, bĕkáb ne mod-té ngáne ántõgnĕnnē.

46 Bényóǵké'áá aladen hõm ahóg epun-té á Ndáb-e-Dyõb ákáne. Bedyágé'áá ndyééd hõm ahóg áwāb mendáb ne nlém nhóg ne menyĩnge mésyāāl.

47 Békéné'áá Dyõb, bad bésyāāl béwóón-ne bó nlém ní bwām. Epun-té-'ε Dyõb ábadaá bad ábe békúdé e'soóson ámĩn e mesonǵé mé bad ábe bédúbpé.

3

Petro achõǵté mod awě awédé eped

1 Mbwe nhóg Petro bó Jõn békágé'áá á Ndáb-e-Dyõb. Nén ábédé á ngõj élaán é mũte, pónde eché bad bényóǵké'áá ake á mekáne.

2 Mod nhóg mós-'ε ambé á mmwe mé eyáde é Ndáb-e-Dyõb. Béchágé'áá nímē mmwe bán, Mmwe nĩme Mbóó. Ane mod anwé eped se áde béchyáá mós. Epun-té bépémé'áá mós, bébānē mós á mmwe hē, áchōmē mōné wēε bad ábe békágé'áá á Ndáb-e-Dyõb.

3 Anyĩn áde ányĩné Petro bó Jõn bésóle' á Ndáb-e-Dyõb-te, anchóm bó ndε.

4 Dóó bēnōnéé mós chóõj, boj Petro áhōbē aá, "Nōné' sé!"

5 Hēε ane mod ánóné bó ne mewēmtan nēn aá móókũd chõm áwāb.

6 Dóó Petro áhóbēé aá, "Meewóó'ε mōné ké nhóg boj chõm éche n̄wóó chóó mébēé wε. A ðĩn áde Yesu Kr̄st̄a a Nazaret, hidé ásē, ékag!"

7 Dóó Petro áchõǵgé ane mod ekáá émbáá, boj áwōǵgān mós átyéem ámĩn. Abwōǵ-ábwōǵ mekuu ne mekóge nímē ane mod ménwēdned.

8 Anhēb, atyéem ámĩn, ábootéd-te ake. Ansól á Ndáb-e-Dyõb ne Petro bó Jõn, ákag, áhebé' ámĩn, ábagé-'ε Dyõb mekenag.

9 Bad bésyāāl ábe bébédé áhed bényĩn nēε ákagké ákēmtē-'ε Dyõb.

10 Bēnchem mós bán mós abédé mod awě adyεé'áá á Mmwe nĩme Mbóó ní Ndáb-e-Dyõb áchōmē bwēm. Yāl enkóm bó áte, bēbē-'ε menyáké ne dyam áde ábēnlédé ne mós.

Pále eche Petro áhóbé á Ndáb-e-Dyõb

11 Yāl enkóm bad bésyāāl áte ábe bēmbē á Ndáb-e-Dyõb. Né-õó bēnnyǵéd béke bétán Petro bó Jõn á abebpé á Ndáb-e-Dyõb áde béchágé'áá bán Abebpé áde Solomone. Ene pónde ane mod awě Petro bó Jõn bēnchoódté, ambé áhídé bó.

12 Ade Petro ányĩné ábē bad, anláá bó aá, "A-bānned bé Israel, cheé ékásá boj nēn ákēmtē' nyé yāl áte? Chán-nā nyēnōnéé sé nē? Nyēwēmtan nēn bán échēd ngĩne chēn, ké'ε asāj ádē sésáá á'sō é' Dyõb dóó ákásá boj sébel anén mod ábootéd ake-yε?"

13 Dyöb áde Abrahamε, Aisige ne Jaköbe bébenléé, nádē Dyöb ádé ábēd betaa, álúmté ehúmé éche awe mbaledε Yesue. Nyēmbε mó á mekáá mé benkamlenε, nyēbán-’ε mó áyāl á’sō wéε Payledε. Ké áde Payledε ánwēmtēnnē mó atede, nyēmbé nyēbán mó áyāl.

14 Abédé mod awě asáá, abé-’ε ane awě abele mekan míme métāngéné, bon nyēmbán mó áyāl. Nyētīm nyéchāā’ Payledε bán áchenned nyé mod awě awúε’ bad.

15 Né-óó nyēnkāñ bēwúú mod awě apiinad bad alongé á mbále, bon Dyöb dēmpuúd mó. Sébēn sēnyínné mímé mekan díd.

16 Anén mod awě nyényíneé nén, awě nyébíi-’ε bwám, ngíne echē dīn áde Yesue áwóó ne adúbe áde áwóó ne adúbe áde áwánlé áyāle ádē dīn, dōó ábágé anén mod awě anwé eped ngíne, ádí-d-ε mó bwám. Nyé bēn nyényíne-’ε.

17 “Bōob-pōó, a-baányan mbíi nén mēé, kéchéé éche nyāābe áben belyáged nyēmbenlé Yesue, nyēmbēl chó áyāle nyēnkēmbíi’ é chōm éche nyébeleé.

18 Kénéε ébénlédé-’aá nē, Dyöb dēn dōó álónté ábē e’yale se’ bōód áde ánláā’ é bekal bé’dāódan bésyāal aá bēhōb bán Ane-awě-Béwógté ákūd metake.

19 Né-óó, nyéte de áden abé dé mbéb, nyétimen Dyöb ábel bon ábóded nyé mbéb.

20 Nzé nyébelé nē, né pón dé ēpē echē Sāngwéé áhóódté nyé nlém. Ene pón dé-’aá álōmēē nyé Ane-awě-Béwógté, nádē Yesue, awě ápwédte nyé.

21 Yesue atāngéné asébe dé adyεε adyōb káñ pón dé épe echē Dyöb déhāñlénné mekan mésyāal bon métim ekóólé. Nén dōó Dyöb dēmbenlé se’ bōód aá bekal bé’dāódan ábe bésáá béléa bad.

22 Mosεε mwēn anhōb aá, ‘Sāngwéé awě adé áden Dyöb ápwédé nyé nkal é’dāódan áfínté e áben bad melemlem néε mε. Nyébel chōm ésyāal éche álángé nyé aá nyébel.

23 Kénzéé awě eewógne ane nkal é’dāódan, Dyöb déhūd mó áfínté e bad bé Dyöb abóded-ε mó.’

24 Bekal bé’dāódan ábíníi ámpē bootya Samwεε ne ábe bēmpē ámbíd echē, bó moosyāal bēnwālē nlébtéd, bēhōb-pe mekan míme mébenléd mímén mesú.

25 Dyam áde Dyöb dénhōbpē mbwiined ne bekal bé’dāódan ábédéε áyāl echēn, nyémpē nyēwóó-’ε akab áyāle melē míme Dyöb démmwēē ne ábēn betaa. Dyöb dénlāā Abrahamε aá, ‘Mēnaméd moonyon asyāal á nkōñsé mbwiined ne mímōñ nchyáátén.’

26 Né-óó, Dyöb dēmpwēd awě mbaledε. Ade ápwédé mó, áwēn dōó ánsēbēē mó álóm ánamed nyé ábel áde ábenlé bon nyétédē mímén mbeltéd mé mbéb.”

4

Kóte ekaádté Petro bó Jɔn

1 Petro bó Jɔn bédii békánlé'áá bad mekan, dɔɔ nguse é beprise ne mod ambáá a plúse a Ndáb-e-Dyɔb, ne nguse e Besadusia bépédé wée bémbēē.

2 Bēnlīj áyāle ábê bembapεε bé nlómag bébe béyágté'áá bad bán Yesuε apuúdé, éche élúmte nén bán bad ábe béwédé bébē á alongé ámpē.

3 Bénkōb Petro bó Jɔnε béhé bó á mbwɔg. Ngáne bīn bēmmadté ahín, bémbē áhed kááj ne mbwεmbwε.

4 Kénεε bénkōbpē Petro bó Jɔnε, ndun e mod eche enwóg mam nīme békánlé'áá bó, endúbe. Mesongé mé bad ábe bédúbpé ménchāgē mēpē dyam e'kálé é' bad é'taan.

5 Néε bīn é'sāngé, benkamlεε bé Israel, bad bémbáá bé dyad ne bemeléede bé mbéndé bēnladén áte á Jerusalem.

6 Anase awē abédé prise ambáámbáa ambé áhed, ne Kaifase, Jɔnε, Alesandaa ne bad bēmpēe ábe bédé á túmbé echē Prise Ambáámbáa.

7 Béntīi Petro bó Jɔnε áwab e'só-te, boj bésedté bó bánken "Chán nyémwédé anén mod awē anwé eped bwām adid? Ngīne ne dīn áde nzéé nyébénlédé?"

8 Héε Edəədaŋ éche Esáá épíídé Petro, élón-ne mó áte. Dɔɔ áhóbéé áá, "A-benkamlεε ne bad bémbáá bé dyad,

9 nyēchagé sé hén chíi ákáad sé áyāle mboj nīme sébénlé anén mod awē anwé eped ne ngáne ámwédé bwām adyεε.

10 Nyé bad bé Israel nyébīi-ɔɔ nén bán anén mod awē atyéémé nyé á'sō-te adyéé bwām á ngīne e dīn áde Yesu Krīstəə, mod a Nazaret. Nyēmbomé mó á awɔg boj Dyɔb dēmpuú mó.

11 Mó adé ane awē éténlédé á kálag e Dyɔb áyāl eché nén bán,

'Aláá áde belóŋ bé ndáb bēnchenéé
dɔɔ átímé aláá dé etógnén.'

12 "E'soosonj béesaá ne mod ampée éetóméé Yesuε, áyāle dīn dēmpēe déesaá á nkōŋsé-te wén áde Dyɔb ábágé moonyon áde átāŋgéné syánē asonj."

13 Bɔɔb-pɔɔ, yāl enkóm bad bé kóte áte ányín nén bán Petro bó Jɔnε béhóbé ésebán mbwóg ké nhóg rídé bó áte. Bēnsōŋtēn-ne nén bán bédii bad bé ngēn ábe béeyágk kálag embáá. Dɔɔ béchémé nén bán bɔɔ bébágé'áá pón dé ésyāā ne Yesuε.

14 Boj ngáne bēnyīnnē néε mod awē Petro bó Jɔnε bēnchoódté átyéémé áhed ne bó, dyam dénkēmbonjé bó ahób.

15 Né-ɔɔ, bēnlāā bó bán bēbíd á ndáb e kóte. Bébídé-'áá bó, bēn ne bēn bébootéd akal,

16 bésɛdté bánken, “Chán débenlé ábén bad? Moosyáál á Jerusalem abíí aá bɔ́o bébéle énén ndàle e menyáké. Deéhɛ̀lɛ̀-
sɛ dehób bán bébelɛ́é.”

17 Boŋ detáŋgéné ábén bad etúu asím áte nén bán bésòg bad akale t̄ŋgene Yesue, ábel boŋ nímén nkalan méekanlád se nkag á’sò.”

18 Dɔ́o béchénlé bó ámbìd ámpē boŋ bésímē bó etúu áte bán béhedéé awóg ámpē mbéd néé béhóbéé ké’ε béyágtéé á ðín áde Yesue.

19 Boŋ Petro bó Jɔn bēntimtén bó bán, “Nyé bēn nyéhâb chõm-éé étáŋgéné á’sò é’ Dyõb. Awógen nyé káa áwógen Dyõb?”

20 Ayāle sé pɛn sééhɛ̀lɛ̀-*sɛ* séðib nsəl bán séekanlé mam míme sé bēn sényínné ðìd sēwógén-*ne* etúu.”

21 Bad bé kóte bēnlyǝg bésím bó etúu áte ngíne ngíne. Ámbìd enê bēnchené bó, áyāle bēnkēnyínné nzii eché béhele békògsén bó áyāle bad bésyā́l békémté’áá Dyõb t̄ŋgene dyam áde ábénládé.

22 Mod awě menyáké mēmbenládte áyāl boŋ ádyēē bwám antóm móom mé mwě ménii.

Bad ábe bédúbpe békánne bán

Dyõb ábe bó e’wéd bé nlém

23 Ade bad bé kóte bétédte Petro bó Jɔne, bēnkě echoŋ é bad bé Krísto atán, béláá bó mam míme beprise bémbáá ne bad bémbáá bé kóte béláŋgé bó.

24 Ade ábē bad bé Krísto béwógé nê, bēnlád nsəl ákáne. Bēnlā́ Dyõb bán, “Titée, wε awě ehagé nkoŋ mí mín ne ní sé, edib é nkwe ne bwēm é’syā́l ábe é’dé bó áte,

25 wenlóm Edáódəŋ éche Esáá wée eched sáŋ ambáá Dabide, awõŋ mbəlede wéé ébel áhòb ábén e’yale nén aá, ‘Cheé ékáá boŋ bad ábe béesě bad bé Israel bélie’ bwāmbwam? Cheé ékáá-’ε boŋ bad bébéle é’haké ngên?”

26 Kāŋ é nkõŋsé élade yäl,

benkamlɛn-’ε ámpē békóbe mbom

átáŋgen Sán Dyõbe ne Ane-awě-Áwógté.’

27 Ebénládé nê ðén. Hεrɔde bó Pontus Paylede bēnkõb mbom á dyad-té hén ne bad ábe béesě bad bé Israel ne belyáged bé bad bé Israel. Bēmbel nê áhəge Yesue awõŋ mbəlede awě Asáá awě Éwógté.

28 Bēnkõb mbom ábel mam míme mmõŋ wēmmadté atii ne echoŋ ngíne á’sò é’ pónde mébenlád.

29 A-Sán, bɔɔb-pɔ́, mmõn énon akím áde békíméé, ébe sé ábõŋ bembəlede nlém ákal échõŋ eyale ésebán sēwóge mbwóg.

30 Lúmed echoŋ ngíne éðide bad bwám. Ebel-le séhel e’chemlád ne menyáké ábel á ðín áde Yesue, awõŋ mbəlede awě asáá.”

31 Bémáá-'áá akáne, hõm áde bēnladēnné áte áñηned. Bó moosyā́l bēnlōn ne Edā́dāη éche Esáá bébootéd-te eyale é Dyõb akal ésebán mbwóg rídé bó áte.

Bad ábe bédúbpé bébele mekan née mod nhóg

32 Bad bésyā́l ábe bédúbpé bēnwōη nlém nhóg ne mewēmtēn mehóg. Modmod eehóbe'áá aá móo mówōō échén ké'ε échíníí boη bwēm é'syā́l bémbē bó ntéd.

33 Bembapεε bé nlómag bémbē békalé' ne ngíne esyā́l nēn bán bédé mbóη nēn bán Dyõb ápúúdté Sāηgú Yesue. Dyõb-pe démbād bó nsimé abε ámīn e nsimé.

34 Modmod eetóge'áá chõm átínté echáb. Póndé ne póndé té bad ábē bēnwōη e'túú ké'ε ndáb bésómé'áá chó, bépēēn nímé mōné,

35 bēbē bembapεε bé nlómag, bó-'ε bétédé'áá békāb ne mod-téé ngáne ántōgnēnnē.

36 Nē dōo Josebe, mod a túmbé e Levi awē béchyáá á alon á Sayprus āmbēnlé. Bembapεε bé nlómag béchágé'áá mó bán Banabase, (nédē mod awē awéde bad nlém á abum.)

37 Ansóm etúú, atéd nímé mōné, abε wéε bembapεε bé nlómag.

5

Ananiasε ne Safiraa

1 Mod nhóg abédé bán Ananiasε, mwaád-te bán Safiraa. Bómpē bénsōm donje á bwēm ádāb.

2 Boη ankoó donje á mōné ámbīd, mwaád-te ámpē ambíi. Ananiasε ampēēn mōné nímé mēnlyǝg ásē wéε bembapεε bé nlómag.

3 Héε Petro álāηgeé mó nēn aá, "A-Ananias, cheé ékǎá boη ehé Satane etál wéé ásol wε á nlém-tē. Bōob-pōó, abelé wε ekánlé Edā́dāη éche Esáá metóm akoo áde ékóηgé eped é mōné nímé ésómné bwēm.

4 Edēhób wē mósōme' etúú ébédéε échoη, áde émáá-'ε chó asóm ámpē, mōné níméd nībédéε nímōη. Cheé ékǎá boη etíí áwōη nlém-tē wéé móbel enén ndín e akan? Saké moonyon ékánlé metóm boη Dyõb dōo ékánlé metóm!"

5 Awóg áde Ananiasε áwóge nēn, anhún ásē, awé-'ε. Mbwóg rí ngíne ménkōb bad bésyā́l ábe bēnwōg ádén dyam.

6 Kódebad êmpē áhed, bétéd mó ndim, békāη mó béke bélime.

7 Dyam háwa éláán ámbīd enê, Ananiasε mwaád ampē, enkēmbíí'ε pēn dyam áde ábēnlédé.

8 Petro ansedéd mó aá, "Láá mε, mōné rísyā́l mén nímé nyékúdé áyāl e etúú éche nyé awon nchóm nyénsōmmē-yε?" Safiraa ankwentén mó aá, "Éε, rísyā́l mē."

⁹ Dóo Petro álângeé mó aá, “Cheé ékáá boŋ nyékəgé’ Edəádəŋ éche Sáŋgwéé? Nəné’, bad ábe béliimmé awoŋ nchóm bóó bédé á mmwə nínií, bétéd-te wémpē ndim hê bóob.”

¹⁰ Abwōg-ábwōg ane mmwaád anhún ásē á’sō-te wée Petro, awé-’ε. Echē kódébad énsəl á ndáb-te bényín bán amaá awé. Dóo bėbídné mó ndim á ebwōg bėké bėlíme á nkəg ní soŋ wée nchóm.

¹¹ Mbwōg ní ngíne ménkōb mwembé ísyāəl ne bad bėsyāəl ábe bėnwōg ádén dym.

Bad bé nlomag bėbélé menyáké híin

¹² Bembapεε bé nlomag bėbélé’áá e’chemléd ne menyáké híin átínté e bad. Bad ábe bėdúbpe-’ε bėyógké’áá abom née mod nhóg á Abepé á Solomonε á Ndáb-e-Dyōb.

¹³ Kénεε bad bėchágé’áá bó dín á bwām, bėdii bėbáá’áá bó alaten.

¹⁴ Boŋ kénê, ekud é bebaád ne baachóm ábe bėdúbpe Sáŋgú Yesuε, bėsólé’áá áwāb nlatén, mesoŋgé mé bad ábe bėdúbpe ríchəke’.

¹⁵ Mekan níme bembapεε bé nlomag bėbélé’áá mēnkəŋ bad bėpēmē bad bé nkole bėbanné’ bó á nkəg ní nzii á menəŋ ne á e’búm mín. Bėbélé’áá nê ne mewēmten nén bán, nzé Petro atóme’ ké tómén échē edəádəŋ éhūn bó á yəl bėdyēε bwām.

¹⁶ Ekud é bad émbíd káəŋne á myad níme médé bεnben ne dyad á Jerusalem. Bėnwālē ábāb bad bé nkole áyəl ne bad ábe e’dəádəŋ bė mbéb é’tágté’áá. Bembapεε bé nlomag bėndíd moosyāəl bwām.

Bėhédé bembapεε bé nlomag á mbwōg

¹⁷ Ene pónde-’óó prisε ambáámbáa ne échē echoŋ é bad nédē, bad bé epepé é Besadusia bėmbē kónjí bwāmbwam ne bembapεε bé nlomag.

¹⁸ Bėnkōb bembapεε bé nlomag, bėhé bó á ndáb e mbwōg níme nídé á dyad tē.

¹⁹ Boŋ níme nkuu, ángel e Sáŋgú enhyε ekob é mbwōg adibe ebídéd-te bó. Enláá bó aá,

²⁰ “Nyékag á ndáb e Dyōb, nyélánge’ bad mam mėsýāəl təŋge ne ádén alongé dékōlē.”

²¹ Bembapεε bé nlomag bėnwōgēn ene ángel. Bín é’sánge-’áá, bėké bėsól á Ndáb-e-Dyōb, bėbootéd bad ayáged.

Ene pónde-’áá prisε ambáámbáa ne échē echoŋ é bad, bėnchēlē mbom ní mbwōg níme ménlād belyáged bé Israel bėsyāəl. A mbom hê dóo bėlómé nlébtéd á mbwōg nén bán bėpēen bembapεε bé nlomag áwāb.

²² Boŋ áde sánze épédé á ndáb e mbwōg, bėnkéntánné bembapεε bé nlomag áwēd-te. Né-’óó bėntím ámbíd, bėké bėláá ábē bad á mbom bán,

23 “Sêpedé á ndáb e mbwɔg, sêtáné ngáne bépéné chó hõm ásyā́l. Bad ábe bènɔne’ mbwɔg-ke bó moosyā́l bédé wéé mod-té ánɔné mmwe mé e’ké. Bon ádê sédíbpé ekob, séetáné mod ké nhóg áwēd-te.”

24 Ade mod ambáá a plūse é ndáb e Dyõb ne beprise bémbáá béwógé nê, bényāg, bánken “Chán nén ádí?”

25 Hê dɔɔ mod nhóg ápédé áhed bon álāngē bó aá, “Nyébii nén bán bad ábe nyénhēē á mbwɔg, bédé á Ndáb-e-Dyõb béyāgte’ bad.”

26 Dɔɔ mod ambáá a plūse é Ndáb-e-Dyõb ábíde ne ábē bad, bon béke békōbē’ bembapēē bé nlomag, bépēné’ bó. Bon pen bénkēnkóbénné bó ewarige áyāle bébáá’áá bán bad ábe bémbē áhed bēlūm bó meláá.

27 Bénsōlēn bó á ndáb-te, bétíí bó á’sō é’ mbwóg. Hê dɔɔ prise ambáámbáa ábóótédé bó akáad, álāngé bó nén aá,

28 “Sênsím nyé etúu áte nén bán nyéēkēné’ ayāge áde anén mod á’sō ámpē. Bɔɔb-pɔɔ, Nyénɔne’ chõm-éé nyébélé. Nyébélé moosyā́l á Jerusalem awógé ádén ayāge. Nyéhede-’ε kwééd echē abán áwēd nló.”

29 Hēé Petro ne ábííí bembapēē bé nlomag bétimtanné bó bán “Dyõb dɔɔ sétāngéné awógen, saké baányon.

30 Ade nyémáá Yesue abome á awɔg, nyēwúú-’ε mó, Dyõb áde ábēd betaa, dēmpuúd mó.

31 Dyõb dēnchāgēd mó, ábānē-’ε mó á ekáá é mbáá nēe Nlyāged ne Nsoode. Ambēl nê ábēl bon álúmed bad bé Israel nzii eche béchenéé ádab abé dé mbéb bon Dyõb álagsén bó.

32 Sébñ sēnyínné nímén mekan díd. Edāádān éche Esáá chómpē ébíde’ mbón. Chó-’aá édé nde echē Dyõb ábageé bad ábe béwógne mó.”

Elébé eche Gamaliel

33 Ade mbwóg eche endyēé ásē éwógé nê, bēnliñ bwāmbwam kááñ béhedé-’ε bán béwúu bembapēē bé nlomag.

34 Bon mod a mbwóg nhóg átíntē echáb, awē béchāgé’áá bán Gamalielē antyéém ámín. Anén mod abédēē Farisia, abé-’ε meléede a mbéndé awē bad bésyā́l bébāgé’áá edúbé bwāmbwam. Anhób aá bésébe bébíden ábē bembapēē bé nlomag á ebwóg.

35 Dɔɔ álāngéé bad bé mbwóg aá, “A-baányan bé Israel, nyétéd pónde ne chõm-éé nyéhedeé ábén bad abēl.

36 Eēchābēē áte áde mod awē béchāgé’áá bán Tiodase ábídáá dúu, ákumé’ ekáá á tâl aá módē mod. Bad ábe bēnhíd mó ámbíd bébédé dyam mbwókel éniin. Bon kááñ ne á asóg bēnwūú mó, ábē bad-te bépāntéd áte, échē epepé chó-’ε ébɔɔ.

37 Ambíd e pónde, mod awe béchāgé’áá bán Judase mod a Galilia mómpē ámbíd á pónde e tóngé. Ambēl ndun e

mod enhíd mómpē bon káǎne á asóg bēnwū mós, ábē bad-
te bēpǎntéd áte.

³⁸ Bǎb-pǎ, áyāle ádén dya, nǎnge nyé nén meé nyétede
ábén bad békag, nyéēbēlē bós dya. Áyāle nzé édé nén bán
mímén ntii ké'ē ádén dya áhúú ne moonyon, né dēn dékwě.

³⁹ Bon nzé édé bán áhúú ne Dyǒb, né nyéehēnlé bós dya
ábel, né káǎne á asóg nyéēnyín bán Dyǒb dós nyétānganné."

Bad bé mbwóg bēnkǒb elébé éche Gamaliel

⁴⁰ Héē béchénlé bembapē bé nlomag bán bēsól á ndáb.
Bēnkūdē bós, bēsím-me bós etúu áte bán béehēdé awóg ámpē
néē bētúbēé dīn áde Yesue. Dós bétédté bós bán békag.

⁴¹ Bembapē bé nlomag bēnysǎ á'sō é' mbwóg. Bēmbē
menyiṅge ányín nén Dyǒb ányiné aá bēkwógnédé ákud
akwáké á dīn áde Yesue.

⁴² Epun ne epun-té békágé'áá á ndáb e Dyǒb ne á ndáb é bad,
béyāgtē bad, békale-'ē nkalan míme Yesue, Ane-awě-Béwógté.

6

Mwembé mépwédé bad saámbé áwōṅgen

¹ Bǎb-pǎ, ngáne mesoṅgé mé bad ábe bédúbpé
méchǎgké'áá acháge ne acháge, nswanṅen mémbid áfinté
e bad bé Israel ábe bēhóbé'áá ehób é Grikia ne ábe bēhóbé'áá
ehób é dyad. Bad ábe bēhóbé'áá ehób é Grikia bēhóbé'áá
bán ábāb bekúd béekudéé akab á mǎné áde békábpáá bekúd
epun-téé.

² Héē bembapē bé nlomag dyǒm ne bébe bēladeé bad ábe
bédúbpé bēsýāāl áte bon bēlāngē bós bán, "Eebo'ē nén bán
sétéde akal dé eyale é Dyǒb ábel bon séhíde nkabted mí mǎné
ámbid.

³ Né-ǎ, a-baányan nyépwed bad saámbé áfinté echēn, ábe
béwóó edúbé, ábe Edǎádāṅ éche Esáá élyágtéé, bēbii-'ē akan,
ábel nén sébane mímén ntii áwab mekáá.

⁴ Ene pǎndé séēbē echēd yāl esýāāl ákáne ne ákal nkalan mí
bwām."

⁵ Moosýāāl anwóg menyiṅge ne dya áde bembapē bé
nlomag bēnhǒbpē. Né-ǎ, bēmpwéd Stefanuse. Abédéé mod
awě andúbé bwāmbwam. Edǎádāṅ éche Esáá-'ē élyāgtē
mós. Bēmpwéd káǎne Filibe, Prokorose, Nikanǎ, Timǎne,
Pamēnase ne Nikolause. Nikolause abédéé mod awě ámbid á
dyad á Antýog, eebédéé mod á Israel bon antimén adúbe á bad
bé Israel.

⁶ Bēmpēén ábén bad á'sō wēē bembapē bé nlomag. Bem-
bapē bé nlomag bēnkānnēd bós bēbán-ne bós mekáá á nló.

⁷ Né-ǎ, eyale e Dyǒb émbē ékanlád mbwóg áte esýāāl ékáḡ
á'sō. Mesoṅgé mé bad ábe bēndúbē á Jerusalem méchǎgké'áá

acháge ne acháge. Ekud é beprise chómpē êmbootéd nkalan ní bwâm ahíd.

Békóbé Stefanuse

⁸ Βωβ-ρῶ Stefanuse abédé-εέ mod awě ádē alongé álúmté'áá nsimé ní Dyōb bwâmbwam. Awónj ngine ábel ndále é mekan é menyáké átíntē e bad.

⁹ Βοη baahóg bêmbootéd mó apentēn. Abê bad bébédéε bad ábe bémbíđ á echoη é bad éche émmētēn akε á ndáb e mekáne eche béchágé'áá bán ndáb e mekáne e betāη ábe békēmbé betāη ámpē. Abé bad bébédé bad bé Israel ábe bémbíđ á myad mé Sirinε ne Alesandria. Βῶβε bad bé Israel bémpēε ábe bémbíđ á mbwóg e Silisia ne e Esia, bêmbootéd aswan̄tēn ne Stefanuse.

¹⁰ Βοη Edᾱᾱdᾱη éche Esáá êmbě mó nyaa e debyéé eche nzé anhób dyam, béehēle'áá dó apele.

¹¹ Né-ῶó bénsāl baahóg áte bán behōb nēn bán “Sēwógé née Stefanuse ásyᾱᾱ'ε Mosεε, ásyᾱᾱ-'ε Dyōb.”

¹² Né-'áá bēm̄benlė boη békón bad bé dyad, békón bad bém̄báá bé dyad ne bemeléede bé mbéndé. Héε békóbé Stefanuse boη békεεné mó á'sō é' bad bé mbwóg.

¹³ Hé-'áá bépééne bad ábíđ mó mbōη é metóm. Abê bad bēnhōb nēn bán, “Anén mod ahóbe' mekan mé mbéb pónđé ésyᾱᾱl t̄ηgene Ndáb-e-Dyōb echě esáá ne t̄ηgene mbéndé eche Dyōb ábágé syánē.

¹⁴ Sēwógé née áhóbéé áá ane Yesue, mod a Nazaret, āpāη Ndáb-e-Dyōb áh̄ηlén-ne e'lem ábe Mosεε ályágnédé syánē.”

¹⁵ Bad bésyᾱᾱl ábē bébédé á ndáb e mbom bēnsūm m̄íd wéε Stefanuse. Bényĩn née e'só é'peneé mó née e'só é' ángel.

7

Stefanuse abēnlédé myangó

ní bad bé Israel ákáá

¹ Prisε ambáámbáa ansedéd Stefanuse aáken, “Mmén mekan mésyᾱᾱl níme ábén bad behóbé wε áyāl, méde mbáleyε?”

² Dῶ Stefanuse ábóótédé bad bé káánsel póle akale. Anhób áá, “A-baányan̄ ne besáá ábēm, nyélām metúu. Dyōb dé ehúmé dēmpií eched sāj Abrahamε áde abédé á mbwóg e Mesopotemia, adēhób áá mókag adyεε á dyad á Haran.

³ Dyōb dénlāā mó áá ‘Tédé echoη túmbé, étεde-'ε áđōη alon̄ ékag á ndῶb eche mēlūmēdtē wε.’

⁴ Né-ῶó, Abrahamε antedé ndῶb e Kaldeya áhyε ádyē á dyad á Haran. Ambíđ e kwééd eche Abrahamε sáá, Dyōb dēmbēl Abrahamε ákε ádyē á ndῶb eche nyédíí áhed nēn bῶb.

⁵ Ene pónde Dyöb dénkêmbaá Abrahamε ké abên á ndoob eche ándāāsēnnē mó. Boη pen Dyöb dēnhöb nēn aá ene ndoob ēsuunéd bó níme mbyaa. Pónde eche Dyöb dénláá-’é Abrahamε nê, eenkênwáléé mwän ké nhóg.

⁶ Dyöb dénlāā mó nēn aá, ‘Mmōη mbyaa mébē beken á alon á bad bémpēe. Awed-taá bébēē betāη, békūd-τε metuné etūn é pónde éche édé dyam mbwókel é mwē éniin.

⁷ Boη mēkōgsēn ádē alon á bad áde bébenléé nées betāη. Ambīd enê, mīmōη mbyaa mébīd á alon-tē wê, bétīm áyāl e ádén abwóg á hōm, békānnē á dīn ádēm áhed.’

⁸ Héε Dyöb ábéle boη Abrahamε ápē á nchemtēn ne mó t̄ηgene ngáne béyagēé bad, nēηgáne e’chemléd bé melē níme Dyöb ámwédé ne ábē bad. Né-óó, Abrahamε an’yäg awe mwän Aisige ámbīd e e’pun saámbé áde béchyáá mó. Aisige mó-’ε an’yäg awe mwän Jakōbe, Jakōbe mó-’ε áyāg ábe bān dyōm ne bébe ábe bédé ábēd betaa.

⁹ “Ábē betaa bēnwōōn mwānyan nhóg, Josebe kónjí á nlém-tē. Né-óó, bénsōm mó nēηgáne ntāη. Bad ábe bénsōmmē mó áwāb, bēnkēén mó á alon á Egipto. Boη Dyöb démbē mó ámbīd,

¹⁰ ábēl-le atóm metake mésyāāl áte. Dyöb dēmbēl Farao k̄η e Egipto anwógén Josebe menyīnge ábē-’ε Josebe debyéé, áde ápédé áwe á’sō. Nēn dēmbēl Farao ambē Josebe atii á ngōmenaa ámīn e alon ne ámīn e ábē bwēm é’syāāl.

¹¹ Ambīd enê, nzaa e ngīne empē á alon á Egipto ne á alon á Kanahan. Ene nzaa empēén metake mé ngīne, ábēd betaa bēnkēnwōη-’aá ndyééd eche bédyáγκē.

¹² Né-óó, áde Jakōbe áwógé bān ndyééd edé á Egipto, anlóm ábe bān áwed. Nédē ábēd betaa. Nê dōó ábédé bó ngen e’só áke áwed.

¹³ Ade bān ábe Jakōbe békíí á Egipto ngen éche élónténé ébe, Josebe ampalé yāl áte wée baányan. Hē dōó Farao ásóηténé t̄ηgene túmbé echē Josebe.

¹⁴ Né-óó, Josebe anlyágtēn baányan aá bélāa sáá Jakōbe, áhyag ne eche túmbé esyāál á Egipto. Bó moosyāál bēbédé móom mé mod saámbé ne bétāan.

¹⁵ Dōó Jakōbe bó moosyāál békíí á Egipto. Awed-taá mó ne ábe bān, betaa ábe syánē bēndyε’ε káōη béwé-’ε.

¹⁶ Ambīd e nê, bēntēd bó ndim bésūēn ámbīd á dyad á Shekem, bélímé mó áwed á ndoob echē Abrahamε áchanénné mōné wée bān bé túmbé e Hamō.

¹⁷ “Ade pónde ékwógé ape echē Dyöb délōnēdtē dyam áde ánlāá-’é Abrahamε aá móōbēl, mesoηgé níme ábēd bad ábe bēbédé á Egipto mēmmād acháge bwāmbwam.

¹⁸ Káōηne á asóg, k̄η empée echē enkēmbíí myaηgó níme Josebe, empē á nkamlēn.

19 Anwón akwáb t̄ngene ábēd betaa átagtē-’ε bó. Ankǎn bétēdē ábab bǎn á ebwóg, ábel bonj béwê.

20 Mmē mesú d̄óó béchyáá Mosεε. Abédēε mwǎn awě ambõn bwâmbwam. Bëntagén m̄ó á ndáb wēε sáá á etún é ngon éláán.

21 Ambīd enê d̄óó bétédte m̄ó á ebwóg-te. Héε mwǎn a mmwaád awě Farao ádíbté m̄ó, átēdē m̄ó ngáne awě mwǎn, átagné-’ε m̄ó káǎn ákwogé’.

22 Bén’yāgēd Mosεε debyéé á bad bé Egipto ásyāēl káǎn abé ndale e mod á nhóbtéd ne á mbɛltéd.

23 “Ade Mosεε ápédé móom mé mwě méniiin, mewēmt̄en mēmpii m̄ó áke dényin baányanj bé Israel.

24 Antán ngáne mod a Egipto átagtēε mwǎnyan nhóg. D̄óó ákii áhed átimt̄en. Anwóngén m̄ó áwúé-’ε ane mod a Egipto.

25 Mosεε anwémt̄en aá ábē bad béchem n̄én bǎn Dyõb áhede m̄ó abenled áhúd bó á mekáá mé bad bé Egipto, bonj bénkennyinné n̄ê.

26 Epun éche ébádténé, antán ábē bad bé Israel bébe b̄en ne b̄en béwane’. Anh̄ed nzii eche áyālēε bó ákóm n̄sanj. D̄óó ál̄ngéé bó aá, ‘Eesaá mbále bǎn baányanj bóó nyédii-ye? Chán-n̄ó nyé mod-té áhedeé waáb alógen?’

27 Bonj ane mod awě ahedé’áá waáb alógen n̄ê, antínéd Mosεε á nk̄ag ásedt̄é m̄ó aáken, ‘Nzé-módé abagé kunze aá ékamlan ne ákáad sé?’

28 Ehede mēmpē awúu ngáne éwúú mod a Egipto chǎn-ε?’

29 Awóg áde Mosεε áwógé n̄ê, ansõb ákē á mbwóg e bad bé Midian. Awed-taá ádyéé káǎn bonj áchyāā ábe bǎn bé baachóm bébe.

30 “Ambīd e móom mé mwě méniiin d̄óó ángel épíidé Mosεε á ehyánge. Empii m̄ó a muú-te, n̄ímé ménkõb̄en mwǎ bwel. N̄én ábédé b̄enb̄en ne mb̄oɔd e Sinai.

31 Ade Mosεε ányiné ádén akan, menyáké ménkõb m̄ó. Ansíde b̄enb̄en aá mótõn an̄on bwâm, d̄óó áwógé ehób éche Sǎngwéé n̄én aá,

32 ‘Mēε ndé Dyõb áde ábõn betaa, Dyõb áde Abrahame, Aisige ne Jakõbe béb̄enlé’áá.’ Ne mbwóg ní ngine Mosεε enk̄enchu’ε an̄on áhed.

33 Héε Sǎngwéé ál̄ngéé m̄ó aá ‘Húd metámbe á mekuu áyāle abwóg á hõm áde étyéémé n̄én ádii hõm áde ásáá.

34 Nnyíné ngáne áb̄em bad ábe bédé á alonj á Egipto békudεé metake bwâmbwam. Nwógé ngáne b̄ewennadté d̄óó nhyédé bó awõngen. B̄oɔb-p̄oɔ hyǎg, m̄ēlõm wε á Egipto.’

35 Anén Mosεε móó bad bé Israel bémbāngē á yǎl bonj b̄esedt̄é m̄ó bǎnken, ‘Nzé-módé abagé wε kunze ákaml̄en ne ákáad sé?’ M̄ó-’aá Dyõb dénlõmmē ákaml̄en ne ásonj ábē bad. N̄én d̄embenléd áde ángel emp̄ii’ε m̄ó áde bwel b̄enkõbp̄é muú.

³⁶ Mosεε awed móo ambídén bad bé Israel á Egipto. Ambɛl ne e'chemléd áwed ne á Eyæke é edíb é nkwɛ. Ambɛl-le menyáké ne e'chemléd áde bɛbédé á ehyáŋge á etún é móom mé mwɛ méniin.

³⁷ Anén Mosεε móo anláá bad bé Israel aá, 'Dyöb délóme nyé nkal é'dáádəŋ awɛ ábid átíntê echên melelem nɛŋgáne álómé me.'

³⁸ Melelem mé Mosεε móobédé nlatén ne ábéd bad á ehyáŋge. Abédé áwed ne ábéd betaa áde ángel eche Dyöb dénlómɛnné nlébtéd á Mbɔod e Sinai énhöbpɛ áwáb. Mmén nlébtéd míme Mosεε ánkudté wɛε ángel móo syáné dedíí déhídéé.

³⁹ "Ábéd betaa bɛnkɛnwógɛnné Mosεε, bon bɛmbāŋ mó á yāl, bétimé bɛwɛmtān átím ámbíd á Egipto.

⁴⁰ Ade Mosεε ályágé adé á mbɔod e Sinai dóo bad bé Israel bɛláŋgɛé mwānyāŋ Arɔne bán, 'Bélé sé bwɛm ábe bɛbɛ nɛŋgáne myöb ábe bɛlyágéd sé áyale séebíí' é dyam áde ábɛnlédé ne Mosεε awɛ ambídéd sé á Egipto.'

⁴¹ Héε bɛbélé chöm éche éwágné mwān a nyag bon bébootéd e'lém awúu ábe chó mendɛ. Bɛmbɛl kááŋne ngande, áwóg menyíŋge ne chöm éche bɛbɛnlé rímab mekáá.

⁴² Dóo Dyöb ákúnnédé bó mbíd bon áchenné' bó ákanned ngume éche édé ámín. Ebɛnlédé ngáne éténlédé á kálag e bekal bé'dáádəŋ nén bán,

'A-bad bé Israel, áde nyémbɛɛ á ehyáŋge á etún é móom mé mwé méniin saké meé nyékwɛnlé' áá káa nyétúmmé' áá e'lém ábe mendɛ.

⁴³ Téndɛ echɛ dyöb áde bɛchəgɛé bán Molek móo nyémpɛmmɛ. Ediídingɛ-'ε éche tintine a dyöb áde bɛchəgɛé bán Refan chós nyéhyómnaá.

Mmén myöb móo nyébɛnlé mekáá bon nyébwōgkɛ mebóbóŋ. Né-óó, mɛbɛn nyé, nlóm nyé hóm áde áchábnédé tómaa alon á Babilon.' "

⁴⁴ Stefanuse ambé abád ámpɛ aá, "Ade ábéd betaa bɛbédé á ehyáŋge bɛnwōŋ Ebem é Dyöb échɛ élúmte nén bán Dyöb áde ne bó. Bɛnlōŋ chó nyaa echɛ Dyöb dénlāá' é Mosεε aá álōŋ chó. Nsáaned míme Dyöb délúmɛdtɛ Mosεε móo ánhídtɛ.

⁴⁵ Ámbíd e póndé ábéd betaa bɛnköb ene téndɛ á mekáá míme ábab besáá. Bɛnwālɛ chó áyāl áde bóobe Josua békóbné melon ndəob echɛ Dyöb dɛnnanéé bó bad áte. Ene téndɛ embɛ ebé áhed kááŋne á póndé eché Dabidɛ.

⁴⁶ Nsimé ní Dyöb ríhídé' áá Dabidɛ. Né-óó, anchāŋ Dyöb aá ábe mó kunze mólōo Dyöb áde Jakobe ábɛnlé' áá ndáb.

⁴⁷ Bon Solomonɛ, Dabidɛ mwān, móo antím Dyöb ene ndáb alóo.

48 Boŋ kénê Dyöb á Ngum éēdyēē' é á ndáb eché baányon bélōŋné mekáá. Edé nén ngáne nkal é'dáádəŋ nhóg ahóbé aá Dyöb ahóbé aá,

49 'Nkoŋ nímīn mōō rídé ádēm atii dé nkamlēn, nkōŋsé-'ε nībē wéε nībannēé mekuu.

Nyaa e ndáb ehéé nyéhele-se nyélóó me?

Ké'ε héé mékōmmēē áte?

50 Mmēn meémaa' é ábēn bwēm abel-ε?' "

51 Stefanuse ambád ahób aá, "Nyédii bad ábe béwúú nló áte. Nyélelé nlém á abum. Nyékólé metúu áyāl e eyale é Dyöb. Nyédii melemlem nēŋgáne ábēn betaa, nyétəŋgan Edáədəŋ éche Esáá.

52 Nkal é'dáədəŋ ké nhóg alyagé áse awē enkēnkūd metake á mekáá míme ábēn betaa-ye? Bénwūū mésénze mé Dyöb mésyāāl míme se' bóód mēmbēl ehəŋgé áyāl e epe éche Ane awē abele mekan míme métəŋgéné. Nyé-'ε bóob nyésómé mó, nyéwúú-'ε mó.

53 Nyé bēn-naá nyékudé mbéndé éche Dyöb álómé mbwined ne éche ángel boŋ kénê nyéehídéé chó."

Bélúmé Stefanuse meláá

54 Ade bad bé mbwóg béwógé mekan míme Stefanuse ahóbé, bēnlīŋ bwāmbwam káəŋ yāl ésōgē bó áte.

55 Stefanuse-'ε Edáədəŋ éche Esáá énlōn mó áte. Néε ánóné ámīn ányīnē' ehúmé é Dyöb, ányīnē' Yesue ngáne átyéémé Dyöb á ekáá émbáá.

56 Dóó ahóbéé aá, "Nyénəne', nnyíne' née dyöb ánédnéde, Mwān-a-Moonyon átyéémé Dyöb é ekáá émbáá."

57 Héε bad bé mbwóg béhéde esaád é ngíne békútén-ne metúu ne mekáá boŋ bó moosyāāl bébōnlād mó. 58 Bēndol mó bésyəŋnéd mó á dyad-tē, bébootéd mó meláá alúm. Bad ábe bentyēēm mbóŋ ákōgsen Stefanuse bēnhūd nīmāb nkob áyāl béke bébānē á'sō-te wéε kódemod póg bán Səəle ánəne bó. *

59 Ade bélúméé Stefanuse meláá nē, ankáné aá, "A-Səŋgú Yesu, mmōŋ kōb échēm edáədəŋ."

60 Dóó ábwógé mebóbóŋ boŋ ákántē ehób ámīn aá, "A-Səŋ, lagsén bó nímén mbéb míme bébeléé." Amaá-aá ahób nē, awé-'ε.

8

1 Səəle abédé ásē ákwentén-ne aá béwúú Stefanuse.

Metuné mébéle Ebese épəŋtédé áte

Echē epun chēn mwembé mé Jerusalem mēmbootéd metake mé ngíne akud á mekáá mé bad bé Israel. Bad

* 7:58 Atinté e bad bé Israel émbē nén bán ábe bébíde mbóŋ bán mod abelé awusé bóó bébágé'áá bad bé'só alúm mó meláá.

ábe bédúbpé bésyāāl bémpan̄téd áte á mbwóg e Judeya né e Samaria ésyāāl. Boŋ bembapεε bé nlomag bēnpεn-έε bēnlyǎg.

² Nguse é bad ábe bēmbané n̄mab nlém r̄syāāl ábele Dyōb bēnl̄mē Stefanusε. Béchyεε', bélebé-'ε mó.

³ Boŋ Σολε mó-'ε ahedáá mwembé abóded. Ahúé'áá enén ndáb átimé eníní, áb̄dtē bó á ebwóg, bebaád ne baachóm, ahág-ke bó á mbwóg.

Filibε akalé nkalan̄ ní bwām á Samaria

⁴ Bad ábe bédúbpé bémpan̄téd áte, békag békale nkalan̄ ní bwām.

⁵ Filibε mó ankě á dyad ambáá á mbwóg e Samaria ákanlé bad t̄ngene Ane-awě-Béwógté.

⁶ Ade ndun e mod éwógé mam n̄me Filibε áhóbεé bényin-νε e'chemléd bé menyáké ábe ábélé, bēntōŋ metúu atále áte áwóg dyam áde áhóbεé.

⁷ Filibε ambēl e'dáád̄an̄ bé mbéb é'syāngé'áá ekud é bad áte ne e'saad é' ngine, ekud é bad-te ábe yāl énwēē eped ne ábe bésyógté'áá bēndyεé bwām.

⁸ Nén dēmbēl bad bésyāāl á dyad-tē wē béwóg menyin̄ge bwāmbwam.

⁹ Βοῶb-πῶῶ, mod nhóg abédé ádē dyad áte bán Simōne, akumé'áá ngan̄ eche ekómté'áá bad bé Samaria yāl áte bwāmbwam. Akumé'áá ekáá á t̄l aá modmod eépedεé mó.

¹⁰ Bad bésyāāl á dyad, ndale é bad ne bekwěkwě bé bad bēmbané nlém áwē, béhōbē-'ε bán, "Anén mod adii ngumε e Dyōb echě béchágεé bán, Ngum embáá."

¹¹ Bēmbané nlém áwē áyāle á etún é pónde ankōŋ bad yāl akómed áte ne echě ngan̄ echě akúme'áá.

¹² Boŋ áde bédúbpé nkalan̄ n̄me Filibε ânkaléé bó t̄ngene nkalan̄ ní bwām mé nkaml̄n̄ ní Dyōb ne t̄ngene Yesu K̄ristā, bēnkūd edusen, bebaád ne baachóm.

¹³ Simōne mwēn ampē andúbé, ákūd-te edusen. Ambootéd Filibε ahíd kéhéé áde ákágé'áá. Yāl enkóm mó áte áde ányíné mbɛltéd mmé menyáké n̄me Filibε ábélé'áá.

¹⁴ Bembapεε bé nlomag bēnwōg á Jerusalem bán bad bé Samaria békóbé eyale é Dyōb, hée bélomé Petro bó Jōne áwed.

¹⁵ Ade bépédé áwed bēnkānnēd bad ábe bédúbpé nén bán békud Edáád̄an̄ eche Esáá.

¹⁶ Bēnkānnēd bó áyāle bēnkēmpaá Edáád̄an̄ eche Esáá akud. Bēndusén bó dāsā á d̄n̄ áde Sāngú Yesuε.

¹⁷ Dōῶ Petro bó Jōne bēbáné bó mekáá á nló bó-'ε békudé' Edáád̄an̄ eche Esáá.

¹⁸ Ade Simōne ányíné aá nzé bembapεε bé nlomag bēbáné mod ekáá á nló akude' Edáád̄an̄ eche Esáá, ambídéd mōné ábe Petro bó Jōn,

19 áhōbē aá, “Nyébag mémpē enén ngíne ábel bon kénzée awě níbané ekáá á nló ákud Edǎǎdǎj éche Esáá.”

20 Petro antimtén mó aá, “Nzé ewémténé wéé mǎhɛle-se mǎchānēn nde e Dyōb mǎné, nyāābe nímmōj mǎné nyékag á dū-á-muú.

21 Weewóó’é akab ké ahóg áyāl e nímed nsón áyāle nímmōj nlém mééboo’é áte á’sō é’ Dyōb.

22 Kunnéd-te mbíd étimen Dyōb, áyāle nímmén mewēmten mé mbéb níme éwóó áte, ékáne’ wéé Sǎngwéeé álagsen we áyāle awēmten áde éwémténé enén ndín e akan.

23 Mmaá anyín nén meé, kán emaa wé akób áte, mbéb-pe ríhédé wé á mehanjé-te.”

24 Héé Simōne álǎngéé Petro bó Jon aá, “Són, nyékánned me wéé Sǎngwéeé, ábel bon nímmén mésyāāl níme nyéhóbé ké ahóg déebenlád ne me.”

25 Ade Petro bó Jon bémáá mam mésyāāl ahób tǎngene Yesue, bémād-te nkalan níme Sǎngwéeé akal, bēntīm ámbíd á Jerusalem. A nzii á esú békálé’áá nkalan ní bwām níme Yesue á myad mé mbwóg e Samaria híin.

Filibe bó mod e alon dé Etoopia

26 Mmíní mbwe ángel e Sǎngú enláá Filibe aá, “Ladé yǎl, ékag á ped e mbəj wéé nzii eché ebíde á Jerusalem áke á Gaza étóméé” Béebenládte enén nzii ámpē.

27 Filibe abōhséné-’aá ákǎg-ke. Héé ábomné son e mod á nzii ngáne ásúé’é áwə alon. Anén mod abédéé ndəle e mod awě akamlánnáá, ánné-’é ngáb eche Kandese, mmwaád awe akamlánnáá alon dé Etoopia. Ane mod ankě á Jerusalem.

28 A ehúu ámbíd échē, andyēé á ebambam. Ngáne ákágé’áá, áláá’áá kálag eché nkal é’dǎǎdǎj Yesayaa.

29 Héé Edǎǎdǎj éche Esáá élanjéé Filibe aá, “Kǎg á ebambam hē, ébē chǎ benben.”

30 Filibe annyǎgéd áhed, dǎǎ áwógé ngáne ane mod áláá’é kálag e nkal é’dǎǎdǎj Yesayaa. Dǎǎ ásedtéé mó aáken “Esōntan chǎm éche éláá’-é-yé?” 31 Ane mod antimén mó aá “Chán mémwéé asōnten áde mod éētánledéé me áte?” Né-ǎǎ, anchélé Filibe aá áchǎge á ebambam, bómǎ bédyēē áhed.

32 Eped éche ane mod ákóó’áá alánj ébédéé nén, “Abédéé nēngáne nídyon ní mbód níme békagké awúu, ámbé-’e ngáne mwán a nídyon ní mbód awě béseléé nyon bon eéchyēē’, enkēnhóbpe dyamdyam.

33 “Bēnsudéd mó edúbé, békōbēn-ne mó kunze. Nzé-módé átūb níme nchyáátén dín áde edíi bán bēnhūd mó ámín á nkōhsé.”

34 Ane mod ansédéd Filibe aáken, “Nzé-módé ane nkal é’dǎǎdǎj áhóbéé, eche yǎl chēne ké’e mod ampé?”

³⁵ Hée Filibɛ álânḡḡé mós nkalanj ní bwâm níme Yesue, átɛnlād mós mekan áte, mbooted ne échén epɛd.

³⁶ Ade békagké nê, bêmpɛ hóm áde mendíb médíí. Hée ane mod áhóbɛé aá, “Mendíb mós mén. Weédūsānnē me ngen póg-ε?”*

³⁸ Ane mod anhób aá bétíí ebambam. Dós bós Filibɛ bésúdé ásē bésól á mendíb-te bonj Filibɛ ádusán mós.

³⁹ Bébídé-’aá á mendíb-te bídén, Edáádəŋ é Sánḡú ékēēn-ne Filibɛ. Ane mod eenyíne-’aá mós ámpē bonj ambé ákǎḡ, alón-ne ne menyíḡe.

⁴⁰ Filibɛ annyín yǎl á dyad á Azotus ábooted-te ake dyad ne dyad té, ákalé’ nkalanj ní bwâm, kóəŋ ápe á dyad á Kaisaria.

9

Sɔɔle atimé Yesue adube
(Mbɛl 22.6-16; 26.12-18)

¹ Bɔɔb-pɔɔ Sɔɔle ambé ákímē’ áwúu bembapɛɛ ábe Sánḡwéé. Ankě wée prise ambáámáa,

² aláá mós aá átel kálag échě ábɛé belyáged bé ndáb é mekáne é Damaskɔs, ábel nén áwŋŋ kunze echě nzé anyíné bad ké béhéé ábe béhíde’ nzii e Yesue áwed, áhanj bós, ken bebaád-’ε ké’ε baachóm, akób bós, ákēēn bós á Jerusalem.

³ Dós Sɔɔle áhídté bonj ákag. Á nzii e Damaskɔs wê, áde ádíí bɛnbɛn ne dyad, emwɛdmwɛd émbíd ádyŋb, épen mós yǎl esyáál.

⁴ Anhún á ndɔɔb. Dós áwógé ehób élanḡḡé mós aá, “A-Sɔɔl, á-Sɔɔl, cheé ékǎá bonj étágté me?”

⁵ Sɔɔle ansédéd aáken, “A-Sánj, nzé-módé ne?” Dós échě ehób étimtanné mós aá, “Mε-éé ndé Yesue awě étágtéé.

⁶ Bɔɔb-pɔɔ, hidé ásē, ékag á dyad-té, áhed dós béléā-’é wε chŋm éche étánḡḡéné abel.” ⁷ Bad ábe bósbe Sɔɔle bɛnwŋŋ bɛntyéem, dyam déeboó bós ahób. Bɛnwŋg ehób bonj bɛnkennyínné mod awě ahóbe’.

⁸ Sɔɔle anhidé ásē, ánēdē míd áte, bonj eenyíne-’aá ekíde. Né-ɔɔ, bɛnchāā mós é ekáá, békēēn mós á dyad-té á Damaskɔs.

⁹ Andyéé e’pun é’láán ádé eenyíneé ekíde. Ene pónéd esyáál-le eemwédeé, eedyéde-’áa chŋmchŋm.

¹⁰ A Damaskɔs mod abédé awě andúbé Yesue, béchágé-’áá mós bán, Ananiasε. Annyín ndóg. Á ndóg-te wê, Sánḡú Yesue anchəḡ mós aá, “A-Ananias.” Ananiasε ankwentén aá “Mε nén, a-Sánj.”

¹¹ Dós Sánḡwéé álânḡḡé mós aá, “Bonjsén, éke á nkonj ní nzii níme béchəḡéé bán Ntyéémé. Wɛpě á ndáb wée Judasε. Nzé

* **8:36** Donḡe á kálag dé’só ábádé nchoo 37: *Filibɛ anlád mós aá, “Nhele ndūsēn wε, nzése edúbpe Yesue ne nlém nhŋḡ.” Ane mod ankwentén aá, “Ndúbpe nén meé Yesu Krístəə adíí Mwān a Dyŋb.”*

epedé áhed, ésēdēd mod awě abídé á dyad á Tasus, béchəge mó bán Səəle. Adé áhed bəəb akānne’,

¹² anyíne-’ε ndóg. A ndóg-te wê, anyíne mod awě béchəgeé bán Ananiasε, abáné mó mekáá á nló ábel bon anyínen ámpē.”

¹³ Ananiasε antimtén mó aá “A-Sán, nkénwōg ane mod dúu bwāmbwam ne nhel ní mekan níme ákébenlé ábōn bad áyāl á Jerusalem.

¹⁴ Apedé-’ε á Damaskəs hén ne ngíne echě beprise bémbáá bébágé mó ákób bad bésyāāl ábe békānne’ á dīn ádōn.”

¹⁵ Bon Sāngwéé anláá Ananiasε aá, “Käg, áyāle nén mpwεdé anén mod ábele me. Mó ábēl bad ábe béesě bad bé Israel, échab kən é bad, ne bad bé Israel bébíí me.

¹⁶ Mmēn mélūmēd-te mó metake níme ákudté áyāl echēm.”

¹⁷ Né-əó, Ananiasε ankě, asól a ndáb echě Səəle ámbēē áte, abán mó mekáá á nló, álāngē mó aá, “A-mwānned Səəl, Sāngwéé mó alómé me, nédē, Yesue mwēn awě ampií wε á póndé eche éhyagké wén. Alómé me áwōn ábel nén ényínen ámpē élon-ne ne Edəádən éche Esáá.”

¹⁸ Abwōg-ábwōg bwēm bémbíd Səəle á mīd ábe bédé nēngáne e’kíd é’ súu, ábooted-te anyínen. Héε ápádté ásē bon bédusán-ne mó.

¹⁹ Andyé ndyééd, amaá-’aá ndyééd adyé bon yāl étimé mó áte.

Səəle akalé eyale é Dyōb á Damaskəs

Səəle andyéé á Damaskəs nguse é e’pun ne bad ábe béndūbē Yesue.

²⁰ Ankě á ndáb é mekáne ésebán abébe póndé ákanle bad tāngene Yesue, aá mó adé Mwān a Dyōb.

²¹ Yāl enkóm mod téé áte awě anwóg mó póle á nsəl. Bésēdté bánken, “Saá anén mod mó awúē’áá bad ábe bétúbé’áá dīn áde Yesue á Jerusalem-ε? Eesaá mbále nén nzəm echě ápééne hén edii ákób bó átimen-ne bó ámbíd wéε beprise bémbáá-yε?”

²² Bon Səəle ambé akalé’ níme nkalan ákäg á’sō ngíne ngíne. Metəte níme ámbéé álúmed nén bán Yesue mó adé Ane-awé-Béwógté, méntāngēn nyaa echě bad bé Israel ábe bébédé á Damaskəs bénkēnwóngé dyamdyam ahób.

²³ Ámbíd e e’pun híin bad bé Israel bēnladén áte áhäge Səəle ngáne béwū-’é mó.

²⁴ Bon Səəle anwóg ntíi níme bébélé. Bénóné’áá mmwε mé e’ké ní dyad nkuu ne mūte ábel béwúu mó.

²⁵ Bon nkuu nhóg Səəle ábē bembapεε bēntēd mó, béhé mó á elón-tē, bēbídéd mó á epən é eséd bé e’ké ábe bēnləhned dyad, bon bésūdēd mó ámbíd e ebwóg.

Səəle atimé ámbíd á Jerusalem

26 Σοολε ankĕ á Jerusalem. Ade ápédé áwed, anwanén aá móbê ne bad ábe bédúbpé Yesue bonj ábê bad bébáá'áá mó áyāle bénkëndúbéé bán mómpē adúbpé Yesue.

27 Hée Banabase áchĕngĕ mó á ekáá bonj ákeené mó wĕe bembapĕe bé nlomag. Anchemtéd bó áte ngáne Σοολε ányíné Sǎngwĕé á ndóg-te á nzii ne chĕm éche Sǎngwĕé álángé mó. Anláá-'ε bó ngáne Σοολε álángé'áá bad mam tĕngene Yesue á Damaskos ésebán abáa' dyamdyam.

28 Né-óó, Σοολε ambé ne bó, ákag mebwóg mésyāāl á Jerusalem ákalé' nkalanj ní bwám á đin áde Sǎngwĕé ésebán abáa' dyamdyam.

29 Akǎnlé'áá káĕhne bad bé Israel ábe béhóbé'áá ehób é Grikiá áswantán-ne ne bó. Dóó bébóótédé nzii ahĕd áwúu mó.

30 Ade bad ábe bédúbpé Yesue básǎnténé bán béhede Σοολε awúu, béntéd mó básyagnéd mó á dyad á Kaisaria bonj bélómē mó á dyad á Tásus.

31 Né-óó, ene pónde esyāāl bad ábe béndúbē Yesue á mbwóg e Judeya esyāāl, á Galilia ne á Samaria bémbē ne nsan, béwǎj-'ε mbwóg ní Dyǎb áte nĕ ábĕl béwúú áte, Edáádĕj éche Esáá éwǎngān-ne bó.

Petro akii a myad mé Lida ne Jopa

32 Petro akagé'áá mbwóg áte esyāāl. Ebédé pónde póg eche ákíí bad bé Dyǎb ábe bébédé á dyad á Lida aleled.

33 Ade ápédé áwed, antán mod awĕ béchǎgĕé bán Aniesĕ. Esǎj é mekuu énwĕ mó, áťimĕn ndáb mwĕ waam.

34 Petro anláá mó aá, "A-Anies, Yesu Krĭstĕá áđid wĕ bwám hén bǎob. Pádé ásĕ énebe ádonj anǎn." Abwǎg-ábwǎg Aniesĕ ampádé ásĕ.

35 Ade bad básyāāl ábe bédyĕé'áá á Lida ne Sharǎn bényíné née ane mod ádyĕé bwám, bĕmbootéd Sǎngú Yesue adúbe.

36 Mwaád nhóg abédé á dyad á Jopa awĕ béchǎgĕ'áá bán Tabitaa, andúbé Yesue. (Đin á Tabitaa á ehób é Grikiá áđii bán Đokase nédĕ e'sél.) A alongé áđĕ ásyāāl mbonj mó ne móó ábĕláá áwǎngān-ne betóótókĕ bé bad.

37 Mmĕ mesú-'óó, ankwĕ nkole awĕ-'ε. Bĕnwobé mó ndim bétéd mó bébānĕ á tonj e ndáb echĕ ebédé ámĭn.

38 Bǎob-pǎó dyad á Jopa dénkĕnchabnédté dyad á Lida áyāl. Né-óó, áde bad ábe bédúbpé Yesue béwógé bán Petro adé á Lida, bĕnlǎm bad bébe áwĕ, ne mechǎngĕ nĕn bán, "Sǎn hyǎg á mehélĕ-te."

39 Né-óó Petro ambonjsĕn, bǎóbǎó bĕkĕ-'ε. Ade ápédé áwed, bĕnchǎgnéd mó á tonj e ndáb eche ebédé ámĭn. Bekúd bé bebaád bĕnlǎjnéd mó, béchyĕé', bĕlǔmtĕ-'ε mó mbóté ne nkobe níme Đokase ámbanjdédté bó áde ábédé á alongé.

40 Petro ambídéd bó moosyáál á ebwóg, akóg mebóbón ǎbootéd-te akáne. Dóó ákúnné yǎl á ndim bon ǎhóbé aá, “A-Tabita, pádé ásē!” Tabitaa andibé mǐd áte. Anyín áde anyíné Petro, ampádé ásē.

41 Petro ansǎd ekáá, awónǵén ǎnyen mó ásē. Dóó áchénlé bad ǎbe béndūbē Yesue, ne bekúd bé bebaád ǎbe bémbē áhed, bon ǎlūmtē bó Tabitaa áde ádíí á alonǵé.

42 Mmén nkalan mēnkanléd á dyad á Jopa áte ásyāāl a etún é pónǵé, ekud é bad édúbé-’ε Sǎnǵú Yesue.

43 Petro andyεé á Jopa nguse é e’pun. Andyεé á ndáb e mod awē abelé’áá nsón mé e’kob é’ nyam, awē béchágé’áá bán Simone.

10

Petro akii wée mod awē eésē mod a Israel

1 Mod a Roma nhóg abédé á dyad a Kaisaria bán Koneliosε. Akámlánnáá echoǵ é mbwókel e sánze échē béchágé’áá bán, “Echoǵ é mbwókel e sánze é Italia.”

2 Koneliosε abédé mod awē ahídé’áá mekan mé Dyōb ámbíd. Mwēn ne eche ndáb esyāál bébénlé’áá Dyōb. Ansálé ekáá áte, áwōǵān betóótōkē bé bad bé Israel, ákannē-’ε pónǵé ésyāāl.

3 Ebédé dyam ngǎǵ éláán müte nhóg, anyín ndóg. A ndóg-te wē ankōǵ ángel e Dyōb anyín. Enchǵ mó aá, “A-Konelios.”

4 Annon ángel ne chóǵ, ne mbwóg, bon ǎsεdté nén aá, “A-Sǎn, cheé édé?” Ángel enkwentén mó aá “Dyōb áwógé nímōǵ mekáne, anyíné-’ε ǎbōǵ e’bon bé nlém. Adé-’ε mbonǵsén ákwentén wε mekáne.

5 Bóob-póó, lóm bad á Jopa, békē béchéle mod nhóg awē dǐn ádíí mó bán Simon awē béchǵεé bán Petro.

6 Adé nken á ndáb e mod nhóg awē akǐnte’ e’kob é’ nyam awe béchǵεé bán, Simone. Simone ne adyεε’ á nkǵ mé edǐb é nkǵé.”

7 Dóó ángel eched éhǐdté, bon Koneliosε áchēnlē ǎbe bembǎlede bé ndáb bébe, ne sánze póg échē chómpē ehídé’áá mekan mé Dyōb ámbíd, ebé-’ε sánze échē enóné’áá Koneliosε.

8 Alǎngé-’áá bó dyam ádē ǎbénlédé, alóm-me bó á Jopa.

9 Ade békǵké, née bǐn é’sǎngé, áde békǵwógé apε á Jopa, Petro anchógé á ndáb mǐn ákáne. Nē abédé dyam kǎd.

10 Nzaa enkób mó, ádǎǵ-’ε ndyééd adyé. Ade bébonǵsanné ndyééd, anyín ndóg.

11 Anyín ngáne ngob e dyōb énédnédé. Chǵm émbíd nēǵgáne sǎǵkalaa a abad, ébé née béchǎǵgé dó mekéb méniin, básudté dó ásē.

12 A abad-tē wē, ndǐn é nyam ésyāāl émbē áwēd-te; éche ékεene’ mekuu méniin, éche édole abum ásē ne menon mé

ahín. ¹³ Hée áwógé ehóǒb élanǵe mó nén “A-Petro, syəá ásē, éwúu échén nyam, édyág.”

¹⁴ Boŋ Petro anhóǒb aá, “A-Sán, meéhēlēē se níbēl ene ndín e dyam. Meedyédéé chǒmchǒm mbéd éche mbéndé éhóǒb aá béedyág, ké’ε éche éesáa á’sō é’ Dyǒb.” *

¹⁵ Echē ehóǒb émbād mó aláa nén aá, “Weetédé chǒm ké ehóg éche Dyǒb áhóǒb aá ésáa, wεé éesáa’é.”

¹⁶ Nén dēmbenléd ngen éláán. Dóǒ bétímné áǒǒ abad ámbíd ádyǒb.

¹⁷ Petro adolé’áá áte ábíi chǒm éche ene ndóg élúmtéé. Ene pónǒǒ dǒǒ bad ábe Kǒneliǒse ánlǒmmē bédíbté wée ndáb eche Simǒne édíi. Bényēēm á mmwε mé e’ké.

¹⁸ Hée béléǒpéé ehóǒb bánken, “Nken adé áte wē awē béchǒǵéé Simǒn Petro-γε?”

¹⁹ Ade Petro áǒǒǒ áǒǒǒ áte áǒǒǒten chǒm éche ndóg élúmtéé dǒǒ Edǒǒǒǒ éche Esáa élanǵéé mó aá, “Wóǵlén! Bad béláán bépéǒǒǒ, béhede wε.

²⁰ Né-ǒǒ lǒǒd yǒl, ésud á ndáb mín, weebáá bó ahíd áyǒle mεé nlǒmé bó.”

²¹ Né-ǒǒ, Petro ansǒǒd ásē, áke atán áǒǒ bad, álanǵē bó aá, “Mεé ndé ane mod awē nyéhedeé. Cheé épíǒǒǒ nyé hén?”

²² Béntímtén mó bán, “Mod ambáá a sánze, Kǒneliǒse móǒ alómé sé. Adíi mod a bwám awē abenle Dyǒb. Bad bé Israel básyǒǒǒǒ-lε bébage mó edúbé éche échábé ámín. Ángel e Dyǒb élanǵé mó nén aá álébe wε áwē ndáb, áǒǒ nén áwóg dyam áǒǒ étǒǒǒǒǒ mó aláa.”

²³ Petro awógé-’áá nē, asóléd bó á ndáb, áǒǒ-’ε bó e’noŋ.† Boŋ Petro ansóléd áǒǒ bad á ndáb kénéε bééǒǒǒǒǒ bad bé Israel. Néε bíǒ é’sánǵé, Petro anlǒǒd yǒl, ahíd áǒǒ bad. Nguse é bad ábe bédúǒǒǒǒ Yesuε á Jopa bóǒǒǒǒǒ bēnwóǒn bó.

²⁴ Epun ehóg ámbíd e nē, Petro bémǒǒǒ á Kaisaria. Kǒneliǒse mwēn, áǒǒ abum á ndáb, ne áǒǒ besǒn bé eǒǒǒǒǒ áǒǒ ánlēǒǒǒǒ, básíné’áá Petro bó.

²⁵ Ade Petro áhedeé asól á ndáb, Kǒneliǒse ankē mó atán, ákwε mó á mekuu, ábwāām-mε ásē áǒǒ mó edúbé.

²⁶ Boŋ Petro annyen mó ásē ahóǒb aá, “Tyéém ámín. Méǒǒǒǒǒ ndíi moonyoŋ ngēn.”

²⁷ Petro ambé ákanlé Kǒneliǒse áǒǒ básóléé á ndáb-te. Antán néε ndun e mod éláǒǒǒǒǒ á ndáb-te.

²⁸ Hée álanǵéé bó nén aá, “Nyé bēn nyébíi bwám nén bán edé mod a Israel mbéndé áwoon mod awē eésǒ mod a Israel ké’ε áǒǒǒ áwē ndáb. Boŋ Dyǒb álúmté mε nén aá meéchǒǒǒǒǒ modmod mεé adé mod awē eesáa ké’ε néε mod awē adé mbinde á’sō é’ Dyǒb.

* **10:14** Bad bé Israel bēnwōŋ mbéndé éche énkēmbǒ bó kunze áǒǒǒǒǒ dǒǒǒǒǒ e boŋwē. † **10:23** Bad bé Israel báséǒǒǒǒǒ-’áá mod awē eésǒ mod a Israel áwáb ndáb.

29 Né-ɔ́, áde élóme me achəg mempadé ásē ábwōg-ábwōg, menkênhóbpé meé méehyaá. Bɔɔb-pɔ́, nsɛdte wɛ, cheé ékáká boŋ élóme me achəg?”

30 Hée Kɔneliɔse ákwɛntanné mó aá, “Sú éláán chii, née bɔɔb, nkánné’áá áwɛm ndáb-te á ngəŋ éláán é’ m̀ute. Dóo mod awé awáá mesan nímě mémwaa’ áte átyéémé me á’sō-te táléd.

31 Boŋ áhɔbē aá, ‘A-Kɔneliɔs, Dyɔb áwógé wɛ mekáne, ányíné-’ɛ ábɔŋ e’boŋ bé nlém.

32 Lóm mod á Jopa, áke áchéle Simɔne awé béchəgɛé bán Petro. Adé nken á ndáb wée mod nhóg awé akínte’ e’kob é’ nyam awé béchəgɛé bán Simɔne. Simɔne ne adyɛɛ’ á nkəg mé edib é nkwě.’

33 Né-ɔ́ menlóm wɛ atéd ábwōg-ábwōg. Ebelé-’ɛ bwám ngáne épédé. Bɔɔb-pɔ́ sé moosyáál sédé hén, Dyɔb ádé-’ɛ ne syánē. Sêsine’ áwóg dyam ké ahéé áde Sán Dyɔbe álánge wɛ aá éláa sé.”

Petro akánlé Kɔneliɔse nkalaŋ ní bwám

34 Dóo Petro áhédé póle á nsəl aá, “Bɔɔb dóo mbíí meé Dyɔb átédé moosyáál nyaa póg.

35 Akobe kénzée awé abage mó edúbé awé abele-’ɛ mekan níme métəŋgéné, ké alon áhéé ane mod ábídté.

36 Nyébíí nkalaŋ níme Dyɔb dénlómɛɛ bad bé Israel. Mmē nkalaŋ mbédée təŋgene ákal nkalaŋ ní bwám mé nsan níme nípédé mbwiined ne Yesu Krístə. Mó adé Səŋgwée á moosyáál.

37 Nyébíí-’ɛ dyam áde dɛmbɛnléd mbwóg e Judeya áte esyáál mbooted ne á Galilia. Nén dɛmbē áde Jɔne ámáá bad aláa təŋgene edusen.

38 Nyébíí nén bán Dyɔb dénwōgɛd Yesuɛ, mod a Nazaret, ábe mó Edáádəŋ éche Esáá ábē-’ɛ mó ngine. Yesuɛ akagé’áá hóm tée ábelé mboŋ. Ngáne Dyɔb dɛmbē-’áá ne mó, adidé’áá bad bésyáál ábe bɛmbē ásē e ngine e Satan bwám.

39 Sé bèn sényinné mekan mésyáál níme ámbɛnlé á alon á bad bé Israel ne á Jerusalem díd. Bénwūū mó, abome áde bɛmboméé mó á awōg.

40 Boŋ Dyɔb dɛmpuúd mó ámbíd e e’pun é’láán, ábel-lɛ bad bényín mó.

41 Saké bad bésyáál bényín-ne mó. Bad ábe Dyɔb dɛmmadté apwɛd, bóo bényín mó. Nédé sé ábe sɛndyé ndyééd sɛmwé-’ɛ mmítéd ne mó.

42 Anlyəgtén sé aá sékanle bad nkalaŋ ní bwám, sébide-’ɛ mbón nén bán móo módē Ane awé Dyɔb ápwédé, ákaad bad ábe bédé á alonje ne ábe bɛwédé.

43 Bekal bé’dáádəŋ bésyáál bɛnhɔb təŋgene mó bán, mod ké ahéé awé adúbpé mó, Dyɔb délagsén mó mbéb. Nén dɛbɛnléd á ngine e áde díŋ.”

44 Ade Petro ádíi áhóbéé nê, Edəəðəŋ éche Esáá ênsüd ásē, épī moosyáál awě áwóglánnáá nímê nkalan.

45 Bad bé Israel ábe béndübē Yesue, ábe bóobe Petro bémbíđ á Jopa bémbe menyáké bwāmbwam ányín nén bán Dyöb ábágé echē nde e Edəəðəŋ éche Esáá káəŋne wée bad ábe béesě bad bé Israel.

46 Bénwōg ngáne béhóbéé mehób mémpēe, bėbagé-’e Dyöb ehúmé. Dóo Petro áhóbéé áá,

47 “Abén bad békúde Edəəðəŋ éche Esáá melemlen ngáne sėmpē sėnkudté. Né-óó, nzé-módé ahele-se ahób áá bėedusán bó ne mendíb?”

48 Hé-’áá áhóbé áá bėdusen bó á đın á Yesu Krıstəə. Dóo ábē bad bėláŋgé mó bán ádyee ne bó nguse é e’pun.

11

Petro ahóbe tãŋgene chõm éche ábélé

1 Bembapēe bé nlomag ne bad bėmpēe ábe bėdúbpe Yesue á mbwōg e Judeya-tē esyáál, bėnwōg bán bad ábe béesě bad bé Israel bómpē bėkóbé eyale é Dyöb.

2 Ade Petro átímé ámbíd á Jerusalem, bad ábe béhóbé’áá bán bėtãŋgéné bad ábe béesě bad bé Israel ayag, bėmbootéd mó ahób bán,

3 “Cheé ékээ böŋ ékäg wée bad ábe béesě bad bé Israel, bad ábe bėeyagē böŋ nyáábō nyėdyāg-ke káəŋne ndyėéd hõm ahóg?”

4 Hé-’áá Petro áhédé nkalan á nsəl, aláá bó mekan mésyāál ngáne mēmbenlédte se á mbooted.

5 “Mbédé á mekáne á dyad á Jopa böŋ rınyınē ndóg. Chõm émbíd á ádyöb nēngáne sãŋkalaa a abad, ébē née bėchãŋgé dó mekéb méniin, bėsudté dó ásē. Bėnsudéd dó áwēm e’só-te.

6 Ade rınóné áwēd-te menyín nyam éche édé á abad-tē, nyam é mehín, nyam éche édole abum, ne menon mé ahín.

7 Hée rıwógé ehób éláŋge me nén áá, ‘A-Petro, syəə ásē, éwúe’ échén nyam, édyág.’

8 Böŋ me-’e menhób meé, ‘A-Sãŋ meéhēlēē-se rıbēl ene ndın e dyam. Chõmchõm éche mbéndé éhóbé áá bėedyāg ké’ e éche éesáa á’sō é’ Dyöb éesālēē me á nsəl mbéd.’

9 Ehób émbíd ádyöb ámpē nén ‘Weetédé’ chõm ké ehóg éche Dyöb áhóbé áá éesáá, wēé éesā’é.’

10 Nén dēmbenléd ngen éláán. Dóo bėtımne chõm ésyāál ádyöb.

11 Ene pónde chèn dóo bad bėláán ábe bėbíde á dyad á Kaisaria ábe bėlómé áwēm, bėpédé á ndáb echē rıdyéé’áá áte.

12 Edəəðəŋ éche Esáá énlā me áá syáábō sékag, áá meebáá bó ahíd. Abē bad ntóob ábe bėdúbpe Krıstəə ábe bėbíde á Jopa

bómpē bēnhīd me á Kaisaria. Syāābō moosyāál sēnkĕ sēsól á ndáb wĕε Kōneliōse.

¹³ Kōneliōse anláá sé ngáne anyíné ángel etyéémé áwe ndáb boŋ ene ángel eláá mós aá, 'Lóm mod á Jopa áke áchag mod awĕ mīn mésyāāl médíí bán Simōn Petro.

¹⁴ Nzé apedé ālāā nyé pále eche ēbĕl boŋ Dyōb āsōŋ ádōŋ alongé, āsōŋ-ε ádōŋ abum á ndáb.'

¹⁵ Ambīd enĕ, mboótédé-'aá dyam ahób, Edāádəŋ éche Esáá épiidé bós melemlen nēŋgáne ĕmpíí'é sé á mbooted.

¹⁶ Dōó ríkamténé dyam áde Sāŋgwéé ánhōbpē. Anhób aá, 'ŋone adūsánnáá bad ne mendīb boŋ bédusén nyé ne Edāádəŋ éche Esáá.'

¹⁷ Enyínnad nén bán Dyōb ábágé ábén bad ábe béesĕ bad bé Israel melemlen me nde míme ámbĕé syánĕ áde dédúbpe Sāŋgú Yesu Krīstə. Nzéé-ō rídíí ákōŋ ntii rí Dyōb?"

¹⁸ Ade bēwógé nĕ, bēnsōg Petro mekan ahób áyāl, bēbootéd Dyōb aken. Béhóbé'áá bán, "Dyōb ábágé kóōŋne bad ábe béesĕ bad bé Israel etál átede mímab mbéb átimen Dyōb, ákud-te alongé áde déemaá'."

Mwembé mboótédé á dyad á Antyoŋ

¹⁹ Bōob-pōó, áde bēwúú Stefanuse, bad ábe bēmpāŋtĕd áte áyāle metake míme békúdáá, bós donŋe á bad bēnkĕ kóōŋse á Fonisia, donŋe ákĕ á Saiprus, ábíníí-ε békĕ á Antyoŋ. Békágé'áá, bėkanlé dásō bad bé Israel bēnpen nkalaŋ ní bwām.

²⁰ Boŋ bad bēmpĕe ábe béndúbĕ Yesue ábe bėmbīd á myad mé Saiprus ne Sirine, bēnkĕ á Antyoŋ, bėkanlé kóōŋne bad bé Grikia, bēlāŋĕ-ε bós nkalaŋ ní bwām tŋŋene Sāŋgú Yesue.

²¹ Ngíne e Sāŋgú embé ne bós. Ndun e mod endúbe, étīmĕn-ne Sāŋgwéé.

²² Mmĕ myaŋgó mēmpĕ á metúu mé bad bé mwembé ní Jerusalem. Né-ōó, bēnlōm Banabase á dyad á Antyoŋ áke dényīn bós áwed.

²³ Ade ápedé áwed boŋ anyín ngáne Dyōb ánámté bad, anwóg menyīŋge, ambĕ-ε bós elébé aá bēhíde' Sāŋgwéé ne nlém nhóg.

²⁴ Banabase abédĕe mod a bwām, Edāádəŋ éche Esáá émbĕ ne mós, adúbe dénwūū-ε mós áte bwāmbwam, ekud é bad-te endúbĕ.

²⁵ Dōó Banabase ákíí á dyad á Tasus áhed Sōle.

²⁶ Ade anyíné mós, ampĕén mós á Antyoŋ. Né-ōó á etūn é mwĕ nhóg, bós bad bēbe bėbómé'áá ne bad bé mwembé. Bēn'yāgĕd-te ndun e mod. A Antyoŋ wĕ dōó bésébpé bad ábe bédúbpe Yesue dīn achuu bán Bad bé Krīsto.

²⁷ Mmĕ mesú dĕn, donŋe á bekal bė'dāádəŋ bēnhidé á Jerusalem bėke á Antyoŋ.

²⁸ Bó mod nhóg awě béchágé'áá bán Agabuse antyéém ámín. A ngíne e Edáádəŋ échě Esáá, anhób aá, “Nzaa e ngíne ekwógé apɛ, ɛbɛ-’ɛ nkõŋsɛ-te ńsyā́l.” Nén dɛmbɛnléd-te á pónđé eche Kladios ábédé á nkamlɛn.

²⁹ Bembapɛɛ béntfi nén bán bó mod téé bɛ́lõmɛ nwõŋgen wɛɛ bad ábe bédúbpe Yesue á mbwóg e Judeya ngáne bó mod téé áhenlé akud.

³⁰ Nê dɛn-naá bɛmbɛnlé. Bɛnlád mɔné, bɛlómén Banabase bó Səal ábe wɛɛ belyáged bé mwembé.

12

Hɛɔde ádli apiinad bad ábe bédúbpe metake

¹ Bɛnben ne ene pónđé chɛn, kəŋ Hɛɔde ambootéd donje á bad bé mwembé ahé á meséb.

² Ambɛ́l bɛnkõb Jemse, Jɔne mwānyəŋ, bɛwúén mó nkwaté.

³ Ade ányíne nén aá nê áwógté bad bé Israel menyinje, ankě á'sõ, ábel békób Petro. Nén dɛmbɛnléd á pónđé e Ngande e Ewele é Ngɛn.

⁴ Ade bémáá Petro akób, anlóm mó á mbwóg. Bɛmbané e'choŋ é' sánze é'niin ánɔn mó. Echoŋ téé énwõŋ sánze éniin. Hɛɔde anwõŋ mewɛmtɛn ákáad mó á'sõ é' mbwóg nzé Ngande e Nnyíme ámín etómé.

⁵ Né-ɔ́ bɛmbane Petro á mbwóg. Boŋ bad békánné'áá Dyõb ngíne ngíne áyál eché.

Angel ebídté Petro á mbwóg

⁶ Hɛɔde ahedé'áá Petro apɛɛn á'sõ é' bad mbwembwɛ. Mmɛ nkuu mɛn nime Hɛɔde ánwõŋgɛ mewɛmtɛn ápɛɛn Petro á'sõ é' bad chǎn ábíní, Petro akúné'áá áfinté e sánze ébe. Bɛnhɛ mó bengɔbɛngɔbɛ pɛd ébe, sánze émpɛe ébe énoné mmwɛ ń ndáb e mbwóg.

⁷ Dóo ángɛl e Sǎngú ébídé tǎléd, ndáb e mbwóg ɛpɛné áte. Angel ne enságéd Petro á ekǎgél, ényem mó ásɛ, élan̄gɛ mó aá, “Pádé ásɛ á mehélé-te.” Abwōg-ábwōg bengɔbɛngɔbɛ bɛnhunnéd mó á mekáá.

⁸ Dóo ángɛl élan̄gɛé mó aá, “Wéd ngáá atád, étád-te nkɔɔd mé metámbé.” Petro ambɛ́l áned. Dóo ángɛl élan̄gɛé mó aá, “Hɛ mbóté á yǎl, éhíde mɛ.”

⁹ Petro anhíd chó, bɛbíd á ndáb e mbwóg. Boŋ kénê enkɛmbí'ɛ ké dyam áde ángɛl ébɛléé dɛn ákoo abɛnléd. Anwémɛtɛn aá mónyíne' ndóg.

¹⁰ Bɛntõm echoŋ e sánze é'só ámín, bétõm-me éche élon̄téné é'be káŋ ne á asóg bɛmpě á mmwɛ mé e'ké bé e'kii nímě mbídé'áá á dyad-té. Nsəl mé e'ké mɛndibnéd ne mó mwɛn. Hɛɛ bɛbídé boŋ bɛhídɛ nzii. Ade békagké nê dɛn dóo ángɛl ne étédte Petro ábwōg-ábwōg.

11 Hée debyéé ápedé Petro bon áhōbē aá, “Bōōb dōō núbíí meé dyam dēn dōō ákoo’ abenled. Sǎngwéé alómé eche ángel, asoó-’ε me á mekáá níme Herode, abelé-’ε mbídé mekan mésyāāl áte níme bad bé Israel bēnwēmtēnnē me abel.”

12 Achemé’áá dyam áde ábenlad ne mós, dōō ákíí á ndáb wéε Maria, awě achyáá Jōn Makose. Ndun e mod enladén áhed békānne’.

13 Ade Petro ápedé ankūm ekob éche édé á ebwōg-te bon mbaledε a mmwaád nhóg bán Rodaa, áhyε ánōné mod awě akume ekob.

14 Anchem Petro ehób. Dó-’aá ne menyiŋge mésyāāl áchādtēnē ekob adibe, atóm mehélé ámbíd á ndáb-te bon áke aláá bad aá, “Petro atyéémé á ebwōg-te.”

15 Bēnlāā mós bán, “Epag mǎn!” Bon ambé álāngē bó aá chōm éche móhóbéé édé mbále. Dōō bēhóbéé bán, “Né eche ángel chó edé.”

16 Ade nímén mésyāāl mébenladté Petro ambé ákumé’ ekob. Káāhne á asóg bēndíbé ekob. Bényíné-’aá mós, yǎl ekóm bó áte bwāmbwam.

17 Ampebtén bó ekáá aá bēlām ehób, bon álūmtē bó áte ngáne Sǎngwéé ábídte mós á mbwōg. Anláá bó aá, “Nyéláa Jemse ne bad ábíníí ábe bómpē bédúbpé Yesuε nímén mekan.” Dōō átédte bó bon ákag hōm démpēe.

18 Ade bǎn é’sǎnggé, sánze éche énoné’áá Petro émpuutéd á mewēmtēn bwāmbwam áyāle bēnkēmbíí’ε chōm éche ébēnlédé Petro.

19 Herode anlóm bad aá bēhed mós bon bēnkēnhēnlé mós anyín. Hée ákáádté échē sánze bon ábagé mbakú aá bēwúu bó. Ade nímén mésyāāl métómé Herode ansyōá á Judeya áke ádyēē á Kaisaria á esóŋ é pōndé.

Herode awédé

20 Ene pōndé Herode anwóón bad bé myad mé Tirε ne Sidōn meliŋgá níme méchábé ámín. Né-ōó, bad bēmbíd nímmé myad mébe áke dényín mós. Mod awě bēnsēbēē ake détan ábel bóōbe kēŋ bétim ásē abédéε Blastuε. Blastuε abédéε mbaledε á ndáb e kēŋ. Bēmbel nē áyāle á alon wéε Herode dōō nímbab medyé mébídé’áá.

21 Epun éche Herode ántǎí’ε épédé-’aá áte, awáá megombe mé kēŋ, ádyēē atii dé nkamlēn bon ábootéd bó mam aláa.

22 Ade ámáá ahób, ábē bad bēmbootéd abón bán, “Dyōb dēn dōō áhóbe’ saké moonyon.”

23 Abwōg-ábwōg ángel e Sǎngú embēl Herode ankwě nkole áyāle enkēmbaá Dyōb edúbé. E’ken bé abum bēndyē mós áte, awé-’ε.

24 Eyale é Dyōb chó-’ε émbē ékanláád ékag á’sō.

25 Banabase bó Sōal bēmmād nímbab nsón bēhídē-’ε á Jerusalem. Ade bēhidtéé, bēnwālē Jōn Makose áyāl.

13

*Edǎǎdǎŋ éche Esáá épwédé,
bélómé-'ε Banabase bó Paale*

¹ A mwembé mé Antyɔg, donge dé bekal bé'dǎǎdǎŋ ne bemeléede bébéde áwed. Abê bad bébédeε Banabase, Simione (awe béchágé'áá bán Ehíndeε), Lusioεε (awe ambíd á Sirine), Manahene (awe bó Ngómenaa Herode békwógé hǒm ahóg) ne Sɔǎle.

² A pónde echê bébenléε Sǎŋgwéé bédidé-'ε yǎl nzaa á mekáne-tê, dǎǎ Edǎǎdǎŋ éche Esáá élanǵeé bó nén aá, “Nyébanned me Banabase bó Sɔǎl ábel bonj bébele me nsón míme nǵpwédé bó meé bébel.”

³ Abê bekal bé'dǎǎdǎŋ ne bemeléede bénkǎnē, bédíd-te yǎl nzaa á mekáne-tê, bébán Banabase bó Sɔǎl mekáá á nló bonj bélómē bó bán békag.

*Banabase bó Paal bétáné
nkum-é-ngan, Elimase*

⁴ Né-ɔǎ, Edǎǎdǎŋ éche Esáá énlǒm Banabase bó Paale. Dǎǎ békíí á dyad á Selusia. Ahed-taá bésyǎŋgé bonj békǎg á mbwóg e Saiprus eche mendíb mélǎŋnéde.

⁵ Ade bépédé á dyad á Salamis, békálé'áá eyale é Dyǒb á ndáb é mekáne. Bénwálé Jǎn Makɔεε áyǎl áwǎŋgen bó.

⁶ Bēnkě áde alonj áte áde mendíb mélǎŋnéde kǎǎŋ bépē á dyad á Pafɔs. Ade bépédé áhed, béntǎn mod a ngan nhóg awě béchágé'áá bán Báá Yesu. Abédéε mod a Israel awě anchǎg yǎl aá módíi nkal é'dǎǎdǎŋ a Dyǒb.

⁷ Báá Yesuε abédéε nsón a echonj awě Segyus Paoluse. Segyus Paoluse mó abédé nkamlene a ene mbwóg echê mendíb ménlǎŋnédté. Abédéε mod awě anwǎŋ debyéé bwǎmbwam. Ane ngómenaa anchélé Banabase bó Sɔǎl áyǎle ahedé'áá eyale é Dyǒb awóg.

⁸ Bonj anén mod awě dǎn démbēē á ehób é Grikia bán Elimase enkénháá bó etál. Ahedé'áá aá nkamlene a mbwóg eedúbpé nkalanj mí bwám.

⁹ Dǎǎ Sɔǎle awě béchágé'áá ámpē bán Paale, ngáne ánlǒnnē ne Edǎǎdǎŋ éche Esáá, ánné ane mod a nganj á mǐd-te,

¹⁰ bonj áhǎbē aá, “A-mwǎn a Satan! Ekɔǎ dyam ké ahéé áde áde bwám. Mwane mé mbéb mwēn ne mwēn-εé rǎlóné we áte, Pónde ésyǎǎl ebélé éhedé wēε móhǎŋlǎn mbále eche Sǎŋgwéé mótimeé chó metóm.

¹¹ Sǎŋgú Dyǒbe ákǎgsēn we bǎǎb nén dēn. Wěkwě ndím, wéenyínénné-'ε á esónj é pónde.” Abwǎg-ábwǎg Elimase anwóg nēŋgáne mbag ékwédé mó á mǐd-te, ábootéd-te ahyóm áhed mod awe áchǎǎ mó á ekáá.

¹² Ade ngómenaa ányíne dyam áde ábénlédé, andúbé Yesue. Yǎl enkóm mó áte bwámbwam áyāl e ayáge áde Paale bó Banabase béyágté'áá tǎngene Sǎngú Yesue.

*Paale bó Banabase bépédé
á dyad á Antyɔg*

¹³ Paale bóɔbe baáb bénsǎl a Stíma a Pafɔs béke káǎn bépē á dyad á Pega á mbwóg e Pamfilia. Boŋ Jɔn Makɔse anlyág bó áwed asú mó ámbíd á Jerusalem.

¹⁴ Běnsyǎá á Pega bépē á dyad á Antyɔg á alon á Pisidia. A mbwɛ-mé-nkóme-áte, bėnkě á ndáb e mekáne bėdyēē áse.

¹⁵ Bėnwɔg nēe bėláá eped á kálag e mbéndé eche Mosee ne á kálag e metelag mé bekal bė'dǎǎdǎn. Ade bėmáá alǎn dǎo belyáged bė ndáb e mekáne bėlébpeé Paale bó Banabase nén bán, "A-baányan, nzé nyėwóó pǎle echė eėwėd bad nlém á abum, nyėhób chǎ."

¹⁶ Dǎo Paale átyéémé ámín, apebtán bó ekáá aá bėlám ehób, boŋ abootéd dyam ahób.

Anhób aá, "A-baányan bė Israel ne bad bėmpēe ábe nyédé hén bǎb ábe nyėbenle Dyɔb, nyėwǔglen me.

¹⁷ Dyɔb á bad bė Israel dėmpwėd ábėd betaa ábēl-le ábē bad bėbūū áte á pǎndé eche bėbėdé nēe beken á alon á Egipto. Ambíd enē, ambenléd eche ngíne echė echabé ámín ábíded bó a Egipto.

¹⁸ A etún é móom mé mwě méniin, anwesén bó á ehyáŋge.

¹⁹ Dyɔb dėmbėbėd melon saámbé á ndǎb e Kanahan, ábē-ε echǎb ndǎb wée ábē bad.

²⁰ Mmén mésyǎāl mėmbenléd á etún é dyam mbwókɛl e mwě éniin ne móom mé mwě métáan. Ambíd enén, Dyɔb dėmbě bó bad ábe bėkǎǎdtė káǎne á pǎndé echė nkal é'dǎǎdǎn Samwɛle.

²¹ Ade bėhėdé kǎn, Dyɔb dėmbě bó Sǎɔle, mwǎn awe Kishe. Ambíd á túmbé e Benjamin, abėdėe kǎn á etún e móom mé mwě méniin.

²² Dǎo Dyɔb áhúdé Sǎɔle á atii. Ahúdé-'aá mó, átimėd Dabide. Anhób tǎngene Dabide aá, 'Nkudé nyaa e mod eche rídǎá, Dabide, mwǎn awe Jesɛ. Adii mod awė ábēl mam mésyǎāl míme níhedéé mēé ábēl.'

²³ Yesue mó-ε awė abídé á nchyáátén míme Dabide móǎ Dyɔb dėmbenlė Nsoode a bad bė Israel, ngáne ánhǎbpē aá móǎbēl.

²⁴ Byánán Yesue ábootéd míme nsón, Jɔne áláŋgé'áá bad bė Israel aá bėkunned mbíd, bėtėde mímab mbėb, bėkud-te edusen.

²⁵ Ade Jɔne ákwógé míme nsón amad, ansėdéd bad aáken, 'Nzé-módé nyėwėmténé bán ndé. Saké me ndé ane awė nyésinėé. Nyénǎne', Ahús' ámbíd echėm, mmėn meėkwognedėe áhune mó metámbé á mekuu.' "

26 Paale ambád ahób aá, “A-baányan bé mbyaa níme Abrahamε ne bad ábe bébenle Dyöb hén bəəb, syánē-εε bélómmé nímén nkalan mé e’soóson.

27 Bad ábe bédyéé’áá á Jerusalem ne ábab belyáged bénkembíí’é bán Yesue móə adé Nsoode. Bénkénsóŋtén-naá metelag mé bekal bé’dəədəŋ níme beláá’áá á mbwe-mé-
nkóme-áte téé. Kénê bēmbēl mekan níme bekal bé edəədəŋ bēnhəbpē ménlōn, ahób áde bēnhəbpē bán bēwúu Yesue.

28 Kénεε bénkēnkudté nzoŋ echē bētōmēdtē mbakú nén bán atəŋgéné awé, bēnlāā Payledε bán ábel bēwúu Yesue.

29 Ade bémáá mekan mésyāā abel ngáne méténlédé á kálag e Dyöb təŋgene mó, bēnsudéd mó á awəg, bēbānē mó á soŋ-tē.

30 Boŋ Dyöb dēmpuúd mó. Ambíd e nê,

31 anlúméd yəl ngen ne ngen wéε bad ábe bəəbəə bēnwōŋ bootya á Galilia əpε á Jerusalem. Bəəb ábē bad bəə bēkanle’ bad bé Israel dyam áde bényinnē.

32 Bəəb-pəə nímén nkalan ní bwám móə sépínédé nyé. Mmē nkalan nídí nén bán dyam áde Dyöb dénhəbpē aá móəbē ábəd betaa alónté dó ne syánē.

33 Alónté dyam áde ánhəbpē ne syánē awē dedé nchyaátén nímāb, apuud áde ápúúdté Yesue. Né-’aá éténlédé á kálag e Ngəse e Dyöb echē elónténé ébe bán,
‘Edii awem mwān,
chii ndii Sóó.’

34 Dyöb dēmpuúd mó ésebán atime ámbíd á ndəəb se ábəə.
Dyöb dénhəb təŋgene nê aá,
‘Měbē wε nnam ní ngəŋgú, níme méehidté ásē, níme ménhəbpē
mεé mēbē kəŋ Dabide.’

35 Né-’aá áhóbé pəd empée wéε éténlédé bán,
‘Wéekwənténné wéé awōŋ mbəledε awē abenle wε ne nlém
nhóg ábəə á soŋ-tē.’

36 Debíí nén bán áde kəŋ Dabide ábédé á alongé, abēnlé’áá Dyöb ngáne Dyöb áhédé’áá. Ambíd e nê, anwé, belímé mó wéε bēnlīmēē ábē betaa, ábəə-’ε.

37 Boŋ ane awē Dyöb dēmpuúdté, enkēmbəə’ε.

38 Bəəb-pəə, a-baányan, nyétəŋgéné abíi bwám nén bán, Yesue mó akəə boŋ bēkanlé nyé bán Dyöb álagsan bad mbéb.

39 Nyébíi-’ε nén bán kénzée awē adúbpe mó akəəbnédé á’sə é’ Dyöb née mod awē atəŋgéné. Mbéndé e Mosε eéhele’aá-sε ébel ákəəbnéd.

40 Né-əə, nyétéd pónde ábel boŋ dyam dé ebébtéd áde bekal bé’dəədəŋ bēnhəbpē déebenláád ne nyé. Bēnhəb bán,

41 ‘Nəné’, nyé bad ábe nyéwele Dyöb! Yəl ékəŋ nyé áte,
nyéewē-’ε,

áyəle nén, dyam áde mébenlé nímén mesú,

ádii dyam áde nyéedúbéé ké mod anlúméd nyé áte.’ ”

42 Póndé echě Paalε bó Banabasε bébídεé á ndáb e mekáne, bad bénlāā bó bán bépe ámpē á mbwε-mé-nkóme-áte míme rñúé' áhyε déláa bó rímé mekan ámpē.

43 Ade bad bé máá ahide á mekáne, bad bé Israel híin ne bad híin bémpēe ábe bénwōŋ adúbe á bad bé Israel bénhíd Paalε bó Banabasε. Paalε bó Banabasε bēnkālén ábē bad, béwéd-tε bó nlém á abum bán bébē békude rímén nsimé míme Dyōb ábágé bó.

44 A mbwε-mé-nkóme-áte míme mém bādtēn, benben ne baasyāāl ábe bébéde á dyad-tē wē, bēmmaá ámbíd, áhyε déwóg eyale éche Sāŋgwéé.

45 Ade bad bé Israel bényíne ene ndun e mod, kónjí embé bó áte bwāmbwam. Dyam téé áde Paalε áhóbé'áá, béhóbé'áá bán ádíi metóm, béhōbē-'ε mó mekan mé mbéb á yāl.

46 Paalε bó Banabasε bémbē béhōbē bōob ésebán bébáa' dyamdyam. Béhóbé'áá nén bán, "Nyé bad bé Israel nyéε séntāŋgēnnē eyale é Dyōb asébe dé akale. Bōŋ ngáne nyébáá chό áyāl, nyééte-de-'áa yāl néε bad ábe bék wógnédé ákud alongé áde déemaá', né-óó, séēte dé nyé, séke wéε bad ábe béesě bad bé Israel.

47 Dyam áde Dyōb áhóbé áá débél ádíi, nén,
'Mbānné wε néε e'nyínen bé ekíde é' bad ábe béesě bad bé Israel
ábel bōŋ bad bé nkōŋsé bésyāāl békud e'soosōŋ áwōŋ mbíd.' "

48 Ade bad ábe béébéde bad bé Israel béwógé nē, bémbē menyíŋge, békéné-'ε nkalan míme Sāŋgwéé. Bad ábe bép wédnédé nén bán békūd alongé áde déemaá' béndūbē Sāŋgú Yesuε.

49 Moosyāál awě ambé ene pεd e mbwóg anwóg nkalan míme Sāŋgwéé.

50 Bōŋ bad bé Israel bēnkōn baám bāá bé dyad ne bebaád bémbáá ábe bébénlé'áá Dyōb. Béchódé-'áá Paalε bó Banabasε yāl áte, bēnān-ne bó áwab mbwóg.

51 Ade béhédeé áke, bēnkūd ebumbú á mekuu álúmed ábē bad nén bán nkógsen ne bó. Ade bé máá ábel nē bēnkě á dyad á Ekōniom.

52 Bad ábe béndūbē Yesuε á dyad á Antyōg bēnlōn ne menyíŋge bēlōn-ne ne Edāóđəŋ éche Esáá.

14

Nkalan mí bwām mpedé á dyad dé Ekōniom

1 Ade Paalε bó Banabasε bépédé á Ekōniom, bēnkě á ndáb e mekáne. Bēnkāl nkalan míme Yesuε áwed, nyaa echě bad híin bé Israel ne ábe bébéde bad bé Israel béndūbēε Yesuε.

² Boŋ bad bé Israel ábe bénkênkobé adúbe, bénkôn bad ábe béesě bad bé Israel, béhé bó mewêmtɛn mé mbéb áte tâŋgene bad ábe béndübē Yesuε.

³ Paalε bó Banabase bêm bêm áhed, békalé nkalan tâŋgene dyam á bwâm áde Dyöb ábénlé bad ésebán bábáa' dyamdyam. Sánjú Yesuε ambël bénlüméd e'chemléd, bébēlle menyáké hiin, álúmed nén bán mam nímē ábē bembapεε békálé'áá tâŋgene nímē nsimé médé mbále.

⁴ Nkabén mém bē áfinté e bad bé dyad. Donje á bad bēntimén bad bé Israel ábiní'ε bétimēn bembapεε bé nlómag.

⁵ Dóo bad ábe béesě bad bé Israel ne bad bé Israel nchoo ne ábáb benkamlεε bétíídé bán bétagéd Paalε bó Banabase bán bélūm-mε bó meláá.

⁶ Ade Paalε bésóŋténé nê, bēnsöb békē á mbwóg e Likonia bésól á myad mé Listra ne Deε ne abwóg áde ábédé benben.

⁷ Békálé'áá nkalan mí bwâm nímē mebwóg mésyāā.

Mam nime mébénlédé ne Paalε bó Banabase

⁸ Mod abédé á dyad á Listra, mekuu ménwē mó. Nê dóo bēnchyāā'ε mó, eékíi'áa mbéd.

⁹ Ade Paalε ákaléé nkalan mí bwâm, ambé áhed áwōglān. Paalε annyín áá awóó adúbe áá móhele módyēē bwâm, dóo Paalε ánóné mó chóōŋ,

¹⁰ boŋ áchǣgtē ehób ámín áá “Syáó ásē, étyéem ámín.” Ane mod ahebé-'áá ámín, ábootéd-te akε.

¹¹ Ade ndun e mod echě ebédé áhed ényíné dyam áde Paalε ábélé, bēnhē e'saad á ehób é Likonia bán, “Myöb mēsúdé ásē métímé baányon, áhyε dé awōŋgen sé.”

¹² Bēnchǣg Banabase bán mó adé dyöb áde bēchǣgεé bán Zeuεε bēchǣg-kε Paalε bán mó adé dyöb áde bēchǣgεé bán Hεmεε áyāle mó ahóbpé'áá búmā.

¹³ Abón áde bēbénlé'áá dyöb áde bēchǣgεé bán Zeuεε áte ábédé ámbid e dyad. Né-óó, prise awē Zeuεε ampéén nyag ne mbonja á mmwε mé e'ké é' dyad. Ambel nê, áyāle bóóbe ene ndun e mod bēhédé'áá Paalε bó Banabase mendε abε.

¹⁴ Ade Banabase bó Paalε bēwógé dyam áde ábē bad bēhédεé abel, bēnsalted mbóté á yāl, bényǣgéd bésól áfinté e ene ndun e mod bēbōnē bēhōbē bán,

¹⁵ “Cheé ékáá boŋ nyébelé nén? Sémpē sēdíi baányon melemlen ngáne nyéē nyédíi. Sēpedé hén, ákale nyé nkalan mí bwâm nime Yesuε, ábel boŋ nyéchene ábén bwēm ábe béesě dyam dé abelen, nyéhíde Dyöb dé alongé áde áhágé nkoŋ mí mín, ní sé ne edíb e nkwx̄ ne bwēm é'syāā ábe é'dé áwēd-te.

¹⁶ Bóóó Dyöb dēntédé bad bésyāā ábel kéchéé éche bédáá.

17 Boŋ kénê, alúmte e'chemléd nén áá módē, abel áde ábeleé mekan mé bwám. Alómme nyé mbúú echē ebídé ádyōb, ábagé-'ε nyé mbote á pónde eche etáŋgéné. Abage nyé medyé, áwōgtē-'ε nyé menyinŋe."

18 Ké nêŋgáne Paale bó Banabase bénhōbpē nímén mekan mésyāāl, éebédeé bó mwān e akan ákōŋ bad ábe mendε níme béhéde'áá abε.

19 Doŋge á bad bé Israel bémbíd á dyad á Antyōg á mbwóg e Pisidia, bébíd-te á dyad á Ekōniōm bépē á Listra. Béntéd ene ndun e mod nlém á abum, bōōbōo bélúm Paale meláá, bédol mó ásē, bébided mó á dyad-tē ne mewēmtēn nén bán awédé.

20 Boŋ áde bad ábe bédúbpé bépédé boŋ béləŋnéd mó, anhidé ásē átim ámbíd á dyad-tē. Néε bīn é'sáŋgé, dōo bó Banabase békíí á dyad á Debe.

Paale bó Banabase bétíme ámbíd á Antyōg

21 Paale bó Banabase bēnkāl nkalanŋ ní bwám á dyad á Debe, bēmbēl bad hiin bétim bēbé bambapεε ábe Yesue. Ámbíd enē, bēntim ámbíd á myad mé Listra, Ekōniōm ne Antyōg á mbwōg e Pisidia.

22 Hōm ké áhéé áde bēmpεé, báyágté'áá bad ábe bédúbpé Yesue bēwéde-'ε bó nlém á abum, ábel bétyéem á adúbete. Báyágté'áá bó bán "Detáŋgéné metake akud boŋ deésōl á nkamlēn ní Dyōb."

23 Mwembé ké ríhéé níme bēmpεé, bépwédáá bad ábe bélyágte' níme mwembé. Nzé bēnkānē, bédíd-te yāl nzaa á mekáne-tē, bēbē belyáged á mekáá níme Sáŋgwéé awē bésúme nlém á yāl.

24 Ade bémádé mbwóg e Pisidia áte, bēmpē á mbwóg e Pamfilia.

25 Bēnkāl eyale é Dyōb á dyad á Pεga, boŋ bésyōgké á dyad á Atalia.

26 Ahed-taá bésyāŋgé boŋ bēchabpé edib, betimé ámbíd á Antyōg, wéε bēnkānēdtē bó bán nsimé ní Dyōb rilyáged bó áyāle nsón níme bémádé bōob.

27 Ade bépédé á Antyōg, bēnlād bad bé mwembé áte, beláá bó mekan mésyāāl níme Dyōb ábélé mbwiined ne bó. Bēnlāā-'ε bó ngáne Dyōb ánédte nzii echē bad ábe béesē bad bé Israel bédúbpεé Yesue.

28 Bēnkoód-te mwā adyεε áwed ne bad ábe bédúbpé Yesue.

15

Mbom ríkoóbté á Jerusalem ámad ehób á mwembé-te

1 Bad behóg bémbíd á mbwóg e Judeya bépē á Antyoḡ. Bēmbotéd bad ayáged nén bán, “Nzé béeyage mod ngáne mbéndé e Mose éhedéé, né éekudté e’soósonj.”

2 Nén dēmbēl Paale bó Banabase bēswāntánnáá ngine ngine káəḡ bósḡḡó bétíí bán Paale bó Banabase ne nguse é bad émpēe béke á Jerusalem, béke bényín bembapēe bé nlomag ne belyáged bé mwembé tḡḡene ádé atón.

3 Bad bé mwembé bēnlyāgēd bó á nzii. Bēmbwē á mbwóg é Fonisia ne Samaria bēlāḡgé bad ngáne bad ábe béesē bad bé Israel bédúbpé Dyōb. Mmén nkalanj ménwōgēd bad ábe bédúbpé Yesue menyḡḡe.

4 Ade Paale bó Banabase bēpédé á Jerusalem, mwembé míme médé áwed, bembapēe bé nlomag ne belyáged bé mwembé bēnkob bó nken. Paale bó Banabase bēnlāā bó mekan míme Dyōb ábélé mbwiined ne bó.

5 Boḡ doḡḡe á bad ábe bédúbpé Yesue ábe bémbē epepé éche Befarisa bēntyēm ámīn, bēhób bán, “Bétāḡḡéné bad ábe béesē bad bé Israel ábe bédúbpé Yesue ayag, bēláá-’e bó bán bétāḡḡéné mbéndé éche Mosee ahíd.”

6 Dós bembapēe bé nlomag ne belyáged bé mwembé békóbé mbom ānān ádé akan áte.

7 Ade bēlébé aswāntēn dós Petro átyéémé ámīn boḡ áhōbē aá, “A-baányan, édé etún é pōndé bōḡḡ áde Dyōb ápwédé me átínté echēn, ákale bad ábe béesē bad bé Israel nkalanj ní bwām ábel nén bēwōḡ mós bédúbe-’e.

8 Dyōb áde ábíí-’e moosyāál nlém áte, álúmté aá móbage bad ábe béesē bad bé Israel kunze ádúbe, abe áde ábágé bó Edáádəḡ éche Esáá melemlem ngáne ábágé syánē ámpē.

9 Dyōb dénkētédte bó aá bédé nhəḡlén ne syánē ké mwāmpīn. Anlāḡsén bó mbéb áyāle adúbe áde bēnwālē.

10 Bōḡḡ-ḡḡó, cheé ékás boḡ nyéhédé’ Dyōb akəḡ, ápémed bad ábe bédúbpé Yesue nted míme ábēd betaa bēnkēnhēnlé apém míme ké syánē déehelēé apém?

11 Eeboo’ē nē! Dedúbpé dekudé-’e e’soósonj mbwiined ne nsímé míme Sāḡḡú Yesue, melemlem ngáne bómpē békúdé.”

12 Moosyāál anlām ehób bēwōḡlān Banabase bó Paal. Banabase bó Paal békánlé’áá bó e’chemléd ne menyáké míme Dyōb ábélé mbwiined ne bó átínté e bad ábe béesē bad bé Israel.

13 Ade bémádné, dós Jemse áhóbēé aá, “A-baányan, nyéwōḡlən me!

14 Siməne álúmté syánē áte hén bōḡḡ ngáne Dyōb ábootédé ábē e’boḡ bé nlém alúmed wēe bad ábe béesē bad bé Israel, átéd áde átédé bad átínté echáb ábē ábē bad.

15 Nén dēn ábélé e’yale ábē nkal é’dáádəḡ é’lóné. Eténlédé nén bán,

16 ‘Me Sánḡwéé nhóbé mɛé, nzé nén áamáá atóm, mǝpǝ ámpǝ, mǝlɔŋ ndáb echǝ Dabidɛ ámpǝ echǝ empáa.

Mǝlɔŋ chǝm ésyāā́l éche émpǝŋtǝd áte nǝtǝmǝd-tɛ chǝ ngáne énsǝbǝǝ abé.

17 Nǝ débǝ́l bad bé nkǝŋsé bésyāā́l bǝpǝ áwǝm, nǝpwɛdɛ bad ábe béesǝ bad bé Israel ábɛ ábǝm bad. Me Sánḡwéé mɛé nhóbe.

18 Mée mbɛlɛ boŋ nǝmǝn mekan mébyéén se’ bǝód.’ ”

19 Dǝǝ Jemse ákagké á’sǝ aá, “Ne mɛ, nǝmǝm mewǝmtɛn méde nén mɛé deétagtɛ bad ábe béesǝ bad bé Israel ábe bétǝmné Dyǝb.

20 Chǝm éche déttǝŋgéné abel édii átele bǝ kálag nén bán béedyā́g medyé nǝmǝ bǝbágé myǝb mémpǝe néɛ mɛndɛ, áyāle nǝmǝ medyé méésáa’é, bǝékābǝ mesón, bǝedyā́g nyam echǝ bǝésǝlǝǝ nkǝŋ, bǝedyā́g-ke mekií.

21 Debíi nén bán se’ bǝód bǝlāá’áá mbéndé éche Mosɛɛ á ndáb é mekáne á mbwɛ-mé-nkǝme-áte. Békale-’ɛ ábǝ e’yale dyad ne dyad tǝé.”

Béténlɛ bad ábe béesǝ bad bé Israel kálag

22 Dǝǝ bembapɛɛ bé nlǝmag ne belyáged bé mwembé, ne bad bé mwembé bésyāā́l bényíné nén bán ébǝó bán bǝpwɛd bad áttǝnté echáb, bǝlǝm bǝ á Antyǝg nchoo ne Paalɛ bǝ Banabase. Bǝmpwǝd Judase awǝ bǝchágé’áá bán Basabase bǝ Sailas, bǝ bad bǝbɛ ábe belyágté’áá áttǝnté echáb.

23 Kálag eche bǝnlǝmǝnnǝ bǝ á Antyǝg, ebédé nén, “Sé bembapɛɛ bé nlǝmag, ne belyáged bé mwembé, ábɛn baányan, sǝlǝmme nyé melɛntɛn. Nyé ábe nyédé bǝnned ábe nyéésǝ bad bé Israel. Nyé ábe nyédyɛɛ á dyad á Antyǝg ne á mbwǝg é Siria ne Silisia.

24 Sǝsǝŋtǝné nén bán bad behǝg ábe bǝbíde áwǝd, bǝmpǝ áwǝn, bǝpuutád nyé nlǝ áte ne mam nǝmǝ bǝhǝbǝ’áá. Boŋ nyébii nén bán sǝnkǝmbagké bǝ kunze ábel nǝ.

25 Né-ǝǝ, sǝdyɛé ásǝ moosyā́l sǝttíde nén bán ébǝó sǝpwɛd donḡe á bad álǝm bǝ áwǝn. Bǝwoón Paalɛ bǝ Banabase ábe sǝdǝá́ bwāmbwam.

26 Bǝ bad bǝbɛ bǝbagé yǝl ábɛle echɛd Sán Yesu Krǝstǝǝ ésebán bǝbáa’ kwéed.

27 Né-ǝǝ, sǝlǝmme nyé Judase bǝ Sailas, bǝlāā́ nyé melemlem mé mekan nǝmǝ sǝténlɛ nyé.

28 Edǝádǝŋ éche Esáá élyágté sé átti nén sǝétagtɛ nyé ne mekan mémpǝe étǝmɛé nǝmǝn mekan nǝmǝ méde etognén.

29 Nyéedyā́g medyé nǝmǝ bǝbágé myǝb mémpǝe néɛ mɛndɛ, nyéedyā́g mekií, nyéedyā́g nyam ké pǝg echǝ bǝésǝlǝǝ nkǝŋ, nyéékābǝ-’ɛ mesón. Nzé nyéébǝlǝ nǝmǝn mekan né ébǝŋ. Dényǝnne’ ámpǝ.”

³⁰ Ade bémáá ene kálag atel, bényāgēd ábê bad á nzii, béke-
'ε á Antyog. Ade bépédé áwed, bēnlād bad ábe bédúbpé Yesue
bésyāāl áte boŋ bēbε bó kálag.

³¹ Ade ábê bad béléáá ene kálag, bēmbē menyinge
bwāmbwam áyāle nkalan mé e'wéd bé nlém níme mbédé
áwēd-te.

³² Judase bó Sailas bēbédéε bekal bé'dáədəŋ, bēnkalén-ne bó
áyāle e etún é pón dé, bēnhōdēd bó mewēmtən bēwéd-te bó
nlém á abum.

³³ Ade bélébé mwā adyεε áwed, bad ábe bédúbpé Yesue
bényāgēd bó ne nsan boŋ bétim ámbid wéε bad ábe bēnlōm
bó.*

³⁵ Paale bó Banabase bēndyεé á Antyog mwā etún é pón dé.
Béyāgtē, bēkalé-'ε eyale éche Sāŋgwéé nlatén ne ekud é bad
émpēe.

Paale bó Banabase békábné áte

³⁶ Eebeméé áte ámbid enē, dōo Paale álāŋgēé Banabase aá,
“Détim ámbid, déke dénən ábēd baányan bé Krīsto dyad-té
áde dékálé nkalan níme Sāŋgwéé, boŋ déhed-te áte ngáne
mekan mékēéneé bó.”

³⁷ Banabase anwōŋ mewēmtən áwāle Jōn Makose áyāl,

³⁸ boŋ Paale annyín aá éetāŋgenéé, áyāle Jōn Makose ansébé
bó achene á nzii áde bēēpīdēē nsón á asóg. Antédé bó á dyad á
Pamfilia átim ámbid.

³⁹ Mpentən ní ngíne mēmpě áfintē echáb kóáŋ békābēn áte.
Banabase antéd Makose bēchābē edib békē á alon a Saiprus.

⁴⁰ Paale ámpē ampwēd Sailase. Baányan bé Krīsto
bēnkānēd bó bán nsimé níme Sāŋgwéé nlyágte bó.

⁴¹ Paale ambwēén Sailase á mbwóg e Siria ne Silisia békag
bēwēdē mwembé áte.

16

Timotie awōŋné Paale bó Sailas

¹ Paale bēnkě á myad mé Debe ne Listra. Mod nhóg abédé
áwed awě bēchágé'áá bán Timotie. Nyaá abédéε mmwaád a
Israel, mómpē andúbé Yesue, boŋ sáá abédéε mod a Grikia.

² Bad ábe bédúbpé Krīstəə á myad mé Listra ne Ekōniom
bésyāāl bēnhōb mam mé bwām tēŋgene Timotie.

³ Ngáne Paale áhédé'áá Timotie awále áyāl, an'yag mó.
Ambel nē áyāle bad bé Israel ábe bēbédé níme mebwóg bēmbī
bán Timotie sáá adii mod a Grikia.

⁴ Paale bó Timoti békágé'áá myad ne myad bēlāŋgē bad
ábe bédúbpé Krīstəə mekan níme bembapεε bé nlómag ne

* 15:33 Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 34: 'Boŋ Sailase pen antii aá mólyóg áhed.'

belyáged bé mwembé bé Jerusalem bétíídé, bɛlāngē-ε bó bán bɛhíde nímé mekan.

⁵ Né-ɔ́, mwembé nisyā́l mɛmbootéd awúu áte á adúbe-tɛ mesonjé mé bad-te méchāgkē epun-téé.

Paale anyiné ndóg

⁶ Paale bóɔbe baáb bɛmbwě á mbwóg e Frigia ne Galesia áyāle Edáádəŋ éche Esáá énkɛnkwenténné aá bɛkal nkalan j mɛwām á mbwóg e Esia.

⁷ Ade bɛpédé á nchii m mbwóg e Misia bɛnwánén asól á mbwóg e Bitinia, boŋ Edáádəŋ éche Yesue énkɛmmwaá aá bɛsól.

⁸ Né-ɔ́, bɛntōm á Misia, bɛsyāgē káəŋ bɛpē á dyad á Troas.

⁹ Mmɛ nkúu Paale annyín ndóg. A ndóg-te wê, mod a mbwóg e Masɛdonia antyéem áchāá mó aá, “Hyāg, á Masɛdonia, éhye éwōŋgen sé.”

¹⁰ Paale amaá-’aá ndóg anyín, dɔ́ sɛládé yāl áke á Masɛdonia áyāle sɛndōl áte nén bán Dyōb áchénlé sé ákal nkalan j mɛwām áwāb.

Mmwaád nhóg awě bɛchəgɛé

bán Lidia adúbpé

¹¹ Sɛnsól á Stíma á Troas, sékē á Samotras ésebán sɛtyéeme á nzii. Née bñn é’sánjé sɛtímé’ á Niopoli.

¹² Sɛbíde-’aá áhed, séke a Filipi. Filipi adii dyad ámbáá á mbwóg e Masɛdonia. Abédé káəŋne dyad áde mbéndé é Roma chɛmpɛn chɔ́o bɛbɛnládtáá. Sɛdyéé áhed nguse é e’pun.

¹³ A Mbwe-mé-nkóme-áte, sɛnsyā́ á dyad-tɛ sékē á nkin mé edíb. Sɛnwémtén bán sɛɛtān abwóg á hōm áhed wéé bad bé Israel békānnéé. Sɛndyéé áhed ne bebaád ábe sɛntānnē née bɛládne áhed, syāábɔ́o sékale’.

¹⁴ Atíntɛ e ábɛ bebaád mmwaád nhóg abédé áhed awě bɛchəgɛ’áá bán Lidia awě ambíd á dyad á Tiatira. Akábé’áá nyonjé, ásōmē’ mebad níme méyəge’ níme mélélé nkun. Ane mmwaád abɛnlé’áá Dyōb. Sánjwéé ankéléd-te mó nlém á abum áwóglɛn chōm éche Paale áhóbéé.

¹⁵ Bɛndusén mwɛn ne eche ndáb esyā́l. Ambíd enê, anlébɛ sé áwe ndáb. Anhób aá, “Nzé édé bán nyɛtédé mɛ nɛŋgáne mod awě akoó Yesue adúbe, nyéhye nyédyɛɛ áwɛm ndáb.” Ambádnén sé káəŋ sékē-’ɛ.

Béhédé Paale bó Sailas á mbwog

¹⁶ Epun ehóg-kɔ́o, sɛnkɛ á abwóg dé mekáne, dɔ́o ngəndɛre e ntāŋ póg étáné sé. Edáádəŋ é mbɛb émbɛ mó áte, ébélé’áá álāngē bad mam níme mébɛnléd á’sō é pón dé. Ene ngan échɛ ákúme’áá embɛl bad ábe bɛnchan mó ntāŋ bɛkudé ndun e mənɛ.

17 Hée ábóótédé syāabe Paale ahíd, ábōnē aá, “Abén bad bédii bembæledé ábe Dyōb á Ngum. Béhyédé nyé aláa ngáne nyémwée e’soóson akud.”

18 Ene ngōndéré elébé abel nê, epun ne epun-té. Káñne á asóg Paale anliŋ, dōo ákúnnédé bonj álāngē’ échē edāádəŋ éche émbē ene ngōndéré aá, “A dīn á Yesu Krístə, nkamlan we nén mée, bíd enén ngōndéré áte!” Abwōg-ábwōg échē edāádəŋ émbíd mó áte.

19 Ade bad ábe bēnchān ene ngōndéré ntāŋ, bényíné bán nzii e ngáb ekónlédé bó, bēntōl Paale bó Sailas bédolé bó, békēen bó wée benkamlene ábe bēbédé áfinté e dyad.

20 Bēmpēen bó wée benkamlene bé Roma, bēlāngē bó bán, “Abén bad bédii bad bé Israel, bonj bépédé áwəd hén, bépééné mpongé.

21 Bényágte bad e’lem bé mbéb ábe mbéndé éche syánē éhedeé. Syánē bēn dedii bad bé Roma, né-ó, deéhēlē-ε-se dékob nê, deéhēlē-ε-se dehid nê.”

22 Amute dōmpē dénsāl áte ábónléd Paale bó Sailas. Dōo benkamlene bé Roma bésáltédé bó mbóté bēhúd-te bó chó á yāl. Dōo bélómé bad bán béswádted bó e’tanjú.

23 Bémáá-’aá bó awanen bwām bonj bēhāg bó á mbwōg, bēláá-’ε nnōné mbwōg bán eehúdé bó dīd á yāl.

24 Bēlāngé-’aá nnōné mbwōg nê, ahé bó á tonj e ndáb e meláá echē edé áte. Anhé bó e’pwōg á mekuu.

25 Dyam melúde mé nkuu, Paale bó Sailas békánné-’aá békōnnē-’ε Dyōb ngəse. Bad bé mbwōg ábíníi bésyāāl bēwóglánnáá bó.

26 Abwōg-ábwōg dōo ndəəb énáŋnedé ásē ngine-ngine. Ndáb e mbwōg énáŋned se á mekon. Melemlem mé póndé e’kob é’syāāl bēndibned, bengəbēngəbē ábe bēmbē bad bésyāāl áyāl bēnhunnéd.

27 Ade nnōné mbwōg ápádté ásē bonj anyín ngáne e’kob é’syāāl é’nédnéde, anwémtén aá bad bé mbwōg bésyāāl bémáá asob. Hée átédé páá aá mósóo’ yāl.

28 Dōo Paale áchágté ehób ámín bonj álēbpē aá, “Weewúé yāl! Sé moosyāál sēde hén!”

29 Hée nnōné mbwōg áhóbé aá bēpiined mó etrukāŋ, asól á ndáb-te, ákwē Paale bó Sailas á mekuu ánə’ ne mbwóg ní ngine.

30 Dōo ábídne bó á ebwóg bonj ásedté bó aáken, “A besán, cheé rítāŋgéné abel ákud e’soóson?”

31 Bēnlāā mó bán “Dúbé Sāŋgú Yesue, bonj ékud e’soóson, ádōŋ abum á ndáb dōmpē dékūd.”

32 Bēnkálé mó ne moosyāál awē ambé mó á ndáb nkalanj ní bwām níme Sāŋgwéé.

³³ Ene póndé chèn, nímê nkúu, ane nnɔné mbwɔg antéd bó, áwɔbē bó sīi áte. Hê dèn bëndusén mó ne eche ndáb esyáál.

³⁴ Dóo ásónlɛ Paalɛ bó Banabasɛ á ndáb-te bon̄ ábagé bó ndyééd. Mwèn ne ádē abum á ndáb bémbē menyɪŋge áyāle adúbe.

³⁵ Née bīn é'sánge, benkamlenɛ bénlōm plūse ne nlébtéd nén bán, "Nyéchene ábê bad békag."

³⁶ Héɛ nnɔné mbwɔg álāŋgeé Paalɛ aá, "Benkamlenɛ bélómé nlébtéd nén bán béchene nyé Sailas. Né-ɔɔ, nyébīd nyékag ne nsan̄."

³⁷ Dóo Paalɛ álāŋgeé échê plūse nén aá, "Béswádtédé sé e'tan̄gu á nhéné áde séebelɛé dyamdyam, áde sédíí-'aá bad bé alon̄ á Roma, béhé-'ɛ sé á mbwɔg. Bon̄ bɔɔb béhéde sé abided á mesɔm-tê-yɛ? Eheléé-se ébé nê. Abê benkamlenɛ bé Roma bèn bétāŋgéné apɛ béhyɛ bébídéd sé."

³⁸ Plūse ênkĕ benkamlenɛ bé Roma aláa ngáne Paalɛ áhóbɛ. Ade ábê benkamlenɛ bÉwógé bán Paalɛ bó Sailas bédīi bad bé Roma, mbwóg menkób bó.

³⁹ Né-ɔɔ, bēnkĕ Paalɛ bó Sailas achán̄, bébídéd bó á mbwɔg bÉláá-'ɛ bó bán ébon̄ bán bÉsyāá áwāb dyad.

⁴⁰ Paalɛ bó Sailas bÉmbīd á ndáb e mbwɔg, bÉkē á ndáb wÉɛ Lidia. Ade bÉpédé áhed, bÉntān bad ábe bÉdūbpé Krístā. Paalɛ bó Sailas bÉnlāā ábê bad e'yale ábe é'wéde bó nlém á abum. BÉmáá-'aá bó aláa bon̄ bÉsyāŋge.

17

Paalɛ bó Sailas békīi á Tesalonika

¹ Paalɛ bó Sailas bÉmpōŋ á myad mé Amfipolis ne Apolonia, bÉpē á dyad á Tesalonika. Ndáb e mekáne e bad bé Israel embé áhed.

² Paalɛ ammentén akɛ á ndáb e mekáne, né-ɔɔ ankĕ áwed. Andyɛé áwed sōndé éláán. A Mbwe mé Nkóme áte tée, akānlé'áá bad nkalan̄ ngáne mbídé á kálag e Dyōb.

³ Atógnádtáá bó mam níme ákánlé'áá bó, álūmtē-'ɛ bó áte nén aá Ane-awē-Béwógté atāŋgéné née ákúde metake ápūū-'ɛ ámbīd e kwééd. Alāŋgé'áá bó aá "Anén Yesue awē rīlāŋgeé nyé nén, mó adé Ane-awē-Béwógté."

⁴ Donje á bad bÉndūbē bán chōm éche Paalɛ áhóbéé édé mbále, né-ɔɔ, bÉntimén Paalɛ bó Sailas. Bad bé Grikia híin ábe bÉndūbē Dyōb ne ndāle é bebaád bé dyad híin bómpē bÉntimén Paalɛ bó Sailas.

⁵ Bon̄ donje á bad bé Israel bÉsídé'áá Paalɛ bó Sailas. Né-ɔɔ, bÉnlād donje á bad bé mpon̄gé áte, ábe bÉbédé á dyad-tê. BÉmbuú áte bÉpēɛn-ne etɔgkɛ é ngine. BÉmpɛén epuutéd dyad áte ásyāál, bÉból á ndáb wÉɛ Jasɛnɛ ábel bon̄ bÉkōb Paalɛ bó Sailas bÉbídén bó á tāl e ékwéɛ.

⁶ Boḡ áde bénəné Paale bó Sailas boḡ béenyíne bó, bēndōl Jasene ne bad bēmpēe ábe bédúbpē Yesue, bēpēēn bó á'sō é benkamlene bé dyad. Bébóné'áá bán, “Abén bad bēpēēné epuutéd hōm ásyāāl. Bōob-pōó, bēpédé kááḡne áwe syáne dyad.

⁷ Jasene ákōō-'e bó áwe ndáb. Bébóo' mbéndé eche Kaisēē. Béhóbe nén bán kāḡ empēe edé eché béchāgēé bán Yesue.”

⁸ Mmén mekan míme bēnhōbpē mēmbēl ene ndun e mod ne benkamlene bé dyad bēpuuted.

⁹ Benkamlene bé dyad bēmbēl Jasene ne bad ábe bédúbpē ábe bēnkōbpē, bōóbōó bésábé mənə ábel bétēde bó, boḡ bétēdté bó.

Paale bōobe baáb békúdé metake á Beria

¹⁰ Bīn é'hiné-'áá hínén, bad ábe bédúbpē Yesue bélóm Paale bó Sailas á Beria. Ade bēpédé áwed bēnkē á ndáb e mekáne.

¹¹ Bad bé Beria bēnwōḡ nlem áwōḡlen eyale é Dyōb tómaa bad bé Tesalonika. Epun-té, bēláá'áá kálag e Dyōb ásonḡten ányín ké mekan míme Paale bó Sailas bēhóbé'áá médé mbále.

¹² Ekud é bad éndūbē. Ndəle é bebaád bé Grikia híin ne baachóm bé Grikia híin bómpē bēndūbē.

¹³ Boḡ áde bad bé Israel bé Tesalonika bēwógé bán Paale akalé eyale é Dyōb kááḡne á Beria, bēmpē áwed, bēbōōtéd ekud é bad asól áte ápēen epuutéd.

¹⁴ Abwōg-ábwōg dōó bad ábe bédúbpē Yesue bélómé Paale á nkin mé edib é nkwē, boḡ Sailas bó Timoti pen bēnlyōg á Beria.

¹⁵ Bad ábe bēnkē Paale alyáged, bēnkeén mó kááḡ bēpēēn mó á dyad á Atens boḡ bétimé ámbīd á Beria. Ade bétiméé ámbīd, Paale anlyágtén bó áá bēláa Sailase bó Timoti nén bán béhye bétân mó á Atens ésebán bēbébte pōndé.

Paale akanlé bad bé Atens

¹⁶ Paale andyē á Atens ásiné' Sailase bó Timoti. Ngáne ásiné'áá bó, nlem mēmbēb mó á abum bwámbwam áyāle annyín nén áá myōb mēmpēe míme bēbageé edúbé mélóné dyad áte ásyāāl.

¹⁷ Né-ōó ankē á ndáb é mekáne ákanlé bad bé Israel ne bad ábe béesē bad bé Israel ábe bēbage Dyōb edúbé. Akagé'áá kááḡne áfinté e dyad epun tēé ákanlé kēnzéé awē ampē áhed.

¹⁸ Bōobe bad ábe bēbédé á e'pépé ábe bēchágé'áá bán Epikurian ne Stoik bómpē bēpéntánnáá. Donḡe ásédte'áá bán, “Cheé anén mod awē abíde dúu múmó áhóbeé áde éebii' é dyamyam?” Bēmpēe bēhóbé'áá bán “Edé kabyánán áhóbe tḡḡene myōb mēmpēe.” Béhóbé'áá nē, áyāle áláḡgé'áá bó tḡḡene Yesue ne mpuu.

19 Dóo bétédé Paale békēēn mós á káánsel e mbwóg eche béchágé'áá bán Ariopagus.* Bénhōb bán “Sédəə ádén ayáge dékōōlē áde élángeé bad asōŋten.

20 Dŋge á mam áde éhóbéé ádé sé nken á etúu, séēdǎŋ-’ε mós asōŋten.”

21 Bad bé Atens bésyāāl ne beken ábe bēbédé áwed, bēbēbté'áá echab pōndé esyāāl ákal ne áwóglēn nkalan tǎŋgene dyam dékōōlē-té.

22 Dóo Paale átyéémé ámín á'sō é káánsel é Ariopagus bon áhóbé nén áá, “A-bad bé Atens nnyíne' nén meé, nyébage myōb edúbé bwāmbwam.

23 Nhóbe nén áyāle áde rítóméé nyé á dyad-té, nnōné mebón míme nyébageé myōb edúbé. Nnyíne abwóg ahóg áde nyétélé áhed nén bán, ‘Hōm áde dyōb áde déebyéene.’ Adé dyōb áde nyébageé edúbé kénéé nyéēbíí' é dós, dós rílángeé nyé bōob.

24 Dyōb áde áhágé nkōŋsé ne chōm ésyāāl éche édé áwēd-te, mós adé Sǎŋgwéé a nkoŋ mí mín ne ríse. Eédyēē' é á ndáb é myōb éche baányoŋ bélōŋné mekáá,

25 ééhēdē-’áá chōmchōm éche déhele débε mós abele áde débēnléé mós. Ngáne édíí nén bán mwēn-éé abage alongé, ábage pemε ne kéchéé éche déhedéé.

26 Mod nhóg mós ánsēbēē ahəg bon metúmbé mé nkōŋsé mésyāāl mébíid mbwiined ne ane mod nhóg. Abelé bédyεε-’ε nkōŋsé áte rísyāāl. Adéhób áá móhəge bós ammad pōndé atíi ne mebwóg wéε bédyεé-’é.

27 Ambel nén, ábel bon bēhed mós, nzé bēhédé-’ε mós bēhele-se bényín mós awóg áde bēwógé mós áyāl. Kénē, Dyōb déechabnedéé syánē modmod áyāl.

28 Edé nēŋgáne mod nhóg áhóbé áá,
 ‘Abé áde dedíí ne mós, dedé á alongé, dekad,
 dedé-’ε chōm éche dedíí.’
 Edé-’ε ámpē ngáne bekal bé ngan bēhóbé bán,
 ‘Syánē ámpē dedíí ábe bán.’

29 Ngáne dedíí-’áá bán bé Dyōb, deetǎŋgenéé néε dékamtanné nén bán Dyōb ádíi nēŋgáne chōm éche bēbēnlé gól, sílva ké’ε aláá áde baányoŋ bēbēnlédé ádab debyéé bon bēlóón mekáá.

30 A pōndé eche bad bēnkēmbíí' é Dyōb, Dyōb dénkéntédte mbéb mímab nēŋgáne dyam. Bon bōob alánge' moosyāāl hōm-té áá bétede rímāb mbeltéd mé mbéb.

31 Amaá-’ε epun é bīn atíi, éche ákāādtē mod-téé nkōŋsé áte rísyāāl nyaa eché etǎŋgéné. Apwédé mod awē ákāād míme nkáá. Alúmté-’ε moosyāāl áá ane mod akwōgnédé, apuud áde apuíúdté mós á kwééd.”

* 17:19 **Ariopagus:** Abédéé káánsel e mbwóg á dyad á Atens.

³² Ade ábê bad béwógé Paale ahóbé tângene mpuu, donje á bad béwéláá mó boŋ bó donje á bad bénhōb bán, “Sêhede bán ékale sé nímê nkalanj ámpê.”

³³ Ambíd e nê, Paale anhidé áftintê echáb.

³⁴ Kááj ne á asóg, nguse é bad êntimén Paale bédúbé-’ε Yesue. Áftintê e ábê bad, mod abédé áhed awě béchágé’áá bán Dionesiase. Abédéε mod a káánsel e Ariopagus. Mmwaád ámpê abédé áhed awě béchágé’áá bán Damarise ne bad bémpêe.

18

Paale akii á dyad á Kōrinto

¹ Ambíd enê, Paale anhidé á dyad á Atens ákē á dyad á Kōrinto.

² Ade ápédé áwed antán mod a Israel nhóg awě béchágé’áá bán Akwilaa. Bénchyāā mó á Pontus. Mmê mesú mēn dōó bó mwaád, Prisilia bémbídtē á Italia. Bémbíd á Italia áyāle Kaisεε a Roma, Kladiosε antóméd eháŋgé aá bad bé Israel bésyāāl bésyāā á dyad á Roma. Paale anké Akwilaa bó mwaád anyín.

³ Andyεén bó bōōbōó bébele nsón. Bómpê, béléó’áá tēnde ákud mōné nímê bétagnanné yāl melemlem nēŋgáne mómpê ábélé’áá.

⁴ Mbwe mé Nkóme áte téé, Paale akagé’áá á ndáb e mekáne, ákanlé bad bé Israel ne bad bé Grikia ábel bédúbe mam níme áhóbéé.

⁵ Ade Sailase bó Timoti bébídé á Masedonia boŋ bétán Paale, ambě eche yāl esyāāl ákal nkalanj ní bwām. Alúmté’áá bad bé Israel áte aá Yesue mó adé Ane-awě-Béwógté.

⁶ Boŋ bépéntánnáá mó, béhōbē-’ε mó mekan mé mbéb áyāl. Nê dēmbēl Paale ankūd ebumbú á yāl álúmed bó nén aá nkógsen ní Dyōb nisine’ bó, aláá-’ε bó aá, “Nzé nyébóó, né nyébēn-εé nyēbelé. Meésaá me áte. Bootya bōōb, nkag nkalanj ní bwām akal wée bad ábe béesě bad bé Israel.”

⁷ Né-óó Paale antedé bó áke ádyεé’ wée mod nhóg awě béchágé’áá bán Titus Justuse. Tituse abágé’áá Dyōb edúbé, ndáb embé-’ε mó benben ne ndáb e mekáne e bad bé Israel.

⁸ Krispuse awě alyágté’áá ndáb e mekáne mómpê andúbé Sāŋgwéé nchoo ne ádē abum á ndáb ásyāāl. Bad híin-ne ábe bémbē á dyad á Kōrinto, bēnwōg nímê nkalanj, bédúbe, békūd-te edusen.

⁹ Ebédé nkuu nhóg Paale annyín ndóg. A ndóg-te wê, Sāŋgwéé anláá mó aá “Weebáá’, kanlé bó ékag á’sō, weétimné mbíd.

¹⁰ Bíí nén wεé ndé ne wε, modmod éehēlēē wε dyamdyam abel, áyāle ábēm bad híin bédé á dyad-tē hén.”

11 Né-ɔ́, Paale andyɛ́ áwed mwě nhóg ne eped, áyāgtē bad eyale é Dyöb.

12 Ade Kaisɛ́ ábélé Galio nkamlɛ́ ambáá á mbwóg e Akaya, bad bé Israel ábe bémbē áwed bēnladén, békób Paale, békēɛ́n mó á kóte.

13 Béhōb nén bán “Anén mod atéde bad nlém á abum áá bēɛ́nle Dyöb, nyaa eché eetāngene ngáne mbéndé éhóbéé.”

14 Ade Paale áhóbé áá móhōb dyam, dōo nkamlɛ́ Galio álanngéé bad bé Israel áá, “Nzé ádén akan démbē néɛ awusé ké’ɛ dyam dé ebébtéd áde mod ábélé, né nwóó nzom áwóglɛ́n nyé bad bé Israel.

15 Boŋ ngáne édii bán ádii dyam dé mpentɛ́n tāngene e’yale, mīn ne échen mbéndé, nyébēn nyémad dō. Meekáádtéé échē nín é mehób.”

16 Nén démbēl Galio anan bó á ndáb e kóte.

17 Héɛ́ bó moosyáál bétólé mod awé alyágté’áá ndáb e mekáne awé béchágé’áá bán Sostɛ́nɛ, boŋ bēbōmé mó á’sō é kóte. Boŋ nén dénkēmbɛ́nlé Galio dyamdyam.

Paale atimé ámbíd á Antyog

18 Paale ankoód mwă adyɛ́ɛ á Kōrinto ne bad ábe bédúbpé Křistə. Dōo átédte bó, boŋ asól á stīma, áchabpé edīb é nkŵě ákäg á mbwóg e Siria. Adēkě, ankě ne Prisilia bó Akwilaa. Adēhidé á dyad á Senkria, ankəón nló áyāle melě míme ámmwḗ. *

19 Bēmpě á Efesus. Ade bépédé áwed, Paale antɛ́dé Prisilia bó Akwilaa, ákē á ndáb e mekáne bóobe bad bé Israel békale’.

20 Abē bad bēnlā́á mó bán bóōbō békood mwă adyɛ́ɛ ámpɛ́, boŋ enkēnkwenténné.

21 Boŋ adé áhídté, anláá bó áá “Nzé ntii ní Dyöb móō ndé, né mětīm ámbíd áwēn.” Né-ɔ́, ansól á stīma áhíde’-ɛ á Efesus.

22 Ade ápédé á dyad á Kaisaria, ankě á Jerusalem, áke álēléd bad bé mwembé, boŋ ákäg á Antyog.

23 Ade ákēlēbpɛ́ mwă adyɛ́ɛ áwed, anhidé, ákē á mbwóg e Galesia ne Frigia ábagé bad ábe bédúbpé Yesue bésyā́ál elébé áwéd bó nlém á abum.

Apolose akalé eyale é Dyöb

á myad mé Efesus ne Kōrinto

24 Ámbíd enê, mod a Israel nhóg awé béchágé’áá bán Apolose awé bēnchyā́’é á dyad dé Alesandria ampě á Efesus. Anén mod abyéé’áá dyam ahób bwāmbwam, ansóŋtén-ne kálag e Dyöb bwām.

25 An’yágé mekan mé nzii e Sāngú. Akalé’áá, áyāgtē’-ɛ bad mekan míme Yesue nyaa eche etāngéné ne kán esyáál. Boŋ pen edusen éche Jone chēmpɛ́n chōó ámbī́’é.

* 18:18 Bad bé Israel bēnwōŋ elem nén bán, nzé mod amwédé melě boŋ alógté míme melě atāngéné néɛ ákəŋné nló.

²⁶ Ambootéd póle akal á ndáb e mekáne ésebán abáa' dyamdyam. Ade Prisia bó Akwilaa béwógé mekan míme áhóbéé, béntéd mós, békēēn mós wée bédyéé'áá. Hé-'áá bélúmté mós mekan mé nzii e Dyöb áte nyaa eché etáŋgéné.

²⁷ Apolose antíí áá mókag á alon á Akaya. Né-óó, bad ábe béndübē á Efesus bēnwōŋgēn mós. Bēntelé bad ábe bédúbpe Yesue a Akaya nēn bán nzé apedé, békob mós nken. Ade ápedé áwed, anwōŋgēn bad bwāmbwam ábe béndübē Yesue áyāle nsimé ní Dyöb míme békúdé.

²⁸ Ne mpentēn ngíne, antóm bad bé Israel áte átíntē e bad. Abenlád metón míme mébíde á kálag e Dyöb álúmed nēn bán Yesue mós adé Ane-awě-Béwógté.

19

Paale akii á Efesus

¹ Apolose ambé abé á Kōrinto, dóo Paale ápóó ene ped e mbwóg áte bon ápag á Efesus. Antán nguse é bad áwed ábe bédúbpe Yesue.

² Dóo ásedtéé bós áá “Ade nyéndübēē nyēnküd Edáádəŋ eche Esáá-ye?” Bēntímtén mós bán, “Aáy, séewōgēē ké wógén bán chōm édé eche béchəgēé bán Edáádəŋ eche Esáá.”

³ Paale ansédéd bós ááken, “Nyaa e edusen ehéé-ʼ nyēnkudté?” Bēnkwentén bán, “Nyaa e edusen eché Jone áhóbé'áá.”

⁴ Paale anláá bós áá, “Nyaa edusen eché Jone áhóbé'áá ebédéé áyāle bad ábe bétédte abel dé mbéb, Jone álāŋgē-'e bad bé Israel áá bédúbe ane awě ápě ámbíd eché, nédē Yesue.”

⁵ Ade ábē bad béwógé chōm eche Paale áhóbé, bēndusén bós á dīn áde Sāŋgú Yesue.

⁶ Paale ambán bós mekáá á nló, Edáádəŋ eche Esáá épī-'e bós. Dóo bēbóótédé mehób mémpēe ahób míme bad bēesóŋtānne, békálé-'e nkalāŋ ní Dyöb.

⁷ Abé bad bēbédé dyam dyōm ne bēbe.

⁸ Paale andyě áwed dyam ngōn éláán. Póndé-té akagé'áá á ndáb e mekáne, ákanlé bós ésebán abáa' dyamdyam. Bósōbō bēpéntánnáá, áwané-'e áte ábel bédúbe nēn bán chōm eche áhóbéé tŋgene nkamlēn ní Dyöb édé mbále.

⁹ Bon bós donje á bad bēnwū nló áte, bēekobpe adúbe, bēhōbē-'e mekan mé mbéb tŋgene Nzii e Sāŋgú á'sō é bad bésyāāl. Né-óó, Paale antedé bós, ákēēn bad ábe bédúbpe. Epun-té* bósōbō bēpéntánnáá á ndáb e ayáge eché meléede Tiranuse.

* 19:9 Donje á kálag dé'só ábádé nchoo bootya dyōm á ngāŋ ne póg e' mbwembwē ápē ngāŋ éniin é' ngukél.

10 Paale ambɛl nɛn á etũn é mwě níbe. Nê dɛmbɛl bad bé Israel ne bad ábe béesě bad bé Israel ábe bédyéé'áá á mbwóg e Esia bɛnwóg eyale é Dyöb.

*Bän ábe Skeva bɛwánné ábided
bad e'dáádəŋ bé mbéb áte*

11 Dyöb dɛmbɛl Paale ábelé mam mé menyáké níme bad bɛnkɛmmɛnténné anyín.

12 Bad bétédé'áá ké betumbɛ ké'ɛ bewáŋgesɛ ábe Paale ábɛnlédé, békɛɛn wɛɛ bad bé nkole, bɛbɛnlád bó ámad bó nkole, bɛbídtɛ-'ɛ bó e'dáádəŋ bé mbéb áte.

13 Dɔŋge á bad bé Israel ábe bómpɛ békágé'áá mebwóg ne mebwóg bɛbídté bad e'dáádəŋ bé mbéb áte, bómpɛ bɛnwanɛn ábɛnled dɪn áde Sánjú Yesue ábel nímén nsón. Bɛláŋgé'áá e'dáádəŋ bé mbéb bán, “Nkamlan nyé á dɪn áde Yesue awě Paale ákanlé bad, nɛn mɛé nyébíd ane mod áte.”

14 Prisɛ ambáambáa a bad bé Israel nhóg abédé awě bɛchágé'áá bán Skeva. Anchyáá bán bé baachóm saámbé. Abɛ bán bóɔ bɛbɛlé'áá nê.

15 Boŋ pón dé póg, edáádəŋ é mbéb énlā bó nɛn áá “Mbíí Yesue, mbíí-'ɛ Paale, benzéé nyé-'ɛ nyédíí?”

16 Hɛɛ ane mod awě edáádəŋ é mbéb ébédé áte, ábɛnlédé bó ne ngine esyáál, atóm-mɛ bó áte. Bédêhób bán bétóme mehélé né amaá bó alógen, ámād-tɛ bó mbóté anyabted.

17 Bad bé Israel ne bad ábe béesě bad bé Israel ábe bédyéé'áá á Efesus bɛnwóg ádɛn dyam. Ade bɛwógé dó, mbwóg ménkōb bó bwámbwam. Dɪn áde Sánjú Yesue dó-'ɛ dɛnkũd edúbé éche échábé ámín.

18 Bad híin ábe bɛndübɛ, bɛmpě á nhéné, bɛpanlé yäl áte, bɛhōbɛ' mekan mé mbéb níme békɛbɛnlé.

19 Bad híin ábe békúmé'áá ngan bɛntéd échab kálag éche bɛbɛnládtáá ákum ngan, bɛpɛɛn chó, bɛhyáád chó á nhéné. Kálag ésyáál éche bɛnhyāádtɛ éhéláá-sɛ ébɛ nkun dyam móom mé míliɔn métaan.

20 Mmɛn mekan mɛsyāál níme mébɛnládtáá mɛnkəŋ bad híin bɛndübɛ eyale éche Sánjwéé, níme nkalan níkanlád-tɛ ngine ngine.

Mpongé nípedé á dyad dé Efesus

21 Ade nímén mekan mémáá abɛnled, Paale ammād áwɛ nlém-tɛ áá mósɔpɔŋ á mbwóg é Masɛdonia ne á Akaya boŋ ákag a Jerusalem. Dóo áhóbéé áá, “Nzé mbídé á Jerusalem ntəŋgéné akɛ á Roma.”

22 Né-ɔó, anlóm bad bébe ábe bɛwóŋgánnáá mó, Timotie bó Erastus á Masɛdonia, mwɛn-nɛ ályāg á mbwóg e Esia, ádyɛɛ ámpɛ mwă esóŋ é pón dé.

23 Enɛn pón dé chɛn dóo mpuuté dɪ ngine níbédé á Efesus tŋgenɛ Nzii e Sánjú echɛ bad bɛhídé'áá.

24 Mod nhóg abédé bán Demetruse. Alúé'áá bwēm bé e'kii. Abelé'áá bwēm ábe bénwāgēn bwēm é' ndáb e dyōb áde béchágé'áá bán Atemise. Mmén nsón nípínádtáá ábe bad bé nsón nsyáŋ níme ríchábé ámīn.

25 Anlād ábē bad bé nsón áte ne bad ábe bómpe bēbélé'áá ene ndín e nsón, álāngē bó aá, “Amúē, nyēbíí nēn bán níme syānē nhon nsyāāl ríhúú ne nímén nsón níme débéléé nēn.

26 Βοοβ-ρῶ, nyēbēn nyēnyíne', nyēwóge-'ε chōm éche anén Paale ábéléé. Ahóbe nēn aá myōb níme bēbēnlé mekáá méesaá myōb ne abé dēn. Abelé-'ε bad híin ábe bédé á Efesus ne á mbwóg esyāál e Esia, bédúbpé bán mam níme áhóbéé méde mbále.

27 Né-ῶ mbáa' nēn meé, nyongé eche syānē ēbēb dīn. Saá-kaá nē dēmpen, mbáa' meé káōŋne ndáb e ndale e dyōb, Atemise chómpe éebáá dyam dé abelen ámpē. Bad béenyínné mó ámpē néé dyam, áde édíí-'áá bán adíi dyōb áde bad bé Esia bésyāāl ne bad bé nkōŋsé bésyāāl bēbenléé.”

28 Ade ene ndun e mod éwógé nē bēnliŋ bwāmbwam, bébootéd-te abón bán, “Atemise, dyōb dé Efesus adé ngum tómaa myōb mésyāāl.”

29 Mmē mpuutéđ mēnkonnéd dyad áte ásyāāl. Ene ndun e mod entāl Gayose bó Aristakuse ábe bēmbíd á Masedonia ábe bóobe Paale bēnwōŋ. Béntōmēn bó mehélé, békēēn bó á ndáb e mbom e bad bé dyad.

30 Paale mwēn amboŋsén ábíd ene ndun e mod á'sō, boŋ bad ábe bédúbpé Yesue bēnkēnkwentēnné.

31 Nguse é bad ábe bēhóbpáá mbwóg ábe bóobe Paale bēwóó'áá, bómpe bēnlōmē mó nlébtéd, ne mechāŋgé nēn bán eékāgē' áá mókag bad atyéem á'sō wéé bēlādné.

32 Ene pónde, epuutéđ ēmpě á mbom-té. Donge á bad bēbōnē' áyāle dyam ahóg, ábíníí-'ε bēbōnē áyāle adíníí, áyāle bó bad híin bēnkēmbíí'ε ké atón áde áládé bó áhed.

33 Ngáne édíí nēn bán Alesandaa móo bad bé Israel béntōmēdtē á'sō, bad behóg bēlāŋgé'áá mó bán mó atāŋgéné bad mekan alúmed áte. Héε Alesandaa álúmté ekáá aá bad bēlām ehób. Ahédé'áá bad alúmed áte nēn aá saké bóobe ábē bad békáá boŋ mpuutéđ mbé.

34 Boŋ áde bad bēchéme nēn bán Alesandaa adíi mod a Israel, bó moosyāál bēmbóotéd abón bán, “Atemise, dyōb dé Efesus adé ngum tómaa myōb mésyāāl.” Bēmbōn nēn áyāle háwa ébe.

35 Káōŋ ne á asóg, mod a mbwóg nhóg mó ambēd bad áte. Anhób aá, “A-baányan bé Efesus, moosyāál abíí aá dyad dé Efesus dōo ánōne ndáb e mekáne eche Atemise, eche syānē ndale e dyōb. Moosyāál abíí-'ε aá adén dyad dō anōne káōŋne aláá á ngāŋgú áde ábídé ámīn.

³⁶ Ngáne nyé moosyǎ́l nyébíí-'aá nén bán modmod ééhēlēē-se ahé nímén mekan nswaj, éeboó'é bán nyéπεεn mponǵé ké nhóg.

³⁷ Ké n̄ngáne nyépééńé ábén bad hén, béēchíbeé chǒmchǒm á ndáb é myǒb, béēhóbéé-'é áded dyǒb mekan mé mbéb áyāl.

³⁸ Né-ǒǒ, nzé Demεtruse ne ábē bad bé nsón béwǒǵné mod mehób, bébii nén bán e'pun é' kóte é'dé, bad bé mbwǒǵ-ke bédé ábe békáadte. Béhele-se bésómén ane mod áhed.

³⁹ Nzé-'é chǒm émpēe édé éche nyékoo'é ahed né mbom ní bad bé dyad, mǒǒ mēyālē, ngáne mbéndé ékaléé.

⁴⁰ Nhóbe nén áyāle dyam áde ábénlédé chii, ngómena a Roma áhǒb aá syánē depééńé mponǵé. Nzǒm ké pǒǵ eésaa echē débēléé nímén mpuuted ísyǎ́l. Nzǒm e bwām ké pǒǵ-ke eésaa echē dehēle débē bǒ áyāle nímén mpuuted."

⁴¹ Ade ámáá ahób nē anláá bad aá mod téé asúe' áwe ndáb.

20

Paale akii á Masεdonia ne á Grikia

¹ Ade mpuuted nímáá boǵ ekíde émad ahǒǒ áte, Paale anlǎd bad ábe bédúbpé Yesue áte, ályǎgtǎn bǒ ne e'yale ábe é'wéde bǒ nlém á abum. Ade ámáá bǒ alyǎgten dǒǒ áhídté, boǵ ákǎǵ á Masεdonia.

² Akagé'áá échē mbwǒǵ, álǎngē bad nkalan hiiń níme íwéde bǒ nlém á abum. Dǒǒ ápédé á Akaya.

³ Andyéé-'é áhed á etũn e ngǒn éláán. Abǒǵsánnáá áke á alon á Siria, dǒǒ ásǒǵténé aá bad bé Israel béhǎǵke mó áwúu mó. Héé áttíde aá mǒǒtĩm ámbíd mǒbwē á Masεdonia.

⁴ Bad hiiń bēnwǒǒń mó. Bébédéε Sopataa, mwǎn awe Pí-iruse awē ámbíd á Beria, Aristakuse bǒ Sekundus ábe bém̄bíd á dyad a Tesalonika. Gayǒse awē ámbíd á dyad a Debe, Timotiε, ne Tikikuse bǒ Trofimus ábe bém̄bíd á mbwǒǵ e Asia.

⁵ Abén bad bēnkē á'sǒ, bésiné' sé a dyad á Troas.

⁶ Ade Ngande e Ewele é Ngēń étómé, sēnsól bǒle á dyad á Filipi, boǵ ámbíd e e'pun étáan sēntán bǒ a Troas.

Paale adĩmténé áke á Troas

⁷ A Sátedé ngukél,* sēnladén áte hǒm ahóg ádyé ndyéed álúmed edǎǵe é Sǎǵú. Paale akǎnlé'áá bǒ pǒle. Akaláá akal ne akal, kǎǎǵne melúde mé nkuu, ngáne édíí nén bán antǎǵén áke nēe bĩn é'sǎǵé.

⁸ Bēńchǒd e'trúkǎǵ hiiń á toǵ ámĩn wēe sēnladéńné.

⁹ Kódemod pǒǵ ébédé echē béchǎǵé'áá bán Yutikuse andyéé á wĩnde, e'chá é'kééńé'áá mó mwǎtĩd tíid ngáne e'chá bém̄bēé mó á díd. Achabed áde Paale áńchabédté pǒle áte, dēńkǎǵ

* 20:7 Donǵe á kǎlag áhédé nén bán: *á epun é'só é sǒndé.*

ansól á e'chó-te bwâmbwam. Dóo ápódté á toŋ ámín á ndágke eláán, ahún á ndóob. Békíí-'áá mó atéd, bétānē amaá awé.

¹⁰ Paale ansüd á ndáb mín wê, akúdén mó ámín boŋ áseb mó. Dóo álāŋgē bad áá “Nyéētāgē áte, eewédéé, adíi adé á alonǵé.”

¹¹ Dóo Paale átímé ámbíd á ndáb mín, ásāl ewele áte boŋ bóobe bad ábe bédúbpé Krístæ bédyāg. Bóobō bēnkoód adyee, békale' póle káŋ bīn é'sáa, boŋ ákag.

¹² Bényāgēd ene kódemod á ndáb áde mwēn adíi alonǵé. Abē bad bēmbē menyīŋge bwâmbwam.

Paale bésyāŋgé á Troas, békíi á Miletus

¹³ Sēmbé á'sō sēsól á stíma-tē, sépōŋ á edīb é nkwě, sékē á dyad á Asos. Awed dóo séntāŋgēnnē Paale apém. Anhób áá sébē á'sō áyāle nzii e dyad-tē chōo ānkéenné.

¹⁴ Ade átáné sé á dyad á Asos, sēmpém mó á stíma-tē boŋ syāābōo sékǵ á dyad á Mitilene.

¹⁵ Sēhídté-'áá hē boŋ née bīn é'sāŋgé sékag káŋ sépǵ á nkin ní dyad á Kios. Bīn bán bēsāā ámpē é'sāŋned sé á nkin ní dyad á Samos, epun éche émbātēn sépǵ á nkin ní dyad á Miletus.

¹⁶ Paale antíi nén áá sétōm dyad dé Efesus ámín ábel boŋ séebébté pónde á mbwǵ e Esia. Ahedé'áá áá mówāmsen ape á Jerusalem epun é Pentekos édēhób bán chó épag áte.

Paale alyágténé belyáged bé mwembé bé Efesus

¹⁷ Ade sépédé á dyad á Miletus, Paale anlóm nsəl wée belyáged bé mwembé bé Efesus, áá bétān mó á Miletus.

¹⁸ Bépédé-'áá boŋ álāŋgē bó nén áá “Nyébēn nyébíi ngáne níbédé ne nyé bootya epun é'sō áde nsumé mekuu á mbwǵ e Esia.

¹⁹ Mbēnlé'áá Sāŋgwéé ne asuded á yāl ásyāāl, níkudé ndutul ne mekǵsen áyāle ahøge áde bad bé Israel bēhǵké'áá me.

²⁰ Nyébēn nyébíi bán áde níkanlé'áá nyé nkalan ní bwām, ní'yāgtē-'e nyé á nhéné, ne áwen mendáb, menkēnkoŋnédté nyé dyamdyam áde déntāŋgēn nyé awōŋgen.

²¹ Melemlem nēŋgáne ménsímmē bad bé Israel etúu áte né dǵ-'áá ménsímmē bad ábe béesē bad bé Israel meé bétede ádāb ábel dé mbéb, bétimēn Dyób, bédúbé-'e awed Sāŋgwéé, Yesue.

²² Bóob-póo, Edāádāŋ éche Esáá élūmte me áte áá ntāŋgéné aké á Jerusalem, meebii-'áá chōm éche ébenléd ne me áwed.

²³ Mbíi pēn nén meé dyad-té áde níkagké Edāádāŋ éche Esáá émáá me etúu asím áte nén áá mbwǵ ne ndutul bóo bésine me.

²⁴ Boŋ meetédeé ádēm alonǵé née dyam, nhede meé nípid nímmē nsón á asóg, nímad-te nsón níme Sāŋgú Yesue ábágé me áte. Mmēm nsón nídíi ákal nkalan ní bwām tāŋgene nsímé níme Dyób álūmteé baányoŋ.

25 “Mbédé átíntê echên, níkanlé nyé nkalanj tângene nkamlɛn ní Dyɔb. Bɔɔb-pɔɔ mbíí nén mɛé nyé modmod nyéenyínné mɛ ámpɛ.

26 Né-ɔɔ, nkoo' nyé aláa chii nén mɛé, nzé nyé mod ké ahéé abódé ádê alongé, nyébíí nén bán meésaa mɛ áte,

27 áyale nén dyamdyam déesaa áde mbáá nyé aláa tângene mekan mésyā́l níme Dyɔb átíídé aá mósɔ́ɛl.

28 Nyétédɛn yāl pón dé, nyénɔne-’ɛ abem á bad áde Edáádəŋ éche Ésáá ébánné ásɛ echên, bwám. Nyébê néɛ benɔn bé mbód ânɔn bad bé Dyɔb. Abelé níme mwembé ní dé níme, mbwiined ne kwééd echê Mwän awédé á awɔg.

29 Mbíí nén mɛé, nzé mmaá akɛ, bad bɛpɛ átíntê echên melemlem nêŋgáne esɔb ésólɛé á abem á mbód. Béehidé-’aá áde béébɛbtɛé nyé mwembé.

30 Pón dé ɛpɛ áde bad bébídtɛ átíntê echên dɛn, bɛnabpɛ metóm, ábel bad ábe bédúbpɛ Yesuɛ béhíde bó.

31 Né-ɔɔ, nyétéd pón dé nyékamtan-ne nén bán ní’yágté’áá nyé moosyā́l nkuu ne múte á etún é mwɛ ní láán á metake-tê.

32 Bɔɔb-pɔɔ, nlyáge nyé á mekáá mé Dyɔb mɛé mwɛn ánɔne nyé. Nkalanj níme nílangé nyé tângene nsimé ní Dyɔb méwōŋgɛn nyé. Nwóó ngíne áwéd nyé áte, mɛbɛ-’ɛ nyé nsimé níme Dyɔb ákóŋné dé ábê bad.

33 Menkɛnwōŋgé nílem áte áted mod sílva, ké’ɛ gól ké’ɛ mbóté.

34 Nyébɛn nyébíí bán níme mekáá mɛn mós mbénlé nsón bonj ní kud ngáb eche syáabe ábɛm bad ábe sɛbɛlé’áá nsón séchánné’áá kéchéé éche séntōŋnɛnɛ.

35 Nlúmté nyé á menzii mésyā́l nén mɛé nyéwéd yāl áte ábel nsón ngáne mbéle’áá, ábel bonj nyéwōŋgan bad bé nkole, nyékamtan-ne e’yale ábe Sánjú Yesu ánhɔbpɛ aá, ‘Edé nnam mod ábe tómaa ákob.’ ”

36 Paalɛ amaá-’aá ahób nê, bósɔbe ábê bad bébwóg mebóbónj békáne.

37 Bó baásyā́l béchyé’áá áde bósɔbɔ béhéneɛé tâl bésōmnɛ-’ɛ ályágtɛn mó.

38 Chóm éche êmbud bó ndutul awóged ébédéɛ ahób áde Paalɛ ánhɔbpɛ aá béenyínné mó ámpɛ mbéd. Dóó békíí mó ályáged á stíma.

21

Paalɛ akil á Jerusalem

1 Sɛnlyágtɛn bó sékɛ-’ɛ. Sɛnsól á stíma. Sɛnchabé edib ésebán sɛtyéeme hómhóm kásɛn sépɛ á dyad á Kos. Néɛ bíɛn é’sángé, sɛmpɛ á dyad á Rodɛs. Sɛsyāŋgé-’aá hê, sékag á dyad á Patara.

² Awed dɔɔ sɛtáné stíma echě ekag á Fonisia. Sêsólé-'aá bon sébwɔgkē' eke.

³ Sêmpě á abwóg á hǒm áde sényínáá alon á Saiprus áde ádé á mendíb-te. Sêmbamé dɔ sésyɔgkē á mbəŋ sɛtimé á mbwóg e Siria. Sênsüd á dyad á Tirɛ áyāle áhed dɔɔ stíma éntəŋgɛnnē nted asuded.

⁴ Sêntán donje á bad áwed ábe bédúbpé Yesue, sêmbé-'ɛ ne bó áyāle e'pun saámbé. Edəádəŋ éche Esáá ényāgəd bó béléá Paalɛ bán eékāg á Jerusalem.

⁵ Bon áde echəd pɔndé émáá áte sêntədə bó séke. Abê bad bésyāāl, ne ábab bebaád bóəbe bán bənhye sé alyáged káəŋ syáābɔɔ sébíd á dyad-tê, sɛpē á nkin mé edíb. Syáābɔɔ moosyāəl sêmbwóg mebóbón, sékānne'.

⁶ Sémaá-'aá akáne dɔɔ syáābɔɔ sélyágténé, sésōlē á stíma bon bó-'ɛ bétimé ámbíd á ndáb.

⁷ Sênhidé á dyad á Tirɛ, sékɛɛné échəd eke á'sō, sɛpē á dyad á Tolɛma. Ade sɛpédé áwed, sênlɛléd bad ábe bédúbpé Yesue, sédyēē-'ɛ ne bó epun ehóg.

⁸ Née bīn é'sánjé sênhidé á Tolɛma sékē á dyad á Kaisaria. Ade sɛpédé áwed sênkě á ndáb echě nkal-é nkalan mí bwám nhóg awě béchágé'áá bán Filibɛ, sédyēē áhed. Filibɛ abédé nhóg áfíntê e bad saámbé ábe bəmpwɛdté née benwōŋgɛnɛ á mwembé ní Jerusalem.

⁹ Anchyaá bán bé bebaád bəniin ábe bənkəmbíi mwɛnchóm. Béhóbé'áá mam níme níhuú ne Dyöb.

¹⁰ Ade sédíi áwed, dɔɔ nkal é edəádəŋ nhóg awě béchágé'áá bán Akabuse ábídé á mbwóg e Judeya bon ápe.

¹¹ Apedé-'aá wée sêmbēē bon átēdē ngáá awě Paalɛ, átādnē níme mekuu ne mekáá bon áhōbē aá, "Edəádəŋ éche Esáá éhóbé aá, nén dɔɔ bad bé Israel bétādtē mod awe awóó anén ngáá á Jerusalem, bēbě-'ɛ mó á mekáá mé bad ábe béesě bad bé Israel."

¹² Ade séwógé nén, syáābe bad bəmpēē sēnchán Paalɛ bán eékāg á Jerusalem.

¹³ Dɔɔ Paalɛ áhóbéé aá, "Cheé nyébeléé nê, nyéebíi' é bán nzé nyēchyɛ' nyéhunte mɛ nlém á abum-ɛ? Saké átád mɛ á Jerusalem dɛmpɛn-éé níbónséné, mbōŋséné ké awě, abele áde níbenléé Sánjú Yesue."

¹⁴ Sênkənhɛnlé mó nlém ahəŋlɛn á abum, né-ɔɔ sēnchené sēhób bán, "Ebenled ngáne Dyöb átíídé."

¹⁵ Sēndyɛé á Kaisaria nguse é e'pun, dɔɔ séládé yəl bon sékäg á Jerusalem.

¹⁶ Donje á bad ábe bédúbpé Yesue ábe bébídé á Kaisaria bómpē bənwoón sé. Bənkɛén sé á ndáb e mod nhóg wée sêntəŋgɛnnē adyɛɛ. Béchágé'áá ane mod bán Naasinɛ. Ámbíd á dyad á Saiprus, abédé-'ɛ nhóg awě anlyǎg Krístəə adúbe.

Paale akii Jemse anyin

17 Ade sépedé á Jerusalem, bad bé Krīsto ábe bédé áwed bēnkob sé nken ne menyinje.

18 Néε bīn é'sáŋgé syāābe Paale sēnke Jemse anyin. Belyáged bé mwembé bēbédé áhed.

19 Paale anléléd bó. Ade ámáá bó aleled, anhídé bó chōm ésyāāl éche Dyōb ábélé átíntē e bad ábe béesě bad bé Israel mbwiined ne nsón míme mó Paale ábélé.

20 Ade bémáá chōm éche Paale áhóbé awóg, bēnken Dyōb. Dóo bēlāŋgéé Paale bán, “Mmōŋ enyíne’ nēε mekan médíí á Jerusalem hén. E'kálé ne e'kálé é’ bad bé Israel bédúbpé Dyōb bōob. Béhíde-’ε mbéndé e Mosεε ne kán esyāál.

21 Bēlāŋgé-’ε bó nén bán eyágte bad bé Israel bésyāāl ábe bédé meloŋ mémpēe nén wě bēēhídē mbéndé e Mosεε. Bán elāŋge bó wεé béeyagé ábab bán, wεé bēēhídē-’ε elem éche syánē.

22 Bétāŋgéné-’ε awóg bán epedé. Chán-nō débēnlé bōob?

23 Né-óó, éhíd ngáne sēlāā’ε wε. Bad bédé hén bēniin ábe bémwédé melě mé Dyōb.

24 Wěhíd bó nyāābōo nyéke á nwobe, ésábned-te bó kéchéé éche bēhédné bó. Ene pónde dóo bēhele békāān nló. Nén débēl moosyāál ábīí aá dyam ké áhéé áde bēhóbé wε á yāl déesaá mbále. Bēbīí-’ε bán mmōŋ ámpē ebele mekan ngáne mbéndé eche Mosεε éhedéé.

25 Boŋ pen sēlómme bad ábe béesě bad bé Israel ábe bédúbpé Krīstə kálag nén bán béedyág ndyééd echě bēbágé myōb mémpēe nēε mende, bēmwāg mekií, bēedyāg nyam eche béesinnéé nkāŋ, bēēkābē-’ε mesón.”

26 Né-óó, nēε bīn é'sáŋgé Paale antéd ábē bad, bōobōo bēké á nwobe. Dóo ásólé á Ndáb-e-Dyōb, ahób e’pun é’tāŋ nwobe métēdtē bó. Ambíd enē-’ε dóo bēbēé mende á nló míme bó mod-tē.

Békóbé Paale

27 Ade e’pun saámbé bé nwobe é’kwógé ape á asóg, dóo nguse é bad bé Israel ábe bēmbíd a mbwóg e Esia bényíné Paale á Ndáb-e-Dyōb. Héε bēpééné mpuutéđ boŋ bésālē bad áte, bēkōbē Paale.

28 Bēmbootéd abón bán, “A-bad bé Israel nyéhyag sé hén-ee! Anén mod mó akag hōm-té áyāgtē bad aá bad bé Israel, mbéndé éche Mosεε, bōobe Ndáb-e-Dyōb, béesaá chōmchōm. Ké bōob dēn apeéné donje á bad ábe béesě bad bé Israel á Ndáb-e-Dyōb-te, nē ábélé-’ε enén ndáb e Dyōb eesaá’ε ámpē.”

29 (Chōm éche ēnkāŋ boŋ bēhóbé nē éđíí áyāle bényiŋ Trófimuse, mod a dyad dé Efesus bó Paal bēwóó á dyad-tē. Né-óó, bēnwēmtēn nén bán Paale asónlé mó á Ndáb-e-Dyōb.)

³⁰ Dyad ásyāāl dēmpuutéd áte, bad bésyāāl bēbíd áwed bēhé Paale abum ámīn, bédolé mó kááj bēbídén mó á Ndáb-e-Dyōb. Abwōg-ábwōg bédīb-pɛ ekob é Ndáb-e-Dyōb.

³¹ Ade ábê bad bēhɛdɛé Paale awúu nê, dōo bad behóg békíí mod ambáá a sánze a Roma aláa bán mpuutéd níde dyad á Jerusalem áte ásyāāl.

³² Abwōg-ábwōg mod ambáá a sánze eebébtɛé pónde. Ampwɛd sánze émbáá ne esad ásyognéd bó á dyad tē wée bad bēnkaánné. Bad bényíne-'áá ahúene sánze dōo bésógé Paale abomted.

³³ Dōo mod ambáá a sánze asídté wée Paale ábédé akób mó, ahób áá béhaan mó bengóbéngōbē bēbɛ. Héé ásedtɛé aáken, “Nzé-módé nén? Cheé ábélé?”

³⁴ Bad bēmbootéd abón. Baahóg bēhōbē échén, ábíníí bēhōbē échíníí. Mpuutéd níbédé nyaa eche mod ambáá a sánze énkēnhɛnlé chōm éche ékóó abɛnled ahɛd áte. Né-ɔó, anláá ábê bad áá békɛɛn Paale á ndáb e meláá.

³⁵ Bēnkɛɛn mó kááj bépɛɛn mó wée mbwóg ébédé á mmwe ní ndáb e meláá. Bon áde bépédé ásol, bémpeṃ mó ámīn pémén áyāle amute dēmmād ayāg.

³⁶ Ábê bad bésyāāl bēhíídé'áá bó ámbíd, bēbōnē bán, “Béwúu mól!”

Paale alúmté áte áá mōókwedɛé nkáá

³⁷ Ade bēhóbé bán békɛɛne Paale á ndáb e meláá, dōo álāngɛé mod ambáá á sánze nén áá mōwóó mwā dyam áláa mó. Dōo ane mod a mbáá a sánze áhóbɛé áá, “Nédē ehóbe ehób é Grikia?”

³⁸ Nédē saké wɛ edé ane mod a Egipto awɛ ampɛ hén pónde póg bon ábootéd mpuutéd. Anlād e'kálé é sánze é'niin, bad bé ewúɛn, ákɛɛn bó á ehýāngɛ.”

³⁹ Héé Paale álāngɛé mó áá, “Ndíi mod a Israel awɛ abídé á dyad á Tásus á mbwóg e Silisia. Mod awɛ abídé á dyad áde áde etógnén. Sôn émwɛ níláa ábén bad akan.”

⁴⁰ Mod ambáá a sánze ambɛ mó kunze áá áhōb akan. Né-ɔó, Paale antyéém á'sō é' ndáb, alúmed ekáá, ekíde énhōo baámm! Dōo ábóótédé bó akalɛn á ehób é Hibru.

22

1 “A-besán ne baányan ábêm, nyéwóglɛn mɛ. Nhɛde nyé alúmed áte nén mɛé meékwedɛé nkáá.”

2 Awóg áde béwógé nɛɛ Paale áhōbné bó ehób é Hibru, béntōṃ metúu atále áte. Héé Paale ákagké á'sō áhōbē áá,

3 “Ndíi mod a Israel. Béchyáá mɛ á dyad á Tásus á mbwóg e Silisia, bon á dyad á Jerusalem hén dōo níkwógé. Mbédé mwān a esukéle awɛ Gamalia. Awe mekáá dōo nítóó mekan mé mbéndé níme ábéd betaa bēhíídé'áá ayáge. Mémpeṃ mbɛnláá Dyōb ne kán esyāál melemlɛm gánɛ nyémpɛ nyéɛɛnléé mó.

⁴ Bad ábe béhídé'áá Nzii é Krīsto menhé bó á meséb, káəŋ donge áwāg. Nkóbé'áá bebaád ne baachóm ríhāg-ke bó á mbwəg.

⁵ Priŋe ambáámbáa ne kaánsel e bad bémbáá esyā́l béhele bébíd me mbónj bán mbále chóo ríkaleé. Menkob kálag áwāb echē béténlě bānned bé Israel ábe bédé á dyad á Damaskos. Né-ɔ́, menkě áwed ákób ábê bad, áhanj bó, ápeen-ne bó ámbíd á Jerusalem ábel békógsen bó.

Paale ahóbé ngáne ámwédé Yesue adúbe
(Mbɛl 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Ade ríkagké, née nípédé benben ne dyad á Damaskos, emwɛdmwɛd é ngine émbíd ámín tǎléd, épēn me yǎl esyā́l. Nén dēmbenléd dyam kǎd é' mǔte.

⁷ Dóo ríhúné á ndɔɔb bonj ríwōgē ehób élanje me áá 'A-Sɔɔl, á-Sɔɔl, cheé ékǎá bonj étagté me?’

⁸ Dóo rísedtée mǎ meé ken 'Nzéé édíí A-Sánj?' Bonj áhōbē áá, 'Me-éé ndé Yesue á Nazaret awě étagtée, awě éhédé á meséb.'

⁹ Bad ábe syāábɔ́ sēbédé bēnyín echē emwɛdmwɛd bonj bēnkēnwógké ehób éche mod awě ahóbé'áá áwēm.

¹⁰ Dóo rísedtée meé, 'A-Sánj cheé rítǎngéné ábel?' Dóo Sánjgwéé álanjéé me áá, 'Hidé ásē ékag á dyad tē á Damaskos. Nzé epedé áwed bēlā́ wɛ chǔm esyā́l éche Dyǔb átídé áá ébel.'

¹¹ Echē emwɛdmwɛd é ngine émběl meéhele'áá anyínen. Né-ɔ́, bad ábe syāábɔ́ sēbédé bēnchā́ me á ekáá békēen me á dyad tē á Damaskos.

¹² “Mod abédé á Damaskos awě béchágé'áá bán Ananiase. Abédeé mod awě abēnlé'áá Dyǔb, áhídē-'e mbéndé éche syáne bad bé Israel. Anwónj edúbé bwāmbwam áfinté e bad bé Israel ábe bédé á Damaskos.

¹³ Ananiase ampě áwēm, atyéem me á nkæg, bonj áhōbē áá, 'A-mwānned Sɔɔl, bootéd anyínen ampē.' Abwəg-ábwəg membootéd anyínen ampē, rínǎné-'e mǎ.

¹⁴ Anhób áá, 'Dyǔb áde ábēd betaa ápwédé wɛ ábíi níme ntíi, ányín awě mbǎledɛ awě ábele mekan níme métǎngéné, áwóg-ke ane mbǎledɛ ehób á nsal.

¹⁵ Wɛ-éé wěbíd mǎ mbónj áláa bad bésyā́l chǔm éche ényíne ne éche éwógé.

¹⁶ Bɔɔb-pɔɔ, cheé-ɔ́ ésinéé? Pádé ásē, ékwentɛn wɛé Yesue mǎ adé wɛ Sánjgwéé bédusɛn wɛ. Nén déběl Dyǔb déwobé nímonj mbéb.'

Paale áá Dyǔb dlómé mǎ wéé
bad ábe béesě bad bé Israel

¹⁷ “Mentím ámbíd á Jerusalem. Ade ríkǎnnéé á Ndáb-e-Dyǔb mennýín ndóg.

18 A ndóg-te wê mennyín Sánjgwéé. Anláá me aá, 'Belé mehélé éwamsen ahide á Jerusalem áyāle bad ábe bédé á Jerusalem hén béekobpé chōm éche wéhōbpē t̄an̄gene me.'

19 Dóo me-'e níkwentanné Sánjgwéé nén meé, 'A-Sánj ábén bad bébíí bwām nén bán nkagé'áá á ndáb é mekáne níkōbē, níwanné-'e bad ábe bédúbpé we.

20 A pónde eche béwúe'é Stefanuse awě ahóbé'áá mam t̄an̄gene we, mměn membé áhed, níkwentén meé béwúu mó, me-'aá menwálé nkobe nímé bad ábe bēnwū mó.'

21 Dóo Sánjgwéé álāngeé me aá, 'Kǎg, áyāle mēlōm we nchab-nede, wée bad ábe béesě bad bé Israel.' "

22 Abē bad bémbē béwōglān Paale káāne á pónde eche átúbé d̄in aá mókag wée bad ábe béesě bad bé Israel. Hē dóo abē bad bébóótédé abón bán "Nyémaden mó! Nyéwúu mó! Eékwognedéé ábē á alon̄gé."

23 Béboné'áá bépebté mbóté am̄in, bēpúnté-'e ebumbú am̄in.

24 Héé mod ambáá a sánze álāngeé éche sánze aá bētéd Paale békeen mó á ndáb e meláá. Anláá-'e bó aá bēswádted mó e'tan̄gú ábel bonj áhōb nzōm echě ekāá bonj bad bé Israel bētōgké mó.

25 Bonj áde béháá mó ábel bēswádted mó e'tan̄gú, dóo Paale ásedtéé sánze echě embé mó benben aáken, "Mbéndé ebagé kunze nén bán bēswádted mod awě mbéndé e Roma ébélé mó mod a Roma e'tan̄gú áde béekáadtéé mó-ye?"

26 Ade ene sánze éwógé nē, ankě wée mod ambáá a sánze ásedté mó aáken, "Cheé wewe ébeléé? Ane mod ad̄ii mod a Roma."

27 Dóo ane mod ambáá a sánze ákíí wée Paale bonj ásedté mó aáken, "Láá me, mod a Roma móo édíí-ye?" Dóo Paale ákwentanné aá, "Ee."

28 Héé mod ambáá a sánze ahóbéé aá, "Nsábpé nkúú ní mōné bonj ngómena a Roma ákwentén aá níbē mod a Roma." Dóo Paale ahóbéé aá, "Me pen ndé mod a Roma se á nchyaátén."

29 Ade bad ábe béhédé'áá Paale awanen béwógé nē, ábwōg-ábwōg bēntédé mó, bésidé ámbid. Mbwóg ménkōb ane mod ambáá a sánze áde ádíbté nén aá Paale ad̄ii mod a Roma aá móhēdē-'e mó á mehanj áde mōnkéntāngénné.

Paale atyéémé á nkaásé á'sō é' káánsel

30 Mod ambáá a sánze ahedé'áá akonj dé ahed áte áson̄ten chōm éche bad bé Israel béhóbé bán Paale ábelé. Né-óó, néé b̄in é'sāngé, anhób aá béhūd Paale bengōbengōbē á mekáá, anlébé-'e beprise bémbáá ne káánsel esyāál aá bōōbōó békōb mbom. Dóo átédé Paale bonj átfidē mó á'sō ábāb.

23

1 Paale annõn ábê bad bé káánsel á mĩd mé mbòm, bon áhõbê aá “A-baányan, kóõhne e’chii, nlém rísáá me á abum bwâmbwam nyaa echê ádêm alongé ádíí á’sõ é’ Dyõb.”

2 Hêe prise ambáámbáa, Ananiasε, álângeé bad ábe bébedé benben ne Paale aá bébòm mó abén á nsal.

3 Dóo Paale áhóbêé aá, “Dyõb ámpê débòm wε. Ehóhó é chõm chén! Edyεé hê ebenlad mbéndé ákáad me, bon ké nê, mmõn ebóo’ mbéndé ahób áde éhóbé wεé bébòm me.”

4 Hêe bad ábe bémbē benben ne Paale bélângeé mó nén bán, “Esyáá’ prise ambáámbáa a Dyõb.”

5 Paale ankwentén bó nén aá, “A-baányan, menkēmbíí’ε meé mó adé prise ambáámbáa. Eyale e Dyõb éhóbé aá, ‘Mod eetângeεé mod awě akamlan bad mekan mé mbéb ahób áyāl.’”

6 Ade Paale anyíné aá átintê e echoj é bad éche ébedé áhed, baahóg bédé bad bé epepé é Sadusia ábíní-’ε bédé bad bé epepé é Farisia, anchágéd ehób aláá bad bé káánsel aá, “A-baányan, ndíi mod a epepé é Farisia mbé-’ε mwän a mod a epepé é Farisia. Ndé á nkáásé hén áyāle nén nsumé nlém nén meé bad ábe béwédé bépuú ámpē.”

7 Ahób áde áhóbé nê, bad bé epepé é Farisia ne bé epepé é Sadusia bēmbóotéd aselen. Echoj é bad éche ébedé áhed ênkabén áte.

8 (Nén dēmbenléd áyāle bad bé epepé e Sadusia bēndūbē nén bán nzé mod awédé eépuudéé ámpē, bédúbé bán ángel éesaá, bédúbé-’ε nén bán e’dáádāh béesaá. Bon Befarisia pen bēndūbē bán nímén metón mésyāal meláán médé.)

9 Ehób émbē échágkē ábê bad ngine ngine dóo donge dé be-meléede bé mbéndé ábe bémbē á epepé é Befarisia bétyéémé ámín, bébootéd abón ngine ngine bán, “Séenyínnεé anén mod awusé ké ahóg. Kapóg né edāádāh ké’ε ángel ekoó mó dyam aláal!”

10 Mmê mpentēn ménchāgē nyaa echê nlém ríhúné’áá ane mod ambáá a sánze aá béhεle bényāb Paale áte. Né-óó, anláá éche sánze aá béke á amute-tê wê, bēhūd Paale á mekáá ríme ábê bad bon békeεn mó á ndáb e meláá.

11 Mmê nkuu dēn, Sāngwéé antyéém Paale á nkæg, aláá mó aá, “Weebáá’, ngáne ébídé me mbõj á Jerusalem, wēbíd me mbõj ámpē á Roma.”

Béhágkē Paale

12 Néε bñn é’sánge mbwεmbwε, nguse é bad bé Israel bēmbõm bébel ntii, bémwē melé nén bán béedyáá chõmchõm, béemwáá-’aá chõmchõm kóõh ne béwúú Paale.

13 Bó bad ábe bēmbel nímén ntii bēntõm móom méniin.

14 Dóó békíí wée beprise bémbáá ne belyáged bé dyad bon bélāngē bó nén bán, “Sēm wédé melě ne amwé dēn nén bán séeháá chōmchōm á nsal kááj né sēwúú Paale.

15 Né-óó, nyáabe bad bé káánsel nyélóme mod ambáá a sánze a bad bé Roma nsal nén bán ápiined nyé Paale. Nyébāmtan nén bán nyékoo’ mam mémpēe ahed áte áyāl eché. Bon sé pen séēbē mbonşén áwúú mó adēhób aá mópag hén.”

16 Bon Paale mwānyan a mmwaád mwān anwóg ntii míme bébélé áwúú Paale. Né-óó, ankě á ndáb e meláá áke aláá mó.

17 Dóó Paale áchagēé sánze póg bon álāngē chó aá, “Keeené’ enén kódemod wée mod ambáá a sánze awóó dyam aláá mó.”

18 Héé ene sánze étédé ene kódemod bon ákeené mó wée mod ambáá a sánze. Héé ene sánze élāngēé mod a mbáá a sánze aá, “Paale awě adé á mbwóg mó achagé me aá nípēen enén kódemod áwōŋ áyāle enén kódemod ewóó dyam aláá wē.”

19 Dóó ane mod ambáá a sánze áchāngé mó á ekáá bon ásidnād mó á nkag ásedté mó aá “Chee éhedéé me aláá?”

20 Dóó ene kódemod élāngēé mó aá, “Bad bémbáá bé Israel bétíídé nén bán bélāá wē bán épēen Paale á’sō é’ káánsel, ne mbāmtan nén bán káánsel ehede mam mémpēe atōŋ dé ahed áte tāŋgene Paale.

21 Bon weewóglán bó áyāle bad bédé tómaa móom méniin ábe bésóm ásin mó. Bémwédé melě nén bán béedyáá chōmchōm béemwáá-’aá chōmchōm kááj né béwúú mó. Bémáá abonşen, bésine-’e chōm éche wéhōbpē.”

22 Dóó ane mod ambáá a sánze álāngēé mó aá, “Weelāngé modmod wée mólāngē me ádén dyam.” Amaá-’aá ahób nē dóó álāngé ene kódemod aá ákag.

Békééné Paale wée nkamlene, Feligse

23 Dóó ane mod ambáá a sánze áchénlé éche sánze émbáá émpēe ébe bon álāngē bó nén aá, “Nyétéd mbwókel é sánze ébe, nyébonşen chó áke á Kaisaria nchoo ne sánze móom saámbé éche ékeene hóse ne mbwókel é sánze ébe éche éwanne mekon. Nyáábō nyébonşen nyéhíde dyam ngáj abog nkuu.

24 Nyéhede-’e Paale hóse eche ékeén mó. Nyélyáged mó nyépēen mó wée nkamlene Feligse ésebán dyam dé mbéb ábenlédé mó.”

25 Bédékě antel kálag eche bēnwālēē echě ehóbe nén aá,

26 “Me, Kladios Lisiasē me-éé ntenle wē, nkamlene a edúbé ambáá, Feligse. Nlěnté wē.

27 Bad bé Israel bēnkōb anén mod bēhedé-’e mó awúú. Nsōŋténé-’aá mēé adii mod a Roma, dóó syáabe échēm sánze sékíí mó ahúd áwab mekáá.

28 Nhedé-’aá mēé mbii chōm éche bēhóbé bán abelé. Né-óó, menkēén mó á káánsel.

29 Nhédé áte nnyíné nén mɛ́é eébeleé dyam áde álúmte nén bán atánǵéné awé ké'ε atánǵéné ake á mbwǵ. Mam mésyāāl míme behóbé bán abelé médii mam míme ménone échab mbéndé.

30 Bélánǵé-'aá με bán bad bé Israel behǵke mó áwúu mó, dǵǵ nílómé mó áwǵn abwǵg-ábwǵg. Nlánǵé-'ε bad ábe behíde mó mekuu mɛ́é, behyε beláa we chǵm éche behóbé bán abelé."

31 Echê sánze êmbël ngáne bénlāā'é bó bán bébel. Béntéd Paale békēēn mó nkuu ne nkuu káǵn bérēēn mó á dyad á Antipatris.

32 Née bǵn é'sánǵé, sánze éche ékéénáá mekuu êntim ámbid á ndáb e meláá, bétédē sánze éche ékééné'áá hǵse ákēen Paale.

33 Bēnkeēn mó á dyad á Kaisaria. Ade bépédé bēmbē nkamlēne ene kálag bebē-'ε Paale áwe mekáá.

34 Ade ane nkamlēne aláá ene kálag ansédéd Paale aáken mbwǵg ehéé ábidé. Ade ásǵnténé aá Paale ábidé á mbwǵg e Silisia,

35 anhób aá, "Mǵwǵg kéchéé éche éwóó ahób nzé bad ábe behíde we mekuu bépédé." Héε álánǵé sánze aá békēen Paale á ndáb e kǵn eche kǵn Herǵde ánlǵngē, bēnne-'ε mó áhed.

24

Paale atyéémé á nkaásé á'sǵ wée Feligse

1 Ámbid e e'pun é'táan, prise ambáámbáa Ananiasε, ankē á Kaisaria nchoo ne donǵe á bad bēmbáá bé dyad ne mod á mbéndé nhǵg awē behǵǵé'áá bán Tetuluse. Bēmpǵ á'sǵ wée nkamlēne Feligse, behób mekan míme behóbé bán Paale abelé.

2 Dǵǵ behǵǵé Tetuluse bonǵ ábootéd Paale mekan ahób á yǵl, aá, "A-nkamlēn Feligs, we awē edúbé échábé ámǵn. Debyéé áde ébenladté ákamlēn ápéénédé syánē nsanǵ á etún é pǵndé. Ebelé-'ε nhǵnǵn hǵin míme mǵpééné mbonǵ áwǵd alonǵ-tê.

3 Sǵkobé-'ε nê hǵm ásyāāl ne pǵndé ésyāāl. Sēságnan-ne we bwāmbwam.

4 Meéhēdēē nén mɛ́é mǵbud we pǵndé abébed bonǵ pen ndǵǵ achánǵ nén mɛ́é ébenled ábonǵ e'bonǵ bé nǵm, éhê sé mwǵ étál, éwǵǵlēn mwǵ dyam awē séwóó ahób.

5 Sēnyíné nén bán anén mod adé ekun é mbéb áfǵntê e bad. Ápééné epuutéd áfǵntê e bad bé Israel nkǵnsé áte nǵsyāāl, adé-'ε nǵyǵged nhǵg á epepé e Naazarin.

6 Aponé edúbé é ndáb e Dyǵb asuded, dǵǵ sékóbé mó. *

8 Nzé esǵdté mó, mekan míme aláā'é we mmǵn wényǵn nén wéé chǵm éche séhóbéé édé mbále."

* 24:6 Donǵe á kálag dé'sǵ ébádé nchoo 6b-8a: *Séntii bán sékadte mó ngáne echēd mbéndé éhóbé. 7 Bonǵ mod ambáá á sánze, Lisiasε, ampǵ ákǵbēn sé mó ne epame. 8 Dǵǵ Lisiasε áhóbéé ad bad ábe bēwǵgné mó dyam bérē áwǵn e'sǵ.*

⁹ Bad bé Israel ábe bémbē áhed, bómpē bénsōl áte béhób bán mekan níme Tetuluse áhóbēé médé mbále.

Paale akáddé nkáá á'sō wée Feligse

¹⁰ Héε dōo nkamlene, Feligse ábágé Paale etól aá áhób akan, boŋ Paale ábootéd ahób aá, “A-sán, mbíí nén meé ekékāā nkáásé á alon tē hén á etūn é pónde, né-ōó ndé menyinŋe ákáa nímēm nkáá áwoŋ e'só.

¹¹ Nzé ehedé áte, mmōŋ weényin nén weé éētōmēē dyōm dé e'pun ne é'be áde níkíí á Jerusalem ábe Dyōb edúbé.

¹² Ké epun bad bé Israel béetāneé nēε sé mod sépentanné á Ndáb-e-Dyōb, béētāne-'áa nēε nípuutadté bad, ken á ndáb e mekáne ké'ε kéhéé á dyad tē.

¹³ Béewóó'é chōmchōm éche élūmte nén bán mam níme béhóbé bán mbelé médé mbále.

¹⁴ Boŋ nkwentan pen nén meé, mbenle Dyōb áde ábēd betaa bebénlé'áá, ahíd áde níhídeé Nzii echē etāŋgéné. Ndúbpé káŋne mam mésyāāl níme méténlédé á mbéndé e Moseε ne á kálag é bekal bé'dáádəŋ.

¹⁵ Mémpē nsumé nlém ne Dyōb melemlen nēε ábén bad bēn ámpē, nén meé bad bésyāāl bépuú, bé bwām ne bé mbéb.

¹⁶ Nē dō-'aá akáá boŋ níwané áte pónde ésyāāl ábel boŋ nlém nísan me á abum á'sō é' Dyōb ne á'sō é baányon.

¹⁷ Mensyǎg ake á Jerusalem nguse é mwě, né-ōó menkě áwed áwānled ábēm bad mwā mōné ne ábe Dyōb mende.

¹⁸ Ade níhídeé nímén mekan ámbíd, dōo ábén bad bétané me á Ndáb-e-Dyōb, áde nímáá mekún mé nwobe amad. Ndun e mod eebédeé áhed, mpuutéd-te ménkēmbáá.

¹⁹ Boŋ bad bé Israel bebédé áhed ábe bémbíd á mbwóg e Esia. Ké bad bebágé'áá bépag áwōŋ áláa we dyam áde mbéle né bōo bēntāŋgēn ape, nzé émbē nén bán membēl dyam.

²⁰ Ké'ε ábén bad ábe bédé hén, bēn béláa we dyam dé mbéb áde mēmbenlé áde bēnkāadtē nímēm nkáá á'sō é' káánsel,

²¹ éetóméé dyam ahóg áde mēmbenlé. Menchágéd ehób nén meé 'Békáadte me chii nén áyāle ndúbpé nén meé bad ábe béwédé bépuú.' ”

²² Feligse abédéε mod awě ammād Nzii e mbále asōŋten. Dó-'aá áhúdé nkáásé ásē. Anláá bó aá, “Nzé nkamlene Lisiasε apedé, dōo mébídēdtē nímén nkáá mbakú.”

²³ Hé-'aá álánŋé sánze e mbáá echē enōné'áá Paale aá átēd Paale, ábē ánone mó. Aá, boŋ pen ábe mó mwā kunze áhé'ε etól nén besón ábe Paale béhyenad mó kéchéé éche átóŋgéné.

Paale atyéémé á'sō wée Feligse bó Drusilia

²⁴ Nguse é e'pun ámbíd enē, Feligse ampeén mwaád Drusilia. Drusilia abédéε mwān a Israel. Feligse anlóm Paale achəg,

áwóglɛn nkalan níme Paale álɛngɛé mó tɛngene adúbe á Yesu Krístəə.

²⁵ Paale aboótédé-'aá mó akale, álɛngɛ mó ngáne mod átɛngéné abé á bwám awále, ngáne mod átɛngéné yəl acháə bwám, ne Epun é nkáá eche éhúe'. Dóo mbwóg ríkóbé Feligse. Héé ahóbéé aá "Sébé ekag bəəb. Nzé nkudé etál ámpɛ məchɛlɛ wɛ."

²⁶ Mewɛmtɛn mébédé mó ámpɛ aá Paale əbɛ mó mwă mənɛ ámbíd-ámbíd, nɛn dɛmbɛl alómé'aá mó achəg pónédé tɛ ákanlé mó.

²⁷ Nɛn dɛmbɛnléd áyɛle mwɛ nɛbɛ, dóo Pokus Fɛstusɛ átédé etál éche Feligse nɛɛ nkamlɛnɛ. Ngáne Feligse ahédé'aá aá bad bé Israel bəwógen mó bwám, antédé Paale á mbwóg.

25

Paale aá Kaisɛɛ múmó ákádá mó

¹ Fɛstusɛ ampɛ á mbwóg e Kaisaria átéd atii dé nkamlɛn. E'pun é'láán ámbíd enɛ, ámbíd á mbwóg e Kaisaria ákɛ á Jerusalem.

² A Jerusalem wɛ, beprise bəmbáá ne bad bəmbáá bé Israel bənlā́ Fɛstusɛ mekan níme bəhóbé bán Paale abelé. Bənchān Fɛstusɛ

³ bán áwɔngɛn bó əbɛl bɛpɛɛn Paale á Jerusalem. Bənlā́ mó nɛ áyɛle bənhəg áwúu mó á nzii.

⁴ Fɛstusɛ antimtɛn bó aá, "Paale adé á mbwóg á Kaisaria, mmɛn-ne mətɛm ámbíd áwed mwəmpɛn ní pónédé.

⁵ Né-ɔ́, nzé édé nɛn bán Paale abelé dɛam dé mbéb, ábɛn bad bəmbáá bəhíd mɛ á Kaisaria, bəsómɛn mó."

⁶ Fɛstusɛ andyɛé á Jerusalem ámpɛ dɛam e'pun waam ké'ɛ dyóm boŋ átimé' á Kaisaria. Nɛɛ bɛn é'sángé, andyɛé ásɛ ákádá nkáá. Anhób aá bɛpɛɛn Paale á kóte.

⁷ Ade bɛpɛɛné Paale, bad bé Israel əbɛ bəmbíd á Jerusalem bəntyɛm mó bɛnbɛn bəbootéd e'bébtéd é' mekan ahób, əbɛ bəhóbé bán abelé, boŋ bənkɛnhɛnlé alúmed nɛn bán akoó nímé mekan abel.

⁸ Paale anhób aá mekan níme bəhóbéé mó áyɛl méesaá mbále. Anhób aá, "Meébeléé dɛamdyam áde álúmte bán ntɛngan mbéndé e bad bé Israel, ké'ɛ Ndáb-e-Dyɔb ké'ɛ Kaisɛɛ a Roma."

⁹ Fɛstusɛ ahédé'aá aá mókud dɛn á bwám á'sə é' bad bé Israel. Né-ɔ́, ansɛdéd Paale aá, "Ebɔhsɛné akɛ á Jerusalem əbɛl nɛn ríkádá wɛ áwed tɛngene nímɛn mam níme bəhóbéé wɛ á yəl-ɛ?"

¹⁰ Paale anhób aá, "A kóte eche Kaisɛɛ a Roma dóo rɛtyéémé nɛn, áhed dó-'aá bətɛngéné mɛ akádá. Meébeléé bad bé Israel dɛam dé mbéb ké ahóg, mmɔn ámpɛ ebíi nɛ bwám.

11 Nzé édé nén bán mbóó mbéndé echě ekwǒgnédé mbakú e kwééd, né nkwěnténé awé. Bon nzé édé nén bán mam míme béhóbéé me áyāl méesaá mbále, né modmod eewóó'é kunze ábe me áwab mekáá. Né-ǒ, nhóbe nén meé Kaisεε múmó ákáad me.”

12 Dóó Festuse áláñténé nló ne ábē bad ábe bélébé mó, bon ákwéntán aá, “Ngáne émáá ahób wě Kaisεε mósókāād we, etáñgéné ake wée Kaisεε.”

Festuse alúmté k̄ñ Agripa nkáá míme Paale áte

13 Nguse é e'pun ámbíd enê, k̄ñ Agripa bó Benise, bēmpě á Kaisaria ákob Festuse nken.

14 Ade bémádé áwed nguse é e'pun, Festuse anlúméd k̄ñ Agripa ehób éche Paale áte. Anláá mó aá, “Mod adé hén awě Feligse áñchenéé á mbwǒg.

15 Ade mǐpédé-'ε á Jerusalem, beprise bémháá bé Israel ne bad bémháá bé dyad bénhób mam míme béhóbé bán abelé, bécháñ-'ε me bán nkwid mó nkáá.

16 Bon me-'ε menláá bó meé bad bé Roma bėwóó elem nén, béehelée-se bébíded mbakú nén bán mod akwedé nkáá, ésebán asébpé akáádé míme nkáá á'sō wée bad ábe bėsómné mó. Bétáñgéné mó etál abe ákáá míme nkáá.

17 Né-ǒ, áde bépédé hén, menkēmbébedté pǒndé. Néε b̄ñ é'sáñgé sáñgén, mendyě ásē á kóte nhób-pe meé bépeεn mó.

18 Bad ábe bėsómné mó béntyēem ámín áhób mam míme ábélé, bon bénkēnhóbpe bán abelé dyam dé mbéb ké ahóg áde ménwēmtēnnē meé béhób bán abelé.

19 Ehób ésyāāl ébedéε nswañ míme bėnwōñgē ne Paale t̄ñgene adúbe ádāb ne d̄ñn á mod nhóg awě béchəgεé bán Yesue awě amaá awé bon Paale ahóbe aá adé á alongé.

20 Menkēnkoñgé abii ngáne r̄héláá-se r̄hēd m̄mēn mekan áte, né-ǒ, mensεδéd Paale nzé ádǎñ ake á Jerusalem ábel bon békáad mó áwed t̄ñgene mekan míme béhóbé bán abelé.

21 Bon Paale anhób aá bebē bebane mó á mbwǒg káñ ne á pǒndé eche Kaisεε ábídedté míme nkáá mbakú. Né-ǒ, menhób meé sánze ébē éñone mó káñ ne á pǒndé eche mēlōmmē mó wē Kaisεε.”

22 Héε k̄ñ Agripa áláñgεé Festuse aá, “Mmēn mǎdəñ anén mod awóglēn.” Festuse antimtén mó aá, “Wěwōglēn mó ch̄ñn.”

23 Néε b̄ñ é'sáñgé, Agripa bó mwānyañ Benise bēmpě ne edúbé ésyāāl ne esímo. Bénsāl á ndáb eche mbwǒg éládné'áá nchoo ne sánze é mbáámbáa ne bad bémháá bé dyad. Festuse anhób aá béke bétéd Paale bépeεn mó.

24 Dóó Festuse áhóbéé aá, “A-k̄ñ Agripa ne bad bėsyāāl ábe syāābō sédé hén. Anén mod awě nyényíneé hén nén, adii mod awě bad bé Israel, ábe bédé wén ne ábe bédé á Jerusalem

bépééné ehób áwêm bán abele mekan mé mbéb. Béhâg e'saad nén bán eetân γενεέ abé á alongé.

²⁵ Bon mmèn meenyínεέ dyamdyam áde anén mod ábélé áde átân γενεέ kwééd. Ngáne édíf-'aá bán mwën-εέ anhób aá Kaisεε mwën-εέ ákãad míme nkáá, né-ᵛᵛ, nhóbé μεέ mēlōm mó áwed.

²⁶ Ké nê, meékoo'έ dyam awónj áde mételée Kaisεε áyāl echê. Né-ᵛᵛ, mpεééné mó hén á'sō é' bad, bwâmbwam á'sō ábōn, a-kân Agripa, ábel bon nzé mmaá éche ehób ahed áte, níwōn chōm éche métenlé.

²⁷ Áyāle nén éebáá bwâm με álóm mod á mbwōg ésebán nlūmte áte bwâm dyam áde ákóó abel."

26

Paale akáádé míme nkáá á'sō wée kân Agripa

¹ Dóᵛ kân Agripa álân γεέ Paale aá, "Ewóo kunze bᵛᵛb áhób dyam." Paale ansálé ekáá áte, bon ábootéd akáa. Anhób aá,

² "A-kân Agripa, ntédé nén μεέ yāl eboó με áte ányín nén ntyéémé áwonj e'só chii ákáa áhúd mekan mesyāāl áyāl míme ábén bad bé Israel béhóbεέ bán mbelé.

³ Nhóbe nê áyāle nén, mbíí nén μεέ edii mod awé asónténé e'lem é' bad bé Israel, ne wée nswan̄ten mbídeé bó. Né-ᵛᵛ ncháa we nén μεέ éched yāl, éwóglen με.

⁴ Abêm bad bé Israel bébíí alongé ádêm se á mwëndemé áde mbédé á Jerusalem.

⁵ Bélyógé με abii. Nzé bédáá-'ε, né bën béhelé bébíd mbón nén bán se á mbooted, mbédé mod a epepé éche éhíde' mímed mekan mé Dyōb ámbíd nyaa echê ewúú áte. Nhíde' ngáne mod a epepé é Befarisia átân γενεέ abel.

⁶ Bᵛᵛb-pᵛᵛ, nzé ntyéémé á nkáásé hén chii, né édii áyāle e'lyág bé nlém ábe níwóó nén μεέ Dyōb débelé ábēd betaa chōm éche ánhōbpē aá móᵛbelé bó.

⁷ Adén dyam dᵛ-'aá mímed metúmbé dyōm ne mébe mésúmé nlém áyāl bán békūd, abε áde bébageé Dyōb edúbé nkuu ne mūte. Bon ábén e'lyág bé nlém bën-naá é'káá bon bad bé Israel béhōbē' με mam mé mbéb á yāl, a-kân.

⁸ Cheé ekáá bon nyé bad bé Israel nyéēhēlē adúbe nén bán Dyōb ápuudte bad ámbíd e kwééd?

⁹ Mmèn ámpē menwémtén μεέ ntân γενεέ née níhédé nzii ésyāāl ábébed dín áde Yesue, mod a Nazaret.

¹⁰ Né-'aá mēmbenlé á Jerusalem. Menkūd kunze wée beprise bémbáá, nhé-'ε bad bé Dyōb híin á mbwōg. Nzé bémbídéd-τε mbakú nén bán bétân γενεέ awé, mémpē nkwēntánnáá.

¹¹ Memmentén bó akógsen á ndáb é mekáne ésyāāl, níhedé nén μεέ béhōb Yesue mam mé mbéb áyāl. Ekanj énkōb με áte

áyā́l echáb nyaa echě níkáǵé'áá á myad mé melonj mémpēe átaged bó.

Paale ahóbe ngáne ámwédé Yesue atimɛn
(Mbɛl 9.1-19; 22.6-16)

¹² “Enén nɛzəm chóó ekəá bonj níkáǵ á Damaskos ne kunze ne ekag éche beprise bémbáá bēmbéé mɛ.

¹³ A-kān, á nziú wê, dyaam kəd, dó-'áá nínyíne e'nyínen bé ekíde ábe é'pene' tómaa enyɛn, é'bidé ámín é'lənjéd mɛ ne bad ábe syáábō sēnwōj.

¹⁴ Sé moosyáál sēnhún ásē. Héé níwóǵe ehób élanǵe mɛ á ehób é Híbru áá, 'A-Sool, á-Sool, cheé ékáá bonj ehé mɛ á meséb. Nzum echě éwannéé mɛ edii nēngáne mwān ákwaglǵé abii ányan. Echě yāl chēn-éé ábeleé mbéb.'

¹⁵ Dóó nísédté mó mɛé 'A-Sán, Nzé-módé édíf?' Dóó Sánǵwéé átimtanné mɛ áá, 'Mɛ-éé ndé Yesue awě éhāǵkē á meséb.

¹⁶ Bōob-pōó, hidé ásē étyéem ámín. Mpiídé wɛ ápwɛd wɛ nēngáne áwɛm mbəlede. Wɛ-éé wěláā bad ábe bélyáǵé ásē chōm éche ényíne chii ne éche mēlūmédte wɛ á pōndé echě ehúé' á'sō.

¹⁷ Mēsōj ádōj alonǵé á mekáá mé bad bé Israel ne á mekáá mé bad ábe béesě bad bé Israel ábe mēlōmmē wɛ áwab.

¹⁸ Wɛ-éé wěnedé bó mǵd ábel béhide á ehíntén-té, békud e'nyínen bé ekíde, béhídē-'é ásē e nkamlɛn ní Satan bétim á nkamlɛn ní Dyōb. Nê débě́l békúđ alagsɛn dé mbéb, bēbē-'é hōm ahóg ne bad ábe Dyōb ásánǵté ne adúbe áde bédúbpe mɛ.'

Paale ahóbe chōm éche ékáá
bonj bad bé Israel bésómén mó

¹⁹ “Né-ōó, a-kān Agripa, ndóg echě ményínnē echě ehúú ádyōb, menkēmbánǵé chó ahíd.

²⁰ Bootya hê, membootéd nkalanj ní bwām akal, membootéd á dyad á Damaskos, níke á Jerusalem bonj nítimé' á mbwóg e Israel esyáál, ne á mbwóg e bad ábe béesě bad bé Israel. Nkánlé'áá bó mɛé bétede nímbā mbéb bétimɛn Dyōb, bēbele-'é mekan níme mēlūmte' nén bán bétédte nímbā mbéb.

²¹ Akal áde níkále'áá nímén nkalanj dōó dēnkāj bonj bad bé Israel békób mɛ áde níbédé á Ndáb-e-Dyōb bēpōn-ne mɛ awúu.

²² Bonj káájne bōob, Dyōb dēn dōó ákēwōǵgēn mɛ. Né-ōó, ntyéémé hén ákale nyé moosyáál mbále. Ken bad ábe bédé etógnén ké'ε ábe béesě etógnén. Mekan níme níhóbéé médii melelem mé mekan níme bekal bé'dəádəj ne Mosɛɛ bēnhōbpē bán mébenléđ.

²³ Bēnhōb bán Ane-awě-Béwóǵté atánǵéné ákūđ metake, abé-'ε mod á'só ápuu. Akalé bad áá e'nyínen bé ekíde é'pente' ábəd bad bé Israel ekíde bōob é'pente-'ε bad ábe béesě bad bé Israel.”

24 Nyaa eche Paale ánkāā'ē embēl Fɛstuse ankáné mó áte aá, "A-Paal weesáá'ē-yɛ? Adōn ayáge ámbáá áhede we m̄n apid-ɛ?"

25 Paale ankwentén aá, "A-kān e edúbé, meépagké m̄n. Chōm éche nhóbéé édé mbále nhóbne-'ɛ debyéé.

26 Měpanléd kān nímén mekan mésyāal áte ayāle mbíí meé asónténé nímén mekan. Ndúbpé nén meé mwēn asónténé akan téé áde ábénlédé, ayāle dyam áde ábénlédé déebenledéé á e'konéd-te.

27 A-kān Agripa, edúbpé mekan níme bekal bé'daádān bétélé áse-yɛ? Mbíí meé edúbpé mó."

28 Agripa antimtén Paale aá, "Ayāle e anén mwā esón á pónde dōó éwémtné wéé móhele móbēl n̄tīmēn adúbé á Kr̄stā?"

29 Paale ankwentén aá, "Ebē ké á esón é pónde ké'ɛ pónde eche echabé áte, nkāne' Dyōb nén meé, wɛ ne moosyāal awē awóglan mɛ, ábē ngáne n̄díí. Bōn pɛn meekānnéé meé béhē nyé bengōbengōbē ngáne béhédé mɛ nén."

30 Dōó kān, nkamlɛnɛ Fɛstuse, mwānyān a kān, Benise ne bad bésyāal ábe bēbédé áhed béhíté áse áke.

31 Bémáá-'aá abíd, áde békagké nē dōó bēbóótédé akal nén bán, "Anén mod eébeleé dyamdyam áde ákwógnédé áhób bán bēwúu mó ké'ɛ béhē mó á mbwōg."

32 Héé Agripa álāngéé Fɛstuse aá, "Nheláá-se n̄tēdē anén mod nzé enkēnhób aá Kaisɛɛ móōmād níme nkáá."

27

Paale ahíté áke á Roma

1 Ade bémáá atí bán sēsól á stíma áke á alon á Italia, bēmbě Paale ne bad bé mbwōg bēmpēe á mekáá wéé mod a mbáá a sánze awē béchágé'áá bán Julíose. Julíose akamlánnáá echon é sánze éche béchágé'áá bán "Echon é sánze é Kaisɛɛ."

2 Sēsól stíma á dyad á Adramitium. Ene stíma emmād aboŋsen áke á nkin mé edíb é nkwě á mbwōg e Esia. Dōó sēbwōgké eke. Sédé áke sēnwálé Aristakuse. Aristakuse abédéé mod a mbwōg a Masɛdonia, awē ambíd á dyad á Tesalonika.

3 Néé b̄n é'sángé, sēmpě á dyad á Sidōn. Julíose amboón Paale nlém. Antédé aá áke ányín baáb, bébe mó kéchéé éche átógnéné.

4 Sēnhidé hē, sēbwōgé eke. Bōn ngáne édí bán epub é ngíne échómmé'áá sé á'sō-te, sēmbamé epub, sēbwē benben ne mbwōg e Saiprus pɛd eche epub énkēmbáá ngíne. Saiprus abédéé mbwōg echē mendíb mēnlānédte.

5 Héé sétédte nkin á pɛd e mbwōg e Silisia ne mbwōg e Pamfilia bōn sēsél á edíb é nkwě-te sēpāg á dyad á Mira á mbwōg e Lisia.

6 Awed mod ambáá a sánze annyín stíma eche ebídé á Alesandria etime' á Italia dǒo áhéde sé áwēd-te.

7 Bootya hê, stíma ekeéné sé mwālənɔɔ e'pun híin bó-'e é'tóme' sêdêhób bán sêpag á dyad á Sinidus. Ngáne édíf bán epub échómmé'áá sé á'sō-te, sênkênhenlé akε á'sō ene pεd. Né-ǒó sêmbamé sêpōɔ á pεd e mbəɔ wée epub éebude'áá atóm. Sêntóm á Kep Salmən sêpē á mbwǒg e Krɛt echê mendíb mɛlǎɔnédé.

8 Sêmbamé nkəg mé edib mən ne mən, sêdêhób bán sêpag á hǒm áde béchəgεé bán Sef Habəs. Adê hǒm déechabnedεé dyad á Lasi áyāl.

9 Sêndyεé áwed bwāmbwam káɔɔ ényínnéd nén bán nzé sêkií á'sō né dyam dé mbéb áhele ábenléd sé, áyāle ene pǒndé mwě mêmǎd apε á asóg, Epun é ngande e abε dé mendε mé Alagsen dé mbéb chó-'e emmad atóm. Né-ǒó, Paalε ambε bó elébé áá,

10 “Amúē, nnyíne nén mεé bootya hén bǒɔb éhele ébēɛn syánē ebébtéd ákeɛn échén eke á'sō. Nted mɛbēb bwāmbwam, stíma ebéb, nló ní bad-te ríhele rítóm.”

11 Boɔ ane mod a mbáá a sánze andúbé dásō chǒm eche mod ambáá a stíma ne mod awě awóó stíma bénhǒbpē, enkéndúbéé chǒm eche Paalε ánhǒbpē.

12 Adé abwǒg á hǒm áde stíma émbēē áhed, dénkēmbáá hǒm áde mod áhele ádyēē á pǒndé echê ekukud étómεé. Né-ǒó, bad ábe bēndəɔ nén bán békag á'sō béwanen bépe á dyad á Fonis bóɔ bēmbuú áte. Fonis abédéε hǒm áde bēbannεé stíma á mbwǒg e Krɛt áde ánɔne' á akuu ne á mbəɔ. Áhed-taá béhélé'áá-sε bédyē á pǒndé e ahéb á ngíne.

Ekukud étáné Paalε bó á edib é nkwě-te

13 Mwǎ epub awě abidé á mbəɔ ambootéd atóm. Dǒo ábê bad békámténé bán béhele békēɛn rímab ntíi á'sō. Né-ǒó, bēnhūd ekii éche bēbwǒgnεé stíma, boɔ bēbammé' nkin mé edib ní mbwǒg e Krɛt.

14 Boɔ béepedεé ké akε boɔ epub é ngíne éche béchəgεé bán “Epub é pεd e akuu” ébidén ekukud á Krɛt ébootéd atóm ne ngíne.

15 Echê epub éntíndé stíma. Nzii enkēmbáá akε á'sō wée epub ébidéé. Né-ǒó, sênsóg yǎl awaned áte akεɛn stíma á'sō, sétédē nén bán epub cháchá ékeɛne' chó pεd eche édáá chó akεɛn.

16 Ade sêpóó á pεd e mbəɔ e mwǎ dyad awě adé á mendíb-te awě béchəgεé bán Kauda, sênkūd mwǎ etál wée epub éebude'áá atóm. Áhed dǒo séwánné káɔɔ boɔ sɛnabpé bǒle ábe sêdólé'áá ámbíd e'dii, ábel boɔ béesanlé áte. Sêdé amǎd ábel nê chǒm émāá sé á yǎl.

17 Bëndöl bǎle, bésóléd bó á stíma-tê, bébid-te nkɔɔd á stíma sêwéd bó atád. Bébáá'áá nén bán béhele bétómén nló, béhún á nsí-te á nkin mé edíb á alonj á Libia, né-ɔɔ, bênsudéd abad* ásē áde ábele bonj stíma ékag mehélé, bétédé bán epub chó ne ch́ó ékεen stíma.

18 Ekukud émbē étōmnē' ngíne. B́in é'sánǵé-'áá bonj bébootéd donje dé nted ahúd bébwēmē' á mendíb-te.

19 Née b́in é'sánǵé ámpē, bébootéd donje á bwēm atéd ábe bébénlé'áá ádol stíma, bébwémé á edíb-te. B́en b́enkōnj abel nê.

20 E'pun híin béntōm ésebán sēnyíne' enyεn ké'ε betintine, epub-pε émbē étōme' ne ngíne esyǎál. Káǎnj ne á asóg, sēnhúd yǎl nlém bán sēmǎdné.

21 Sēmadé e'pun híin ésebán mod ahεle ké ndyééd adyé. Hê d́ɔɔ Paale átyéémé áḿin áf́intê e bad bésyǎál bonj áhōbē áá, "A-baányanj, nyēmbé nyéwóglan με áde níhóbé μεé deéhídté á Krεt. Nzé nyēnwógén με, né deékudεé nímén metake ne enén mbólón eché dékúdé nén bɔɔb.

22 Bɔɔb-pɔɔ, ncháa nyé nén μεé nyéwéd nlém á abum, nló ní mod méetómme, stíma chēmpεn ch́ɔɔ ébēb.

23 Nhóbe nê áyǎle nén nkúu níme nítómé nén ángel e Dyōb áde áwóó με áde mbēnle-'áá empií με, eláá με áá,

24 'A-Paal, weewógé' mbwóg, etǎnjéné atyéem á'sō wεε Kaisεε. Nlém ní bwám níme Dyōb áwóhéné-'áá wε, mbéle asoó alongé á bad bésyǎál ábe nyáábɔɔ nyéde.'

25 Né-ɔɔ, a-baányanj, nyéwéd nlém á abum, áyǎle nén ndúbpe μεé mekan mésyǎál mébenléd ngáne belǎnjgē με.

26 Epub étǎnjéné née étínté syánē á nkin."

27 Ambíd e e'pun dyōm ne é'niin nkúu, áde sédíi sédíi á edíb é nkwe é Adria, d́ɔɔ dyam melúde mé nkúu, bad ábe bédole stíma békámténé bán kapóg syáábɔɔ sékwogé abíd á nkin.

28 Héε bétédé nkɔɔd níme bétádé chōm eche édélé áyǎl bonj bébwēmē á edíb-te ányín ngáne edíb épédé achab ásē. D́ɔɔ bédíbté bán e'che bé edíb ásē é'dé móom mé méta méniin. Mwámṕin ní pónde ámbíd e nê, bémbwēm ámpē, bényín bán e'che bé edíb áse édé móom mé méta meláán.

29 B́ewógé'áá mbwóg nén bán stíma éke ebúl á meláa-tê, né-ɔɔ, béntéd e'kii ábe bébwognadté stíma é'niin, béhūnéd bó ámbíd bonj bébootéd akáne nén bán b́in é'sáa mehélé.

30 Héε bad ábe bédole' stíma, bébóótédé nzii ahed ásob. B́ensudéd bǎle á mendíb-te, bébámtán bán békag ekii eche bébwognadté stíma asuded á'sō é' stíma.

31 D́ɔɔ Paale álǎnjgέé mod ambáá á sánze ne sánze éche élyágé ásē áá, "Nzé ábén bad ábe bédole stíma béesé á stíma-tê hén, nyéelyágé nlém nén bán nyéēbē á alongé."

* 27:17 Donje á kálag dé'só áwóó, ekii éche ébwogke stíma á mendíb-te.

32 Né-ɔ́, échê sánze énsēl nímê nkɔɔd níme ménchāā bǎle bétédē bó é'hóo'.

33 Ade bīn é'kwógé asáa, Paale anchān bó moosyāál aá bédyê mwā ndyééd. Anláá bó aá, “Nyêkedyē bɔɔb, dyôm dé e'pun ne é'niin, ene pónde esyāál-le nyéedyēdēē chōmchōm.

34 Nchāa-ɔ́ nyé nén mēé nyédyē ndyééd. Moonyon atāngénē ndyééd adyé ábē ámīn. Ké mbum e esid póg éebóó'ē.”

35 Ade Paale ámáá ahób nén, antéd ewele á'sō wée bó moosyāál, aságnén Dyōb, ásāl áte bon ábootéd adyé.

36 Nén dénwēd bó nlém á abum, bó mod-téé adyé-'e mwā ndyééd.

37 Mesongé mé bad bésyāāl ábe sêbédé á stíma-tê, níbédé mbwǎkel ébe móom saámbé ne ntóób.†

38 Ade moosyāál ámáá akód, bēnsyōg ngun éche ébédé á stíma-tê á edīb-te ábel bon stíma éhéle áte.

Stíma epángé áte

39 Ade bīn é'kénlé, bad ábe bédole' stíma bénkēnchemmé nkəg mé edīb wée bēbédé. Bon bēnyīn nkin wée stíma éhele etyéem. Dóo bétíidé nén bán nzé stíma ehēle ápē áhed, né bēbēl áke áson yǎl áhed.

40 Bēnsēl nkɔɔd níme ménchāā e'kii ábe bēbwǎgnēé stíma, bēhūnéd bó á mendīb-te, bēhūnē-'e besānkalaa bé e'ped bé mebámbé ábe é'hyōmte stíma. Héé bépódté abad áte áped e'só e stíma ábel bon epub étínte stíma á'sō. Héé sébóótédé ake á nkin.

41 Bon áde sékagké nê, dóo stíma ébómé yǎl á akúd dé nsíí á mendīb sé. Atyóg áde ped e'só e stíma étýógé-'aá nê, stíma enkēnhēnlé ake ámpē, bon ped e mbíd embootéd apānted áte áyāle mendīb méhuéné-'aá ngíne mébómé yǎl áhed.

42 Sánze êmbel ntíi bán bēwū bad bé mbwǎg bésyāāl, ábel nén bó modmod béenyalé' á nkin se bésob.

43 Bon mod a mbáá a sánze ahédé-'aá aá móson Paale alongé, né-ɔ́, anláá sánze aá éebelé nê. Antīm aláá moosyāál aá bad ábe béhele anyal bóbó bésébe behéb á edīb-te bényal békag á nkin.

44 Aá ábe bó-'e bélyógé ásē, bēchānēd e'ped é' stíma bēhíde bó ámbíd. Né-'aá, sébélé bon sé moosyāál sépē á nkin ésebán dyamdyam ábele sé modmod.

28

Paale bédyēé á Malta

† 27:37 Donje á kálag dé'só áwóó mbwǎkel ébe móom saámbé ne ntóób, donje-'e móom saámbé ne ntóób donje-'e áwóó mbwǎkel ébe móom saámbé ne ntáan.

¹ Ade sé máá aπε á nkin ésebán dyam dé mbéb ábélé sé modmod, dóo sésóηténé nén bán ene mbwóg echě edé á edíb-te wée sébédé, béchágéé chó bán Malta.

² Bad bé dyad ábe sétané áhed bēnwōηgēn sé. Mbúú embootéd achó, ahéb-πε ábé, né-óó, bēnkonéd muú bán séwále', békōb-πε sé nken.

³ Paale anlād ngen é lõn áte á mbág. Ade áhāgkē chó á dü, dóo píí e nyə ébidé á mbág ní lõn-tē áde muú rínáné chó, boη ekób mó á ekáá etyág-ke áhed.

⁴ Ade ábē bad bé dyad bényíné ene nyə ekēnléné Paale á ekáá dóo belāηgēé nhóg ne aníní bán, “Anén mod adíi mod awě awúe' bad. Aponé kwééd á edíb-te boη kénē nkáásé ní Dyōb rídíi ríkóbé mó.”

⁵ Boη Paale answág ekáá ahúnéd ene nyə á dü-te ésebán ene nyə ebele mó dyamdyam.

⁶ Bésiné'áá bán ábooted achíd, ké'ε áhūn ásē mpátepém áwē. Boη née békésinné káōη ésebán dyamdyam ábenlad mó, dóo behāηléné mewēmtēn boη bétimé ahób bán, “Anén mod adíi dyōb.”

⁷ Nzag ébédé benben ne wée sémbēē nē. Mod awě anwón echē nzag béchágé'áá mó bán Publiosε. Mó abédé nkamlēne ambáá a ene mbwóg echě ebédé á edíb-te. Ankob sé nken achágéd-te sé bwám.

⁸ Publiosε sáá abédé á anōη dé nkole, ahéb dēnsog mó, ekwaglēne-'ε akób mó. Paale ankě áwē toη-tē, akáne', abán mó mekáá á nló, áđíd-te mó bwám.

⁹ Ade bad bēwógé nē bad bé nkole bēmpēe ábe bēbédé á dyad-tē wē, bēmpě wée Paale áđíd-te bó bwám.

¹⁰ Bēmbε sé ndε híin. Ade sébwógké eke, bēnhī sé bwēm á stíma-tē ábe sébenlédte á nzii.

Paale bébidé á Malta bēpédé á Roma

¹¹ Sēmadé á mbwóg e Malta ngen éláán boη sēsālē stíma echě embíd á Alesandria. Béchágé'áá ene stíma bán, “Myōb míme médé Nhéd.” Sēdé asyāó né ene stíma ekedyéé adē hōm ene pōndé e ahéb á ngine esyāól.

¹² Sēnkě, sēpē á dyad á Sirakus. Sēm māđ áwed e'pun é'láán.

¹³ Bootya hē dóo sékíí boη sēpāg á dyad ámbáá a Regium. Née bīn é'sāηgē epub ēmbootéd abíd á ped e mbōη. Ambíd e e'pun é'be sēmpě á dyad á Putioli.

¹⁴ Sēndibéd bad áwed ábe bédúbpé Krīstəə. Bēnlāā sé bán sébē ne bó sōndé póg. Née sékíí boη sēpāg á Roma.

¹⁵ Bānned ábe bédúbpé Krīstəə bēnwōg bán sēhúe', né-óó, bēmpě káōηse á hōm áde béchágé'áá bán Dyōn á Apíos, donge-'ε bésiné sé hōm áde béchágé'áá bán Ndáb é Beken Eláán.

Ade Paale ányiné bó, anságnén Dyöb, nlém ríwédnéd-te mó á abum.

Paale apedé á Roma

¹⁶ Ade sépédé á dyad á Roma bēntédé Paale bán ábê ne mó mwēn boŋ bēmbané sánze bán éñone mó.

¹⁷ Ambīd e e'pun é'láán Paale anchélé bad bémbáá bé Israel ábe bédé á dyad-tê wê á mbom. Ade bépédé anláá bó aá, "Abáanyan bé Israel, menkēmbēnlé ábēd bad dyam dé mbéb ké ahóg, menkēmbēl-laá dyam dé mbéb ké ahóg t̄ngene e'lem ábe ábesyánē betaa bélyáǵké syánē. Boŋ kénē, ábēd bad bēnkōb me á Jerusalem bēbē-ε me á mekáá me benkamlene bé Roma. Né-óó ndé hén nēe mod a mbwōg.

¹⁸ Ade benkamlene bé Roma bémáá me akáad, bēhédé'áá me achene, áyāle bēnkēnkudté nzom ké póg echē elūmte nén bán ntāngéné kwééd.

¹⁹ Boŋ bad bé Israel bēnkēnkwenténné bán bétede me, né-óó, menhób meé Kaisēe mōmād nímēm nkáá. Kénē-ε ménkēnwōngé dyamdyam dé mbéb áhób t̄ngene ábēm bad.

²⁰ Nén dō-'aá ákás boŋ ríchēnlē nyé ábel boŋ syánē dékal. Á mbále ndás meé nyébii nén bán nzé bengōbēngōbē bédé mé á mekáá, né édií áyāle mod awē bad bé Israel bésúmé áyāl bán āpě."

²¹ Héε ábē belyáǵged bēlāngēé Paale bán, "Séēkūdēē kálag ké póg echē ebídé á Judeya áyāl echōŋ. Mod awe syánē ké nhóg-ke eébidēē áwed se ápēēn nlébtéd ké nhóg kéε ehób é mbéb áyāl echōŋ.

²² Boŋ séēdāŋ nímōŋ mewēmtēn awóg, áyāle sēbíí nén bán hōm-téé bad bēhóbe mam mé mbéb t̄ngene echén epepé éche édií áte."

²³ Né-óó, bóobe Paale bēntīí akag áde béhyě mó awóglēn. Echē epun épédé-'aá ndun e mod épē-ε wēε Paale ádyéé'áá. Paale ambootéd bó mekan mé nkamlēn rí Dyöb akale bootya mbwēmbwē kásōŋ ne ngukél. Anwanén ábel bédúbe Yesue. Abēnládtáá e'ped ábe é'bidé á kálag e mbéndé e Mose ne á metelag mé bekal bé'dáádəŋ ábel bédúbe nén bán Yesue mó adé Krístə.

²⁴ Bó donge á bad béndübē mó, boŋ donge dénkēndúbéé bán chōm éche áhóbeé édé mbále.

²⁵ Né-óó, bēmbootéd apentēn áde békagké. Bédēkě, Paale anláá bó aá, "Edáádəŋ éche Esáá éntāngēn áde élánǵé nkal é'dáádəŋ Yesayaa mekan aá áláa ábēn betaa aá,

²⁶ 'Kāg, éláa ábê bad wéé, nyéēwōg nyéwóg-ke ámpē boŋ nyéesōŋtēnné mbéd, nyéēnōn nyénōn-ne ámpē boŋ nyéenyínné mbéd.

²⁷ Nhóbe nē áyāle ábén bad bélélé nlém á abum, békólé nímab metúu,

bédíbé-'ε nímab mǐd.
 Nzé enkémbé nê, né nímab mǐd ményinne'
 nímab metúu méwógne'
 nímab nlém-me ísòh̄tɛn.

Né bétimén me
 né m̄choód-tɛ b́.' "

²⁸ H̄é Paalɛ ásógtɛé n̄n aá, "Nyébii-òó n̄n bán nkalaŋ mé e'choóchoŋ níme Dyòb álómé, alómé mó b̄òòb w̄éε bad ábe béésɛ bad bé Israel. B̄éwōgl̄ɛn-ne mó." *

³⁰ Paalɛ andyɛé áwed mw̄ɛ n̄bɛ á ndáb ech̄ɛ mw̄ɛn ásápé'áá. Bad bésyāā́l ábe béhyágé'áá áwē akobé'áá-'ε b́ó nken.

³¹ Akalé'áá nkalaŋ mé nkamlɛn ní Dyòb áyāgt̄ɛ-'ε bad t̄ɛŋgɛne S̄áŋgú Yesu Kr̄ist̄ə ésebán abáá' dyamdyam, mod-mod enkênk̄ɛŋ-'áá mó áh̄ób dyam.

---

* **28:28** Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 29: *Ade Paalɛ áh̄óbé n̄n bad bé Israel ábe bébéde áhed, b̄ɛnhidé b̄ɛn ne b̄ɛn, bébootéd-tɛ apɛtɛn bwámbwam.*

Kálag echě Paale áténlé Baá Roma Ndibned ní kálag

Kálag echě Paale áténlé bad bé Roma ebédéé áboṅsen bó áyāl e epe éche ántí' é ápe á mwembé níme rídé áwed. Enén kálag elúmte chóm éche adúbe á Krísto ne ngáne alongé á bad bé Krísto átəngéné abé. Paale akoó ahób áwēdte aá, “Nkalanj ní bwām rílúmte nyaa eche Dyöb ábeléé boṅ bad békobnéd áwe e'só. Adúbe dṵó ákəə boṅ bad békobnéd á'só é' Dyöb” (1.17).

Paale alúmté áte aá éhednad bán bad bésyāāl békobnad á'só é' Dyöb áyāle bó moosyāál bédé áse e ngíne e mbéb. Aá mbwiined ne adúbe áde bédúbpé Yesu Krístəə dṵó nē ábenladté.

Paale alúmté áte ámpē aá mod akude alongé dékṵṵlē abé áde ádíí mod nhóg ne Krístəə. Ene ndín e mod ábelé abé nsan ne Dyöb, Edəádəṅ é Dyöb-pe ébelé éhúd mó áse e ngíne e mbéb ne e kwééd. Asógté ne elébé éche ábágé bad ne mekenag níme ábágé Dyöb.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ne atón áde kálag ékoo' é ahób 1.1-17

E'soósonj é'hednad ne moosyāál 1.18-3.20

Nzii e Dyöb ákud e'soósonj 3.21-4.25

Alongé dékṵṵlē abé ne Krístəə 5.1-8.39

Bad bé Israel ne ntíí ní Dyöb 9.1-11.36

Abé á mod a Krísto 12.1-15.13

Nsógtən ne meləntən 15.14-16.27

Paale alómé meləntən

¹ Me, Paale, mbəlede awě Yesu Krístəə, me-é ntelé enén kálag. Dyöb ápwédé me ábé awě mbapee a nlomag, ábē-'e me nsón ákal níme nkalanj ní bwām.

² Mmē nkalanj mṵó Dyöb dénhəbpē á'só é' pónde aá mṵóbbě ábē bad. Anláá bekal bédəádəṅ mam təngene níme nkalanj ngáne bétélé mó áse á Kálag e echě Esáá.

³ Mmén nkalanj rídii təngene awe Mwän. A nyaa e moonyonj, ane Mwän anchyáád á mbyaa níme Dabide.

⁴ A nyaa e Edəádəṅ, Dyöb dénlúméd á ngíne e Edəádəṅ éche Esáá aá mó adé Mwän a Dyöb, apuud áde ámpuúdté mó. Ane Mwän adíí awed Səngwéé, Yesu Krístəə.

⁵ A dín áde dṵó Dyöb ábágé me nsimé ábēl-le me mbapee a nlomag ábel boṅ bad ábe béesé bad bé Israel bédúbe, bəwógne-'e Krístəə. Nén débēl áde dín déwəṅ edubé.

⁶ Nyémpē ábe nyêdé á alon̄ á Roma, nyêdé átíntê e bad ábe Dyõb ápwédé aá bébê bad ábe Yesu Krístæ.

⁷ Né-ᶇᶆ, ntenle nyé moosyáál awê adé á Roma. Nyêdii bad ábe Dyõb ádáá, apwedé-'ε nyé, ábē ábē bad.

Nsimé ne nsan̄ níme ríhuú ne Dyõb, Titée awêd ne Sán̄gú Yesu Krístæ níbê ne nyé.

Paale aságnan Dyõb

⁸ Dyam dé'sõ, nságnan ádêm Dyõb áyāle nyé moosyáál á dín áde Yesu Krístæ. Nságnan mó áyāle adúbe áde nyédúbpé Yesuε ákanlaad nkȭjsé áte rísyāál.

⁹ Dyõb áde níbenléé ne nlém nhóg akal áde ríkaleé nkalan̄ ní bwām tângene awe Mwän, áde me mbón̄ nén aá nkamtan nyé akamtan ne akamtan,

¹⁰ pónde téé nzé nkāne'. Nkāne' nén meé Dyõb ábel ríhel nyé ahye dényín, nzé nê ábón̄néde mó.

¹¹ Ndáá bwāmbwam meé rínyín nyé ábel bon̄ nzé mpedé, ríwêd nyé áte ne nnam níme Edáád̄an̄ é Dyõb ébágé me.

¹² Dyam áde ríhóbeé ádii nén meé, syánē mod-té áwêd nhóg ne aníníí nlém á abum. Adúbe ád̄en̄ áwêd me nlém á abum, ádêm-me ámp̄e áwêd nyé.

¹³ A-baányan̄, ndáá meé nyébii bán nkénwō̄n mewēm̄tan ngen ne ngen áhye dényín nyé, bon̄ káan̄ ne b̄ᶇᶆ nzii eénédnédeé. Ndáá meé nípe wê ábel nsón̄ átíntê ech̄en̄ níme méchyāá e'pun melelem ngáne níbéle átíntê e bad ábe bées̄ bad bé Israel bémp̄e.

¹⁴ Nsón̄ níme ríwóó rídii ákale bad bésyāál nkalan̄ ní bwām, ken bad bé dyad-ε, ké'ε bad bé ahín. Ntán̄géné mó akal wée bad ábe béwóó debyéé ne ábe béewóó.

¹⁵ Nê d̄ó-'aá ákáá bon̄ nwō̄n̄ nlém bwāmbwam ákale nyémp̄e ábe nyêdé á Roma nkalan̄ ní bwām.

Nkalan̄ ní bwām ríwóó ngine

¹⁶ Meekwágéé ákal nkalan̄ ní bwām áyāle mós̄ rídé ngine e Dyõb ech̄e epiínédé moosyáál awê adúbpé mó e'sooson̄ mbooted ne bad bé Israel átimé' wée bad ábe bées̄ bad bé Israel.

¹⁷ Mm̄én nkalan̄ ní bwām rílúnte' syánē nyaa eche Dyõb ábeléé bon̄ bad békobnéde awe e'só. Bad békobnad á'sõ é' Dyõb adúbe áde bédúbpé. Adúbe d̄ᶇᶆ ák̄áá' bon̄ bad békobnéde á'sõ é' Dyõb. Nén áde ne ngáne éténlédé á kálag e Dyõb nén bán, "Mod awê akõbnédé á'sõ é' Dyõb adúbe áde adúbpé, ábē á alon̄gé."

Moonyon̄ asyáál abelé mbéb á'sõ é' Dyõb

¹⁸ Dyõb álúnte' níme melingá. Mébidé ádyõb tângene mbeltéd mé mbéb níme bad bébeléé ne e'bébtéd é' mekan ábe bad bébeléé. Mm̄e mbeltéd mé mbéb rík̄áá' bad áhíd mbále.

19 Dyöb álúmte' bó nímē meliṅgá áyāle nén bēbíi mam mésyāāl níme bad bētāṅgéné abíi t̄ṅgene Dyöb bwām áyāle Dyöb dēn álúmté bó.

20 Se á mbooted áde Dyöb dēnhəgkē nkōṅsé, bwēm ábe áhágé é'lúmte bad bwām nén bán mam mé Dyöb níme mod éēnyinnēē dīd médé ne mbále. Enyínnad-tē nén bán echē ngum edé á ngíndé ne á ngíndé, adé-'ε ámīn e bwēm ésyāāl. Né-ᵛᵛ bēēwóó'ε mbāmten ké nhóg ákud alagsen.

21 Kénēē bēbíi bán Dyöb ádé, béebagéé mó edúbé nēē Dyöb, béēsāgnān-naá mó. Boṅ pēn nímab mewēmtēn mēmbootéd mam níme méēsē dyamdyam akamten, ehintēn ékáá-'ε bó mewēmtēn.

22 Béhóbe bán bēwóó debyéé, boṅ bétímé e'yókél é' bad.

23 Bésóbé Dyöb áde ádé á ngíndé ne á ngíndé edúbé abe, bétímé bēbage bwēm ábe bad bēhágne mekáá á nwágén ní bwēm ábe é'wág, bwēm nēē moonyoṅ, menən, nyam ké'ε nyă.

24 Né-ᵛᵛ, Dyöb átédte áá esíí é mekan mé ekob é yāl ékamlan bó ábel mbinde é mekan éche ésudte bó edúbé.

25 Bétédte mbále éche edé t̄ṅgene Dyöb bēhíde' metóm. Bétédte ábe Dyöb áde áhágé bwēm ésyāāl edúbé, bétímé bēbage bwēm ábe áhágé. Dyöb dó-'aá bētāṅgéné mekenag abe á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.

26 Né-ᵛᵛ, Dyöb áhúdé bó mīd áyāl, atédte bó áá bēhíde échab esíí ábel mekan mé mbinde. Bebaád belyáge' bechóm anaṅned, bēnaṅnad baachóm bēmpēe, áde béētāṅgenéé ábel nê.

27 Baachóm bómpē belyáge' bebaád anaṅned ngáne étāṅgéné abé, bēwóó' esíí é ngíne ānaṅned baáb baachóm. Baachóm bēbele mekan mé e'són ne baachóm bēmpēe. Nê ábele' békudtad yāl nkógsen níme bētāṅgéné akud áyāle nímén mekan níme bēbeleé.

28 Ngáne édíí-'aá nén bán ábén bad bēēwōṅnēē Dyöb pónde á alonḡé ádāb, Dyöb áhúdé bó mīd áyāl áá békeene nímab mewēmtēn mé mbéb á'sō, bēbele mam níme béētāṅgenéé ábel.

29 Mbēltéd mé mbéb nisyāāl níkáá bó nlém áte. Bēbébé nlém, bédé ngoód, bēlúmte e'béb bé nlém, bédé kónjí, bēwúe bad, bédáá kəkək, bédáá edogké, bédé akwáb, bédáá bad ahób ámbíd.

30 Bédáá bad mam ahób á yāl ábébed bó dīn, békós Dyöb, bēsyāā bad, bédé epame, bédé kúmbe, bédəə' ebébtéd ahəg, bēēwōgnēē ábab besáá ne benyaá.

31 Bédé eyókél, bēēlōntēē akag, bēēwóó'ε edəṅge á nlém-tē, bēēwóó-'áa nlém ní ngəl.

32 Bēbíi nén bán Dyöb áhóbé nén áá bad ábe bēbele' échē ndín é mekan bētāṅgéné awé, boṅ kénê bēdíi bēbele nímé

mekan. Saá-kaá nê dẽmpɛn, békẽmte bad ábe bébele échê ndín é mekan kááɲne kẽmtén.

2

Bad bé Israel béẽhĩdẽẽ mbéndé

¹ Nê-ɔó, nyé mod ké ahéé awẽ akáadte bad bẽmpẽe, ábẽ kenzéé, eewóó'é mbãmten ké nhóg ákud alagsɛn. Ayãle nén nzé ekáadte bad áde mmõn ámpẽ ébeleé melemlẽm mé akan míme ekáadteé bó, né ekwide' kááɲne echoɲ yãl nkáá.

² Debíi nén bán mbakú echẽ Dyõb ábídtẽé tãɲgene bad ábe bébele' échê ndín é mekan etãɲgéné.

³ Bɔɔb-pɔó, nzé nyé mod ké ahéé abídtẽe mbakú áyãl e mod ampée, boɲ mwẽn abele melemlẽm mé akan, awẽmténé aá móhele móbĩd mbakú e Dyõb áte-yɛ?

⁴ Ké'ɛ aboɲ áde Dyõb ábóó nlẽm bwãmbwam, áchãbtédé nyé e'kad áte, áwesɛn-ne nyé, nyéetédẽé dó nẽe dyam. Nyébii nén bán e'boɲ bé nlẽm ábe Dyõb áwãnlé áyãl echên, é'díi ábe nyé etál áteɛde áden abé dé mbéb.

⁵ Nyêlélé nlẽm á abum, nyéẽhẽdẽẽ-'aá Dyõb atimɛn, né-ɔó, nyêladte yãl nkógsɛn ní Dyõb áte. Akógsɛn-ne nyé á Epun é nkáásé. Echê Epun Dyõb dẽlũmẽd nímẽ meliɲgá, alũmẽd-te aá mókáadte' nyaa echẽ etãɲgéné.

⁶ Asãbẽ mod téé nchoo ne nsón míme ábélé.

⁷ Bad ábe bẽpéné mekuu ábel mam míme métãɲgéné ne áhɛd ehúmé ne edúbé, bẽbẽ á alongé á ngíndé ne á ngíndé. Echê ndín é bad Dyõb dẽbe bó alongé áde déemaá'.

⁸ Bad bẽmpẽe-'ɛ bédé ábe bẽtõɲtan dásɔ échab yãl, béebeléé mam míme métãɲgéné, bẽtímé bébele dásɔ e'bẽbtéd é' mekan. Echê ndín é bad, Dyõb dẽlũmẽd bó nímẽ meliɲgá akógsɛn-ne bó.

⁹ Baásyãl ábe bébele mbéb, Dyõb dẽbẽl bẽtãg bwãmbwam, bẽwóg-ke ndutul, mbooted ne bad bé Israel átimé' wéẽ bad ábe béesẽ bad bé Israel.

¹⁰ Boɲ ne bad ábe bébele bwãm, Dyõb dẽbe bó ehúmé, edúbé ne nsan, mbooted ne bad bé Israel átimé' wéẽ bad ábe béesẽ bad bé Israel.

¹¹ Nyébíi nén bán Dyõb déekwognádté modmod.

¹² Bad ábe béewóo mbéndé é Moseɛ, bébele mbéb. Dyõb dẽkáãd-te bó ésebãn abenlad mbéndé, bẽbõõ'é. Bad bé Israel-le, bó ábe béewóo mbéndé é Moseɛ, bébele mbéb, Dyõb dẽbenléd mbéndé ákáad bó.

¹³ Saké awóg áde mod áwógé mbéndé dós ákã' boɲ ákobnéd á'só é' Dyõb, ahíd áde mod áhídéé échê mbéndé dós ákã' boɲ ákobnéd á'só é' Dyõb.

¹⁴ Bad ábe béesẽ bad bé Israel, béewóo'é mbéndé, boɲ póné ké ehéé echẽ bẽbẽnlédé nímab mewẽmtɛn boɲ bébel

chõm éche mbéndé éhóbé, né bélúmte nén bán kénéε béewóó'ε mbéndé, áwab nlém-tê bébíí nhə̀lɛ́n átínté e mbon ne mbéb.

¹⁵ Mmāb mbɛltéd nlúmte nén bán chõm éche mbéndé éhɛdɛé éténlédé bó á nlém-tê, bébíí-ε nén bán mímab nlém rílanɛe bó bán édé nê. Mmab nlém rílúmte bó ké dyam áde bébélé áde mbéb ké'ε ábóó.

¹⁶ Né-ɔ́, á Epun é nkáásé, Dyõb dékāād bad bésyāāl nchoo ne chõm éche békámtné ké'ε éche bébélé ké á kun-tê. Abɛ Yesue ene kunze ákáad bad. Adén akan dɔ́ rílanɛé bad nzé nkale' nkalanɛ ḿ bwām.

Bad bé Israel ne échab mbéndé

¹⁷ Bɔɔb-pɔ́, nyé ábe nyéchəge yāl bán bad bé Israel, nyésomé nlém áyāl e mbéndé éche Mosɛɛ, nyékumé-'ε ekáá á tâl bán Dyõb ádíí áden Dyõb.

¹⁸ Nyébíí chõm éche Dyõb áhɛdɛé aá nyébel, nyébíí-'ε nén bán nyétánɛéné néε nyéhídé chõm éche étánɛéné, ngáne nyéyáɣké mbéndé.

¹⁹ Nyétédé yāl nén bán nyéε nyélyáɣte bad ábe békwédé ndím abíí áde béébíí'ε Dyõb, nyédúbpé bán nyéε nyédé néε etrukán éche bad ábe bédé á ehíntén-tê.

²⁰ Nyétédé yāl néε bad ábe bélébe' e'yókél é' bad. Bán nyé-'aá nyéyáɣte' bad ábe béébíí dyamdyam. Nyétédé yāl nê áyāle nyéwɛmtan bán ngáne nyébíí mbéndé é Dyõb bwām, nyébíí mekan mésyāāl, nyébíí-'ε mbále.

²¹ Bɔɔb-pɔ́, ngáne édíí bán nyéε nyéyáɣte bad bémpɛe, cheé ékáá bon nyéeyáɣtɛ échen yāl? Nyékanle bad bán bééchíibē', nyé bèn nyéechíibéé-yɛ?

²² Nyé ábe nyélanɛe bad bán béékābē mesón á ndáb e e'wónɣé, nyébèn nyéekābéé mesón-ε? Nyékɔ́ abele á myõb mémpɛe, bon nyéekāɣkē á mebón mé myõb nyéchíibē bwɛm-ε? *

²³ Nyékume ekáá á tâl bán nyéwóó mbéndé é Mosɛ, bon nyésudte Dyõb edúbé abóó áde nyébóó'ε éche mbéndé.

²⁴ Eténlédé á kálag e Dyõb nén bán, "Bad ábe béesɛ bad bé Israel béhóbe' Dyõb mam mé mbéb á yāl áyāle mekan míme nyébeléé."

²⁵ Nzé nyéhíde' mbéndé, né ayag áde nyéyagɛé bad ákóó etógnén abé á'sō é' Dyõb. Bon nzé nyéehídé mbéndé, né ayag áde béyagɛé nyé, déesaá dyamdyam.

²⁶ Bɔɔb-pɔ́, nzé édé bán mod awě béeyagɛé abele ngáne mbéndé éhɛdɛé, né Dyõb dékob mó néε mod awě béyáɣé.

²⁷ Né-ɔ́, bad ábe béhíde mbéndé kénéε béeyagɛé bó, bélúmte nyé bad bé Israel bán mekan míme nyébeléé

* **2:22** Mebón míme bad bé' bɔ́d mébédeé ndáb éche énwõj bwɛm áte ábe é'lélé nkun.

méetânγενεέ. Bényágé nyé, nyêwóó-'ε mbéndé éche éténlédé á kálag, boŋ nyéehídéé chó.

²⁸ Nyébíi-óó nén bán, saké bad ábe bétómte' mekúin álúmed nén bán bédé bad bé Dyöb bóó békóó bad bé Israel abé. Saá-kaá ayag áde bényágé mod á ekob é yǎl éche ényínnad dóó ákəə' boŋ mod ákōŋ mod a Israel abé.

²⁹ Boŋ mod awě akōŋté mod a Israel abé adii mod awě adé mod a Israel á nlém-té, nédē, mod awě bényágé á nlém-té. Edəádəŋ é Dyöb chó-'aá ébele nímén nsón, saké ahíd áde mod áhídé mbéndé éche bétélé ásē. Dyöb dóó ákəne' ene ndín e mod, saké baányoŋ.

3

Dyöb ábele ngáne áhóbé

¹ Nsyáŋ ríhée-ō rídé ábé mod a Israel? Ké-'ε nyaa e nsyáŋ ehéé edé áyag mod álúmed bán adé mod a Dyöb?

² Nsyáŋ rídé bwámbwam. Dyam dé'só, áwab mekáá dóó Dyöb dēmbéé échē eyale.

³ Ngáne édii bán bó bad behóg béebile'aá ngáne Dyöb dénhōbpē aá bébel, nédē Dyöb dómpē déebenlé chōm éche ánhōbpē aá mósbel-ε?

⁴ Eesaá nê. Kénée moonyoŋ asyəál adii nkal a metóm, Dyöb adé mbále pónde ésyā́l. Éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Nzé ehóbé dyam, bad bétāŋgéné anyín nén bán dyam áde éhóbé adé mbále.

Nzé békáadte wε, ekáa nyaa echē etāŋgéné.”

⁵ Boŋ nzé édé nén bán mam mé mbéb míme débéléé mélúmtē bwám bán Dyöb déekwognádté modmod, chán-nō déhōbpē? Nédē dehele dehób nén bán Dyöb ábélé awusé ákōgsen syánē áyāle mbéb míme débélé-yε? (Debyéé á moonyoŋ dóó ríhōbnéé nén.)

⁶ Eesaá nê. Nzé émbē nén bán nyaa eche Dyöb ákáadteé edé awusé, né chán-nō áhele akáád nkōŋsé?

⁷ Boŋ nzé édé nén bán dyam dé metóm áde ríkalé álúmtē ngáne Dyöb ápédé mbále abé nyaa echē bad bébage-'aá mó ehúmé, né cheé-ō ékáá boŋ Dyöb ábé ákáadtē mε née mod awě abélé mbéb?

⁸ Cheé-ō syánē déēhōbēē nén bán, “Syánē débél mbéb ábel boŋ mboŋ rínyínned?” Donje á bad béhóbe syánē mam mé mbéb áyā́l bán dehóbé adé akan. Dyöb dékōgsen ábē bad ábe béhóbe nê nyaa éche étāŋgéné.

Modmod eébelēē ngáne Dyöb áhedeé aá débél

⁹ Chán-nō syánē déhōbpē? Nyéwémténé bán syánē bad bé Israel detómé bad ábe béesě bad bé Israel-le? Eesaá nê. Mmaaá

alúmed nén mée ngíne e mbéb ekamlan bad bé Israel ne bad ábe béesě bad bé Israel nyaa póg.

¹⁰ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,
“Modmod eésaa áwe abele ngáne Dyöb áhedéé. Mod ké nhóg eésaa.

¹¹ Mod eésaa awě asónténé mbále tãngene Dyöb,
modmod eésaa-’aá awě awane áte ábíi Dyöb.

¹² Moosyáál abáa Dyöb á yál.

Bó moosyáál bétímé bėwóó abé dé mbéb.

Bó modmod eébēlēē dyam áde átãngéné. Bó mod ké nhóg mwēn eésaa.

¹³ E’yale ábe é’bide bó á nsal é’dii née son echě béēkúteneé.

Bébenlad échab echém é nsal ádog bad. E’yale ábe é’bide bó á nsal é’dii née kem e píi e nyă.

¹⁴ Mbon é mehób ne e’bébtéd bé mehób bēn ne bēn bóó é’bide bó á nsal.

¹⁵ Mekuu méhēnle bó ásē ásyog mekií.

¹⁶ Kéhéé áde bétómé ebébtéd ne metake bóó bėlyágéé.

¹⁷ Béebíi’é nsan.

¹⁸ Bėwóó-’aa mbwóg ní Dyöb ké nhóg áte.”

¹⁹ Bóob-póó, debíi nén bán mekan níme bétélé á kálag e mbéndé, ménone bad bėsyāāl ábe bēmbéé échē mbéndé. Né-óó modmod éēhēlēē-se ádíbē nsal áte áhób aá mósuu nzom. Ken mod a Israel, ké’ε mod awě eésē mod a Israel. Moosyáál átyēm á’sō é’ Dyöb.

²⁰ Nyébíi nén bán modmod éēhēlēē-se ákobnéd á’sō é’ Dyöb áyāle áhídéé mam níme mbéndé éhóbéé. Mbéndé edíi dásō álúmed bad bán bėbélé mbéb.

Adube dáo akāa boŋ bad bėkobnád á’sō é’ Dyöb

²¹ Boŋ bóob dáo Dyöb álúmté syánē nzii echě bad bėkobnadté áwe e’só. Ene nzii eewóó’é dyamdiam ábel ne mbéndé é Mose. Echē mbéndé ne bekal bé’dáádəŋ bėhóbé mam tãngene ene nzii se’ bóód.

²² Ene nzii edíi nén, mod ké ahéé awě adúbpe Yesu Krístəə, mó akobnad á’sō é’ Dyöb. Nhəŋlén ké nhóg méesaá ken mod adé mod a Israel-łe, ken mod eésaa.

²³ Moosyáál abelé mbéb, modmod eékwognedéé ákud ehúmé é Dyöb.

²⁴ Nsimé ní Dyöb níbélé Dyöb átéde bad née bad ábe bėkóbnédé áwe e’só. Abagé níme nsimé ngēn. Abelé nē akode áde Yesu Krístəə ákódté bad ábe bėdúbpe mó.

²⁵ Dyöb dēmbě mó née mende aá áwē áwen nló. Bad bėkúđ-te alagsen dé mbéb áyāle bėdúbpe mó. Dyöb ábélé nē, ákoŋ bad bėsyāāl alúmed nén aá móbele mekan nyaa echě etãngéné. Ngen e’só Dyöb awésánnáa bad, eekógsan-naa bad ábe bėbélé’áa mbéb.

²⁶ Βοῶβ-ρῶῶ enén póndé, alúmte bad aá móbele' mekan nyaa echē etáŋgéné, alúmte-ε bad aá móokōb kénzée awē adúbpé Yesuε.

²⁷ Ngáne édíí-'aá nê, cheé-ῶ dékumneé ekáá á tâl? Nê déeηdnée. Mbéndé ehée ehóbé nê? Dekume' ekáá á tâl áyāle déhídeé mbéndé-ye? Aáy. Deékūmēē ekáá á tâl áyāle nén, adúbe áde dédúbpé Yesuε dῶ akāa boŋ dékūd e'soosoj.

²⁸ Syānē denyíne nén bán mod akobnad á'sō é' Dyōb adúbe áde adúbpé Yesu Krístā saké áyāle ahíd áde ahídeé mbéndé.

²⁹ Ké-ε nyēwēmtan nén bán Dyōb ádíí Dyōb á bad bé Israel dēmpen-ε? Saá mó adé káŋne Dyōb á bad ábe béesē bad bé Israel-ε? Εε, mó adé káŋne Dyōb á bad ábe béesē bad bé Israel.

³⁰ Dyōb ádíí ahóg. Né-ῶ, átēd bad ábe béyágé née bad ábe békóbnédé áwe e'só nzé bédúbpé Yesu Krístā. Melemlem née átēdtē bad ábe béeyagεé nzé bómpē bédúbpé Yesu Krístā.

³¹ Chán-nō déhōbpē βοῶβ? Nédē dehóbe nén bán atéd áde Dyōb átédé bad née bad ábe békóbnédé áwe e'só, adúbe áde bédúbpé Yesu Krístā álúmte nén bán bad béēhídē mbéndé ámpē-ye? Aáy, éesaá nê. Boŋ pen chōm éche mbéndé ehóbēé chῶs syānē débánēé mekáá.

4

Adúbe dῶ dénkāŋ boŋ Dyōb ákob Abrahamε

¹ Chán-nō déhōbpē tâŋgene taa awêd, Abrahamε? Cheé ēmbenléd á póndé echē?

² Nzé ankobnéd á'sō é' Dyōb áyāle mekan míme ámbenlé, né anwón dyam áde ákumneé ekáá á tâl. Boŋ eéhele'aá-se awón dyam ké ahóg áde ákumneé ekáá á tâl á'sō é' Dyōb.

³ Eéhele'aá abel nê. Kálag e Dyōb ehóbé nén aá "Abrahamε andúbé Dyōb, né-ῶ, Dyōb déntēd mó née mod awē akóbnédé áwe e'só."

⁴ Nzé mod abelé nsón, bébelé bésábé mó áyāle nsón míme ábélé. Mmē nsábe méēbāgkē ndε. Ndíí chōm éche átáŋgéné akud áyāle ebábé éche ásálté.

⁵ Boŋ nzé mod eébēlē nsón boŋ asumé nlém nén aá adúbe áde módúbpé Dyōb dῶ débēl boŋ mókobnéd á'sō é' Dyōb, né Dyōb áde ábele boŋ bad ábe bébélé mbéb békobnéd áwe e'só, déttēd mó née mod awē akóbnédé áwē e'só adúbe áde adúbpé mó.

⁶ Melemlem nê dῶ Dabide ánhōbpē tâŋgene nnam míme ríde ne bad ábe Dyōb átédé aá békóbnédé áwe e'só, kénée édíí bán béebeléé nsón ké nhóg.

⁷ Dabide anhób aá, "Nnam ne bad ábe Dyōb álágséné mímab mewusé boŋ abódéd mímab mbéb.

⁸ Nnam ne mod awē Sáŋ Dyōbe éetúbpé míme mbéb dīn ámpē."

⁹ Nédē bad ábe báyágé bēnpen bós békūd nímē nnam míme Dabidē áhóbé, ngé bad ábe béeyagéé bómpē békud mós? Demaá ahób nén bán kálag e Dyöb ehóbe aá, “Abrahame andúbé Dyöb, né-óó, Dyöb déntēd mós nēe mod awē aköbnédé áwe e’só.”

¹⁰ Póndé ehéé Dyöb dēnchəgké mós aá adé mod awē aköbnédé áwe e’só? Ade béēyāgēē mós, ngé áde bémáá mós ayag? Nē dēmbenléd áde béēyāgēē mós.

¹¹ Bēn'yag mós áde Dyöb amáá mós akob. Ayag áde bēn'yagké mós démbē e'chemléd ábe e'sógtan nén bán aköbnédé á'sō é' Dyöb adúbe áde adúbpé, kénéé édíí bán áde ánkobnédté á'sō é' Dyöb bēnkēn'yagké mós. Nē ábédé ábel boŋ Abrahame ábé sáá a bad bésyāēl ábe béeyagéé, ábe béköbnédé á'sō e' Dyöb adúbe áde bédúbpé Dyöb.

¹² Nē ábédé ámpē ábel ábē-'e sáá a bad ábe báyágé ábe bómpē bédúbpé Dyöb melelem ngáne Abrahame echēd sán ándübēē á póndé eche béēyāgēē mós.

*Adúbe dós akəə' boŋ mod
ákud chöm éche Dyöb áhóbé*

¹³ Dyam démpēe áde débíí ádíí nén bán, se' bósó Dyöb dénlāā Abrahame ne míme nchyaátén aá mósōbē nkōŋsé áwab mekáá. Dyöb dénkēnhóbpe nén áyāle Abrahame áhídé'áá éche mbéndé. Dyöb dénhōb nē áyāle Abrahame andúbé mós, Dyöb átéd-te mós nēe mod awē aköbnédé áwe e'só.

¹⁴ Nzé émbē nén bán bad ábe bēhíde mbéndé bós békūd chöm éche Dyöb áhóbé aá mósōbē, né adúbe áde bad bédúbpé Dyöb adé ngēn. Né chöm éche Dyöb áhóbé-'e aá mósōbē éesaa dyamyam.

¹⁵ Chöm éche mbéndé ébeléé édíí dásō ápíined bad meliŋgá mé Dyöb. Boŋ nzé mbéndé eēsē, abóo á mbéndé déebāgké.

¹⁶ Nē dós-'aá akáá boŋ Dyöb álāŋgē dásō bad ábe bédúbpé mós aá mósōbēl dyam áde mósóhóbé. Abelé nē ábel boŋ ényíined nén bán nímē nsimé mósó níkáá boŋ álāŋgē nchyaátén míme Abrahame ngen póg ne ngen ésyāēl aá mósōbelé bós dyam áde mósóhóbé. Saké bad ábe bēhíde mbéndé bēnpen bós ámbēé akag. Ambē káŋne bad bésyāēl ábe bédúbpé Dyöb ngáne Abrahame ándübēē. Abrahame adíí sáá awē syánē moosyāēl.

¹⁷ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán Dyöb dénlāā Abrahame aá, “Mbelé wē sáá a meloŋ híin.” Né-óó, Abrahame mós adé syánē sáá á'sō é' Dyöb. Dyöb áde Abrahame adúbpé dós adé Dyöb áde ábage bad ábe bēwédé alonŋé, dós-'aá áhóbe' boŋ mekan míme méesē mébé.

¹⁸ Abrahame andúbé Dyöb ásūm-me míme nlém áwē, kénéé édíí bán á mīd mé moonyoŋ, nzom ké póg enkēmbáá echē elúmte bán mam míme Dyöb dénhōbpē aá mébenléd

mébenléd-te. Andúbé aá mósōbē “Sáá a melon hín” ngáne Dyōb dénllā’ é mós aá, “Mmōn nchyaátén mébuú áte née bet-intine.”

¹⁹ Ade Dyōb álángé Abrahamε nê, ambé dyam mbwókél e mwě. Ambíí aá móslyǝgεé moonyon ampē, abíí-’ε aá mwaád Seraa adé ekom. Bon ké nê, adúbe dénkênsudté mós.

²⁰ Nlém méehúne’ aá mós tângene dyam áde Dyōb dénhōbpē aá mósbelé mós, bon adúbe dénwēd mós áte, ábagé Dyōb ehúmé.

²¹ Ammād áwe nlém-tê nén aá Dyōb débēl chōm éche áhóbé aá mósōbēl.

²² Né-óó, adúbe áde Abrahamε dēnkōn Dyōb déntēd mós née mod awě abele mekan ngáne Dyōb áhedεé.

²³ Bōob-pōó, e’yale ábe é’ténlédé nén bán, “Dyōb déntēd mós née mod awě abele mekan ngáne áhedεé” béesaá áyāle Abrahamε mwěmpen.

²⁴ Abê e’yale é’dé áyāl e syánē ampē. Dyōb déntēd syánē ampē ábe dedúbpé née ábe bad, mós apuúdté Yesu Krístəə, Sǝngwéé awêd.

²⁵ Krístəə mós Dyōb dēmbεé aá áwê áyāle mbéb nímēd. Dyōb ápuúdté mós ábel bon dékud nzii ákobned á’sō é’ Dyōb.

5

Depedé á nchemten ne Dyōb

¹ Né-óó, ngáne édíí bán adúbe áde dedúbpé ábélé Dyōb átédé syánē née bad ábe békóbnédé áwe e’só, syánē dedé nsan ne Dyōb. Echēd Sǝn, Yesu Krístəə mós akəó bon debé nsan ne Dyōb.

² Mós-’aá adībnédé syánē nzii echē adúbe áde dedúbpé ábélé bon syánē debíí nsimé ní Dyōb. Né-óó, dedé menyinge bwāmbwam áyāle desumé nlém nén bán deékūd ehúmé é Dyōb.

³ Dedé menyinge ampē áyāl e metake níme dékudeé, debíí nén bán metake mépεene’ e’wéd bé nlém.

⁴ E’wéd bé nlém-me é’bele dewón abé áde ákobnad ne Dyōb. Adê akobned áde dékobnadté-’ε á’sō é’ Dyōb dós-’aá ábele bon dewón e’lyág bé nlém nén bán Dyōb débēl chōm éche áhóbé aá mósbelé syánē.

⁵ Nzé delyáge-’ε nlém, déebídté mekáá mé ngên áyāle nén, Dyōb álúmté syánē ngáne ápédé syánē adən abel áde ábélé bon échē edənge ésól syánē á nlém-té. Abelé nén abε áde ábágé syánē échē Edəódəng éche Esáá.

⁶ Ade dénkēnwóngé ngíne ké póg áwóngen éche syánē yǎl, Krístəə anwé á nló nímēd, bebel bé mbéb á póndé eche Dyōb déntíí’ é.

⁷ Elélé áte mod áwé á nló ní mod awě abele' mekan míme métəŋgené á'só é' Dyöb. Kapóg-ke mod ahele ákwentén áwé á nló ní mod a bwám.

⁸ Bonj Dyöb álúmté syánē aá módəá syánē áyāle nén amběl aá Krístəá áwé á nló ní mēd áde dédíi débédé bebel bé mbéb.

⁹ Deköbnédé á'só é' Dyöb áyāle mekií míme Yesue míme mésyógké á nló ní mēd. Nzé mekií míme Yesue míme mésyógké á nló ní mēd mébélé deköbnédé á'só e' Dyöb, nén déelümtēē syánē bán Krístəá átəm syánē asonj nē ásē e melingá mé Dyöb-ε?

¹⁰ Ade débédé bad bé ekəyí bé Dyöb, kwééd echě awe Mwän áwédé emběl dépē á nchemten ne mó. Ngáne édíí-'aá bán depedé á nchemten ne Dyöb, abé áde awe Mwän ádíí á alongé, á asóg, əsonj syánē.

¹¹ Saá-kaá nē dēmpen, bonj dewóge menyinje áyāle Dyöb ábélé syánē dedé ábē bad, mbwiined ne echəd Sánj Yesu Krístəá, mó awě akəá bonj debé á nchemten ne Dyöb.

Nhəŋlén míme níde átínté e Adame bó Krístəá

¹² Mod nhóg mó amběl bonj mbéb nípe á nköŋsé-te, mbéb mó-'aá nípééné kwééd. Né-əó, moosyəál awāg áyāle moonyon asyəál abelé mbéb.

¹³ Dyöb ádēhób aá móbage bad mbéndé, né bad bébele mbéb á nköŋsé-te. Bonj kéhéé wéε mbéndé éesaá, modmod éēhēlē-sε ahób aá mod abóó mbéndé.

¹⁴ Bonj kénē, bootya á pónde eche Adame əpe á pónde eche Moseε, pónde eche Dyöb ábágé mbéndé, kwééd enwónj ngíne ámín e moonyon asyəál. Bad béwágáá kénē bēnkēmbóó'é mbéndé e Dyöb melemlem ngáne Adame ámböó'é.

Adame abédé á nwágén míme ane awě antəŋgén əpe, néde Krístəá.

¹⁵ Abé bad bébe béesaá nyaa póg, áyāle nén nde echě Dyöb ábágé bad ngēn, eche Yesu Krístəá ápééné, éesaá melemlem nēŋgáne dyam áde mbéb míme Adame mēmpéenné. Edé mbále bán bad híin béwédé áyāle mbéb míme mod nhóg ábélé. Bonj nsimé ní Dyöb ríchábé ámín bwāmbwam tómaa míme mbéb. Bad híin békúdé nde e Dyöb ngēn nyaa echě echabé ámín, ámbíd e mod nhóg, Yesu Krístəá.

¹⁶ Nde e Dyöb-pe ámpē éesaá melemlem néε dyam áde mbéb míme Adame ámbenlé dēmpéenné. Mmē mbéb nhóg míme Adame níkáá moosyəál akwedé nkáá á'só é' Dyöb. Bonj ene nde ekəá Dyöb átédé bad néε bad ábe béköbnédé awě e'só, kénéε édíí bán bad bébele mbéb abel ne abel.

¹⁷ Edé mbále bán mbéb míme mod nhóg Adame ámbenlé, mbélé bad bésyəál bédé ásē e ngíne e kwééd. Bonj akan áde aníníí mod nhóg, Yesu Krístəá ábélé, átómténé ngíne abé. Nén déběl bad bésyəál ábe békúdé nsimé ní Dyöb míme ríchábé

ámìn békobnéd-te áwe e'só békūd alongé áde déemaá', bėwón ngíne ámìn e chóm ésyāāl.

¹⁸ Né-ɔɔ, nímē mbéb nhóg níme Adame ámbenlé, mēmbēl Dyöb dēnkwid baasyāāl nkáá. Melemlem nê dɔɔ dyam á bwām ahóg áde Krístəə ábélé dēmbenlé bad bėsyāāl békobnéd á'sō é' Dyöb, békūd-te alongé.

¹⁹ Awógen áde mod nhóg, Adame, énkēnwógēnné Dyöb dēmbēl moonyon asyāāl ambé mod a mbéb. Melemlem nê dɔɔ awógen áde mod nhóg, Krístəə áwógné Dyöb, ábélé bad hiin békóbnédé á'sō é' Dyöb.

²⁰ Dyöb dēmpēén mbéndé ábel abel dé mbéb ákag á'sō. Bon kėhéé wée abel dé mbéb ákagké á'sō, nsimé ní Dyöb mbelé nkag á'sō tómaa nê.

²¹ Né-ɔɔ, ngáne mbéb níwóó ngíne ápēen kwééd, nê dɔɔ nsimé ní Dyöb mómpē níwóó ngíne ábel bon bad békobned á'sō é' Dyöb, békud alongé áde déemaá' mbwiined ne Yesu Krístəə, Sánḡwéé awêd.

6

Mbėb níwúú syánē bon Yesuε apuúdté syánē

¹ Chán-nɔ dēhəbpē bɔɔb? Edé bán débē débēle mbėb ábel bon nsimé ní Dyöb ríchágke-ε?

² Aáy éesaá nê. Syāā dewédé, deewóó'é dyamdiam abel ne mbėb ámpē. Chán-nɔ déhele debé débēlé' mbėb?

³ Nyéebii'é nén bán áde dékúde edusen bon debé mod nhóg ne Krístəə denwé ne mó-yε?

⁴ Edusen éche syánē dēnkudté, élúmte' bán syánē dewédé, bėlímé-ε syánē ne mó. Nén dēmbenléd ábel bon déwón abé dékɔɔlē. Nén áde melemlem ne ngáne Titée apúúdté Krístəə ne éche ehúmé á alongé dékɔɔlē.

⁵ Nzé syánē dedé nhóg ne mó áyāl e eche kwééd né syánē débē nhóg ámpē ne mó áde apuú'é.

⁶ Debíí bán áde bēmboméé Krístəə á awɔg, bēmbomnéd mó abé áde dēnwōngē bɔɔd. Abel bon ngíne eché áde abé dé' bɔɔd áde ábéltaá syánē mbėb ébɔɔ ne abɔɔ ásyāāl. Nén débēl mbėb méetédte syánē ntān ámpē.

⁷ Nzé mod awédé, mbėb méekamlánné mó ámpē.

⁸ Bɔɔb-pɔɔ, ngáne déwédé ne Krístəə, dedúbpé bán débē á alongé ne mó.

⁹ Syánē dedúbpé nê áyāle debíí bán Krístəə apuúde, éewáá-'áá ámpē. Kwééd eewóó-'áá ngíne ké póg ámìn eché ámpē.

¹⁰ Awé áde awédé, mbėb méewóó'é dyam ké ahóg abel ne mó ámpē. Alongé áde ádíí-ε áte bɔɔb ádíí alongé áde ádíí ne Dyöb.

11 Melemlem nê dóo nyémpē nyétāngéné yāl anyín nēe bad ábe béwédé, ábel boŋ mbéb méekamlán nyé ámpē. Nyényín-ne yāl nēe bad ábe bédé á alongé ne Dyöb mbwiined ne Yesu Krīstāa.

12 Nê-dó, nyéēmwāg se mbéb ríkamlán echen yāl e moonyon echē éwāg. Nê débēl nyéehídéé mekan mé esíí mé ekob é yāl ámpē.

13 Nyéetāngeneé-'e nēe nyétédte echēn pēd e yāl ké póg á mbéb-te se nyébenléd chō ábel mekan mé mbéb. Boŋ pēn, nyébe yāl wēe Dyöb nēe bad ábe bébítte á kwééd-te, boŋ bébe bó alongé dékōōlē. Nyébe echen yāl esyāal á mekáá mé Dyöb ábel boŋ ábenlad nyé ábel mekan nīme métāngéné á'sō é' Dyöb.

14 Mbéb méetāngeneé nēe ríkamléné nyé. Nyéēsaá ásē e mbéndé boŋ nyédé ásē e nsimé rí Dyöb.

Débê betāŋ ábel mekan ngáne Dyöb áhedéé

15 Chán-nō déhōbpē bōob? Ngáne dédíí ásē e nsimé rí Dyöb, nédé débê débele mbéb áyāle deesaá ásē e mbéndé ámpē-ye? Aáy, éesaá nê.

16 Nyéebii' é bán nzé mod abagé yāl nēe ntāŋ ásē e mod ampée, ábel kéchéé éche ane mod áhóbeé, né adíí ntāŋ awē ane mod-ε? Bad ábe bébágé yāl ábel mekan mé mbéb, chōm éche békudéé édíí kwééd. Boŋ mod awē abagé yāl ábel ngáne Dyöb áhedéé, abāg mod awē abele mekan nīme métāngéné á'sō é' Dyöb.

17 Nsāgnen nībê ne Dyöb. Nyé ábe nyēmbé betāŋ ásē e mbéb, nyétimé nyéhíde mbáale e mekan mésyāal nīme báyágté nyé ne nlém nhóg.

18 Bōob-pe áde Dyöb áhúdé nyé ásē e ngíne e mbéb nyétime betāŋ, ábel mekan ngáne Dyöb áhedéé.

19 Nhóbe nīmén mésyāal á nyaa e moonyon áyāle nén nyé nēngáne baányon, nsōntēn méechabéé nyé amín. Ngen e'só, nyēmbē echen yāl esyāal nēe betāŋ, nyébelé mbinde é mekan ne e'bébtéd é mekan, nyébelé-'ε ebébtéd chēn ne chēn, nyékag á'sō. Bōob-pōó nyétāngéné echen yāl esyāal abe nēe betāŋ, ábel mekan ngáne Dyöb áhedéé, nén débēl alongé ádēn désāŋ.

20 Ngen e'só áde nyébédé betāŋ ásē e mbéb, nyēnkēnwóngé dyam abelen mekan nīme Dyöb áhedéé aá nyébel.

21 Nsyāŋ ríhéé nyēnkudté áde nyébéláá mekan nīme mékwágté nyé bōob. Chōm éche nīmé mekan mépēeneé édíí kwééd.

22 Boŋ bōob, Dyöb áhúdé nyé ásē e ngíne e mbéb, betāŋ bé Dyöb-paá nyédíí. Nsyāŋ nīme nyékudéé rídíí nén bán Dyöb ábelé nyēsáá ngáne ábē bad bétāngéné asāŋ. Nê débēl nyéēkūd alongé áde déemaá'.

²³ Nyébií nén bán nsábe níme mbéb níπεεεεé nídíi kwééd. Boŋ nde echě Dyöb ábageé bad ngên edii alongé áde déemaá'. Dekude dó, abé áde dédíí ne Yesu Krístaa, Sáŋgwéé awêd.

7

Bad bé Krísto béesaá ásē e mbéndé ámpē

¹ A-baányan, nyédii bad ábe bébíí mbéndé. Nyéebíí'ē bán mbéndé ekamlan mod dásō á pónde eche ádíí á alongé-ye?

² Détéd eláŋsén áyāl e ehób é e'wóngé. Nzé mmwaád awóó nchóm, mbéndé ehóbe nén bán atáŋgéné abé ne nchóm pónde esyáál eche nchóm ádíí á alongé. Boŋ nzé nchóm awédé, mbéndé e e'wóngé eekóbéé mó ámpē.

³ Né-óó, nzé adyééne mod ampée áde nchóm ádíí ádíí á alongé né béchag mó bán adii nkáb-a-meson. Boŋ nzé nchóm awédé né awóó kunze á'sō é' mbéndé, nzé awóó-ε nchóm ampée, ene pónde, né eekábeé asón.

⁴ A-baányan, nē dōó edíí ne nyémpē. Mbéndé eekamlánné nyé ámpē áyāle awé áde Yesuε áwédé, nyémpē nyéwédé. Bōob-pōó, nyédii bad ábe mod ampée, Yesuε awě Dyöb ápuúdté, ábel boŋ nyébele Dyöb bwām.

⁵ Ayāle á pónde eche áded abé á moonyon ákamlánnáá syánē, mbéndé epuúdté'áá syánē esíí é mekan mé ekob é yāl áte. Nén ábéláá débélé' mekan mé mbéb níme méπεεene' kwééd.

⁶ Boŋ bōob dehídté ásē e mbéndé, awé áde déwédé. Né-óó, mbéndé echě ekámlánnáá syánē née betāŋ eekamlánné ne syánē ámpē. Nén ábélé dehíde dásō nzii ekóólé bōob ábele Dyöb. Debenle mó nyaa echě Edáádəŋ é Dyöb éláŋgeé syánē, saké nhídtən ne mbéndé éche bétélé ásē.

Mbéndé e Dyöb chō elúmtē' syánē nímed mbéb

⁷ Chán-nō déhōbpē bōob? Nédē déhōb bán mbéndé edé mbéb-ε? Aáy, deéhēlēē-se dehób nē. Boŋ mbéndé chō ekáá boŋ mbíí chōm éche mbéb nídíí. Nzé mbéndé enkēnhób áá mod eesííde chōm é mod, né meebíí'ē nén meé ásíí chōm é mod áde mbéb.

⁸ Boŋ ene mbéndé ennyēm me mewēmtən mé mbéb ásē, ébel níbootéd bwēm é' bad asíí nyaa ne nyaa. Nzé mbéndé eesě, né mbéb méesaá dyamdyam.

⁹ Pónde ebédé echě ménkēmbíí'ē mbéndé. Boŋ á pónde echě mbíí mbéndé, esíí é ábel dé mbéb ēmpuú me áte, nwé-ε.

¹⁰ Mbéndé eche Dyöb ábágé áá chōó eπεεene alongé chóchó étīm me awúu.

¹¹ Mbéb ménkud etál ámbid e mbéndé, nídōg me, mbel mbéb. Né-óó mbéb móó níwúú me.

12 Né-ɔ́, denyíne nén bán mbéndé chën esáá, chõm-ée mbéndé éhóbeé ésáá, étǎngéné, édé-’ε bwâm.

13 Nédē nê álúmte nén bán chõm éche édé bwâm étímé me nê kwééd apiined-ε? Aáy, éesaá nê. Saké mbéndé chõ epiínédé me kwééd, mbéb mósó nípóó ámbíd e mbéndé, chõm eché edé bwâm, âpiined me kwééd. Nén dêmbernléd âbel nén bad bényín ngáne mbéb rídíí. Né-ɔ́, mbéndé e Dyõb ebele’ mbéb rílúmte eche ngíne bwâmbwam.

Nzum echě ewante’ moonyonj áte

14 Debíí nén bán mbéndé eche déhóbeé edíí chõm é edǎádǎj. Boj ndíí moonyonj a ekob. Ndíí née mod awě bésómé ásē e mbéb née ntǎj.

15 Meesóntánné mbeltéd nímêm. Mam níme ríhedeé abel, meébēlēē mós. Mam níme ríkóó mósó rítiméé abel.

16 Bɔɔb-pɔ́, abel áde ríbeleé chõm éche méehedeé abel, nén álúmte bán nkwěnténé meé mbéndé edé bwâm.

17 Boj á mbále saké mměn nkoo’ abel, mbéb níme rídé me áte mósó ríbelte me nê.

18 Mbíí meé dyam á bwâm ké ahóg déesaá me áte, nédē, ne nlém rí moonyonj níme ríwóó, kénée edíí bán nlém rídé me áte âbel dyam á bwâm, meéhēlēē dós abel.

19 Meébēlēē dyam á bwâm áde rídáá abel, boj dyam dé mbéb áde méehedeé abel, dósó rítiméé abel.

20 Bɔɔb-pɔ́ abel áde ríbeleé dyam áde méehedeé abel, nén alúmte nén bán saké mměn nkoo’ nímê mam abel ámpē. Boj mbéb níme rídé me áte mósó ríbelte me mós.

21 Né-ɔ́, nnyíne nén meé mbéndé edé echě ekamlan me. Póndé téé áde ríhedeé dyam á bwâm abel, mbéb mósó ríwámsan me ekáá ape.

22 Awēm nlém-tē, mbéndé e Dyõb chósó rídáá ahíd ne nlém rísyāāl.

23 Boj nnyíne nén meé mbéndé empée edé echě ekamlan échēm ekob é yǎl, echě ewane nzum ne mbéndé echě nímêm nlém rídáá. Ene mbéndé ehaá me, ebelé-’ε ndé ntǎj a mbéb. Mmê mbéb mós-’aá nkamlan échēm ekob é yǎl.

24 Ebál é etyǎg éche étáné me! Nzé-módé ášõj me á mekáá mé échén ekob é yǎl, éche epiinad me kwééd?

25 Nságnen ríbê ne Dyõb. Asoó ádēm alongé mbwiined ne Mwǎn, awed Sǎngwéé, Yesu Krístǎ. Né-ɔ́, mmēmpen ndé mbíd ébe, nímêm nlém rílanje me áhíd mbéndé é Dyõb boj échēm ekob é yǎl éhíde mbéb níme rídé me áte.

8

Alongé áde Edǎádǎj é Dyõb ébagéé

1 Bɔɔb-pɔ́, Dyõb déekwidéé modmod nkáá awé adé nhóg ne Yesu Krístǎ.

² Mbéndé e Edǎǎdǎŋ echě epiinad syánē alongé, abé áde dédíí ne Yesu Krístǎǎ, ehúdé me á mehan mé mbéndé e mbéb ne á mekáá mé kwééd.

³ Mbéndé enkênhenlé mbéb amad áyāle nén baányon békênwóngé ngíne áhíd chó. Né-ǎǎ, Dyǒb ábélé dyam áde mbéndé énkênhenlé abel. Anlóm awe Mwǎn ne ekob é yǎl e moonyon éche ébele mbéb, ábóded ngíne e mbéb. Abel áde Dyǒb dêmberlé nén démbǒdéd ngíne e mbéb ámin e moonyon a ekob.

⁴ Dyǒb dêmberlé nē ábel bon bad ábe béehídē mam ne ngíne e moonyon bon bétimé' béhídē mekan ne ngíne e Edǎǎdǎŋ é Dyǒb, bébel mekan nyaa echě etǎŋgéné melemlem ngáne mbéndé ehóbeé aá bébel.

⁵ Bad ábe bébele mekan ngáne écháb ekob é yǎl élanǵeé bó, bébelé bésun nímbab nlém áyāl e mekan mé ekob é yǎl. Bon bad ábe bébele mekan ngáne Edǎǎdǎŋ é Dyǒb élanǵeé bó, bébelé bésun nímbab nlém áyāl e Edǎǎdǎŋ é Dyǒb.

⁶ Nzé mod asúmé nlém áyāl e mekan mé ekob é yǎl, né áwē. Bon nzé mod asúmé nlém áyāl e mekan mé Edǎǎdǎŋ né Dyǒb débe mó alongé áde déemaá' ne nsaŋ.

⁷ Nzé mekan mé ekob é yǎl mékamlan mod, ane mod abelé ákǎǎ Dyǒb áyāle eehídéé mbéndé é Dyǒb, eéhēlē-'aá chó ahíd ne ahíd dēn.

⁸ Nén álúmte bán bad ábe béhíde échab esíí é mekan mé ekob é yǎl, béheléé Dyǒb menyinǵe awóged.

⁹ Bon ne nyé, nyéebēlēē mekan ngáne ekob é yǎl éhedéé aá nyébel. Nyébele' dásǎ ngáne Edǎǎdǎŋ éhedéé aá nyébel, nzé édé bán ne mbále Edǎǎdǎŋ é Dyǒb édé nyé áte. Kénzéé awē Edǎǎdǎŋ éche Krístǎǎ éesaá áte, né éesaá ne Krístǎǎ.

¹⁰ Bon nzé Krístǎǎ adé nyé áte, nyédé á alongé áyāle Krístǎǎ abelé nyékǒbnédé á'sǎ é' Dyǒb kénéé édíí bán échēn ekob é yǎl éwē áyāle mbéb míme nyébelé.

¹¹ Nzé Edǎǎdǎŋ éche Dyǒb áde dēmpuúd Yesue édé nyé áte, né ké échēn ekob é yǎl éche éwág émmad awé, né Dyǒb áde ápuúdté Krístǎǎ dépuúd chó. Abel nén á ngíne e Edǎǎdǎŋ éche édé nyé áte.

¹² Né-ǎǎ, A-baányon, dyam áde áde détǎŋgéné ahíd déesaá dyam dé ekob é yǎl, saké ábē ngáne ekob é yǎl éhedéé.

¹³ Áyāle nzé nyébele ngáne ekob é yǎl éhedéé né nyééwē. Bon nzé á ngíne e Edǎǎdǎŋ é Dyǒb nyéwúú mbeltéd mé mbéb míme nyébeléé, né nyéékúđ alongé.

¹⁴ Dyam áde áde ádíí nén, bad bésyāal ábe Edǎǎdǎŋ é Dyǒb élyágtéé, bédíí bán bé Dyǒb.

¹⁵ Edǎǎdǎŋ éche Dyǒb ábágé nyé éebeléé-se nyébé néé betāŋ, nyébé á mbwóg-te. Bon pen Edǎǎdǎŋ é Dyǒb ébélé nyékoó

bǎn bé Dyõb abé. Ngíne echê échê Edǎádǎn chó-'aá ekǎá bon délebǐpē Dyõb bǎn, "A-Tê! Echem Sǎn!"

¹⁶ Edǎádǎn é Dyõb ébélé syánē debíí á nlém-tê nén bǎn dedíi bǎn bé Dyõb.

¹⁷ Bǎǎb-pǎǎ, ngáne dédíí ábe bǎn, deékũd nnam míme Dyõb ákõñnéde ábē bǎn, syánē deékũd-te bwēm ábe Dyõb ákõñnéde mó, nzé ne mbále syánē dekwěnténé átag ne Krístǎá ábel syánē ámpē dékud ehúmé éche Dyõb débéé mó.

Ehúmé éche bad bé Dyõb békudté

¹⁸ Nnyíne' nén mēé, metake míme dékudeé bǎǎb méesaá dyamdyam nzé behágténé mó ne ehúmé éche bélũmēdtē syánē á pǎndé echê ehúe á'sō.

¹⁹ Bwēm ábe Dyõb áhágé á nkõñsé é'sine' ne e'lyág bé nlém, pǎndé echê Dyõb délũmtēnnē ábe bǎn. Abēl nê ne ehúmé ésyāā.

²⁰ Embē nén bǎn bwēm ábe behágté é'díi ehóhó ngēn. Saké ábē bwēm bēn bǎǎ bēntíi bǎn ébē nê bon Dyõb dǎǎ déntíi. Ambel nê ne e'lyág bé nlém aá epun épě éche

²¹ mǎhũdtē ábē bwēm bēn á mehanj mé ngíne echê ebǎǎdte bwēm, bǎmpē békũd-te kunze ákud melelem mé ehúmé éche Dyõb ábagéé ábē bǎn.

²² Debíí nén bǎn kǎáñ ne' bǎǎb, bwēm é'syāā é'kǎne' ne e'wē ábe bēwógéé ábe é'dé nēngáne e'wē bé achád.

²³ Bon saké nhágtéd mwēmpen ríkǎne'. Syánē bēn awē dewóó Edǎádǎn éche Dyõb ábágé syánē nēngáne nde e'só, syánē ámpē dekǎne' á nlém-tê. Debǎnné nlém rísyāā ásin pǎndé echê Dyõb débēnlé bon dékõñ ábe bǎn abé, ahúd syánē yǎl esyāā á mehanj-tē, ábe syánē yǎl ékǎāle.

²⁴ Taase dekude e'soósonj delyágé nlém bǎn deékũd chõm éche Dyõb áhóbé aá mǎǎbēl. Bon pen nzé denyíne chõm éche délyágé nlém bǎn deékũd, né saké e'lyág bé nlém bǎǎ é'kóó abé nê. Nzé-módé ahele alyág nlém áyāle e chõm éche amáá akud?

²⁵ Bon, dechedé yǎl ásin chõm éche déēnyínēē, dekoó-'e chõ asin.

²⁶ Melelem nê dǎǎ Edǎádǎn é Dyõb éwõnganné syánē áyāle deewóó'é ngíne. Deebíí'é ngáne détanjéne akáne bon Edǎádǎn chēn chǎǎ ékǎnnad syánē ne nheemed míme rítómé e'yale bé nsāl.

²⁷ Dyõb ánǎne syánē nlém áte, abíí-'e mewēmtēn mé Edǎádǎn áyāle Edǎádǎn ékǎnnad bad bé Dyõb nyaa eche áhēdeé.

²⁸ Debíí nén bǎn dyam-té áde ábēnlad Dyõb ábele dǎ á mbon mí bad ábe bédǎá mó, * ábe áchēnlé ábel ngáne áhēdeé.

* **8:28** *Dyam-té áde ábēnlad Dyõb ábele dǎ á mbon mí bad ábe bédǎá mó; donje á kálag áwóó mam mésyāāle mébēnlad á mbon míme bad ábe bédǎá Dyõb.*

29 Dyöb dêmmad atíi nén aá bad ábe mômmdaté apwεd ádāb abé ábê nêṅgāne abé áde awe Mwān ābel boṅ ane Mwān ābê Mwān á'sō átíntē e baányanṅ.

30 Né-ṵ, bad ábe Dyöb dêmmadté apwεd, anchélé bó ábē abē bad. Abe áchénlé-ε ahóbé aá békóbnédé áwe e'só, ábe bó-ε békóbnédé áwe e'só, abagé bó éche ehúmé.

Dyöb ádáá syánē mbwiined ne Yesu Krīstæ

31 Nzé denəné nímén mekan mésyāal áte, cheé déhele dehób? Nzé Dyöb ádé ne syánē, né nzé ahele atáṅgēn syánē?

32 Néε Dyöb déebāṅnéε ké awe Mwān. Antéd mó, ábe mó aá áwē á nló níme syánē moosyāal, né éebaá syánē kéchéé émpēe éche déhédné mó-ye?

33 Nzé-módé āhōb aá bad ábe Dyöb ápwédé békwédé nkáá? Dyöb dēn dōo āhōbē nén aá dedii bad ábe békóbnédé áwē e'só.

34 Nzé-módé-ō āhōb aá dekwédé nkáá? Yesu Krīstæ awédé, ápuu, adyεé-ε á ekáá émbáá é Dyöb, áhed-taá ákännadté syánē.

35 Nzéé-ō ahele ábēl boṅ Krīstæ asóg syánē adəṅ? Mekan níme mélénlédé syánē áte, ké'ε ndutul, káa ahé áde bad béhāgkē syánē á meséb? Nzaa, káa awóṅ áde déwō'é mbóté? Nzé-ε akíme áde bad békímméε syánē? Ké'ε awúu áde bad béhedeε syánē awúu?

36 Kálag e Dyöb ehóbé aá,
“Póndé téé bad béwúe sé áyā́l echōṅ.

Bényíne sé nêṅgāne rídyəṅ ní mbód níme békagké awúu.”

37 Mmén mekan mésyāal mébenlad boṅ detómé mó áte, mbwiined ne Krīstæ, mó awē adáá syánē boṅ áwōṅgān-ne syánē.

38 Mbíi bwām nén meé chōmchōm éesaá éche éhele-se épán edəṅge éche Krīstæ ádáá syánē. Ken kwééd-ε, ké'ε alonjé. Ken ángel-ε, ké'ε benkamlεε, ké'ε ngíne éche édé ádyöb. Ken póndé eche dédíí áte nén, ké'ε póndé echē ehúe.

39 Ké ngíne e nkoṅ nímín, ké'ε e nkoṅ rísé, chōmchōm éesaá átíntē e nhəgtéd rísyāal éche éhele épán edəṅge éche Dyöb áwóṅné syánē mbwiined ne Yesu Krīstæ, awεd Sāṅgwéé.

9

Dyöb ne abē bad bé Israēl

1 Nkale' mbále nêṅgāne mod awē adúbpe Krīstæ, meékālēε metóm. Mmēm nlém níme Edəádəṅ éche Ésaá élyágtéé, rílanjε me nén aá chōm éche ríhóbeé édé mbále.

2 Ndul e ngíne ne metake mé ngíne bédé me á nlém-té

3 áyā́l e ábēm bad, ábēm baányanṅ ábe syāābōo sēdé mekií mehóg. Ayā́l echāb nhede' nén meé né Dyöb dēmbē me ebómán, ábēl-ε meebáṅ ne Krīstæ.

4 Abêm bad bédii bad bé Israel. Dyöb áhóbé aá mótēdē bó née ábē bãñ, alúmté-’ε bó éche ehúmé. Dyöb dêmpē á nchemtēn ne bó, áβε-’ε bó mbéndé. Anlúméd bó ngáne bétəŋgéné mó edúbé abε, bó-’aá ánlāā’έ aá mós̄belé chöm éche ánhōbpē aá mós̄bël.

5 Bédii bad bé mbyaa míme ábēd betaa ábe bém̄bē se á mbooted. Ade Krīstəə áchyáádté-’aá, móm̄pē née moonyon, áwāb mbyaa dōo ámbīdtē. Mekēnag mēbē ne Dyöb á ngíndé ne á ngíndé, mó awē ákamlan chöm ásyāāl. Ebē nē.

6 Meehóbéé nén mēé Dyöb déebenlé chöm éche ánhōbpē aá mós̄bël. Edé bán saké bad bésyāāl ábe bēbídé á mbyaa rí Israel bédé bad bé Dyöb.

7 Saá-kaá bãñ bésyāāl ábe Abrahamε bédé bãñ bé Dyöb. Dyöb dénlāā Abrahamε aá, “A mbyaa míme awon̄ mwān Aisigε dōo bãñ ábe ríhóbé mēé mēbē wε bēbīdtē.”

8 Nén álúmte nén bán bãñ ábe béchyáá á nyaa e moonyon béesaá bãñ bé Dyöb. Bon̄ bãñ ábe bēnchyāā’έ nhídtēn ne ngáne Dyöb dénlāā’έ Abrahamε aá mós̄bël, bóo békoo’έ atón nēŋgáne bãñ bé mbyaa míme Abrahamε.

9 Ade Dyöb dénlāā’έ Abrahamε aá mós̄belé mó dyam áde móhóbé, Dyöb dénhōb aá, “Mētīm ámbīd á póndé eche rítíídé. Ene póndé Seraa áwālē mwān a mwēnchóm.”

10 Saá-kaá nē dêmpēn. Sáá nhóg móo Rebekaa ábe bãñ bé baachóm bébe bēnwōŋgē. Ane sáá abédéε awesyánē taa, Aisigε.

11-12 A póndé éche béēchyāā’έ ábē bãñ, áde béēbī’έ ábel dé mbéb ké’ε mbon̄, Dyöb dénlāā Rebekaa aá, “Mwān ambáá ábē mbəledε awe mwān asad.” Dyöb dêmbel nén ábel ényínned nén bán míme mewēmtēn mós̄ ámbēnlédté ábel mwān nhóg ábe ásē e aníní. Embon̄néd mó ápwēd mod awē ádáá apwēd, saké áyāle dyam áde ane mod ábélé.

13 Eténlédé á kálag e Dyöb ngáne Dyöb áhóbé aá, “Mendəñ Jakəbe bon̄ ríkōō Esao.”

14 Chán-nō déhōbpē bōob? Nédē dəéhōb bán Dyöb ákwognad baahóg-ε? Aáy, éesaá nē.

15 Se’ bōód, Dyöb dénlāā Mosεε aá, “Mēwōg kénzée ngəl awē rídáá ngəl awóg, mēlūmēd-te e’bon̄ bé nlém wēε kénzée awē rídáá alúmed.”

16 Né-ōó, mpwēdtéd rí Dyöb méewoo’έ dyamdyam ábel ne chöm éche bad béhedéé bán ébenled ké’ε éche bēbeléé. Dyöb dōo ábenlad ábē e’bon̄ bé nlém ábel kéchéé éche áwémténé ábel.

17 Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán Dyöb dénlāā Farao aá, “Mpwēde wε kəñ ábel bon̄ mbēnled wε álúmed echem ngíne ne ábel bon̄ ádēm dīn ákanled nkōŋsé áte rísyāāl.”

18 Né-ōó, Dyöb álúmte’ ábe e’bon̄ bé nlém wēε kénzée awē ápwédé, áwēdē-’ε kénzée nló áte awē ápwédé aá áwúu nló áte.

Meliŋgá mé Dyõb ne e'boŋ bé nlém é' Dyõb

19 Kapóg nyé mod nhóg nyéēsédéd me bánken, “Nzé nê dóo édíí, cheé ékáá boŋ Dyõb ábé áhõbē’ aá bad bébélé mewusé? Debíí bán modmod eéhēlēē-se ahób aá móõbenlé dyam áde Dyõb áhóbé aá ábel.”

20 Boŋ we moonyoŋ, nzé-móde édíí áseded Dyõb dyam? Mbeé e moḡ eéhēlēē-se ésedte’ mod awě abelé chó aá, “Cheé ékáá boŋ éhagé me nyaa echě éhagé me?”

21 Nyébii nén bán ntumé-mbeé, awóó kunze ábelen hyḡ ábe ábenléé mbeé nyaa echě ádáá. Nzé adáá, ahelése atéd hyḡ ábēlēn mbeé ébe; póg ebé mbeé e edúbé, eníníí-’e ebé mbeé echě bébenladté póndé ésyāā.

22 Kapóg Dyõb áhédé’áá nímē meliŋgá alúmed, áhédé-’e aá bad bényín eche ngíne. Boŋ anched yāl bwámbwam áwesen bad ábe bēmbēl boŋ áliŋ. Abe bad bēntāŋgēn-ne nkōgsen akud.

23 Kapóg-ke Dyõb dénwēmtēn-ne álúmed éche ehúmé é ngíne ámín e bad ábe álúmté e’boŋ bé nlém. Amaá ábē bad aboŋsen akud éche ehúmé.

24 Syánē dedé-’e átíntē e ábē bad ábe áchénlé. Saá-kaá átíntē e bad bé Israel dēmpen dóo áchénlé syánē. Achénlé syánē doŋge á bad káŋne átíntē e bad ábe béesě bad bé Israel.

25 Á kálag e Hoseya, Dyõb áhóbé nén aá,

“Bad ábe bēnkēmbé ábēm bad,
mēchḡ bó meé bédé ‘Abēm bad.’

Aloŋ áde ménkēndḡgé mēchḡ dó meé ádii ‘Aloŋ áde rídáá.’

26 Melemlem mé hōm wēē ménlāā-’aá bó meé ‘Nyéēsaá ábēm bad’,

áhed-taá méchḡgké bó meé bédíí ábēm bán, bán bé Dyõb áde ábage’ aloŋgé.”

27 Nkal é’dáodāŋ Yesayaa anhóád tāŋgene bad bé Israel aá, “Ké mesoŋgé mé bad bé Israel mēmbuu áte nēe nsíí nímě rídé á nkḡ mé edib é nkwě, nguse chēmpen chóo ékūd e’sooson.

28 Sāŋgwéé éebébédté póndé ábel mekan mésyāā nímě átómté mbakú aá móõbēl á nkōŋsē.”

29 Nén áde nēŋgāne Yesayaa ánhõbpē aá, “Nzé Sāŋ Dyõb á Ngume enkēnlyágnéd syánē doŋge dé nchyáátén, né debágáá nēe myad mé Sodom ne Gomora.”

Paale akánnédé bad bé Israel

30 Chán-nō déhõbpē bõõb? Bad ábe béesě bad bé Israel bétímé békóbnédé á’sō é’ Dyõb mbwiined ne adúbe áde bédúbpé Krīstā, kénéé édíí bán béewane’aá áte ákobned á’sō é’ Dyõb.

31 Boŋ bad bé Israel bēwáné’áá áte béhedé bán behíd mbéndé ábel boŋ békobned á’sō é’ Dyõb, boŋ bēnkēnhenlé.

32 Cheé ékáá boŋ bénkênhël? Bénkênhenlé áyāle nén béwáné'áá áte ákobned á'sō é' Dyōb áyāle nsón míme bën bébéle saké áyāle adúbe áde bédúbpé Dyōb. Bénkšd ekuu á aláá adé bad békōdéé ekuu, békwx'-ε.

33 Eténlédé á kálag e Dyōb tâŋgene nê, nén bán, "Nyénone', mbanne aláá á Zayōn áde débël boŋ bad békōdé ekuu, aláá áde débël boŋ bad békwxag. Boŋ kénzéé awě adúbpé mó éehúú'é ne mekáá mé ngên."

10

1 A-baányan, ndəá ne mímem nlém nsyāāl nén meé ábêm bad bé Israel békud e'soosōŋ, nkānnad-te bó meé nê abenled.

2 Mbíde bó mbōŋ nén meé bédáá Dyōb abele ne nlém nsyāāl. Boŋ béekoo' é asōŋten ngáne bétāŋgéné mó abele.

3 Béēsōŋtenēē ngáne Dyōb ábeleé boŋ bad békobned áwe e'só. Bétímé béhede nzii echáb chēn echē ēbël boŋ békobned á'sō é' Dyōb. Né-ōó, béesudteé yāl áhíd nzii echē Dyōb átíídé ábel bad békobned áwē e'só.

4 Krístə abelé nsón míme mbéndé éntāŋgēnnē abel, né-ōó, kénzéé awě adúbpé mó, akobnad á'sō é' Dyōb.

E'soosōŋ é' bāgnédé ne metúmbé mēsýāāl

5 Se' bōód, Mosē antēl tâŋgene akobned áde mod ákobnadté á'sō e' Dyōb áyāle áhídeé mbéndé. Anhób aá, "Kénzéé awě abele chōm ésyāāl éche mbéndé éhóbéé, ákūd alongé áde déemaá'."

6 Boŋ éténlédé á kálag e Dyōb bán nyaa eche adúbe ábeleé boŋ mod ákobned á'sō é' Dyōb edii, "Weehóbé áwoŋ nlém-tê nén wéé, nzé-módé ákě ámín, ádyōb." (Nédē, áhúd Krístə ámín, ásuded mó ásē.)

7 Ké-'ε "Nzé-módé ákě ásē á echóg éche éewóo asóg?" (Nédē áhúd Krístə á echóg éche éewóo asóg áppen mó ámbíd á alongé.)

8 Chōm-ēē kálag e Dyōb éhóbé edii nén aá "Eyale é Dyōb édé we benben. Edé ekale chó, édé-'ε we á nlém-tê." Mmē nkalan rídii nkalan míme sékaleé nén bán nyētāŋgéné adúbe awōŋ.

9 Nzé ehóbné nsəl nén wéé, Yesue adii Sāŋgwéé, edúbpé-'ε awōŋ nlém-tê nén wě Dyōb dēmpuúd mó, né wěkūd e'soosōŋ.

10 Ayāle nén nzé edúbpé á nlém-tê, Dyōb ábele' ékobned áwe é'sō. Nzé ehóbné nsəl ne wéé módúbpē, ebélé ékūd e'soosōŋ.

11 Kálag e Dyōb ehóbé nén aá "Kénzéé awě adúbpé mó, éehúú'é ne mekáá mé ngên."

12 Nén adé ne moosýāāl, ken mod adé mod a Israel, ken mod éesaá mod a Israel. Dyōb ádii Sāŋgwéé a moosýāāl nyaa póg, abude-'ε kénzéé anamed awě ahēdné mó nwōŋgen.

13 Kálag e Dyõb ehóbe aá, “Kéenzéé awě achagé ðin áde Sánḡwéé aá ásonḡ mó, áküd e’soósonḡ.”

14 Boḡ chán béhele béchḡag mó bán ásonḡ ádāb alonḡgé áde béedúbpeé mó? Chán-ne béhele bédúbé mó, nzé béewóge míme nkalanḡ? Chán-nō béhele béwóg míme nkalanḡ nzé bad béekanle bó mó?

15 Chán-ne bad béhele béke békanlé bad míme nkalanḡ áde mod éelóméé bó? Eténlédé á kálag e Dyõb nén bán, “Nzé mod apeéné nkalanḡ ní bwām, ébelé épēēn enyínḡe.”

16 Boḡ saké moosyāól akobé nkalanḡ ní bwām. Nkal é’dáédəḡ Yesayaa mwēn anhób tḡḡene nē aá, “A-Sán, bó ahéé adúbpe nkalanḡ míme sékálé?”

17 Né-óó, adúbe ápag ne awóg áde mod áwógé nkalanḡ, bad bétḡḡéné-’e nkalanḡ míme Krístəə akal boḡ bad bédúbē mó.

18 Boḡ ndəá asɛded nén méé ken, édé mbále nén bán bénkēnwógké míme nkalanḡ-’e? Bénwóg mó bwām. Eténlédé á kálag e Dyõb nén bán,

“Ehób éche bad ábe békálé’áá míme nkalanḡ énwōḡnēd nkōḡsé áte nisyāól.

Abāb e’yale bēmpě mesóg mé nkōḡsé áte mésyāól.”

19 Ndəá asɛded nén méé ken, bad bé Israel bénkēnsōḡḡténne míme nkalanḡ-’e? Mosee móó asébpé ahób nén aá Dyõb áhóbé aá,

“Mēnaméd bad ábe béekoo alonḡ abé, ábel boḡ nyéwóon bó kónjí.

Méénaméd bad ábe bédé eyókél ábel boḡ nyélinḡ.”

20 Nkal é’dáédəḡ Yesayaa mómpē ankwentén ahób ngáne Dyõb dénhōbpē. Anhób á tál e ékwéé aá,

“Bad ábe béehede’áá me bényíné me.

Menlúméd yál wéé bad ábe béesɛdte’áá me.”

21 Boḡ Yesayaa anhób tḡḡene bad bé Israel aá Dyõb áhóbé aá, “Bootya mbwɛmbwɛ kóóḡ ne ngukél, nlyógé mekáá méé ábēm bad bétim ámbíd áwēm, boḡ béwúú nló áte, béewóḡné-’aá me.”

11

Dyõb déebáa’é ábē bad bé

Israel á yál ne abán ásyāól

1 Bəəb-póó, ndəá asɛded nén mééken, Dyõb ábáá ábē bad áyāl-’e? Eesaá nē. Mmēn ndii mod a Israel awě abídé á mbyaa míme Abrahamɛ, á túmbé e Benjamin.

2 Dyõb déebáa’é ábē bad áyāl. Bédii bad ábe ápwédé se á mbooted. Nyēbíí chōm éche éténlédé á kálag e Dyõb ngáne Elaijaa ácháá’áá Dyõb, álāḡḡé mó mekan míme bad bé Israel bébélé’áá.

³ Anláá Dyöb aá, “A-Sán, ábén bad béwúú ábon bekal bé’dáádəŋ bésyāāl, bepántéd-te nímōŋ menyán mé mende. Mmēmpen-εé nlyəgé, béhede-’ε mémpē awúu.”

⁴ Chán Dyöb dēnkwenténné m’ó? Ankwentén m’ó aá, “Mbänné bad ekálé saambé ábé ábēm bad. Bédii bad ábe béebagé Baale, dyöb dé metóm, edúbé.”

⁵ Nê d’ó édii kááj ne b’əb. Nguse é bad bé Israel édii édé ábe Dyöb ápwédé ne nímē nsimé.

⁶ Apwəd áde ápwédé b’ó ádii áyāle nímē nsimé saké áyāle mekan míme bébélé. Nzé émbē nén bán dyam áde bad bébélé d’ó ákəə bon Dyöb ápwəd b’ó, nédē né saké nsimé m’ó ápwédné b’ó.

⁷ Cheé-ō nén álúmtéé? Bad bé Israel bēnkēnkudté ch’óm éche békóó ahéd. Bad ábe Dyöb ápwédé bēnkūd ch’óm éche bēhédé’áá, bon ábíní, nlém mēnlél b’ó á abum.

⁸ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán
“Dyöb dēmbel b’ó edimdim.
Káájne e’chii, béēnyínnēē, béewógné-’aá.”

⁹ Dabide m’ómpē anhób aá,

“Nkánne’ nén m’ée ébel bwēm ábe é’wógte b’ó menyinge, b’ób b’ó b’é melám.

Nkánne nén m’ée, békwe, Dyöb ákógsen-ne b’ó, áyāle mekan míme bébeléé.

¹⁰ Nkánne nén m’ée Dyöb ákwid b’ó ndím ábel bon béehelé anyíen.

Nkánne nén m’ée ápēmted-te b’ó nted míme nídelé míme ményəg b’ó mbíd pónde ésyāāl.”

¹¹ Né-óó, nsedte nén m’ée ken áde bad bé Israel bēnkədté ekuu bon békwe, bēnkwe ne akwe ásyāāl-ε? Aáy éesaá nê. Abel áde bēmbenlé mbéb dēmbél Dyöb dēmbě bad ábe béesě bad bé Israel etál ákud e’soosəŋ, ábel bon bad bé Israel bēbē kónjí.

¹² Akwe áde bad bé Israel bēnkweé, ápíínédé bad bé nkōŋsé ábíní bésyāāl nsimé híin. Abé-’ε áde bad bé Israel bēmbēé atóg áyāl e mekan mé edáádəŋ dēmpiínéd bad ábe béesě bad bé Israel nsimé ní Dyöb. Nzé Dyöb áhēle ápē bad ábe béesě bad bé Israel anamed nê, áde bad bé Israel bēbélé mbéb, né chán-nō nnam mépéé abé míme ábéé áde bad bé Israel bésyāāl békudté e’soosəŋ.

*Bad ábe béesě bad bé Israel
béebāg kúmbé áyāle békúdé e’soosəŋ*

¹³ Ch’óm éche níhedéé ahób nén b’əb, nyé bad ábe nyéesě bad bé Israel, nyéē nílanjéé. Ndií mbapere a nlómag a bad ábe béesě bad bé Israel, né-óó mbage’ nímēm nsón edúbé ésyāāl.

¹⁴ Kapóg nhelé níbel bānned bé Israel bēbē kónjí b’ó donje á bad b’ómpē békud e’soosəŋ.

¹⁵ Abán áde Dyõb démbāngē bad bé Israel á yāl dêmbēl Dyõb dêntīm ásē ne bad bé nkõḥsé bésyāāl. Bõõb-põõ, chán-nõ ébēē áde Dyõb dékobpé bad bé Israel ámbíd ámpē néē ábē bad? Ebē byánán bad ábe bēwédé bépúúdé ámbíd.

¹⁶ Nzé bēbágé Dyõb eped é ewele é'sõ néē mendē, nê alúmte bán éché ewele ésyāāl édíi éché. Nzé bēbágé-'ε Dyõb nkanj ní bwel, né ngen chõmpē edíi éché.

¹⁷ Bēpagké donje á ngen á bwel é menzab ábe bēwéné, bēbādtē á ngen é bwel é menzab ábe é'kwoge' á ahín-tê. Nyé bad ábe nyéēsē bad bé Israel nyédíi nēḡgáne éché ngen é bwel bé ahín éche chõmpē ekude mendíb níme mébídé á nkanj ní bwel é' bwám.

¹⁸ Ngáne édíi-'aá nê, nyéetāḡgenéé néē nyédíi kúmbe se nyénõné échíníi ngen éche bésélé, nkóḡtéd. Nzé nyédé kúmbe nyéēchatán nén bán saké nyé nyéchéḡgé nkanj bonj nkanj móõ ríchāḡgé nyé.

¹⁹ Nyéhēle nyékume' ekáá á tâl bán bēhúdé éché ngen ábel bonj bēbáde nyé áhed.

²⁰ Nê adé mbále. Bēhúdé bó áhed áyāle bēnkēndúbéé, nyé-'ε bétímté nyé áhed áyāle nyédúbpe. Bonj nyéebág kúmbe. Bonj pen nyébē mbwóg.

²¹ Néē Dyõb dénkēmbāḡgé bad bé Israel akóḡsen, bó ábe bédé nēḡgáne ngen éche énsēbē abé, nyēwēmtan bán ābān nyé akóḡsen-ne?

²² Nyényíne nén bán, ped póg Dyõb ábóó nlém, ped eníníi-'ε alélé áte. Alélé áte wēē bad ábe bēpáné nzii bonj abõḡné nyé nlém nzé nyédé nyéhíde' eche nzii. Bonj nzé nyéehídé chõ, né āhūd nyémpē.

²³ Nzé bad bé Israel ámpē bétédte ábab e'wúu bé nló áte bonj bétímné Dyõb, Dyõb déttéd bó ámbíd ámpē. Awóó ngíne ábel nê.

²⁴ Nyé bad ábe bēesē bad bé Israel, nyé ábe nyédé nēḡgáne ngen e bwel bé ahín-tê, néē Dyõb áhélé nyé ahúd á bwel bé ahín-tê, abádé nyé á bwel ábe bēwéné, nyēwēmtan bán éēhēlēē-se atéd bad bé Israel átímed bó ámbíd áhed ámpē-ye? Bad bé Israel bóõ bédé nēḡgáne ngen e bwel éché ensébé abé áyāl e ábê bwel.

Dyõb áwóge' moosyāal ngal

²⁵ A-baányan, nhede meé nyésõḡten dyam áde káõḡne bõõb modmod éēsõḡtēnēē, ábel bonj nyéewémtán bán nyétómténé debyéé awõḡ. Nhede meé nyésõḡten bán e'lel bé nlém á abum ábe donje á bad bé Israel bēbē káõḡ né bad ábe bēesē bad bé Israel ábe bédúbē bésyāāl, bédúbpe.

²⁶ Nén débēnléd ábel bonj bad bé Israel bésyāāl békud e'soõsonj. Eténlédé á kálag e Dyõb nén bán,

“Nsoode äbíd a Zayon.

Abödéd abé dé mbéb áde mbyaa níme Jaköbe íwóó.

27 A pónde echě mēbädēdtē nímab mbéb dáo mépéé á nchemten ne bó.”

28 Bad bé Israel bédé bad bé ekoyí bé Dyöb bəəb áyāle béedúbpeé nkalaní mí bwám, nén ábénlédé ábel bon nyé bad ábe nyéēsě bad bé Israel nyékud e’sooson. Kénée edíí nê Dyöb ápwédé bad bé Israel, adíí adáá-’e bó áyāle melě níme ámmwēē ne ábāb betaa.

29 Nén áde áyāle nzé Dyöb apwédé mod bon anāmté mó, né apwedé, anāmté-’e mó.

30 Bód, nyēē nyénwúén Dyöb nló áte, bon bəəb awúen áde bad bé Israel béwúéné Dyöb nló áte, ábélé Dyöb áwógé nyé ngəl, awónghén-ne nyé áwógen mó.

31 Né-óó bəəb, bad bé Israel híin béwúéné Dyöb nló áte. Dyöb déwōg bó ngəl, awónghén-ne bó áwógen mómpē. Abel nê ábel bon áwōg bómpē ngəl melemlem ngáne ánwōgkē nyé bad ábe béesě bad bé Israel.

32 Dyöb ábélé e’wúu bé nló áte é’ bad é’dé nēe é’hédé bó á mbwəg ábel bon áwōg bó baásyāāl ngəl.

Bad bébe Dyöb mekenag

33 Nyénəne’ ngáne Dyöb ápédé nhən abé! Nyénəne’ ngáne ábíí mam mésyāāl, awón-’e debyéé áde áchábé ámín. Modmod ééhēlēē-se asónhtén ngáne Dyöb ábeleé mam. Modmod ééhēlēē-se asónhtén-ne nyaa eche Dyöb ábeleé mam.

34 Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán

“Nzé-módé ahele se abíí mewēmtēn mé Dyöb.

Nzé-módé ahele aléb Dyöb.

35 Nzé-módé akébě Dyöb chöm ábel bon Dyöb ásábe mó ámbíd.”

36 Dyöb dáo áhágé bwēm ésyāāl. Mó akáá bon ábē bwēm é’syāāl é’bé. Mó-’aá awóó ábē bwēm é’syāāl. Ehúmé ébê ne Dyöb á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.

12

Nyaa echě éhednadté bán

alongé á bad bé Krísto ábê

1 Né-óó, a-baányan, ngáne Dyöb áwógé syánē ngəl bwāmbwam, ncháa’ nyé méé nyébê nēe mendē níme médé á alongé. Mmē mendē mésān, mékobned-te ne Dyöb. Nén dáo áde nyaa echě éhednadté bán nyébage Dyöb edúbé.

2 Nyéehídé’ mbeltéd mí bad bé nkōhsé. Bon nyémwe Dyöb áhəŋlən nyé nlém á abum, ábel nén nyéwōŋ abé dékōālē. Nê déběl nyéēsōhtēn nyéhídē-’e mam ngáne Dyöb áhedéé. Nyéēbī

mboŋ, nyébíí mam níme m'éwógte Dyöb menyiŋge, nyébíí-'ε mam níme métáŋgéné.

³ Ne nsimé níme Dyöb ábágé με, nláŋge nyé nén μεέ, nyé modmod eenyíné yǎl áá mótōmtēnē abé tómaa ngáne módíí. Boŋ mod-té ányín yǎl ngáne ákóó abé. Mod-té ányín yǎl nchoo ne ndε echě Dyöb ábágé mó née mod awě adúbépé.

⁴ Yǎl e moonyoŋ edii póg, ewóó pág ne pág, pág téé-'ε ewóó níme nsón.

⁵ Melemlem nê dǎǎ édíí ne syáā bad bé Krīsto. Debuú áte boŋ dedíí yǎl póg ne Krīstəə, syáā modmod eésaá ne mó mwěh.

⁶ Dyöb ábénlé níme nsimé ábe syánē mod té echě ndε, ékábné-'ε áte. Nzé Dyöb ábágé mod ndε áhób mekan á đín á Dyöb, ane mod áhōbē' níme mekan nchoo ne adúbe áde áwóó.

⁷ Nzé mod awóó ndε ábele bad, ábenle bó. Mod awe mǎ-'ε awóó ndε áyáged, áyágte bad.

⁸ Mod awě awóó ndε áwéd bad nlém á abum, áwéde bó nlém á abum. Mod awě awóó ndε ábíded chǒm á ekáá áwōŋgen bad, áwōŋgan bad, eénōnē ámbíd. Awě awóó ndε ályáged bad, ályágte bad nyaa echě etáŋgéné. Mod awě mǎ-'ε awóó ndε áwóg bad ngǎl, áwóge bad ngǎl ne menyiŋge.

⁹ Mod téé ákoŋ bad adəŋ. Mod téé ákəə ebébtéd. Mod téé ásum mekuu ábel dyaam á bwám.

¹⁰ Mod téé ádəŋ mwǎnyaŋ ne nlém nísyāǎl. Mod téé ábage waáb edúbé tómaa ngáne ábageé eche yǎl.

¹¹ Mod eéchēdē yǎl ábel nsón. Mod téé áwēd mekáá áte, ábenle-'ε Sáŋgwéé ne nlém nísyāǎl.

¹² E'lyág bé nlém ábe mod téé awóó ábēen bó menyiŋge. Mod téé áched yǎl á metake-tê. Mod téé áwesen-ne á mekáne-tê.

¹³ Afinté e nyé bad bé Krīsto, nzé nyé mod nhóg atógé chǒm, waáb awě awóó chó awōŋgén mó. Kénzée awě apedé áwēn, nyékōb mó nken bwám.

¹⁴ Nyékánne nén bán Dyöb ánamed bad ábe béhédé nyé á meséb. Nyéekánné nén bán békud ebómán, nyékánne dásō bán Dyöb ánamed bó.

¹⁵ Nyéwóg menyiŋge ne bad ábe béwógé menyiŋge, nyéleb-pe ne bad ábe bélebe'.

¹⁶ Nyébê nsǎl nhóg ne nhóg ne aníníí. Nyéēnyēnē dúu ámín. Nyébê echoŋ ne bad ábe béesě dyaamdyaam. Mod eewémtán áá mótōmtēnē debyéé awōŋ.

¹⁷ Nzé mod abelé wε mbéb weétimtán mó mbéb. Boŋ pen etáŋgéné éwémtán ábel mboŋ á'sō é' bad bésyāǎl.

¹⁸ Mod téé áhed nzii ábe nsəŋ ne moosyāǎl.

¹⁹ A-baányəŋ, nzé mod abelé nyé dyaam dé mbéb, nyé bēn nyéētimtán mó. Nyétéde Dyöb dēn ákógsen mó. Nhóbe nén

áyāle, éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, Dyöb áhōbē aá, “Me-éé ntímtan mbéb ké ríhée míme mod ábélé. Me Sāngwéé me-éé nhóbe’.”

²⁰ Eténlédé á kálag e Dyöb hōm démpēe pen bán, “Nzé nzaa ewag ábōŋ bad bé ekoyí, ehé bō ndyééd, nzé píde ekóbé bō, ébe bō chōm éche bémwákē. Nzé ebelé nê, ekwágte bō, béhedé-’e nzii eche béhəŋlanné.”

²¹ Mod eémwāg-se mbéb ríkamlán mó. Boŋ mímen mboŋ rítōm mbéb áte.

13

Nyébage benkamlene edúbe

¹ Mod téé áwōgne benkamlene ábe békamlan mó. Ayāle nkamlen ké nhóg méesaá míme Dyöb déetíidéé. Dyöb dō-’aá ábánné benkamlene bésyāal á atii.

² Né-óó, kénzéé awē eewógné’ mod awē akamlan mó, né eewógnéé ntii rí Dyöb. Bad ábe bébele nê, béhedte yāl nkógsen.

³ Bad ábe bébele bwám, béewōgēē benkamlene mbwóg. Boŋ bad ábe bébele ebébtéd bōó béwōge benkamlene mbwóg. Nzé weéhēde wēé móbāŋ nkamlene, ébelé mekan mé bwám. Nzé ebelé nê, né ákēmtē wē.

⁴ Nkamlene adii mbáledé a Dyöb awē Dyöb ábánné áwōŋgen wē. Boŋ nzé ebele mekan mé mbéb étāŋgéné mó abāŋ, ayāle ngíne eché áwóó ákógsen bad eesaá ngēn. Adii mbáledé a Dyöb awē Dyöb ábánné ákógsen bad ábe bébele mekan mé mbéb.

⁵ Né-óó, mod atāŋgéné benkamlene awōgen, saké ayāle ábáa’é nkógsen démpen, boŋ káŋne ayāle ábíí nén aá míme nlém rílánge mó aá móťāŋgēnē abel nê.

⁶ Né-’aá, nyétāŋgéné tááse ámpē asaa, ayāle Dyöb dōó bad ábe bésante tááse bébenléé.

⁷ Nyésábpē mod téé chōm éche nyétāŋgéné mó asábe. Ken tááse-yē, ké’ē mōné ké ríhée míme bélāŋgé nyé bán nyésábe ayāle bwēm ábe nyéwóó. Nyébáa bad ábe nyétāŋgéné abāŋ, nyébage-’e bad edúbé ábe nyétāŋgéné edúbé abe.

Nyédəŋ nhóg ne aníní

⁸ Mod eewánlé modmod alúm. Alúm áde nyé mod téé atāŋgéné awále adii ádəŋ nhóg ne aníní. Kénzéé awē adāó waáb, né alónté mbéndé esyāal.

⁹ Mbéndé édé nén bán, “Mod eekábé asón á ndáb e e’wōŋgé. Mod eewúé mod, mod echíbé. Mod eesídé chōm é mod.” Echén mbéndé ne échíní esyāal chōó éládné boŋ ébé mbéndé póg. Ene mbéndé edii nén bán, “Dəŋ mwānyoŋ ngáne édáó echoŋ yāl.”

¹⁰ Nzé mod adáá mwānyan eébēlēē mó mbéb. Né-óó, edənge élonte mbéndé ésyāāl.

¹¹ Ngáne nyébíí-'ε nén bán pónde emaa ape echē nyétəngéné akábned, nyétəngéné akábned, áyāle pónde e e'soosə eche syánē edé benben tómaa ngáne énsēbēē abé áde dédúbpé Krístəə dúbpen.

¹² Ehintén émaá ape, bin é'kwógé asaa. Né-óó, déte de mbeltéd mé mbéb míme débélé'áá. Déwaa bwēm é' nzum áwan nzum e e'nyínen bé ekíde.

¹³ Déwale abé á bwām nēe bad ábe bédé á e'nyínen bé ekíde. Nyéekāg á ngande éche bad bémwākē mím boŋ məkōbē bó, nyéekábé mesón. Nyéebēlē-'ε e'tonjé é' mekan. Nyéēsēnlé', nyéebāg-ke kónjí.

¹⁴ Boŋ nyéwōŋ abé áde Sāngú Yesu Krístəə. Nyéebāgē mekan mé esíí mé ekob é yāl etāl, nyéebēlē ngáne échēn ekob é yāl éche ébelte nyé mbéb éhédeé áá nyébēl.

14

Mod eekáadté waab

¹ Nyékobe bad ábe adab adúbe déewúú'é áte. Nyéēpētān-ne təngene mam míme bəwémténé nén bán bétəngéné abel, ké'ε béetəngeneé abel.

² Adúbe áde donje á bad ábágé bó etāl ádyé kéchéé boŋ bad ábe adúbe déewúú'é áte, bēēdyākē donje á bwēm.

³ Bad ábe bēdyāg kéchéé bēenyīnē bad ábe bēēdyāg donje á bwēm nkóŋtéd. Bad ábe bó-'ε bēēdyāg donje á bwēm bēekāadté bad ábe bēdyāg kéchéé áyāle bó moosyāál békóbnédé ne Dyōb.

⁴ Nzé-módé edíí ákáad mbəlede a mod ampée? Eche Sāŋ chēn chōó etəngéné ahób áá dyam áde ábélé áde bwām ké'ε déesaá bwām. Boŋ Sāŋgwéé eche ngíne éwōŋgēn ane mbəlede ábel dyam á bwām.

⁵ Bad behóg bétédé donje dé e'pun bán áde etógnén tómaa ábíníí e'pun. Bad behóg-ke bétédé nén bán e'pun é'syāāl é'díí nyaa póg. Mod-té átéd nén áá kéchéé éche mōwémténé, etəngéné ne mó.

⁶ Bad ábe bétédé bán epun ehóg édé etógnén tómaa ábíníí e'pun, bébele nē ábe Sāŋgwéé edúbé. Bad ábe bó-'ε ámpē bēdyāg kéchéé, bómpē bébele nē ábe Sāŋgwéé edúbé áyāle béságnan Dyōb áyāl e ene ndyééd. Bad ábe bó-'ε bēēdyāg donje á bwēm, bómpē bébele nē ábe Sāŋgwéé edúbé, béságnan-ne Dyōb.

⁷ Syánē modmod eesaá á alongé ne mó mwēn, modmod eewág-kaá ne mó mwēn.

⁸ Nzé dedé á alongé, né dedé á alongé âbel ngáne Sánḡwéé áhedeé. Nzé dewédé-’ε né dewédé áwóged Sánḡwéé menyinḡe. Né-óó, ken dedé á alongé, ké’ε dewédé, á mekáá míme Sánḡwéé dṵó dḗdíí.

⁹ Nzom eché ekáá bon Křístæ awé, ápuū-’ε, abé á alongé, edii âbel bon ábê Sánḡwéé awé bad ábe bḗwédé ne ábe bḗdé á alongé.

¹⁰ Cheé-ō ékáá bon ékáadtē mwānyonḡ? Ké’ε, cheé ékáá bon ényinē’ mwānyonḡ nkóntéd? Ebii nén wéé syánē moosyáál deétyēēm á nkáásé á’sō é’ Dyōb.

¹¹ Eténlédé á kálag e Dyōb bán,
“Dyōb áhóbé aá, ngáne nídíí á alongé,
moosyáál atánḡéné me mebóbónḡ abwóge,
moosyáál ákēnē-’ε me aá me-εé ndé Dyōb.”

¹² Né-óó, syánē mod téé deétyēēm á’sō é’ Dyōb, áláa mó chōm té eche débélé.

Mod eébelté mwānyanḡ mbéb

¹³ Né-óó, syánē modmod eekáádté waáb, bon pen mod téé ámad awé nlém-té aá móótánḡeneé dyam ábel mbéd áde débél bon mwānyanḡ ákōd ekuu káa ahún á mbéb-te.

¹⁴ Abé áde nídíí mod nhóg ne Sánḡú Yesue, ábélé nkoó abii nén méé ndyééd ké póg eesáá eché eesáa á’sō é’ Dyōb. Bon nzé mod adúbpe aá ndyééd edé eché eesáa á’sō é’ Dyōb, eedyág chṵ.

¹⁵ Nzé edyág chōm ké éhéé bon nê ábele’ mwānyonḡ aníníí ebébtéd, né weewānlenéé mwānyonḡ edanḡe. Weémwāḡ-se chōm éche édyāḡkē ébébéd alongé áde mod awé Křístæ áwédé áwé nló.

¹⁶ Weémwāḡ-se kunze eche éwóó néε mod awe adúbe áwúú áte, ébēl mod ábel mbéb, ábel bon bad bḗhōbē’ wε mekan mé mbéb áyāl.

¹⁷ Saké adyé á ndyééd ne amwé á mīm dṵó áde etógnén á nkamlen ní Dyōb. Mekan míme médé etógnén médií áwónḡ abé áde átánḡéné á’sō é’ Dyōb, ábē nsanḡ ne ábē menyinḡe míme níhúú ne Edáádḡan éche Ésáá.

¹⁸ Kénzée awé abenle Křístæ nê, akobnad á’sō é’ Dyōb, bad ampē bébelé bḗhób bán ábele dyam á bwám.

¹⁹ Né-óó syánē déwéd yāl áte débēle mekan míme mépeene nsanḡ, ne míme méwōḡgan syánē áwéd nhóg ne aníníí áte.

²⁰ Ehób é ndyééd ébēlé-se nyébébébd nsón míme Dyōb ábélé. Ndyééd ésyāāl ésáá á’sō é’ Dyōb. Bon édé awusé ádyé kéchéé eche ébēl bon mod ampée ákwε.

²¹ Ebóó mod eébelē’ chōm éche éhēle-se ébēl bon mwānyanḡ ákōd ekuu. Ken ádyé nyam-ε, ké’ε ámwé mīm, ké’ε ádyé kéchéé émpēe.

²² Kéchéé éche édúbpé tâṅgene nímén mekan, édii átíntê e nyé Dyöb. Nnam ne mod awě abíí aá mósobeléé dyam áde áde mbéb tâṅgene dyam áde áamáá alúmed aá ábóó.

²³ Boṅ kénzée awě nlém níṅgladté á abum nén aá móótâṅgenéé nyaa e ndyééd póg adyé boṅ átim chó adyé, né Dyöb déhōb aá abelé mbéb áyāle eébenledéé áde adúbe ábel chōm éche átâṅgéné abel. Nzé mod abelé dyam áde nlém níṅgladté mó á abum aá átâṅgéné káa déetâṅgenéé, né abelé mbéb.

15

Awoged bad menyinge, saké éched yāl

¹ Syánē awe adúbe áwúú áte, detâṅgéné née déwōṅgéné bad ábe adúbe déewúú'é áte. Deébelé mekan dásō nyaa echē ebōṅnéde syánē bēn.

² Syánē mod téé atâṅgéné née ábeléé mam nyaa echē ewógte mwānyāṅ menyinge, áwéd mó adúbe áte.

³ Ké Krīstā mwēn eébele'aá mam dásō nyaa echē ewógte' mwēn menyinge. Boṅ abelé'aá ngáne éténlédé á kálag e Dyöb nén bán “Nzyāṅ ésyāā́l éche bad bésyāá'aá wε, étímnédé mε.”

⁴ Mam mésyāā́l míme bēntenlé á kálag e Dyöb se' bōód, bēntel mó áyáged syánē. Nê démbē ábel déwōṅ e'lyág bé nlém ábe é'húú ne eyale é Dyöb éche ébele boṅ déwesán, éwēdē'ε syánē nlém á abum.

⁵ Nkánne nén mēé Dyöb áde ábele boṅ déwesán, áde áwēde'ε syánē nlém á abum, ábel nyébê á nchemtēn ne nhóg ne aníníí ngáne nyéhídeé Yesu Krīstā,

⁶ ábel boṅ nlatén míme nyédíí mbel nyébê nsal nhóg áken Dyöb, Sáá awě awed Sāṅgú Yesu Krīstā.

Nyékob nhóg ne aníníí

⁷ Né-óó nyékob nhóg ne aníníí melemlem ngáne Krīstā ákóbé nyé ábel boṅ bad békene Dyöb.

⁸ Nlāṅge nyé nén mēé Krīstā atimé mbaledε a bad bé Israel, ábel boṅ álóned akag áde Dyöb démbéé betaa. Nê dénlūmēdε nén bán Dyöb ákale mbále.

⁹ Ampě'ε ábel boṅ bad ábe béesě bad bé Israel, bέε Dyöb mekenag áyāle ngal eche awógé bó. Né-'aá éténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

“Né-óó mēkēn wε átíntê e bad ábe béesě bad bé Israel, mēkōn-ne nkāṅgé áken ádonṅ dīn.”

¹⁰ Eténlédé ámpē nén bán,

“Nyé bad ábe nyéēsě bad bé Israel, nyéwógen bad bé Dyöb menyinge.”

¹¹ Eténlédé'ε ámpē bán,

“Nyé bad ábe nyéēsě bad bé Israel, nyékene' Dyöb,

bad bé nkõḥsé bésyāāl-le békene mó.”

¹² Nkal é'daðádəḥ Yesayaa mómpē ahóbé ngáne éténlédé bán,

“Mod ābīd á nchyaátén míme Jesē

awē āpē ākamlēn bad ábe béesē bad bé Israel.

Awē-'aá bad ábe béesē bad bé Israel bésummé nlém.”

¹³ Nkánne nén mēé, Dyōb áde ábage' e'lyág bé nlém ábel nyélón ne menyīnge mésyāāl nyébé-'ε nsəḥ áyāle adúbe áde nyédúbpé. Nē débēl ngíne e Edaðádəḥ éche Esáá ēbēl áden adúbe dēkwogé' akwog ne akwog.

Nzom echē ekáá boḥ Paale átelé' enén kálag

¹⁴ A-baányəḥ, mmēn mbíí bwám nén mēé nyé bēn nyēwóó nlém mí bwám ábel mam míme Dyōb áhedeé aá nyébel, nyēsōḥténé-'ε mam bwám, nyékwognéd-te áyáged nhóg ne aníníí.

¹⁵ Boḥ kénē, doḥge á mekan áde áde ríténlé nyé á kálag-tē wén. Ntelé mó, ákamtēn nyé mímén mekan mésyāāl ésebán mbáa' dyamdyam. Nsimé míme Dyōb ábágé me móó mbéle boḥ rítelé mímén mekan.

¹⁶ Dyōb ábágé me mímé nsimé ábé mbəledə awe Yesu Krístəə, ákale bad ábe béesē bad bé Israel nkalanḥ mí bwám. Mbele mímén nsón née prisē ákal nkalanḥ mí bwám míme ríhúú ne Dyōb, ábel nén bad ábe béesē bad bé Israel bēbē mendē míme mbágé boḥ mékobnéd á'sō é' Dyōb. Dyōb dēkob bó áyāle Edaðádəḥ éche Esáá ébélé bésáá á'sō é' Dyōb.

¹⁷ Né-óó, ngáne rídíí ne Yesu Krístəə, nwóó nzom ákum ekáá á tál áyāle nsón míme mbēnléé Dyōb.

¹⁸ Méēhēlē-sē nhób dyamdyam démpēe éetóméé áhób tḥḡgene nsón míme Krístəə ábéle boḥ ríhēl ábel, ábel bad ábe béesē bad bé Israel bébele ngáne Dyōb áhedeé aá bēbel. Mekan míme ríhóbé ne míme mbéle móó médé mekan míme bétāḡgéné áhób míme bétāḡgéné-'ε ábel.

¹⁹ Membēl mímé mam á ngíne e e'chemléd ne menyáké, ne á ngíne e Edaðádəḥ é Dyōb. Nén dēmbēl menkál Nkalanḥ mí Bwám míme Krístəə bwám ngáne ríkágé'aá bootya á Jerusalem ápe á mbwóg e Ilirikum.

²⁰ Nkénwōḥ nlém ákal Nkalanḥ mí Bwám mebwóg míme modmod éēpēdēē mbéd átúb dīn áde Krístəə. Membēl nē ábel boḥ meékāḡ wēe mod ampée ámaa nsón abooted.

²¹ Nén áde ngáne éténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Bad ábe béewógé née bēhóbé áyāl echē, bényīn, ábe bó-'ε béewōḡé áyāl echē mbéd, bésōḥtēn.”

Paale abelé ntií áke á dyad á Roma

²² Mmén meke míme ríkágé'aá móó mékás boḥ meēhēlē ápe áwēn.

²³ Boŋ bɔɔb, ngáne nímádé nsón échén pɛd é mbwóg, nwóó nlém áte bwámbwam ápe áwēn, ngáne nkénwōŋgē mwě ne mwě.

²⁴ Měbwě áwēn nzé nkag á alon á Spen. Nwóó mewēmten meé mēnyín nyé nzé nkag, meé nyéwōŋgēn-ne me áke áwed. Boŋ pen, mēdyé ne nyé mwāmpīn, dehódéd nhóg ne aníní nlém, boŋ níkag.

²⁵ Boŋ bɔɔb, ndé á nzii áke á Jerusalem áke déwōŋgen bad bé Dyōb ábe bédé áwed.

²⁶ Bad bé Krīsto ábe bédé á mbwóg e Masedonia ne á mbwóg e Akaya bényíné nén bán ébōŋ bán bɛlad mɔné bɛlome betóótōkē bé bad ábe bédé áfinté e bad bé Dyōb ábe bédé á Jerusalem.

²⁷ Bényíné nén bán ébóó bébel nê, bán bétāŋgéné bó áwōŋgen. Ngáne édíí bán nnam níme Dyōb ábágé bad bé Israel, bébenlad mó ne bad ábe béesě bad bé Israel, ébóó bán bad ábe béesě bad bé Israel bōmpē bēwōŋgen bad bé Israel bwēm nēŋgáne medyé, mɔné ne mbóté.

²⁸ Nzé nímádé nímén nsón á Jerusalem, áde nímáá bó mɔné abe níme bɛládte bó, mēhidé áke á alon á Spen. Ene pónde dó-’aá métyēmmē ányín nyé.

²⁹ Mbíí-’ε meé nzé mpedé, échēm epe ébēl nyéēkūd nnam níme Krīstə níme ríloné mbon.

³⁰ A-bānned, á dīn áde Sāŋgú Yesu Krīstə, ne áyāle edāŋge éche éhúú ne échē Edáádāŋ, ncháa nyé nén meé syánē délad mekáá déwéd me akānned nén bán Dyōb áwōŋgen me.

³¹ Nyékānne nén bán Dyōb ánɔn me ábel nén bad ábe bēédúbpe Krīstə bébelé me dyam dé mbéb ké ahóg nzé ndé á Judeya. Nyékānne-’ε nén bán mɔné níme mékiinédte betóótōkē bé bad áfinté e bad bé Dyōb á Jerusalem, békob mó.

³² Ambíd enê dóo mépéé áwēn ne menyīŋge, nzé Dyōb áhede aá ébê áned, ábel boŋ níkóme áte nzé ndé ne nyé.

³³ Dyōb dé nsaj ábê ne nyé moosyáál. Ebê nê.

16

Paale alómmé baáb melentēn

¹ Ndəá meé nyébíí bán awe syánē mwānyaj a mmwaád Fibii, awě awōŋgan ábel nsón á mwembé níme ndé á dyad á Senkria, abele nsón mí bwám.

² Nzé apedé áwēn nyékob mó nken á dīn á Sāŋgú ngáne bad bé Dyōb bétāŋgéné ábel. Nyébe-’ε mó nwōŋgen ké ríhéé níme áhédne nyé. Nyébíí bán mómpē akéwōŋgēn ekud é bad, awōŋgēn-ne me ámpē.

³ Nyélentéd me Priskaa bó nchóm Akwilaa ábe syáábōó sébelé’ nsón níme Yesu Krīstə.

⁴ Bēnkwentén awé á nló nímēm. Nságnan bó. Saá-kaá mwēmpen nságnan bó, bon kááηne mwembé nímé bad ábe béesě bad bé Israel nisyāāl, bómpē béságnan bó.

⁵ Nyéłented me kááηne bad bé mwembé níme mbome' áwab ndáb.

Nyéłented me awem nsón-a-nlém, Epanetuse, adii mod awě abédé mod a'só ádúbe Krístə á mbwóg e Esia.

⁶ Nyéłented me Maria, akébel nsón bwámbwam átíntē echēn.

⁷ Nyéłented me kááηne Andronikuse bó Junia, ábe syáábōō sédé bad bé Israel, bémbe-'e á mbwóg ne me. Bébyééné bwám átíntē e bembapεε bé nlomag, béndūbē-'ε Krístə bon médūbē.

⁸ Nyéłented me Amplatuse, adii mod awě adé awem nsón-a-nlém awě ndáá á dīn á Sánjú.

⁹ Nyéłented me kááηne Ubanuse awě syáábōō sēbenle' Krístə nsón. Nyéłented me kááηne Stakise, awem nsón-a-nlém.

¹⁰ Nyéłented me Apelεse, awě nímē mbeltéd mí bwám ninyínnédé nén bán nkóbnédé ne Krístə. Nyéłented me kááηne bad bé abum á ndáb áde Aristobuluse.

¹¹ Nyéłented me Herodyone, awě adé awem mwānyan a Israel. Bad ábe bédé abum á ndáb áde Nasisuse ábe bédūbpē Krístə, nyéłented me bó á dīn á Sánjú.

¹² Nyéłented me Trifane bó Trifosa, bebaád ábe bēbenle' Sánjwéé nsón. Nyéłented me Pεsise awem nsón-a-nlém, awě akébel nsón bwámbwam á dīn áde Sánjwéé.

¹³ Nyéłented me Rufuse, awě Sánjwéé ápwédé ábele mó. Nyéłented me kááηne nyaá, atédé me née awe mwán.

¹⁴ Nyéłented me Asinkrituse, Flegone, Hemεse, Patrobase, Hemase, bānned bé Krístə ábe bóōbōō bēbome'.

¹⁵ Nyéłented me Filologuse bó Julia. Nyéłented-te me bānned bé Krístə bé baachóm, Olimpase bó Neriuse ne mwānyan a mmwaád ne bad bé Dyōb bésyāāl ábe bédé ne bó.

¹⁶ Nyéhê nhóg ne aníní tāl ne edənge é Krístə. Mwembé nisyāāl nílómmé nyé melentēn.

Nlyágtén mé asóg

¹⁷ A-baányan, ncháa nyé me-εé nyétéd pónde ne bad ábe bεεene' nkabén átíntē echēn, ábe bεpante bad nzii. Béyágte nyé ayáge áde ápentan ayáge áde nyénsēbēē ayáge. Nyéehídé ábe bad.

¹⁸ Nyéehídé bó ayāle saké awed Sánjú Krístə bēbenléé bon pen mam níme mébóηnéde bēn móō bēbeleé. Bényinte' nsāl áte, bēhóbé-'ε mekan átéd bad ábe bēēsōηtān bwám nlém á abum.

¹⁹ Bad bésyāāl bēwógé nyaa eche nyésúmé mekuu áhíd nkalən mí bwám. Né-ōó, mbééné nyé menyinge. Bon nhede nén

mɛ́ɛ nyébií ábel mekan mé bwám, níhɛdɛ-'ɛ nɛ́n mɛ́ɛ nyéebií' dyamdyam tɛ́ŋɛne abel dé mbéb.

²⁰ Dyɔb dé nsan ákwógé Satanɛ ahintɛn áwɛn ekuu-sé. Nsimé nɛ́me awɛd Sɛ́ŋgwéé, Yesu Krístáa níbê ne nyé.

²¹ Timotiɛ awé súmō sébele nsón, alómmé nyé melɛntɛn. Lusɔsɛ, Jasɛnɛ, ne Sosipataa, bánned bé Israel bómpɛ bélómmé nyé melɛntɛn.

²² Mɛ, Tetiuse awɛ ntenle' Paalɛ enén kálag, mémpɛ nílómme' nyé melɛntɛn nɛ́ɛ awɛn mwǎnyan a Krísto.

²³ Gayɔsɛ alómmé nyé melɛntɛn. Awe ndáb dɔɔ sédíí, áhedtaá mwembé níbomɛé. Erastuse, nkoó-mɔ́nɛ a dyad, ne Kwatuse, awɛd mwǎnyan bómpɛ bélénté nyé. *

Mekáne mé asóg

²⁵ Syánɛ débe Dyɔb ehúmé áyāle nɛ́n áwóó ngine áwéd nyé adúbe áte. Nê dɔ-'aá ménlāá'ɛ nyé áde ríkánlé nyé Nkalan ní Bwám tɛ́ŋɛne Yesu Krístáa. Mmê nkalan rídii mbále echɛ Dyɔb dɛ́nkoó'ɛ se etún, ekɛnlúmédte bad.

²⁶ Boŋ bɔɔb alúmté syánɛ. Abídté mɔ́ áwɛd bɔɔb ne mekan nɛ́me bekal bé'dáádəŋ bɛ́ntenlé á kálag e Dyɔb. Abélé nê ábel boŋ bad bé meloŋ mésyāā́l béwógne mɔ́. Nɛ́n ábénlédé ngáne Dyɔb dɛ́nhɔ́bpɛ aá ébɛnléd. Mɔ́ adé á ngíndé ne á ngíndé.

²⁷ Dyɔb dɛ́mpɛn dɔɔ áwóó debyéé ásyāā́l. Débe mɔ́ mekenag áyāle chɔ́m éche Yesu Krístáa ábélé, á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.†

* **16:23** Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 24: Nê, nsimé nɛ́me awɛd Sɛ́ŋgú Yesu Krístáa níbê ne nyé badsyāā́l. Ebê nê. Kálag émpɛé ébádé nímén nchoo ámbíd e nchoo 27. † **16:27** Donje á kálag áwóó nchoo 25-27 hén ne ámbíd e nchoo 14.23; émpɛé éwóó mɔ́ ámbíd e nímén nchoo mwɛmpɛn 14.23; donje áwóó mɔ́ ámbíd e nchoo 15.33.

Kálag e'só echë Paalε áténlé Baá Kōrinto Ndibned ní kálag

Kálag e'só eche Paalε átélé, bad bé Krīsto ábe bédé á mwembé ní Kōrinto b́oo ánteléé ch́o. Paalε átélé enén kálag t̃ngene ndutul éche bad bé mwembé békúdáá á alonjé ádab, békudé- 'e ndutul t̃ngene ádab adúbe. Póndé echë Paalε átélé enén kálag, dyad á Kōrinto d́oo ábédé nló ní dyad á mbwóg e Akaya á póndé e nkamlen e bad bé Roma. Adê dyad démbyēen bwâmbwam áyāl e mekan ñngáne nyonjé echë etómnádtáá áwed, mekan mé mbwóg nímāb bém̃bēen ḿo kúmbe, abel dé mekan mé mbinde déntōm áte áwed, b́eb́enlé'áá-'e myōb híin.

Mekan níme Paalε ákóo awéd áte médií nkabén ne mbinde e mekan éche édé á mwembé-te. Ahóbe ká̃h̃ne t̃ngene nyaa echë bad b́eñne e'wónjé, nlém níme bad b́et̃ngéné awónj átií ké dyam ábóo káa déeboó'é, nyaa echë Edáád̃aj éche Esáá ébagé bad nde ne t̃ngene mpuu. Akoó alúmed áte ch̃m éche nkalanj ní bwām níhóbeé t̃ngene nímén mekan.

A eped dyōm ne é'láán Paalε ahóbe t̃ngene ed̃nge. Echë eped ch́o-'áá bad b́etómténé abíi áfinté e enén kálag esyáál.

Nkabté d́ ní kálag

Ndibned 1.1-9

Nkabén níme rídé a mwembé-te 1.10-4.21

Mekan mé mbinde ne alonjé á túmbé 5.1-7.40

Mb́eltdé ní Bad bé Krīsto ne bad ábe b́eedúbpe Krīst̃a 8.1-11.1

Alonjé á mwembé ne abele á Dyōb 11.2-14.40

Mpuu níme Krīst̃a ne ní bad bé Krīsto 15.1-58

Nde eche b́eládté bad bé Krīsto b́e Jerusalem 16.1-4

Mekan níme méñne bad b́en ne nsógt̃en 16.5-24

¹ Mε Paalε, awë Dyōb ápwédé áb́e mbapee a nlómag awë Yesu Krīst̃a ngáne Yesu Krīst̃a apwédé mε áb́e awë mbapee ngáne Dyōb déntíí'é, mε ne Sostene, awe syánē mwānyanj, séē s̃et̃nlé nyé enén kálag.

² Mwembé ní bad bé Dyōb ábe bédé á dyad á Kōrinto, nyēē r̃itenléé enén kálag. Dyōb áchénlé nyé áb́e áb̃e bad ábe b́esáá. Asájt̃é-'e nyé ab́e áde nyédíí ne Yesu Krīst̃a. Melemlem nê d́oo ápwédé bad b́emp̃e ábe bédé h̃m-téé, ábe b́ebenlad d́in áde awe syánē Sánjwéé, Yesu Krīst̃a. Adíi awab Sánjwéé, ab́e-'e awe syánē.

³ Nsimé ne nsanj níme níhúú ne Dyōb, Titée awéd ne níme Sánjú Yesu Krīst̃a, níb̃e ne nyé.

Paale aságnan Dyōb áyāl e mwembé ní Kōrinto

⁴ Nságnan Dyōb pón dé tée áyāl echên, áyāle nsimé míme ábágé nyé mbwiined ne Yesu Krīstəə.

⁵ Abé áde nyédíí mod nhóg ne Yesu Krīstəə ábélé Dyōb ábágé nyé chǒm ésyāāl nyaa echē elóné mbon. Abélé nyékale míme nkalan nyaa eche ehɛdnad, nyēsónténé-’ε mam mésyāāl bwām tǎngene míme mekan.

⁶ Nén álúmte bán nkalan tǎngene Yesu Krīstəə míme sékánlé nyé ríkóó nyé asól á nlém-té.

⁷ Né-ǒǒ, nyéetógéé nde ké póg ábele Dyōb, ngáne nyésineé pón dé eche Sǎngú Yesu Krīstəə álúmédte yāl.

⁸ Sǎngú Yesu Krīstəə mwèn-εé ábél adúbe áwúú nyé áte káǎne á asóg dé nkǒnsé ábel nén á epun éche ápéé ákáad bad, bad béehǒbē bán dyam dé mbéb ké ahóg áde áde nyébélé.

⁹ Dyōb ábele’ ngáne áhóbé aá móǒbēl, mó apwɛdé-’ε nyé ábe mod nhóg ne awe Mwǎn, Yesu Krīstəə.

Paale aá nkabén méebāg átínté e bad bé Dyōb

¹⁰ A-baányan, ncháa’ nyé á dǐn áde Sǎngú Yesu Krīstəə nén méé, nyé moosyāal nyépe á nchemten áyāl e kéchéé éche nyéhóbéé ábel bon nkabén méebāg átínté echên. Bon pen nyébē mod nhóg á mewémten ne áyāl e kéchéé éche nyéhóbé bán nyébele’.

¹¹ A-baányan, nhóbe nén áyāle bad ábe Kloobélángé me bán nyé bèn ne bèn nyésenle’.

¹² Chǒm éche ríhóbéé édíi nén, átínté echên, baahóg béhóbé’ bán “Ndíi mod awě ahíde ayáge áde Paale”, donge bán, “Ndíi mod awě ahíde ayáge áde Apolose”, ábíníi bán, “Nhíde ayáge áde Petro”, bémpēe-’ε bán “Ndíi mod awě ahíde ayáge áde Krīstəə.”

¹³ Nédē nyéhede ahób bán Krīstəə akábné áte-yε? Me Paale-εé bēmboméé á awǒg á nló mímēn’ε? Ké’ε á dǐn ádém, me Paale, dǒǒ bēndusénné nyé?

¹⁴ Nságnan Dyōb nén méé menkëndusénné nyé modmod éetóméé Krispuse bó Gayos.

¹⁵ Né-ǒǒ, nyé modmod nyéehēlē se nyéhób bán nyékudé edusen á dǐn ádém.

¹⁶ (Mendusén káǎne abum á ndáb áde Stefanuse. Méekāmtānnē pen me ndūséné mod ampée.)

¹⁷ Krīstəə enkēnlómmé me ádusen bad. Bon pen anlóm me ákal nkalan ní bwām, menkāl-le mó ésebán mbenlad e’yale ábe é’lúmte debyéé á moonyon. Nzé mēbenléd e’yale ábe é’lúmte debyéé á moonyon né nkalan tǎngene kwééd eche Yesu é awédé á awǒg, méebáá dyamdiam.

Paale aá Krīstəa adli ngine ne debyéé á Dyöb

18 Dyam áde ríhóbeé ádii nén, nkalan t̄ngene kwéed eche Krīstəa áwédé á awög rídii chöm éche édé eyókéł wée bad ábe béké á dü á muú. Boŋ ne syánē bad ábe béküd e'soosoj, mímē nkalan rídii ngine e Dyöb.

19 Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán Dyöb áhóbé aá, "Mēbel debyéé áde bad ábe béwēmtan bán béwóó debyéé ányinnēd nén déesaá dyamdyam, mēlūmēd-te nén mēé bad ábe béwēmtan bán bébíí dyam, béēbíí' é dyamdyam."

20 Né-ōó, élúmté nén bán mod a debyéé eesaá dyamdyam, meléede a mbéndé a bad bé Israel eesaá dyamdyam. Bad ábe bél̄nge bad mekan ne debyéé enén pónde béesaá dyamdyam. Dyöb álúmté aá debyéé dé nkōŋsé ádii eyókéł ngēn.

21 Ngáne édii bán Dyöb ábénlédé áde debyéé ábel boŋ bad bé nkōŋsé béebēnlád ádab debyéé ábíí mó, mó Dyöb amaá atii aá móōsōŋ alongé á bad ngáne bédúbpe nkalan míme sékaleé t̄ngene Krīstəa. Kénéé bad ábe béēbíí Dyöb bétédé nén bán póle e e'yókéł é' bad chōó sékaleé.

22 Bad bé Israel bédəa bán bényín e'chemléd é' menyáké boŋ bédúbē, bad bé Grikia-'e béhede debyéé áde áchábé ámín.

23 Boŋ sé pen, sékale nén bán Krīstəa, Ane-awē-Béwógté, anwé á awög. Ne bad bé Israel, mímē nkalan rídii dyam áde bēnkēd̄ngé awóg ne awóg dēn, ne bad ábe bó-'e béesē bad bé Israel, mímē nkalan rídii eyókéł ngēn.

24 Boŋ Dyöb áchénlé donge á bad ábé ábē bad. Bó donge á bad bédii bad bé Israel, ábiníí-'e bad bé Grikia. Ne ábén bad mímē nkalan míme sékaleé rídii Krīstəa, mó adé ngine e Dyöb, mó-'aá adé debyéé á Dyöb.

25 Chöm éche ényinnad née eyókéł é Dyöb étómé debyéé á moonyoŋ. Eche chó-'e ényinnad née ewəmwəw é Dyöb, étómé ngine e moonyoŋ.

26 A-baányan, nyékamtēn nyaa é bad éche nyébédé á pónde eche Dyöb áchénlé nyé ábé ábē bad. Bad bé nkōŋsé bényín nyé nguse é bad née bad ábe béwóó debyéé. Nyé nguse é bad nyébédé benkamlēnē. Nyé nguse é bad nyēmbíd á túmbé é benkamlēnē.

27 Boŋ Dyöb ápwédé bad ábe bad bé nkōŋsé bēntēdtē née e'yókéł é' bad. Abelé nē ákwáged bad ábe béchágé yál á nkōŋsé-te nén bán béwóó debyéé. Dyöb dēmpwēd-te bad ábe nkōŋsé ményinnē née bad ábe béesē etógnén. Ambel nē ákwáged benkamlēnē.

28 Dyöb dēmpwēd bad ábe bad bé nkōŋsé bényinnē bán bédé nkōŋtéd, ápwēd ábe bényinnē bán béesaá dyamdyam, bad ábe bényinnē bán béesaá dyam dé abēlen. Dyöb dēmbel

nê álúmed nén aá mam míme bad bé nkõḡsé bényíneé bán méde etõgnén, méesaá chõmchõm.

²⁹ Ambël nê ábel boḡ modmod eékũmē' ekáá á tâl á'sõ é' Dyõb.

³⁰ Chõm éche ábenlé nyé chõõ ekáá boḡ nyébé mod nhóg ne Yesu Krístæ. Mekan míme Yesu Krístæ ámbenlé, ne syánē, debíi bán ádíi debyéé á Dyõb. Nédē, Yesu Krístæ mó abelé boḡ syánē débélé mekan míme métãḡgnéné, debé bad ábe besáá, mó-'aá akõdté syánē á mbéb-te.

³¹ Né-õõ, éténlédé á kálag e Dyõb nén bán "Kénzée awē akume ekáá á tâl, ákume' ekáá á tâl dásõ áyãle dyam áde Sáḡgwéeé ábenlé mó."

2

Paale abenlédé ngíne e Dyõb

ákal nkalan tãḡgene kwéed eche Yesue

¹ A-baányan, áde mpédé áwēn ákale nyé nkalan míme ríhóbe mam tãḡgene Dyõb,* meébenlád-taá e'yale é'mbáá ké'ε debyéé ámbáá.

² Membel nén áyãle áde mbédé átíntē echēn memmäd á nlém-tē nén meé méebenlé dyam démpēe éetómēé ákal nkalan tãḡgene Yesu Krístæ ne kwéed echē áwédé á awõg.

³ Áde mbédé ne nyé menkēnkwoḡnédte mmēn ábel nsõn, mbwõg mbédé me áte, nlém ríhũnē-'ε me á abum.

⁴ Áde r'yãgté'aá nyé, ríkanlé-'ε nyé, póle echē rílanḡé'aá nyé eebédeé póle echē etéde bad nlém á abum echē edé debyéé ámbáá áte. Meékanle'aá-'ε nyé ne debyéé ámbáá ábel nén nyédúbe chõm éche rílanḡéé nyé. Boḡ pen áde ríkanlé'aá nyé nkalan rí Dyõb, mekan míme ríhóbé'aá mélúmté'aá bán ngíne e Edáádãḡ é Dyõb edé áwēd-te.

⁵ Meéhe de'aá meé nyédúbe nkalan rí Dyõb áyãle mod ábenlédé debyéé ámbáá ákale nyé mó. Boḡ nhedáá meé nyédúbe nímé nkalan ngáne Dyõb dēn ábenlédé eche ngíne ábel nyédúbe.

Debyéé áde áhũú ne Dyõb

⁶ Kénē-'ε ámpē, nzé sédé ne bad ábe bémáá awũu áte á adúbe-tē, sēbelé sēbenlád debyéé nzé sékanle bó póle. Adē debyéé pen déebãḡkē debyéé áde mod a nkõḡsé ábenladté. Déesaá-'aá debyéé áde ké benkamlēne bé nkõḡsé bé' chii bébenladté. Abē benkamlēne bédíi bad ábe rímab nkamlēn mébēē á esõḡ é pondé.

⁷ Debyéé áde sēbenladté ádíi debyéé áde Dyõb ábágé sé. Sékale ntíi rí kun míme Dyõb ábenlédé áde debyéé ábel. Ngen

* **2:1** Mam tãḡgene Dyõb; donḡe á kálag dé'só áwóó: mam tãḡgene mekan mé e'koḡnéd mé Dyõb.

e'só Dyōb dénkênlúmédte modmod nímén ntii áte. Mmén ntii níme Dyōb átídé ahóbé aá syánē ámpē dēbē ásē e éche ehúmé á pón dé echē ehúé'. Dyōb déntii aá móōbelé syánē nê se áde éēhāgēē nkōjsé.

⁸ Nkamlēne a nkōjsé ké nhóg enkēnsōjtēnné ádén debyéé á Dyōb. Ayāle nzé bēnsōjtēn chōm éche Dyōb ábéláá, né bēnkēnwúú'é Sāngwéé a edúbé abome áde bēmboméé mó á awag.

⁹ Boj kénê-'e ámpē, éténlédé á kálag e Dyōb nén bán, "Mam níme Dyōb ábōjséné ábele ábē bad ábe bédáá mó, médii mam níme modmod éēnyīnēē mbéd,

nímē modmod éēwōgēē mbéd, níme modmod éēkāmtenēē-'aá áwe nlém-tē mbéd."

¹⁰ Mmén mekan móō Dyōb álúmté syánē. Echē edáádəj chós ánlōmmē álúmed syánē nímén mekan. Edáádəj énoje mekan mésyāāl áte, ébii-'e mekan mésyāāl, kóōjne mekan mé Dyōb níme mod éehelée-se awámsén asōjtēn.

¹¹ Modmod eebýéé' é mewēmtēn mé mod ampée. Edáádəj éche édé mod áte chós ébyéé' nímē mewēmtēn. Melemlem nê dós modmod éebii' é mewēmtēn mé Dyōb, étōméé Edáádəj é Dyōb.

¹² Edáádəj éche syánē déwóó éhúú ne Dyōb. Deewóó'é edáádəj é nkōjsé. Dyōb ábágé syánē échén Edáádəj ábel désōjtēn mam mésyāāl níme ábēné syánē nímē nsimé.

¹³ Né-óó, sébēnládtē e'yale ábe moonyoj ábenladté áde debyéé áyáged bad. Boj sébenlad e'yale ábe Edáádəj é Dyōb élyágtéé sé áhób. Sébenlad e'yale ábe Edáádəj élanjgeé sé tājene nímē mekan.

¹⁴ Mod awē eewóó Edáádəj é Dyōb áte eedúbpéé mekan níme Edáádəj é Dyōb élanjgeé bad áyāle anyīne mó eyókél. Ééhēlēē-'e mó asōjtēn áyāle Edáádəj éche Esáá chēmpen chós éwōngan bad ádol mekan mé Dyōb áte bwâm.

¹⁵ Mod awē awóó Edáádəj áte ádol mekan mésyāāl áte bwâm. Boj modmod ééhēlēē-se asōjtén mewēmtēn níme ane mod.

¹⁶ Edé nén ngáne éténlédé á kálag e Dyōb nén bán,

"Nzé-módé abii mewēmtēn níme Sāngwéé?

Nzé-módé ahele se aléb-pe mó?"

Boj syánē dewóó mewēmtēn níme Krístəə.

3

Paale aá bembəledé bé Dyōb bóó bó moosýāāl bédii

¹ A-baányaj bé Krísto, meéhele'aá sé nláá nyé mekan ngáne nlanjgeé bad ábe adúbe ádāb áwúú áte áyāl e mekan mé Dyōb. Boj nlanjg'áá nyé mam ngáne nlanjgeé bad ábe bēwóó mewēmtēn mé moonyoj a ekob. Nyēbédé nēe nkáól, mentéd nyé nēe bad ábe bēmbootéd ábé mod nhóg ne Krístəə.

² Abíi dǎo nkáál nímwáá'é, eedyágbk ndyééd echě elélé. Né-'áá me-'ε mēmbootédté nyé mam míme méelele áte tâηgene nkalan̄ ní Dyōb ayáged. Menkēnyágédté nyé mam míme méwúú áte, áyāle ene pónde nyēnkēnkwoḡkē ákob mó. Ké bǎǎb-pe nyéekwōḡēē ákob mó.

³ Ayāle nyédii nyéhíde' mekan mé ekob é yǎl, nyēwánléné nhóg ne aníní kónjí, nyé bēn ne bēn nyéswan̄tán-ne. Bǎǎb áde nyédii nyébeleé nímén mekan éelūmtēē bán nyédii nyéhíde échēn esíí é mekan mé ekob é yǎl-ε? A mbáale, nyébeleé nēe bad ábe béwóó dásō nsōηten mí moonyoη.

⁴ Chōm éche ékáá boη ríhōbē nén édii nén, átíntē echēn bad behóg béhóbe bán, “Ndíi mod awě ahíde ayáge áde Paale,” ábíní-'ε bán, “Ndíi mod awě ahíde ayáge áde Apolose.” Enén ndín e mbeltéd elūmte' bán nyēwóó dásō nsōηten mí moonyoη.

⁵ Bǎǎb-pǎǎ, nzéé Apolose ádíí? Nzéé me, Paale-'ε rídíí? Bembǎledε bé Dyōb ngēn bǎǎ sédíí. Sēwóngéné nyé ádúbe Krístǎ. Sé mod téé abele nsón míme Sánḡwéé ábágé mó áá ábel.

⁶ Ndíi mod awě awéné mbál-e-bū, Apolose-'ε mó adé mod awě asyǎgé'áá ene mbál mendíb áyāl, boη Dyōb dǎǎ dēmbēl boη mbál ríkwoḡe' saké sé.

⁷ Né-ǎǎ, mod awě awéné ne mod awě asyǎgé mendíb bǎ modmod béesaá etógnén. Mod awě adé etógnén adíi Dyōb. Mó abele boη mbál ríkwoḡe'.

⁸ Mod awě awéné ne mod awě asyǎgé mendíb bébeleé nsón nhóg, Dyōb désābē-'ε bǎ mod téé nchoo ne nsón míme ábélé.

⁹ Bembǎledε bé Dyōb ábe bébele nsón nhóg bǎǎ sédíi. Nyé bad ábe nyédúbpe-'ε nyédii nēηgáne nzag echě Dyōb áwóó. Nhele ríhǎgtēn-ne nyémpē ábé nēηgáne ndáb echě Dyōb álóó'é.

¹⁰ Mbēnlédé nsimé míme Dyōb ábágé me ábel nsón nēηgáne nlóó-ndáb awě awóó debyéé álón ndáb. Mensáá nsón ní Dyōb átíntē echēn, bembǎledε bémpēe békεené nsón míme rísáádé á'sō. Boη kénzée awě álóó' atāηgéné atéd pónde ngáne álóó'é ámín e nsón míme bémáá asáa.

¹¹ Ayāle modmod éēhēlēē-se ábel nsáaned mémpēe éetóméé míme nímáá ábel. Mmē nsáaned rídii ayáge áde rí'yágté nyé tâηgene Yesu Krístǎ nén meé, Dyōb ásoo' áded alonḡé mbwined ne Yesu Krístǎ.

¹² Doηge dé bembǎledε bébenlad bwēm nēηgáne ḡól, sílva ne meláá mé etógnén ákεen nímē nsón á'sō. Bembǎledε bémpēe-'ε bébenlad bwēm bé nsón bémpēe ábe é'bídé áyāl e mēl, ne ábe é'dé byaá, ákεen nsón á'sō míme básáádé.

¹³ Pónde ēpě echě moosyǎál ányinnē nyaa e nsón echě mod téé ápédé ábel. Ayāle á epun éche Yesue ápéé ábidēd mam mésyǎál áwed. Ebē nēηgáne mod awě ahédé bwēm á dū, boη muú mbēl anyín éche éhēle-se éhyán ne eche éhēlé-se éhyán.

14 Nzé nsón míme mbàledε ábélé ámín e nsón míme bémáá asáa méehyáa, né ákud nsábe.

15 Boη nzé nsón míme mbàledε ábélé ámín e nsón míme bémáá asáa níhyáá, ane mbàledε éekudté chōmchōm, boη kénê, mwën ádíi abé mod nhóg ne Krīstəə. Boη pen ábē nēngáne mod awě abídné mehélé á ndáb-te echě ehyáa. Adii abé á alongé boη chōm ésyāāl éche áwóó émad ahyāη.

16 Ndúbpé meé nyébíí bán nyédíi abón áde Dyōb ádyεε' é áte. Edəádəη é Dyōb édé átínté echên.

17 Kénzée awě abé bte abón á Dyōb, Dyōb débēbēd ane mod, áyāle nén wée Dyōb ádyεε' é ádíi hōm áde áde ngəηgú. Nyébēnnaá nyédé áde hōm áde áde ngəηgú.

18 Modmod eédōgē yāl. Kénzée awě awémténé átínté echên aá mōwōō debyée á nkōjsé-te wén, átímed yāl eyókél é mod ábel boη ákoη debyée awóη.

19 Nlānge nyé nén áyāle, dyam áde bad bé nkōjsé bényíneé bán áde debyée dōo Dyōb ányíneé née eyókél é akan. Debíi bán nén áde mbále áyāle éténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Bad bēwēmtan bán bēwóó debyée boη Dyōb ábenlad ádab debyée dēn ákób ádab akwáb.”

20 Eténlédé ámpē nén bán, “Sāngwée abíi aá bad ábe bēwēmtan bán bēwóó debyée ádab debyée déesaá dyamyam.”

21 Né-ōō, modmod eékūmnē baányoη ekáá á təl, áyāle nyée Dyōb ábágé bwēm é'syāāl.

22 Dyōb álómé me, Apolose ne Petro áwōηgen nyé. Bwēm é'syāāl ábe Dyōb áhágé á nkōjsé, abagé nyé bó ábenled. Ké nyébé á alongé ké'ε nyēwé, Dyōb ábélé nē á mboη nímēn. Mekan-ne míme mébenlad ne nyé bəəb ne míme mébenléd ne nyé á pónde eche ehúe' á'sō, médii á mboη nímēn. Abén bad bésyāāl ne ábén bwēm é'syāāl Dyōb ábágé nyé bó.

23 Nyédíi bad ábe Krīstəə, Krīstəə mó-'ε abé ane awě Dyōb áwóó.

4

Paale aá Dyōb ápwédé bó ábele Krīstəə

1 Nyétéd sé nēngáne bad ábe bēbenle Krīstəə, ábe Dyōb ábélé aá bélānge bad mekan mé e'koηéd.

2 Chōm éche éhednad bán échē ndín é bembàledε bēbel édíi ábel nsón bwám míme echab sáη ábágé bó aá bēbel.

3 Boη me meewóó' é pónde ábel ne kéchéé éche nyé ké'ε mod ampée áwóó áhób tēηgene nsón míme Dyōb ábágé me aá níbel. Ké mmēn meehóbée tēηgene nsón míme níbeléé, ké níbóó ké'ε méebóó' é.

4 Meenyíneé awusé ké ahóg áyāl e nsón míme níbeléé boη nē déélūmtēē nén bán chōm ésyāāl éche níbeléé étāηgéné.

Sánḡwéé mwēmpen mó abíi nsón níme mbelée, ké ntánḡéné ké'e méētānḡené.

⁵ Né-ḡḡ, nyéehóbe bán mod abelé nsón ní bwām ké'e abelé nsón mé mbéb áde pónde éepēdēē ábel nê. Ene pónde ēpē áde Sánḡú Yesu Krīstāā ápéé. Ade ápéé, ábidēd bwēm ábe é'bédé á ehíntén-tê á e'nyínen bé ekíde abidéd-te bad mewēmten áwed níme modmod énkēmbíí'é. Ene pónde ḡḡ-'aá Dyōb dékēnné mod téé ḡḡáne ápédé nsón abel.

⁶ A-baányan bé Krīsto, nhóbe' nímén mésyāā́l áyāl echēm ne Apolose áwōnḡen nyé ásōnḡen. Ntéde sé bad bébe nēnḡáne elánsén ábel nyéyáge e'yale ábe béhóbeé nén bán "Mod ábele dásḡ mekan níme méténlédé." Modmod ekumné mod nhóg ekáá á tâl se ányíne aníníi nkōnḡéd.

⁷ Dyōb áhágé mod nhóg etógnén tómaa aníníi-yé? Cheé mod ádíi éche Dyōb déebelée boḡ abé? Cheé-ḡ mod ákuménné ekáá á tâl, áde édíi bán kéchéé éche mod ádíi Dyōb ḡḡ ábélé mó?

⁸ Bḡḡb nén nyélúmte byánán nyēwóó chōm ésyāā́l éche nyétógnéné. Nyélúmte byánán nyēsudé nhōn. Nyétédte sé bembáede, nyé bēn nyēwēmtan bán nyédíi kān. Mendān nén méé nyékoḡ kān abé ábel boḡ sémpē sékamlan ne nyé.

⁹ Nwēmtan nén méé Dyōb ábélé áá sé bembapēé bé nlómag sébē nēnḡáne bad ábe béesē etógnén átíntē e bad. Sēdíi nēnḡáne bad ábe bétómté mbakú bán bēwê. Nhóbe nén áyāle bad bésyāā́l bēnōne sé ányín chōm éche ébenlad ne sé. Saá-kaá bad bēnpen boḡ káān ne ángel énōne sé.

¹⁰ Bad bényíne sé nēe e'yókél é' bad áyāle sébenléé Krīstāā. Boḡ nyépen nyēwēmtan bán nyēwóó debyéé áyāle nyédíi nhóg ne Krīstāā. Bad bēwēmtan bán séewóó'é ḡnīne ábel dyamdyam boḡ nyēwēmtan bán nyēwóó ḡnīne echē ehúú ne Dyōb. Bad béebagéé sé edúbé boḡ bébage nyé edúbé.

¹¹ Káānne ne bḡḡb, séewóó'é chōm éche sédyáḡkē ne éche sémwáḡkē. Séewóó'é mbóté éche ékwóḡé sé ahé. Sēyōḡké mbéte akud á mekáá mé bad. Séewóó'é wēe sédyēé'é.

¹² Sébele ntū ní ḡnīne ábel boḡ sékud chōm éche séwōnḡanné échēd yāl. Nzé bad bésyāā́' sé sēlānḡe bó bán mekan mébéen bó bwām. Nzé bad bébele sékude metake, sēwesān.

¹³ Nzé bad béhóbe sé mekan mé mbéb áyāl, séhóbe bó mekan mé bwām áyāl. Ké bḡḡb bad bédíi bényíne sé mbinde áwab díid-te. Séesaá dyam dé abelen áwāb.

¹⁴ Ntele nén saké áwóged nyé e'són boḡ ntenle nyé áleb nyé tānḡene mekan níme nyétānḡéné abíi. Áyāle nyédíi nēnḡáne ábēm bán ábe nídáá.

¹⁵ Kénéé édíi bán nyēwóó bemeléede bé Krīsto híin, mod nhóg mwēmpen mó adé nēnḡáne sáá awēn. Apēen áde nípíinedé nyé nkalan ní bwām ábélé ndíi nēnḡáne sáá awēn a Krīstāā.

16 Né-óó, ncháa nyé nén mée nyébele mekan níme mémpē mbelélé.

17 Nén dóó akáá bon rílóme Timotie áwēn. Adii nēngáne awem mwān á dīn á Sāngú. Ndáá mós, ayǒgké-'ε mekan abel ngáne éhednadté. Nzé apedé ákamtén nyé nyaa e alongé eche ríwóó nēngáne mod a Krīsto. Ene nyaa e alongé edé nchoo ne chóm éche rí'yágtéé mwembé ké ríhée níme ríkagké áte áyáged.

18 Nyé donje á bad nyédé kúmbe, nyéwēmtān bán méepaá áwēn.

19 Bon nzé Sāngwée akwěnténé, nkwogé ape áwēn. Ene pónde-'aá méhedté áte ábii chóm éche ábē bad ábe bédé kúmbe békoo'ε abel. Mébīi ké békónté ngíne awónj echē ehúú ne Dyǒb ké'ε nsal ngēn mós bēbeléé áte.

20 Nkamlen rí Dyǒb méesaá chóm éche édé á nhóbtéd, bon rídii ngíne echē elúmté' á mbeltéd.

21 Ahée abǒjnédé nyé, nyédáá bán nzé mpedé áwēn ríkógsan nyé áyāl e kúmbe eche nyédíí ké'ε nyédáá bán nzé mpedé rílúmed nyé nlém mé edanje, ríchedne nyé yāl?

5

Paale ahóbé t̄an̄gene akáb

dé mesón á mwembé rí Kōrinto

1 Nwógé nén bán mod nhóg átínté echēn akábe asón, nyaa e asón echē ké bad ábe béebii Dyǒb béehelée se békāb. Chóm éche ríhóbeé édii nén mée, mod nhóg átínté echēn akábe asón ne sáá mwaád.

2 Chán-nō nyéhele nyébé kúmbe áde édíí bán ane mod níme mbéb rítāngéné nyé dásō ndutul awóged. Mós awě abele enén ndín e dyam, nyétāngéné née nyénáné mós átínté echēn.

3 Nhóbe mée nyébel nē áyāle kénée méesaá ne nyé, nkamtan nyé pónde tée. Nhóbe byánán ndé ne nyé nén mée mmaá mbakú atómed,

4 ne kunze eche Sāngú Yesu Krīstāá ábágé me, nhóbe nén mée nyékógsen ane mod awě abelé níme mbéb. Nzé nyéládné, ébē byánán ndé ne nyé, awed Sāngú Yesu Krīstāá ábe nyé ngíne ábel kéchéé éche nyéwémténé abel.

5 Nhele mée nyébe ane mod á mekáá níme Satanε ábel bon Satanε ábébed échē ekob é yāl. Kénée édíí bán Satanε ábébed échē ekob é yāl, Yesue ášon échē edáádān á epun éche ápée ákáad.

6 Nyéetāngeneé kúmbe abé. Nyébii nén bán mbumé rí ngun risonle' nzé béhéde mwā esulten áwēd-te, melemlem nē dóó ane mod awě abelé níme mbéb áhele ábel bad bempēe bēbel mbéb.

⁷ Nyéhûd esulten é nchun ésyāāl, âbel bon nyébê nêngáne mbumé mékōālē nîme méēwōo esulten, né-'aá nyékōó abé. Nyédé nén áyāle Krīstā anwé á nló nîmēd. Mō ambé nēe Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód awě bēmbēé nēe mende mé ngande e Nnyîme-âmin, áyāl e mbéb ní bad.

⁸ Né-ōó, nyéwōg menyînge ne ene ngande, esulten é nchun éēbāg âmpē. Abé ádēd âbê pōndé ésyāāl nêngáne abé á bad bé Dyōb, deébēlē e'bébtéd é' mekan, deebébé-'ε nlém á abum. Bon pen déwōŋ abé dékōālē, déhîde Krīstā ne nlém nhóg, dékale-'ε mbále.

⁹ Kálag echē mēntelēé nyé menláá nyé mēé nyéēhoŋné' bad ábe békábe mesón.

¹⁰ Saké bad ábe béedúbpe Dyōb bōo nîhóbáá, kénēe édîí bán bó doŋge á bad békábe mesón, bédé ngoód, bédé bechîb, doŋge ábenlé-'ε myōb mé metóm. Weéhēlēē-se ebāŋ échén ndín é bad á yāl káŋ né ehîdté á nkōŋsé.

¹¹ Bon bad ábe mēntelēé nyé mēé nyéēhoŋnē bédîi bad ábe béchágé yāl bán bédîi bad bé Krīsto bon békābē mesón, bēbé ngoód, bēbagé myōb mé metóm edúbé, bēhōbē bad mekan mé mbéb á yāl, bémwāg mîm bwāmbwam mékōbē bó, bēbé-'ε bad ábe béchîbe'. Nyéedyág ké ndyééd ne échén ndín é bad.

¹² Meewōo'é kunze ké póg âhób mēé békōgsen bad ábe béesě bad bé Dyōb. Bad ábe bédé á mwembé-te bōo nyétāŋgéné akōgsen.

¹³ Dyōb dōo dékāād bad ábe béesě á mwembé-te. Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, "Nyéhûd mod awě abele mbéb áfîntē echên."

6

Mod eesōmné mwānyan

wéé bad ábe béedúbpe Krīstā

¹ Nzé nyé mod ké ahéé awánléné mwānyan a Krīsto dyam, éēkāg wéé mod awě eedúbpe Krīstā aá ákāad bó. Bon pen áke wéé bad bé Dyōb âbel bétimed bó ásē.

² Nyébîi nén bán bad bé Dyōb bōo békāād bad bé nkōŋsé. Né-ōó, ngáne édîí bán nyēkāād bad bé nkōŋsé, nyétāŋgéné nēe nyékāadtēé mpîntéd mé mekan.

³ Nyébîí bán syānē-éé dékāād ángel. Nēe édîí-'aá nê, chán-nō déehelēé baá mam ábe bétoge mbóo áfîntē echen mbwe-téé amad?

⁴ Né-ōó, nzé échē ndín é mam épédé áfîntē echên, nyēētîm chó nēe atéd, nyékēēn wéé bad ábe mwembé méētédēē nēe dyam bán bóbó bémade nyé chó-ye?

⁵ E'són ne nyé. Nédē modmod eesaá áfîntē echên awě awóo debyéé ákóm nsan áfîntē e mod bó mwānyan ábe bēwánléné-ye?

6 Boŋ mod atime mwānyoŋ akεen á kóte, bad ábe béēdúbpe Dyōb békáadte-’ε búmō.

7 Asómēn áde nyésōmnεé nhóg ne aníníí á kóte álúmte bán nyékwédé ne akwε dēn. Edé mboŋ mwānyoŋ ápanēn wε tómaa wε ákεen mó á kóte.

8 Boŋ nyétime nyēpanne, nyēdoge-’ε nhóg ne aníníí, nyēbele nê káŋne wée baányoŋ bé Krísto.

9 Nyébíi nēn bán bad ábe bébele e’bébtéd é’ mekan béebáá á nkamlēn ní Dyōb. Modmod eédōgē nyé. Bad ábe békábe mesón, bad ábe bébenle myōb mé metóm, bad ábe békábe mesón á ndáb e e’wōŋgé, baachóm ábe bēnaŋnad baáb baachóm bémpēe, ábēn bad bésyāāl bó modmod béebáá á nkamlēn ní Dyōb.

10 Bad ábe béchíbe’, bad ábe bédé ngoód, bad ábe bébágé yāl á amwé á mīm, bad ábe béhóbe bad mekan mé mbéb á yāl ne bad ábe bédumne bad bwēm bó modmod béebáá á nkamlēn ní Dyōb.

11 Nyé doŋge á bad nyēbeláá échēn ndín é mekan. Boŋ á dīn áde Sāŋgú Yesu Krístæ ne á Edædæŋ éche ádεδ Dyōb, béhúdé nyé nímēn mbéb á yāl, nyédé bad ábe bésáá, Dyōb ábánné nyé nēε bad ábe bésáá, nyékōbnédé-’ε á’sō é’ Dyōb.

Nyēbenlad échen yāl ábe Dyōb edúbé

12 Nyé mod nhóg ahele ahób aá, “Nwóó kunze ábel kéchéé éche ndáá abel.” Nê adé mbále. Boŋ pen saké chōm ésyāāl éche mod ábeleé éwōŋgan. Mod ahele ahób aá “Nwóó kunze ábel kéchéé éche ndáá abel.” Boŋ chōm ké éhéé éetāŋgenεé nēε étedéé me ntāŋ.

13 Mod ampée ahele ahób aá “Bébélé ndyééd áyāle abum, bébēl-le abum áyāle ndyééd.” Nê adé mbále. Boŋ Dyōb débēl ábē bwēm bēpě á asóg. Dyōb déebeléé alongé á moonyoŋ aá bébenle mbinde é mekan boŋ abelé dó aá bébenle Sāŋgwéé, Sāŋgwéé mó-’aá atagne yāl e moonyoŋ.

14 Dyōb dēmpuúđ Sāŋgwéé, nê dó-’aá ábenlédté eche ngīne ápuud syānē.

15 Nyéebíi’ε nēn bán échen yāl chōó édé pág éche ébélé yāl eche Yesue-yε? Né-óó, nhele ntéd pág é yāl éche Krístæ boŋ níke rílatén ne yāl e akwalε-yε? Eetāŋgenεé abé nê mbéd!

16 Ké’ε nyéebíi’ε bán mod awě atédé eche yāl boŋ álatén yāl e akwalεε abelé búmō bétímé yāl póg-ε? Eténlédé á kálag e Dyōb nēn bán, “Echē yāl ébe étim yāl póg.”

17 Boŋ mod awě mó-’ε adé nhóg ne Sāŋgwéé abele átīm mod nhóg ne mó á edædæŋ.

18 Nyéewóó’ε dyam dé abel ne mbinde é mekan. Mbéb ké nhéé mémpeé níme mod ábeleé méenōnéé eche yāl. Mod awě akábé asón abelé mbéb tāŋgene eche yāl.

¹⁹ Nyéebíí' é bán échen yǎl édii abón áde Edəádəŋ éche Esáá édyεε' é áte-yε? Dyöb dáo ábágé nyé échen yǎl. Saké nyé nyéwóó chs, Dyöb dáo áwóó nyé.

²⁰ Dyöb ácháné nyé ne nkun níme ríchábé ámín. Né-óó, nyébenled échen yǎl ábe Dyöb edúbé.

7

Paale alébe bad t̄əŋene e'wóngé

¹ Bəəb-póó, mēlāā nyé t̄əŋene mekan níme nyétélé á kálag echē nyéténlé me. Ebóó bán mod eewóó' mmwaád.*

² Boŋ ngáne édii bán akáb dé mesón ábúú áte bwám bwam, ébóó bán mwenchóm téé áwōŋ awē mmwaád, mmwaád téé-ε awōŋ awe nchóm.

³ Mwenchóm téé atəŋéné ábelé' mekan níme mwenchóm atəŋéné mwaád abele, mmwaád téé-ε atəŋéné ábelé mekan níme mmwaád atəŋéné nchóm abele.

⁴ Mmwaád mwēn eékamlánné eche yǎl, nchóm mó akamlan mó, melemlem nē dáo mwenchóm eékamlánné eche yǎl, mwaád mó akamlan mó.

⁵ Nyé ábe nyéwōŋné, mod ké nhóg eebáŋné waáb e'noŋ é'sē, éetóméé né nyé bēn nyéchēmténé bán nyébel nē á esōŋ é pōndé, ábel boŋ nyéwōŋ pōndé e bwám ákáne. Boŋ pen ámbid e nē nyétəŋéné abé ámpē ngáne nyénsēbēē abé, ábel boŋ Satanε eépiinád nyé mekəgsen ákáb asón.

⁶ Meehóbéé nēn mēé nnyágte nyé ábel nē, boŋ nhóbe mēé nē dáo ébóó bán nyébel.

⁷ Mendəŋ pen mēé bad bésyāāl bébê áde béewōŋnéé nēe me. Boŋ mod téé awóó nde eche Dyöb ábágé mó. Abelé donje á bad aá béwōŋ mewēmten áwōŋ mmwaád ké'ε nchóm, ábēl-le ábíníí aá béewōó'.

⁸ Bəəb-póó nlāŋge nyé bad ábe béewōó bebaád ké'ε bechóm ne ábe bédé bekúd mēé, ébóó bán nyéewóó bebaád ké'ε bechóm ngáne me-ε méewóó'.

⁹ Boŋ pen, nzé nyéehel yǎl akób, mod-téé awōŋ mmwaád ké'ε nchóm. Nhóbe nēn áyāle édé mboŋ mod áwōŋ mmwaád ké'ε mmwaád áwōŋ nchóm, tómaa áwōŋ esíí é ngíne áte wεé né móəwōŋ áde wéewóó'.

¹⁰ Bəəb-póó, ne bad ábe béwóó bebaád ké'ε bechóm, saké me nhóbe' pen, Sāŋgú Yesue mó ahóbe'. Ahóbe nēn aá mmwaád eetəŋeneé nchóm atede.

¹¹ Boŋ nzé édé bán atēdté nchóm, atəŋéné adyεε ésebán awóó' nchóm ampée, ké'ε bó nchóm bétim ásē. Mwenchóm-me eetəŋeneé nēe ánáné mwaád á e'wóngé.

* 7:1 Eewóó' mmwaád, donje á kálag áwóó: eəŋəŋáád mmwaád.

12 Βοῶb-ᾠό, ne nyé bad ábe nyélyagé ásē, με-εέ nhóbe' saké Sánǵú Yesue. Nhóbe nén μεέ, mod awě adúbpé awě awóó mmwaád awě eedúbpe boŋ ákwentén aá búmō bédyεε, ane mod eénānē' ene ndín e mmwaád á e'wóngé.

13 Nzé mmwaád, awě mó-'ε adúbpé awóó mod awě eedúbpe awě akwenténé mó awón, ane mmwaád eetǵgenεé ane mod atεde.

14 Nhóbe nê áyāle nzé mod awě eedúbpe awóó mmwaád awě adúbpé, ákobnéd á'sō é' Dyōb, abé áde ádíí mod nhóg ne mmwaád awě adúbpé. Melemlem, nzé mmwaád awě eedúbpe awóó mod awě adúbpé, ane mmwaád ákobnéd á'sō é' Dyōb abé áde ádíí nhóg ne mod awě adúbpé. Nzé énkēmbé nê, né bán ábe ábén bad béchyáá'ε béekobnádté á'sō é' Dyōb. Boŋ edé nén bán békobnad á'sō é' Dyōb.

15 Boŋ pen nzé mod awě adúbpé awóó mod awě eedúbpe, boŋ awě eedúbpe ahóbe aá e'wóngé é'maa nyétēdē, é'maa. Nzé nê ábénlédé, mod awě adúbpé awóó kunze ádyεε nê ésebán bényágte mó ádyεε á ndáb e e'wóngé. Dyōb áhede aá syánē débê nsaŋ ne nhóg ne aníníí.

16 Wε, mmwaád awě adúbpé Yesue, kapóg ehεle ésōŋ alongé áde awoŋ nchóm awě eedúbpe. Melemlem ne wε mwεnchóm awě edúbpé, kapóg ehεle ésōŋ alongé áde awoŋ mmwaád awě eedúbpe.

Paale aá bad bebê ngáne Dyōb dēmpwεdté bó

17 Boŋ pen Sánǵú Yesue amaá atii ngáne alongé áde syánē mod té átǵngéné abé. Né-ᾠó, syánē mod téé ábē nyaa echē ámbēē áde Dyōb dēmpwεdté syánē aá débê ábē bad. Adén dyam dáo rílanǵéé mwembé té.

18 Nzé edé mod awě bēmmadté ayag boŋ ámbíd e póndé Dyōb ápwēd wε, weétimē e'chemléd ahúd ábe é'lúmte nén bán bēn'yǵg wε. Melemlem, nzé edé mod awě bēnkēn'yagké boŋ Dyōb ápwēd wε, weémwāg-sε báyāg wε.

19 Ké báyágé mod ké'ε béeyagεé mó, nê déesaá etógnén. Chóm éche edé etógnén édii áhíd mbéndé é Dyōb.

20 Mod téé ábē nyaa echē ámbēē áde Dyōb dēmpwεdté mó.

21 Nzé wembé ntǵŋ á póndé echē Dyōb dēmpwεdté wε, nén déetagté wε. Boŋ nzé echoŋ sǵŋ ahóbe aá wéebáá ntǵŋ ámpē, ékōb áned.

22 Mod awě ambé ntǵŋ Dyōb adēhób aá mópwεde mó adii néε kunze áyāle Sánǵú Yesue ahúde mó á mehaŋ. Melemlem ne mod awě enkēmbé ntǵŋ Dyōb adēhób aá mópwεde mó. Apwεd áde Dyōb ápwédé mó ábélé adii ntǵŋ awě Krístæ.

23 Dyōb ácháné nyé ne nkun níme ríchábé ámín. Né-ᾠó, nyéewóglán bad áβε bélǵnge nyé mekan níme nyétǵngéné abel.

24 A-baányan, nhede meé mod téé áwōn alongé áde ánwōngē áde Dyōb apwédé mó.

*Paale ahóbé t̄ngene bekúd
ne bad ábe béewóo bebaád ké'ε bechóm*

25 Βααβ-ρῶ, t̄ngene bad ábe béewóo bebaád ké'ε bechóm, Sánjú Yesue eel̄ngéé me chóm éche r̄t̄ngéné nyé aláa t̄ngene ádén atón. Boŋ ké nê, awōngen áde Sánjwéé áwōngéné me ábé mod awě bad bésúmé nlém áyāl, mēlāā nyé dyam áde mbíí meé át̄ngéné.

26 Nnyíne nén meé ngáne ndutul édíí enén pónde, ébóó bán mod adyε esebán awóo' mmwaád ké'ε nchóm.

27 Nzé mod amaá mmwaád awōn, eéēt̄dē mó. Nzé mod eewóo mmwaád, eéhēdē mmwaád awě áwóo'ε.

28 Boŋ nzé mod awóo mmwaád, eébeléé mbéb. Nzé mmwaád-te awóo nchóm eébeléé mbéb. Ké nê-'ε bad ábe béwóo bebaád ne bebaád ábe béwóo bechóm békudé metake híin á alongé ádāb. Nzom eché ekāá boŋ r̄hōbē nê edíí, nhede meé béekudé r̄mén metake.

29 A-baányan, chóm éche r̄wémténé nyé aláa edíí nén, pónde eché déwóo á nkōjsé edé esóŋ. Né-ῶ, bootya βααβ mod awě awóo mmwaád ábíí nén aá mmwaád eésaá chóm éche étómténé etógnén abé áwē alongé.

30 Melemem ne bad ábe bésudne', béētédé nê nées dyam áde átómténé etógnén abé. Abe bó-'ε bédé menyinge, béētédé nê nées dyam áde átómténé etógnén abé. Bad ábe béchane bwēm béētédé bán bwēm ábe béchanéé bóo é'tómténé etógnén abé á alongé ádāb.

31 Bad ábe behíde mekan mé nkōjsé ámbíd, béebanné nlém á yāl e r̄ímé mekan. Ayāle mekan mésyāāl r̄íme débéléé á nkōjsé-te chii, mépé á asóg.

32 Nhede meé dyamyam déetagté nyé nlém á abum. Mod awě eewóo mmwaád, Sánjwéé móo ákamtanné pónde ésyāāl, ngáne ábenlé-'ε boŋ awóged Sánjwéé menyinge.

33 Boŋ mod awě awóo mmwaád mekan mé nkōjsé mwēn ne mwēn móo ákamtanné pónde ésyāāl. Pónde téé akamtan ngáne át̄ngéné mwaád menyinge awóged.

34 Né-ῶ, akamtan mekan méβε akamtēn ahóg. Mmwaád-te awě eewóo nchóm, ké'ε mwān a mwaád awě eébíí mwēnchóm, Sánjwéé móo ákamtanné ne ngáne ábeléé mó. Mekan mésyāāl r̄íme ábeléé r̄íme nlém r̄isyāāl r̄íbāg áhed ábel ásān á'sō é' Dyōb. Boŋ mmwaád awě awóo nchóm mekan mé nkōjsé mwēn ne mwēn móo ákamtanné. Pónde téé akamtan ngáne át̄ngéné nchóm menyinge awóged.

35 Nhóbe r̄ímén mekan mésyāāl ábel boŋ méwōngen nyé. Meehóbéé meé nyēt̄ngéné mó ahíd. Boŋ nhede meé r̄wōngen

nyé àhíd chòm éche étàngéné àbel bon nyébenle Sàngwéé ne nlém nhóg.

³⁶ Nzé mod anyíne aá mówhenlé yǎl akób ásin káon mówon mmwaád awě àhóbé aá mówō', ákag á'sō áwōn mó ngáne nímē mewēmtēn mélàngé mó. Né déesaá mbéb.

³⁷ Bon nzé mod amaá atii áwe nlém-tē, áde béēnyāgtēé mó bon akóbé yǎl, amadé-'ε á nlém-tē aá mówōngé ane mmwaád awě àhóbé aá mówōn, né abelé dyaam áde áde bwám.

³⁸ Né-óó, nzé mod awóó mmwaád né abelé dyaam á bwám. Mod awě mó-'ε akóbé yǎl bon eewóó mmwaád abelé dyaam áde ábóó bwāmbwam.

³⁹ Mmwaád awě awóó nchóm atàngéné abé ne nchóm á alongé áde ásyāāl. Bon pen nzé nchóm awédé, awóó kunze áwōn mod awě ádáá. Ane mod pen atàngéné abé mod awě adúbpé Sàngwéé.

⁴⁰ Bon ne me, nnyíne meé mmwaád awě nchóm awédé, ábē menyinge nzé adyéé nē áde éewóó'ε nchóm ampée. Mbíi nén meé Edááðon é Dyōb chóó élyágte me àhób nímén mekan.

8

*Paale ahóbé tãngene medyé
níme bébageé e'diidinge*

¹ Bóob-póó, nhóbe tãngene medyé níme bad bébageé e'diidinge née mende. Edé mbále ngáne éhóbnédé nén bán "Syánē moosyāāl debíi dyaam." Ene ndín e e'bíi bé akan ebele mod abág kúmbe. Bon edange éwéde syánē áte.

² Nzé mod awēmtan aá móbíi dyaam, ane mod eébíi'ε dyaam ngáne atàngéné abíi.

³ Bon nzé mod adáá Dyōb, Dyōb abelé abíi mó.

⁴ Bóob-póó, ríhōb tãngene adyé dé medyé níme bébageé ediidinge née mende. Debíi nén bán e'diidinge, nédē myōb níme bébenlé mekáá, méesaá dyaamdyaam. Dyōb ahóg dēmpen dóó áde.

⁵ Bad béhóbe bán myōb mémpēe níme béchāgēé bán myōb méde á nkon mí mín ké'ε á nkon rísé. Edé-'ε mbále bán myōb níme bad bēn bébenlé mekáá ne besàngwéé bé nkōnsé híin bédé.

⁶ Bon kénē debíi bán Dyōb ahóg dóó áde. Mó adé Titēe awě ahāgé chòm ésyāāl, mó akāá-'ε bon debé á alongé. Sàngwéé nhóg mwēmpen-naá adé. Mó adé Yesu Krístā. Mbwiined ne mó dóó béchāgé chòm ésyāāl. Mbwiined ne mó dó-'áá dédíi á nkōnsé.

⁷ Bon saké moosyāāl abíi nímén mekan. Donje á bad pen béménténé ábē e'diidinge edúbé abe nyaa eche káon ne chíi nzé bédyāg medyé, bédii béwēmtan bán bébage níme myōb edúbé. Nlém méēwúu'ε bó á abum, né-óó béwēmtan bán níme medyé mébele béēsāā'ε á'sō é' Dyōb.

⁸ Ndyééd éēhēlēē-se ēbēl bad bésán á'sō é' Dyōb. Deéhēlēē-se debé bad bé mbéb nzé dedyédé chó ké'ε debé bad bé bwám áde déedyédééé chó.

⁹ Nyétéd pónde pen ngáne nyébenladté kunze echē ebāgnédé nyé bad bé Krīsto. Nyébenlad chó nyaa eche nyéēbenlé se áben baányan bé Krīsto ábe nímab nlém méewúú'é á abum béhún á mbéb-te.

¹⁰ Nzé mod awē nlém méewúú'é á abum anyiné nyé ábe nyéhóbé bán nyébíi akan nyēdyág medyé á abón áde nímé myōb, nyéebíi'é bán nén dētéd mó nlém á abum ádyé medyé níme bébágé ábē e'diidinge nēe mende-ye?

¹¹ Né-ōó, wε awē echagé yāl wεé mod awē abíi akan, ehede wεé mwānyon awē Krīstəə áwédé áwe nló áwē áyāle ábōn e'bii bé akan-ε?

¹² Nzé ebelé mbéb wεé mwānyon, né Krīstəə móó ébelé mbéb áyāle ebelé mwānyon a Krīsto ebébtéd, ebébté-'é mó nlém á abum.

¹³ Né-ōó, nzé ndyééd eche ndyágkē ebele mwānned a Krīsto ahúne' á mbéb-te, né méedyáá ene ndyééd ámpē mbéd, ábel boŋ, éēbēlē se mwānned ahún á mbéb-te.

9

Kunze e bembapeε bé nlomag ne nsón níme bétāngéné abel

¹ Mε, Paale ndii mod awē awóó kunze nēngáne bad bémpēe ábe bédúbpé. Ndii mbapeε a nlomag. Nnyiné Yesue, Sāngwéé awēd. Nyéē nyédé nēngáne mbakú áyāl e nsón níme Sāngwéé ábélé mbwiined ne mε.

² Ké bad bémpēe béēnyīnē mε nēngáne mbapeε a nlomag, nyépen nyékobé mε nén bán ndii mbapeε a nlomag. Abé áde nyédíi ne Sāngwéé nyé bēn nyédé nēe e'chem ábe é'lumte bán ndii mbapeε a nlomag.

³ Mekan níme mbélé nlanḡē bad ábe bēhābe mε mam áyāl médíi nén:

⁴ Séewóó'é kunze bad ábe sé ndyééd ne mmítéd áyāl e nsón níme sébeléé-ye?

⁵ Séewóó'é kunze átéd mmwaád awē adúbpé Krīstəə áhoon sé áke meke melelem ngáne ábíníi bembapeε bé nlomag bébeléé-ye? Saá nē dōó Sāngwéé baányan ne Petro bébeléé-ye?

⁶ Sé Banabase bēnpen-éé sētāngéné nsón abel átāgen éched yāl-le?

⁷ Sánze ehéé ébelé nsón boŋ mwēn átāgné eche yāl? Nzé-módé áwōn nzag e besabé boŋ eedyág ké epum é sabé ehóg? Nzé-módé adé awē abōnge nyag ésebán aminε' chó mebii ákud mílḡ?

⁸ Saké á nsòh̄ten ní moonyon̄ ðemp̄en ríhóbéé nímm̄en mam, mbéndé e Mose chám̄p̄e ehóbé melemlem.

⁹ Ehóbé nén aá, “Weetádé nyag nsəl eche esálte ngun.” B̄oob̄p̄oó, nén álúm̄te nén bán Dyöb átédé nyag etógn̄n-ε?

¹⁰ Saá syánē b̄en-εé ákoñt̄éé ahób-ε? Syánē b̄en-εé dek̄áá boñ átélé n̄ē. Mod aw̄ē akw̄ele nzag abele aá móók̄ud̄ mbote, mod aw̄ē mó-’ε asálte ngun abele nsón aá móók̄ud̄ ngun.

¹¹ Sé bembap̄εε bé nlóm̄ag s̄ewéné mekan mé e’ðáəd̄əñ átínt̄é ech̄en. Edé mbéb̄ nzé s̄éh̄dn̄é nyé mekan mé nk̄oñs̄-ε?

¹² Nzé bad bémp̄ēé béwóó kunze áh̄ed̄en nyé bw̄em, né s̄ewóó’ε kunze áh̄ed̄en nyé bw̄em tómaa b̄ó-ye?

Boñ séēbenledéé enén kunze. Sékw̄ent̄éné metake mésyā̄l, ábel boñ nén déék̄ā̄’ akal dé nkalan̄ ní bwām̄ níme sékaleé t̄əñgene Kr̄ist̄ə.

¹³ Nyéb̄íí bwām̄ bán bad ábe bébele nsón á Ndáb-e-Dyöb, áhed̄ d̄óó b̄ó-’ε békud̄éé echab ndyééd. Melemlem n̄ē d̄óó bad ábe bébele nsón ábe mende á menyán mé mende, áhed̄ d̄óó bébelé békud̄ akab dé mende.

¹⁴ Melemlem n̄ē d̄óó S̄əñgw̄éé áhóbé aá bad ábe békale nkalan̄ ní bwām̄ békud̄ nt̄əgn̄n w̄éε bad ábe békaleé nímm̄ē nkalan̄.

¹⁵ Kénéé éd̄íí n̄ē, meēbenledéé enén kunze ké p̄óg. Saá-kaá n̄ē ák̄áá boñ rítel’ enén kálag ábel boñ bébenle me nímm̄en mésyā̄l. M̄əkw̄ent̄én̄ áw̄é tómaa mod ábel meewóó’ nz̄əm̄ ákum̄ ek̄áá á t̄əl̄ t̄əñgene nímm̄em̄ nsón.

¹⁶ Meewóó’ε kunze ákum̄ ek̄áá á t̄əl̄ áȳəle nkalan̄ ní bwām̄ níme níkaleé. Dyöb ðen̄ d̄óó áhóbé aá níbel nímm̄en nsón. Medim̄ ne me nzé meékale nkalan̄ ní bwām̄.

¹⁷ Nzé mm̄en-εé mempw̄əd̄ nímm̄en nsón níme níbeleé, né nsine nsábe. Boñ ngáne méepw̄ed̄éé mó, Dyöb ðen̄ d̄óó ábágé me mó aá níbel.

¹⁸ Nsábe ríh̄éé-’̄s̄ ríkud̄éé? Nsábe níme ríkud̄éé r̄ííí n̄én, nzé nkale nkalan̄ ní bwām̄ meéh̄dn̄é bad nsábe, meēb̄enl̄ádt̄ē kunze ech̄é r̄ít̄əñgén̄é abenled̄ akal áde níkaleé nkalan̄ ní bwām̄.

¹⁹ Ndé ne mm̄en, meésaá ás̄ē e mod. Boñ mbel̄é ȳəl̄ nt̄āñ a bad b̄esyā̄l ábel boñ bad híin b̄étim̄ bad ábe Kr̄ist̄o.

²⁰ Ade níbeleé nsón ne bad bé Israel, mbele mam n̄éε mod a Israel ábel boñ b̄étim̄ bad bé Kr̄ist̄o. Kénéé éd̄íí bán mm̄en meésaá ás̄ē e mbéndé éche Moseε, ndé byánán̄ nh̄íde ch̄ó áde níbeleé nsón átínt̄é e bad ábe béh̄íde ch̄ó. Mbele nén ábel boñ b̄étim̄en Kr̄ist̄ə.

²¹ Melemlem nzé mbele nsón átínt̄é e bad ábe bées̄ē ás̄ē e mbéndé é Mose, mbel̄é níbel̄é’ mam n̄éε b̄ó. Mbele nén ábel boñ

bétimēn Krīstā. Nén déesaá bán meehídēé mbéndé é Dyōb. Mmēn nkoó abé ásē e mbéndé e Krīsto.

²² Nzé ndé ne bad ábe ádab adúbe déewúu'é áte, mbelé mbé née bó ábel bonj bétimēn Krīstā. Né-ṓ, ntimé abé ngáne ébonnédte mod téé. Mbēnlad nzii ké ehéé ábel bonj rison alongé áde bó donje á bad.

²³ Mbele nímén mésyāāl áyāle nhede meé nkalanj ní bwām rikanlad, ábel bonj rīkud nnam níme nímē nkalanj nípeēnéé.

²⁴ Nyébíí bán bad híin bényagte mehélé bonj mod nhóg abelé atóm baáb, ákūd-te nsábe. Né-ṓ, nyényagte ábel bonj nyékud nsábe.

²⁵ Mod ké ahéé awě abonjan anyaged mehélé abelé ásūdēd yāl. Abele nén ábel bonj bēwáad mó ekóté é edúbé é mbonja. Echē ekóté éebeméé, ébēb. Bonj nsón níme sébeléé, sēbele mó ákud nsábe níme mébē á ngindé ne á ngindé. ²⁶ Nē ákáá meényagtéé kéchán, meelúmēé-'e ábēm e'chog kéchán.

²⁷ Né-ṓ, nwéde yāl áte, nsudte-'e chó ábel bonj ébel kéchéé éche ríhedeé me ébel. Mbele nén ábel bonj meémāā bad bēmpēe nkalanj ní bwām akale bonj mmēn meékūdē nsábe.

10

Paale aá bad bébenlād myōb mé metóm

¹ A-baányan, ndāā meé nyékamten ábēd betaa ábe Mosēe ályágté'áá áde bēbídé á Egipto. Dyōb dénlōmē bó mbag echē elyágté'áá bó. Bó moosyāāl bēmpōj á edīb é nkwě te ésebán bēhōó'.

² Aponj áde bēmpōngé á edīb é nkwě-te ne abé áde bēmbēē ásē e mbag dēmbēl bēnkūd eduseñ, bēhídē-'e Mosēe.

³ Bó moosyāāl bēndyē ndyééd e edāádaj eche Dyōb dénlōmēē bó mbwiined ne menyáké.

⁴ Melemlem bēmmwē-'e mmítéd mé edāádaj níme Dyōb dénlōmēē bó mbwiined ne menyáké. Bēmmwē mendīb níme Dyōb dēmbēnlé bonj mébíd á ndim e aláá-te echē embé ne bó.

Ene ndim e aláá ebédéé Krīstā. *

⁵ Bonj kénē Dyōb dénkénwógēnné bó bad híin menyinje. Né dénkāñ anwúú bó, ndim ríhentéd bó áte á ehyanje.

⁶ Bāab-pṓ, nímén mekan mésyāāl médii nēngáne elánjsén ásim syánē etúu áte, nén deewóó nlém ábel mbéb ngáne bēbélé'áá.

⁷ Nyéēbenlé myōb mémpēe ngáne bó donje á bad bēbēnlé'áá. Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, "Ábē bad bēndyēé ásē, bēdyāg bwēm, bēmwāg mīm, bēbelé-'e mbinde é mekan."

* **10:4** Ene ndim e aláá ebédéé Krīstā: Bad bé Israel bēmbíí bán ndim e aláá embé ne bó ngáne békágé'áá á ehyanje. Paale aá ene ndim e aláá ebédéé Krīstā, Krīstā-'e abédé ne bó.

⁸ Syánē deekábé mesón ngáne bó donje á bad bébélé'áá. Nén dēmbēl Dyōb dénkāgsēn bó, bó bad móom mé e'kálé mébe ne e'kálé é'láán béwé epun ehóg.

⁹ Syánē deekāgē Sāngwéé ngáne ábēd betaa bēmbēnlé bon nyā éwúú bó.

¹⁰ Syánē deenyonnád Dyōb áte ngáne bó donje á bad bébélé'áá. Dyōb dénlōm ángel e kwééd ewúú bó.

¹¹ Mmén mam mésyāēl mēmbēnléd ábel mébē nēngáne elāngsēn wēe bad bémpēe, bēntēl-le mó ásē ásim syánē etúu áte. Syánē dedé bōob á póndé echē nkōngsē níkwógé ape á asóg.

¹² Né-ōó, mod a Krīsto ké ahéé awē awémténé áá mótyēēmē á adúbe-tē átēd póndé ábel bon eékwāg.

¹³ Mekāgsēn ké méhéé nīme métáné wē, médii nyaa e mekāgsēn echē etáne bad bémpēe. Bon Dyōb áwóó nlém nīmē bad béhele-se bésūm mó nlém á yāl, éemwaa'áa-'ē áá ékud mekāgsēn nīme métómé wē. Póndé echē mekāgsēn mépēé, ábēl ebíd mó áte, abe áde ábēé wē ngīne átóm mó áte.

*Paale áá bad béetāngēné
ake á ngande é myōb mémpēe*

¹⁴ Né-ōó, a-baányan, nyéēbēnlé myōb mé metóm.

¹⁵ Nhóbe áwēn née bad ábe mbíí meé béwóó debyéé. Nyébēn nyédol áte chōm éche rílanjēé nyé.

¹⁶ Póndé eche syánē ábe dedúbpe démiidēé mbwendé ní mīm nhóg, debage Dyōb nságnén nīme Krīstəə. Melemlem ne ewele éche débélé déladné ádyé, debélé dedyé yāl echē Krīstəə.

¹⁷ Ngáne édii bán ewele édii ehóg, kénéē syánē débúú áte, dedii yāl póg, áyāle melemlem mé ewele móo dédyágkē.

¹⁸ Nyénəne bad bé Israel, bad ábe bédyāg medyé nīme bébágé nēngáne mendē á menyán, bómpē bēlatan á menyán mé mendē ábe Dyōb edúbé.

¹⁹ Cheé níkoo'é ahób hén? Nhóbé meé e'diidingē ábe bad bébageé mendē, ne nīmē mendē nīme bébageé, bédé dyam-ē?

²⁰ Aáy, chōm éche ríhóbēé édii nén meé, mendē nīme bébageé á menyán nīme bad ábe béedúbpe Dyōb, saké Dyōb dōo bébageé mó, e'dəádəŋ bé mbéb bōo bébageé. Meéhēdēē meé nyéwōŋ dyamdyam abel ne e'dəádəŋ bé mbéb.

²¹ Nyéēhēlēē-se nyémīidē mbwendé nīme Sāngwéé nyémīidē-'ē nīme e'dəádəŋ bé mbéb. Nyéēhēlēē-se nyéladné' ádyé ndyééd á menyán mé mendē nīme Sāngwéé, nyéladné-'ē ádyé á menyán mé e'dəádəŋ bé mbéb.

²² Dehede Dyōb kónjí ahé áte-yē? Dewēmtan bán dedé ngīne tómaa mó-yē?

Kéchéé éche débélé débél chō ábe Dyōb edúbé

²³ Bad béhóbe nén bán “Dewóó kunze ábel kéchéé éche dédáá abel.” Nê adé mbále, bon saké chõm ésyāāl ébóó abel. “Dewóó kunze ábel kéchéé éche dédáá abel”, bon saké chõm ésyāāl épeene nsyāη.

²⁴ Nyé modmod eéhēdē chõm éche épiinad mwēmpen bwām bon nyéhede chõm éche éwõngan bad bémpēe.

²⁵ Nyéwóó kunze ádyé kéchéé éche nyécháné á dyõn-tē áde nyéesedteé dyam áde débēl bon nlém níkōgléd nyé á abum t̄ηgene éche chõm éche nyécháné.

²⁶ Eténlédé á kálag e Dyõb nén bán, “Nkõñsé ne chõm ésyāāl éche édé áwēd-te bédii ábe Sáηgwéé.”

²⁷ Nzé mod awē eedúbpe Dyõb alébpé wε áhyε dé adyé ndyééd, bon etídé wεé mókag, edyé kéchéé éche ábágé wε ésebán esedte mó dyamdyam t̄ηgene ene ndyééd. Nlém méekōglád wε á abum áseded dyam t̄ηgene ene ndyééd.

²⁸ Bon nzé mod aláηgé wε aá “Enén ndyééd bēmbε chõ nēe mende wēe e'diidinge,” weedyág chõ áyāl echē ne ábel bon nlém méekōglád modmod á abum.

²⁹ Nédē, saké ngáne nê débēnlé bon nlém níkōgléd wε á abum bon bwāmbwam ngáne nê débēnlé bon aníníí mod átagé áte á nlém-tē. Cheé ék̄ñ bon nlém nímé níkōglad mod ampée á abum mbel bon meébēnlad kunze echē ebāgnédé mε?

³⁰ Nzé mbagé Dyõb meságnen áyāle ndyééd echē ábágé mε, chán edíí bán mod ampée ahεle áhōbē mε mam mé mbéb áyāl, áyāle níbágé meságnen.

³¹ Né-óó, kéchéé éche mod ábeléé, ké ádyāg ké ámwāg, ábele chõ ésyāāl nyaa echē ebage Dyõb edúbé.

³² Nyébele chõm téé nyaa echē épeénné mpuutéé, ken wēe bad bé Israel, bad ábe béesē bad bé Israel, ké'ε mwembé ní Dyõb.

³³ Nyébele mam melemlen ngáne mbeléé. Nwane áte áwóged mod asyāāl menyīnge áyāl e chõm téé éche mbeléé. Meébēlēē chõm éche ébõñédé mε bon mbele chõm éche ébõñédé moosyāál, ábel bon Dyõb áson alongé á moosyāál.

11

1 Né-óó, nyéhíde' nímmēm mbeltéd ngáne mε-ε níhídeé mbeltéd níme Krístāe.

Paale ahóbé t̄ηgene akúten dé nló á mwembé-te

² Bōob-póó, nkene nyé áyāle nyékamtan mε póndé ésyāāl, nyéhíde-ε elem éche mén'yāgēdtē nyé.

³ Bon ndāá mēé nyésõñten nén bán Krístāe mó adé nló ámín e baachóm bésyāāl, mwēnchóm-mε abé nló ámín e mwaád. Dyõb dō-aá adé nló ámín e Krístāe.

⁴ MwENCHÓM ké ahéé awě akānne' ké'ε ahóbe mekan á dīn á Dyōb boŋ akútén nló, awógte Krístəə awě adé nló ámīn echē e'són.

⁵ Mmwaád-te awě akānne' ké'ε ahóbe mekan á dīn á Dyōb boŋ eekútene nló, awógte nchóm awě adé nló ámīn echē e'són. Nhəŋlén ké nhóg méesaá átínté ene ndín e mmwaád ne mmwaád awě akəŋné nló.

⁶ Mmwaád awě eekútán nló, émbē mboŋ né ankəŋ mó ngen póg. Ngáne édíí-'áá dyam dé akwágké mmwaád ákəən nló ké'ε áselen nyoŋ, bebaád békútan nímab nló.

⁷ MwENCHÓM eetəŋgenéé nló akúten ngáne édíí bán ahəg áde Dyōb ahágé mó á nwágén níme álúmte éche edúbé. Boŋ ahágé mmwaád álúmed edúbé é mwENCHÓM.

⁸ Dyōb dénkēnhəgēnné mwENCHÓM mmwaád, boŋ anhəgén mmwaád mwENCHÓM.

⁹ Saá-kaá mmwaád ankəŋ boŋ Dyōb ahəgé mwENCHÓM boŋ mwENCHÓM mó ankəŋ boŋ Dyōb ahəgé mmwaád.

¹⁰ Ayāl e enén nzom mmwaád átəŋgéné néε áwóó e'chem á nló ábel boŋ ángel ényín.

¹¹ Kénē-'ε, ngáne dédíí nhóg ne Səŋgwéé, mmwaád éehēlēē-se abé ésebán mwENCHÓM, mwENCHÓM-me éehēlēē-se abé ésebán mmwaád.

¹² Edé nē áyāle Dyōb dēnhəgén mmwaád mwENCHÓM, nē dó-'áá mmwaád-te áchyáa' é mwENCHÓM. Boŋ bwēm é'syāal é'húú ne Dyōb.

¹³ Nyébēn nyénən áte, mmwaád atəŋgéné akáne á elad é bad bé Dyōb áde éekutenéé nló-ye?

¹⁴ Nyaa eche Dyōb ahágé bad chēn eelúmtéé nén bán édé akwágké mwENCHÓM áte de esid ékwog mó á nló bwāmbwam-ε?

¹⁵ Boŋ nzé esid échábé mmwaád ébele áboŋ. Dyōb ábágé mó esid néε ekúten é nló.

¹⁶ Nzé mod ahede ádén dyam apenten, chóm ésyāal éche níwóó ahób édii nén meé, syánē ne mwembé ní Dyōb nísyāal, deewóó'ε nyaa empée eche débēléé nímén mekan, mwembé ní Dyōb-pe méewóó'ε.

Ndyéed e Səŋgú

(Mat 26.26-29; Mak 14.22-25; Luk 22.14-20)

¹⁷ Boŋ təŋgene nímén mekan níme nílanɡéé nyé bəəb, méehēlēē-se níkené nyé áyāle nzé nyébomé ábele Dyōb, mekan mé mbéb móó nyébéleé saké mé bwām.

¹⁸ Dyam dé'sō, nwógé bán nzé nyébomé néε mwembé, nkabén míbelé míbé átínté echēn, ndúbpé-'ε nén meé kapóg nē ádé mbále.

¹⁹ Nkabén nítanɡéné abé átínté echēn pen, ábel boŋ bad ábe békoo Dyōb ahíd bényinned.

20 Né-óó nzé nyêbomé nêṅgáne elad é bad bé Dyöb, saké Ndyééd e Sǎṅgú nyedyáḡkē.

21 Ayāle nzé nyêbomé ádyé Ndyééd e Sǎṅgú, mod téé adyáḡ eche ndyééd ésebán asine waáb, nê ábele baahóg bébáḡ nzaa, ábíníí-’ε mǐm mékób bó.

22 Nédē édé nén bán nyéewóo’é mǐmεn mendáb míme nyétǎṅgéné medyé adyé nyémwāḡ-ke mǐm áte-yε? Ké’ε nyényíne’ bán mwembé í Dyöb méesaá dyamdyam, nyékwāḡtē-’ε bad ábe béewóo chöm éche bedyáḡkē? Cheé nyéhedeé bán ílāa nyé tǎṅḡene ádén akan? Nyéhede bán íkēne nyé-yε? Meéhēlēē-εε mǐbel nê.

23 Nhóbe nén áyāle chöm éche Sǎṅgwéé án’yāḡēdtē με chóa με-’ε ílǎṅgé nyé nén, mǐmê nkuu dēn áde békíí Sǎṅgú Yesue ntúré, antéd ewele,

24 asǎḡnén Dyöb, ákāb chó áte, áhōbē aá, “Echem yǎl nén, ebǎḡnéde áyāl echēn. Nyébele nén ákamten με.”

25 Ade bémáá ndyééd adyé ambēl melemlen ne mbwendé mí mǐm. Anhób aá, “Mmén mbwendé mí mǐm ndii melē mékōōlē mé Dyöb míme mǐmēm mekií mésóḡténé. Nyébele nén pónde téé ákamten με.”

26 Nén álúmte nén bán pónde téé echē nyedyáḡkē échén ewele nyémwāḡ-ke mǐmén mǐm, nyékale kwééd eche Sǎṅgwéé kóáḡ ne á pónde eche ápéé.

27 Né-óó, kénzéé awē adyáḡ échén ewele, ámwāḡ-ke mǐmén mǐm nyaa eche éébāḡē Sǎṅgwéé edúbé né abelé mbéb tǎṅḡene yǎl ne mekií míme Sǎṅgwéé.

28 Né-óó, mod téé ásébe ásimεn yǎl boṅ ádyê ewele, ámwê-’ε mǐm míme Sǎṅgwéé.

29 Nyébel nê áyāle kénzéé awē adyáḡ échē ewele ámwāḡ-ke mǐm mǐm, boṅ eékoo ahé á nlem-té aá yǎl eche Sǎṅgwéé chó edé, ákudtéd yǎl nkóḡsεn adyé áde ádyáḡkē échē ewele, ámwāḡ-ke mǐmê mǐm.

30 Nê dóó ákóó boṅ nyé bad híin nyéchiitéd, nyékonlé-’ε, doṅge-’ε béwédé.

31 Boṅ nzé syánē desébpé yǎl akáad, né Dyöb déekóḡsénne syánē.

32 Boṅ Sǎṅgwéé akáadte, akóḡsan-ne syánē áyāle mewusé míme débélé ábel boṅ eebáá syánē áyāl áde ákáādtē nkōḡsē.

33 Né-óó, a-baányan, nzé nyélǎdné ádyé ndyééd e Sǎṅgú, désínē nhóg ne aníníí.

34 Nyé ké ahéé awē nzaa ékóbé, adyé ndyééd á ndáb, ábel boṅ nzé nyélǎdné weébēlē akan áde débēl boṅ Dyöb akáad we. Tǎṅḡene mekan mémpēe, nzé mpedé, dóó mélāā’é nyé ḡgáne nyétǎṅgéné ábel.

12

Nde éche éhúú ne Edáádəŋ éche Esáá

¹ Bɔɔb-pɔɔ a-baányan, ndáá meé nyébíi mbále t̄ŋgene nde éche Edáádəŋ éche Esáá ébageé.

² Nyébíi n̄n bán áde nyénkembíí'é Dyöb, béntəd nyé nlém á ábum, bépānəd nyé nzii ábele myöb n̄me méēhōbē akan.

³ Né-ɔɔ, ndáá meé nyébíi n̄n bán modmod awē Edáádəŋ é Dyöb élyágtéé, éēhēlēē-se ahób aá, "Ebómán ne Yesue." Nē dɔ-'aá modmod éēhēlēē-se ahób aá, "Yesue adíi Sāŋgwéé," étōmēé nē Edáádəŋ éche Esáá élyágté mó.

⁴ Nde édé nyaa ne nyaa, bonj melemlem mé Edáádəŋ móo mébage échē nde.

⁵ Nyaa éche déhele débēl nsón ní Dyöb édé nyaa ne nyaa, bonj melemlem mé Dyöb móo bébenléé.

⁶ Ngude eche débēnléé nsón edé nyaa ne nyaa, bonj melemlem mé Dyöb móo débēnladté ádē debyéé ábel nsón.

⁷ Mod-téé akudé chōm éche Edáádəŋ élyágtéé mó abel, nē adé-'e á mbonj ní moosyáál.

⁸ Edáádəŋ élyágté mod nhóg áhób dyam ne debyéé, melemlem mé Edáádəŋ mélyágtē aníní mod áyáged bad ne debyéé.

⁹ Melemlem mé Edáádəŋ n̄me mébele bonj mod nhóg awónj adúbe aá Dyöb débēl dyam áde áhóbé aá ábel bɔɔb ábēl-'e dɔ, n̄mē melemlem mé Edáádəŋ móo mébage aníní mod ngíne áchood bad.

¹⁰ Echē Edáádəŋ ébage mod nhóg ngíne ábel mekan mé menyáké, ábēl-le aníní álāŋgē bad mekan á d̄ŋn á Dyöb. Chóo ébágé-'e bad bémpēe debyéé ásōŋten ké chōm éche mod áhóbéé ké'e ábeleé éhúú ne Edáádəŋ é Dyöb ké'e éhúú'é. Melemlem mé Edáádəŋ mébage mod nhóg debyéé áhób mehób mémpēe, ábē-'e aníní debyéé átóge mehób n̄me ábē bad béhóbéé.

¹¹ Melemlem mé Edáádəŋ móo mébele n̄mēn mekan mésyáál, abage mod téé echē nde ngáne ádáá.

Elad é bad bé Dyöb édii néé

yāl póg eche ewóó pág híin

¹² Yāl edii póg bonj ewóó pág híin. Kénéé édíí-'aá bán yāl edé pág ne pág, edii yāl póg. Melemlem nē dɔo édíí ne Kr̄stəə.

¹³ Melemlem nē dɔo syánē moosyáál, bad bé Israel ne bad ábe béesē bad bé Israel, betāŋ ne kunze, Edáádəŋ ehóg ébélé dekudé edusen bonj debé pág éche ébélé ene yāl póg. Dyöb áhéde-'e syánē melemlem mé Edáádəŋ á nlém-tē.

¹⁴ Saké pág póg chó ebélé yāl e moonyon, bonj pág híin.

¹⁵ Nzé ekuu éhele-se éhób aá, "Áyāle n̄n meésaá ekáá, meésaá á yāl e moonyon," n̄n déélūmtéé bán eésaá á yāl e moonyon.

16 Nzé etúu-’ε éhεle-se éhób aá “Ayāle méesaá dīd, méesaá á yāl e moonyon,” nén déehelée-se álūmēd bán éesaá áyāl e ene yāl.

17 Nzé yāl esyāal embé dīd dēmpen, né chán ámwagké dyam awóg? Nzé yāl esyāal embé etúu chēmpen, né chán ámwagké chōm elod awóg?

18 Bonj édé nén bán Dyōb ábánné pág téé á yāl e moonyon ngáne ádáá.

19 Nzé pág póg chōo yāl e moonyon émbēē, ne béechəgké chō bán yāl.

20 Edé nén bán pág édé híin bonj yāl póg chōo éwóó chō.

21 Né-óó, dīd déehelée-se aláá ekáá aá, “Meetógnenée wε.” Nló-’ε méehelée-se íláá mekuu aá, “Meetógnenée wε.”

22 Etímé anyínned pen nén bán pág é yāl éche dényíneé bán éesaá dyamdyam chōo étómténé etógnén abé.

23 Pág é yāl-le éche dényíneé bán éewóó’ε edúbé chōo débageé edúbé bwāmbwam. Eche dényíneé-’ε bán éeboó’ε álūmten, chōo dékoo’ε anən.

24 Pág échē ébóó álūmten chō-’ε éetógnenée échén pág. Dyōb ábéle yāl e moonyon nyaa echē pág éche ényínnad byánán éesaá etógnén, chōo débageé edúbé bwāmbwam.

25 Abelé nē ábel bonj nkabén méébāg á yāl e moonyon, bonj pen pág téé éwōngan waáb.

26 Nzé pág e yāl póg etage, échíníí ésyāal chōmpē ébelé étage’. Nzé pág póg ekudé mekenag, échíníí ámpē ébelé éwógén mó menyinje.

27 Né-óó, nyé moosyāal nyédíi yāl echē Krīstəə, nyé mod téé-’ε nyédíi pág echē ene yāl.

28 Dyōb ábágé bad nsón á mwembé-te nyaa ne nyaa. Asébpé abelé baahóg bembapeε bé nlomag, ámbíd enē, ápwedé bekal bé’dáádəŋ bonj apwedé-’ε bemeléede. Ampwēd-te bad ábe ámbéé ngine ábel menyáké, ápwēd bad ábe ábágé ngine áhood bad, ápwēd bad ábe béwōngan bad, ápwēd bad ábe ábágé debyéé ályáged bad, ápwēd-te bad ábe ábágé debyéé áhób mehób mé bad bémpēe.

29 Saké bad bésyāal bédé bembapeε bé nlomag, saké bad bésyāal bédé bekal bé’dáádəŋ, saké bad bésyāal bédé bemeléede, saké bad bésyāal bédé bebel bé menyáké.

30 Saké bad bésyāal Dyōb ábágé ngine áhood bad, saké bad bésyāal Dyōb ábágé debyéé áhób mehób mémpēe. Saké bad bésyāal Dyōb ábágé debyéé átóge mehób mémpēe.

31 Nyébane nlém áyāl e ndε éche étómténé etógnén abé.

Kénē-’ε mēédíi nlúméd nyé nzii empée echē étómténé abonj tómaa échíníí.

13

Edé etógnén ádāη bad

¹ Nzé nhóbe mehób mé baányonη ne mé ángel bonη meédāη baányonη, ehób échēm édii née nkáη míme míbele ntogag ké'ε ngáη eché békumεé.

² Nzé mbyéε' nkalanη rí Dyöb akal, nzé nsōηtan mekan mé e'kōηnéd mésyāāl, nwóó debyéé ásyāāl, nwóó-ε adúbe áde ríhele-se nhób μεé mbōod éhāηlen e'dii, bonη meédāη bad, né meésáá dyamdyam.

³ Nzé mbage bad chōm ésyāāl éche ríwóó, nkwēnténε-ε ábe echem yāl μεé béhyád, áde méedāη'ε baányonη, bwām é'héé nē ábélé με?

⁴ Mod awě adāá bad, abelé áwesán, álūmtē-ε e'bonη bé nlém. Eesídéé bad, eésáá kúmbe.

⁵ Mod awě adāá bad, eebágké ewanηe, eéhēdtēē eche yāl chēmpen bwām, eewámsánné alinη, eékoηgέé-ε mekan mé mbéb á nlém-tē.

⁶ Mod awě adāá bad, eewógnéé mekan mé mbéb menyinηe, mekan míme métāηgéné móó áwógnεé menyinηe.

⁷ Mod awě adāá bad, akobe mekan mésyāāl, adúbpe mekan mésyāāl, awóó' e'lyág bé nlém póndé ésyāāl, ákaá-ε nlém póndé ésyāāl.

⁸ Edāηe ééwōō'ε asóg. Ahób dé mehób á đin á Dyöb dépě á asóg, ahób dé mehób mémpēe, ámaa, debyéé-ε áde mod áwóó'ε, ápē á asóg.

⁹ E'bii bé akan ábesyánē béélónεé mbon, akal áde sékalεé nkalanη rí Dyöb, séelónεé mbon.

¹⁰ Bonη áde mekan míme mélóné mbon mépεé, mekan míme méelone mbon mépě á asóg.

¹¹ Ade míbéde mwēndem nhóbé'áá née mwēndem, mímēm mewēmtēn mémbeē mewēmtēn mé mwēndem, ndolé-ε akan áte née mwēndem. Bonη bōob áde rídii mod ambáá, ntědté abé á mwēndem.

¹² Denyíne chōm bōob nēηgáne á ebudbud-tē á dyenē-te. Bonη ámbid e póndé, syánē déēnyín Dyöb, syánē ne mó dénōnné-ε e'só ne e'só. Meébudεé Dyöb asōηten bōob bwām, bonη póndé eche ehúε' mēsōηtēn mó melemlem ngáne mómpē ásoηtēnnē με bwām.

¹³ Né-óó, metote meláán médé; áwónη adúbe, áwónη e'lyág bé nlém ne áwónη edāηe. Bonη atote áde átómténé etógnén abé áfíntē e mímén meláán, ádii áwónη edāηe.

14

Nde émpēe éche éhúú ne Edāádāη

1 Nyéwan áte áðəŋ bad, nyéwōŋ-’ε nlem áte ákud mende míme Edəáðəŋ ébageé nyé, bwám bwam áláa bad mekan á ðin á Dyöb.

2 Mod awě ahóbe mehób mémpēe eehóbéé wée bad boŋ wée Dyöb dáo áhóbéé. A mbále, modmod eesōŋtánné dyaŋ áde áhóbéé. Kénéε ngíne e Edəáðəŋ élyágtéé mó áhób mekan, bad ábe álāŋgeé mímé mekan, ne bó, mímé mekan méðii mekan míme mod éēsōŋtánnē.

3 Mod awě ahóbe mekan á ðin á Dyöb, ahóbe mó áwōŋgen bad áwúu áte, áwéd bad nlem á abum ne áhóded bad nlem á abum.

4 Bad ábe béhóbe mehób mémpēe béwōŋgan échab yál boŋ bad ábe béhóbe mekan á ðin á Dyöb béhóbe mó áwōŋgen mwembé rísyā́l.

5 Ndə́o méé nyé moosyá́l nyéhóbe mehób mémpēe, boŋ métoŋtēn adəŋ méé nyéhóbe mekan á ðin á Dyöb. Mod awě ahóbe mekan á ðin á Dyöb, atómé mod awě ahóbe mehób mémpēe, éetóméé né atógke’ chōm éche áhóbéé ábel boŋ áwōŋgen mwembé.

6 Né-óó, a-baányəŋ, nzé mpedé áwēn boŋ nhóbe mehób mémpēe, né chán méwōŋgēnnē nyé? Meéhēlēē-se nwōŋgén nyé ké mwātiíd, nzé meépeene dyaŋ áde Dyöb álúmté me, ké’ε dyaŋ áde míbíí, ké’ε áhób mekan á ðin á Dyöb, ké’ε dyaŋ áde méyāgēdtē nyé.

7 Détéð eloŋ ne ndiŋgé, bwēm ábe béesē á alongé ábe bébenladté ákum mesíke. Chán mod ahele se abíí nkāŋgé míme békónéé nzé béekumé mó bwām.

8 Nzé mod ahele eloŋ atóŋ éche élād bad áke á bel, boŋ eetóo chó bwām, né chán áhele ábel boŋ bébōŋsēn ake á bel?

9 Nē dáo édíí ne nyé ámpē. Nzé nyéhede mehób mémpēe ahób boŋ nyéhóbe mekan míme méēwōo nsōŋten, nzé mod eebii dyaŋ áde nyéhóbeé, né nyéhóbe nēŋgáne epub éche étóme’.

10 Mehób médeé á nkōŋsé-te nyaa ne nyaa, ké ehóg-ke éesaá éche éewóo nsōŋten.

11 Boŋ nzé meebii ehób éche mod áhóbéé, mod awě ahóbe chó ábē nken áwēm, me-’ε mbé nken áwē.

12 Ngáne nyéhedeé bán nyébele mekan míme Edəáðəŋ é Dyöb élyágtéé nyé ábel, nyéwane áte nyébele’ míme mébele boŋ mwembé ríkwogé bwām.

13 Né-óó, mod awě ahóbe mehób mémpēe atāŋgéné akáne ábel boŋ Dyöb ábel mó átóge chōm éche áhóbéé.

14 Ayāle nzé nkānne’ ne ehób émpēe, échēm edəáðəŋ chóo ékānne, boŋ mmēn meebyéé’ chōm éche ríhóbéé.

15 Cheé-ō rítāngéné abel? Ntāngéné akáne ne échêm edáádā, nkáné-'ε ne rímēm nlém. Mēkōnē nkāngé ne échêm edáádā, ríkōnē-'ε ne rímēm nlém.

16 Nzé ebēnlad échōη edáádāη áβε Dyōb mekenag, chán mod a ngên awě adé ásē, áhōbpē aá, “ébê nê” áde éēsōητενεέ dyam áde éhōbεέ.

17 Ehele-se ékené Dyōb bwám boη dyam áde éhōbεέ déēwōngān mod awě alyāgé ásē ne awōngεν dēn.

18 Nságnan Dyōb nēn mēé nhóbe mehób mémpeē tómaa nyé bad bésyāāl,

19 boη kénê, nzé dedé á mwembé-te, mēdāη mēé ríhōb metote métāan ríme mēwōη nsōητεν, ábel boη bad béyāge, tómaa áhōb metote ekálé dyóm ríme mēēwōo nsōητεν.

20 A-baányan, nyéewóó' mewēmtεν mé bēndem. Nyébê pen néε bēndem ábe béebíi chōm éche mbéb rídíi. Boη á mewēmtεν nyébê néε bad ábe békwogé.

21 Eténlédé á kálag e Dyōb nēn bán με Sáηgwéé nhóbe nēn mēé,

“Mēbelén bad ábe béhóbe mehób mémpeē áhōb wée ábēm bad. Mēbelén e'bēb é' beken bé bad, boη ké ábēm bad béewógénné με.”

22 Né-óó, ahób dé mehób mémpeē ádíi e'chemléd ne bad ábe béedúbpe, saké ne bad ábe bédúbpe. Ahób-pe mekan á dīn á Dyōb ádíi e'chemléd ne bad ábe bédúbpe, saké ne bad ábe béedúbpe.

23 Nzé bad bésyāāl béhóbe mehób mémpeē áde bédíi á mwembé-te, boη donge á bad ábe béēsōητεne mekan mé Dyōb ké'ε bad ábe béedúbpe Krístā bésólé, béehóbpé bán nyēpag mīn-ε?

24 Boη nzé bad bésyāāl béhóbe mekan á dīn á Dyōb, boη donge á bad ábe béēsōητεne chōm éche béhōbεέ ké'ε bad ábe béedúbpe Krístā bésólé, awóg áde béwōgkē nkalan rí Dyōb, dēbēl bēbíi bán bébele mbéb, békwoédé nkáá á'sō é Dyōb.

25 Mmē nkalan mēhūd bó mekan ríme bēnkoo'έ á nlém-tē. Békwoé-'ε ásē, bébagé Dyōb edúbé béhōbē nēn bán, “Ne mbále, Dyōb áde áfinté echên.”

Paale aá mpuutéd mébāg á mwembé-te

26 A-baányan, chōm éche ríkoo'έ ahób édii nēn, nzé nyēlādné á mwembé-te, mod nhóg abelé awōη nkāngé, ampée-'ε awōη chōm éche áyāgtεέ, ampée awōη dyam áde Dyōb álúmte mó, ampée awōη dyam áde áhōbpē á ehób émpēe, ampée-'ε abé awě atógke mehób mémpeē. Nyébele rímēm mēsyāāl áwōngεν mwembé.

27 Nzé bad béhóbe mehób mémpeē, bad béehōbē tómaa béláán, bó mod téé áhōbē ámbíd eche waáb ámáá ahób. Mod-te atāngéné abé awě atógke chōm éche béhōbεέ.

28 Boŋ nzé mod eēsē awě atógke', mod awě ahóbe mehób mémpēe, atánǵéné nēe ádíbe nsəl, áhōbē áwe nlém-tē ne wēe Dyōb.

29 Ade bad bébe ké'ε beláán belânǵεé bad mekan á đĩn á Dyōb, ábíní bad bétánǵéné bēwōǵlān ábíi ké chōm éche béhóbεé étánǵéné.

30 Boŋ nzé mod adé á mwembé-te awě akudé nkalaŋ níme Dyōb álúmté mó, mod awě ahóbe akan ásōǵ ahób.

31 Nyé moosyāł nyélāŋge bad mekan á đĩn á Dyōb nhóǵē-nhóǵē ábel boŋ mod téé áyágke, nē áwéde-'ε mod téé nlém á abum.

32 Nde echē Edāádəŋ ébageé bad áláa bad mekan á đĩn á Dyōb, edíi nde éche mod awě ahóbé níme mekan áhelεεe ákamlen.

33 Dyōb déesaá Dyōb áde ápeene mpuutéđ, nsəŋ móo ápeeneé.

A mwembé ní bad bé Dyōb nísyāł,

34 bebaád bédib nsəl nzé bédé á mwembé-te, bétánǵéné abé ásē e baachóm ngáne mbéndé e Mose éhóbεé.

35 Nzé dyaŋ adé áde bédáá abíi, bésēdēđ ábab bechóm á ndáb. Ayāle édé akwágké mmwaád áhób dyaŋ á mwembé-te.

36 Nyé bad bé Kōrinto, áwēn dōo eyale é Dyōb émbídtē-yε? Awēn dēmpen-εé eyale é Dyōb émpεé-yε?

37 Nzé mod anyíne yāl aá módē mod awě alāŋge bad mekan á đĩn á Dyōb, ké'ε aá mówōō nde echē ehúú ne Edāádəŋ, atánǵéné abíi aá dyaŋ áde nítenléé nyé ádíi dyaŋ áde Sánǵwéé áhóbé aá nyébel.

38 Boŋ nzé ahóbe aá móohídté nímén mekan nyéhúd mó mĩđ áyāl.

39 Né-óó, a-baányəŋ, nyébane nlém áláa bad mekan á đĩn á Dyōb, boŋ nyéekáá bad áhób mehób mémpēe.

40 Nyébele mekan mésyāł bwām, nyébele-'ε mó nyaa echē étánǵéné.

15

Mpuu níme Yesu Krístəə

1 Bōōb-pōó, a-baányəŋ, nkamtan nyé nkalaŋ ní bwām níme mēnkaléé nyé. Nyēnkob mó, níbéle-'ε nyésūmnédé áyāl e adúbe áde nyéwóó.

2 Nzé nyédíi nyéchāŋnéde áyāl e níme nkalaŋ níme édíi bán móo nípeene e'soóson, né nyéēkūd e'soóson, éetóméé né adúbe áde nyédúbpe Krístəə, dō-'ε adé ngēn.

3 Menkalé nyé nkalaŋ níme mēnkudté, mó-'aá nítómténé etógnén abé. Mmē nkalaŋ, níde nēn bán Krístəə anwé á nló nímeđ ngáne éténlédé á kálag e Dyōb.

⁴ Eténlédé nén bán bēnlīmē mós, ápūū ámbīd e e'pun é'láán.

⁵ Anlúméd Petro yāl, boŋ ámbīd e pónde anlúméd-te ábíníi bembapεε yāl.

⁶ Ámbīd enê, tómaa mbwókεl é bad étáan ábe behídé'áá mós anlúméd bós yāl alúmed ahóg. Abê bad híin bédii bédé á alongé chii, donge-'ε bémáá awé.

⁷ Ámbīd e pónde anlúméd Jemσε yāl, boŋ alúméd-te ábíníi bembapεε bé nlómag bésyāāl yāl.

⁸ Káēŋne á asóg anlúméd mémpē yāl, kénéε édii bán ndii mod awē bēnchyāā'ε á pónde echē bad bēnkēmbí'ε bán béchyáa.

⁹ Nhóbe nén áyāle átintē e bembapεε bé nlómag bésyāāl, méε ndé mbapεε awē éesē etógnén. Meékwognedεé áchagned ké néε mbapεε a nlómag áyāle menhé bad bé mwembé ní Dyōb á meséb.

¹⁰ Boŋ nsimé ní Dyōb mbéle ndé chōm éche nídí. Mmē nsimé níme Dyōb ábagé-'ε με, méesaá ngên. Boŋ pen mbelé nsón tómaa ábíníi bembapεε bé nlómag, kénéε édii bán saké mmēn mbéle'áá níme nsón, nsimé ní Dyōb mósó mbédé ne με.

¹¹ Né-ós, ké émbē bán μεé nkanlé nyé nímén nkalan, ké'ε bembapεε bé nlómag ábíníi bósó békálé mós, chōm ehóg chós syāābōs moosyāāl sékaleé, mós-'áa nyédúbpe.

*Paale áa ngáne Dyōb dēmpuúdté Krīstāa,
bad bé Krīsto bōmpē bēpuú*

¹² Bōob áde sékale-'áa nén bán Krīstāa apuúdé, chán-nō nyé donge á bad nyéhεle nyéhōbē bán bad ábe bēwédé béepuú'ε?

¹³ Nzé ahób áde nyéhóbεé nén bán mpuu méesaá ámbīd e kwééd áde mbále, né élūmte bán Krīstāa enkēmpuu'ε.

¹⁴ Nzé Krīstāa enkēmpuú-'ε, né nkalan níme sékanléε nyé méesaá dyamdyam, né áden adúbe ámpē déesaá dyamdyam.

¹⁵ Né nē álūmte nén bán sékale Dyōb metóm áyāl ahób áde séhóbεé bán apuúdté Krīstāa. Boŋ nzé édé mbále nén bán bad béepuudéε nzé bēwédé, né Dyōb dēnkēmpuúdté Krīstāa.

¹⁶ Nzé bad ábe bēwédé béepuudé, né káēŋne Krīstāa éepuudéε.

¹⁷ Nzé Dyōb dēnkēmpuúdtε Krīstāa, né adúbe áden déesaá dyamdyam, né nyédii nyédé-'ε á mbéb te.

¹⁸ Né élūméd-te bán bad ábe bédúbpe Krīstāa ábe bēwédé, bēbós-'ε.

¹⁹ Nzé e'lyág bé nlém ábe séwósó áyāl wéε Krīstāa é'sógé áyāl e áden alongé dēmpen, né bad bétánjéné se ngol atōmten dé awóg tómaa nyaa echē béhεle bēwóg bad bēmpēe.

²⁰ Boŋ édé mbále nén bán Dyōb apuúdté Krīstāa. Mós abédé mod a'só apuu átintē e bad ábe bēwédé.

21 Dyam áde mod nhóg ábélé dǎo ákáá bon̄ bad béwāg. Melemlem nê dǎo dyam áde mod nhóg ábélé ákáá bon̄ bad bépuudé'.

22 Bad bésyāāl béwē abé áde bédíí mod nhóg ne Adame, melemlem nê dǎo Dyöb débenlé bad bésyāāl bépuu abé áde bédíí mod nhóg ne Krístəə.

23 Mod téé āpuú eche pǎndé echē átāngéné apuu. Krístəə, mó awē adé mod a'só āpuu, áde ápeé ámpē, bad ábe bédé ábe Krísto bǎmpē bépuú.

24 Ambid enê, asóg dépě. Ene pǎndé e'dəádəŋ ábe é'kamlan, benkamlene ne ngíne é nkōŋsé, Krístəə āmād echab ngíne. Dǎo'áá ábēé nkamlen wēe Dyöb Titée.

25 Krístəə ābē á nkamlen kǎŋ Dyöb ábēl atóm ábē bad bé ekōyí áte, ábānē-ε bó ásē echē.

26 Mod a ekōyí awē ádimténné atóm áte adíi kwéed.

27 Edé nēngáne éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Dyöb ábánné mekan mésyāāl ásē echē." Elúmte bwām pen nén bán mekan mésyāāl níme Dyöb áhóbé aá mǎbānné ásē e Krístəə, Dyöb dēn déesaá áwēd-te.

28 Ade bwēm ésyāāl bémadté abé ásē e nkamlen níme Krístəə, mwēn-ne Mwān a Dyöb, ābē ásē e Dyöb. Dyöb dǎo'áá ábánné bwēm é'syāāl ásē echē, ábēl bon̄ mwēn Dyöb-pe ákamlen bwēm é'syāāl ngen póg ne ngen ésyāāl.

29 Bǎb-pǎó, chán-nǎ déhǎbpē áyāl e bad ábe békúdé edusen á nló ní bad ábe bémáá awé? Nzé bad ábe bēwédé béetǎgné apuu, cheé ékáá bon̄ bédusán bad á nló ní bad ábe bémáá awé?

30 Cheé-ō ékáá bon̄ sébāg á nsəl ní kwéed pǎndé téé?

31 A-baányan, mbāg á nsəl ní kwéed epun téé. Kúmbe eche níbééné nyé abé áde dédíí mod nhóg ne Yesu Krístəə, Sāngwéé awēd, chó ekǎá bon̄ níhǎbē nén.

32 Nzé nnǎné chó á nyaa e moonyon, nsyǎŋ ké nhóg méesaá né nzum éche syáābe e'loo nyam séwánáá á Efesus. Bon̄ nzé édé nén bán bad ábe bēwédé béepuú'é, né deéhǎb bán, "Dédyág, démwág-ke, áyāle chán mod áwē."

33 Nyéedǎgnād, "E'chon̄ bé mbéb é'béhte abé á bwām."

34 Nyéewóó mewēmtēn ámpē nées e'yókél é' bad, nyésóg-ke mbéb abēl. Nyé donge á bad nyéebíí'é Dyöb. Ngáne níhóbéé nén, nén átāngéné nyé akwágké akóbed.

Ngáne bad ábe bēwédé bépuú'é

35 Bon̄ mod āsedéd aaken, "Chán Dyöb áhele ápuūd bad ábe bémáá awé? Yǎl éhéé bēwōngē?"

36 Eyókél é chǎm, nzé ewené mbál-e-bū éēbēlēē-se ewé bon̄ ekág-ε?

37 Chōm éche béhágkē á ndoob édii mbál ngên, saké alín á bwel ásyāāl áde ákwoge' bēwénéé, bonj mbum, kapóg mbum e ngun ké'ε mbum empée.

38 Dyōb dēn dōo ábele' ngáne adás bonj mbál téé níwōn yāl eche níwóo. Abage mbál téé yāl eche etāngéné.

39 Yāl é bwēm é'syāāl ábe é'dé á alongé éesaá nyaa póg. Baányonj bēwóo echab ndín e yāl, nyam éwóo echáb, menon méwóo echáb, súu-ε éwóo echáb.

40 Bwēm é'dé ábe é'dé á nkonj nímín, é'bé-ε ábe é'dé á nkonj rísé. Bwēm bé nkonj ní mín é'wóo ábāb e'bonj ábe bwēm bé nkonj rísé béēwóo'é. Bwēm bé nkonj nsé-ε é'wóo ábāb e'bonj ábe bwēm bé nkonj ní mín béēwóo'é.

41 Etondeε awóo ábē e'bonj, ngon ewóo ábē, betintine-ε bēwóo echáb nyaa e e'bonj. Káshne áfintē e betintine, e'bonj ábe bēwóo é'dé nyaa ne nyaa.

42 Nén dōo ébēē ne bad ábe bépuú. Yāl echē bélimméé edii yāl eche ebébe', echē Dyōb ápuudtéé edii yāl echē eebébé' ámpē.

43 Yāl eche bélimméé eebágkē elóon, eewúē-áa áte. Nzé Dyōb ápuúdté chό eboo' elóon bwāmbwam, ewúē-ε áte.

44 Ade bélimméé chό ebágkē yāl e ekob, bonj nzé Dyōb ápuúdté chό ebágke yāl e edāádaj. Yāl e ekob edé, yāl e edāádaj-ε ámpē edé.

45 Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán "Mod a e'só, Adame, Dyōb dēnhæg mó abé nhəgtéd níme níwóo alongé." Bonj Adame a ndimten adii Edāádaj éche ébage alongé.

46 Saké mod a edāádaj mó asébpé abé. Mod a ekob mó asébpé abé bonj mod a edāádaj mó-ε ábāg.

47 Mod a'só ambíd á nkōhsé, bēnhəgén mó ndoob. Awe mó-ε ampē ámpē, ádyōb dōo ábidé.

48 Bad ábe bédé á nkōhsé te, bédé nēngáne Adame awē bēnhəgēnnē ndoob. Abe bó-ε bédé bé dyōb, bédé nēngáne ane awē abídé ádyōb.

49 Ngáne déwagné mod awē béhəgné ndoob, melelem nē dōo déwāgēnnē ane awē abídé ádyōb.

50 A-baányan, chōm éche níhóbeé édii nén, chōm éche édé á nhəgtéd ní yāl e ekob ne mekií éehelée-se ékūd bwēm bé nkamlen ní Dyōb. Eche chό-ε eebé abé ne abé éehelée-se ékūd bwēm ábe bēbē abé ne abé.

51 Nyélám metúu nyéwóg dyam áde nílanžeé nyé áde bad bébibi'é. Syánē bad bésyāāl déewáá', bonj pen Dyōb déhəjlén syánē baásyāāl

52 á esōj é pónde. Mmē nhəjlén mébē á mehélé-te, nēngáne mod áhelεε ápēbēd díd. Nén débēnléd áde bétōngē elonj é asóg. Ade bétōngē elonj, bad ábe bēwédé bépuú, béewáá ámpē, Dyōb déhəjlén-ne syánē baásyāāl.

⁵³ Ene yāl eche ebɔɔde' ɛ̄tīm yāl eche éebɔɔ ámpē, yāl eche chɔ'-ε ewâg ɛ̄tīm yāl eche eewâg ámpē.

⁵⁴ Póndé eche yāl echē ebɔɔde' ɛ̄timmé yāl echē eébɔɔdē', ne áde yāl eche ewâg ɛ̄timmé yāl echē eewâg, élōn ngáne ɛ̄ténlédé á kálag e Dyōb nén bán,

"Kwééd eesaá ámpē ne abé dēn, Dyōb átómé chɔ' áte."

⁵⁵ "A-kwééd, héé echoŋ ngíne átóm mod áte édíí? A-kwééd, héé echoŋ ngíne áwóged mod e'wε édíí?"

⁵⁶ Mbéb mɔɔ ríkáá boŋ kwééd ewóŋ ngíne áwóged mod e'wε, ngíne e mbéb-pe ehúú ne mbéndé.

⁵⁷ Boŋ séságnan Dyōb, mɔ abelé boŋ sētóm mbéb áte mbwined ne eched Sán, Yesu Krístəə.

⁵⁸ Né-ɔɔ, a-baányan bē edəŋge, nyésuμen bwām, dyamdyam déēhəbtē nyé mekuu ásē. Nyébē nyékeene nsón míme nyébenléé Sánḡwéé á'sō. Nyébíí nén bán nsón míme nyébenléé Sánḡwéé ké nhóg méesaá ngēn.

16

Bésánḡé mənē áwóŋgen bad

¹ Bɔɔb-pɔɔ, rílaa nyé t̄ŋge ne mənē míme nyēnladté áwóŋgen bad bé Dyōb. Ngáne ménlāā'ε mwembé míme rídé á Galesia mεé bébel, melelem nē dɔɔ nyémpē nyét̄ŋgéné abel.

² Sōndé téé nyé mod téé áhūd mwă mənē ákoo. Nén ábē nchoo ne mod téé mímē nkudág. Nzé nyébelé nén, nē débēl nzé mpedé, nyéet̄gēnné mənē asaa ámpē.

³ Nzé mpedé, bad ábe nyépwédé, mēlōmēn bó kálag ákeene mímē mənē míme nyéládé á Jerusalem.

⁴ Nzé ébóó bán mémpē ríke, né béwoón mε.

Ntli míme Paale ábélé

⁵ M̄p̄é áwēn nzé mmaá atóm á mbwóg e Masedonia, áyāle nwóó mewēmtēn átóm á mbwóg e Masedonia.

⁶ Kapóg m̄dyéé ne nyé, nhele mbé'-ε ne nyé póndé esyáál echē ahéb ábágkē ngíne, ábel boŋ nyéwóŋgen mε ákeene échēm eke á'sō hōm ké áhéé áde ríkagké.

⁷ Meédəə'ε mεé dényínen ámín-ámín. Nwóó mewēmtēn ábē ne nyé mwă etūn é póndé nzé Sánḡwéé akwēténé.

⁸ M̄dyéé á Efesus hén káŋh ne á póndé e ngande e Pentekos.

⁹ Nzii enēdnédé mε hén ábel kase e nsón, kénéé édíí bán bad híin bédé ábe bét̄ŋgan mε.

¹⁰ Nzé Timotie apedé áwēn, nyényín bán nyékobé mɔ nken áyāle melelem mé nsón míme Sánḡwéé míme ábeléé, mɔ mémpē mbeléé.

¹¹ Modmod enyíne mɔ nkóŋtéd. Nyéwóŋgen mɔ ákeene échē eke á'sō ne nsan ábel boŋ bóɔbe bad bé Krísto bémpēe ábe rísineé, bétān mε hén.

¹² Βῶῶb-ᾤό, τῆγγene awesyánē mwǎnyanη Apolose, menwéd mó nlém á abum bwâmbwam âhye dé anɔn nyé nchoo ne bad bé Krīsto bémpēe, boη pen eewóó'έ nlém âπε ḡῶḡb. Nzé etál ébágnédé mó, ḗṗě.

Melentɛn mé asóg

¹³ Nyétéd pón dé, nyésumen á adúbe-tê. Nyéwúu nlém á abum, nyéwúu áte.

¹⁴ Kéchéé éche nyébeleeé, nyélúmed bán nyédəó nhóg ne aníníí.

¹⁵ Βῶῶb-ᾤό a-baányanη, nyébíí nén bán abum á ndáb áde Stefanuse dῶó ábédé dé'só á mbwóg e Akaya ádúbe Krīstəə, bébágé-'ε echab yǎl ábele bad bé Dyῶb. Ncháa nyé nén μεέ,

¹⁶ nyébê ásē e ndín é bad née échén, ne ásē e mod ké ahéé ampée awě abele nsón née mímén.

¹⁷ Ndé menyinje ne eπε éche Stefanase, Fɔtunatusε ne Akaikuse. Bépedé áyāle bébéle nsón míme nyéntāngēnnē abel.

¹⁸ Bəwédé με nlém á abum ngáne bənwēdtē nyémpē nlém á abum. Kéchéé éche échén ndín é bad éhóbéé, nyétəηgéné bó edúbé abε.

¹⁹ Mwembé míme rídé á mbwóg e Esia rílómmé nyé melentɛn. Akwilaa bó Prisilia ne mwembé míme míbome áwab ndáb, bəlómme nyé melentɛn ne nlém nhóg á đín áde Sǎηgwéé.

²⁰ Abəd baányanη bé Krīsto ábe bédé hén bəlómmé nyé melentɛn.

Nyéhê nhóg ne aníníí tǎl.

²¹ Με Paale, mbenlad échê m ekáá átele nyé mímén melentɛn.

²² Kénzée awě eédəə Sǎηgwéé ebómán ne mó. A-Sǎηgú awêd, hyǎg!

²³ Nsimé míme Sǎηgú Yesuε míbê ne nyé.

²⁴ Ndəó nyé bad bésyāāl á đín áde Yesu Krīstəə.

Kálag echě elónténé ébε echě Paalε áténlé Baá Kōrinto Ndibned ní kálag

Enén kálag chó edé kálag echě elónténé ébε, echě Paalε áténlé bad bé dyad á Kōrinto áde ábédé á Masedonia. Paalε antěł chó á pónde echě mam méekage'áá bóobe mwembé níme níbédé á Kōrinto. Bad behóg átínté e níme mwembé bénhōb Paalε mekan mé mbéb á yál, boŋ kénê Paalε anwōŋ nlém bwāmbwam áá bóobōo bétim ásē. Ade bēntimmé-'ε ásē, Paalε anwóg menyinge bwāmbwam. A kálag-tê wén, Paalε ahóbé ngáne bóobe bad bé mwembé bé Kōrinto bémbēē. Awēd-te ahóbé nzoŋ echě ekás boŋ átelé' enén kálag ne e'yale ábe é'wúú áte tŋŋene nzyōŋ éche ákúdé ne atyéemēn áde baahóg átínté e mwembé bétyéémánnáá mó. Alúmté-'ε níme menyinge ngáne nyaa echě átélé enén kálag, ébélé bad bétédté abel dé mbéb boŋ bóobōo bétim-me ásē. Acháa-'ε mwembé áá bésaa mōné ne nlém nhóg áwōŋŋen betóótōkē bé bad bé Krīsto ábe bēbédé á mbwóg e Judeya. A kálag-tê wê ámpē, Paalε ahóbe mekan álúmed áá móbēdē mbapεε a nlómag a mbále awē Yesu Krīstā. Ambel nén áyāle nguse é bad ébédé á Kōrinto échě éŋchag yál bán bembapεε bé nlómag bé mbále ábe Krīstā, bán Paalε-'ε adé mbapεε a nlómag a metóm.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-11

Paalε ne mwembé ní dyad á Kōrinto 1.12-7.16

Asaŋned bad bé Krīsto á mbwóg e Judeya mōné 8.1-9.15

Paalε mbapεε a nlómag a mbále awē Krīstā 10.1-13.10

Melentēn mé asóg 13.11-13

¹ Me Paalε, mbapεε a nlómag awē Yesu Krīstā ngáne Dyōb áttídé, me-éé ntelé enén kálag. Me ne awēd mwānyan a Krīsto, Timotiε, sélómme' nyé elad e bad bé Dyōb ábe bédé á dyad á Kōrinto ne bad bé Dyōb bésyāāl ábe bédé á mbwóg e Akaya, melentēn.

² Nsimé ne nsan ní Dyōb Titée awēd ne Sáŋgú Yesu Krīstā, níbê ne nyé.

Dyōb áwéde' moosyāál nlém á abum

³ Syánē déken Dyōb, Sáá awē awēd Sáŋgwéé, Yesu Krīstā. Mó adé Titée awē awóge moosyāál ngəl, abé-'ε Dyōb áde áwéde' moosyāál nlém á abum.

⁴ Awéde' syánē nlém á abum áyāle ndutul ésyāāl eche dékudéé, ábel boŋ syánē ámpē déhel bad nlém awéd á abum

ábe bóm̄pē békude nyaa e ndutul ké ehéé. Déwēd bó nlém á abum melemlem ngáne Dyōb áwédéé syánē nlém á abum.

⁵ Ngáne Kr̄st̄ə́ ákúde'áá metake, néε syánē ámpē dékudεé metake áyāl eché. Né-ᾶó, abé áde dédíí ne Yesu Kr̄st̄ə́, Dyōb déwēd syánē ámpē nlém á abum bwám̄bwam.

⁶ Nzé sékude metake édii áwéd nyé nlém á abum ne áwón̄gen nyé ákud e'soóson̄. Nzé sékudé e'wéd bé nlém á abum né nyémpē nyéékūd e'wéd bé nlém á abum, nyékūd-te ngíne áwεsen̄ melemlem mé metake ne e'kan̄ bé nlém ngáne sémpē séwéséné.

⁷ S̄sumé nlém áwēn̄ bwám̄bwam. S̄bíí n̄n̄n̄ bán n̄zē nyékudé' metake melemlem ngáne sémpē sékudεé, Dyōb déwēd nyé nlém á abum melemlem ngáne áwédé-'ε sé.

⁸ A-baányan̄, s̄d̄ə́ bán nyésōn̄ten̄ nyaa e metake eché sékudé á mbwóg e Esia. Metake níme s̄enkudté m̄endenléd sé nyaa eché s̄enw̄emt̄ennē bán s̄ébaá á alon̄gé.

⁹ S̄enw̄ém̄t̄én̄ n̄n̄n̄ bán b̄éb̄ídté mbakú bán b̄éwúu sé. Bon̄ sékudé'áá n̄m̄én̄ metake ábel s̄éēs̄um̄ē' nlém áwéd yāl, bon̄ pen̄ s̄esum̄ w̄εε Dyōb, m̄ó awé apuudte bad.

¹⁰ Kén̄εé édíí bán s̄embé á ns̄əl̄ ní kwééd, ansōn̄ sé. Nzé s̄édé á ndutul-t̄é, Dyōb déb̄ē áson̄ sé. S̄esum̄é-'ε nlém n̄n̄n̄ bán áb̄ē áson̄ sé p̄ondé t̄éé eche s̄éb̄ē á ndutul ámpē.

¹¹ Áson̄ sé ak̄anned áde nyékannadté sé. Bad híin̄ b̄élad mekáá ak̄anned sé, Dyōb-pe d̄enaméd sé. N̄n̄n̄ déb̄ēl̄ bad híin̄ b̄ésagn̄en̄ Dyōb áson̄ áde ásóó sé.

Paale ahudé eke ásē

¹² Dyam̄ áde áde áb̄élé s̄édé k̄umbe. Nlém níkénl̄é sé á abum n̄n̄n̄ bán, abé áde séwóó á nkōn̄sé-te w̄én, tan̄ge nyaa eche s̄edíí ne nyé, ne nlém níme n̄s̄áá ne nlém nhóg, ádíí nyaa eche Dyōb áb̄élé áá éb̄ē. Ad̄én̄ abé d̄enk̄emb̄áá ne debyéé á moon̄yon̄ bon̄ démb̄ē ne nsimé ní Dyōb.

¹³ Ch̄ōm̄ éche sétenl̄éé nyé édii éche nyéh̄enl̄é alán̄, nyésōn̄t̄én̄-ne. Nsumé nlém meé nyésōn̄t̄ēn̄ n̄m̄én̄ mekan̄ p̄ondé ésyāāl.

¹⁴ Ngáne nyémáá don̄ge á mekan̄ t̄āngene sé asōn̄ten̄, ndúbpe n̄n̄n̄ meé nyéēkon̄ sé asōn̄ten̄ bwám̄. N̄n̄n̄ déb̄ēl̄ á p̄ondé eche S̄āngú Yesue ápeé, nyéēhel̄ ahób bán nyédé k̄umbe ne sé melemlem ngáne sémpē séh̄enl̄é ahób bán s̄édé k̄umbe ne nyé.

¹⁵ Adúbe áde m̄éndūb̄ēē meé n̄n̄n̄ áde mb̄ále mentíí meé m̄ésēb̄ē ape áwēn̄ ábel bon̄ nyétombwēn̄ ngen éche élónt̄éné éb̄ε.

¹⁶ Mentíí meé m̄ēhȳé áwēn̄ n̄zē nkag á mbwóg e Mas̄edonia, mentíí-'ε ámpē meé á ehúu métyēēm̄ áwēn̄ ábel bon̄ nyéwōn̄gen̄ me áke á mbwóg e Judeya.

17 Ade mēm̄benlé ním̄én ntii, énkēmbáá éche ríhelaá-se ríhəŋlén nlém á abum. Meébēlēē ním̄ém ntii á nyaa e moonyon. Meésaa née mod awě akwentan aa, “Ee, mēbēl.” Bonj ámbid e pónde átim ahób aa, “Aáy, méebenlé.”

18 A’sō é’ Dyōb ade ábele ngáne ahóbé aa móḡbēl, nzé sélánjé nyé bán séēbēl dyam, sēbelé sébel-le dó.

19 Nzom echē ekáá bonj nén ábe edii áyāle nkalanj ní bwám tŋgēne Mwān a Dyōb, Yesu Krístəə, nime me, Sailase ne Timotie sékánlé’áá nyé. Yesue eehóbéé aa móḡbēl dyam bonj eétimē dó abel. Yesu Krístəə abele dyam áde ahóbé aa móḡbēl.

20 Chōm ésyāal éche Dyōb ahóbé aa móḡbēl, abelé mébenlad abel áde ábélé bonj debé ne Krístəə. Nén dóo ákээ bonj áyāle mekan nime Yesue ábeléé syánē déhōbē bán, “Ebē nē” ábel bonj Dyōb ákud edúbé.

21 Dyōb dóo ábélé bonj syánē debé dédūbpē Krístəə. Dyōb dēn dóo áwógté syánē ábē ne Krístəə.

22 Ahédé-’e syánē ábē e’chem ábe é’lúmte bán syánē dedé ábē bad, ahé-’e syánē éche Edəədaŋj éche Esáá á nlém-tē álúmed nén bán deékūd bwēm é’syāal ábe ahóbé aa móḡbē syánē.

23 Dyōb adé me mbónj nén aa chōm éche ríhóbéé édé mbále. Nzom echē enkəŋj bonj menkēntim ámbid á dyad á Kōrinto, edii áyāle meéhede’aa méé ríwóged nyé ndutul.

24 Séehēdēē bán ébē byánán sēnyágté nyé adúbe kéchéé. Bonj pen sēbele nsón ne nyé, ábel bonj nyébē menyinje áyāle nyésūmné á adúbe-tē.

2

1 Né-óó, memmăd á nlém-tē nén méé méehyaá nyé anyin ámpē. Nzé mempē nwógté’áá nyé ndutul.

2 Nzé nwógté nyé ndutul, mod éebáá awě áwōgēd me menyinje, áyāle nwógté bad ndutul ábe bēmbē bēwógté’ me menyinje.

3 Nén dóo dēnkəŋj bonj rítelē nyé enén ndin e kálag. Meéhede’aa méé nzé mpedé áwēn, nyé bad ábe nyéwógté’ me menyinje, nyéwóged me ndutul. Ndúbpé nén méé nzé ndé menyinje, né nyé moosyāal nyéēbē menyinje.

4 Ntēnlé nyé enén kálag nyaa eche rítelé áyāle membé ndutul, metake mébé me á nlém-tē, rítelé-’e chó ne mēsod. Menkēnteléé nyé chó ábel bonj nyéwōg ndutul, bonj mentelé nyé chó ábel nyébii ngáne rídóó nyé bwámbwam.

*Paale aa bad bé Kōrinto
bélagsen mod awě abelé mbéb*

⁵ Nzé mod abelé dyam áde áwógté bad ndutul, saké áwêm dēmpen dōó ábélé dō, né abelé dō wéε nyé moosyā́l ámpē. Bon ádén dyam ádíí dyam áde méēhōbēē bwāmbwam.

⁶ Nkógsen míme bad híin átíntē echēn bébágé ene ndín e mod, níkwógnédé mō.

⁷ Bon nyētāngéné néε nyélagéséné mō nyēwéd-te mō nlém á abum, ábel ndutul eche ákúde eetómtán mō adenled.

⁸ Né-ᵒᵒ, ncháa nyé meé nyélúmed mō bán nyēdíi nyēdā́ mō.

⁹ Nzam echē enkāḡ bon rítēlē nyé enén kálag edíi ábíi nzé nyéēbēl mam mésyā́l míme ríhóbé meé nyébel.

¹⁰ Kénzēé awē nyélagéséné, mémpē nlāgséné mō. Dyam áde rílagéséné, nzé édé bán nlāgséné dō, né nlagsan dō áyā́l echēn. Krístā́ abelé abíi-'ε aá nlāgséné dō.

¹¹ Debele nē ábel bon Satanε eetómé' syánē áte, éesaá bán syánē deebíi'ε mwane míme Satanε.

Békale nkalan tāḡene melē mékṓlē

¹² Ade nípédé á dyad á Troas, ákal nkalan mí bwām míme Krístā́, Dyōb dēnnednéd me nzii ábel míme nsón.

¹³ Bon nlém ménkēmbáá me bwām á abum áyā́le menkēntánné Tituse, mwā́nned a Krístā́ awē súmō sēbele nsón. Né-ᵒᵒ, menlyágtén bó, níkáḡ-ke me á mbwóg e Masedonia.

¹⁴ Nságnan Dyōb áyā́le ayōḡké abel syā́a dehele' míme nkalan akal. Abé áde dédíi ne Krístā́ abélé dedé nēḡgáne bad ábe Dyōb ákóbé bon ályāḡtē áke dé akal nkalan mí bwām mebwóg mésyā́l. Dyōb abélé bad bébyéε Yesu Krístā́ áyā́le míme nkalan míme syā́a dékaléé. Mmē nkalan níkaḡ átíntē e bad ngáne elod é bwām.

¹⁵ Elod é bwām, elod é Krísto, chōó dédíi á'sō é' Dyōb. Nzé dekale nkalan tāḡene Krístā́, bad bésyā́l ábe bédúbpe míme nkalan míme dékalé, Dyōb ásoo' ádāb alongé. Bon bad bésyā́l ábe bédúbpe míme nkalan, Dyōb déeso' é ádāb alongé.

¹⁶ Ne bad ábe bédé á nzii echē epágnédé Dyōb á yā́l, nkalan mí bwām míme syā́a dékanléé bó rídé áwāb nēḡgáne ebébtéd é elod éche éwúé' bó. Abíníi-'ε ábe bédé á nzii áke wéε Dyōb nkalan mí bwām míme syā́a dékanléé bó, rídii nēḡgáne elod é bwām áyā́le syā́a delāḡe bó bán bébē á alongé ne Dyōb á ngíndé ne á ngíndé. Nzé-ᵒᵒ adé awē aheleε abel enén nyaa e nsón?

¹⁷ Séesaá ngáne bad abíníi híin ábe békale eyale é Dyōb ábel bon békud nsyāḡ. Ne sé séēbēlēē nē, áyā́le Dyōb álómé sé ákal nkalan mí bwām, míme nkalan sēkale' mō ne nlém nhóg abé áde sédíi mod nhóg ne Krístā́, debíi-'ε nén bán Dyōb dōó álómé syánē ábel míme nsón.

3

Bekal bé nkalanj mé melě mékōōlē

¹ Nyēwémtné bán sēhóbe' mekan mé bwām tâṅgene échēd yāl ámpē-ye? Nyēwémtné bán séēbe nyé kálag ké'ε sēhēd kálag áwēn, álúmed nén bán sēkwognédé ábel nsón áfintē echēn, ngáne bad bémpēe bébelé-ye? Séebenlé nē.

² Nyēdii sé á nlém-tē nēṅgáne kálag echē bétélé boṅ bad bésyāal bēlāā ábíi chōm éche édé áwēd-te.

³ Nyēlúmte' bán nyēdii kálag echē Krīstāā átélé boṅ alómén sé. Enén kálag eesaá kálag echē béténlé ínke boṅ edii echē Edāádəṅ é Dyōb áde ábage alongé étélé. Bénkēntenlé enén kálag á melāa mīn, nīme métánlé, boṅ bēntel chō á nlém ní baányoṅ.

⁴ Sēhóbe nén áyāle sēsúme nlém ne Dyōb abé áde sédíi ne Krīstāā.

⁵ Sé bēn séehēlē-ε sēhób bán sēhele-ε sébēl nīmén nsón. Sé bēn séehēlē-ε sébēl mó. Dyōb dōo ábélé boṅ séhēl mó ábel.

⁶ Ábelé sēkwognédé ákal nīmē nkalanj mé melě mékōōlē. Méesaá nkalanj áhíd mbéndé é melě mé nchun. Bad ábe bēhíde ene mbéndé bēwāg, bēēbāg-kaá ne Dyōb. Nkalanj áhíd melě mékōōlē nīme séyágteé, nídé nén bán Dyōb ábage bad Edāádəṅ éche Esáá, ébele-ε bēbē ne mó á ngíndé ne á ngíndé.

⁷ Bōōb-pōō, Mosē an'yágéd bad áhíd mbéndé é Dyōb é melě mé nchun. Dyōb dēntēl échén mbéndé ámīn e melāá nīme métánlé boṅ ábe Mosē aá áyágte bad. Ade Dyōb dēmbéé Mosē échē mbéndé, ambēl e'só é'pené' Mosē féréd, álúmed bán échē mbéndé édii échē. E'só é'pené'áá Mosē nyaa echē bad bé Israel bēhele'aá mó anōn á'sō. Boṅ kénéε é'pené'áá bwāmbwam, nīmē mwayé mēmbootéd asud mwāmpīn mpīn. Bad ábe bēnhíd melě mé nchun bēnwē, bēnkēmbáá-'áá ne Dyōb.

⁸ Né-ōō, nzé séyágte bad nkalanj tâṅgene Edāádəṅ é Dyōb, Dyōb délūmēd bad nén aá nīmē nkalanj nítómténé etógnén abé á alongé á bad.

⁹ Dyōb dénlūmēd aá módē ngum áde ámbéé Mosē mbéndé. Echē mbéndé émbēl bad bēbíi bán ákōgsēn bó áyāle mbéb nīme bēbélé. Boṅ anabpé echē ngum álúmed ábel áde ábélé boṅ sékalé' nīmē nkalanj nīme nílúmte ngáne bad bēkobnadté áwe e'só.

¹⁰ Mbéndé éche Mosē áyágté'áá bad bōōd áhíd mbéndé é Dyōb émbē etógnén. Áyáged áde séyágteé bad bōōb bán Dyōb délāgsén bó mbéb, bēbélé-ε ngáne áhedéé, dōo átómténé etógnén abé.

¹¹ Kénéε edíi bán Dyōb dénlūmēd ngáne ádíi etógnén áde ábélé melě mé nchun, melě nīme mēmbē á esōṅ é pōndé, álúmté aá mótómtēnē etógnén abé ábel áde ábélé melě

méēkōōlē. Mmén melě méēkōōlē móō méhāj]léné alongé á bad, mébē-'ε abé ne abé.

¹² Né-ōó ngáne sésúmé nlém bán nkalanj míme sékaleé rídé etógnén bwāmbwam, sēkale mó ésebán sēbáa'.

¹³ Sēesaá nēngáne Mosεε. Mosεε ankúdtén e'só ábel bonj bad bé Israel béēnyíne ngáne e'só ábe é'péné'áá mó é'dímeé.

¹⁴ Bonj bēnkēnsónténné. A mbále, bootyaa ene póndé ápe chii, béehelée asóntén nén bán apen áde e'só é'péné'áá Mosεε, míme mpentéd rísúdé. Póndé ké ehée nzé bad béwógé mod aláá kálag e melě mé nchun, béēsóntānnē chōm éche béwógé. Edé nēngáne abad ákúténé bó mewēmten. Nzé mod adé ne Krīstā dēmpen dōó ásóntanné.

¹⁵ A mbále, bootya ene póndé ápe chii, póndé ké ehée eché béláá mbéndé é Mosεε, ébelé ébé byánán abad ákúténé bó nsónten nyaa eche béehelée chōm éche béláa'é abii.

¹⁶ Bonj nzé bó ké ahée adúbpé Sāngú Yesue, chōm éche ébāg nēngáne abad éche ékutan bó nsónten ébelé éhide.

¹⁷ Bōōb-pōó, Sāngwée adii Edāádā. Kéhée áde Edāádā eche Sāngwée édii, bad béébāgkē á mehan-tē.

¹⁸ Syánē ábe Dyōb áhúdé abad áde dénkūtēn syánē e'só, abé ádēd ábele' bad bébii ngáne ehúmé éche Sāngwée épédé abé. Bényíne' bán abelé syánē ngáne bad ábe bébele ngáne Dyōb áhēdē. Edāádā eche Esáá éhānlan syánē ahānlan ne ahānlan ábé ngáne Yesue ábel bad bényín ngáne ápédé ngíne abé. Sāngwée, mó awě adé Edāádā, mó abele mímén mekan.

4

Yesue alúmté syánē ngáne Dyōb ápédé abé

¹ Ngəl echě Dyōb adii chó ekāó bonj sékalé' mímén nkalanj. Né-ōó, séedonlé mekuu ámbid ákal mó.

² Séebenlé mekan mé e'són míme bad bébeleé á mesōōm-tē. Séédōgnēē nyé ehób é nsəl, séehānlan-naá eyale é Dyōb ádog nyé. Bonj pen, séyágte' bad eyale é Dyōb nyaa echě bad bésóntēnnē chó. Ngáne séyágteé eyale é Dyōb ne nlém nhóg, modmod ééhēlē-sε ahób á nlém-tē aá sédoge mó. Sēbii bán Dyōb ábii kéchéé éche sébeleé.

³ Nzé donje á bad béehēle nkalanj mí bwām míme séyágteé asónten, né édii wée abé bad béedúbpeé mó. Ngáne béedúbpēē Dyōb béebáá ne mó.

⁴ Satane, nkamlene a nkōjsé, akamlan mewēmten míme bad ábe béedúbpe Krīstā. Béehelée-sε bésóntén bán nkalanj mí bwām rílúmtē ngáne Krīstā ápédé etógnén abé. Krīstā adii née Dyōb dēn.

⁵ Nē dōó ákás bonj séēkālē tāngene éched yāl. Bonj sékanle nyé bán Yesue mó adé Sāngwée. Sēdii bembāledε ábēn áyāl e Yesue.

6 Dyōb áde dénhōb aá, “E’nyínen bé ekíde é’bê wée ehíntén énsēbēē abé,” mó abelé mímē nkalanj t̄ngene Yesue ábē n̄ngáne e’nyínen bé ekíde ábe é’pene’ syánē á nlém-tē. Syánē baasyāāl ábe dedúbpé Yesue bōs Dyōb ábénlé nē. Dyōb ábélé nē ábel bonj bad bēbíi nén bán módé etógnén abíi áde bad bēbīi’ é bán Yesu Krīstæ adíi nēé mó.

7 Bonj nkalanj míme Dyōb ábágé sé ákal, rídii chōm éche étómténé etógnén abé. Sēdii n̄ngáne mbeé e mōg echē chōm édíi áte. Nén ábénléde ábel bonj bad bēbíi nén bán ngíne echē echabé ámín ehúú ne Dyōb saké ne sé.

8 Sēkude nyaa é ndutul híin bonj séēlyāgēē áwēd-te. Donje á pónde séebyé’ é dyam áde sébeléé, bonj séehóbéé nén bán Dyōb déelúmédte se chōm éche sétāngéné abel.

9 Bad bétagte se pónde té bonj Dyōb déetēdté sé. Bélógne sé, bonj Dyōb déekwēntánné aá bēwúu sé.

10 Kéhéé áde sékagké ákal nkalanj mí bwām sēhédé á nlém-tē nén bán bad bēhéde’ sé awúu ngáne bēnwūū-’é Yesue, bonj bad bēbíi bán Yesue adé á alongé, mó-’aá ahāg sé ngíne áte abé áde sédíi á alongé.

11 Sēbíi nén bán kénéé sédíi á alongé bōob, sēdé benben ne kwééd pónde té áyāle sēbenle Yesue. Nén adé ábel bonj bēbíi bán Yesue adé á alongé, mó-’aá ahāg sé ngíne áte abé áde sédíi á alongé.

12 Né-ōó, sékwēténé kwééd ábel bonj nyékud alongé áde déemaá’.

13 Sēdii melemlen ngáne mod awē ahóbé ngáne éténléde á kálag e Dyōb nén bán “Ndúbpé wε, né-ōó, nkale’ t̄ngene wε.” Melemlen ngáne ane mod ándūbēē Dyōb, sémpē sēdúbpé Dyōb, sémpē sédii sékale-’ε t̄ngene mó.

14 Sēbíi bán Dyōb áde ápuúdté Sāngú Yesue dépuúdté sémpē ábē á alongé ámpē ne Yesue. Dyōb dépēén-ne sé ne nyé wée ádíi.

15 Metake mésyāāl míme sékudéé médii áwōngēn nyé, ábel bonj nzé bad híin bēwógé eyale é Dyōb, nsimé ní Dyōb mébēl békūd alagsēn dé mbéb, bēbūd-te mó aságnén. Nén débēl bad híin bēkené’ Dyōb.

16 Né-ōó, séedonlé mekuu ámbíd ákal nkalanj mí bwām, kénéé édíi bán ngíne esude’ sé á yāl, kénē Dyōb áwede’ sé nlém á abum, ahāg-ke sé ngíne áte mbwε té.

17 Baá metake ábe sékudéé bōob béesaá ábe sétagteé nlém á abum. Sēkude metake bōob bonj ehúmé éche ébē ne sé échāb ámín nyaa echē séekamténné metake míme sékudé á nkōņsé wén, ébē-’ε ne sé á ngíndé ne á ngíndé.

18 Nē dōó ákás bonj séenyíne’ metake míme sékudéé bōob nēé dyam. Bonj sēbānné nlém áyāl e bwēm ábe Dyōb ákōņnéde sé, kénéé édíi bán séenyíneé bó. Bwēm ábe séenyíneé bōob é’de

dásō áyāl e esónj é póndé, bonj bwēm ábe séehelée-se sēnnyín bōob, bēbē á ngíndé ne á ngíndé.

5

Déékūd yāl ékōōlē ádyōb

¹ Sēbíí nén bán échēd yāl éche sēbééné á nkōjsé edii néε e'bem ábe sédyεε'é áte. Nzé bépáá ábē e'bem, sēbíí nén bán sēwóó ndáb ádyōb echē moonyonj éelóó'é. Dyōb dōó álóó' chō, ébē-ε á ngíndé ne á ngíndé.

² Sēkōōmad áte bōob á ebem-tē wén, sēwane áte bán ene ndáb echē ebide' ádyōb ékúten sé ngáne mbóté ékútanné mod.

³ Nzé sēdé ene ndáb áte, séebáá nēngáne mod awē adé nsób.

⁴ Abéen áde sēbééné enén yāl á nkōjsé te wén, sēkōōmad áte adenled áde nén adénlédé sé. Eesaá nén bán sēhede enén yāl e nkōjsé ahúd, bonj sēhede yāl ékōōlē eche edé ádyōb, ábel enén yāl e nkōjsé echē ewág émaa, étim yāl echē ébē á alonjé.

⁵ Dyōb dōó ábójséné syánē ákud nímén nhənlén alómmé-ε syánē échē Edəəðənj éche Esáá álúmed nén aá ádén akan débenléd.

⁶ Né-óó, póndé tée desume' nlém nén bán abé áde dédíí ne échén yāl á nkōjsé, deesaá hóm ahóg ne Səngwée.

⁷ Sēdé á alonjé á nkōjsé ne échén yāl, áyāle sēdúbpé mó saké ngáne sényínεé mó.

⁸ Sēsúme nlém nén bán ábe syánē yāl ékōōlē, sēhede-ε échēd yāl é nkōjsé atede áke débé ne Səngú Yesuε.

⁹ Né-óó, níméd nlém nisyāā́l nítəngéné abé áwóged Yesuε menyinjε áyāl e kéchéé éche débεlεé, ké ébé bán sēdé ne échēd yāl á nkōjsé, ké'ε séesaá ne chō.

¹⁰ Syánē mod tée átyēēm á nkáásé á'sō ábe Yesu Krístəə epun éche ákāādtē moosyā́l, təngene mekan níme ábélé á póndé echē ábédé á nkōjsé. Mod té ákūd nsábe təngene mekan mé bwām ké'ε mé mbéb níme ábélé.

Abé á nchemten ne Dyōb

¹¹ Ngáne sēbíí bán Səngwée ákāād bad, sébagé-ε mó edúbé, sēwane' áte nén bán bad bésənten nén bán nkalanj níme sékaleé nídé mbále. Dyōb ábíí nyaa é bad éche sédíí, mbíí-ε mεé nyémpē nyēbíí nyaa é bad éche sédíí, ndúbpe-ε mεé nyēbíí-ε bán sékale mbále.

¹² Séehóbée mekan mé bwām təngene échēd yāl ámpē. Bonj penj sēhede bán nyéwōnj nzm ábēen sé kúmbe, ábel bonj nyéwōnj dyam áláa bad ábe bédé kúmbe áyāl e mekan níme bēbεlεé níme bad bényínεé, saké áyāl e mekan níme médé bó á nlém-tē.

13 Donje á bad béhóbe bán sêhóbe mekan néε bad ábe nló méēsáá' é áte. Nzé nê adé mbále, né Dyöb dáo sébageé edúbé. Nzé sêhóbe mekan néε bad ábe nló rísáá áte, né áwónge nýé dáo sêhóbéé.

14 Edonje éche Krístæ cháo étédé sé nlém á abum ábel mekan míme sébeleé, áyāle sêmadé á nlém-tê nén bán Krístæ awédé á nló mí moosyāal. Né-óó, édé nêngáne moosyāal áwédé.

15 Anwé á nló mí moosyāal ábel bon bad ábe bédé á alongé, alongé adáb déelūmtē bán bédé á alongé áyā echāb dēmpen. Bon pen bédé á alongé áyā e Krístæ, mó awē anwé, bon Dyöb apūūd-te mó á nló nímāb.

16 Né-óó, bootya bōob, déēnōnē mod nyaa eche moonyon ánōnéé. Kénée édí bán sēnōné'áá Krístæ á nyaa e moonyon, séēnōnēē mó nê ámpē.

17 Né-óó, kénzée awē adé mod nhóg ne Krístæ, adíi nhagtéd mékōōlē. Mmē mbeltéd mé nchun rísyāal nímáá atóm awóó-ε mbeltéd mékōōlē rísyāal bōob.

18 Mmén mbeltéd mékōōlē ríhúú ne Dyöb. Abelé syānē detimé ásē ne Krístæ, abagé-ε syānē nsón ákale bad nén bán béhele bébê nsan ne Dyöb.

19 Chōm éche ríhóbéé édíi áyā e kwééd echē Krístæ áwédé á awōg. Dyöb ábelé bad bépédé á nchemten ne mó. Dyöb déētóó'áa mbéb míme bad bébélé, abagé-ε syānē nsón ákale bad nén bán béhele bébê nsan ne Dyöb.

20 Aláa áde Dyöb álāngéé sé mekan áláa bad sēdíi bad ábe béhóbpe Krístæ. Sésíme nyé etúu áte á dín á Krístæ nén nyépe á nchemten ne Dyöb.

21 Dyöb dēmpwēd Yesue átag áyā e mbéb rísyāal míme syānē débélé. Yesue enkēmbenlé mbéb ké nhóg, bon kénē ankwentén atag áwēd nló. Dyöb álāgséné syānē mbéb ahóbe-ε á déēbēlēē mbéb ámpē melemlen ngáne mómpē ébeleé mbéb.

6

1 Né-óó, sé ábe sébele' nsón ní Dyöb ne Dyöb, sêcháa nyé nén bán nsimé ní Dyöb míme nyékudéé méēbāg ngên.

2 Dyöb áhóbé ngáne éténlédé nén aá,
 “Ade pónde épédé echē etāngéné, menwóg chōm éche nyéhóbé.

Ade epun é e'soóson-ε épédé, menwóngén nyé.”
 Nyénōne' pónde nén bōob echē etāngéné, eche nyétāngéné nsimé ní Dyöb akud. Nyénōne', epun épédé éche nyéhele nyékud e'soóson.

3 Séekáá'ε modmod nzii, ábel bon awusé déēnyīnnād áyā e nsón míme sébeleé.

⁴ Boη pen, nêngáne bembøledε bé Dyøb, sêlũmte' yǎl nyaa ésyāāl ábε bad ábe bébele' mekan míme métǎngéné. Sêwánlε e'kaη bé nlém é' ngíne tǎngene metake míme sékudεé, tǎngene alongé áde álenlad sé áte, ne ndutul éche étáne sé.

⁵ Sêkude mbéte, béhág sé á mbwøg, ndun e mod empεén epuutéd béchodé sé yǎl áte, sébele ntũ rí ngíne, sénangé' e'pin, sédyεé-'ε nzaa.

⁶ Sêlũmte' ámpε bán sêdii bembøledε bé Dyøb abel áde sébeleé mekan mé bwám ne e'sáj bé nlém, abε áde Dyøb ábágé sé nsøηten ábii alongé áde sétǎngéné awóη, awεsen áde séwεsanné, ne awóon áde séwóηné bad bémpēe nlém mí bwám. Edǎádǎη éche Esáá chǔó élyágte sé, sêdǎó-'ε moosyāāl ne nlém nhóg.

⁷ Nkalaη míme sékalεé rídii nkalaη mí mbále, ngíne e Dyøb chǔ-'aá sébenladté ákal mó. Abel áde sébeleé mekan míme métǎngéné ábélé bad béewóó'ε dyam dé mbéb ké ahóg ábán sé á yǎl.

⁸ Séēbē sébenlé Dyøb ké béken sé, ké'ε béekene' sé. Ké bad béhōbē sé mekan mé mbéb áyāl ké'ε mekan mé bwám. Bad béhóbe bán sêlũmte' bán sêde ndín é bad éche séesaá, boη sêdii bad ábe séhóbe bán sêde.

⁹ Bad bébii sé bwám boη bémpēe bényíne' sé bán sêdii bad ábe béesε dyam dé abelen. Bad béwēmtan bán séebaá á alongé boη kénε sêdii sêde á alongé. Sêkude metake á mekáá mé bad boη kénε, béewúú'ε sé.

¹⁰ Sêde á ndutul tē, boη kénε, séwóge menyíngε pǔndé ésyāāl. Kénεé édií bán séebudεé chǔm awóη, boη kénε nsón míme sébeleé mbélé bad híin bédúbpé Dyøb. Né-ǔó nē ábélé bébúde bwēm awóη bǔǔb. Kénεé séewóó'ε chǔmchǔm, nhon rí Dyøb rídii mímed.

¹¹ A-bad bé dyad á Kōrinto, sêtēnlé nyé chǔm ésyāāl ésebán sêkoηnad nyé dyamdyam. Sêlũmte-'ε ngáne nlém rídii sé áte áyāl echēn.

¹² Sêdǎó nyé, séebaá-'aá alúmed bán sêdǎó nyé. Nyé pen nyélũmte sé nén nyéēdǎó'ε sé.

¹³ Nhóbe áwēn bǔǔb néε ábēm bán. Nyémpē nyédǎη sé ngáne sémpē sêdǎó nyé.

Nyéēbēlē' mekan míme bad ábe béedúbpe Krístǎá bébeleé

¹⁴ Nyéebág nlatén ne bad ábe béedúbpe Krístǎá. Nhóbe nén áyāle bad ábe bétǎngéné á'sǔ é' Dyøb, béewóó'ε dyam abelen mekan míme e'bébtéd é' bad bébeleé. E'nyínen bé e'kide béewóó'ε dyam abelen ehíntén.

¹⁵ Krístǎá eewóó'ε dyam abel ne Satanε. Mod awē adúbpe Krístǎá eewóó'ε dyam dé abelen mod awē eedúbpe.

16 Ndáb-e-Dyõb eewóó' é dyam dé abelēn ndáb echē bad bébēnléé myõb mémpēe. Nhóbe nēn áyāle dedii ndáb e Dyõb, Dyõb áde áde á alongé. Edé nēn ngáne étēnlédé bán Dyõb áhóbé aá,

“Mébē ne ábēm bad, rdyēē-'ε áwāb.

Bébelé με nēngáne ádab Dyõb, με-'ε métēd bó nēngáne ábēm bad.”

17 Sāngwēé alānge ábē bad aá,

“Né-ᵛᵛ, nyétēde, nyéebág-ke ne bad ábe béedúbpe με.

Nyéewóó' dyam abel ne e'bébtéd é mekan míme bébēléé.

Mékõb-pe nyé nēe ábēm bán.

18 Mébē nyé sáá,

nyé-'ε nyéēbē ábēm bán.

Me Dyõb á Ngum με-εé nhóbe'.”

7

1 A-baányan bé edānge, ngáne Dyõb áhóbé aá módii awesyánē Sáá, syánē-'ε debé ábe bán, déte de mekan míme méwógte syánē mbinde á ekob é yāl ne á edāádā. Syánē débē Dyõb edúbé, déwõn-'ε alongé áde ásáá, nē débēl débagé Dyõb edúbé ngáne éhēdnadté.

Paale adé menyiṅge

2 Nhe de meé nyédāṅ sé ne nlém rísyāāl. Séēpānnēē modmod, séēbēltēē modmod mbéb, séēdōgēē-'ε modmod.

3 Meehóbéé nēn áhób nyé. Mensébé nyé atele nēn meé, sēdāá nyé bwāmbwam, ké á kwééd ké'ε á alongé, dēbē debé mod nhóg.

4 Nkumne nyé ekáá á tâl. Mbééné nyé kúmbē. Nyēwédé με nlém á abum bwāmbwam nyaa echē rítómténé menyiṅge abé kénēe sékudéé metake bwāmbwam.

5 Ade sépédé á mbwóg e Masēdonia, sēnkēnkóméé áte. Sékudé'áá metake nyaa ne nyaa. Bad bēpentánnáá ne sé mbwóg-ke níbé sé áte áyāle sékāmánnáá nyé.

6 Boṅ Dyõb áde áwéde bad ábe béewóó e'lyág bé nlém, nlém á abum, dénwēd syánē nlém á abum alóm áde ánlõmmē Tituse áwesyanē.

7 Saá-kaá échē epe chēmpēn ēmbel séwóg menyiṅge, boṅ awéd áde nyénwēdtē mó nlém á abum dénwōgēd sé menyiṅge. Anláá sé ngáne nyédáá με anyín bwāmbwam, aláá-'ε sé ngáne nyénwōgkē pél áyāle ndutul eche ebédé nyé á nlém-tē ngáne nyénkēnwógédte με menyiṅge. Anláá-'ε με ngáne nyéwóó nlém áte ábé με ámbid. Ade Tituse alāngé sé nímén mekan, membé menyiṅge bwāmbwam.

8 Kénēe édii bán ene kálag echē mēntelēé nyé enwógéd nyé ndutul, meesaá ngāl nēn με ntēnlé nyé chó. Kénēe édii nēn bán

membé ngəl atel áde mēntenlé chό, nnyíné nén meé echem kálag echě ríténlé nyé ewiídé nyé nê á esón é póndé.

⁹ Boη bəəb ndé menyinje, saké áyāle ménwōgēdtē nyé ndutul, boη áyāle ndutul eche nyénwōgkē ebélé nyéhǎŋléné áden abé dé mbéb nyēbele' ngáne Dyōb áhedeé. Nyénwóg ndutul ngáne Dyōb áhédé'áá aá nyéwōg. Né-óó, ndutul ké ehéé echě sēmbenlé boη nyéwōg, enkēmbébénne nyé.

¹⁰ Nzé ndutul edé mod á nlém-tē ngáne Dyōb áhedeé, ane mod abelé ahəŋlén áde abé dé mbéb abelé' ngáne Dyōb áhedeé. Nén ábele' ane mod ákūd e'soóson, nê déewiídéé modmod ámpē. Boη bad ábe bédúbpé Dyōb, ndutul echě edé bó á nlém-tē áyāle bédíi baányon ebéle' béwāg á edəádəŋ.

¹¹ Boη ndutul embé nyé á nlém-tē ngáne Dyōb áhedeé aá ébê. Né-óó, nyénəne' chóm éche nê ápíínédé nyé. Nyéhédé'áá bán mbíi nén meé nyéwane áte álúmed bad nén bán nyéēbēlēē awusé ké ahóg bəəb. Melingá mémbe nyé áte nén bán ábē bad bēbélé awusé á etūn é póndé nyédé ahób bán nyélāŋge bó bán bésóg mbéb abel. Nyénwóg mbwóg nén bán Dyōb dékōgsən nyé nzé nyédé nyēbele échén ndín é mekan. Nyéndəŋ me anyín bwāmbwam, nyénwón nlém ábē me ámbíd, nyékōgsān-ne bad ábe bēbele mbéb. Abel áde nyébélé rímén mésyāēl, álúmté sé nén bán nyéēbēlēē mekan mé mbéb.

¹² Né-óó, kénéé rítélé ene kálag, menkēntenlé chό áyāle mod awé abelé epandé ké'ε mod awé bépánne boη ntelé chό ábel boη nyébíi á'sō é' Dyōb nén bán nyékoó sé adəŋ.

¹³ Nê dōó ákáá boη nyéwēdē sé nlém á abum.

Saá-kaá e'wéd bé nlém á abum bēnpen, boη sēmbé menyinje bwāmbwam anyín áde sennyínnē Tituse adé menyinje áde ápédé. Anlāá sé ngáne nyébélé boη asóg atag áte.

¹⁴ Membé kúmbe álāá Tituse ngáne nyédíi bad bé bwām, nyénkēnwógéd-taá me e'són áyāle nyénlúmed nén bán mekan míme ménlāā'é mó médé mbále, ngáne mekan mésyāēl míme sénlāā'é nyé médíi mbále.

¹⁵ Nê ábélé míme nlém rítimé' áwēn tómaa ké ngen e'só, akamtən áde ákamtanné ngáne nyé moosyāēl nyénwōŋgē nlém ábel mekan míme ánlāā'é nyé aá nyébel. Nlém rítimé mó áwēn ámpē nzé akāmténé ngáne nyénkobpé mó ne edúbé, nyéwōŋgēn-ne mó ne nlém nhóg.

¹⁶ Ndé menyinje áyāle nsumé nlém rísyāēl áwēn.

8

*Bad bé Krísto bétəŋgéné
bad ábe bétógnéné awōŋgen*

1 Βοῶb-πῶῶ a-baányan, sêhede bán nyébii nén bán Dyöb ábágé nímē nsimé wéε bad bé Dyöb ábe bédé á mwembé míme rídé á mbwóg e Masēdonia ábel boŋ bésále ekáá áte.

2 Békúdé metake mé ngíne míme mékæge bó áte bwâmbwam. Kénée édíí bán bédé atóg bwâmbwam, bésánlé ekáá áte bwâmbwam, bédé-'ε menyinje.

3 Ndé mbóŋ nén meé, bēmbě chōm éche bēnwōngē, bēntōmtēn-ne abε tómaa chōm éche bēmbēε bēbage'. Bébágé'áá-'ε ngáne nlém nímāb ménlāā' é bó.

4 Bēnchāŋ syánē bwâmbwam ábē menyinje áwōŋgen bad bé Dyöb bé Jerusalem ngáne bómpē bēbelé.

5 Bēmběl tómaa ngáne sénwēmtēnnē. Bēnsēbē ádāb alongé abε á mekáá míme Sāŋgwéé. Ambíd enē bēmbě ádāb alongé áwēd mekáá ngáne Dyöb áhedéé áá bēbel.

6 Né-ῶῶ, sēcháa' Tituse awē ambootéd nímén nsón ne nyé nén bán ádíí áwōŋgan nyé, nímén nsón míme nyésánlé ekáá áte, nyébāgē-'ε bad kéchéé éche bétógnéné ne nlém nhóg, nyépid mó á asóg.

7 Βοῶb-πῶῶ, nyébele bwām á menzii mésyāāl. Adúbe áwúú nyé áte. Nyékale' nkalanj ní bwām, nyébíí mekan mé Dyöb, nyéwóó nlém áwōŋgen bad nyédāá-'ε sé bwâmbwam. Né-ῶῶ, sêhede bán nyébele bwām, káōŋne ásale ekáá áte, nyébage-'ε bad kéchéé éche bétógnéné.

8 Meékamlánne nyé ábel nén. Boŋ ngáne rínyiné bad ábe bédúbpé bēwōŋgan bad bēmpēe, nhede meé nyémpē nyélúmed ngáne nyédáá bad bēmpēe.

9 Nyébíí ngáne eched Sāŋ, Yesu Krístāá áwōŋganné nyé ásale ekáá áte. Kéchéé éche Dyöb áwóó mó awóó. Boŋ kénē á etútú échēn antedé nímē nhōn rísyāāl ádyōb ápē á nkōŋsé abé née ntógetōke ní mod. Amběl nē ábel boŋ nyékud nnam míme Dyöb ábageé bad.

10 Mbage nyé elébé nén meé, mwě míme rítomé nyēmbé bad bé e'só áwōŋ nlém áwōŋgen bad, nyēmbé-'ε bad bé e'só ábooted bad áwōŋgen.

11 Βοῶb-πῶῶ, nyétāŋgéné nsón míme nyébóótédé amad. Nē déběl bad bēbíí nén bán nyédé mboŋsén ábe ngáne nyéwóó ápid-te nē á asóg melemlem ngáne nyēmbōŋsēnné ábooted nē.

12 Nzé ewóó nímē nlém ábe mod chōm ngáne éwóó chó, ébelé ékōbnéd ne Dyöb. Dyöb déhedéé áá mod ábe tómaa chōm éche áwóó.

13 Mēhóbéé meé nwōŋgen míme nyébageé bad ríwōŋgen bó boŋ nyé bēn nyébē á metake-tē, boŋ nhede meé nyé moosyāāl melemlem, nyéwōŋ chōm éche ékwógnédé nyé mod-téé.

14 Βοῶb-πῶῶ abud áde nyébúdé bwēm awōŋ, nyéwōŋgan bad ábe bédíí bēhede', ábel boŋ á pōndé eche nyémpē

nyétōgnēnnē bómpē bēwōngēn nyé. Nê débēl mod téé āwōŋ.

¹⁵ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Mod awē ambud awōŋ, enkēnwōŋgé tómaa ngáne ántōgnēnnē, awe mós-’ε enkēmbud awōŋ, andíi anwōŋ ngáne ántōgnēnnē.”

Bélómé Tituse bó á Kōrinto

¹⁶ Nságnan Dyōb abε áde ábágé Tituse ámpē nlém áwōŋgen nyé melemlen ngáne ábágé με.

¹⁷ Tituse eépāgkē áwēn áyāle sélāngē mó bán apε, boŋ apag káŋŋ ne áyāle awóó nímē nlém apε, apag áyāle mwēn adáá apε.

¹⁸ Sélómne mó mwānned a Krīsto ampée. Anén mwānned a Krīsto, abyééné áfintē e mwembé nsyāal akal áde ákaléé nkalaní mī bwām.

¹⁹ Saké alóm áde sélóméé mó dēmpen, mwembé mēmpwēd mó áhoon sé ngáne sébēléé nsón áwōŋgen bad ábel boŋ edúbé éche Sánŋwéé ényínned ne álúmed nén bán séwóó nímē nlém áwōŋgen bó.

²⁰ Séēhēdēē bán modmod áhōb dyam dé mbéb tâŋgene nímén nsón mé asále dé ekáá áte nímē sébēléé.

²¹ Séwóó nlém ábel dyam áde átāŋgéné saké á’sō ábe Sánŋwéé dēmpen boŋ káŋŋne á’sō é’ baányoŋ.

²² Sélómé’ mwānned a Krīsto áwēn nchoo ne Tituse bó. Alúmté sé á menzii híin aá mówōō nlém áte áwōŋgen nyé. Bōōb-πε áde ályágé nlém áwēn, anābpé nlém awōŋ áwōŋgen nyé.

²³ Tituse mó ne mó ayōgkē με ahoon ábel nsón áwōŋgen nyé. Abíníi bānned bé Krīsto ábe békag ne Tituse bédíi bad ábe mwembé mélómé á đin ádāb, kēhéé-’ε wée békíí mam nímē bēbēléé mépiinad Krīstəə edúbé.

²⁴ Né-δó, nyélúmed ábén bad nén bán nyēdāó bó. Abel áde nyébenlé nē, mwembé nímē rílóme bó mēsōŋtēn nén bán nén dōó ákáo boŋ sékumné nyé ekáá á tál.

9

Békag bad bé Krīsto bé Jerusalem mōné asaŋned

¹ Bōōb-ρóó, éesaá etógnén με átele nyé tâŋgene nsón nímē séwōŋganné bad bé Dyōb.

² Mbíi nlém nímē nyéwóó áte áwōŋgen bó, mbééné-’ε nyé kúmbe awōŋ áde nyéwóó nlém áwōŋgen bad ábe bédé á mbwōg e Masēdonia. Menláá bó nén meé, “Nyé ábe nyédé á mbwōg e Akaya, nyēmbé mboŋsén se mpú-mwē ábe bó mōné.” Nlém nímē nyéwóó áwōŋgen bad rítédé bó bad híin nlém á abum ábel melemlen.

³ Bōōb-ρóó, nlóme’ ábén bānned bé Krīsto áwēn, ábel boŋ ahób áde séhóbéé bán sékumne nyé ekáá á tál déēbāg bán

sêkale metóm. Boŋ ébê bán ngáne rílánǵé bó mée nyéēbē mboŋsén ábe bó mōné, nyéēbē-’ε nê dēn.

⁴ Né-ǵó, nzé mpedé áde bad bé Masedonia bépédé ne me boŋ ntáné nyé áde nyéēboŋsenéé, séēkwāg bwāmbwam, nyé-’ε ámpē nyékwág.

⁵ Né-ǵó, nê dǵó ákǵá boŋ rídōl áte nén mée édé etógnén álóm ábed bānned bé Krīsto á’sō, ábel nyémad nwōŋgen míme ríchábé ámín míme nyéhóbé bán nyéēbe bó, aboŋsen. Nzé nyébelé nê, né nwōŋgen rísyāāl mébē mboŋsén nzé mpedé. Nén délūméd nén bán nyébage ne nlém nhóg saké áyāle sényágté nyé.

⁶ Nyébii nén bán mod awē eebude awén, éebudté ahúd, awe mó-’ε abudé awén ábūd-te ahúd.

⁷ Nyé mod té ábe mōné ngáne míme nlém rílánǵé mó. Mod éēbāgē sé nlém ríkǵglád mó á abum ké’ε ébē byánán bényágté mod. Dyōb ádáá mod awē abage ne e’sāŋ bé nlém.

⁸ Dyōb débē nyé kéchéé éche nyétógnéné ábel boŋ nyéwōŋ chōm ésyāāl éche ékwógnédé nyé ásále ekaá áte ábe bad bémpēe. Nén débēl nyéēbude’ bad mekan mé bwām ábele.

⁹ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán,
“Asánlé ekaá áte ábe betóótōkē bé bad nwōŋgen,
bad béechaténne ábē e’boŋ bé nlém.”

¹⁰ Dyōb dǵó ábage bad bwēm ábe béwénéé, ábagé-’ε bad chōm éche bédyákē. Ábe nyé bwēm ésyāāl ábe nyétógnéné áwén, ábēl é’kwōg é’chyáá mbote eche ebuú áte bwāmbwam. Ábel nén áyāl e e’boŋ bé nlém ábe nyéwóó.

¹¹ Dyōb débēl nyébé nhōn áyāl e chōm ésyāāl, ábel boŋ nyésále ekaá áte. Nén débēl bad híin bésāgnēn Dyōb áyāle nwōŋgen míme nyébageé bó míme ríhúú ne sé.

¹² Ábel áde nyébeleé nén, déesaá áwōŋgen bad bé Dyōb dēmpen, boŋ áde kǵŋne álúmed bán bad híin bésāgnan Dyōb bwāmbwam.

¹³ Mekan míme mímén nsón míme nyébeleé nén mébīdēdtē áwed, mébēl bad híin bēbagé Dyōb edúbé áyāle nyébele ngáne nkalaní mí bwām míme Krīstəá ríhóbéé, nyélūmtē-’ε ábēn e’boŋ bé nlém wéé bad bé Dyōb ábe bédé á Jerusalem, nyélūmtē-’ε wéé bad bé Dyōb bémpēe.

¹⁴ Béwóó nlém ányín nyé, békānnād-te nyé áyāle nsimé rí Dyōb rídé ne nyé. Mmē nsimé ríchábé ámín bwāmbwam.

¹⁵ Nsāgnen mbē ne Dyōb áyāle abagé syánē nsimé míme rílélé ahəgten.

10

*Paale aláŋǵé bad bé Kōrinto
áá mímē nsón rítāŋéné*

1 Me Paale, me awě mpwiitédé nsudte-’ε yǎl nêngáne Krīstəə, ncháa nyé. Baahóg béhóbe’ nén bán nzé ndé ne nyé mbelé ríwógé mbwóg. Bán boŋ nzé meésě ne nyé, mbelé rítenlé nyé kálag éche éwúú áte.

2 Ncháa nyé nén meé nyéebēlē’ ngáne ábē bad bébeleé ábel boŋ nzé mpedé áwēn, ríhóben nyé ésebán mbáa’ dyamdyam. Bad ábe méhóbēnnē bédii bad ábe béhóbe bán sēbele nsón ngáne bad bé nkōŋsé bébeleé.

3 Kénée édii bán sēdé á nkōŋsé-te, séewānēē nzum ngáne bad bé nkōŋsé bēwanéé.

4 Bwēm ábe séwannéé nzum béesaá melemlen ngáne ábe bad bé nkōŋsé bēwannéé. Boŋ bwēm é’ nzum é’ ngine é’ Dyōb bōó sébenladté ábébed mebwóg mé ngine ríme ábēd bad bé ekoyí. Abén bwēm é’ nzum bōó sébenladté ásuded mpentēn ké ríhéé ríme bad bēpēnené ríme méesě mbále.

5 Sébenlad bó ámpē ámad mehób mé kúmbe ríme béhóbeé ríme mébele’ boŋ bad béēbyē’ Dyōb. Sébele’ bad béhəŋlan rímab mewēmtēn ábel rímab mewēmtēn mésyāal mébē nyaa éche Krīstəə áhedeé aá mébē.

6 A pónde echē nyébenlé ngáne Krīstəə áhedeé ne nlém rísyāal, dōó séboŋsēnné ákógsen kénzée awě alúmté aá móobenlé ngáne Krīstəə áhedeé.

7 Nyénəne’ chōm éche édé nyé á’sō-te. Mod ké ahée awě asumé nlém ne Krīstəə ábii aá ngáne módíí, nê dōó sémpē sēdii ne Krīstəə.

8 Ké menkūm ké ekáá á tâl áyāle ngine eche Sāngwéeé ábágé me tómaa ngáne ríkuméé bōob, méewógké e’són. Abagé me ene ngine áwéd nyé áte saké ásuded nyé adúbe.

9 Meéhēdēē meé ényíned nén bán kálag éche rítenléé nyé édii áwóged nyé mbwóg.

10 Nhóbe nén áyāle bad béhóbe bán kálag éche rítenléé nyé éwúú áte, éwóó-’ε, e’yale bé mbéb áte. Béhóbe-’ε ámpē bán boŋ nzé mmēn ndé, meewóó’ε ngine, kéchéé éche ríhóbeé-’ε éewóó’ε ngine ké póg.

11 Bad ábe béhóbe nê bēbii nén bán kéchéé éche rítelé á kálag, nzé meésě ne nyé, mēbel chó nzé ndé ne nyé.

12 Séehēlēē-se sēhób mbēd bán sēhəgtan yǎl, ké’ε sé bán sēdé nyaa póg ne bad ábe béhóbe’ mekan mé bwām áyāl echáb. Boŋ ngáne bēn ne bēn béhəgtanné yǎl, béhóbē-’ε bán bēn ne bēn bétómné, bédé eyókél.

13 Boŋ sé pēn séekūmēē ekáá á tâl tómaa ngáne sétəngéné akum. Hōm áde Dyōb álómé sé aá sébel nsón dōó sébéenené kúmbe. Nsón ríme sébeleé átíntē echēn mómpē rídé nsón ríme sébéenené kúmbe.

14 Séekūmēē ekáá á tâl ábel nsón hōm áde Dyōb dénkēnlómmé sé nsón ábel. Sé-’aá sēbédé bad bé’sō ábíd

nchabnede áhye dé akale nyé nkalanj ní bwám míme Krístæ.

¹⁵ Séékūmēē ekáá á tâl tómaa ngáne sétāngéné akum, nédē séékūmēē ekáá á tâl áyāl e nsón míme bad bémpēe bēbélé. Boŋ pen sēsumé nlém nēn bán ngáne áden adúbe ákwogéé, nē dōo nsón míme sébeléé mékwogéé bwāmbwam mebwóg míme sébeléé nsón.

¹⁶ Nēn débĕl séēkäg mebwóg mémpēe míme méchábndé, sékale' Nkalanj ní bwám, ésebán sēkume' ekáá á tâl áyāle nsón míme bad bémpēe bēbélé mebwóg mémpēe.

¹⁷ Eténlédé á kálag e Dyōb nēn bán, “Kéznéé awē akume' ekáá á tâl, atāngéné akum ekáá á tâl, áyāle chōm éche Sāngwéé ábēnlé mó.”

¹⁸ Saké ahób áde mod ahóbéé yāl mekan mé bwám á yāl dōo álúmte' bán akōbnédé nēe mbapēe a nlomag, boŋ mod a mbále awē Dyōb ahóbéé mekan mé bwám á yāl mó adé mod awē akōbnédé.

11

Paale ne bembapēe bé nlomag bé metóm

¹ Ncháa nyé nēn méé nyémwe rílaa nyé mwă a akan ké nnyínnéd ké eyókél. Nyébān metúu.

² Nsíide' nyé nyaa echē Dyōb áhele ásíí nyé. Nyédíi nēngáne ngān e mmwaád echē eébíí mwēnchóm. Ane mmwaád mós ríhóbé méé mod nhóg āwōŋ, ane mod adíi-'e Yesu Krístæ.

³ Boŋ ké nē, ndé mebwóg nēn méé ngáne Satane āmpongé Ife nló áte ne míme mwane, melelem nē dōo bépongé nyémpēe nló áte nyaa echē nyéesummé mímen nlém rísyāāl ámpē wēe Yesu Krístæ nyéebeléé-'e mó ne nlém rísyāāl.

⁴ Nhóbe nēn áyāle nzé mod apedé boŋ akānlé nyé nkalanj míme méesē nkalanj míme Yesu e míme sēnkaleé nyé, nyēbelé nyésēbēn mó tâl. Ké' e nzé akānlé nyé tāngene edāádāŋ éche éesē edāádāŋ éche sēnkaleé nyé, nyēbelé nyékob. Ké-' e nzé mod akānlé nyé nkalanj ní bwám míme méesē nkalanj ní bwám míme sékánlé nyé, nyēbelé nyékōbēn mó mekáá mébe.

⁵ Meedúbpēé méé ábēn bad ábe béchágé yāl bán bédé bembapēe bé nlomag bēmbáá bétómé me áyāl e nsón míme bébeléé, nzé nhāgténé syāābōo.

⁶ Nhele se meebyéé' dyam ahób átíntē e bad ngáne béhóbéé, boŋ nwóo nsōŋten tāngene dyam áde ríhóbéé. Sēkélūméd nyé mímén mekan áte híin míme sébeléé.

⁷ Ade ríkánlé'áá nyé nkalanj ní bwám míme ríhúú ne Dyōb, menkēnhóbpe méé nyésábe me. Mensudéd echem yāl ábel boŋ nyéwōŋ edúbé. Ade mēmbēnlé nēn, dyam dé mbéb dōo mēmbēnlé-ye?

⁸ Mbēnlé'áá nyé, mwembé mémpēe mēsābpē me, né-ōó, ébédéé byánán ndoge' míme mwembé āwōŋgen nyé.

9 Ade mémbēē-ε ne nyé donje á pónde meewóo'áá chōmchōm boη meétagte'áá nyé, áyāle kéchéé éche méntōgnēnnē ábēm baányanη bé Krīsto ábe bémbid á Masēdonia bēbágé'áá με. Ngáne ménkēntagédte nyé ngen e'sō, méetagéd-taá nyé pónde ké póg.

10 Ngáne níkaléé mbále née mod a Krīsto, modmod á mbwóg e Akaya eéhēlēē-se ábēl se nsóg ekáá akum á tâl akob áde méekobéé nsábe áwēn.

11 Nyéwémténé bán ahób áde ríhóbé méé méetagédte nyé ákob chōm áwēn ádíi áyāle méedā'é nyé-yε? Dyōb ábíi áá ndáá nyé.

12 Adén akan áde mbeléé bōob, mēbē mbeléé dō, ábel boη méēbāgē bembapεε bé nlomag bé metóm etál áwōη nζom ákum ekáá á tâl áhób nén bán bébele nsón melemlem ngáne sémpē sébeléé.

13 Echē ndín é bad éche ékume' ekáá á tâl, bédii bembapεε bé nlomag bé metóm. Bédoge bad áyāl e nsón níme bébeléé, alúmed áde bélúmtéé yāl byánán bédii bembapεε bé nlomag ábe Krīstā.

14 Nén déékōmtēē με yāl áte, áyāle nén ké Satane mómpē alúmté yāl byánán ádíi ángel e Dyōb echē esáá.

15 Né-ζó, éesaá με menyáké nzé bembaledε ábe Satane bómpē bélúmté yāl byánán bédii bembaledε ábe béyágte' bad ábel mekan níme métāηgéné ngáne Dyōb áhedéé. Kááηne á asóg, nkōgsen níme békudté métāηgēn nímbāb mbeltéd.

*Metake níme Paale ákudé
née Mbapεε a nlomag*

16 Nhóbe ámpē nén méé, modmod eewémtán aá ndé eyókél. Boη nzé nyéwémténé bán ndé eyókél, nyéwōg-kōó chōm éche rílanηgéé nyé ábel boη mémpē níkum ekáá á tâl mwāmpin.

17 Kéchéé éche ríhóbéé bōob éesaá chōm éche Sāηgwéé áhóbé aá ríhōb. Nzé nkume' ekáá á tâl áhób kéchéé bōob, né nhóbe nēηgáne eyókél é mod.

18 Ngáne édii bán bad hiin békume ekáá á tâl née bad bé nkōηsé, mémpē mēbēl melemlem.

19 Nyébēn nyéhóbéé bán debyéé dēn-εé nyékudé, nē ábélé nyékobe ne menyīηge kéchéé éche e'yókél é' bad éhóbéé.

20 Ké mod átímté' nyé nēηgáne ntāη, ké ádyāg nyé bwēm áyāl, ké'ε ádogé nyé, ké'ε áchāgtē yāl ámīn, ké'ε ábom nyé abén á'sō, nyékobe mó.

21 Akwágké ákóbe με nén, sēnkēnwōηgé ene ndín e nlém ábel nyé échē ndín é mekan á yāl.

Nhóbe bōob nēηgáne eyókél é mod. Mēbē kúmbe, níkumé-ε ekáá á tâl áyāl e mekan níme mbeléé melemlem nēηgáne bembapεε bé nlomag bé metóm bébeléé.

²² Béláŋgé nyé bán bédíi bad bé Hibru bèn, mémpē ndii mod a Hibru. Béhóbe bán bédíi bad bé Israel, mod a Israel móo mémpē rídii. Béhóbe bán bédíi bad bé mbyaa míme Abrahamε, mod a mbyaa míme Abrahamε móo mémpē rídii.

²³ Béhóbe bán bédíi bembæledε ábe Yesu Krīstæ, mémpē nlānge nyé mεé mbelé nsón tómaa bó. Nhóbe' bɔɔb nēngáne mod awě nló méēsáa'é áte. Mbélé ntũ ní ngíne tómaa bó, nkénkě á mbwəg ngen ne ngen tómaa bó, nkénkũd mbéte é ngíne tómaa bó, nkémbē-ε á nsəl ní soŋ ngen ne ngen tómaa bó.

²⁴ Bad bé Israel békébɔm mε e'taŋgú móom meláán ne abog, ngen étáan.

²⁵ Bad bé Roma békébɔmén mε ntón ngen eláán. Ngen póg bad bémpēe békébɔmén mε meláá kásŋ bépōn mε awúu. Stíma ékékunnéd sé á edíb é nkwě-te ngen eláán. Póndé póg nhóó'áá á edíb é nkwě, nén dēmbenléd áyāl e epun ehóg ésyāāl, nkuu ne müte. ²⁶ Nkénkě mekε bwāmbwam. A mekε-tē wē, e'díb é'képōn mε ahóod. Mponé alongé abód á mekáá mé bechíb, á mekáá míme ábēm bad bé Israel ne á mekáá míme bad ábe béesě bad bé Israel. Mponé alongé abód á dyad á mbáá, mípōn alongé abód á ehyaŋge, mípōn alongé abód á edíb é nkwě te, mípōn-ne alongé abód á mekáá mé bad ábe béhóbe bán bédé bad bé Krīsto áde béesaá.

²⁷ Mbélé ntũ ní ngíne, nnāŋgé epin ngen ne ngen. Donge á póndé meewóo'áá chōm éche rídyákgē ké'ε ké chōm éche mímwákgē, meéyogke'aá-ε póndé awón ádyé ndyééd. Donge á póndé ahéb ábágáá mε á yāl bwāmbwam meewóo'áá-ε chōm éche ríhágkē á yāl.

²⁸ Amin e mímén mésyāāl, nwóó mímē nlém áte mbwe-té ânɔn mwembé rísyāāl míme rídé ásē echēm bwām.

²⁹ Nzé mod eewúu áte áyāl e mekan mé Dyōb, mbélé nwóg yāl áte melemlem ngáne mómpē áwogεé. Nzé bébélté mod mbéb, mbélé nwóg ndutul bwāmbwam.

³⁰ Nzé rítāŋgéné ekáá akum á tál, né chōm éche rítāŋgéné ekáá akumεn á tál édií mekan míme mébele' boŋ bad bényín mε nēngáne mod awě eewóo ngíne.

³¹ Dyōb, Sáá awě Sáŋgú Yesuε, abíi aá meékālēē metóm. Mekεnag mébê ne mó á ngíndé ne á ngíndé.

³² Ade mbédé á dyad á Damaskos, nkamlεnε awě ambé ásē e kâŋ Aretasε ambané sánze ânɔn nsəl mé e'ké ní dyad rísyāāl ábel boŋ békób mε.

³³ Bad bēnhē mε á elón-tē, bēbídéd mε á wínde echě ebédé á eséd éche ēnləŋnéd dyad, bésūdéd mε á ndɔɔb, dóo rínyágté boŋ ríkē-ε.

Dyōb álúmté Paale mekan á ndóg-te

¹ Mēbē nkumé ekáá á tâl. Kénée édíi bán nē déēwōṅgānnē. Boṅ mēkē á'sō álāa nyé t̄ngene ndóg éche r̄nyíné ne mekan níme S̄ngwéé álúmté me.

² Mbíi dyaam áde dēmbēnléd ne mod awē adúbpe Kr̄stāa nhóg. Dyōm á mwē ne r̄niin áde átómé ámbid, Dyōb dēnsog mó ákēēn mó ádyōb á ndógke echē etómténé achab ám̄in. Meebii' é ké ankē áwed á ekob é yāl ké' é á edāád̄aṅ, Dyōb dōo ábíi.

³ Mbíi' é chōm éche ébēnlédé ane mod áwed, kénée méebii' é ké á ekob é yāl dōo ábédé ké' é á edāád̄aṅ, Dyōb dōo ábíi.

⁴ Kr̄stāa ansog mó, ákēēn mó á Paradis. Ahed Dyōb dénlāa mó mekan níme éemwagké aá moonyoṅ a ekob é yāl áhōb wēe bad bémpēe.

⁵ Ayāl e ene ndín e mod dōo mékummé ekáá á tâl saké ayāl echēm chēn. Chōm éche mékuménne ekáá á tâl édíi mekan níme mélúmté' bán nwóo yāl e moonyoṅ.

⁶ Boṅ ké mendāṅ ké ekáá akum á tâl, méenyínédté nēe eyókél é mod ayāle mbále chōo mékanlé. Méekuménne échē ndín é mekan ekáá á tâl ábel boṅ nyéēbāgē me edúbé ayāle échē ndín é mekan. Boṅ p̄en ndāo méé nyétéd me ngáne r̄díi ayāl e mekan níme mbelée ne níme r̄'yágtéé nyé.

⁷ Boṅ ábel boṅ meebág kúmbe ayāl e níme mekan mé menyáké níme Dyōb álúmté me, boṅ ábēl-le nwóg, Dyōb dēmbēl aá r̄wōṅ nkole á yāl níme mbélé'áá me r̄wógé e'we bwāmbwam. Mm̄én nkole mbédée nēe mésēze níme Satane álómé átaged me ábel boṅ meebág kúmbe.

⁸ Nkánne wēe S̄ngwéé ngen éláán, r̄chāa mó méé ákobēn me níme n̄ metake.

⁹ Boṅ chōm éche ánlāa' é me ébédée aá, "Nsimé níme mbágé we r̄kwógé we. Nwédé we áte nyaa echē étóméé metake mésyāal áte níme éwóo. Ayāle á pónde echē ngine éēbāgkē mod áte dōo echem ngine éwōṅganné mó áwéd mó áte." Bōb-pōo, mébē menyinṅe akum ekáá á tâl ayāl e mekan níme mélúmté' bán ndii moonyoṅ a ekob, ábel boṅ bad bényín n̄n bán ngine echē Kr̄stāa édé me áte, chō-'aá ewéde me áte.

¹⁰ Né-ōo, á yāl e Kr̄sto, mbelé mbé menyinṅe ké áde méēwúu' é áte, ké áde bad bésyāá' é me, ké áde mekan mélénlédé me áte, ké áde bad bétagtéé me ké' é áde r̄díi á ndutul tē. Nhóbe n̄n ayāle pónde ké ehéé áde méēwóo' é ngine, Kr̄stāa abelé ábē me ngine.

Paale atōṅtan mwembé níme r̄idé á Kōrinto

¹¹ Nhóbe nēe eyókél é mod boṅ nyéē nyékáo boṅ r̄hōbē nē. Nyēmbé nēe nyéhóbeé me mekan mé bwām ayāl. Ké émbē bán meesaá dyaam, boṅ p̄en bad ábe nyéchagēé bán bembapee bé nlomag bémbáá, béētóméé me ayāl e chōmchōm.

¹² Ade mbédé ne nyé, menwēsén álúmed nyé e'chemléd ne ábel menyáké mé ngíne álúmed nén bán ndii mbapεε a nlómag awě Dyōb álómé.

¹³ Etōmεé abele áde mbénlé nyé boŋ meékwentene mεé nyésábe με, nyéláa με nyaa empée echě rítédé bad bé mwembé mímíní mεé bédé με etógnén tómaa nyé. Nzé édé nén bán nē ádé awusé, nyélagsén με.

¹⁴ Bōōb ndé mboŋsén ápe áwēn ngen éche élónténé éláán boŋ pen méetagédte nyé. Méēpāgkē ábel boŋ nyébage με bwēm boŋ nyébēn-εé nyékāá boŋ mpag. Nyētāŋgéné abii nén bán besáá ne benyaá bé bán bōō bétāŋgéné ábab bán atōgen saké bán bétōgné benyaá ne besáá.

¹⁵ Měbē menyinge ábenled kéchéé éche níwóó káŋne yǎl echēm, áwōŋgen nyé. Nzé ndáá nyé bwāmbwam, nédē nyémpē nyéētāŋgenεé με adəŋ bwāmbwam-ε?

¹⁶ Nyébēn nyébíí nén bán menkēntagédte nyé, boŋ mod ampée ahóbé áá membé akwāb, rídoŋné-'ε nyé metóm.

¹⁷ Chán mēndogké nyé? Bad ábe ménlōmmē áwēn menláá bó mée bédog nyé-yε?

¹⁸ Mencháŋ Tituse mεé ápe áwēn, nlómén-ne mó aníní mwānned á Krīsto. Nédē nyéēhōb bán áde Tituse ápédé áwēn, andog nyé-yε? Eesaá mbále nén bán sé Titus sēwóó mewēmtēn mehóg-ε?

¹⁹ Kapóg enén póndé esyāál nyēwēmtan bán sēhede éched yǎl nzəm asuud ahób áde séhóbεé bán sēkänlé nyé mbále. Eesaá nē, kéchéé éche sēlāŋgeé nyé sēlāŋge nyé chó née bad ábe Krīstāá ályáŋteé, Dyōb-pe áwóge' chōm éche séhóbεé. A-baányan bé edəŋge, kéchéé éche sébeleé, sébele chó áwéd nyé áte.

²⁰ Mbáá' nén mεé áde mépeé áwēn mētān née nyébeleé mekan níme méedəə'é, με-'ε ámpē mēbel mekan níme nyéedəŋge. Mbáá' nén mεé áde mépeé, métān ngáne nyébēn ne bēn nyésenléé, nyésídeé nhóg ne aníní, nyéliŋneé nhóg ne aníní, née nyéedəə'é bán mod ampée awōŋ edúbé, née nyésyāŋneé, nyéhóbεé nhóg ne aníní ámbíd, née nyédíí kúmbe, née nyébeleé-'ε mam mé epuutéd.

²¹ Mbáá' nén mεé áde mépeé áwēn ámpē, Dyōb déwōgēd με e'sōn áwēn é'sō. Mēsudén-ne áyāle bad híin átíntē echēn bédíí bébele' mekan mé mbéb níme bébélé'áá bōōb, ésebán béhəŋlan ádab abé dé mbéb ábel ngáne Dyōb áhedeé. Bébele' mekan mé mbinde, békábe mesón, bébele-'ε mekan níme mbinde níme méwóŋte bó e'sōn.

13

Paale abagé elébé é asóg

1 Nén délōntēn ngen élaán áde n̄pagké áwēn. Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Nzé békáadte mod bétán̄géné awóg wéε mbóη éβε ké’ε élaán.”

2 Ade mēmpēé áwēn ngen éche énlōntēn éβε, menláá nyé mēé mēkōgsēn bad ábe bébele’ mbéb át̄ntē echēn. Ndii nlānge-’ε bó bōob, nlānge-’ε bad bēmpēe ábe bōmpē bébele’ mbéb, ké bōob áde méesaá ne nyé. Ade mēpēé ámpē, méewógké modmod ngol.

3 Ene pōndé dōo nyébī’ é bán kéchéé éche r̄hóbēé éhuú ne Kr̄stā. Eesaá nén bán Kr̄stā eewú’ é áte áyāl e chōm ésyāāl eche ábeleé, boη alūmte’ eche ngine át̄ntē echēn.

4 Edé mbále nén bán Kr̄stā nēngáne moonyon, enkēnwóngé ngine áde bēmboméé mó á awog. Boη kéné, adé á alongé bōob, áyāle Dyōb dēmbēnléd eche ngine ábane mó á alongé ámpē. Abé áde sédii mod nhóg ne Kr̄stā, sémpē nēngáne baányon séewú’ é áte. Boη sémpē séēbē á alongé ne Kr̄stā á ngine e Dyōb, sébēlē-’ε nyé chōm ésyāāl éche sétán̄géné nyé abele.

5 Nyé mod téé mwēn átōη yāl asimēn, ábii ké alongé ádēn adé nēngáne alongé á bad ábe bédúbpé. Ndúbpé mēé nyé mod téé abii nén aá Yesu Kr̄stā adé mó áte. Nzé nyé mod téé asimné yāl né nyéēbī nén bán á mbále nyédé ne Kr̄stā.

6 Ndúbpé mēé nyēchemé nén bán nsón míme sébeleé r̄lūmte nén bán sédii bembapēε bé nlomag bé mbále.

7 Sēkāne Dyōb nén bán nyéēbēlē’ awusé ké ahóg. Séekānnéé nē ábel boη bad bényin bán sédii bembapēε bé nlomag ábe bébele mímb nsón bwām. Boη pēn, sēkāne’ nén bán, nyébele mekan nyaa echē etán̄géné kénéé édii bán donge á bad bēhōb bán séelūmteé chōmchōm éche élūmte’ bán sédii bembapēε bé nlomag ábe bébele nsón bwām.

8 Edé nén áyāle séēhēlēε-se sébēl dyamdyam áde átāngan nkalan̄ mí bwām mí mbále. Boη pēn chōm éche sébeleé édii áwōngēn bad ábii ne ábel ngáne nkalan̄ mí bwām r̄hóbēé.

9 Sébelé sébé menyīnge nzé sēnyíné nyébele mekan míme mélūmte nén bán adúbe áwúú nyé áte, ké sépēn sēnyínnéd bán séewú’ é áte áyāle séenyinēé nzom ké póg ákōgsēn nyé. Sēkāne’ nén bán Dyōb áwōngēn nyé mímbēn mbēltéd míbē bwām ne abé dēn.

10 Nén dōo ákáā boη r̄itelé’ mímbēn mekan, kénéé édii bán méesaá ne nyé. Ntenle nyé ábel boη nzé mpedé áwēn mébēnlād ngine eche Sāngwéé ábágé mē ákáne nyé áte. Kunze eche Sāngwéé ábágé mē edii ábel boη r̄wōngēn nyé áwéd nyé áte saké ábel boη míbēnléd chō ásudēd nyé.

¹¹ Asóged enén kálag, a-baányaŋ, nyébê menyinge. Nlânge nyé mée nyéhəŋlen, áden abé ábê bwâm ne abé dèn. Nhede mée nyéwôg échê m elébé. Nyéwôŋ mewêmten mehóg. Nyébê nsan ne nhóg ne aníní. Nzé nyébelé mímén mekan mésyāal, Dyöb áde ábélé boŋ nyédəən, nyébé-'e nsan ne nhóg ne aníní, dénaméd nyé.

¹² Nyéhê nhóg ne aníní tâl á dŋn á Yesu. Bad bé Dyöb bésyāal bəlómme nyé melentən.

¹³ Nkánne' nén mée nsimé míme Sánjú Yesu Krístəə, edəŋge é Dyöb, ne nlatén míme Edəádəŋ éche Esáá épeeneé, bēbê ne nyé.

Kálag echë Paale áténlé Baá Galesia Ndibned ní kálag

Békálé'áá nkalanj ní bwâm tângene Yesue átíntê e bad ábe béesë bad bé Israel, bad bēnkōb-pe mó. Atote démbíd áyāl e nímén nkalanj áde áhóbe ké mod atāngéné mbéndé e Mosee ahíd ábel boj ákonj mod a Krīsto abé. Paale alúmté áte nén aá chōm éche ékəə' boj mod ákud alongé áde Krīstəə ábageé édi adúbe áde áwóó. Boj átíntê e mwembé níme níbédé a dyad á Galesia, dyad á mbwóg e Roma e Esia Mainə, bad bēbédé ábe bétāngánáá ayáge áde Paale, bēhābē nén bán mod atāngéné ahíd mbéndé e Mosee ábel boj ákobned á'sō é' Dyōb.

Kálag echë Paale áténlé mwembé ní Galesia ebédé ábel boj bad ábe bēhídé'áá adúbe áde déetāngene bétim ámbíd bēhíde adúbe á mbále.

Paale aboótédé enén kálag álumed bad áte kunze echë awóó ábē mbapee a nlomag awë Yesu Krīstəə. Alúmté áte nén aá abé áde módíí mbapee a nlomag áhúú ne Dyōb saké ne moonyoj. Alúmté-'e áte nén aá níme nsón menkoj abé abel nsón átíntê e bad bé Israel. Ahóbé-'e ámpē nén aá adúbe dēmpen dōó ákəə' boj bad békobned á'sō é' Dyōb. Asóged enén kálag, Paale alúmté áte nén aá abé á mod a Krīsto ákag ne edānge éche ehúú mó á nlém tē, adúbe áde adúbpe Krīstəə.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-10

Kunze echë Paale áwóó ábē mbapee a nlomag 1.11-2.21

Nkalanj ní bwâm mé nsimé ní Dyōb 3.1-4.31

Kunze e mod a Krīsto ne chōm éche átāngéné abel 5.1-6.10

Nsógtēn 6.11-18

Paale alomé melēten

¹ Me Paale, mbapee a nlomag nhóg, me-éé ntelé enén kálag. Saké baányoj bēpwédé me ábē mbapee a nlomag. Meébenlād-taá kunze e moonyoj. Boj nímem mpwēdtéd níhúú ne Yesu Krīstəə bó Dyōb Titée, awë apuúdté mó.

² Mmēn ne bad bé Krīsto bésyāā́l ábe bédé ne me hén, sélómme' mwembé nísyāā́l níme nídé á Galesia melēten.

³ Nsimé ne nsanj ní Dyōb Titée awēd bó Sāngú Yesu Krīstəə níbê ne nyé.

⁴ Nyébíí bán Yesu Krīstəə abagé eche yāl áwé áyāl e nímed mbéb ábel boj áhúd syánē á mbeltéd mé mbéb níme nídé á nkōnsé-te chii. Abelé nē áyāle nē dōó Dyōb Titée ántfí'é.

⁵ Mekēnag mébê ne Dyōb á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nē.

Nkalanj mí bwám mémpēe méesaá

⁶ Dyōb ápwédé nyé ábē ábē bad ámbíd e nsimé míme Yesu Krístāá ábénlé nyé. Boj édé με e'kōmtεν é' yǎl-áte ányín nén bán nyēwámséné Dyōb atede, nyéhíde ayáge démpēe adé nyéwémtnéné bán adé nkalanj mí bwám.

⁷ Nkalanj mí bwám mémpēe méesaá. Baahóg bédé ábe bēpuutad nyé. Béhede nkalanj mí bwám míme Yesu Krístāá ahəjlen.

⁸ Boj níláa nyé nén μεέ, nzé ké sé, ké'ε ángel ehúú ádyōb boj ekánlé nyé nkalanj mí bwám míme nídé nhəjlen ne míme sēnkaleé nyé, e'dim é'bē ne mó.

⁹ Sēmmād nyé aláa, nlānge-ε nyémpē μεέ, kenzéé awé akánlé nyé nkalanj mí bwám míme nídé nhəjlen ne míme sēnkaleé nyé, boj nyékōb-πε, e'dim é'bē ne ane mod.

¹⁰ Ngáne ríhóbēé nén, nyéewémtán nén bán nhede' μεέ baányonj béchəge' με dīn á bwám. Meéhēdēē nē. Dyōb dōo ríhedeé μεέ áchəge' με dīn á bwám. Nzé émbē nén bán ndii nhede μεέ baányonj béchəge' με dīn á bwám, né meesaá mbəlede awé Krístāá.

Nkalanj míme Paale ríhúú ne Krístāá

¹¹ A-baányonj, nhede' μεέ nyébii nén bán nkalanj mí bwám míme ríkánlé nyé, méehūu'é ne moonyonj.

¹² Moonyonj ké nhóg eelāngeé με nímē nkalanj, modmod eeyágte'áa με. Boj Yesu Krístāá mwēn móo alúmté με nímē mekan áte.

¹³ Nyéwógé ngáne ádēm alongé démbēē ngen e'só adé ríhídé'áá mbeltéd mí bad bé Israel. Nyéwógé nén bán ntagté'áá bad bé Krísto ne nhel rísyāāl. Nhédé'áá μεέ nímād bó moosyāāl.

¹⁴ Nhídé'áá ayáge á bad bé Israel tómaa bēd bésyāāl ábe syāābōo sēbédé kōd. Menwōn-ε kán áte bwāmbwam áhíd elem éche ábēd betaa.

¹⁵ Boj kénēé ébédé nē, Dyōb démmād με apwed né bēēchyáá'é με. Anchélé με ne nímē nsimé, ábele mó.

¹⁶ Anlúmed με awe Mwān ábel boj ríkanle bad ábe béesē bad bé Israel nkalanj mí bwám míme ane Mwān. Ade ábélé nē, menkēntánne modmod μεé áyáged με dyam áde rítəngéné ábel.

¹⁷ Boj ábwōg-ábwōg menkē á mbwóg e Arebia. Ámbíd e pónde, mentim ámbíd á dyad á Damaskōs. Menkēnkaá-'áá ké á Jerusalem áke dényin bad ábe bénsēbē bambapeε bé nlomag abé.

¹⁸ Ámbíd e mwē ríláán dōo nkíí á Jerusalem ányin Petro.* Membé ne mó áwed dyōm dé e'pun ne é'taan.

* **1:18 Petro:** Kálag é'só éwóo Sepase. Adé dīn ádii melelem nēε Petro.

19 Menkênýinné mbapεε a nlomag ampée ké nhóg ésebé Jemσε, Sáηgú Yesuε mwānyan.

20 Mam níme rítenléé nyé médé mbále. Dyöb ábíí aá saké metóm móo ríkaléé.

21 Ade ríhúú á Jerusalem, menkě á mbwóg e Siria ne á mbwóg e Silisia.

22 Ene póndé né bad bé Krísto bé mwembé mé myad mé mbwóg e Judeya béēbīí'é me.

23 Bévógé'áá wógén bán, "mod awě ahágé'áá bad bé Krísto á meséb mwèn atimé bōōb akanle bad aá bad bédúbe Yesu Krístæ, melemlem mé adúbe níme áhédé'áá abóded."

24 Dyam áde Dyöb ábénlé με dēmbēl békéné'áá Dyöb.

2

Bembapεε bé nlomag dbinií

béchémé nsón níme Paale

1 Ambíd e dyóm á mwě ne ríniin, menkě á Jerusalem ámpē. Ene póndé menkě áwed ne Banabase, menwálé-ε Tituse áyāl.

2 Menkě áwed áyāle Dyöb dénhōb aá ríkε. Ade ríbéde áwed, syáābe belyáged bé mwembé sēnkě kun. Mentánléd bó nkalan mí bwām níme mēnkaléé bad ábe béesě bad bé Israel. Membel nē ábāη nēn nsón níme ríbélé, ne níme rídii mbele', méēbōō' ngēn.

3 Bēnkōb dyam áde ménlāā'é bó. Ké Tituse awě ambé mod a alon á Grikia awě abédé ne με, bēnkēnyágédté mó nēn bán bētāηgéné mó ayag.

4 Kēnē, donje á bad bé metóm ábe bēnsāl átíntē e bad bé Krísto byánán bómpē bédé bad bé Krísto bēhédé'áá bán béyag mó. Abé bad bēnsāl átíntē echéd á mesōōm-tē ábel bényín ngáne débεléé mekan ne kunze esyāál áyāle syánē dedé ne Yesuε. Bēhédé'áá bán débē betāη, déhíde' mbéndé e bad bé Israel.

5 Bon sēnkēnháá bó etāl ké mwāmpīn, áyāle sēhedé'áá nēn bán nyébē nyébii ngáne mbále e nkalan mí bwām ékóó abé.

6 Bad-te ámpē ábe bēbéde áhed néε belyáged bé mwembé, bēnkēnwōηgé dyamdyam ábád ámīn e mam níme rí'yágté. Ké né-ε, abé áde bēmbēē belyáged dénkēnwōηgé dyamdyam ábel ne με áyāle moosyāál adii nyaa póg á'sō é' Dyöb.

7 Bon bēntim anyín nēn bán Dyöb ábágé με ekag ákale bad ábe béesě bad bé Israel nkalan mí bwām.

8 Edé nēn bán, Dyöb áde ápwédé Petro ábe mbapεε a nlomag wéε bad bé Israel, dó-'áá ápwédé mémpē ábe mbapεε a nlomag wéε bad ábe béesě bad bé Israel.

9 Ade Jemσε, Petro ne Jōne ábe bad bēmbīí'é néε mekon mé mwembé bényíné bán Dyöb ábágé με nímē nsimé ábe mbapεε a nlomag, bēnhē sé Banabase ekáá-áte, álúmed nēn

bán békóbé sé née bad ábe bóbōo bebele' nsón nhóg. Syāābōo sêntii nén bán, sébê sékanle bad ábe béesě bad bé Israel nkalanj mí bwām, bó-'ε bébê bėkanle bad bé Israel.

¹⁰ Bénlāā sé pen bán, séēchatán betóótōkē bé bad awōηgen. Nê dó-'áá ábédé dyan áde mēndəj'ε abel bwāmbwam.

Paale akánné Petro áte á dyad á Antyoγ

¹¹ Ade Petro ápedé á Antyoγ, menkáné mó áte áfintē e bad áyāle abel'áá dyan áde déeboo.

¹² Ade ápedé áwed pēén, ammentén ndyééd adyé ne bad bé Krīsto ábe béesě bad bé Israel. Boη áde donje á bad bé Israel bébídé wēε Jemse á Jerusalem boη bépe á Antyoγ, Petro ambootéd mekuu adol ámbíd. Eedyáge'áá ndyééd ámpē ne ábē bad ábe béesě bad bé Israel. Ambel nê áyāle abáá'áá epepé é bad ábe béhóbé'áá bán bétəηgené bad ábe béesě bad bé Israel ayag.

¹³ Nê dêmbēl bad bé Israel ábe bémbē bad bé Krīsto bómpē bēmbootéd mekuu adol ámbíd. Kóəηne Banabase mómpē anhíd bó ábel ádé awusé.

¹⁴ Ade rnyíné nén mēé béebeléé mam ngáne nkalanj mí bwām rnhóbéé áá bébel, menlāá Petro á'sō wēε bó moosyāál mēé, "Kénεé édíf mod a Israel, etēdté mbeltéd mí bad bé Israel, ebele mam bōob née bad ábe béesě bad bé Israel. Chán-nō éhēle ényāgtē' bad ábe béesě bad bé Israel áhíd mbeltéd mí bad bé Israel?"

¹⁵ Sōo bēn awē dedé bán bé Israel se á nchyaátén, deesaá née bad ábe béesě bad bé Israel ábe débíí nén bán béēbii'ε mbéndé é Dyōb.

¹⁶ Boη kénê, debíí nén bán Dyōb déekobéé mod née mod awē asáá áyāle áhídeé mbéndé. Adúbe áde mod ádúbpé Yesu Krīstəá dóo ábele' boη Dyōb ákōb mod. Né-ōó ké syánē ámpē dedúbpé Yesu Krīstəá ábel boη Dyōb ákob syánē áyāle adúbe áde dedúbpé Yesue saké áyāle dehíde mbéndé. Dyōb déekobéé modmod áyāle áhídeé mbéndé.

¹⁷ Ahed áde déhēdeé bán désəη á'sō é' Dyōb áyāle adúbe áde dedúbpé Krīstəá, ábele donje á bad bé Israel bényíne' syánē née bebel bé mbéb áyāle deehídeé mbéndé é bad bé Israel ámpē. Nédē élúmte' bán Krīstəá móo abelte' syánē mbéb-ε? Aáy, nê déeheléé-se ábé.

¹⁸ Boη nzé ntimé ámbíd ámpē boη nhíde' mbéndé éche mēmmadté atede, né nkwedé mbéndé.

¹⁹ Nzé béhíde mbéndé chó ne chó, né nwédé. Né mbéndé chēn-naá ewúú me. Boη Yesu Krīstəá anhúd me á mbéndé-te, ábel rnhel Dyōb abele.

²⁰ Awé áde Yesue ánwēē á awoγ ádé nén bán mémpē menwé. Meesaá á alongé ámpē. Krīstəá mó adé me áte. Né-ōó, kéchéé

éche mbelée á nkõjsé-te wén bɔɔb, mbele' chɔ ne adúbe áde rídúbpé Mwän a Dyõb awě adáá me, bon awé-'ε á nló rímêm.

²¹ Meesaá nhóg awě ahele ahób nén aá nsimé rí Dyõb méesaá dyamdyam. Ayāle nén, nzé émbē nén bán Dyõb áhelese ákõb mod áyāle ahídé mbéndé, nédē né Yesue awédé á awɔg ngên.

3

Mbéndé káa adúbe

¹ E'yókél é' bad bé Galesia. Nlem áhéé adyédé nyé nén? Nyéekamtánné ngáne ménlūmēdtē nyé áte nén meé, Yesue awédé á awɔg á nló míme nyé moosyāál-ε?

² Ndáá meé ríseded nyé dyam ahóg. Póndé echē nyékúdé Edáádəŋ éche Esáá, áyāle nyéhídé'áá mbéndé e bad bé Israel dɔɔ nyénkudté chɔ-yε? Ngé áyāle nyéndūbēē nkalan rí bwám míme nyénwɔgkē?

³ Chán nyédíí eyókél nén? Néε nyémáá abooted dé abel ngáne Edáádəŋ é Dyõb éhedéé, mbeltéd rímēn ríhedé atim á asóg hén bɔɔb ngáne mewēmtɛn mé baányon ríhedéé-yε?

⁴ Nyékudé metake áde nyédúbpé Krístə. Nédē rímē metake médé ngên-ε?

⁵ Dyõb dēmbě nyé Edáádəŋ éche Esáá, ábēl-le menyáké áfínté echên. Ayāle nyéhídé'áá mbéndé dɔɔ dēnkəŋ bon ábelé né-yε? Aáy, saké nē dēnkəŋ. Nkalan rí bwám míme nyéndūbēē móɔ mēnkəŋ bon ábel nē.

⁶ Nyénəne mod néε Abrahamε. Eténlédé nén bán, “Andúbé Dyõb. Nē dēmbēl, Dyõb dēnkob mó néε mod awě asáá.”

⁷ Nyésɔŋtɛn-nɔɔ nén bán bad bésyāál ábe bédúbpé Dyõb ngáne Abrahamε ándūbēē bóɔ békóó bán ábe Abrahamε abé.

⁸ Eyale é Dyõb énhōb á'sō e' póndé nén bán Dyõb dékõb bad ábe béesě bad bé Israel néε ábē bad áyāle bédúbpé mó. Nén démbyēēn bootya póndé eche Dyõb dénláá-'é Abrahamε aá, “Méénaméd melon mé nkõjsé mésyāál ámbíd echõŋ.”

⁹ Né-ɔɔ Dyõb dénaméd moosyāál awě adúbpé mó melemlem ngáne ánnamédté Abrahamε.

¹⁰ Nyébii-'ε nén bán e'dim é'dé ne baásyāál ábe bébánné nlem nén bán ahíd á mbéndé dɔɔ débēl bon Dyõb ákob bó. Eténlédé á kálag e Dyõb nén bán, “E'dim ne kenzéé awě eehídé' mbéndé ésyāál éche éténlédé á kálag e Dyõb.”

¹¹ Bɔɔb-pɔɔ élúmte nén bán modmod eékobnádté á'sō é' Dyõb áyāle ahídéé chõm-éε mbéndé éhedéé. Nhóbe nē áyāle éténlédé nén bán, “Bad ábe békóbnédé á'sō é' Dyõb áyāle bédúbpé, békūd alongé áde déemaá'.”

¹² Mbéndé eewóó'ε dyamdyam ábel ne adúbe. Eténlédé á kálag e Dyõb nén bán, “Nzé mod ahídé' mbéndé ákud alongé, atəŋgéné mbéndé ésyāál ahídé.”

13 Boŋ Krīstəə ahúdé syánē á e'dim ábe dékúdé á mbéndé-te. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “E'dim ne kénzée awe bébómmé á awəg.” Né-ɔ́, áde bébómmé Krīstəə á awəg, ampém e'dim áyāle mbéb nímēd.

14 Yesu Krīstəə ampém e'dim ábel nén, bad ábe béesě bad bé Israel békud nnam níme Dyöb dénhöbpē aá, Abrahamε äküđ. Nê ákás adúbe áde dédúbpé mós, ábélé syánē ámpē dékúde Edəádəŋ éche ánhöbpē aá mósöbē syánē.

Mbéndé ne dyam áde Dyöb dénhöbpē aá mósöbēl

15 A-baányan, ndəás meé rítēd nhəgtén ne mekan níme mébenlad epun téé. Nzé bad bébe bétédé nsəl, boŋ bétííde dyam, bépédé-ε á nchemten, modmod éehēlēē-se ahúd dós áse.

16 Dyöb dēmbě Abrahamε ne mwän akag. Kálag e Dyöb eehóbeé nén aá, “bán” byánán bad bébúú áte. Ehóbe nén aá “mwän.” Krīstəə mós-áá adé ane Mwän.

17 Chöm éche ríkoo'é ahób édíi nén Dyöb démwē melě ne Abrahamε Dyöb áhób-pe aá mósłōnēd áde akag. Mbwókēl é mwě éniin ne móom mé mwě meláán, ámbíd e nē, dós Dyöb ábágé Mosεε mbéndé. Echē mbéndé éehelée-se ébós nímē melě, se éhúd dyam áde Dyöb áhóbe áse.

18 Nzé émbē nén bán, Dyöb ábage' nyé kéchéé éche átəŋgéné ábē bán abe áyāle nyéhídeé mbéndé, né nímē nnam níme ábageé nyé méesaá ámpē áyāle dyam áde ánhöbpē aá mósöbelé Abrahamε.

19 Cheé-ə émbē nzəm echē Dyöb ábágné mbéndé? Ambě chí álúmed bad chöm-ée abel dé mbéb ákóó abé. Ene mbéndé entəŋgéné-ne abé káəŋ ne pónde eche mwän a mbyaa níme Abrahamε awě Dyöb dēmbéənné akag ántəŋgēnē ape. Dyöb dēmbě mbéndé wée ángel ábe Mosεε. Mosεε mós abédé mod-a-tíntē a baányon ne Dyöb.

20 Bəəb-pós mod-a-tíntē ahədnad nzé bad bédé mbíd ébe. Boŋ Dyöb dēmbě Abrahamε akag ne mós mwən, áde mod-a-tíntē éesaá.

Nsón níme mbéndé éwóó

21 Nédē nén álúmte bán mbéndé epentan akag á Dyöb-ε? Aáy, éesaá nē mbēd. Nzé émbē nén bán mbéndé embé echē ebage alongé áde déemaá', né desáá á'sō é' Dyöb ahíd áde déhídeé chí.

22 Boŋ kálag e Dyöb ehóbe nén aá, mbéb ríháá nköŋsé rísyāł. Né-ɔ́ nde echē Dyöb dénhöbpē aá mósöbē, abagé chí wée bad ábe bédúbpé Yesu Krīstəə.

23 Á pónde eche Krīstəə éepēdēē, mbéndé enhaŋ syánē, dembé-ε áse e mbéndé káəŋ ne á pónde eche Dyöb dénlūmēdtē nén aá bad bésüm nlém wée Krīstəə.

24 Né-ᵛó mbéndé ch́o enóné'áá sé kááḡ ne pón dé eche Kr̥st̥āá ápédé ábel nén Dyöb ákob sé áyāle adúbe áde sédúbpé Kr̥st̥āá.

25 Bᵛᵛb áde pón dé épédé echē dé táḡḡḡné nlem asum wéé Kr̥st̥āá, chᵛm éetāḡḡné abé éche énéne' sémpē.

26 Nyé moosyāál nyédii bān bé Dyöb áyāle adúbe áde nyédúbpé Yesu Kr̥st̥āá.

27 Nyékudé edusen, né-ᵛó, nyédé mod nhóg bᵛᵛb ne Kr̥st̥āá, nyéwóó'-ε kunze bᵛᵛb née mó.

28 Né-ᵛó nhəḡlén méesaá ken mod adé mod a Israel, ken mod eesaá mod a Israel, ken mod adé ntāḡ ké'ε kunze, ken mmwaád-ε ké'ε mwenchóm. Nyé moosyāál nyédii mod nhóg áyāle nyédúbpé Yesu Kr̥st̥āá.

29 Ngáne nyédii bad bé Kr̥sto, nyédii bān ábe Abrahamε, nyééküd-te nnam míme Dyöb dénhᵛbpē áá móᵛbē Abrahamε.

4

1 Chᵛm-éé r̥hᵛbéé édé nén, mwān awē sáá átíidé áá móᵛdyé eche mbwóg, nzé adii adé mwēndem, abelé abé née mbəledε, kénéé edii nén bān mó akoó ene mbwóg awᵛḡ.

2 Ene pón dé, abelé awᵛḡ bad ábe belyágnédé mó ne ábe bənōne' mó ene mbwóg kááḡ né pón dé eche sáá átíidé epédé.

3 Melemlem nē dᵛᵛ syānē démbēē née bēndem áde Kr̥st̥āá éepēdēē. Pón dé eched, ngine é nkᵛḡsé éntēd syānē ntāḡ.

4 Boḡ áde pón dé eche Dyöb dént̥ii' é épédé, Dyöb dénlōm awe Mwān á nkᵛḡsé-te. Ane Mwān ambid á abum dé mmwaád, ákwōḡ-ke ásē e mbéndé.

5 Dyöb dénlōm mó ákᵛde syānē á mehaḡ mé mbéndé, ábel boḡ syānē détim bān bé Dyöb.

6 Abé áde nyédii-'áá bān bé Dyöb, abélé Dyöb álómé Edəádəḡ é Mwān áwesyānē nlem-tē. Echē Edəádəḡ ébélé bᵛᵛb, dechəḡe Dyöb bān, "A-Tē."

7 Né-ᵛó nyéesaá betāḡ ámpē. Nyédii bān bé Dyöb. Abé áde nyédii-'áá bān bé Dyöb, Dyöb débē nyé kéchéé éche átāḡḡné ábe bān abε.

8 Ngen e'só, áde nyénkēmbíi' é Dyöb, nyébédé betāḡ ásē e myöb míme méesē dyamdyam.

9 Boḡ bᵛᵛb áde nyébii Dyöb, ké'ε r̥hᵛb mēé bᵛᵛb áde Dyöb ábii nyé, cheé ékás boḡ nyéhédé mbid atimēn ábe betāḡ ámpē ásē e ngine é nkᵛḡsé?

10 Nyéhíde donḡe dé e'pun née b̥n é'mbáá, nyéhíde'-ε donḡe á ngᵛn, donḡe á pón dé áyāle mwē, ne donḡe á mwē née b̥n é'mbáá byánán Dyöb dᵛᵛ nyé bēnléé.

11 Nē ábele' ndé mbwóg nén mēé mbébté pón dé áyāle nsón r̥syāál míme mbélé áyāle echēn.

12 A-baányan, ncháa' nyé meé, nyébê née me, áyāle mémpē ndé bɔɔb née nyé. Meésaa ásē e mbéndé ámpē. Nyéēbελεέ-ε me dyam dé mbéb ké ahóg.

13 Nyébíí nén bán áde rísébpé nyé nkalan mí bwám akale, ndyééné'áá nyé áyāle menkëndyεέε bwám.

14 Kénéε nímēm nkole ríhélé'áá míbel nyébán me áyāl, nyéekēmbán'ε me áyāl, nyéekēnnān-naá me. Nyēnkób me byánán ángel e Dyōb chɔɔ rídíí, ké'ε byánán Yesu Krístəə rídíí.

15 Ene pónde nyébé menyinge bwāmbwam. Héé nímē menyinge médíí bɔɔb? Mmēn mbide nyé mbón nén meé, á pónde eched, nyēndān me nyaa echē, nzé émbē nén bán mod ahelé'áá-sε ahúd mīd ábe waáb, áá ábenlad, né nyēnhúd nímēn mīd nyébē me.

16 Nédē ntimé mod a ekoyí awe nyé bɔɔb áyāle ríkanlé nyé mbále t̄n̄gεne nkalan mí bwám-ε?

17 Abē bad ábe béyágte nyé ayáge démpēe, béwóó nlém nén bán nyétimēn bó, bon béewōn̄nēé nyé nlém mí bwám. Béhede bán nyéebág ne me ábel bon nyéwōn̄ nlém ábé ne bó.

18 Ebóó áwón̄ nlém ábel dyam, nzése nímē nlém rídé ábel dyam á bwám. Ebóó áwón̄ nlém ábel dyam pónde ésyāāl, saké nzé nyédé ne me dėmpēn.

19 A-bān bé nlém ábēm, nwóge' e'wε bɔɔb áyāl echēn, melemlem ngáne mmwaád áwógeé e'wε bé achád. Mεéwōg-ke ábē e'wε káán̄ né abé á Krísto ásólé nyé áte bwám.

20 Mendān̄ meé mbé ne nyé bɔɔb ábel míbíí ngáne ríhóbéé áwēn áyāle nyéhóódté me yāl áte.

Elánsén éche Hagaa ne Seraa

21 Nyé ábe nyéhede abé ásē e mbéndé, ndəá nyé asɛded meéken nyébíí chōm-éε mbéndé ékoo'é ahób-ε?

22 Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán Abrahame anchyáá bán bé baachóm bebé, nhóg ne mmwaád a ntān, aníníí-ε ne mmwaád a kunze.

23 Mwān awé mmwaád a ntān anchyāā'é, anchyáá mó nyaa eche moonyon̄ áchyáá'é mwān. Bon akag áde Dyōb dėmbéé Abrahame dɔɔ dėnkān̄ bon mmwaád a kunze achyáá mwān.

24 Abén bebaád bébe, dehele déhəgtén bó ne melē mé Dyōb mébe. Hagaa adé nhəgtén ne melē níme Dyōb dėmwēē ne bad bé Israel á mbɔɔd e Sinai á pónde eche ábágé Moseε mbéndé. Bad bésyāāl ábe bédé ásē e nímē melē bédíí betān.

25 Hagaa adíí nēngáne melē níme Dyōb dėmwēē ne Moseε á mbɔɔd e Sinai, á alon̄ á Arebia. Bad bé Jerusalem bómpē bédíí bɔɔb née Hagaa áyāle bó moosyāál bédíí betān.

26 Bon mmwaád a kunze, adé nhəgtén ne Jerusalem awé adé ámín. Ane mmwaád mó-áá adé nyaá awesyánē.

27 Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán,

“Á-ekom é mmwaád, wε awě weechyáá’,
 hé esaád é menyinge. Wε awě weewōgē e’wε é’ mwän mbêd,
 wóg menyinge áyāle,
 we awě awonj nchóm ántedéé, echyáá bãn bōob
 tómaa mmwaád awě nchóm ádíí á ndáb.”

²⁸ Bōob-pōó a-baányan, akag áde Dyōb dêmbεé Abrahame
 ábélé bōob nyēdíi bãn bé Dyōb melemlen née Aisige.

²⁹ Ene pónde, ébédé nén bán, mwän awe bēnchyāā’ é nyaa
 echē moonyonj áchyáá’ é, atágté’áá mwän awě bēnchyāā á
 ngine e Edáádəŋ é Dyōb. Melemlen nê dōó édíí káán ne chíi.

³⁰ Bonj chán kálag e Dyōb éhóbé tǎŋgene nê? Kálag e Dyōb
 ehóbe’ nén aá, “Nǎn mmwaád a ntǎŋ bó mwän. Mwän awě
 mmwaád a ntǎŋ áchyáá eetǎŋgenεé mbwóg eche sáá adyē
 nchoo ne mwän awě mmwaád a kunze áchyáá.”

³¹ Né-ōó a-baányan, deésaá bãn bé mmwaád a ntǎŋ. Dedíi
 bãn bé mmwaád a kunze.

5

Séesaá á mehan-tê ámpē

¹ A mehan-tê dōó Krīstəá áhúdé syánē ábel bonj syánē deebág
 née betǎŋ ámpē. Né-ōó nyéwéd mekuu ásē, nyéēmwāg-ke se
 modmod ahé nyé á mehan-tê ámpē.

² Nyéwóglen με. Με Paale, nlǎŋge nyé nén μεé nzé
 nyéwémténé nén bán nzé béyágé nyé, né nê débēl Dyōb ákob
 nyé née bad ábe básáá, né nsón míme Krīstəá ábélé méeheléé-se
 níwóngén nyé mbêd.

³ Nsimé nyé etúu áte ámpē nén μεé, kénzéé awě akwěnténé
 aá béyag mó ábel bonj Dyōb ákob mó, atǎŋgéné mbéndé ésyāāl
 ahíd.

⁴ Nyé ké ahéé awě awémténé aá mótǎŋgēnē mbéndé ahíd
 ábel bonj Dyōb ákob mó, asénlédé ne Yesue, ahúdé-ε yǎl á
 nsimé ní Dyōb-te.

⁵ Sé ne sé, Edáádəŋ é Dyōb ébélé sēlyágé nlém nén bán Dyōb
 dékob sé nēŋgáne bad ábe básáá áyāle sēdúbpe Krīstəá.

⁶ Ken béyágé mod-ε, ken béeyagéε mod-ε, nê déewóó’ é
 dyamdyam ábel ne abé áde dédíí ne Yesu Krīstəá. Chōm
 éche édé etógnén édíi, ádúbe Krīstəá. Adé adúbe átǎŋgéné
 anyínned ne edəŋge éche déwóŋné nhóg ne aníníí.

⁷ Ngen e’só, nyékeéné’áá mekan bwám. Nzé-módé ahǎŋléné
 nyé nlém á abum aá nyéehíde’ mbále e nkalanj ní bwám
 ámpē?

⁸ Ahəŋlen áde nyéhəŋléné nlém á abum déeheléé-se áhúú ne
 Dyōb, áyāle Dyōb dēn dōó ápwédé nyé ábé ábe bãn.

⁹ Mod nhóg awě adé mbéb átínté echēn, mó abébe’ baáb
 ábíníí bésyāāl, nēŋgáne mbumé ní ngun nísonléé nzé béhédé
 mwá esulten áwēd-te.

10 Boḡ pɛn ndúbɓé nén mɛé, Dyöb débɛl nyéēhídté ayáge á bad bémpɛe boḡ nyéēhíd ádɛm. Dyöb dékōgsɛn mod ké ahéé awě apuutad nyé, ábê kénzée.

11 A-baányan, nzé émbē nén bán ndii nkale nén mɛé bétáŋgéné mod ayag boḡ Dyöb dékob mós née mod awě asáá ngáne baá Israel bédúbɓé, né cheé ékásá boḡ béhé mɛ á meséb? Nzé nkalé'áá nén mɛé bétáŋgéné bad ayag boḡ meékale'aá kwééd eche Krístəə áwédé á awɔg, né nê déeliŋsée bad bé Israel.

12 Ndáá nén mɛé ábê bad ábe bépuutad nyé nló áte, békag á'sō, béke bésélen yál e mwɛnchóm esyáál.

13 A-baányan Dyöb dénehɛlɛ nyé áhide á mehan-tê. Boḡ abé áde nyéesaá á mehan-tê ámpɛ déebageé nyé kunze ábel kéchéé éche échɛn ekob é yál éhɛdɛé. Boḡ pɛn, nyémod-tée ábenle waáb á edaŋge-tê.

14 Nyébele' nê áyále nzé béléádé mbéndé ésyāál, chóm éche éhóbɛé édíi nén, “Edaḡ mwányon ngáne édásá echoḡ yál.”

15 Boḡ nzé nyétimé nyékwaglan, nyéwanne-'ɛ nhóg ne aníníí née nyam é mehín, nyétéd pón dé. Nzé nyéetede pón dé, ne nyéewū nhóg ne aníníí ne awúu ásyāál.

Edáádəḡ é Dyöb ne ekob é yál

16 Né-ɔó, nlébe nyé nén mɛé nyémwɛ Edáádəḡ é Dyöb élyágte nyé. Nê débɛl nyéebɛléé mekan mɛ mbéb níme ekob é yál éhɛdɛé.

17 Mam níme ekob é yál édásá, méekagké ne mam níme Edáádəḡ édásá. Mam-mɛ níme Edáádəḡ édásá méekagké ne mam níme ekob é yál édásá. Echén ngíne ébe éwane'. Nê ábele' nyéēhɛlɛ dyaam ábel áde nyédásá ábel.

18 Boḡ pɛn nzé Edáádəḡ é Dyöb élyágte nyé, né nyéesaá ásɛ e mbéndé ámpɛ.

19 Mbɛltéd mé ekob é yál méēyāgtādtéd. Ndii mbɛltéd née akáb dé mesón, ábel dé mekan mé mbinde, akáb dé akwalɛɛ.

20 Ábele á myöb mémpɛe, alem, ekɔyí, nsɛlag, kónjí, meliŋgá, abun dé e'tál, ngabén, nkabén,

21 asíi á bad, sógké e mím, epuutéd ne mbɛltéd mé mbéb mémpɛe née mímén. Nsimé nyé etúu áte ngáne ménsím-maá bɔód nén mɛé, bad ábe bébele' échê ndín é mekan béekudté nnam mé nkamlɛn ní Dyöb.

22 Boḡ nzé Edáádəḡ éche Esáá édé mod áte, chóó ébele boḡ ábelé mam ne edaŋge, ne menyiŋge, ne nsan, ne nwɛsɛn, ne e'boḡ bé nlém, ne abé á bwám, abé-'ɛ mod awě bad béhele bésun nlém áyál.

23 Edáádəḡ chó-'áá ébele' boḡ mod ásudté yál, acháá-'ɛ yál bwám. Mbéndé éewóó'ɛ dyaam ábɛlen nén.

24 Bad ábe bédé ne Yesu Krístəə béesaá ásē e nkamlən mí mam mé ekob é yǎl ámpē. Ebelé ebé byánán bébómmé échab esíí é mam mé ekob é yǎl á awəg, éwédé-’ε áhed.

25 Ngáne Edəádəŋ é Dyöb ébágé syánē alongé dékə̄lē, démwe éché Edəádəŋ chən élyágte syánē áyāle chöm ké ehéé éche débéléé.

26 Deényēnē yǎl ámín, deélinśé nhóg ne aníníí, deesíídé-’ε nhóg ne aníníí.

6

Kéchéé éche mod áwéné chə́ə dhūdtē

1 A-baányan, nzé nyé mod nhóg nyéhúné á mbéb-te, nyé ábe nyédíí nyébele’ mekan níme Edəádəŋ é Dyöb éhédeé, nyétəŋgéné née nyéwəŋgéné mó áhúd mó á mbéb-te. Nzé nyéwəŋgan mó, nyéchēdēn mó yǎl. Boŋ pən, nyétēd pónde ábel nén nyébēn ámpē nyéehúné’ á mekəgsen-tē ábel níme mbéb.

2 Nyéwəŋgan nhóg ne aníníí áhide á ndutul-tē. Nzé nyébele nē, ne nyéhíde’ ngáne mbéndé e Krístəə éhédeé.

3 Kénzée awē awémténé aá mótōmtēnē abé, adoge yǎl. Ene ndín e mod eesaá dyamdyam.

4 Mod téé átōŋ yǎl asimən. Nzé mod abelé nsón mí bwám, né áwəgēn yǎl menyinge. Né éhəgtán-aá yǎl ne bad bémpēe.

5 Nhəbe nē áyāle mbéltéd níme mod téé rínəne’ mēn.

6 Kénzée awē béyágteé Eyale é Dyöb, atəŋgéné née áhəgké mod awē ayágte’ mó chöm é bwám ké ehéé éche áwóó, áwəŋgen mó.

7 Mod eédōgē yǎl. Mod eewémtán-ne aá móhele módog Dyöb. Kéchéé éche mod áwéné, chə́ə áhūdtē.

8 Kénzée awē abele mam mé mbéb níme ekob é yǎl éhédeé, ábíí aá níme mam mēn mépiinéd mó kwééd. Boŋ kénzée awe mós-’ε abele’ mekan mé bwám ngáne Edəádəŋ é Dyöb éhédeé, ábíí aá níme mam mébēl mósəkūd alongé áde déemaá’.

9 Deekómé bwám abel. Nzé deétednede ábel bwám, né déəkūd nnam á pónde echē etəŋgéné.

10 Né-ə́ pónde téé eche etál ébágnédé syánē ábel bwám, débél bwám wée moosyáál, tanje wée bānndé bé Krísto.

Elébé ne meləntən mé asóg

11 Nyébēn nyényín mbónj mé e’yale ábē níbénlédé átele nyé enén kálag ne échēm ekáá.

12 Bad ábe béhede nyé anyáged nén bán bétəŋgéné nyé ayag, bébele nē álúmtən yǎl, ábel boŋ békud đín á bwám á’sō é’ bad. Bébaa’ bán bad bééhəg bó á meséb nén bán bétúme akal nén bán, kwééd eche Yesuə áwédé á awəg chēnpən chə́ə ekəə boŋ mod ákūd e’choóchoŋ.

¹³ Ké bad ábe báyágé bĕn béēhīdēē mbéndé, boŋ béhede bán báyag nyé ábel békume ekáá á tâl nĕn bán nyĕkwĕntĕné nĕn bán báyag nyé.

¹⁴ Dyam áde me pen mékumĕnné ekáá á tâl ádíi kwééd echĕ awesyánĕ Sánḡwĕé, Yesu Krĭstĕá áwédé á awog áwed nló. Eche kwééd ebĕlé mam mé nkõŋsé méesaá me dyamdyam á díd-te, meewóo-’áa dyam ábelĕn nkõŋsé.

¹⁵ Ken báyágé mod, ken béeyagéé mod-ε, nĕ déewóo’ĕ dyamdyam ábel. Dyam áde ádé etógnĕn ádíi Dyõb átimed mod ekóólé.

¹⁶ Nsaŋ ne ngol e Dyõb ébĕ ne bad bésyāā́ ábe béhíde ádĕn ayáge. Abé bad bósó bédé bad ábe Dyõb ápwédé.

¹⁷ Asóged enĕn kálag, nlānge nyé nĕn meé, modmod eétagtán me nímĕn mekan áyāle mebaŋ médé me á yāl hĕn míme mélúmte nĕn bán mbĕnle Yesuε.

¹⁸ A-baányan, nsimé míme Sánḡú Yesu Krĭstĕá mbĕ ne nyé moosyāól. Ebĕ nĕ.

Kálag echë Paale áténlé Baá Efesus Ndibned ní kálag

Kálag echë Paale áténlé bad bé Efesus ehóbe' tãngene ntii ní Dyöb, âpeen míme nhægtéd ísyāāl, míme ídé á nkõhsé ne míme ídé ámín hõm ahóg. Krístæ mó-'aá adé nló ámín e míme nhægtéd ísyāāl (1.10). Ehóbe-'e ámpē ngáne bad bé Dyöb bétãngéné abé nẽngáne mod nhóg abé áde bédíí ne Yesu Krístæ.

Á mbooted, enén kálag ehóbe' tãngene abé áde bad bé Dyöb bétãngéné abé nẽngáne mod nhóg. Ngáne Dyöb ápwédé ábē bad, álagsén bó, ahúd-te bó á mbéb-te, mbwiined ne awe Mwän Yesu Krístæ. Ehóbe-'e ámpē ngáne Edæðdæj éche Esáá élúmteé aá dyam áde Dyöb áhóbé aá móðbël, débēnléd. Asóged, Paale alébé bad bé Dyöb bé Efesus ngáne abé ádāb átãngéné abé nẽngáne bad ábe bédé mod nhóg á ðín á Krísto. Paale abẽnlédé ngan híin álúmed ngáne bad bé Dyöb bétãngéné abe abé áde bédíí mod nhóg ne Krístæ.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Krístæ ne mwembé mí bad bé Krísto 1.3-3.21

Alongé dékōōlē ábē ne Krístæ 4.1-6.20

Nsógtēn 6.21-24

Paale alómme' bad melentēn

¹ Mē Paale, mbapēē a nlomag awë Yesu Krístæ ngáne Dyöb áhéde'áá, mē-ēé ntenle nyé enén kálag. Ntenle nyé bad bé Dyöb ábe nyédé á dyad dé Efesus. Nyédé mod nhóg ne Yesu Krístæ nyéhíde-'e mó ne nlém nhóg.

² Nsimé ne nsan ní Dyöb Titée awêd ne míme Sãngú Yesu Krístæ níbê ne nyé.

Nnam míme bad ábe bédé nhóg ne Krístæ békúde

³ Débe Dyöb mekenag. Mó adé Dyöb áde awed Sãngwéé, Yesu Krístæ, abé-'e mó Sáá. Dyöb dóó ánámte syánē abe áde ábágé syánē bwēm é'syāāl ábe é'bídé áwē nkamlen mí mín. Abelé nēn abé áde dédíí mod nhóg ne Krístæ.

⁴ Byánán Dyöb déhãg nkõhsé, ampwéd syánē ábē ábē bad, abel áde ámbēnlé bon desãj, deewóó-'e atón dé mbéb ké ahóg áwe e'só. Adæj áde Dyöb ádáá syánē,

⁵ dēmbël antíí se' bōód aá débē ábe bãn mbwiined ne nsón míme Yesu Krístæ ámbelée syánē. Dyöb dēmbel nēn áyāle nēn dóó antíí' é aá móðbël ngáne ébõjnédé mó.

⁶ Abelé aá débê ábe bǎn ábel boŋ dékεne mó áyāle mekan mé bwám níme ábélé. Abagé syánē echē ndāle e nsimé ngên. Dekúdé nímé nsimé abé áde dédíí mod nhóg ne awe Mwǎn awē ádáá bwámbwam.

⁷ Abé áde dédíí mod nhóg ne Krístæ ne asyog áde ásyógé nímé mekií áwesyanē nló, dǎo ákǎá boŋ ákǎdē syánē alagsen áde álāgsēnē syánē mbéb. Abel áde Dyöb ábélé nén álúmte syánē bǎn nímé nsimé rídε kase e nsimé.

⁸ Abagé-ε syánē mó nyaa echē elóné mbon, ábūd-te syánē debyéé abε, ábēl-le desóŋtēn mekan mésyāāl.

⁹ Abelé mekan mésyāāl ngáne áhédé'áá aá móbel. Abelé syánē debíí mekan níme kǎáŋ ne bǎob modmod éesóŋtēnéé. Mmēn mekan médii mekan níme ámbenlé mbwiined ne Krístæ.

¹⁰ Dyöb átíídé aá móǎbēl nímén mekan mésyāāl á pónde echē etǎngéné. Ene pónde álad bwēm é'syāāl ábe é'dé á nkoŋ mí mín ne rísé, bēbē ásé e Yesu Krístæ mó awē adé nēngáne nló.

¹¹ Dyöb ápwédé sé ábē ábē bad abel áde ábélé boŋ debé mod nhóg ne Krístæ. Ambel nén áyāle ammad atíi se' bǎod. Abele mam mésyāāl mébenlad ngáne átíídé.

¹² Ambel nén ábel sé ábe sébédé bad bé é'só ásum nlém wéε Yesu Krístæ séwāle abé áde dékǎŋ boŋ bad bémpēe békεn mó áyāl e echē ngumε echē echabé ámín.

¹³ Nyémpē nyēnwóg nkalanj mí mbále. Mmē nkalanj mí mbále rídii nkalanj mí bwám níme nípíínédé nyé e'soósoŋ. Nyéndúbé Krístæ, nyébé-ε mod nhóg ne mó. Nén dēmbēl Dyöb dēmbē nyé Edǎádǎŋ éche Esáá éche ánhǎbpē aá móǎbē ábē bad. Echē Edǎádǎŋ édii nēngáne e'chem ábe é'lúmte bǎn nyédii bad bé Dyöb.

¹⁴ Echē Edǎádǎŋ chǎō élúmte syánē nén bǎn deékǎd bwēm ábe Dyöb áhóbé aá móǎbē syánē. Deékǎd ábén bwēm á pónde eche Dyöb déhǎdte syánē ábe dedé ábe bad á mehaŋ-tē. Nén débēl bad békεné Dyöb áyāle echē ngumε echabé ámín.

Mekáne níme Paale

¹⁵ Nwógé bǎn nyédúbpe Sǎngú Yesuε, nwógé-ε bǎn nyédǎá bad bé Dyöb bésyāāl. Né-ǎó,

¹⁶ nságnan Dyöb pónde téé áyāl echēn, nzé nkánnad nyé.

¹⁷ Nkánne-ε meé, Dyöb áde echad Sǎŋ, Yesu Krístæ, Titée a ehúmé ábe nyé Edǎádǎŋ é debyéé ne é nsóŋten mé mekan mé e'koŋnéd ábel boŋ nyébii mó bwám.

¹⁸ Nkánne-ε ámpē nén Dyöb ákéled nyé nlém á abum, ábel nén nyébii bwēm é' bwám ábe nyésummé nlém áyāl, áyāle apwédé nyé. Nkánne-ε nén meé nyésóŋten ngáne nnam níme áhóbé aá móǎbē ábē bad nípédé achab ámín.

19 Nkânnad-te nyémpē nēn mēé nyébíi eche ngíne. Ene ngíne etómé bwēm é'syāāl, chó-'aá ewōngan syánē ábe dedúbpé mós. Mmēn melemlem mé ngíne eche echabé ámín,

20 chósó ámbenlédte áde ámpuúdté Yesue, ábēl-le ádyēē mós á ekáá émbáá áwē nkamlēn mí mín.

21 Ahed-taá Krístā ákamlanné ngumē ne benkamlenē bésyāāl. Ade dīn-ne áde ngíne tómaa mín mé benkamlenē bésyāāl, ábe bédé bōob ne ábe bēbē á pón dé echē ehúé'.

22 Dyōb ábágé Krístā nkamlēn ámín é chōm ésyāāl, abel'é-ε mós awē akamlan chōm ésyāāl, ábē nló, mé elad é bad ábe bédúbpé.

23 Echē elad é bad ábe bédúbpé bédíi néε yāl echē Krístā. Echē elad é bad élōgte Krístā mbom, Krístā mós-'aá alōgte chōm ésyāāl eche édé kéhéé mbom.

2

Dedé á alongé abé áde dédíi mod nhóg ne Krístā

1 Ngen e e'só, nyēmbé nēngáne bad ábe bēwédé áyāle nyéēbele'aá mekan níme Dyōb áhóbé'aá aá nyébel, nyébeláá-ε mbéb.

2 Ene pón dé nyéhídé'aá mbeltéd mé mbéb mí bad bé nkōnsé. Nyéwógné'aá nkamlēnē awē akamlan e'dáédəŋ bé mbéb ábe é'dé á pemε-té. Káəŋne chii échē edáédəŋ édíi élyágte' bad ábe béebelé' ngáne Dyōb áhedéé.

3 Syánē moosyāál debédé néε bó, dékōdtē esíi é mekan mé ekob é yāl. Debelé'aá ngáne mekan mé mbéb mé ekob é yāl méhédé'aá aá débēl, déhídē-ε mekan níme mewēmten mélánge'aá syánē aá débēl. Mmēn mbéb níme débélé'aá mēmbēl Dyōb déntəŋgēn syánē ámpē akógsen melemlem ngáne ántəŋgēnnē moosyāál akógsen.

4 Boŋ ngáne Dyōb átómténé ngəl abé ádāŋ-ε syánē bwāmbwam,

5 abel'é syánē dedé á alongé abé áde dédíi ne Krístā, kénéε édíi bán dembé néε bad ábe bēwédé áyāle deébele'aá mekan níme Dyōb dénhōbpē aá débēl. Nsimé ní Dyōb mósó níkáá boŋ nyékūd e'soósoŋ.

6 Abé áde dédíi-'aá ne Krístā, Dyōb ápuúdté syánē ne mós, adidé-ε syánē hōm ahóg ne Krístā á nkoŋ mí mín.

7 Ambēl nēn álúmed syánē ábē e'boŋ bé nlém mbwiined ne Yesue Krístā ábēl boŋ á pón dé echē ehúé', bad bényín ngáne níme nsimé nípedé nhōn abé nítom-me chōm ésyāāl.

8 Nsimé ní Dyōb mósó níkáá boŋ nyékūd e'soósoŋ. Adúbe áde nyédúbpé Krístā dósó ákáá boŋ nyékūd ábē e'soósoŋ. Saké mekan níme nyébelé mékáá boŋ nyékūd e'soósoŋ. E'soósoŋ ábe nyékúdé é'díi nde e Dyōb.

⁹ Saké mekan mé bwâm míme nyébéle mékáá bon nyékūd e'sooson. Né-óó, nzom ké póg eesaá eche mod átəŋgéné ekáá akum átəl.

¹⁰ Syánē dedii ekáá é nsón é Dyöb. Abé áde dídíi mod nhóg ne Yesu Krístəə, ábágé syánē alongé ábel bon débete mekan mé bwâm. Nén dóó Dyöb déntí' é se' bód aá déwōŋ ene nyaa e abé á alongé.

Abé nhóg ne Krístəə

¹¹ Nyé ábe nyéēsě bad bé Israel nyéēchatán ngáne nyémbēē bód. Bad bé Israel ábe béchágé yəl bán, “bad ábe béyágé,” béchəge nyé bán, “bad ábe béeyagé.” Bon mímén meyagag mé ekob é yəl médii chōm éche moonyon ábenlé mekáá.

¹² Nyéēchatán bán ene pónde nyénkēmbí' é Krístəə. Nyénkēmbáá nlatén ne echoŋ é bad bé Israel, bad ábe Dyöb ápwédé. Nyénkēnwōŋgé dyan ábel ne melě míme Dyöb démmwēē míme ríúmte' chōm éche Dyöb dénhōbpē aá móběl. Abé áde nyémbēē á nkōŋsé-te, nyénkēnwōŋgé e'lyág bé nlém hōmhōm, nyénkēmbí-'aá Dyöb.

¹³ Bód nyénchabnéd Dyöb á yəl. Bon bób abé áde nyédii nhóg ne Yesu Krístəə, apééné nyé benben ne Dyöb asyog áde asyógé míme mekií áwen nló.

¹⁴ Krístəə mwēn mó apiinédé syánē nsan. Abelé bad bé Israel ne bad ábe béesě bad bé Israel bédé mod nhóg. Kwééd eche áwédé ehúde ekoyí éche ébédé áfinté echəd. Eché ekoyí ébédéé née ekəŋned éche ênkab syánē áte.

¹⁵ Abelé mbéndé é bad bé Israel énkēnwōŋgé ngíne ámpē. Ambel nén ábel bon álad bad bé Israel ne bad ábe béesě bad bé Israel bēbē née mod ekóólé nhóg awé bóbō bēbē mod nhóg ne mó mwēn Krístəə. Né-óó, abel áde ábélé nén apééné nsan áfinté e bad bé Israel ne bad ábe béesě bad bé Israel.

¹⁶ Awé áde áwédé á awog, ábélé syánē dedé mod nhóg ne Dyöb, áfinté-'e syánē ásē ne Dyöb. Né-óó, amadé ekoyí éche ébédé áfinté e' syánē.

¹⁷ Krístəə ampě ákanlé nyé ábe nyéēsě bad bé Israel, nyé ábe nyénchabnéd Dyöb á yəl nkalan mé nsan, ankalé-'e bad bé Israel, bó ábe bēmbē Dyöb benben.

¹⁸ Mekan míme Krístəə ábélé, mébéle syánē moosyáál dekudé nzii ápe á'sō wée Titée. Melemlem mé Edəádəŋ ehóg chós éwōŋgan syánē ábel nē.

¹⁹ Né-óó, nyé bad ábe béesě bad bé Israel nyéesaá beken ámpē nyéesaá-'aá bad ábe bēbídé etún. Bon pen nyáabe bad bé Dyöb nyédii bad ábe bēbídé hōm ahóg. Nyé moosyáál nyédii née bad ábe bédé á túmbé e Dyöb.

20 Nyêdii née bwëm ábe bélôhneé ndáb. Bembapεε bé nlomag ne bekal bé é'daádəh bóo bédé nsáaned ní ndáb. Yesu Krístəə mwën-naá adé akon dé nchóméé.

21 Mó akəáə boŋ ene ndáb etyéem, ékwogé', épē-'ε ndáb eche Esáá eche Səŋgwéé.

22 Abé áde nyédíí mod nhóg ne Krístəə, aladé nyé ne bad bé Krísto bémpēe. Abé áde nyédíí-'áá bəəb nyédíí née ndáb eché Dyəb ádyεé'é áte. Dyəb áde áde nēŋgáne Edəádəh.

3

*Paale akänlé bad ábe
béesě bad bé Israel nkalaŋ ní bwám*

1 Enén nzəm chó ekəáə boŋ níkännád nyé. Abele áde níbenléé Yesu Krístəə ne akale áde níkanléé nyé dáo ákəáə boŋ mbé mod a mbwəg.

2 Ndúbpé meé nyêwógé bán Dyəb ápwédé me ákale nyé nkalaŋ ní bwám təŋgene nímē nsimé.

3 Dyəb ábágé me nsəŋtən mé mekan mé e'koŋnéd níme níbéle mbíí mekan níme káəŋne bəəb modmod éesəŋtənεé. Mmaá nyé nguse é e'yale atele təŋgene nén.

4 Nzé nyéláá mam níme nítelé, nyéəchəm níməm nsəŋtən áyā e mekan níme káəŋne bəəb modmod éesəŋtənεé təŋgene Krístəə.

5 Bəəd, Dyəb dénkənlúmedté baányoŋ nímén mekan níme káəŋne bəəb modmod éesəŋtənεé. Boŋ bəəb abənlédé éché Edəádəh álúmed bekal bé'daádəh ne bembapεε bé nlomag ábe bédé ábele Dyəb, nímen mekan.

6 Mmén mekan níme moonyoŋ enkəmbí'é médíí nén: Bad ábe béesě bad bé Israel, bómpē békúde nnam níme Dyəb áhóbé áá móəbě melemlem nēŋgáne bad bé Israel békúde. Bad bé Israel ne bad ábe béesě bad bé Israel bédé mod nhóg. Dyamme áde Dyəb áhóbé áá móəbéle bad bé Israel, bad ábe béesě bad bé Israel bómpē bétombwén dó áyāle bédé mod nhóg ne Yesu Krístəə. Nkalaŋ ní bwám móə níkəáə boŋ nímén mekan mésyāal mébenléd.

7 Mmén nkalaŋ ní bwám móə níkaleé. Dyəb abənlédé níme nsimé, abagé me nímén nsón. Mbele mó á nwəŋgen mé eche ngíne.

8 Kéneé méetəgneé etəgnén abé átínté e bad bé Dyəb, Dyəb dēmbě me nímén nsimé, ákale bad ábe béesě bad bé Israel təŋgene nnam níme Krístəə ábagéé. Moonyoŋ eéhēlē-sε abíi ngáne nímén nnam nídíí.

9 Dyəb dēmbəl mentənléd bad bésyāal nyaa eché ápidé níme ntíí mé mekan á asóg níme káəŋne bəəb modmod éesəŋtənεé. Dyəb áde áhógé chəm ésyāal, dénkənlúmedté modmod nímén ntíí bəəd.

10 Dyõb dêmbël nê, âbel nêñ benkamlene ne ngume echê édê á nkoñ nímín, bényín ngáne ápédé debyéé awóg áyāl e chõm ésyāāl éche ábeléé bõõb, mbwiined ne elad é bad bé Dyõb.

11 Se' bõõd, byánán Dyõb déhǎg nkõñsé, ammad atii aá nímén mekan mǎo móbēnlé. Bõõb-pe, abelé nímén mekan mébēnlédé mbwiined ne mam níme Yesu Krístæ, eched Sǎñ ábélé.

12 Adúbe áde dédúbpé Krístæ debé-'e mod nhóg ne mǎo, dǎo ádíbnédé syánē nzii ápé benben ne Dyõb ne e'sum bé nlém é'syāāl ésebán debáa' dyamdyam.

13 Né-õõ, ncháa' nyé nén meé nyéētinné mbíd áyāle metake níme nkudéé áyāl echên, médíí níme nipiinad nyé bwâm.

Paale akánnédé bad bé Efesus

14 Enén nzõm chõõ ekæõ boñ mbwõgē' mebóbóñ á'sõ wéé Titéé akánned nyé.

15 Mǎo adé Titéé a metúmbé mésyāāl, áwē dǎo mǎn mé metúmbé mé nkoñ nísé ne mé nkoñ mí mín mébídé.

16 Ngáne nímē nhõñ níme ákõñnédé nyé ríchábé ámín, nkánne nén meé échē Edæðañ ébe nyé ngine ábel boñ nlém nřwúu nyé á abum.

17 Nkánne-'e ámpē ábel nén adúbe áde nyédúbpé Krístæ ábel ásumen nyé á nlém-tê. Nkánne-'e meé nyédañ Dyõb, nyédañ-'e nhóg ne aníníí. Nzé nyébele nê, né nyéēbē nēñgáne alín á bwel áde níme nkanj nkíí ásē bwâm, nyébé-'e néé ndáb éche esümnédé ásē bwâm.

18 Nkánne' nén meé nyé ne bad bé Dyõb bésyāāl nyébii bán Krístæ adæ syánē bwâmbwam, échē edañge éewóo-'aá asóg.

19 Nkánne' ámpē nén meé kénéé édíí bán modmod eéhēlē-sē ákoñ abii ngáne Krístæ ápédé nyé adañ, Dyõb ábel nyésõñten. Nkánne' nê ábel boñ abé áðen ábê néé áde Dyõb.

20 Dyõb áwóo ngine ábel mekan níme méchábé ámín bwâmbwam tómaa mekan níme déhédné mǎo. Abele mekan tómaa ké ngáne déhele dewémten bán ábél. Eche ngine eche edé-'e syánē áte chõõ ábenladté ábel nímén mekan.

21 Mekēnag mébê ne mǎo áyāle ndæle é mekan éche ábélé, éche ényínnédé átínté e elad é bad bé Dyõb, ényínnéd-te áyāl e mekan níme Krístæ ábélé. Mekēnag mébê ne mǎo pónédé ésyāāl, á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.

4

Bad ábe bédúbpé Krístæ bédé mod nhóg ne mǎo

1 Né-õõ, me nēñgáne mod a mbwõg áyāle nsõñ níme nibenléé Sǎñgwéé, ncháa' nén meé, abé áðen ábê abé á bwâm ngáne Dyõb áhedéé, apwēd áde ápwédé nyé.

² Kéchée éche nyébeelé nyésuded yǎl, nyébê bad ábe bépwiídtédé, nyéwesan-ne nhóg ne aníníí. Nyélúmed edəŋge awesən áde nyéwesanné nhóg ne aníníí.

³ Edəádəŋ éche Esáá ébéle nyédé mod nhóg. Né-óó, nyéwan áte ábé nsəŋ ne nhóg ne aníníí, ábel nén nyédíí nyébê mod nhóg.

⁴ Syánē baásyāāl dedíí yǎl póg, melemlem mé Edəádəŋ ehóg chóó syánē dékúdé. E'lyág bé nlém e'hóg bó-'aá déwóó áyāl e melemlem mé nnam níme Dyöb dénhöbpē aá móöbe syánē áde ámpwədté syánē.

⁵ Səŋgwéé nhóg móó syánē baásyāāl déwóó'. Adúbe ahóg dóó syāā baásyāāl déwóó dékúd-te melemlem mé edusən.

⁶ Dyöb ahóg dóó syánē baásyāāl débənleé, mó-'aá adé Titée awe syánē moosyāál. Mó akamlan syánē baásyāāl. Abelé' syánē moosyāál debéle kéchéé éche áhedéé aá débəl, adé-'e syánē moosyāál áte ne échē Edəádəŋ.

⁷ Syánē mod té dekadé nsimé á nhəgtéd níme Krístəə ábágé. Boŋ níme nsimé méesaá nyaa póg.

⁸ Nê dóó ákээ boŋ étenléd á kálag e Dyöb nén bán,

“Ankě á hǒm áde áchábé ámín.

Ade ákagké, ankéén ábē bad bé ekoyí ábe ántōmmē áte, ábē-'e ábē bad echē nde.”

⁹ Ngáne étenlédé nén bán, “Ankě á hǒm áde áchábé ámín.” Chán nê ádíí? Nê alúmte nén bán ansébé ape a hǒm áde áde se ásē, nédē á nköŋsé wén.

¹⁰ Mó awé ampé a nköŋsé mó adé melemlem me mod awé ankě á hǒm áde áchábé ámín tómaa mebwóg mésyāāl. Ankě ámín ábel chǒm ésyāāl elón mbom.

¹¹ Mó mwěn mó abagé bad nde. Abelé donge á bad ábé bembapεε bé nlomag, donge ábé bekal bé'dəádəŋ, ábəl donge ákal nkalan ní bwám, ábəl donge ábé belyáged bé bad ábe bédúbpé, ábəl-le donge ábé bemeléede áyáged bad ábe bédúbpé.

¹² Ambě ábé bad échén nde áboŋsən bad bé Dyöb ábele mó. Ambəl nê ábel boŋ bad ábe bédúbpé bó ábe bédé nēŋgáne yǎl eche Krístəə béwúu áte.

¹³ Nén débē káəŋne á pónde eche syánē débēē mod nhóg, adúbe áde dédúbēē Mwǎn a Dyöb, debíí-'e mó. Nzé dedé nê, nê débəl dēlón mbon, debé nēŋgáne Krístəə awé alóné mbon.

¹⁴ Né déebáá nēŋgáne bēndem ámpē. Nén débəl bad bé akwáb ábe báygte' ayáge dé metóm, béchenlé syánē adog, béehĭ-laá abəl se dedúbé mekan níme méetəŋgene. Déebáá nēŋgáne böle ábe epub é ngíne éhuεεé pəd e mendíb póg étimné' eníníí.

15 Déebáá nê, boŋ pen dékale mbále délúmte-’ε edaŋge ne nhóg ne aníníí. Débele nê ábel boŋ dékwog á menzii mésyā́l débê nêŋgáne Yesu Krístæ awê adé nló.

16 Krístæ aladé ábē bad hōm ahóg, ngáne meboŋ mé yāl méladéé yāl e moonyoŋ. Nzé pæd e yāl téé ebēle míme nsón ngáne étāŋgéné abel, ne yāl esyā́l ékwogé’, ewúú-’ε áte. Nê dǎo édíí kááŋne á elad é bad bé Dyōb, nzé mod-té adáá mwānyāŋ.

Alongé dékǎ́lē á mod a Krísto

17 Né-ǎǎ, nkoo’ nyé aláa á dīn á Sāŋgú nēn mæé abé ádēn déebāg nêŋgáne abé áde bad ábe béebíí Dyōb. Mekan míme békamtanné médíí mekan míme méesě dyaŋ dé abelen, méeheléé-’ε se méwōŋgén bó.

18 Ayāle níŋmab mewēmtēn médé mewēmtēn mé mbéb, béhídēē nyaa e Dyōb. Béewóó’é alongé áde Dyōb ábageé ayāle béwúú nló áte béebíí-’áa nyaa e Dyōb.

19 Nzé bébélé dyaŋ dé mbéb, akwágké déekóbéé bó. Bébágé yāl ábel mekan míme échāb ekob é yāl éhedeé. Béwóó nlém áte pónde ésyā́l ábel mekan mé mbinde.

20 Boŋ nyé, áde bēn’yāgēdtē nyé tāŋgene Krístæ, saké ene ndín e abé bēnlāā-’ε nyé bán nyétāŋgéné awōŋ.

21 Ndúbpe nēn mæé nyēnwóg mam mé mbále tāŋgene Yesue. Abé áde nyémbēē-’ε mod nhóg ne mó bēnlāā nyé mam ayā́l echē.

22 Bēn’yāgēd nyé bán nyéte abé dé nchun áde nyénsēbēē awōŋ. Ene pónde ádēn alongé démbēb ayāle nyēnwōŋ nlém dásǎ ábel mekan mé mbéb. Mmē nlém míme nyéwóó’áá-’ε ábel mekan mé mbéb nípánté’áá nyé nzii.

23 Bēn’yāgēd nyé nēn bán nyémwe Dyōb áhāŋlen nyé nlém á abum ábel boŋ nyéwōŋ mewēmtēn mékǎ́lē.

24 Dyōb ábágé nyé abé dékǎ́lē áde áde nêŋgáne áde abé. Né-ǎǎ, abé ádēn ábē nêŋgáne áde abé dékǎ́lē. Adén abé dékǎ́lē ádíí abé dékǎ́lē á mbále ngáne Dyōb áhedeé ásāŋ-’ε.

25 Né-ǎǎ, modmod eekālē metóm ámpē. Syānē mod-té ákanle mwānyāŋ mbále, ayāle syānē moosyā́l dedíí néé bad ábe beládné boŋ bébēl yāl póg.

26 Nzé nyélíí, nyéēmwāg-se meliŋgá mébēlēd nyé mbéb. Nyéēmwāg-se nímmēn meliŋgá métom epun é bīn.

27 Nyéēbāgē Satanε yāl ádog nyé.

28 Bad ábe béchibe’ bésóg achíb. Boŋ pen bébenlad níŋmab mekáá ábel nsón ne nlém nhóg ábel boŋ békud chōm, béwōŋgen-ne betóótōkē bé bad.

29 Eyale é ebébtéd ké ehóg éebíde modmod á nsəl. Boŋ pen nyébenlad e’yale é’ bwām ábe béwōŋgēn bad áwúú áte á adúbe tē. Nyébenlad e’yale á pónde eche ehēdnad, ábel é’wōŋgen bad ábe béwóglan nyé.

³⁰ Nyéēbēlē mam nīme mēwōgēd Edāādəŋ éche Esáá ndutul. Edāādəŋ éche Esáá chōō édé nēŋgáne e'chem ábe Dyōb áhédé nyé ásin pónde eche ákōdéé nyé ne akōde ásyāā.

³¹ Nyéhūd mewēmtēn mé mbéb mēsyāāl á nlém-tē, nyéchene-'e ekan é ngíne ne meliŋgá. Nyéēsēnlé', nyéesyáá-'e bad ahób áde nyéhóbēé bō mekan á yāl. Nyéelúmté' e'béb bé nlém wēē modmod.

³² Nyélúmed e'boŋ bé nlém wēē nhóg ne aníní, nyéwōŋ-ge nlém ní ngəl. Nyélagsan nhóg ne aníní melemlem ngáne Dyōb álágséné nyé áyāle Krīstəə.

5

Abé áde bad bé Krīsto bétāŋgéné awōŋ

¹ Nyéwāle abé áde áde nēŋgáne abé á Dyōb, áyāle nyédii ábe bān ábe ádáá bwāmbwam.

² Nyédəŋ bad bēmpēe, melemlem ngáne Krīstəə ádáá nyé boŋ awé-'e á nló nīme syānē. Ambě yāl wēē Dyōb nēē mende ne nde echē enwógéd Dyōb menyiŋge bwāmbwam.

³ Ngáne édii bān nyédii bad bé Dyōb, éeboo-'é bān nyékábe' mesón, ké'e nyébele mekan mé mbinde ké'e nyébē ngoód. Echén ndín é mekan éeboo-'é ké awógned átínté echén.

⁴ Eeboo-'é bān nyéhóbe' mbinde ne e'nyōgléd bé mehób, ké'e nyébele' e'kúkú bé ngwel. Boŋ pen nyéságnan Dyōb.

⁵ Nyébii nén bān kenzéé awē akábe mesón ké'e awē abele mbinde é mekan ké'e awē adé ngoód, éesónlé á nkamlēn nīme Krīstəə ne nīme Dyōb, éekud-taá bwēm é' bwām ábe Dyōb áhóbé aá móōbě. Mod awē adé ngoód adii nēē mod awē abēnlé' nyōb mémpēe.

⁶ Nyéēmwāg-se mod ádōgēn nyé e'yókél é' mehób. Dyōb dékōgsēn bad ábe bébelé' ngáne áhədēé boŋ bébelé échén ndín é e'bébtéd é' mekan.

⁷ Né-ōó, nyéelatán ne bad ábe bébele' échén ndín é e'bébtéd é' mekan.

⁸ Ngen e'só nyēmbé á ehíntēn-tē, boŋ bōōb abé áde nyédii ne Sāŋgwéé ábélé nyédé á e'nyínen bé ekíde tē. Né-ōó, abé ádēn ábē ngáne abé á bad ábe bédé á e'nyínen bé ekíde.

⁹ Nhóbe nén áyāle bad ábe bédé á e'nyínen bé ekíde tē bébele mekan mé bwām, bébelé mekan nīme métāŋgéné ne mekan nīme médé mbále.

¹⁰ Né-ōó, nyéwanēn ábii mekan nīme mēwógte Sāŋgwéé bwām.

¹¹ Nyéewóó dyam ábel ne mbéltéd nīme méeboo nīme bad ábe bédé á ehíntēn tē bébeléé. Boŋ pen nyélúmed bad nén bān échē ndín é mbéltéd éeboo-'é.

¹² Edé e'són átúb échē ndín é mekan dīn éche bad bēmpēe bébeléé á mesōm-tē.

13 Nzé mod abídté échê ndín é mekan áwed bad bényĩn ngáne mèn mékóó abé.

14 E'nyínen bé ekíde b́́́́ é'koo mekan mé mbéb abíded áwed. Nê d́́́́ akáá bon ehóbnéd nén bán,

“Wε awē ekúne' kábnéd,

puú, weebág née mod awē awédé.

E'nyínen bé ekíde ábe Krístá-ε é'pen wε á yǎl.”

15 Né-óó, nyétéd póndé ne nyaa e abé echē nyéwoo'é. Aden abé déebāg nēngáne abé áde e'yókél é' bad bon ábê nēngáne abé áde bad ábe béwóó debyéé.

16 Póndé ké ehéé eche etál ébágnédé nyé ábel bwám, nyébel. Ayāle mbéb rítomé áte enén póndé.

17 Né-óó, nyéebāg nēngáne bad ábe bédé eyókél. Bon pen nyésōn̄ten chōm éche Sāngwéé áhedeé aá nyébel, nyébel-le ch́́.

18 Nyéemwág m̄im se mékōbē nyé ayāle nén nē áwógte mod e'són. Bon pen Edáádān éche Esáá cháchá ébē nyé áte.

19 Nyékōnne' nhóg ne aníní ngāse é Dyōb áwéd nhóg ne aníní nlém á abum. Nyékōne' ngāse éche ébídé á kálag e Dyōb, nyékōne' ngāse éche ékene Dyōb ne Krístá, nyékōne'-ε nkāngé ké r̄hée n̄ime r̄húú ne Edáádān Eche Esáá, áken Dyōb.

20 Nyéságnan Dyōb, Titée awēd póndé ésyā́l ayāl e kéchéé éche ébenlad. Nyéságnan mó á d̄in áde echen Sān Yesu Krístá.

Paale alébe' baachóm ne ábāb bebaád

21 Mod téé abele ngáne waáb áhedeé ayāle edúbé éche nyébagéé Krístá.

22 Mmwaád-téé áwógne nchóm melelem ngáne áwógnéé Sāngwéé.

23 Mwenchóm té awóó nkamlen ámin e mmwaád, melelem ngáne Krístá áwóó nkamlen ámin e elad é bad bé Dyōb. Ch́́-aá édé nēngáne eche yǎl ḿ́-aá abage ch́́ e'soosōn.

24 Né-óó, mmwaád-téé atāngéné áwōgnē nchóm ayāl e mam mésyā́l, melelem ngáne elad é bad bé Dyōb éwógnéé Krístá.

25 Nyé baachóm ábe béwóó bebaád, mod téé ádān mwaád, melelem ngáne Krístá ádá́ elad é bad bé Dyōb bon ábē-ε ádē alongé áwé áwab nló.

26 Anwé á nló n̄māb ábel bon bésān. Ambenléd mendib ne échē eyale á́sáad b́́.

27 Ambel nén ábel bon elad é bad ébon áwe e'só. Ahedeé'áá aá m̄p̄een échē elad é bad áwē, ésebán atón á mbinde ké ehóg, ké'ε abān, ké'ε dyam dé mbéb ábāg b́́ ayāl. Bon pen bésān, béewōō-ε dyam dé mbéb ké ahóg áde mod ahele ahób b́́ ayāl.

28 Melelem nē d́́ baachóm bétāngéné ábab bebaád adān ngáne bédá́ échab yǎl. Mwenchóm kéhéé awē adá́ mwaád, adá́ eche yǎl.

29 Modmod eékᵛᵛ'ᵛ yǎl, boŋ abelé átagné chó ánᵛné-'ε chó bwâm. Melemlem nê dᵛᵛ Krīstᵛᵛ áβελεέ elad é bad bé Dyᵛᵛ.

30 Syánē dedé bad ábe bébéle eche yǎl.

31 Eténlédé á kálag e Dyᵛᵛ nén bán, “Enén nzᵛm chó ekᵛᵛ boŋ mwENCHÓM átedé sáá ne nyan, abé ne mwaád, boŋ búmᵛ bad béβε βétīm mod nhóg.”

32 Adén dyam ádíi ndᵛle e dyam eche modmod ééhēlēε-σε ασᵛτην. Boŋ ndúbpe meé mímén mekan méhóbe tᵛŋgene Krīstᵛᵛ ne elad é bad bé Dyᵛᵛ.

33 Né-ᵛᵛ, mwENCHÓM téé awě awóó mmwaád, adᵛŋ mwaád ngáne ádáá eche yǎl. Mmwaád a nchóm téé-'ε atᵛŋgéné nchóm edúbé abε.

6

*Paale alébe' bānbān ne
ábāb besáá ne benyaá*

1 Nyé bānbān, nyéwógne' áben besáá ne benyaá ngáne bad ábe bédé ne Sǎŋgwéé βétᵛŋgéné abel.

2 Eténlédé á kálag e Dyᵛᵛ nén bán, “Nyéwógne' áben besáá ne benyaá.” Atíntē e mbéndé eche Dyᵛᵛ ábágé, enén mbéndé chó ebédé mbéndé e'só eche Dyᵛᵛ dénhᵛβēnnē dyam.

3 Dyam áde ánhóbpé ádíi nén bán, “Nzé nyéwógne' áben besáá ne benyaá, né mekan méβēēn nyé bwâm, né alonǵé ádēn-ne déchǎb áte.”

4 Besáá bé bān-ne, nyéeliŋsé áben bān. Boŋ pen nyénᵛne bó, nyélébe bó, nyéyǎgte-'ε bó nyaa eche Sǎŋgwéé áhedéé.

Paale alébe betāŋ ne bewóŋ bé betāŋ

5 Nyé betāŋ nyéwógne' áben bewóŋ. Nyébage bó edúbé nyéwógne-'ε bó ne nlém nhóg, melemlem ngáne nyéwógneé Krīstᵛᵛ.

6 Nyéēbenlé bó dásᵛ á pónde echē bényíneé nyé ábel békémed nyé. Boŋ nyé, nēŋgáne betāŋ ábe Krīstᵛᵛ, abele áde nyéēbenlé Dyᵛᵛ ábíᵛ nyé á nlém-tē.

7 Nsón ké ríhée míme nyébeleé, nyébel mó ne kán esyáál. Nyébele mó byánán Dyᵛᵛ dᵛᵛ nyéēbenlé saké baányon.

8 Nyébii nén bán mod téé ákud nsábe áyāle nsón mí bwâm ké ríhée míme ábélé. Abē ké ntāŋ ké'ε kunze.

9 Nyé bad-te ábe nyéwóó betāŋ ásē echēn, nyéchᵛᵛ áben betāŋ bwâm. Nyéekímmé bó bán βétǎg. Nyébii nén bán nyáábᵛᵛ moosyáál nyédé ásē e Sǎŋgwéé, nhóg awě adé ámín, eékwōgnād-taá modmod.

*Ngáne bad ábe bédúbpe
βétᵛŋgéné Satane atᵛŋgen*

10 Asóged, nlāŋge nyé nén meé; Nyébē nyébē ne Sǎŋgwéé ábel boŋ eche ngine eche ewúú áte ewéd nyé nlém á abum.

11 Nyétéd bwēm é' nzum é'syāāl ábe Dyöb ábágé nyé ábel boŋ nyéhél akwáb áde Satanε atóm áte.

12 Nzum echē déwanεé eésaá nzum eche déwanεé ne baányoŋ. Boŋ ngume, ngíne, ábāb benkamlenε ábe békamlan nkōŋsé mé ehíntén ne ngíne é ebébtéd éche edé ámīn, bóó déwannεé nzum.

13 Né-óó, nyétéd bwēm é' nzum é'syāāl ábe Dyöb ábágé nyé ábel boŋ nzé póndé e ebébtéd epedé, nyéhél bó atyéemεn. Nyéēwān nzum nyépid á asóg nyélyøg nyésūmēn ngáne nyémbēē.

14 Né-óó, nyéboŋsen nyékale mbále póndé ésyāāl. Nzé nyébelé nê, ébê nêngáne mod awē awáá ngáá á nkog awē abōŋséné ábel dyam. Nyébele mam níme métāngéné, áyāle ábel mekan níme métāngéné ádíi nêngáne mod awē ahédé mbóté eche bébénlé e'kii ákúten yāl á póndé e nzum.

15 Nyébê nyékale' nkalanŋ mí bwām. Mós mípεene' nsaŋ. Nzé nyébelé nê, né ébē byánán nyéhédé metámbé á mekuu, mébēl nyésūmēn bwām.

16 Amīn e mímén mésyāāl, nyébê nyédúbpe Yesu Krístəə. Adúbe ádēn débē nêngáne ekāngé éche ékáə nyé ábel boŋ mekoŋ mé muú níme Satanε álōmmεé nyé méebelé nyé dyamdyam.

17 Nzé nyékag awan nyébii nén bán nyékudé e'soósoŋ á mekáá mé Dyöb, modmod éehēl-laá nyé dyamdyam abel. Nyéēbē nêngáne nwan-é nzum awē ahédé ekóté éche bébénlé ekii. Nzé nyékag-ke nyétāngéné née nyéwánlé nkwaté níme Edəádəŋ éche Esáá ébágé nyé. Mmē nkwaté ndé nêngáne eyale é Dyöb. 18 Nyékānne' póndé ésyāāl ngáne Edəádəŋ éche Esáá élyágtéé nyé. Nyéláa Dyöb bán áwōŋgan nyé áyāl e kéchéé éche nyébeléé. Nyétéd póndé, nyékānne' póndé ésyāāl ésebán nyékóme'. Nyékānnad-te bad bé Dyöb bésyāāl.

19 Nyékānnad mémpē, nén bán póndé kéhéé nzé nhóbe méé nhóbe dyam, Dyöb débē me e'yale ábe é'tāngéné. Nén débēl mēhēl bad nkalanŋ mí bwām níme bad bénkēnsóŋténne aláa, ésebán mbáa' dyamdyam.

20 Yesu Krístəə apwεdé me ábé níme mésénze, ákal mímén nkalanŋ mí bwām, ene nzom chó-'aá ekəó boŋ mbé bəəb née mod a mbwəg. Né-óó nyékānnad me nén bán Dyöb áwēd me nlém á abum níkal mímén nkalanŋ mí bwām ésebán mbáa dyamdyam.

Paale aá Dyöb ánamed bad ábe bédúbpe

21 Tikikusε, awesyánē mwānyanŋ a Krísto awē dédáá, abenle Sāngwéé ne nlém nhóg. Mó ālāā nyé mekan tāngene me. Nén débēl nyébíi ngáne nídíi ne chōm éche míbeléé.

22 Nlóme mó áwēn ábel boŋ aláa nyé mam níme mébenlad ne sé, áwēd-te nyé nlém á abum.

²³ Nsaŋ nĩme Dyõb Titée awêd, ne eched Sáŋ Yesu Krĩstæ, nĩbê ne nyé, bad ábe bédúbpé. Bébel nyébê nyédæŋ nhóg ne aníníí, nyébê nyédúbe-'e Krĩstæ.

²⁴ Dyõb álúmed nĩmē nsimé ne moosyáál awě adáá awed Sáŋgú Yesu Krĩstæ, edæŋge éche ébē abé ne abé.

Kálag echë Paale áténlé Baá Filipi Ndibned ní kálag

Paale mó aténlé mwembé míme nídé á Filipi enén kálag áde ábédé á mbwəg. Abédé ndutul ne ayáge áde déetāngene áde bad bémpēe báyágté'áá. Kénée mímén mekan mébenládtáá, Paale ambé menyinge, ásūm-me nlém áyāl e adúbe áde adúbpé Yesu Krístə.

Nzəm eche ekəá boŋ Paale átēl enén kálag edii áságnen bad bé Krísto bé Filipi áyāle nwōŋgen míme bēmbéé mó á pōndé eche ántōgnēnnē nwōŋgen. Awédé bó nlém á abum, aláá- 'e bó áá bēbē bésūm mekuu. Acháa bó áá bēwōŋ asuded á yāl áde Yesuε, ésebán bēmwag bán mekan mé esíí mé ekob é yāl mékamlan bó. Akamtan bó áá abé áde bédíí mod nhóg ne Krístə ádíi nsimé ní Dyōb, áá Dyōb débēl-le bēbé menyinge bēbé-'e nsaj ábe áde bédíí mod nhóg ne Krístə.

Nkabtéd ní kálag

Paale alēnté, áságnéné, akánnéd-te mwembé ní Filipi 1.1-11
Paale áá ábē á nkōŋsé ádíi ábele Krístə, áwé-'e déboŋned mó
1.12-30

Paale áá abé á bad bé Krísto ábē ngáne áde Krístə 2.1-11

Paale áá bad bé Krísto bēbē á nkōŋsé née tintine 2.12-18

Paale akené Timotiε bó Epafroditus 2.19-30

Paale áá mod awē adúbpé Krístə ákobned á'sō é' Dyōb 3.1-11

Paale áá mod téé áwan áte ápid mam á asóg bwām 3.12-21

Paale alébe bad bé Krísto 4.1-9

Paale áságnan mwembé ní Filipi 4.10-20

Melenten mé asóg 4.21-23

Paale alómmé bad melenten

¹ Me Paale, nchoo ne Timotiε, me-é ntenle nyé enén kálag. Sédii bembəlede ábe Yesu Krístə. Ntenle bad bé Dyōb, bad ábe bédé mod nhóg ne Yesu Krístə ábe bédé á Filipi, nchoo ne belyáged ne bad ábe bēwōŋgan ákeεn nsón ní Dyōb á'sō.

² Nsimé ne nsaj míme níhúú ne Dyōb awēd Titée, ne Sáŋgú Yesu Krístə míbē ne nyé.

Meságnen ne mekáne míme Paale

³ Nságnan Dyōb áde míbenléé, pōndé téé nzé nkāmténé nyé.

⁴ Mbélé mbé menyinge pōndé téé nzé nkānnad nyé moosyáál.

⁵ Mbélé mbagé nságnen áyāle nwōngen míme nyékébéé me ákal nkalaní mí bwám, bootya á pónde eché nyéwóge mó, bon nyédúbe-’ε, ápe bōob.

⁶ Ndúbpé meé Dyōb áde ábótédé mímén nsón mí bwám áfínté echèn, dékéén mó á’sō kááj ápēen mó á asóg á Epun éche Yesu Krístā ápéé.

⁷ Ntájéné enén ndín e mewēmten awōj áyāl e nyé baásyāāl áyāle nyédé me á nlém-té. Ké áde ndíí á mbwōg, ne áde ríhóbéé mam tājene nkalaní mí bwám, nhóbe meé mímén nkalaní méesaá metóm, rídé mbále. Dyōb álúmté syánē moosyāāl mímé nsimé ngáne débēnléé mó.

⁸ Dyōb áde me mbōj nén aá nlém míme ríwōjné nyé áte, rídé melelem ne nlém míme Yesu Krístā áwōjné nyé.

⁹ Nkánne-’ε nén meé, edānge éche nyéwōjné Dyōb ne éche nyéwóó ne nhóg ne aníní ébē ékag á’sō. Nkánne-’ε meé nyébii mekan mé Dyōb, nyésōjten-ne nhājén áfínté e mekan mé bwám ne mekan míme méesē mekan mé bwám.

¹⁰ Nén débēl nyééhēl mekan míme métómténé abōj abíi. Nén débēl nyéēsān-’ε á’sō é’ Dyōb, béekóbēn-naá nyé awusé ké ahóg á Epun éche Krístā ápéé ámpē.

¹¹ Nén débēl abé á bwám ádēn áde áhúú ne Yesu Krístā dényínnēd áyāl e mekan mé bwám méesyāāl míme nyébéléé, ábel bon Dyōb ákud ehúmé ne mekenag.

*Paale aá abé á nkōjsé ádli ábele Krístā,
áwé-’ε débojnéd mó*

¹² A-baányan, ndāá meé nyébii nén bán mekan míme mébēnlédé ne me hén, ríkóó awōngēn ábel bon nkalaní mí bwám ríkanlad ríkag á’sō.

¹³ Nén ábélé sánze ésyāāl éche éñone eyáde éche mod ambáá ne bad bémpēe bésyāāl hén, bébíi nén bán ndé á mbwōg áyāle ndíí mbāledε awē Krístā.

¹⁴ Abé áde ndíí-’ε á mbwōg, áwédé ekud é bad ábe bédúbpé nlém á abum, bénábpé nlém awōj ákal eyale é Dyōb ésebán bébáa’ dyaamyam.

¹⁵ Edé mbále nén bán bó baahóg béwōjné me kónjí, béhede-’ε alúmed bán bédé etógnén tómaa me. Bon pen, bó baahóg-ke békale mímé nkalaní ne mewēmten mé bwám.

¹⁶ Bad ábe békale mó ne mewēmten mé bwám, békale mó áyāle bédáá me, bébíi-’ε nén bán Dyōb ákwénténé aá ríhē á mbwōg hén ábel bon ríhób meé nkalaní mí bwám méesaá metóm, rídé mbále.

¹⁷ Abé ábe béwōjné me kónjí béekaléé nkalaní mí bwám ne mewēmten mé bwám, békale mó áhede échab yāl chēn bwēm. Bébele nē, ne mewēmten nén bán ríwōg ndutul abé áde ndíí á mbwōg.

18 Boŋ nén déēwóó'ē dyam dé abel. Ayāl e nímē menzii mésyāāl, nkalanj níme Krīstāa mōo békalēé, ké bēbēnlád mewēmtēn mé bwām, ké'ē mewēmtēn mé mbéb, ākal mō. Né-óó, áyāle nē, mēbē menyinje.

19 Mēbē mbé menyinje áyāle mbíi nén mēé mekáne níme nyékánnadté me ne nwōŋgen níme Edāádāŋ éche Yesu Krīstāa ébagéé me, bēbēl ríkúd e'soóŋ.

20 Nwóó nlém áte ne menyinje mésyāāl, nlyágé-'e nlém mēé méewógké e'sōn, boŋ mēwōŋ e'wéd bé nlém á abum pōndé ésyāāl, tanje bōob, ábel boŋ kéchéé éche nibeléé ébel ehúmé éche Krīstāa ényínned, ké ndé á alongé ké'ē nwédé.

21 Ne me, abé áde rídíi á alongé ádíi ábele Krīstāa, nzé nwédé-'e éboŋnéd me.

22 Nzé édé bán ndé á alongé mēbē nibelé nsón níme ndé etógnén. Bōob-pōó, meebíi'ē pēd eche rítāŋgéné atéd.

23 Mmén mekan mébe métyéémé me á'sō-te, étómé me áte éche rítāŋgéné apwēd. Ndāó mēé rítēde hén nībē ne Krīstāa, áyāle nén ábóó tómaa ábē á nkōŋsé wén.

24 Boŋ áyāl echēn, édé etógnén bán rídíi nībē á alongé.

25 Ndúbpe nén, mbíi-'e mēé mēbē mbé á alongé, mēbē mbé-'e ne nyé moosyāal ábel boŋ adúbe áde nyédúbpe Krīstāa ákwōge, nyébé-'e menyinje áyāle nyédúbpe mō.

26 Nén débēl abé adé mēbēē ne nyé ámpē, nyéēnabé nzom awōŋ ábe Krīstāa mekenag áyāl echēm.

27 Bōob-pōó, abé ádēn átāŋgéné ábē ngáne Krīstāa áhóbeé áwē nkalanj mī bwām. Nén débēl ké mpedé ányín nyé ké'ē meépede, mēbīi nén mēé nyēsumé mekuu nēŋgáne mod nhóg, nyēwóó-'e mewēmtēn mehóg áwan áte ákēā chōm éche nyédúbpe.

28 Nyéebáá' bad ábe bētāŋgan nyé. Nlém ríwúu nyé á abum pōndé ésyāāl. Nén délūmēd nén bán bēekudté e'soóŋ boŋ nyéekúd. Dyōb dō-'aá átiide nímén mésyāāl.

29 Dyōb ábēnlédé ábē e'boŋ bé nlém áwēn, saké adúbe Krīstāa dēmpēn, boŋ kōāŋ ne ákud metake áyāl e Krīstāa.

30 Syánē dewane nzum á yāl e nkalanj mī bwām bōob. Melemlem mé nzum níme nyénnyínnē nwane' mōo rídíi ríwanéé bōob.

2

Paale aá abé ádēd ábē nēŋgáne áde Krīstāa

1 Abé áde nyédíi nhóg ne Krīstāa áwédé nyé nlém á abum, échē edāŋge-'e épwiitad nyé nlém á abum. Nyédé nlatén ne Edāádāŋ éche Esáá. Nyélúmte' e'boŋ bé nlém, nyēwóó-'e nlém ní ngol ne nhóg ne aníníi.

2 Mmém menyinje mēlōn mbon nzé nyēwóó mewēmtēn mehóg, nyélúmté melemlem mé edāŋge ne nhóg ne aníníi,

nyêwóó nlém nhóg, nyêdé-'ε nêηgáne mod nhóg áyāl e kéchéé éche nyébeλεέ.

³ Nyéebēlē mekan míme mélúmte bán échen yāl chēn chós nyéhedtεέ bwám. Nyéebēlē mekan míme mélúmte nén bán nyêdé kúmbe. Bon ne asuded á yāl, nyényín bad bémpēe etógnén tómaa échen yāl.

⁴ Nyéebēlē mekan míme mépiinad nyé bēn pen nsyōη, bon pen nyébele káōηne mekan míme méwōηgan káōηne bad bémpēe.

⁵ Mewēmten mímēn mébê nêηgáne míme Yesu Krīstōa mémbeēē.

⁶ Abédé nyaa eche Dyōb ádíí, bon kénê, enkēnwōηgé mewēmten nén aá móchəgned nén móō bó Dyōb bétáá.

⁷ Enkēntédté yāl etógnén, bon ambēl eche yāl nêηgáne mbəledε, bēnchyāā-'ε mó née moonyon.

⁸ Ade abédé née moonyon, ansudéd eche yāl, ákwentén-ne awé.

Ankwentén awé káōη ne kwééd e awəg.

⁹ Né-əó, Dyōb dēmbē mó etál éche étómténé achab ámín, ábē-'ε mó dīn áde átómé mīn mésyāāl.

¹⁰ Dyōb dēmbēl nén ábel bon á dīn áde Yesuε, nhəgtéd nsyāāl mbwōg mebóbōη, ké nhəgtéd míme rídé á nkoη mímín, á nkōη rísé, ké'ε á mbwóg e baásē.

¹¹ Moosyāāl áhōb aá Yesu Krīstōa mó adé Sāηgwéé, ábel Dyōb Titée ákud edúbé.

Nyébê átíntē e bad ngáne tintine

¹² A-baányan bé edəηge, ngáne nyéyógk'é'áá mekan ábel míme Dyōb áhóbé aá nyébel áde mbédé ne nyé, édé etógnén bwāmbwam bán nyébel mekan míme áhóbé aá nyébel, bəəb áde méesaá ne nyé. Nyéwōη mbwóg ní Dyōb áte nyésuded-te yāl á'sō é' Dyōb. Nyéwan áte bwāmbwam ábel mekan míme Dyōb áhedεé, ábel bon e'soóson ábe nyékúdé, é'lón mbon.

¹³ Nyébel nē áyāle Dyōb áde ne nyé pónde ésyāāl, ábel nyéwōη nlém ábel mekan mé bwám míme áhedεé aá nyébel, nyébenle-'ε mó.

¹⁴ Nyébele' chōm ésyāāl ésebán nyényonηge áte, nyēpantan-

¹⁵ Nyébele nén ábel bon modmod eehóbé' aá nyêwóó atón dé mbéb ké á hóg á yāl, nyésāη-'ε. Nén débēl nyéebē bán bé Dyōb ábe béewóó atón dé mbéb ké á hóg á yāl, ábe bédé átíntē e bad bé mbéb ábe bébele mbéb pónde ésyāāl. Nyêdé átíntē echáb á nkōηsε-te nêηgáne betintine ábe bεpene'.

16 Nyébele nén akal áde nyékaléé nkalanj nímé nípεεne' alongé áde déemaá'. Nzé nyébele nén mǝbē kúmbe ne nyé á epun éche Krístæá ápéé áyāle nén dǝlūmǝd bán awan áde nǝwáné'áá áte ne ntǝ nímé nǝbélé, béébóó'é.

17 Mǝbē nǝngáne nzǝm e mǝn echǝ bésyógé ámǝn e nsón nímé nyébeleé, nǝngáne mende, áyāle adúbe áde nyédúbpé. Nhele-se níkūd metake, nwé-'ε áyāle nkale' nkalanj ní bwám melemlen ngáne nyémpǝ áyāle nyédúbpé nímé nkalanj ní bwám. Boj kénǝ ndé menyinje mǝwōgǝn-ne nyé moosyǝál menyinje.

18 Melemlen nǝ dǝó nyémpǝ nyétǝngéné menyinje awóg, nyéwógǝn-ne mémpǝ menyinje.

Paale atelé tǝngene Timotie bó Epafroditus

19 Nzé édé á ntǝi nímé Sǝngú Yesue, nwóó nlém álóm Timotie áwǝn mwǝmpǝn ní pǝndé, ábel boj pǝle éche mǝwōgkǝ áyǝl echǝn, éwǝd mǝ nlém á abum.

20 Meewóó'é modmod ampée néε mó awǝ akoó nímé nlém awǝn ádǝj dé ábii ngáne nyédíí.

21 Nhóbe nén áyāle bad ábe bélyágé ásǝ échab yǝl chǝó bétǝntanné, béebeléé ngáne Yesu Krístæá áhǝdǝé áá bébel.

22 Nyé bǝn nyébíi ngáne Timotie álúmté áá móbele nsón bwám. Abelé nsón ne mǝ ákal nkalanj ní bwám ngáne mwǝn ábeléé nsón ne sáá.

23 Né-ǝó, nlyágé nlém mǝé mǝlǝm mó áwǝn áde ményǝnnǝ ngáne mekan mébǝǝnnǝ mǝ.

24 Ndúbpé-'ε nén mǝé Sǝngwǝé ábǝl mwǝmpǝn ní pǝndé mmǝn ámpǝ mépǝ áwǝn.

25 Nnyiné nén mǝé édé etógnǝn mǝ álóm awed mwǝnyan Epafroditus áwǝn. Abele nsón nímé Krístæá ne mǝ, awǝngan-ne átǝngǝn bad ábe bétǝngǝn nkalanj ní bwám, mó-'áá abédé nǝngáne mǝsǝnzǝ nímé nyélómé áwǝngǝn mǝ.

26 Awóó nlém áte bwámbwam ányǝn nyé moosyǝál, anwóg-ke ndutul áde áwógé bán nyéwógé bán mǝnkolé.

27 Edé mbále bán ankolé, ápǝn-ne kǝóǝ ne awé. Boj Dyǝb dǝnwǝg mó ngǝl, saá-kaá mwǝmpǝn, Dyǝb dǝnwǝg mémpǝ ngǝl. Enkǝnkwǝntǝnné áá áwǝ ábel boj meénabpé abé á ndutul-tǝ.

28 Né-ǝó, nwóó nlém áte bwámbwam álóm mó áwǝn ábel boj nyéwǝg menyinje ányǝn mó ámpǝ, mǝ-'ε ámpǝ meébúde atag áte áyǝl echǝn.

29 Né-ǝó, nyébǝ menyinje ákob mó nken áyāle adúbpé Sǝngwǝé ngáne nyémpǝ nyédúbpé, nyébage-'ε bad nǝngáne mó edúbé.

30 Nyébage mó edúbé áyāle ampon awé, abé-'ε á nsǝl ní son abele áde ábenléé Krístæá. Ambel nén ábel boj áwǝngǝn mǝ ábel nsón nímé nyébǝn nyéehǝle'áá-se nyébel.

3

Bad ábe bédubpé Yesue

bóo békobnad á'sō é' Dyōb

1 Asóged a-baányan, nyébê menyinje abé áde nyédíí mod nhóg ne Sǎngwéé. Eetagtéé me átele nyé mekan níme ménsēbēē nyé atele. Nén ádíí ákəə nyé.

2 Nyétéd pónde ne abê e'bébtéd é' bad. Echê mbwé, bad ábe béhóbe bán bétánjéné mod ayag.

3 Syánē-éé báyagé nyaa echê etánjéné. Edəádəŋ éwōŋgan syánē ábe Dyōb edúbé ngáne débənléé mó. Syánē dedé menyinje ngáne dédíí ne Yesu Krístəə. Debíí bán baányon béehéléé-se bəwōŋgən syánē.

4 Kénê mmən nwóó nzəm ályág nlém á yǎl e mekan mé moonyon. Kénzée áfínté echên awé awémténé aá mówóó nzəm ásum nlém á yǎl e mekan mé moonyon né nwóó nzəm tómaa nê.

5 Ade béchyáá me bən'yág me ámbíd e epun saámbé. Ndíi mod a Israel awé abídé á túmbé e Benjamín. Echem sǎŋ ne nyan bəbédéé bad bé Hibru. Mbédéé mod a Farisia, ríhídé mbéndé ngáne éhóbeé.

6 Menwōŋ kán áte bwámbwam nyaa echê nê dēmbənlé rítagté elad é bad bé Krísto. Modmod eéhele'aá-se ahób aá nwóó atón dé mbéb ké ahóg áyāl, áyāle nhídé'aá mbéndé é bad bé Israel ésyāāl.

7 Boŋ abê bwēm é'syāāl ábe nnyíne'aá néé nsyǎŋ béesaá dyam dé abelen bəob, áyāle chōm éche Krístəə ábénlé me.

8 Saké nê dēmpen, nnyíne chōm ésyāāl méé éesaá dyamdyam nzé nhəgténé chó ne ndəle e dyam echê edé ábíi Yesu Krístəə, awem Sǎngwéé. Ayāl échê chōm esyāál éesaá dyam dé abelen, nnyíne-'e chó nēngáne mbinde ábel boŋ mbíi Krístəə,

9 mbê-'e mod nhóg ne mó. Saké ahíd á mbéndé dōo ákáá boŋ ríkobnéd á'sō é' Dyōb. Boŋ nkōbnédé á'sō é' Dyōb áyāle ndúbpé Krístəə. Dyōb-paá ábélé boŋ ríkobnéd áwe e'sō áyāle ndúbpé Krístəə.

10 Ndəó méé mbíi Krístəə ríwōŋ-'e ngíne echê ánwōŋgē áde ámpuú'é. Ndəó méé mbê ríkude metake melemlem ngáne ánkudté. Ndəó-'e méé ríkud metake ngáne ánkudté kəəŋ bəwúu me ngáne bənwūú'é mó.

11 Nlyagé nlém nén méé nímén mésyāāl mébənled ábel boŋ Dyōb ápuud me ámbíd e kwééd echēm.

*Paale ad mówane áte
ápid mam á asóg bwām*

12 Meehóbéé nén mée mmaá nímén mekan amad ké'ε mée mmaá atyéem á menzii mésyāāl. Boŋ ndii nwane áte ábē nyaa e mod echē Yesu Krīstā āhédé'áá aá nībē áde ápwédé me.

13 A-baányan, meehóbéé nén mée mmadé chōm ésyāāl. Boŋ dyam ahóg áde nībeleé ádii, áchaten mekan nīme métómé ámbīd ne áwan áte áhīd mekan nīme méhúε' á'sō.

14 Ndii nwane áte áke á'sō káāŋ nīpe wée nítāŋgéné asóg ábel boŋ níkud nsábe nīme Dyōb ábánnédé me ádyōb. Achēnle me aá níke ádyōb mbwiined ne Yesu Krīstā.

15 Syánē moosyāāl awē demaá akwōg á adúbe tē déwāle nímén melelem mé mewēmtēn tāŋgene nímén mekan. Boŋ nzé édé bán nyēwóó mewēmtēn mémpēe tāŋgene nímén mekan, né Dyōb déwōŋgēn nyé ásoŋtēn mó bwām.

16 Kénē-ε detāŋgéné déhīdē mekan nīme syánē démáá abii.

17 A-baányan, nyéladtēn nyébē nyéhīde nīmēm mekuu, nyénōne-ε bad ábe bébele ngáne nyényīnnē ngáne sébéláá.

18 Nkánlé'áá nyé ngen ne ngen, bōob-pe ámpē nlāŋge nyé ne mésōd tāŋgene bad híin ábe nīmāb mbeltéd níúmteé nén bán bédé bad bé ekōyí tāŋgene nkalaŋ nīme níhōbe kwééd eche Krīstā áwédé á awōg.

19 Echén ndín é bad ádab asóg ádii dū á muú. Chōm éche ékamlan bó édii mekan mé esíi mé ekob é yāl. Bédáá ábel mekan nīme bétāŋgéné békwāgne. Mekan mé nkōŋsé mēmpēn-naá békamtanné.

20 Boŋ syánē pēn dedii bad ábe echab mbwōg édii ádyōb. Desine-ε awesyánē Nsoode, Sánjú Yesu Krīstā bán ábīd ádyōb átim ámbīd á nkōŋsé.

21 Abēnléd eche ngīne eche ábēnladté ákamlen chōm ésyāāl, áhāŋlēn échesyánē yāl é nkōŋsé, yāl éche éewóó ngīne, ábel boŋ dékud ndāle é yāl ngáne ánkudté áde Dyōb dēmpuúdté mó.

4

Paale abagé elébe

1 A-baányan, ndāó nyé anyín ámpē áyāle ndāó nyé bwāmbwam. Nyébelé ndé menyīŋge nyédé-ε nēŋgáne nsábe nīmēm áyāl e nsón nīme nībélé. Né-ōó, a-baányan bé edāŋge, nyébē nyésum mekuu tāŋgene adúbe áde nyédúbpé Sánkwéé.

2 Nchāa nén mée Yudia bó Sintike bébē á nchemtēn áyāle bó bad bébe bédii baányan bé Krīsto.

3 Nlāŋge wēmpē, awem nsón a nsón awē níyáge nlém áyāl, nhede mée éwōŋgen ábēn bebaád ábē nsaŋ. Abēn bebaád bébe, Klemene ne bad bé nsón bēmpēe bēbédé me benben. Syāābōó sébelé ntū ábel boŋ níhel nkalaŋ ní bwām akal. Mmab mín mésyāāl médé á kálag e alōŋgé.

4 Nyébê menyinge pónde ésyāāl áyāle nyédii bad ábe Sánḡwéé. Nhóbe ámpē, nyébê menyinge.

5 Abé áden álúmed á'sō é' bad bésyāāl nén bán nyêchedne bad yāl. Sánḡwéé akwogé aբ.

6 Nyéētāgē áte áyāl e dyamdyam. Boη pεn áyāl e kéchéé éche étané nyé nyékānne Dyōb nén bán áβε nyé chōm éche nyétógnéné. Nzé nyékānne-ε nyésāgnān mó.

7 Nzé nyébelé-ε nê, Dyōb débēl nyébē nsaη, nsaη míme ríchábé ámín tómaa ngáne baányanη béhēle bésōητεn. Mmén nsaη méwōηgēn nyé ábel boη nyéētāgē áte abé áde nyédíi bad ábe Yesu Krīstā.

8 Asóged a-baányan, nyékamtan ábén bwēm pónde ésyāāl. Nyékamtan kéchéé éche édé mbále, kéchéé éche ékwógnédé chōm éche ebóó, kéchéé éche étāngéné, kéchéé éche éewóo atón dé mbéb áyāl, kéchéé éche bad bétāngéné adəη ne kéchéé éche nyényiné bán ébōηnéde nyé. Nyékamtan mekan míme mébóó bwāmbwam ne míme bad béhóbεε bán mébóó. Echén ndín é mam chōo nyétāngéné ahé á mewēmtεn-tē pónde ésyāāl.

9 Kéchéé éche ní'yágté nyé boη nyékōb-բε ne kéchéé éche nyéwógé áwēm ne éche nyényiné néε mbéle, nyébele chó. Nzé nyébele nén, Dyōb, mó awē abage nsaη, ábē ne nyé.

Paale aságnéné nwōηgen míme ákúde

10 Abé áde ndíi mod awe Sánḡwéé, ábélé ndé menyinge bwāmbwam, áyāle káəηne á asóg nyélúmté bán nyébōηge με. Mbíi nén μεé nyéwóo mewēmtεn ábóo με pónde ésyāāl, boη etál éebagnedεé nyé ábel áned.

11 Meehóbéé nén áyāle ntóge' chōm. N'yáḡké ákob kéchéé éche étané με á alongé.

12 Mbíi ngáne mod ábáḡkē ésebán awóo chōm éche átógnéné, mbíi-ε ngáne ébáḡkē mod ábud dé awóη chōm éche átógnéné. Mmēnténé ákob kéchéé éche étané με. Mmēnténé abé áde mbúde chōm éche ndyáḡkē awóη, mímentén-ne ádyεε nzaa. Mmēnténé ábē áde níwóo tómaa ngáne rítógnéné, mímentén-ne abé áde méewóo'é chōm éche rítógnéné.

13 Kéchéé éche étáne με, ngine eche Krīstā ábageé με ébēl métōm chó áte.

14 Nyébelé bwām áwōηgen με áyāl e nímmēm metake.

15 Nyé bad bé Filipi nyébíi bwām nén bán áde mbóótédé nkalaη mí bwām akal áde mbídé á Masedonia, nyé bēnpεn-εé nyébédé mwembé míme ménwōηgēn με.

16 Ké áde mémbeē á dyad á Tesalonika, nyēnlómé με nwōηgen ngen ne ngen.

¹⁷ Meehóbéé nén áyāle nhede meé nyélómme me nde. Bon nhede meé ínyíne' ngáne Dyöb ánamtéé nyé anamed ne anamed.

¹⁸ Nkudé chõm ésyāāl éche nyékélómēē me, íkūd-te ké tómaa nê. Epafrodituse ampiinéd me bwēm ábe nyénlómēē me. Edíi byánán nyêbagé Dyöb nde eche ewóó elod é bwâm. Dyöb ákóbé rímê mendε, mébóηnédé-'ε mó.

¹⁹ Adém Dyöb débě-'ε nyé kéchéé éche nyétógnéné átíntê e rímê nkúú mé nhon, mbwiined ne Yesu Krístæ.

²⁰ Ehúmé ébê ne áded Dyöb, awêd Titée á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.

Melentεn mé asóg

²¹ Nyéled bad bé Dyöb bésyāāl ábe bédúbpé Yesu Krístæ. Abesyánē baányan ábe bédé ne me bélómmé nyé melentεn.

²² Bad bé Krísto bésyāāl bélómmé nyé melentεn, bwâmbwam abum á ndáb áde Kaisεε.

²³ Nsimé ríme Sánjú Yesu Krístæ mbê ne nyé moosyāál.

Kálag echë Paale áténlé Baá Kolose Ndibned ní kálag

Paale, mbapere a nlomag nhóg awe Yesu Krístæ mós antël enén kálag áde ádíí á mbwog á dyad á Roma. Antelé bad bé dyad á Kolose. Saké Paale andibé mwembé míme ríbedé á Kolose. Epafrase mós andibé mwembé míme ríbedé áwed. Epafrase ambé á dyad á Efesus. Anwóg eyale é Dyöb áwed, adúbe-’ε Yesu Krístæ. Anhidnéd échë eyale, áke ákal chó á Kolose, ádíbe-’ε mwembé áwed. Ambíd e pónde, Paale anwóg nén bán bemeléede bé metóm bépééné ayáge áde déeboó á mwembé-te wê. Abé bemeléede býágté’áá nén bán, kénzéé awë ahede’ Dyöb abíi, awë ahede-’ε e’sooson akud, atángeéné nées ábageé ngíne ne benkamlene bé nkönsé edúbé. Bán mod atángeéné-’ε nées áhídeé mbéndé nées áyag mod ne áhíd mbéndé émpée tãngene ndyééd échë mod éétãngeneé adyé, ne ekud é mam émpée. Mmén mekan mésyāāl-lóó mós mēnkāñ bon Paale áténlé bad bé mwembé mé Kolose enén kálag, áléb bó ábel bebíi mbále tãngene Yesu Krístæ ákamlen bad bésyāāl ne ákamlen ngíne é nköñ rísé ne rímín. Mwēnpēn-naá ahele ahúd syáné á mbéb-te.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-8

Nsón míme Krístæ 1.9-2.19

Alongé dékōālē ábe ne Krístæ 2.20-4.6

Nsógtēn 4.7-18

Paale alómmé bad melentēn

¹ Me Paale, mbapere a nlomag nhóg awë Yesu Krístæ, ngáne Dyöb átíídé me-éé ntenlé nyé enén kálag. Se Timoti, awesyánē mwānyañ a Krístō, sélōmme nyé melentēn.

² Ntenle nyé bad bé Dyöb ábe nyédé á dyad á Kolose. Nyédé ne Krístæ, nyéhíde-’ε mó ne nlém nhóg. Nsimé ne nsañ ní Dyöb Titée awêd mbé ne nyé.

Paale aságnéné Dyöb á mekáne-té

³ Pónde téé sēkānnad nyé, sēsāgnān Dyöb, Sáá awë awed Sāngwéé, Yesu Krístæ.

⁴ Sēsāgnan Dyöb áyāle sēwógé bán nyédúbpe Yesu Krístæ, nyédáá-’ε bad bé Dyöb bésyāāl.

⁵ Sēbíi nén bán nyēbele’ nē áyāle nyēsumé nlém nén bán nyéekūd nnam míme Dyöb ákōñnéde nyé ámín. Nyēmäd mam awóg tãngene nímé nnam áde bésébpé nyé nkalanj ní bwām ní mbále akale.

⁶ Mmén nkalanj ní bwám mé nsimé ní Dyöb níkanlad mebwóg ne mebwóg níkag á'sò. Epun e é'só éche nyéwógé nyênsòñtén bán Dyöb ákòñté nlém ní bwám awóñ ne bad bé mbéb.

⁷ Epafrase, mbàledede awe Yesu Krístəə móo ankalé nyé nímé nkalanj. Adíí mod awě syáábəo sêbele' nsón, sêdəə-'e mó bwámbwam. Abenle' Yesu Krístəə ne nlém nhóg. Abé áde adíí-'e ne nyé, nsón níme séntəñgənnē abel móo ábeléé.

⁸ Mó aláñgé-'e sé aá Edəədəñ é Dyöb ébélé nyédəə bad bé Dyöb.

⁹ Né-əó, bootya pónde echě séwógé nímén mam, sêkannad nyé pónde téé. Sêkanne nén bán Dyöb ábel nyékoñ chóm éche áhedéé aá nyébel asòñtén. Sêkanne nén bán Dyöb ábe nyé debyéé ne nsòñtén ábel nyésòñtén mam mé Edəədəñ bwám.

¹⁰ Nê débél adēn alongé débē ngáne alongé áde bad bé Dyöb átəñgéné abé. Nyéébele' mam nímé méwógte mó menyinge. Mekan mé bwám mó ne mó-'éé nyébeléé. Nyaa echě nyésòñtēnnaá Dyöb, échəgkē acháge ne acháge.

¹¹ Sêkanne-'e ámpē nén bán, Dyöb ábê áwéd nyé áte ne echě ngum echě echabé ámín, ábel nén nyéhél awesén, nyékanj nlém, nyébé-'e menyinge áyāl e mam mésyāāl.

¹² Nyéəsəgnēn Titée áyāle chóm ésyāāl. Mó-'aá abelé boñ nyékwoñnéd ábē bad ábe békobe akab á bwēm ábe ákòñnéd ábē bad hóm áde e'nyínen bé ekíde é'díí.

¹³ Ahúde syánē ásē e ngíne e nkamlene e ehíntén, apééné syánē ásē e nkamlen níme awe Mwān a nlém.

¹⁴ Dyöb alágséné syánē níməd mbéb akəde áde ákódté syánē ne mekií níme awe Mwān ásyógé á awəg.

¹⁵ Modmod eenyínnéé Dyöb díd. Boñ bad bénsòñtén ngáne Dyöb adíí áde bényíne Krístəə áyāle adíí nwágén ní Dyöb.

¹⁶ Edé nê áyāle, mbwiined ne Krístəə dóo Dyöb áhágé bwēm é'syāāl á nkoñ ní mín ne rísé. Ahágé bwēm ábē bényínnéé díd ne ábē béenyínnéé díd. Mó ahágé benkamlene, ne ngíne ésyāāl. Dyöb áhágé bwēm é'syāāl mbwiined ne mó, mó-'aá Dyöb áhágké ábē bwēm é'syāāl.

¹⁷ Bédəhób bán béhəge' kéchéé á nkòñsé-te né Krístəə adé alongé. Mó-'aá akəə boñ bwēm é'syāāl ébē á e'díí.

¹⁸ Mó adé nló níme bad ábe bédúbpé mó, bó-'aá bédé nēngáne eche yāl. Mó abage ábē bad alongé áyāle mó adé mod a'só awě Dyöb ápúúdté awě ábē-'e abé ne abé. Nén dēmbenléd ábel nén ábē nkamlene ámín mekan mésyāāl.

¹⁹ Mmén mekan médé nê áyāle nén Dyöb dēn-éé ádē.

²⁰ Dyöb dēmbél nén aá chóm ésyāāl étim ásē ne mó Dyöb mbwiined ne Krístəə. Abén bwēm é'bédé bwēm bé nkoñ rísé ne bwēm bé nkoñ ní mín áyāle asyog ádē awe Mwān ásyógé mekií á awəg. Bəəb-pəó, chóm ésyāāl éhele ébē nsəñ ne Dyöb.

21 Nyé ne nyé nyêmbé nchabned ne Dyöb, nyáãbe Dyöb nyéebédéé áyāle mewêmtēn mé mbéb míme nyénwōñ'é ne mbeltéd mé mbéb míme nyébél'áá.

22 Boñ bəəb, Dyöb ábélé nyétimé ásē ne mós, awé áde awe Mwān Krístə awē abédé moonyoñ áwédé á awəg. Dyöb dēmbəl nē ábel nēn nyébê wée módíí, nyébê bad ábe bésáá, nyéewóó atón dé mbéb ké ahóg á yāl, béēkōbnē-ε nyé awusé ké ahóg.

23 Ebē nēn bán áden adúbe adíi awúú áte nyéehúde-ε mekuu ásē ne asum áde nyésumé nlém áyāl e nkalañ ní bwām míme nyéwógé. Mmē nkalañ ní bwām míme nyémáá awóg, rídíi nkalañ míme ríkánlédé nkōñsé áte rísyāāl mós-'aá me Paale, rítimé mbəlede a Dyöb ákal.

Nsón míme Paale

24 Ndé menyinje bəəb ne metake míme ríkudéé áyāl echēn. Ngáne ríkudéé mímén metake, mmade metake míme Yesue mímē rítāñgéné abé, áyāl eche yāl, nédē bad ábe bédúbpé mós.

25 Dyöb ábélé me mbəlede ábele bad ábe bédúbpé Krístə. Alómé me aá ríkoñ nyé échē eyale akale bwām.

26 Bəəd, éché eyale émbē dyañ adē bad bēnkēnsóñtēnné. Boñ bəəb abele ábē bad bēbíí chós.

27 Dyöb áhede' nēn aá ábē bad bēbíí nēn bán nhon ne ehúmé éche Krístə edé káñne ne bad ábe béesē bad bé Israel. Kun éché edé áwēd-te edíi nēn bán, nyésum nlém nēn bán nyéēkūd ehúmé éche Dyöb áhóbé aá módbē ábē bad.

28 Né-'aá akáá boñ sélāngē bad tēñgene Krístə kéhéé wée sékagké. Sélébe', séyāgtē-ε bós ne debyéé ásyāāl áde Dyöb ábágé sé. Sēbele nē áyāle sēhede nēn bán békobned á'sō é' Dyöb nēñgáne bad ábe mekuu mémáá awédned ásē á adúbe-tē.

29 Boñ nwane áte bwāmbwam. Ngum echē Krístə eche edé me áte, chós-ε ebage me ngíne áwan áte.

2

1 Ndəó meé nyébíi ngáne ríkēmpéé awan áte áyāl echēn, ne áyāl e bad bé dyad á Laudesia, nyébíi-ε ngáne ríkēmpéé awan áte áyāl e bad bēmpēe ábe béēnyínnē me díd.

2 Mbele nē áwéd bós nlém á abum ábel boñ edəñge éche edé áfíntē echēn ébel nyébê mod nhóg. Nhede me nyáábəə nyésum nlém ne asum ásyāāl nēe bad ábe bésóñtēné dyañ á Dyöb áde bad bēnkēnsóñtēnné. Adē dyañ-me adíi Krístə mwēn.

3 Krístə móó ahele ábēl boñ nyēwóñ debyéé ásoñtēn mekan mé Dyöb. Mmē mekan médé etógnén bwāmbwam.

4 Nlāñge nyé nēn ábel boñ mod eédogné nyé e'nyin bé nsəl áte se nyéwémtēn nēn bán dyañ áde álāñgēé nyé átāñgéné.

⁵ Ndáá mée nyébii nén bán kénéε mmèn méesaá ne nyé, ndé ne nyé é edáádəŋ. Kénéε méesaá-'aá ne nyé, ndé menyinŋe nén adúbe áde nyédúbpé Krístəá ályáge áde ngine.

*Bad bé Krísto béesaá ásē
e mbéndé é nkōŋsé ámpē*

⁶ Né-ɔ́, ngáne nyékóbé Krístəá néε Sánŋwéé awêŋ, nyébé nyébele' ngáne áhedéé.

⁷ Adúbe áde nyédúbpé chōm-éε ábēŋ bemeléede béyágté nyé édé mbále. Nyéságnan-ne Dyōb pón dé té áyāle chōm ésyāāl.

⁸ Nyéēmwāg-se mod atéd nyé ntāŋ áhíd e'hóhó bé áyáge dé metóm áde béyágtéé. Ayáge áde béyágtéé nyé ádii ayáge áde békóbé wéε ábāb betaa ne áde áhíde mbéndé é mekan mé nkōŋsé. Adé ayáge ádii ayáge áde áhúú ne baányonŋ ngēŋ déēhúú' é ne Krístəá.

⁹ Nyéēmwāg-se ábē bemeléede bé metóm bédog nyé áyāle nén ngine ne abé á Dyōb áde yāl e moonyonŋ echē Krístəá áte.

¹⁰ Né-ɔ́, nyélóné mbon áyāle nén nyédé ne Krístəá, Mó-'aá akamlan ngine ne benkamlenε bésyāāl.

¹¹ Abé áde nyédíí ne Krístəá, Krístəá ayagé nyé. Eesaá nēŋgáne moonyonŋ ayagéé mod. Krístəá mó ayagé nyé é edáádəŋ-tē. Ahúde áden abé dé mbéb.

¹² Ade bēndusénné nyé, édé néε nyēnwé, béli mé nyé, Dyōb ápuūd-te nyé ne Krístəá. Nén dēmbenléd ne nyé áyāle nyēndúbé nén bán ngine e Dyōb echē epuúdté Krístəá ēpuúdté nyémpē.

¹³ Ngen e'só nyēmbé byánán nyēwédé áyāle nyébóó'aá mbéndé é Dyōb. Ene pón dé-'ε né Krístəá éēhūdēē nyé abé dé mbéb áyā. Bon bɔɔb, Dyōb ábágé nyé alongé dékɔ́lε apuud áde ápuúdté syánē ne Krístəá. Alāgséné syánē nímed mbéb nísyāāl.

¹⁴ Edé nēŋgáne apínné mbéb níme syánē wéε ántenlé mó. Nédé níme mbéb méesaá ámpē. Dyōb ábómmé níme mbéb á awɔg abome áde bēbómmé Krístəá á awɔg bon awé-'ε.

¹⁵ Dyōb déntōm ngine ne benkamlenε bé nkōŋsé áte. Atóm áde ántōmmē bó, dényínnēd ne moosyāāl ne awé áde Krístəá ánwēē á awɔg.

¹⁶ Né-ɔ́, nyéēmwāg-se bad bēlāŋgē nyé bán nyébele awusé áyāle nyédyáŋkē donŋe dé medyé, ké'ε áyāle nyémwāgkē donŋe dé mmítéd, ké'ε áyāle nyéēbāgkē donŋe á ngande áse, ké'ε ngande echē ebāg nzé ngɔŋ étúbé túbēŋ, ké'ε ngande e Epun é Nkóme áte.

¹⁷ Echē mbéndé ésyāāl ébedé-'ε néε e'diidinge ábē é'lúmté'aá mam mé bwām níme Dyōb déntāŋgēnnē alóm. Krístəá mó-'aá alónté níme mam mésyāāl.

18 Nyéēmwāg-se mod anyágéd nyé aá nyétāngéné yāl asuded. Nyéēmwāg-ke se mod anyágéd nyé nén aá nyétāngéné ángel edúbé abe ngáne ábagéé. Nzé nyébelé nê né nyéēbōd nde echē Dyōb áhóbé aá mōōbē nyé. Kénzée awē ayágte' nê, ahóbe' aá mōnyīnē á ndóg-te. Ene ndín e mod edé kúmbe ngên ne mekan mé mbéb níme mbíde' mō á nlém-tê, boŋ eewōó'ē nzom ké póg ábē.

19 Ene ndín e mod esógé Krīstā awē adé nló ní bad ábe bédúbpé adúbe. Ngáne nló nkamlanné yāl esyāāl, melemlem nê dōo Krīstā ákamlanné bad ábe bédúbpé mō bésyāāl ábel bébē mod nhóg. Ngáne nsid nladéé meboŋ mé yāl mé mod boŋ abé mod nhóg, nê dōo Krīstā áladéé bad ábe bédúbpé mō ábē mod nhóg ásē echē. Mmē nlatén nkwoge-'e ngáne Dyōb átíidé.

Awé ne ábē á alongé ne Krīstā

20 Edé bōob byánán awé áde Krīstā áwédé, nyéwédé ne mō. Né-ōó nyéesaá ásē e mbéndé é nkōŋsé ámpē. Che-ō ékáá boŋ nyébé nyéhīdē' échē mbéndé byánán nkōŋsé nííi nkamlan nyé?

21 Abē bemeléede bé metóm bēlānge nyé nén bán, “Nyéechāngé échén, nyéewóglán échíníí á nsal, nyéēsítán échē.”

22 Echē mbéndé ésyāāl éne' bwēm ábē béebāg dyamdyam ámpē nzé mod amaá bó abenled. Echē mbéndé édíí mbéndé ne ayáge áde bad bēn bēhāgné nló.

23 Echē mbéndé ébelé ényīnnāād byánán edé debyéé áte bwāmbwam áyāle nén, éyágte bad nén bán bēn bētāngéné néē béwóó nlém ábel mekan níme mékámé abel, álúmed nén bán békoo Dyōb ahíd. Eyágte bad bán bésuded yāl, bēbane-'e yāl á metake-tê bwāmbwam. Boŋ ké bad bēnhūū échē mbéndé ahíd, éheléé bó awōŋgen ásóg mewēmtēn mé mbéb awōŋ.

3

1 Edé bōob byánán apuud áde Dyōb ápuúdté Krīstā, nyémpē nyēpuúde ne mō. Né-ōó, nyébē nyōngé áyāl e mam mé mīn, wéē Krīstā ádíí á nkamlēn á ekáá émbáá é Dyōb.

2 Nyébē nyésum nlém áyāl e mam mé mīn, nyéēsūmē nlém áyāl e mam mé nkōŋsé.

3 Nyébíí nén bán, awé áde Krīstā áwédé, edé nēngáne nyémpē nyéwédé.

4 Krīstā mō áde alongé ádēd, áde ápéé-'e á nkōŋsé-te wēn nyémpē nyéēbē ne mō ne ehúmé ésyāāl.

Alongé dé nchun ne alongé dékōālē

5 Né-ōó, nyéhūd mekan mé ekob é yāl nlém ne ahúd ásyāāl. Nyéhūd nlém áyāl e mam nēngáne, akáb dé mesón, mbinde é mekan, esíí é mam mé ekob é yāl, áwōŋ mewēmtēn mé mbéb

ne ngoód. Nzé nyêdé ngoód né édé nêngáne nyébage Dyöb démpēe edúbé.

⁶ Dyöb dékōgsēn bad bésyāāl ábĕ bébele' échén ndín e mekan. Echén ndín é mekan élinse' Dyöb, né-ōó, ákōgsēn bad ábe bébele chó hēén.

⁷ Echén ndín é mekan chóó nyébéláá ngen e e'só, áde esíí é mekan mé nkōḡsé ékámllánnáá nyé.

⁸ Boḡ bōob mekan nêngáne melingá, pél, ekoyí, ábébed mod dīn, ne ábéb nsəl áte, nyétāngéné mó asóg dé abel.

⁹ Nyéēkanlé' nhóg ne aníníí metóm. Nyéēbēlē' nímén mekan ngáne édíí bán nyēmaá áden abé dé mbeltéd mé mbéb atede.

¹⁰ Bōob-pōó nyēmaá nkob mékōālē ahé. Dyöb áhédé nyé ádén alongé dékōālē áte, akwogte-'e dó ábel nyébē née mó, nyékon-'e mó awē ahegé nyé abíi bwām. Awōḡ áde nyéwóó ádén alongé dékōālē ábélē

¹¹ nhəḡlén méesaá átínté e mod awē adé mod a Israel ne awē eésĕ, ké'e mod awē béyágé ne awē béeyagéé. Ken mod adé mod a nken-e, ken mod e ahín-tē-yē, ken ntāḡ-e, ken kunze-yē. Krīstəə mó adé dyam ásyāāl adé-'e bó mod asyāāl áte.

¹² Né-ōó, nyétāngéné nlém ní ngəl awōḡ, nyétāngéné nlém aboḡ, nyétāngéné-'e yəl asuded. Nyétāngéné apwiited, nyétāngéné-'e awesēn.

¹³ Nyétāngéné nhóg ne aníníí awesēn. Nzé mod bó waáb békuú waáb álagsén mó. Ngáne Sāngwéé álagséné nyé, nyémpē nyétāngéné nyélagsén nhóg ne aníníí.

¹⁴ Amín e nímén mésyāāl, nyédəḡ nhóg ne aníníí. Edəḡe chóó élade' chōm ésyāāl.

¹⁵ Krīstəə abelé nyêdé nsəḡ ne nhóg ne aníníí. Né-ōó nímén nsəḡ ntāngéné chōm ésyāāl échē nyébeléé alyáged. Nyétāngéné nyésāgnēn-ne Dyöb pōndé ésyāāl.

¹⁶ Eyale éche Krīstəə ébē nyé á nlém-tē bwām abé ne abé. Nyéēnlad échē eyale ne debyéé ásyāāl áyáged ne áléb nhóg ne aníníí. Nyékōnne' Dyöb ngəse éche édé á kálag e Dyöb. Nyékōnne' Dyöb ngəse éche ékēmtē' Dyöb ne Krīstəə, ne nkāḡgé ké ríhée míme nípiídé nyé ákémed Dyöb. Nyékōnne' mó ásaḡḡen mó ne nlém rísyāāl.

¹⁷ Kéchéé échē nyéhóbeé, ké'e échē nyébeléé, nyébele chó á dīn áde Sāḡgú Yesue. Nyésāgnan Dyöb Títée á dīn á Yesu.

Alongé dékōālē áde nyétāngéné awōḡ

¹⁸ Nyé bebaád bé bechóm, nyéwōgne áben bechóm. Nê dóó bad ábĕ bédúbpe Sāngwéé bétāngéné abel.

¹⁹ Nyé baachóm ábe nyéwóó bebaád, nyédəḡ ábēn bebaád, nyéētəgté-'e bó ngēn.

²⁰ Nyé bǎnbǎn, nyéwógne áben básáá ne benyaá áyāl e kéchéé échē nyébeleé. Nê dóó Sǎngwéé ádáá aá nyébel.

²¹ Nyé básáá bé bǎn, nyéekante áben bǎn. Nzé nyéekante' bó, né nyésunte bó yǎl áte.

²² Nyé betǎn, nyéwógne áben bewónj pónde ésyāā. Nyéebenlé bó nsón dásō pónde echē bényínéé nyé ábel békemed nyé. Boñ nyébenle bó ne nlém nhóg áyāle nén Sǎngwéé móō nyébagéé edúbé.

²³ Nsón ké ríhéé nímē nyébeleé, nyébele' mó ne nlém rísyāā. Nyébele mó, nyébii-'é nén bán Dyōb dóó nyébenléé saké baányonj.

²⁴ Nyébíi nén bán nyéekūd nsábe míme Sǎngwéé ákōñnéde ábē bad. Krístəə mó adé mod awē nyékoo' é abele.

²⁵ Dyōb dékōgsēn kénzée awē abelé mbéb áyāl e mbéb míme ábélé. Dyōb déekwognádté modmod.

4

¹ Nyé bad ábe nyéwóó betǎn ásē echēn nyéwále áben betǎn nyaa echē Dyōb áhédeé, nyéchəə-'é bó bwām. Nyébíi nén bán nyémpē nyéwóó mod ámín awē nyédíi ásē echē.

Paale awéde' bad nlém á abum

² Nyébē nyéwéd yǎl áte á mekáne-tē. Nzé nyékāñne-'é nyébāñē nlém ne kéchéé éche nyélāñgēé Dyōb, nyésāgnēn-ne mó.

³ Nyékāñned-te sémpē ábel nén Dyōb ánedned sé nzii ákal nkalanj tǎñgene Krístəə míme bad békēnsóñténne bōód. Mmē nkalanj míme ríkaleé móō ríkáá boñ mbé á mbwōg.

⁴ Nyékāñne' nén bán ríkale mó bwām nyaa echē rítǎñgéné ábel.

⁵ Nyébíi ngáne nyébeleé mekan nzé nyédé ne bad ábe béedúbpe Krístəə. Pónde téé eche etál ébágné ne nyé, nyébenle' bó mekan me bwām.

⁶ Nzé nyáábōō nyékale', nyéched ehób á nsāl, nyékale pále éche ébonjte bad nlém á abum. Nzé nyébele' nê, né nyéēbñi ngáne nyékwentanné kénzée awē asēdté nyé dyam.

Melenten mé asóg

⁷ Tikikuse, mwāñned a nlém a Krísto ālāā nyé mam míme mébenlad ne me hén. Mómpē adii mbāledé awē abenle Sǎngwéé ne nlém nhóg nchoo ne me.

⁸ Nlóme' mó áwēn ábel boñ álāā nyé ngáne sédíi, áwéd-te nyé nlém á abum.

⁹ Nlóme' bó Onesimus. Onesimuse mómpē adii mwāñned a Krísto awesyāñē awē dédáá. Mómpē abenle Krístəə ne nlém nhóg. Adii mod awē abidé áwēn dyad. Bó Tikikuse bélāā nyé mam míme mébenlad hén.

¹⁰ Aristakuse awě súmō bedé á mbwəg hén alěnté nyé. Banabase mwānyan mómpe alěnté nyé. Memād nyé aláa t̄ngene Makose. Nzé apedé, nyékob mó nken.

¹¹ Yesue awě béchagéé bán Justuse, mómpe alente' nyé. Abén bad béláán bēnpen bóo bedé bad bé Israel ábe bédúbpé Kr̄stəə, ábe syáābō debelē' nsón ákal nkalan t̄ngene nkamlēn ní Dyōb. Békéwēd me nlém abum bwāmbwam.

¹² Epafrase mómpe alěnté nyé. Mómpe adii mod awě abíde áwēn dyad, abé-'ε mbəledε awe Yesu Kr̄stəə. Akānnad nyé pónde téé. Aá Dyōb dēn ábel nyékon chōm éche áhedeé aá nyébel abíi, nyébel-le chó.

¹³ Mmēn mbíde' mó mbón nēn meé abelé nsón bwāmbwam áyāle echēn ne áyāl e bad bé Kr̄sto ábe bédé á Laudesia ne á Hirapōlis.

¹⁴ Lukase, dōgtεε awě dédáó bó Demase, bómpe bélómmé nyé melentēn.

¹⁵ Nyélentēd me bānned bé Kr̄sto ábe bédé á Laudesia. Nyélentēd-te me Nimfaa, ne bad ábe bédúbpé bésyāēl ábe bēbome' áwe ndáb.

¹⁶ Nzé nyēmaá enén kálag alán, nyélóm chó á Laudesia ábel bómpe belán chó. Nyémpē nyényín nēn bán nyéláá kálag echē nílómmé bad bé Laudesia.

¹⁷ Nyéláa Achipuse bán ányín nēn aá mómadé nsón míme Sāngwéé ábágé mó aá ábel.

¹⁸ Me Paale mmēn-εé mbēnlédé échēm ekáá átele nyé mímén melentēn. Nyéēchatán nēn bán ndé á mbwəg. Nsimé ní Dyōb níbē ne nyé.

Kálag e'só echë Paalε áténlé Baá Tεsalonika Ndibned n kálag

Dyad á Tεsalonika dóo ábédé nló mé alon á mbwóg e Masedonia. Ade Paalε ábídé á dyad á Filipi, ankë á Tεsalonika ádíbē mwembé áwed. Ámbíd e pónδέ, Paalε anhidé á Tεsalonika áke á dyad á Beria. Anhidé áwed ámpē ákē á dyad á Kōrinto, áwed-taá ákúdé kálag echë mod awë búmō bébele nsón, Timotiε, álómmé mós, áláa mós tñgēne mekan míme mébenlad á mwembé míme rídé á Tεsalonika.

Paalε antelé mwembé míme ndé á Tεsalonika, enén kálag e'só áwéd bó nlém á abum tñgēne adúbe áde bédúbpé Sǎngwéé bédāñ-ε mós. Awēd-te, ankamtén bó nyaa e alongé echë ánwōngē áde ábédé ne bó, ákōñ-ε bó mekan alúmed áte tñgēne epe éche Krístāá ápéé ámpē, éche êmpreén mpuutéđ átíntē e mwembé míme ndé á Tεsalonika. Anlúmed bó áte ngáne áwóó nlém áte átim ámbíd áwāb ábel bon áwéd bó nlém á abum tñgēne mam mémpēe míme ménone' ádab adúbe. Anláá bó mekan míme bétñgéné ábel áwóged Dyōb menyñge ne ngáne alongé áđāb átñgéné abé asin áde básinéé epe éche Sǎngwéé.

Nkabtéd n kálag

Ndibned n kálag 1.1

Meságnen ne mekenag 1.2-3.13

Elébé tñgēne abé á bad bé Krísto 4.1-12

Elébé tñgēne epe éche Krístāá 4.13-5.11

Elébé é asóg 5.12-22

Nsógten n kálag 5.23-28

¹ Mε Paalε, nchoo ne Sailase bó Timotiε, με-εé ntenle' nyé enén kálag. Ntenle nyé bad ábe bédé á mwembé míme rídé á dyad á Tεsalonika, nyé ábe nyédé bad ábe Dyōb Titée, nyébé-ε bad ábe Sǎngú Yesu Krístāá.

Nsimé ne nsañ míme Dyōb ríbê ne nyé.

Paalε aságnan áyāle adúbe

áde bad bé Tεsalonika béwóó

² Séságnan Dyōb áyāl e nyé moosyāál pónδέ té, séhāg nyé á mekáne pónδέ-té nzé sékānne'.

³ Nzé sékānne' ádeđ Dyōb echēđ Sǎñ, sēbelé sékamtán nsón míme nyébeléé áyāle adúbé áde nyédúbpé. Sékamtan ngáne edañge éche nyéwōñné bad bémpēe ébelé nyébele ntū áwōñgen bó, nñgáne alyág áde nyélyágé nlém áyāl e epe éche

awesyánē Sánḡwéé, Yesu Krístəə, ábélé mekuu méwúú nyé ásē.

⁴ A-baányan, sēbíí nēn bán Dyöb ádáá nyé apwədə-’ε nyé ábē ábē bad.

⁵ Sēbíí nēn áyāle áde sēmpεé áwēn bon sékanlé nyé nkalan mí bwám, saké e’yale bēnpen bóo sēmpεénné. Bon ngíne e Edəádəḡ éche Esáá ch́ embēl bon sékalé nkalan ne ngíne, sēnkōḡ-’ε adúbe nēn bán kéchéé éche séhóbεé édé mbále. Nyébíí ngáne abé ádēd démbēē áde sémbēē ne nyé. Chōm éche énkəḡ bon ábē nē édíi áwōḡgen nyé.

⁶ Ne nyé, nyéhídé’áá nyaa e abé echē sēnwōḡḡ, nyéhídē-’ε abé áde Sánḡwéé. Edəádəḡ éche Esáá émbēl nyéwóg menyinḡe akob áde nyénkobpé nkalan míme sēmpεénné áwēn.

⁷ Né-ḡḡ, abé ádēn démbē nēḡgáne eláḡsén átínté e bad ábe bédúbpé, ábe bédé á mbwóg é Masēdonia ne Akaya.

⁸ Nyéē nyékəá bon nkalan míme Sánḡwéé níwōḡnéd mebwóg mémpēe. Saké á mbwóg é Masēdonia ne á Akaya dēmpen-εé níwōḡnédé. Bon adúbe áde nyédúbpé Dyöb d́mpē áwōḡnédé hōm ásyāḡ. Né-ḡḡ, nḡm ké póg eésáá echē séhóbεé ádēn akan ámpē tḡḡene nyé.

⁹ Abē bad bēn bóo bétíme ahób ngáne nyénkobpé sé nken áde sépédé áwēn. Béhóbé-’ε ngáne nyétímné Dyöb, nyétāde-’ε abele á myöb mé metóm bon nyébenlé Dyöb dēn áde áde á alongé.

¹⁰ Béhóbε-’ε ngáne nyésinéε epε éche Mwān a Dyöb awē abíde ádyöb. Ane Mwān a Dyöb, Yesuε, awē asoo’ syánē ásē e nkóḡsen ní Dyöb míme níhúε’, mós Dyöb dēmpuúdté.

2

Paale abelé nsón á Tesalonika

¹ A-baányan, nyé bēn nyébíí bán epε éche sēmpεé áwēn, énkēmbáá ngēn.

² Nyé bēn nyébíí ngáne sēnkudté metake b́wógéd-te sé e’són á dyad á Filipi. Bon ádesyánē Dyöb dēnwēd sé nlém á abum, ákale nyé míme Nkalan mí bwám. Sékalé’áá mó kénéε édíí bán bad híin b́tyéémánnáá sé bwāmbwam áyāle béehede’áá bán sékale mó.

³ Chōm éche séláḡgé’áá nyé bán nyébel, énkēmbáá nēn bán sēnwōḡ mewēmtēn mé mbéb, káa bán ébédé chōm éche sēnkētḡḡénné abel ké-’ε ádog nyé.

⁴ Bon pen séláḡgé’áá nyé mó, nēε bad ábe Dyöb ápwédé ákwogndé dé akal míme nkalan. Né-ḡḡ, sékale míme nkalan mí bwám saké áwóged moonyon menyinḡe bon áwóged Dyöb áde ábíí sé nlém áte menyinḡe.

⁵ Nyébíí bán áde sémbēē ne nyé séebonte’áá nsəl áte, ngoód-te eebédeé sé áte. Dyöb áde sé mbōḡ áyāḡ e nē.

⁶ Séehede'áá nén bán nyé ké'ε bad bémpēe békene' sé.

⁷ Kénéε édíí bán sé nēngáne bembapεε bé nlomag ábe Krístæ, sēnwón kunze ápemed nyé nted, sēnkēmpémtédte nyé, bon pen sēmpwiitéd átínté echên ngáne nyéé-mwän átagnéé ábe bán.

⁸ Sédáá nyé bwāmbwam, saké ákale nyé nkalanj ní bwām ní Dyöb mēmpεn, bon káəne ábel nyaa echē séhele sēwóngén nyé, áyāle sédáá nyé bwāmbwam.

⁹ A-baányanj bé Krísto, ndúbpé mée nyékamtan nsón ne ntú ní ngíne míme sébéle. Ade sékánlé'áá nyé Nkalanj ní bwām ní Dyöb, sébelé'áá nsón nkuu ne müte ábel bon séētagté nyé modmod.

¹⁰ Nyédé sé mbónj, Dyöb-pe ámpē ádé sé mbónj nén, áde sébéde átínté echên, nyé ábe nyédúbpé, abé dénsānj sé, sébelé'áá mekan míme métāngéné, sēnkēnwón-'áá awusé ké ahóg á yäl.

¹¹ Nyébíí nén bán sēncháá nyé mod téé ngáne sáá-a-mwän áchāngéé ábe bán.

¹² Sēwédé'áá nyé nlém á abum, sésímē-ε nyé etúu áte áwónj abé áde áwógte Dyöb menyíngε. Dyöb dósó áchénlé nyé ábé átínté e ábē bad ábe ákamlanné ne ábé ásē e éche ehúmé.

¹³ Nzom empée edé echē ekáá bon sébagé Dyöb meságnεn pónde ésyāál. Ade sēmpεénné eyale é Dyöb áwēn, nyēnwóg chós, nyékōb-pe chós. Nyēnkēnkobpé chós nēngáne eyale éche éhúú ne moonyonj bon nyēnkob chós nēngáne eyale éche éhúú ne Dyöb, ngáne chēn-ne ékōnté abé. Echē eyale chós-'áá Dyöb ábenladté átínté echên, nyé ábe nyédúbpé, áwóngεn nyé.

¹⁴ A-baányanj, melemlen mé mam míme mēmbenléd ne mwembé ní bad bé Dyöb ábe bédúbpé Yesu Krístæ ábe bédé á Judeya, mós mébenlédé ne nyémpē. Nyékudé metake á mekáá míme ábēn bad melemlen ngáne bómpē bēnkudté metake á mekáá mé bad bé Israēl.

¹⁵ Abé bad bé Israēl bós donje bēnwū Sāngú Yesuε, bémpēε-ε bēwúú bekal bé'dáádənj. Abé bad bé Israēl-ε bós donje-'áá bēnnān sé áwāb dyad-tē. Bēewógtéé Dyöb menyíngε, bētyéeman-ne moosyāál.

¹⁶ Bébεle nē ábel bon séekanlé bad ábe béesε bad bé Israēl eyale é Dyöb, ábel bon béekudé e'soósōnj. Bébáde mbéb ámīn e mbéb pónde ésyāál, káəne á asóg-ke, Dyöb átāngéné bós akósεn.

*Paale awósó nlém áte ányín
bad bé Dyöb bé Tesalonika*

¹⁷ A-baányanj, sēhóbe nén bán sēpágnédé nyé á yäl á esónj é pónde. Kénéε séesaá hōm ahóg ne nyé, sédíí sēkamtan nyé.

Ngáne sɛnwɔŋgɛ mewɛmtɛn bwâmbwam ânyín nyé, sɛnwän áte bwâmbwam ânyín nyé ámpɛ.

¹⁸ Nɛ́n ábédé áyãle sêhedé'áá apɛ áwɛn. Mmɛn Paalɛ, nwané áte ngen ne ngen âpɛ bon Satanɛ enkênháá sé etál.

¹⁹ Nyéɛ nyêkǎá bon sɛwɔŋ e'lyág bé nlém, nyéɛ nyêkǎá bon sêbé menyinje, nyéɛ nyêkǎá-'ɛ bon sékumé ekáá á tâl, áyãle nsábe míme sɛnɔnɛé á'sɔ ákud á pónde echê Sǎŋgú Yesue ápɛé. Nyébɛn-ɛé nyêkǎá.

²⁰ Ne mbále, nyéɛ nyêkǎá bon sékumé' ekáá á tâl, bon sêbé-'ɛ menyinje.

3

¹ Né-ɔ́, áde sɛnkênhenlé adyɛɛ ésebán sêdé ne nyé, sɛntíí nɛ́n bán séɛdyɛé ne sé bɛn á dyad á Atens.

² Sɛnlóm Timotiɛ, awesyánɛ mwǎnyan ɛwɛn. Syáábɔ́ sêbele nsón rí Dyɔ́b ákal nkalan mí bwám tâŋgene Krístæ. Sɛnlóm mó ɛwɛn áwɔŋgen nyé áwéd nyé áte á adúbe-tɛ ne áwéd nyé nlém á abum.

³ Sêhɛde bán áwéd nyé nlém á abum ábel bon mímén metake méebelé'-ɛ nyétimɛn mbíd. Nyébɛn nyébíí bwám nɛ́n bán Dyɔ́b ámáá atíi nɛ́n áá syáá baásyǎl déékúd mímén metake míme nyékudéé.

⁴ Nyébíí nɛ́n bán áde sébédé ne nyé, sɛnláá nyé á'sɔ é' pónde nɛ́n bán séékúd metake. Nyé bɛn nyébíí-'ɛ bán nɛ́n dɛn-ɛé ébɛnlédé.

⁵ Nɛ́n dɔ́ dɛnkǎŋ bon nlóm Timotiɛ. Menkênhenlé nlém akan ámpɛ, né-ɔ́, menlóm mó áhyɛ dé ahɛd áte ngáne adúbe ádíí nyé. Membɛl nê áyãle mbáá'áá mɛé ane awê abele' bon bad béhún á mekǎgsɛn-tɛ, ahɛle ahúnéd nyé á mekǎgsɛn-tɛ. Nɛ́n délúmɛd bán sêbelé nsón ngɛn.

⁶ Bɔ́ɔb-pɔ́, Timotiɛ abidé ɛwɛn apedé ámbíd áwɛd, aláŋgé-'ɛ sé kǎse e nkalan, áá nyédíi nyédúbpé, nyédíi nyédáá-'ɛ nhóg ne aníníí. Aláŋgé-'ɛ sé áá nyédíi nyêkamtan sé ne nlém mí bwám, áá nyédíi nyédáá sé anyín ngáne sémpɛ sédáá nyé anyín.

⁷ Né-ɔ́, a-baányan, átínté e échɛd ndutul ne metake mésyǎl, nlém níwúú sé á abum áyál echɛn. Adɛn adúbe dɔ́ áwédé sé nlém á abum.

⁸ Bɔ́ɔb-pɔ́, séɛbɛ menyinje abé áde sédíi ámín, ngáne mekuu méwúú nyé ásɛ áyãle adúbe áde nyédúbpé Sǎŋgwéé.

⁹ Bɔ́ɔb sêhɛle sêságnɛn Dyɔ́b áyál echɛn. Sêságnan mó áyãle menyinje míme sédíí áyál echɛn áwe e'sɔ.

¹⁰ Sêkãne' nkuu ne müte, bwâmbwam nɛ́n bán séhɛl apɛ ɛwɛn ámpɛ, ábel bon dényinɛn, séwɔŋgen-nɛ nyé ábel adúbe áwúu nyé áte.

¹¹ Nhɛde mɛé ádesyánɛ Dyɔ́b, Titéɛ ne awesyánɛ Sǎŋgú Yesue bélúmed syánɛ nzii séhɛl apɛ ɛwɛn ámpɛ.

12 Nhedé mée Sǎngwée ábel edǎnge éche nyéwónné nhóg ne aníní ne bad bémpē ékwǎg akwǎg ne akwǎg melemlem ngáne edǎnge éche séwónné nyé ékwǎgée akwǎg ne akwǎg.

13 Sǎkǎnne' nén ábel bon Sǎngwée áwéd nyé nlém á abum ábel nén nyéewóó' atón dé mbéb ké ahóg á yǎl, nyésǎn-'ε á'sō ábe ádesyánē Dyǒb Titée, áde awesyánē Sǎngú Yesue ápée ne ábē bad.

4

Nyéwón abé áde áwógte Dyǒb menyinge

1 A-baányan sǎhóbe ámpē nén bán, nyén'yágé áwéd nyaa e abé echē nyétǎngéné awón, ábel bon nyéwóged Dyǒb menyinge. Enén ndín e abé chǒ-'aá nyéwóó. Bǎǎb-pǎǎ, sǎcháa', sǎlǎnge-'ε nyé á dín á Sǎngú Yesu nén bán, nyébē nyéεene' enén ndín e abé á'sō.

2 Nyébēn nyébíí mam míme sǎn'yǎgēdtē nyé, sé nǎngáne bad ábe Sǎngú Yesue ábágé kunze.

3 Dyǒb áhede aá nyébē nǎngáne bad ábe bésáá. Nyéekábé mesón.

4 Nyé mod-té ábíi ngáne akóbeé eche yǎl.* Nyébele nē nyaa echē etǎngéné, ne nyaa echē nē débée nyé edúbé átinté e bad.

5 Yǎl échēn éēbǎg yǎl éche éwóó' esíí bwǎmbwam áyǎl e mekan mé ekob é yǎl ngáne bad ábe béēbíi Dyǒb béwóó'.

6 Ayǎle ádén dyam, modmod eébenlé mwǎnyan epandé atéd-te chǒm éche édé échē. Sǎnláá nyé mímén mekan ngen e'só sésim-me nyé etúu áte nén bán Dyǒb dékǎgsēn bad ábe bébele nē.

7 Dyǒb dénkǎmpwēdté syánē áwón abé á mbinde, bon ampwéd syánē áwón abé áde ásáá.

8 Kénzée awé eékobe ayáge áde séyágté mó, saké moonyon móo ábáá á yǎl, bon Dyǒb dǎo ábáá á yǎl. Dyǒb dǎ-'ε ábage' nyé échē Edǎǎdǎn éche Esáá.

9 Nzǎm ké pǎg éesaá echē nitenléé nyé ngáne nyé mod téé átǎngéné mwǎnyan adǎn, áyǎle Dyǒb dǎn ámáá nyé ayáged ngáne nyé mod téé átǎngéné mwǎnyan adǎn.

10 A mbále nē dǎn-naá nyédáó áben baányan bé Krísto bésyǎal ábe bédé á mbwóg e Masǎdonia esyǎal. Kénē, a-baányan, sǎcháa nyé nén bán nyédǎn bó tómaa nē pónde ésyǎal.

11 Sǎcháa nyé ámpē nén bán mod téé áwón alongé áde ápwítédé, modmod eénōnē chǒm éche waáb ábeleé, mod téé ábele-'ε míme nsón. Nén dǎo sǎnlāá' é nyé bán nyébele'.

12 Ábel áde nyébenlé nén, bad ábe béédúbpe, bébeé nyé edúbé, nyé mod téé ábǎngē-'ε eche yǎl.

* 4:4 Nyé mod-té ábíi ngáne akóbeé eche yǎl; Donje á kǎlag áwóó Nyé mod té ábíi ngáne áchǎngé mwadd.

Sáŋgwéé áṗě táléd

¹³ A-baányan, sêhede bán nyébii mbále tâŋgene bad ábe béwédé, ábel boŋ nyéelēbē nêŋgáne bad ábe béewóo e'lyág bé nlém.

¹⁴ Ngáne sêdúbpé nén bán Yesue anwé, áṗū-'ε, sêbíí nén bán áde Yesue ápéé, Dyōb débēl bad ábe bédúbpé ábe béwédé, bépuú, bēbé ne Yesue.

¹⁵ Ayáge áde séyágtéé nyé boob ádii ayáge áde Sáŋgwéé. Adé ayáge ádii nén bán, syánē ábe déēbē á alongé epun éche Sáŋgwéé ápéé, déebáá á'sō se bad ábe béwédé bēbé ámbíd.

¹⁶ Sáŋgwéé mwēn ábíd ámín, esaád é ngíne éwōgnēd, ehób éche ángel embáá éwōgnēd, esaád é elon é Dyōb-ṗε éwōgnéd. Ene pónde dyam dé'só, bad ábe bēndūbē Krístəə, bépuú.

¹⁷ Ámbíd enē syāā ábe dedé á alongé ábe dedé á nkōŋse, déelatén ne bó, déké ámín á mbag-tē átán Sáŋgwéé á pemε-tē. Né-'áá débēē ne Sáŋgwéé á ngíndé ne á ngíndé.

¹⁸ Né-ṓṓ, nyébenled ádén ayáge áwéd nhóg ne aníníí nlém á abum.

5*Nyébē mboŋsén áyāl e epε éche Sáŋgwéé*

¹ Boob-ṓṓ a-baányan bé Krísto, nzom ké póg eesaá átele nyé aláa nyé pónde ne epun echē nímén mekan mébenlédte.

² Ayāle nyé bēn nyébíí bwām nén bán epun éche Sáŋgwéé ápagké, áṗě táléd, melemlem nêŋgáne nchíb ápagké nkuu áde mod éesinéé mó.

³ Ade bad béhóbéé nén bán, "Nsan rídé, dyamdyam déesaá áde sébáa'ε," dōo ebébtéd épií'ε bó táléd. Ebē melemlem ngáne e'wε bé achád é'piidéé mmwaád awē adé nkog. Modmod éebíd-taá échén ebébtéd áte.

⁴ Boŋ a-baányan, nyé ṗen nyéesaá bad bé mbéb ngáne bad ábe bédé á ehíntén-tē. Né-ṓṓ, epun éche Sáŋgwéé ápagké éētānē nyé táléd melemlem ngáne nchíb ápagké táléd.

⁵ Nyé baásyāāl nyédii bad bé e'nyínen bé ekíde, nyébē bad bé bín ábe é'kénlé. Syánē déesaá bad bé nkuu ké'ε bad bé ehíntén.

⁶ Né-ṓṓ, deebág néε bad ábe bédé nêŋgáne békúne'. Boŋ syánē détéd pónde déchāə-'ε éche syánē yāl.

⁷ Nkuu dōo bad békunéé, bad ábe mím mó-'ε mékóbéé, nkuu dōo bémwákē mím boŋ mékōbē bó.

⁸ Boŋ ngáne syánē dédii bad bé bín ábe é'kénlé, syánē déchāə échéd yāl. Adúbe ne edəŋge éche édé syánē áte bēbē nêŋgáne mod ahédé mbóté echē bēbénlé e'kii ákúten tâl á pónde e nzum. E'lyág bé nlém-'ε ábe nyéwóo áyāl e e'sooson ábe nyékudté é'bē nêŋgáne mod awē ahédé ekóté éche bēbénlé e'kii.

⁹ Dyöb déntíí aá mósōŕ syánē mbwiined ne awesyánē Sǎngwéé, Yesu Krístæ. Enkēntíí'é aá nímē melingá mépii syánē.

¹⁰ Yesuε anwé á nló nímēd ábel boŋ ké nzé édé bán syánē dedé á alongé, ké'ε dewédé, dǔbē ne mó.

¹¹ Né-ōó, nyéwēd nhóg ne aníníí nlém á abum, nyéwéd-te nhóg ne aníníí áte ngáne nyébélé'áá bōód.

Elébé ne melenten mé asóg

¹² A-baányan, sēcháa nyé ábe edúbé bwâmbwam wéε bad ábe béwōŋgan nyé. Bōó bélyágte nyé, béyāgtē'-ε nyé ngáne alongé ádēn átāŋgéné abé nēŋgáne bad bé Krísto.

¹³ Nyécháá bó ne edúbé éche échábé ámín, nyédəŋ'-ε bó áyāle nsón míme bébeleé. Nyébē nsaŋ ne nhóg ne aníníí.

¹⁴ A-baányan, sēlāŋge nyé nén bán, nyélēb bad ábe béebelé chōmchōm. Nyéwēd bad ábe béwóó mbwóg áte, nlém á abum. Nyéwōŋgen bad ábe béewúu áte, nyéwesen-ne nhóg ne aníníí.

¹⁵ Nyényín nén bán modmod éētímtēē mbéb áyāl e mbéb. Boŋ pen nyéwane áte pónde ésyāāl áwōŋ nlém mbwām wéε nhóg ne aníníí ne wéε bad bésyāāl.

¹⁶ Nyébāg menyīŋge pónde ésyāāl.

¹⁷ Nyékānne' pónde ésyāāl.

¹⁸ Kéchéé éche ébēnlédé ne nyé, nyésāgnan Dyöb. Mmén mekan mós Dyöb áhedéé aá nyébele' abé áde nyédíí mod nhóg ne Yesu Krístæ.

¹⁹ Nyéētímtē Edəódəŋ éche Esáá áte áyāle nsón míme ébeleé.

²⁰ Nyéebáá' nkalaŋ á yāl míme Dyöb áhóbé aá nyékal.

²¹ Boŋ pen nyékəg mam mésyāāl míme béhóbéé. Nyéchəŋned mam míme béhóbéé míme métāŋgéné.

²² Nyéewóó' dyaŋ ábel ne mam míme béhóbéé míme méetāŋgene.

²³ Dyöb dēn, mó awē abage syánē nsaŋ ábel nyésāŋ áyāl e mam mésyāāl. Nyébane edəódəŋ ne yāl échēn ésyāāl bwām, éewóó' atón dé mbéb ké ahóg á yāl káəŋne á pónde eché awesyánē Sǎngú Yesu Krístæ ápeé.

²⁴ Dyöb áde áchénlé nyé ábele' ngáne áhóbé, ábēl-le áned.

²⁵ A-baányan, nyékānnad sé.

²⁶ Nyélentad sé ábesyánē baányan bésyāāl, nyéhē bó tál.

²⁷ Nlāŋge nyé á dīn áde Sǎngwéé nén méε nyélāŋ enén kálag wéε ábesyánē baányan bésyāāl.

²⁸ Nsimé míme awesyánē Sǎngwéé, Yesu Krístæ mbē ne nyé.

Kálag eché elónténé éβε echě Paale áténlé Baá Tesalonika Ndibned ní kálag

Kálag echě elónténé éβε echě Paale ânteléé bad bé mwembé míme rídé á Tesalonika, ehóbe tângene adúbe áde bad bénwōngē nén bán epe éche Krístæ ápéé ámpē, émáá ape áte. Paale antelé bad bé Krísto enén kálag átií bó nsōhten míme bénwōngē tângene mímén mekan. Mmén mewēmten míme baahóg á mwembé-te bénwōngē, mēmbēl bó donge á bad bēnkwan mekáá áte, bēnkéntéd-taá e'bonj bé nlém ábe donge á bad bé Krísto bélúmté'áá née dyam. Paale anlúmed bó áte nén aá, Krístæ ádēhób aá mópag ámpē, ebébtéd ne mod-e-ebébtéd bós bésēbē ape. Ane mod e ebébtéd mó átāngēn Krístæ, alúmed-te káŋne lúmtén aá mó mwēn-éé módē Dyōb. Paale ansím bó etúu áte aá bédii bēwēd ádab adúbe áte kénéé békudéé ndutul ne metake. Ansím-me bó etúu áte ámpē aá béekwānē mekáá áte bonj bó mod téé ábele nsón ábel bonj áhel eche yāl atōgen, melemlem ngáne mó Paale ne bad ábe bós bós bēbele nsón.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Mekenag ne e'wéd bé nlém á abum 1.3-12

Elébé tângene epe éche Krístæ 2.1-17

Elébé tângene abé á bad bé Krísto 3.1-15

Nsógtēn ní kálag 3.16-18

¹ Me Paale, nchoo ne Sailase bó Timotiε, me-éé ntenle' nyé enén kálag. Ntenle nyé bad ábe bédé á mwembé míme rídé á dyad á Tesalonika, nyé ábe nyédé bad ábe Dyōb Titée awēd, nyébé-'ε bad ábe Sánjú Yesu Krístæ.

² Nsimé ne nsanj míme Dyōb Titée ne míme Sánjú Yesu Krístæ míbê ne nyé.

Dyōb dékād bad nyaa echě etāngéné

³ A-baányan sētāngéné née séságnanné Dyōb áyāl echēn pónde téé. Etāngéné bán sébel nē áyāle adúbe ádēn ákwōge, ákwōg ne ákwōg, edānge-'ε éche nyéwōŋné nhóg ne aníníí chó-'ε ékwōge'.

⁴ Né-ῶ, áfintē e mwembé ní Dyōb, sébēn sēkumne nyé ekáá á tál tângene awesen áde nyéwéséné ne adúbe áde nyéwóó, ataged áde bétagtéé nyé ne metake mésyāal míme nyékudéé.

⁵ Mmén mekan mésyāal mélúmtē' nén bán nyaa eche Dyōb ákáadtéé etāngéné. Mmén mésyāal mó-'áá mékāŋ bonj Dyōb

átéd nyé née bad ábe békwógnédé ábé áwē nkamlɛn. Mmē nkamlɛn mósó nkáá bon nyékudé metake.

⁶ Dyōb ábele mekan nyaa echē etáŋgéné. Bad ábe bébele' bon nyékudé' metake, Dyōb dépiinéd bós metake.

⁷ Dyōb débēl nyéekudté metake ámpē, ábēl-ɛ sé-'ε ámpē séekudté. Nén débɛnléd áde Sánjú Yesuε ábidtē ádyōb ne éche ángɛl é ngine, muú níme níchodne-'ε mēlɛŋnéd bós.

⁸ Akōgsɛn bad ábe bébáá Dyōb á yál bébáŋ-'ε áhíd nkalanŋ ní bwám níme níhóbe tŋgene awesyánē Sánjú Yesuε.

⁹ Akōgsɛn bós ne metake níme mēbē á ngíndé ne á ngíndé. Béebáá wée Sánjwée ádíí, béenyín-naá ngáne éche ehúmé épédé achab ámín.

¹⁰ Ade ápéé échē epun, bad bé Dyōb bébe mós mekenag, bad ábe béedúbpe bésyāal-ɛ, bényāg bwámbwam. Nyémpē nyéēbē áfíntē e ábén bad áyāle nyéndúbé nkalanŋ níme sénlāá'ε nyé.

¹¹ Abé áde nímén mekan mésyāal médíí sé á nlem-tē dós akáá bon sékánád nyé. Sékánne bán ádéd Dyōb ábel nyékwogned ákud bwēm é' bwám ábē áhédéé nyé ábele apwéd áde ápwédé nyé ábé ábē bad. Sékánne-'ε bán ábɛnled eche ngine ábel bon mekan mé bwám mésyāal níme nyéhédéé, adúbe áde nyédúbpe Krístəə nyékud mós.

¹² Sékánne nén ábel bon đín áde awesyánē Sánjú Yesu Krístəə áwōŋ edúbé áfíntē echēn, nyé-'ε ámpē nyéékúđ edúbé áyāl échē. Nsimé níme ádéd Dyōb ne níme Sánjú Yesu Krístəə, mós mēbēl bon nén ábɛnled.

2

Mod-e-ebébtéd āpē

¹ Βοῶβ-ρῶό a-baányan, sētenle nyé tŋgene epe éche awesyánē Sánjwée, Yesu Krístəə ápéé ámpē ne aladɛn áde déladnɛé ábé ne mós. Ncháa nyé nén mēé,

² nyéewámsán apuudted á mewēmtɛn, ké'ε nyéetédnád áte ahób áde bad béhóbeé bán Epun éche Sánjwée é máá ape. Kapóg bad béwēmtan bán sēnhób ádén akan áde séhóbé'áá mam níme Edəádəŋ élyágté'áá sé áá séhób, ké'ε áde sékánlé'áá nyé nkalanŋ ní bwám ké'ε bán sēntelé nyé mós á kálag-tē. Bon sēnkɛmbɛnlé nē.

³ Nyéēmwāg-sɛ mod ábɛnléd nzii ké póg ádog nyé. Ayāle Epun éche Sánjwée ápéé éepaá káŋŋne á póndé echē mpuuted ní ngine mēpéé á nkōŋsé, mod awē mós-'ε adé ebébtéd anyinned. Dyōb á máá atíí áá ane mod ákē á ehýán é muú.

⁴ Atyēēmɛn kéchéé éche bad béchəgɛé bán dyōb ké'ε kéchéé éche bad bébagɛé edúbé, ábānē-'ε eche yál ámín echáb. Asōl,

ádyē-ε ásē káōηne á ndáb e Dyōb, áchägé-ε yǎl aá móō módē Dyōb.

⁵ Nyēēchatán nēn bán áde nábédé ne nyé menláá nyé nímén mekan.

⁶ Nyébíi dyam áde áchāηgé ane mod boη eépédé bōōb. Adē dyam áchāηgé mó ábel áπε á pón dé echē etāηgéné.

⁷ Mekan mé' ekoηnéd mé ebébtéd mémáá abooted dé abenled. Ane awē achāηgé nímén mekan abel boη méebenlád bōōb, mó ábē acháó mó káōηne á pón dé echē Dyōb débēnle boη áhide.

⁸ Ene pón dé-'aá mod a ebébtéd ányīnnēdtē. Adii mod awē Sāηgú Yesue áwūū'é ne echē pemε e nsal, abébéd-τε mó apen áde yǎl épenné mó áde áπεé.

⁹ Mod-e-ebébtéd āpē ne ngīne eche Satanε. Abelé nsón mé edogké álúmed eche ngīne, ábelé' e'chemléd ne menyáké nyaa ne nyaa.

¹⁰ Abenléd-τε medogké mé ebébtéd nyaa ne nyaa wēε bad ábe ádāb alongé débōō'é. Adāb alongé débōō áyāle bémāη mbále akob, ábel boη békud e'soōsoη.

¹¹ Né-ōó, Dyōb dēmbēl bēwōη mewēmten mé mewusé mé ngīne ábel boη bédúbe metóm.

¹² Nēn débēl bad ábe bēdúbpe mbále boη bétimé' bēwógé menyīηge ábel mbéb, békūd nkōgsen.

Dyōb ápwédé nyé ákud e'soōsoη

¹³ A-baányāη, nyé ábe Sāηgú Yesue ádáá, sētāηgéné sēsāgnān Dyōb pón dé tēé áyāl echēn. Sēsāgnan mó áyāle apwεdé nyé bad bé Tesalonika ábé bad bé'só ákud e'soōsoη á ngīne e Edāádāη éche Esáá ábel boη nyébē ábē bad ábe bésáá. Ambēlle nyékūd e'soōsoη adúbe áde nyédúbpe mbále.

¹⁴ Apwεdé nyé ákud e'soōsoη mbwiined ne nkalaη ní bwām níme sékánlé nyé. Abelé nēn ábel boη nyémpē nyébē ásē e ehúmé éche awesyánē Sāηgú Yesu Krīstā.

¹⁵ Né-ōó, a-baányāη, mekuu méwúu nyé ásē nyéhíde-ε ayáge áde sékúdé, boη sémpē sēyáged nyé. Sēyágté'áá nyé akale áde sékánlé'áá nyé ne atele áde séténlé'áá nyé kálag.

¹⁶ Awesyánē Sāηgwéé, Yesu Krīstā mwēn ne Dyōb Títēε awēd, mó awē adāó syánē abēnlédé nímē nsimé ábe syánē e'wéd bé nlém á abum ábe béemaá', ábē-ε syánē e'lyág bé nlém ályág nlém áyāl e mam mé bwām.

¹⁷ Awéd nyé nlém á abum awéd-τε nyé áte pón dé ésyāāl ábel ne áhób mekan mé bwām.

3

Paale aá bad bé Krīsto békānnad bō

¹ A-baányāη, tāηγε ne mekan mémépē, nhóbe nēn méé nyébē nyékānnad sé nēn bán nkalaη ní bwām níme Sāηgwéé nábē

ńkanlad átintê e bad bémpêe ńkag á'sō, bad békob-pe mó ne edúbé melemlem ngáne émbēē ne nyé.

² Nyékānne-'ε ámpē nén bán Dyōb ásonj sé á mekáá mé bad ábe bēbēbé nlém ne á mekáá mé e'bébtéd é' bad, áyāle saké bad bésyāāl ábe bēwóge nkalanj ní bwám bédúbpe mó.

³ Bonj Sánjwéé abele' ngáne áhóbé aá mósōbēl, áwēd nyé áte ákāā-'ε nyé ábel bonj Satanε éēbēlē nyé ebébtéd.

⁴ Sēsúme nlém nén bán Sánjwéé ábēl nyébēl kéchéé éche sélánjé nyé bán nyébel, nyéēbē nyébelé-'ε chō.

⁵ Sánjú Yesu Krístə mwēn ábel nyésōnten ngáne Dyōb ápédé nyé adəj, nyéwεsen-ne melemlem ngáne ánwεsénne.

Paale ad mod atəngéné nsón abel

⁶ A-baányan, sēsime nyé etúu áte á dīn áde Sánjú Yesu Krístə, nén bán nyéedōlē bad bé Krísto á yāl ábe békwané mekáá áte bēhīdē-'ε ayáge áde séyágté nyé.

⁷ Nyé bēn nyébíí bán sēē nyétəngéné ahənten. Sēnkēkwánné mekáá áte áde sébédé ne nyé.

⁸ Sēnkēdyáá chōm é mod éche séēsábpeé, bonj pen sébelé'áá nsón ne ntū ní ngine, nkuu ne mūte ábel bonj séētágté nyé modmod.

⁹ Sébelé'áá nén saké nén bán sēnkēwóngé kunze áláa nyé nén bán nyéwōngen sé. Bonj sébelé'áá ábel bonj kéchéé éche sébeléé ébē nēngáne elánsén éche nyémpē nyétəngéné ahíd.

¹⁰ Ade sébédé ne nyé, séyágkē'áá nyé etúu asim áte nén bán, "Mod awē abáá nsón abel, bēebagé mó chōm éche ádyēē."

¹¹ Sēhóbe nén áyāle sēwóge nén bán donje á bad bédé átintê echēn ábe békwané mekáá áte, bēebeléé chōmchōm, bēhāg-ke nsəl áyāl e mekan mé bad.

¹² Echén ndín é bad sēsime bó etúu áte, sélánje-'ε bó á dīn áde Sánjú Yesu Krístə nén bán bēbwəg yāl, bēbele nímad nsón ákud ndyééd e epun é bīn.

¹³ A-baányan, nyéekómé' ábel mbonj.

¹⁴ Nzé mod abáá chōm éche sételé á kálag-tē wén ahíd, nyébane mó mīd á yāl. Nyéewóó' dyan ábel ne mó ábel bonj ákwāg.

¹⁵ Kénē, nyéetédé mó née mod a ekoyí. Bonj pen nēngáne awen mwānyan a Krísto, nyéláa mó bán átéd pōndé.

Melentən mé asóg

¹⁶ Sánjú Yesuε mwēn, mó awē abage syánē nsan, ábe nyé nsan pōndé ésyāāl ne á menzii mésyāāl. Sēkānne-'ε bán mwēn ábē ne nyé moosyāāl.

¹⁷ Me Paale, mmēn-εé ntelé nímén melentən ne échēm ekáá. Nén dōo áde nēngáne e'chem áyāl e échēm kálag ésyāāl. Nē dōo nteléé kálag.

¹⁸ Nsimé míme awesyánē Sájgwéé, Yesu Krĭstəə, mĭbê ne nyé moosyəál.

Kálag e'só echë Paalε áténlé Timotiε Ndibned ní kálag

Timotiε abédé kódemod echë endúbé Krīstəə. Ambíd á Esia Mainə. Nyaá abédéε mmwaád a Israel, sáá'-ε mod a Grikia. Ahōjné'áá Paale ábelé'-ε nsón ní Dyōb ne mó. Kálag e'só echë Paale áténlé Timotiε ekoo' metón méléáan ahób.

Dyam dé'só, ene kálag esíme bad etúu áte átéd pónde ne ayáge dé metóm áde abédé á mwembé-te. Adén ayáge dēnladtén mekan níme bad bé Israel béhídé'áá ne níme bad ábe béesē bad bé Israel béhídé'áá. Adē ayáge abédé nén bán nkōjsé níme bad bédíí áte rídé ebébtéd, bán nzé mod ákūd-te e'soosōj atáŋgéné abíí mekan mé e'konéd ábelé'-ε mekan nēŋgáne ákii donje á ndyééd ne ádyεε ésebán mod awóo' mmwaád ké'ε mmwaád awóo' nchóm. Enén kálag ehóbe ámpē ngáne bad bétáŋgéné mwembé alyáged, ngáne bétáŋgéné Dyōb edúbé abε, ne nyaa e abé echë bad ábe bélyágte mwembé ne ábe bēwōŋgan á mwembé-te bétáŋgéné awōj. Asóged, Paale alébe Timotiε ngáne átáŋgéné mbaledε awe Yesu Krīstəə a bwám abé ne nsón níme átáŋgéné abel áfíntē e bad ábe bédúbpé Krīstəə.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Elébé t̄ŋgεne mwembé ne bad ábe bélyágte mó 1.3-3.16

Timotiε akudé elébé t̄ŋgεne níme nsón 4.1-6.21

Paale alómmé Timotiε melentεn

¹ Mε Paale, mε-εé ntelé enén kálag. Ndií mbapεε a nlómag awē Yesu Krīstəə. Ndake echë níkúde ábel nímé nsón ehúú ne Dyōb, mó awē asó syánē áyāl e mbéb, ehúú'-ε ne Yesu Krīstəə, mó awē adé syánē e'lyág bé nlém.

² A-Timoti, wε-εé nítenléε enén kálag. Edii nēŋgáne awem mwān mwēn, adúbe áde édúbpé Krīstəə. Nsimé, ngəl ne nsan níme níhúú ne Dyōb Titée awēd ne Yesu Krīstəə, Sánjwée awēd mbê ne wε.

Paale alébe Timotiε t̄ŋgεne

bemeléede bé metóm

³ Ade níkáge'áá á mbwóg e Masεdonia menláá wε mée élyəg hē á dyad dé Efesus ábel boj weémwāg wée donje á bad bélyágte' ayáge áde déet̄ŋgεne.

⁴ Weémwāg-ke-se ábē bad bēbēbtē pónde ákal póle éche éesē mbále ne póle éche ehóbe t̄ŋgεne ábāb betaa ábe mod éehéléε-se atōj. Nzé bélyágte échē ndín é póle épεεne mpentεn, éewōŋgānnē bad áwōj alongé áde álúmte bán bédúbpé Dyōb.

⁵ Nzom echë enkəŋ bonj nláá wε μεέ éyágte bad ayáge áde átəŋgéné edíi ábel bonj bad bédəŋ nhóg ne aníníi. Etəŋgéné edəŋge awóŋ éche ébide' á nlém níme rísáá, nlém níme mbíí dyam áde átəŋgéné ne áde déetəŋgene, mbíí-ε adúbe áde áde mbále.

⁶ Donje á bad béehídēē nímmén mekan, nê ábelé bépáné nzii ahób áde behóbéé e'kúkú é' mekan.

⁷ Abê bad béwóó nlém áte ábê bemeléede ábe béyágte mbéndé é Dyöb bonj béesəŋtenεé mekan níme béləŋgeé bad, béesəŋtenεé-ε mekan níme behóbéé bán békóó abíi.

⁸ Debíi nén bán mbéndé eboó nzé bad bébenlad chó ngáne éhednad-té.

⁹ Debíi-ε nén bán Dyöb déebeléé mbéndé áyāle bad ábe bébele' ngáne áhedéé. Bonj Dyöb ábélé mbéndé áyāle bad ábe béehídē mbéndé ne bad ábe béebelé' ngáne áhedéé. Ábelé mbéndé áyāle bad ábe béewóó Edəádəŋ é Dyöb áte, ne bad ábe bébele mbéb. Bébélé mbéndé áyāle bad ábe béewóó mbwóg ní Dyöb áte, ne ábe behóbé Dyöb mekan mé mbéb áyāl. Dyöb ábélé mbéndé áyāle bad ábe béwúε' ábab besáá ne benyaá, ne bad ábe béwúε' bad bémpeε.

¹⁰ Bébélé mbéndé áyāle bad ábe békábe mesón, baachóm ábe bənaŋnad baachóm bémpeε, bad ábe békóbe bad bonj bésóm bó néε betəŋ, bad ábe békale metóm, bad ábe bəmwág melě mé metóm á pónde e nkaásé ne bad ábe bébele' kéchéé éche éesě nchoo ne ngáne ayáge á bwām áhóbéé.

¹¹ Adê ayáge áde nchoo ne nkalaŋ ní bwām níme Dyöb ábágé με ákale bad. Mmê nkalaŋ ní bwām níhuú ne Dyöb dé ehúmé áde bad békεnéé.

Nságnen áyāle ngəl e Dyöb

¹² Nságnan Yesu Krístəə, Sáŋgwéé awêd, mó abage με ngíne ábel nímmém nsón. Nságnan mó áyāle anyín áde anyíné aá məbəl mó nyaa eche etəŋgéné, ápwēd-tε με ábele mó.

¹³ Ambel nê, kénεε edíi bán ngen e'só nhóbé'áá mó mam mé mbéb áyāl, nítagté bad ábe bédúbpe mó, mbenlád-tε e'yale bé mbéb áyāl eché. Bonj Yesu Krístəə anwóg με ngəl áyāle menkəmpaá adúbe awóŋ, menkəmbíi-áá chóm éche mbeléé.

¹⁴ Sáŋgwéé ambě με nímmē nsimé níme méesě ahəgten, ábəl ndúbé Krístəə, ábəl-ε aá nílúmed bad bémpeε edəŋge áyāle dedé nhóg ne Yesu Krístəə.

¹⁵ Yesu Krístəə ampě a nkəŋsé əsoŋ bebel bé mbéb. Mmēn-ε mbédé mod awě atómtánnáá mbéb ábel tómaa moosyál. Enén póle edé mbále detəŋgéné-ε chó akonj dé adúbe.

¹⁶ Bonj Dyöb dénwōg με ngəl áyāle ahédé'áá aá Yesu Krístəə álúmed aá nímmē nwεsen méewóó'ε asóg áyāl e με awě ntómtánnáá mbéb ábel tómaa moosyál. Nén dēmbenléd

nêngáne elánsén wée bad ábe bédübē, békūd-te alongé áde déemaá’.

¹⁷ Ehúmé ne edúbé bēbē ne Dyöb á ngíndé ne á ngíndé. Mó adé kâñ echē edé á ngíndé ne á ngíndé. Mó-’aá adé ane awē bad béēnyinnēē ðíð awē eewág-ke. Mwēmpen-éé áde Dyöb. Ebē nê.

¹⁸ A awem mwän Timoti, mekan níme rílanγγé we meé ébel, méðii mekan níme Dyöb dénlāā’ é bad aá béhâb bán mébenléd áyāl echōñ. Abē e’yale é’wēd we áte. Abenléd áde ébenladte ayáge á mbále é’bel we ébē nêngáne mod awē awane nzum bwâm.

¹⁹ Enyín-ne nén wée móchēññēðē ne adúbe áde édúbpé Krístæ, ébele-’ε mekan bwâm ngáne nlém rílanγγé we. Donje á bad béebeléé ngáne rímab nlém nlánγγé bó. Nén ákákó béchénné ádab adúbe béebíi’ é wée békagké.

²⁰ Atíntē e bad ábe ríhóbéé nê, nhóg adé bán Himenose, aníníi-’ε bán Alesandaa. Abén bad ntēdté bó á mekáá níme Satané ábel boñ bēbii nén bán éebo’ é áhób Dyöb mekan mé mbéb á yäl.

2

Elébé tâñgene ábe Dyöb edúbé

¹ Dyam dé’só, nwéde we aláa nén meé nyékânnad moosyáál. Nyékânnad bad bémpēe. Nyékâñne nén bán Dyöb álóme nyé bwēm ábe nyétógnéné, nyéságnan-ne mó áyāle mboñ níme ábenléé nyé ne bad bésyāäl.

² Nyékânnad kâñ é bad ne bad bésyāäl ábe bédé á nkamlēn. Nén débēl alongé áde syánē débē nsañ ésebán mehób médé, débélé ngáne Dyöb áhéðéé, débagé-’ε mó edúbé á menzii mésyāäl.

³ Akâñned bad ábóó. Nén áwógte Dyöb áde ásóó syánē menyinje.

⁴ Dyöb áhéde aá moosyáál ákud e’soósoñ bésōñten-ne mbále echē Eyale é Dyöb ékaléé.

⁵ Ebyééne nén bán Dyöb ahóg ðēmpen dóó adé. Mod nhóg mwēmpen-naá adé awē aþeene Dyöb ne baányoñ á nchemten. Ane mod adii Yesu Krístæ.

⁶ Ambē áde alongé áwé á nló mí moosyáál. Ene kwééd echē awéde a nló mí moosyáál enlúmed á pónde echē etāñgéné nén bán Dyöb áhéde aá moosyáál ákud e’soósoñ.

⁷ Ayāle nén dóó ákákó boñ Krístæ álómē me née mbapee a nlómag áke dé akal nímē nkalan tâñgene adúbe á Krísto ne mbále, wée bad ábe béesē bad bé Israel. Dyam áde ríhóbéé áde mbále. Meékālēē metóm.

⁸ Né-’ó hōm ké áhéé adé bad bé Krísto béladnéé, nhede nén meé baachóm ábe bēbágé échab yäl ábele Dyöb bényene

mekáá ámīn bébage mekáne. Abê bad béētânγενεέ melingá ahé á nlém káa béētânγενεέ bad abé ábe bésenle’.

⁹ Nhedε-’ε ámpē nén meé bebaád béhâg mesan nímé bad bényinnē nén bán métânγενé. Mmāb mesan métânγενé bó yāl akúten bwām ésebán métēde baachóm nlém á abum. Béenabpé esid é nló nyaa echē etómé áte, béehâg bwēm é’ gól, béewāā’ nsān níme bébenlé bán bé meláá mé etógnén, béehâg-ke mbóté éche étómténé nkun abé.

¹⁰ Boη pen nímāb mbeltéd ní bwām nílúmed nén bán bédii bebaád ábe bébenle Dyöb.

¹¹ Mmwaád atânγενé ádyēē piīb, ásūdēd yāl boη áwōglān ngáne baachóm béyágtεé.

¹² Meehóbεé nén meé mmwaád awóó kunze áyáged káa ákamlen baachóm. Mmwaád atânγενé ádyēē piīb.

¹³ Nhóbé nén áyāle Dyöb dénsēbē Adamε ahæg boη áhæg’ Ifε.

¹⁴ Ebyéné-’ε nén bán mmwaád móó Satanε ándogké boη abóó mbéndé, saké Adamε. Né-óó mmwaád mó ambóó mbéndé.

¹⁵ Boη Dyöb désōη alongé dé mmwaád á pónidé e achád nzé adii asumé nlém wéε Krístæ alúmté-’ε edænge ne bad bémpēe, eewóo-’ε atón dé mbéb ké ahóg áyāl.

3

Paale atēnlé Timotiε tânzene belyáged bé mwembé

¹ Nzé mod ahede aá móbê nlyáged a mwembé, né apwεdé kæse e nsón. Enén póle edé mbále.

² Bōob-pōó, mod awe alyágte mwembé, atânγενé abé mod awē bad béehōbēē mekan mé mbéb á yāl, atânγενé-’ε dásō mmwaád nhóg awōη.* Abé mod awē akóbe yāl, abé mod awē adole dyam áte bwām, abé mod awē adélté yāl áte, abé mod awē akobe beken, abé-’ε mod awē abíε bad ayáged.

³ Eebág mod awē abagé yāl á amwé á mīm, káa mod awē apεene epuuté. Boη ábê mod awē apwiítédé, ábê-’ε mod awē eésenlé’. Eebág mod awē atómténé mōné adæn.

⁴ Atânγενé abé mod awē achânge eche ndáb bwām, ábōngē-’ε ábe bán nyaa echē béwógnεé mó bébage-’ε mó edúbé á menzii mésyāal.

⁵ Nhóbe nê áyāle nzé mod eéhele eche ndáb akamlen, chán-nō áhenlé mwembé ní Dyöb akamlen?

⁶ Eetânγενεέ se abé mod awē adúbpé Krístæ ekóólé ekóólé. Eesé nê, né ábē kúmbe, chó ébēl ákwε, ákü-d-τε nkógsen melemlem ngáne Satanε ánkwεé boη ákü-d-τε nkógsen.

* **3:2** Atânγενé-’ε dásō mmwaád nhóg awōη káa atânγενé dásō mwáád awōη ngen póg ne ngen ésyāal káa mod atânγενé dásō mwáád mwēmpen anañed.

⁷ Abád ámpē, ane mod atǎngéné abé mod awě kǎǎne bad ábe béesě á mwembé bébageé edúbé. Nén débĕl éekudté akwáǵké éehûn-naá melám níme Satane áhíínédé mó.

⁸ Bad ábe béwǒngan ábel nsón á mwembé, ébê melelem née bó. Bétǎngéné abé á bwám awón, bébé-'ε bad ábe béhóbe dyam ne nlém nhóg. Béetǎngeneé bad ábe ábê bébágé yǎl á ámwé á mím, káa bad ábe bédé metǒǵ áyǎle mǎné.

⁹ Bétǎngéné béhíd mbále echě Dyǒb ábeléé boŋ bad bébíi tǎngene mewêmten níme áhedéé aá béwǒŋ ne abé áde áhedéé aá béwǒŋ. Bétǎngéné bébel nê ne nlém níme mbíi chǒm éche étǎngéné.

¹⁰ Belyáged bédêhób bán bépweđe bad ábe béwǒngan á mwembé-te, bétǎngéné bad ábe béhedéé apweđ asebe dé asimēn. Nzé bényíné nén bán mod awě bésímné eewóó'é awusé ké ahóg á yǎl nê ane mod akwǒgnédé ábel nímê nsón.

¹¹ Kǎǎne ábáb bebaád bétǎngéné abé á bwám awón. Béebǎǵ bebaád ábe béhóbe bad ámbíd, bébê bebaád ábe békóbe yǎl, bébé-'ε bebaád ábe bad béhele-se bésūm nlém á yǎl ne kéchéé éche bébeléé.

¹² Mod awě awǒngan ábel nsón á mwembé atǎngéné dásō mmwaád nhóg awón. Atǎngéné abé mod awě abǒŋge ábe bán ne bad bémpeē ábe bédé áwe ndáb bwám.

¹³ Nhóbe nê áyǎle nzé bad ábe béwǒngan ábel nsón á mwembé bébele nsón bwám, bad bébe bó edúbé. Nén débĕl béwǒŋ nlém áhób tǎngene adúbe áde béwóó ne Yesu Krístæ.

Dyam dé e'koŋéd áde dǎntim abyên

¹⁴ A Timoti, kénéé édíi bán nwóó nlém ápe áwǒŋ mwǎmpin pǒndé, ndii ntenle we enén kálag.

¹⁵ Ntenle we nímén mekan níme étǎngéné abel ábel nén ké meélyǒge ape, ehele ebíi nyaa e abé echě bad bé Dyǒb bétǎngéné awále. Bad bé Dyǒb bós bédé mwembé ní Dyǒb, Dyǒb áde-'ε á alongé. Mmê mwembé mós níde nêŋgáne akon ne nsáaned níme níchǎngé mbále Eyale é Dyǒb bwám. Ahed dǒ-'aá ene mbále ébwǒgnédé. ¹⁶ Dyǒb ábélé syáá debíi nén bán nímê nkalan ndé etǒgnén bwámbwam. Ndé nén bán:

Krístæ ampě, abé-'ε moonyon,
Edǎǎdǎŋ éche Esáá énlūméd sé nén bán adii Mwǎn a Dyǒb,
ángel-le ényíŋ mó.

Bénkalé bad bé nkǒŋsé bésyǎǎl, béndübē-'ε mó.

Dyǒb dǎmpuúđ mós ákē-'ε ádyǒb ne ehúmé ésyǎǎl.

4

Paale alébé Timotie tǎngene bemeléede bé metóm

¹ Edǎǎdǎŋ éche Esáá énhób bwám nén aá, nímén mesú donǵe á bad bétédé adúbe á mbále ádáb, bédübpē bad ábe béyǎǵte

ayáge dé metóm. Adén ayáge dǒo e'dǎádǎŋ bé mbéb é'hedéé aá bédúbe.

² Abén bad bébele' byánán békale mbále boŋ metóm mǒo békaleé. Nzé býágte chǒm éche éetǎŋgene bélúmte nén bán béébíi' é nhǎŋlén átínté chǒm éche étǎŋgéné ne éche éetǎŋgene.

³ Abén bemeléede bé metóm, býágte bad bán béewóŋné, bán bad béedyāg-ke doŋge dé medyé. Dyǒb dēnhǎg nímé medyé ábel nén bad bedyāg mǒ. Bad ábe bébii' nkalaŋ ní bwām, bédúbpé mǒ, béságnanne Dyǒb áyāle nímé medyé.

⁴ Abé bemeléede béētǎŋgeneé, áyāle kéchéé éche Dyǒb áhágé ébóó. Nzǒm ké pǒg eésaá ábán doŋge dé medyé. Né-ǒó, déságnen Dyǒb akud áde dékudéé ábén bwēm.

⁵ Mod eéklē ndyééd, áyāle Eyale é Dyǒb ne mekáne bébele chó éboŋ adyé.

*Paale aláŋgé Timotié
ngáne átǎŋgéné mbaledé
a bwām awe Krístǎ abé*

⁶ Nzé eyágte bad ábe bédúbpé Yesue nímén mekan né wǎbē mbaledé a bwām awe Yesu Krístǎ. Wéwēdnēd-te áte á edǎádǎŋ-tē áyāl e nkalaŋ níme édúbpé ne áyāle ayáge dé eyale é Dyǒb áde éhídeé ámbíd.

⁷ Weewóó dyam dé abelen ne pǒle éche élúmte bán bad bēédúbpéé Dyǒb, ne e'yókél é' pǒle. Boŋ pen éyágke' pǒndé té ábel ngáne Dyǒb áhedéé aá ébel.

⁸ Edé etógnén mod áyáged yǎl e nkǒŋsé, áwéd chó áte. Boŋ étómténé etógnén abé nzé mod awédé yǎl áte ábel ngáne Dyǒb áhedéé áyāl e chǒm ésyāǎl. Débel ngáne Dyǒb áhedéé áyāle, Dyǒb áhóbé aá mǒǒbǎ syānē alongé áde déemaá', bǒǒb ne á pǒndé echē ehúé'.

⁹ Adén dyam áde níhóbé nén áde mbále. Nyētǎŋgéné dǒ adúbe.

¹⁰ Né-ǒó, nén dǒo ákǎá boŋ dényǒdé, déwanté-'e yǎl áte áyāle delyáge nlém ne Dyǒb áde áde á alongé. Mǒ abage baásyāǎl e'soósoŋ, bwāmbwam bad ábe bédúbpé mǒ.

¹¹ Nyín nén wéé mǒlāŋgē bad ábe bédúbpé nímén mekan, wéé mǒyágtē-'e bǒ mǒ.

¹² Weémwāg-se modmod anyín we nkǒŋtéd áyāle edíí kǒdemod. Boŋ pen lúmed bad ábe bédúbpé abé a bwām ábel boŋ bǒmpē bébel melemem. Nyaa echē éhóbéé dyam, abé áde éwóó, nyaa echē édǎá bad, nyaa éche édúbpé Dyǒb ne abel áde wéebeléé mekan mé mbinde ábē née elǎŋsén wéé bad ábe bédúbpé.

¹³ Enyín nén wéé mǒlāa' Eyale é Dyǒb nzé bad beládné á mwembé-te. Elǎŋge bǒ chǒm éche échē Eyale é Dyǒb éhóbéé, éyágte-'e bǒ kǎáŋ né mpedé.

14 Weétedté nsón míme Dyöb ábágé we néε ndε, áláa bad mekan míme Dyöb dénhöbpē aá éláa bó á pónde eche belyáged bé mwembé bémbānnē we mekáá á nló.

15 Belé mímén mekan ne nlém nhóg ábel bon baásyāēl bényín nén bán ebele mó bwām, ekeεne-’ε mó á’sō.

16 Etōη yāl acháa bwām ne kéchéé éche éyágtéé bad. Keεné’ nē á’sō, ábel bon Dyöb áson we alongé, ásdōη-’ε alongé á bad ábe éyágtéé.

5

*Paale aláηgé Timotiε ngáne átáηgénε
donje á bad acháa á mwembé-te*

1 Weekánné mod a mbáá áte. Cháá mó melemlen ngáne ehεle-se echáá sóó mwēn. Cháá bad ábe béepede we kōd néε baányon bé baachóm.

2 Cháá bebaád bémbáá nēηgáne éhεléε-se echáá nyoo mwēn. Echáa-’ε ngōndéε néε baányon bé bebaád. Weewōηné bó mekan mé mesón á mewēmtēn.

3 Bekúd ábe béewóo bad ábe bēnōne bó éwōηgan bó.

4 Bon nzé nkúd achyáá bán káa bán ábe ábē bán, bétáηgénε mó atōgen. Nén ádé dyam dé’só áde bad ábe bébele ngáne Dyöb áhedéé bétáηgénε ábel. Abāb benyáa ne besáá bēntōgén bó, bómpē bétáηgénε bó atōgen. Nén áwógte Dyöb menyinje.

5 Nkúd awē áde mwēmpen bon eewóo mod awē awōηgan mó, wéε Dyöb dēmpen dōo ályágeé nlém. Abē ákánne’, áhedne-’ε mó nwōηgen nkuu ne müte.

6 Bon nkúd awē asólte yāl á mekan mé nkōηsé, awédé á edáádāη, kénéε ádíí á alongé.

7 Láá bad bé mwembé mímén mekan ábel bon mod eehóbé bó mekan mé mbéb á yāl.

8 Nzé mod a Krísto eétōgné bad bé túmbé ábē, bwāmbwam áde abum a ndáb, né alúmte nén aá móodúbpεé Krístā. Ene ndín e mod míme mbeltéd rílúmte nén bán adíí mod awē ábelé mbéb tómaa mod awē eedúbpe Krístā.

9 Nkúd awē éhεle-se etōη weé átáηgénε nwōηgen akud, adíí nkúd awē atómé móom mé mwē ntóób. Atáηgénε abé-’ε nkúd awē a nwōη nchóm nhóg mwēmpen.

10 Ane nkúd átáηgénε abé mmwáád awē bad bényíné bán míme mbeltéd ríbóó. Atáηgénε abé mmwáád awē apεéne bán ámín bwām, abé mmwáád awē akobe beken awe ndáb bwām, abé mmwáád awē asudte yāl, ábenlé bad bé Dyöb nyaa echē áwóbpé’áá bó mekuu. Atáηgénε mmwáád abé awē awōηgénε bad ábe bémbē á ndutul-tē, ábē-’ε eche yāl ábel mekan mé bwām.

11 Boŋ weetóó bekúd ábe bédé etum nêŋgáne bekúd ábe békud nwòŋgen. Weetóó bó áyāle nzé bewartóó esíí áwóŋ bechóm ámpē béebeléé Krístaa ngáne éhednadté.

12 Nzé bewartóó-ε bechóm bémpēe né békwoŋnéde ákud nkógsen, áyāle béelontéé akag áde bēnhēē nēn bán bébelé Krístaa.

13 Saá-kaá nê dēmpen, bewartóó abé áde béebeléé chōm, béhyóme ndáb ne ndáb. Amín enē bēhóbe bad ámbíd, bēhāg nsəl áyāl e mekan mé bad, bēhóbe-ε mekan míme bēnkētāŋgēnné ahób.

14 Né-óó, ndáá méé e'tum bé bekúd bewartóŋ bechóm, béchyáa bán, bébōŋge-ε échāb ndáb. Nēn débēl béebeléé mekan míme bad ábe békóó syānē bēhōbēē syānē mekan mé mbéb á yāl.

15 Nhóbe nēn áyāle ábēn bekúd donje bébóótédé mekan abel míme Satanε áhedéé aá bébel.

16 Mmwaád ké ahéé awē adúbpe Krístaa awē awóó bekúd áwē abum á ndáb, atāŋgéné bó atógen, saké nēn bán ápēmted mwembé míme nted. Nēn débē mwembé etál ábóó bekúd ábe bewartóó bad ábe bébōŋge bó.

17 Mwembé míbe bad bēmbáá ábe belyágte bó bwām edúbé ne nsábe, bwāmbwam ábē belyáged ábe bébele nsón mé akal ne áyáged Eyale é Dyōb.

18 Edé nē áyāle éténlédé á kálag e Dyōb nēn bán, “Weetádé nyag nsəl eche esálte ngun.” Eténlédé ámpē nēn bán, “Bebel bé nsón bētāŋgéné mímab nsábe akúd.”

19 Weedúbpe mekan míme bad bēhóbeé belyáged bé mwembé áyāl, éetóméé né mbōŋ ébe kaa élaán étyéémé nēn bán nē ádé mbále.

20 Nzé mod ámbáá a mwembé abelé mbéb, káné mó áte á'sō é' mwembé ábel boŋ bad bēmbáá bémpēe bēbán mbéb abel.

21 Nlāŋge we á'sō é Dyōb ne Yesu Krístaa ne á'sō é ángel éche épwédnéde méé ébel chōm eche étāŋgéné abel, ésebán ekwognad modmod. Weétmē-ε modmod ámbíd.

22 Weewámsán mod mekáá abán á yāl áwóged mó mod a mbáá a mwembé. Nzé ebelé nē boŋ ane mod atímé mbéb abel, ne wēmpē ebelé mbéb. Mmōŋ weébēlē mekan mé mbinde.

23 Weemwág mendíb mwēmpen ámpē. Mwág mwá mím ábel nēn abum áde ákwaglan we áte pónde ésyāál ámaa.

24 Donje á bad bébele mbéb á nhéné míme moosyáál ábíí, békāād-te bó. Abíníí-ε bébele mbéb á mesōm-té míme bad béebíí' é káŋ né bēhédé áte.

25 Melemlem nē dōo donje á bad bébeleé mboŋ míme míbyééné ne moosyáál. Bémpēe-ε bébele mboŋ a mesōm-té míme bad béebíí' é káŋ né bēhédé áte.

6

1 Bad ábe bédé betāḡ bésyāāl bétāḡgéné bébage bad ábe bédíí ásē echáb edúbé ábel boḡ modmod eehóbé Dyōb mekan mé mbéb áyāl, eehóbé-’ε ayáge ádēd mam mé mbéb áyāl.

2 Betāḡ ábe bédé ásē e bad ábe bédúbpé Krīstāā béēwēmtān bán ngáne ábab besáá bédíí bad ábe bédúbpé, béetāḡgeneé bó edúbé abε. Bétāḡgéné bó abele tómaa ngáne béhélé’áá-sε bébēlē bad ábe béedúbpε Krīstāā. Bétāḡgéné abel nē áyāle ábab besáá ábe bébenléé bédíí bad ábe bédúbpé Krīstāā bébé-’ε bad ábe ábāb bembālede bédáá’ε.

Paale ahóbe tāḡgene ayáge dé metóm ne nhon nīme rītāḡgéné

Eyágte bad nīmén mekan éwēd-te bó nlém á abum áhíd mó.

3 Donḡe á bad bédé ábe béyágte’ ayáge áde déetāḡgene. Adab ayáge déesaá melemlen ne ayáge áde awed Sāḡgú Yesu Krīstāā áde ayágte bad ábel ngáne Dyōb áhedeé.

4 Abē bad bélóné ne kúmbε, béēbíí-’aá dyamdyam. Nyaa echē ábē bad bédáá mpentēn mé e’yale ne nselag edíí bó néε nkole. Nén áπεene kónjí áfintē echáb, áπεené mehób áfintē echáb, bad béhōbē-’ε baáb mehób mé mbéb áyāl, béwōḡnē nhóg ne aníníí mewēmtēn mé mbéb.

5 Nén ábele-’ε bépentan póndé té nyaa echē béehéléé-sε bébíí chōm éche étāḡgéné. Béehéléé-sε bésōḡtén chōm éche édé mbále ne éche éesē mbále. Béwēmtan bán nzé bébenle Dyōb, né bébē nhon.

6 Boḡ mod ábē menyīḡe bwāmbwam nzé abele’ ngáne Dyōb áhedeé nzé atéde-’ε aá kéchéé éche mówóó ékwógnédé mó.

7 Depedé á nkōḡsé, deéπεeneé chōmchōm, nzé dewédé-’ε, déeswéénné chōmchōm.

8 Né-ḡó, nzé dewóó ndyééd eche dédyāgkē ne chōm éche déhāgkē á yāl, né nē ákwógnédé syānē.

9 Boḡ bad ábe béhede nhon asud, bébélé béhún á mekáḡsentē, bébé ngáne bad ábe békwdé melám. Bébélé béhedé mekan abel híin nīme mééboo ne mekan híin nīme mééboḡne bó. Nén ábele bétage bwāmbwam.

10 Mod ké ahéé awē awóó nlém áte bwāmbwam ábud mōné awōḡ, abelé ábelé’ e’bébtéd é’ mekan ákud nīmé mōné. Né ábélé donḡe á bad bétédte ádúbe Krīstāā, békúdé-’ε ndutul híin á nlém té.

Paale abagé Timotiε elébé

11 Boḡ wε, á-Timoti, mod a Dyōb, bán ábē e’bébtéd é’ mekan. Nané mekan ámbíd nīme métāḡgéné á’sō é’ Dyōb, édāḡ bad, éwesān póndé ésyāāl, épwiited-te.

12 Wéd yāl áte ébē ésum nlém wéε Dyōb ébenle-’ε mó. Alonḡé áde déemaá’ áde Dyōb ábágé wε, wéd dó achāḡned. Dyōb

dêmbě we ádê alongé áde wénhōbpē á'sō é' bad híin weé módūbpē Krístəə.

¹³ A'sō é' Dyōb, mó awě abage bwēm ésyāal alongé, ne á'sō ábe Yesu Krístəə, mó awě ankal mbále á'sō wée Pontus Payledε, nlānge we nén meé,

¹⁴ ébele chōm ésyāal ngáne Dyōb áhóbé aá ébel, káəne pónde eche awed Sāngwée, Yesu Krístəə ápéé.

¹⁵ Apě á epun éche Dyōb Titée átíidé aá ápe, Dyōb ane awě ábē bad bébageé mekenag. Mwēmpen-naá adé Nkamlene a mbáá a nkōnsé ísyāal. Mó adé Kāη e kāη ésyāal abé-'ε Sāngwée a besāngwée bésyāal.

¹⁶ Mwēmpen-εé awóó ngine ábē á alongé á ngíndé ne á ngíndé, adé-'ε á e'nyínen bé ekíde ábe é'pene bwāmbwam nyaa echě modmod éehelée-se ápē benben. Mó adé ane awě modmod éenyínē mbéd, modmod éhēlē-'ε-se anyín mó. Edúbé ébē ne mó, ábē-'ε á nkamlen á ngíndé ne á ngíndé. Ebē nē.

¹⁷ Síim bad ábe bédé nhon etúu áte nén weé béekumé ekáá á tál, béesumé-'ε nlém áyāl e nímāb nhon, bwēm ábe é'maa', bon bésum nímāb nlém wée Dyōb. Mó adé ane awě abage syánē chōm é'syāal éche détógnéné ábel bon débē menyinge.

¹⁸ Láá bó weé bébele mbon áwōnge bad, ngáne bad ábe bébúde mōné awōη bébágkē nhon, mekan mé bwām míme bébeleé mbē nímāb nhon, béwōη-'ε nlém áwōnge bad ne kéchéé éche Dyōb ábágé bó.

¹⁹ Nzé bad bébele nén ébē nēngáne békōngé nímāb nhon ádyōb. Nén débē nēngáne nsáaned míme ísúmnédé bwām ábel bon ísōgtēn mekan míme méhúe' á'sō ábel békud alongé dēn áde ákōnté alongé abé.

²⁰ A-Timoti, nsón míme Dyōb ábagé we tōη mó acháə. Weewóó pónde ne mehób míme bad béhóbeé míme méewōngān ábe Dyōb edúbé, ne mehób míme donge á bad béhóbeé bán chōm ehóg édé mbále, bad bémpē-'ε béhōbē bán chōm émpēe chōo édé mbále. Bon bó moosyāal bébele awusé nzé béhóbe bán, "Me-εé ndé mod awe abíí."

²¹ Donge á bad ábe béwēmtan bán bébíí mam míme médé, bon bēn béekoó'ε adúbe áde Dyōb á mbále ahíd.

Nsimé ní Dyōb mbē ne nyé moosyāal.

Kálag eche elónténé éβε echë Paalε áténlé Timotiε Ndibned ní kálag

Kálag eche Paalε áténlé Timotiε eche elónténé éβε éhóbe bwámbwam tângene elébé éche ábageé Timotiε née mod awë búmō bébele nsón ní Dyöb ne awë awōhgan mó. Dyam áde Paalε ákóó ahób áwēd-te ádii nwεsen. Alébe Timotiε awéde-’ε mó nlém á abum áá ábê ábenle’ Yesu Krístæ ne nlém nhóg. Paalε akoo Timotiε etúu asím áte áá átéd pónde ne mpenten mé eyókél míme méewōhgan bad boη rítimé nípuutád bad. Amín e nímén mésyā́l Paalε akamtan Timotiε áyāl e ádē alongé, mó Paalε nyaa eche ádúbpé Krístæ, awεsen áde áwesanné, edānge éche álúmté wéε bad ne metake míme ákudéé akal áde ákaléé Eyale é Dyöb.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Mekenag ne elébé 1.3-2.13

Elébé ne asím dé etúu áte 2.14-4.5

Paalε ahóbé tângene eche nyaa 4.6-18

Nsógten 4.19-22

Paalε alómmé Timotiε melenten

¹ Mε Paalε, mbapεε a nlómag awë Yesu Krístæ me-εé ntelé enén kálag. Dyöb áhede áá níkal nkalanj tângene alongé áde áhóbé áá dekudé abé áde dédíí nhóg ne Yesu Krístæ.

² A-Timoti, we-εé nítenléé enén kálag. Edii awem mwān a nlém. Nsimé, e’boη bé nlém ne nsan míme ríhúú ne Dyöb Titée ne Yesu Krístæ awesyánē Sāngwéé, níbê ne nyé.

Paalε aságnéné Dyöb, awéde-’ε Timotiε nlém á abum

³ Nságnan Dyöb áde níbenléé ne nlém nhóg melemlem ngáne ábēm betaa bébenlé’áá mó. Nságnan mó pónde té áyāl echōη nzé nkānne’, nkuu ne müte.

⁴ Nzé nkāmténé ngáne wēnsudénné boη échii, mbelé rídāη we anyín bwámbwam, ábel boη rílōn ne menyinje.

⁵ Nkamtan nén meé ekoó Yesu Krístæ adúbe, míme melemlem mé adúbe móo nyoó ambáá, Lóise, ne nyoó, Yunise, bómpé bēnwōhge. Bōob-pōó, mbíí meé ádê adúbe dōo wēmpē éwóó.

⁶ Enén nzōm chó ekáá boη níkamtán we nén meé nde echë Dyöb dēmbéé we áde mémbānnē we mekáá á nló, ébê ébenlad chó.

⁷ Dyöb débeleéé áá syánē déwōη mbwóg áte ábele mó. Boη pen échë Edāádāη ébage syánē ngine ábele mó, ébele delúmtē bad edānge, ébele-’ε dechānge échesyánē yāl.

⁸ Né-ṣó, weewógé e'sôn áláa bad t̃n̄gene awesyánē Sán̄gwéé, Yesu Kr̃st̃æ. Weewógé-’e e'sôn áyāl echēm kénée r̃díí mod a mbwóg áyāl echē Kr̃st̃æ. Boṅ pen ne ng̃ine echē Dyöb ábágé wε, kw̃entén ákud metake ne me akal áde dékaléé nkalan̄ ṁ bwâm.

⁹ Dyöb d̃óo ásóó syánē, achélé-’e syánē ábē ábē bad. Abelé n̄n saké áyāle dyam áde débélé boṅ áyāle n̄mē nt̃i m̄n n̄me ámbenlé nk̃ṣé r̃d̃h̃ób bán ṁbootad. Abage syánē n̄mē nsimé alóm áde alómé Yesu Kr̃st̃æ á nk̃ṣé áyāl e syánē.

¹⁰ B̃ṣb-ṛe, Dyöb álúmté syánē nsimé ape adé Yesu Kr̃st̃æ, Nsoode awêd ápédé. Abódté ng̃ine e kwééd, ab̃nlédé-’e nkalan̄ ṁ bwâm álúmed syánē alongé áde déemaá’.

¹¹ Dyöb ápwédé me n̄ng̃áne mbapee a nlomag ne meléede ákal n̄mē nkalan̄ ṁ bwâm.

¹² En̄n nz̃m ch̃ó-’aá ek̃áó boṅ r̃kudé n̄m̄n̄ metake. Boṅ meewógéé akwágké ké ahóg áyāle mbíí ane awē r̃súme nlém áyāl. Mbíí-’e n̄n meé ák̃áó ch̃m̄ éche ábágé áwēm mekáá k̃á̃h̃ne á epun é nkáásé.

¹³ Ayáge áde át̃ng̃éné áde n̄’yágté wε, ékon̄ d̃ó acháá. Ab̃e n̄ng̃áne elá̃s̃én éche ét̃ng̃éné ahíd. Edúbe Yesu Kr̃st̃æ, éd̃̃-’e bad bémp̃ee abé áde éd̃íí mod nhóg ne Yesu Kr̃st̃æ.

¹⁴ Ed̃á̃d̃̃ éche Esáá édé syánē áte, ch̃óo éwōngan wε ábel boṅ nkalan̄ ṁ bwâm n̄me Dyöb ábágé áwōn mekáá éch̃áá mó bwâm.

¹⁵ Ebíí wεé bad bé Kr̃sto b̃esyā̃l b̃émbān̄ me á ỹl̄ áde n̄bédé á mbwóg e Esia. Faygeduse b̃ó Hemogenes b̃ómp̃e b̃émb̃e á̃t̃int̃e e bad ábe b̃émbān̄ me á ỹl̄.

¹⁶ Nk̃anne’ n̄n meé Dyöb álúmed ndáb echē Onesiforuse ábē e’boṅ bé nlém áyāle awédé’áá me nlém á abum p̃ondé té. Enk̃enk̃wág̃enné me aá ndé á mbwóg.

¹⁷ Ade ápédé á Roma p̃é̃n, ambootéd me ahed k̃á̃h̃ anyín-ne me.

¹⁸ Nk̃anne meé Dyöb álúmed mó ábē e’boṅ bé nlém á Epun é nkáásé. Mmōn̄ ebíí-’e bwâm nwōngan n̄me ábágé’áá me á dyad dé Efesus.

2

*Paale ad Timotie at̃ng̃éné
abé s̃anze e bwâm eche Yesu Kr̃st̃æ*

¹ B̃ṣb-p̃óo á awem mwān̄ Timoti, nsimé n̄me Yesu Kr̃st̃æ ábágé wε, n̄b̃e r̃wede wε áte.

² Mekan n̄me w̃n̄wōgk̃e n̄e n̄’yágtéé ekud é bad t̃n̄gene Kr̃st̃æ, w̃mp̃e yágéd bad mó ábe bédé bad ábe b̃ómp̃e béhele b̃eyágéd bad bémp̃ee. B̃é̃b̃e bad ábe b̃eyāg̃ed-te b̃ó.

³ W̃mp̃e ékw̃ent̃en ákud metake, éb̃e ng̃áne s̃anze eche Yesu Kr̃st̃æ.

⁴ Sánze echě edé á nsón, ebelé éhédé aá mówóged awě mod ambáá menyinje, né-óó eesóléé mekan áte níme bad ábe béeesě sánze bébeléé.

⁵ Nyaa empée eche éhale ébēlē Krīstāa edé nēngāne mod awě anyagte mehélé ne bad bémpēe. Eēhēlēē-se ákud nsábe éetóméé né ahídé mbéndé éche bétíídé ányaged mehélé.

⁶ Mbélé-nzag awě abelé ntū mōó atāngéné mod a e'só abé ákud mbote.

⁷ Dōl mekan áte níme níhóbé áyāle Sāngwéé ābēl esōntén mō mésyāāl.

⁸ Kamtén nén wéé Yesu Krīstāa ambíd á mbyaa níme Dabide, Dyōb dēmpuúid-te mō áde awédé. Mmén nkalan ní bwām mōó níkanléé bad.

⁹ Akal áde níkaléé nímén nkalan ní bwām dōó ákóó bon níkudé metake káōñ bēhāg-ke me á mehan nēngāne mod awe abóó mbéndé. Bon modmod éēhēlēē-se ahé Eyale é Dyōb bengōbēngōbē.

¹⁰ Né-óó, nwěséné metake níme níkudé ábel bad ábe Dyōb ápwédé, bōmpē békud e'soóson ábe Yesu Krīstāa ábéé bó, bēbé-'é áse e ehúmé éche ébé á ngíndé ne á ngíndé.

¹¹ Enén póle edé mbále, edé nén bán,

“Nzé syánē dewédé ne Krīstāa,

né syánē déēbē-'é á alongé, ne mō.

¹² Nzé dedé dewesan mekan ne mō,

déékamlén ne mō,

nzé debáá mō á yāl

né mō-'é ābāñ syánē áyāl.

¹³ Nzé déēbēlē' ngāne Krīstāa áhedéé aá débēl,

mópen ābē ábel chōm ésyāāl éche áhóbé aá mōóbēl,

áyāle eēhēlēē-se abāñ eche yāl á yāl.”

Paale aá Timotie abē mbélé-nsón a bwām

¹⁴ Ebē ébele bad ábe bédúbpé békamtan nímén mekan. Esím bó etúu áte á'sō é' Dyōb wéé béepentán nhóg ne aníní tāngene e'yale. Ene ndín e ntāntén eewóngánné bon pen ebébte adúbe áde bad ábe bēwóglan.

¹⁵ Wéd yāl áte ábel Dyōb ányín nén aá edé mod a nsón awě eékwágé ábel nsón níme ábeléé, ébé-'é mod awě ayágte nkalan ní mbále nyaa echě etāngéné.

¹⁶ Weewóó dyam ábel ne e'kúkú é' mehób, ne mehób níme méesě etógnén áyāle nzé bad bēhóbe échē ndín é mehób, né débēl bēnabpé mekan ábel níme Dyōb déehédéé aá bēbel.

¹⁷ Donje á bad ábe bēhóbe échén ndín é mehób bédii Himenose bó Filetus. Mmab mehób médii nēngāne sii eche edyág mod áte ésebán emaa'.

¹⁸ Bétédte adúbe áde átəŋgéné, bétímé béyágte bán syánē ábe dedúbpé, Dyöb áamáá syánē apuud. Enén ndín e ayáge ebébte donje á bad adúbe.

¹⁹ Bon kéné, mekan níme Dyöb áamáá anabe, méehəŋlanné. Awedé mǐn-naá e'yale éténlédé nén bán, “Səŋgwéé abíí bad ábe bédé ábē bad,” éténlédé-’ε nén bán, “Bad bésyāā́l ábe béhóbe bán bédé ne Səŋgwéé, bétəŋgéné bésóg mbéb abel.”

²⁰ A ndáb e mod ambáá, donje á mǐse ádé áde bébénlé gól, donje sílva, donje-’ε ádé áde bépódé ne áde bébénlé hyəg. Bébénlad donje nzé dyam dé edúbé ádé, donje-’ε bébénlad pónké kéhéé.

²¹ Nzé mod ké ahéé asóge mekan mé mbinde abel, ábē nēŋgáne mǐse níme bébénladté nzé dyam dé edúbé ádé. Ane mod abelé asáŋ, eche Səŋ-’ε abénlad mó. Ane mod abág mbonşén ábel dyam á bwám ké áhéé.

²² A-Timoti, weébēlē mekan mé mbéb níme kódébad ébeléé. Bon pən éwane áte ébele mekan níme métəŋgéné, ébē édúbe Krístəə, édəŋ bad bəmpēe, ébē-’ε nsəŋ ne bad. Ehíde nímén mekan nchoo ne bad bəmpēe ábe békāne Dyöb ne nlém nhóg.

²³ Weewóó dyam ábel ne e'yókéł bé mpentən mmé méewóó-’ε nwoŋgen ké nhóg áyā́l e mod. Ebíí wéé mpentən nǐpəene nselag.

²⁴ Syánē ábe dedé-’ε bembəlede bé Dyöb deésenlé. Bon pən, detəŋgéné débōŋ nlém ne mod ké ahéé, detəŋgéné déyágtē bad bwám déwesán-ne bad.

²⁵ Déyágte bad ábe betyéeman syánē ábel bon bēbii bán mam níme béhóbeé syánē á yā́l méesaá mbále. Décheden bó yā́l nzé debele nē. Délyəg nlém nén bán Dyöb débēł bēchēm ádāb awusé bēhəŋlén, bésōŋtén-ne mbále eche eyale é Dyöb ékaléé.

²⁶ Nén débēł debyéé dépě bó á nló-te, bēbíd-te Devəle á melám tē. Devəle ammad bó akób ádogé-’ε bó ábel mekan níme áhédé’áá áá bēbel.

3

*Paale ahóbé təŋgene ebébtéd
eche ébē á e'pun bé asóg*

¹ A-Timoti, nhede méé ebíí nén wéé á e'pun bé asóg, mekan mébē ebébtéd.

² Ene pónké bad bēbē ábe bédás chǒm, ábe bédás mənē, ábe bédé kúmbe, ábe bédé epame, ábe bēbébé nsəl áte, ábe bēewógné ábab besáá ne benyaá, ábe bēebagé meságnen áyā́l e chǒmchǒm, ábe bēebelé ngáne Dyöb áhədəé.

³ Bad bébē-’ε ábe béēlūmtē bad bémpēe edəŋge, ábe béewóo nlém ní ngol, ábe békale bad metóm áyāl, ábe béehelé yāl akób, ábe bédé ekan, ábe béedəə bwâm.

⁴ Bébē ábe békag bad ntúrē, ábe béwóo ehóhó é abé, ábe béwēmtan bán bétómténé abé, bébē ábe bédásá menyiŋge mé nkōŋsé, béedəá’ Dyōb.

⁵ Bad bébē ábe bélúmte byánán bébele ngáne Dyōb áhedéé boŋ béemwaá bán ngíne e Dyōb éhəŋlen ádāb alongé. Weékāg échén ndín é bad benben.

⁶ Abén bad doŋge ádé áde ádoge bad, bésól áwab mendáb bédoge bebaád ábe béewóo debyéé ábe bédyεε áwēd-te. Abé bebaád bébélé mbéb bwámbwam nyaa eche nímmé mbéb rídénlédé bó néε nted. Mewēmtεn mé mbéb mó ne mós ríkamlan bó.

⁷ Béwóglan meyáge nyaa ne nyaa boŋ béeheléé ayáge á Dyōb á mbále abíi.

⁸ Ngáne Janεε bó Jambres béntəŋgēnnē Mosεε bóód, melemlem nê dáo ábê bemeléede bé metóm bétəŋganné ayáge á mbále. Mewēmtεn mé mbéb móó béwóó. Dyōb ábáá bó á yāl áyāle béetəgnéé adúbe awoŋ.

⁹ Boŋ bédōg bad dásō á esōŋ é pón dé áyāle bad béchēm échab edimdim, melemlem ngáne êmbenlédte ne Janεε bó Jambres.

Paale adli alébe’ Timotiε

¹⁰ Boŋ wε a-Timoti, ehíde ayáge áde ní’yágté bad bwâm, ehíde abé áde ríwóó, ehíde-’ε chōm éche níhedéé abel áwēm alongé. Ebíi wεé ndúbpe Dyōb, ebíi awεεn áde níwεsanné, edəŋge éche rílúmteé bad. Ebíi ngáne ríkáá nlém áyāl e nsón níme níbeléé.

¹¹ Ebíi ngáne bad bétagteé me, ebíi-’ε metake níme ríkudéé áyāl enê. Ebíi ndín é mekan éche ébénlédé me á myad mé Antyog, Ekəniom ne á Listra. Ebíi ngáne mēnkangé nlém áyāl e metake níme mēnkudté áwed. Boŋ Sánjú Yesuε ansōŋ ádēm alongé ásē e nímmé metake mésyāāl.

¹² Ne mbále mod ké ahéé awē abele mekan ngáne Dyōb áhedéé abé áde ádíí ne Yesu Krístəə, atəŋgéné ákud metake á mekáá mé bad.

¹³ Boŋ e’bébtéd é’ bad ne bad ábe bédoge’ échab yāl, bēnabpé mekan abel níme métómténé ebébtéd abé, bédoge bad, bad bémpēe-’ε bédogé bó.

¹⁴ Wε pεn a-Timoti, ébê ébele mekan níme éyáγκé níme ébíi-’ε nén wεé médé mbále, áyāle ebíi bad ábe béyágté wε mó.

¹⁵ Ebíi-’ε wεé se ámwēndemé móbfi chōm éche eyale é Dyōb édíí. Echén eyale é Dyōb chóó ébágé wε debyéé ásōŋten nén wεé Dyōb ásóó wε áyāle édúbpe Yesu Krístəə.

¹⁶ Chõm ésyāāl éche bétélé á kálag e Dyõb ehúú ne Dyõb. Ewõngan áyáged bad, éwõngān álāa bad nímab mewusé, éwõngān bad átti mewusé níme bébélé, élan̄gē-ε bad ábel mekan níme métāngéné.

¹⁷ Eyale é Dyõb éwõngan ábel bon̄ mod awě abenle Dyõb ábē mbon̄sēn ákwogned-te ábel nsón ní bwām rísyāāl.

4

¹ A-Timoti, á'sō é' Dyõb ne Yesu Krístəə, mó awě ákāād bad ábē bēwédé ne ábē bédé á alongé, á dīn áde mó awě āpě ámbīd abé-ε nkamlene a moosyāāl, nkoo we nímén mekan álāa mée:

² Ekale' nkalan̄ ní bwām ké áde bad bédáá mó awóg ké'ε áde bēedəə'ε. Ebel bēbii bán chõm éche éhóbēé édé mbále, ébel bésõg mewusé abel, éwéde-ε bó nlém á abum, éyágte-ε bad nímén mekan ne nwesen rísyāāl.

³ Póndé ēpě echē bad bēhedté bán bēwõg ayáge áde átāngéné, bon̄ pen̄ bēbelé' mekan níme nímab nlém rílan̄gé bó aá bēbel. Bemeléede-ε ábē bédáá bán bēlan̄ge bó mekan níme bédáá awóglēn bēn ne bēn-naá bēwōglānnē.

⁴ Bad bēbān̄ mbále e Dyõb awóglēn, bēbāg metúu áwóg póle é metóm.

⁵ Bon̄ we a-Timoti, échāə echon̄ yāl bwām póndé ésyāāl. Ewesen metake, ébele nsón ní mod awě akanle bad eyale é Dyõb ébele-ε nsón rísyāāl níme Dyõb ábágé we aá ébel.

⁶ Me pen̄, póndé emaá me ape echē bēbēé me ngáne nde, póndé emaá me abé benben̄ áte de ádén alongé.

⁷ Née mod a nsón awě Krístəə, nwané nzum e bwām, mmadé nsón níme Krístəə ámbēé me aá níbele mó. Nhídé-ε adúbe nyaa echē etāngéné.

⁸ Bəəb-pe, nsábe rísine me, níme rílúmte nén bán mbele nsón níme rítāngéné ngáne Dyõb áhedéé. Mmē nsábe móo Sāngwéé, mó awě akáadte bad nyaa echē etāngéné ábēé me á epun é nkáásé. Saá-kaá mmēmpen̄ ábēé mó bon̄ ābē káəne bad bésyāāl ábē bésine' échē epe.

Paale alébe Timoti

⁹ A-Timoti, éwan áte éwámsen ape áwēm.

¹⁰ Nhóbe nén áyāle Demase abáá me áyāl akií á dyad á Tesalonika áyāle adəá mekan mé nkõjsé. Kresense akií á mbwóg e Galesia, Tituse mó-ε ákē á dyad á Dalmatia.

¹¹ Lukase mwēmpen̄ mó adé ne me. Nzé epag, épēen̄ Makose áyāle áwõngēn̄ me áyāl e nsón níme ríwóó.

¹² Nlómé Tikikuse á Efesus.

¹³ Nzé epag, épiinéd me echem kóte. Mentédé chó á dyad a Troas á ndáb wée Kaapuse. Epiinéd-te me nhíbe ní kálag, bwāmbwam ní ngob é nyam.

¹⁴ Alɛsandaa awe alúe e'kii abelé me ebébtéd bwâmbwam. Sâŋgú Yesue ákōgsēn mó áyāle mbéb níme ábélé.

¹⁵ Wémpē étédēn mó pónde áyāle antyéémén sé bwâmbwam áyāle nkalan níme sékalé.

¹⁶ Ngen e'só eche nítyéémé a nkáásé modmod enkênkwognédté me. Moosyāal ambāŋ me á yāl. Nkânne nén meé Dyōb álagsēn bó.

¹⁷ Kénê Sâŋgwéé ambé ne me, abē-'e me ngíne. Nén dēmběl menhěl nkalan ní bwâm akal nyaa echě bad ábe béesě bad bé Israel bēnwōgkē mó. Sâŋgwéé anhúd-te me á nsal ní ngii.

¹⁸ Sâŋgwéé āsōŋ me alongé áyāl e ebébtéd ké éhéé éche étán me ákéén-ne me áwē nkamlēn ní mín ne nsāŋ. Edúbé ébê ne mó á ngíndé ne á ngíndé.

Melentēn mé asóg

¹⁹ Lentéd me Priskaa bó Akwilaa, élented-te me abum á ndáb áde Onesiforuse.

²⁰ Erastuse anlyǎg á dyad á Kōrinto, nítdē-'e Trofimuse á dyad á Miletus, áyāle akōnlé'áá.

²¹ Ewan áte ényín nén wéé mopedé áwēm, ahéb á ngíne ádēhób bán ápag. Yubuluse, Pudense, Laynuse, Klodia ne bānned bé Krīsto ábíníí bésyāāl bélénté we.

²² Sâŋgwéé ábê ne we. Nsimé ní Dyōb níbê ne we.

Kálag eche Paalε áténlé Titusε Ndibned ní kálag

Titusε eebédeé mod a Israel bon antím mod a Krísto, áwōngān Paalε, búmō bébelé nsón ní Dyōb. Paalε antelé Titusε enén kálag alyág áde ánlyāgkē mó á mbwóg é Krεt ânōn nsón ní mwembé. Enén kálag ekoo' metote méláán anōn á díd.

Dyam dé'só, Paalε akamtan Titusε nyaa e abé echě belyáged bé mwembé bétāngéné awōñ, tanje ngáne bad bé Krεt bēnwōngē abe dé mbéb. Paalε alébe-ε Titusε ngáne átāngéné bad nyaa ne nyaa aléb á mwembé-te. Abén bad bédii bechun bé bad, kódebad ne ngōndére, ne betāñ. Asóged, Paalε alébe Titusε ngáne abé á mod a Krísto átāngéné abé bwámbwam ábé nsañ ne nhóg ne aníníí, ábel ekoyí éēbāg, mpentēn méēbāg, nkabén-ne méēbāg á mwembé-te.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-4

Belyáged bé mwembé 1.5-16

Nsón níme bad téé bétāngéné abel á mwembé te 2.1-15

Elébé ne asím dé etúu áte 3.1-11

Nsógtēn 3.12-15

Paalε alómmé Titusε melēntēn

¹ Mε Paalε, mbaledε a Dyōb ne mbapεε a nlómag awě Yesu Krístā, mε-εé ntelé enén kálag.

Yesuε ampwěd mε, alóm-mε mε ábel bon adúbe áde bad ábe Dyōb ápwédé ákag á'sō ne ábel bon bēbii mbále tāngene Yesuε, bébele' ngáne Dyōb áhedεé.

² Nén ábele bad bé Krísto bēwōñ e'lyág bé nlém ákud alongé áde déemaá', dōo Dyōb, mó awě eékālē metóm ánhōbpē aá mósbě, nkōñsé nídháb bán níbootad.

³ A póndé eche etāngéné-ε Dyōb dēmbel aá bad bēbii níme nkalan. Dyōb dēmbě níme nkalan áwēm mekáá, mε-ε níkāl mó ne kunze eche mó Dyōb, awesyánē Nsoode ámbéé mε.

⁴ Ntenle wε, Titusε, awem mwān a mbále á adúbe áde syánē moosyāál déwóó. Nsimé ne nsañ níme níhúú ne Dyōb Titée ne Yesu Krístā awêd Nsoode, mbê ne wε.

Paalε ahóbé tāngene nsón níme Titusε ábenlé á mbwóg e Krεt

⁵ Mentédé wε á Krεt, mbwóg eche mendíb mélāñédé ábel bon étii mekan níme méhednad abel, épwεd belyáged bé mwembé dyad té. Ekamtēn ngáne ménlāā'ε wε mεé ébel.

⁶ Nlyáged atáŋgéné abé mod awě béehelée sé békóbén awusé. Atáŋgéné awóŋ dásō mmwaád nhóg, ábe bǎn-ne bétáŋgéné bédúbé Yesue. Bétáŋgéné abé awóŋ áde modmod ééhēlēē-se ahób aá bēwúú nló áte ké'ε aá bédé epuutéđ.

⁷ Nlyáged a mwembé nēŋgáne mod awě ahíde nsón rí Dyöb ámbíd, eetáŋgenéé née áwóó awusé á yǎl. Eetáŋgenéé epame abé, ké'ε abé mod awě awámsan aliŋ. Eetáŋgenéé-se abé mod awě abagé yǎl á amwé á mím káa mod awě apεene epuutéđ. Eetáŋgenéé-'ε se abé metög.

⁸ Boŋ pen atáŋgéné abé mod awě akobe beken abé-'ε mod awě adáó akan á bwám. Atáŋgéné abé mod awě abíε' dyam abel, abé mod awě abele mekan níme metáŋgéné, abé mod awě asáá, abé-'ε mod awě akóbe eche yǎl.

⁹ Atáŋgéné abé mod awě akoó nkalan rí bwám, nkalan níme bad bétáŋgéné nlém asum áyāl adúbe ngáne báyágté mó mó. Nén débēl áhēl bad bémpee ahébe áhíd nkalan rí bwám nyaa eche etáŋgéné áhēl-le mewusé níme bad ábe bétáŋgan níme nkalan abided áwed.

¹⁰ Nhóbe nén áyāle bad híin béekwentenéé áhíd nkamlen níme belyáged bé mwembé. Bédii bad ábe béhóbe e'yale ábe béewóó nsōŋten bédoge-'ε bad. Bad híin ábe báyágte enén ndín e ayáge bédii bad ábe bédé á epepé éche éhóbe nén bǎn bétáŋgéné bad ayag.

¹¹ Weémwāg se ábē bad báyágte áyāle bēbēbte bad bé Krísto híin ndáb áte ayáged áde báyágtéé mekan níme béewóó'ε kunze áyáged. Báyágte' éché ndín e mekan ábel békud mōné.

¹² Mod nhóg awě ambíd á Kret se' bōód awě abédé mod a debyéé, anhób aá, “Bad bé Kret békale metóm pónde ésyāl. Bēbēbē nlém á abum, bédii bad ábe béehēle nsón, bēdyāg-ke ndyéed bwāmbwam.”

¹³ Abé e'yale ábe ane mod ánhōbpē áyāl e ábē bad é'dé mbále. Né-ōó, bad ábe bédúbpé Yesue boŋ behíde áde ayáge dé metóm, ékoŋ bó nímbāb mewusé aláa ábel bédúbe ayáge áde atáŋgéné.

¹⁴ Nén débēl bēdúbéé póle é metóm éche bad bé Israel, béehíd-taá mekan níme bad ábe bēbáá ayáge á mbále áyāl béhóbeé.

¹⁵ Ne mod awě asáá, chōm ésyāl ésáá boŋ ne mod awě eekēnle áte ne awě eedúbpe, chōmchōm áyāle nímbāb mewēmtēn ne nlém méekēnléé áte.

¹⁶ Bad ábe báyágte áde ayáge dé metóm behōbe nén bǎn bēbíí Dyöb, boŋ nímbāb mbēltéd rílúmte nén bǎn bēebíí'ε mó. Bébele mam níme bad békóó, béebeléé-'ε ngáne Dyöb áhedéé, béehelée dyam á bwám ké ahóg abel.

2

Paale aá Tituse áyágte ayáge áde átânghéné

¹ A-Titus, éyágte bad ayáge áde átânghéné.

² Eyáged baachóm bémbáá wéé béchyáa échab yál bwám, bébele mam nyaa eché bad ébagéé bó edúbé bébê-’ε bad ábe bébyéε’ mam abel. Békag á’sō bédúbpe Krístaa, békag á’sō bédəə bad bémpee, békag-ke á’sō béwesən metake míme békudεé áyāl e adúbe áde bédúbpe.

³ Eyáged-te bebaád bémbáá wéé nímāb mbeltéd rílúmed nén bán bébage Dyöb edúbé. Eláa bó wéé béehōbē nhóg ne aníní mam áyāl ábébed bó dín, béebagé-’ε échab yál á amwé á mím. Bonj éláa bó wéé béyágte bad mam míme métânghéné.

⁴ Bébele nímén mekan ábel bonj béhel e’tum é’ bebaád ayáged ngáne bétânghéné ábab bechóm ne ábab bán adəj.

⁵ Béyáged bó bán bébê bebaád bé e’wóngé bé bwám. Bésum nlém wéε ábab bechóm bēnpən, béyáged-te bó nyaa eche bétânghéné nímab mendáb abóo bwám, nyaa eche bébēē bebaád ábe bésúdté yál ásē e ábab bechóm. Nzé bebaád bébele nímén mekan mésyāāl, bad béehōbpé nkalanj míme Dyöb ábáge bad dyam dé mbéb áyāl.

⁶ Melemlem ébel kódebad échaa yál.

⁷ A mbeltéd nímōj-’ε rísyāāl, ébele mekan mé bwám nyaa eche bad béhídtē nímōj mekuu. Nzé eyágte, chóm éche éyágtéé étânghéné ébé mbále, ébē-’ε mod awé ahíde mekan ámbíd bwám.

⁸ Enyín nén wéé ayáge ádōj átânghéné ngáne bad béekudté etál áhób wε mam mé mbéb áyāl. Nén débēl bad ábe bétânghan wε békwağ áyāle nén béekudté nzii áhób syánē dyam dé mbéb á yál.

⁹ Eyáged betānj nén wéé béwógne ábab besáá á menzii mésyāāl, bébele-’ε mam míme méwógtē bó menyinje. Béetānghanéé néε bépentanné bó.

¹⁰ Bééchībñē-’ε bó. Bonj pən bétânghéné alúmed bán ábab besáá béhele bésūm bó nlém áyāl. Nén débēl bad béwōnj mewēmtən mé bwám tñghene nkalanj míme Dyöb, awesyánē Nsoode, míme déyágtéé.

¹¹ Dyöb álómé nímē nsimé áfíntē e syánē abel áde ábélé nzii eche moosyāál áhele ákūd e’soosoj.

¹² Abé e’bonj bé nlém é’ Dyöb é’yágte syánē áchene mekan míme Dyöb déehédéé aá débēl ne ásóg esí awōnj ábel mekan míme bad bé nkōjsé ábe béebíi Dyöb bébeleé. Eyágte syánē ábel mekan nēngáne bad ábe bébyéε’ mam abel, ábel mekan míme métânghéné ne ábel mekan míme Dyöb áhedéé á nkōjsé wén.

13 Debele nén ngáne désinéé ne e'lyág bé nlém mam míme mépě éché epun áde áded Dyöb, mó awě adé Ngum ne awêd Nsoode, Yesu Krístæá ápeé ne éche ehúmé.

14 Yesue ambě eche yäl ákade syánē ásē e mbéb n̄syāäl ábēl-le syánē debé bad ábe bésáá, debé-'ε ábē bad bēnpen, ábe bēwóó nlém áte ábēl mekan mé bwám.

15 Eyágte bad nímén mekan. Ebenlad kunze eche Dyöb ábágé wε, áwéd bad nlém á abum ne áláa bad nímāb mewusé ábēl bēhəŋlen. Weémwāg-se modmod anyín wε nkóŋtéd.

3

Paale ahóbé ngáne

abé á bad bé Krísto átəŋgéne abé

1 Nlānge wε mée ékamten bad ábe éyágteé wée bésuded yäl ásē e benkamlenε ne ásē e bad bémháá. Wée bēwógne bó bēbē-'ε mbonśén ábēl dyam a bwám ké áhéé.

2 Eláa bó wée béēhōbē modmod dyam dé mbéb á yäl, bēháá' mpentεn, bēpwiited, béchedεn-ε moosyāäl yäl.

3 Ngen e'só syánē bēn ámpē debédé eyókél, deewógne'aá Dyöb, dempān nzii, debédeé née betāŋ awōŋ áde déwóó'áá esíí áyāl e mekan mé nkōŋsé, déhédé-'ε menyīnge mé nkōŋsé. Dekónáá bad, désīidē-'ε bad alonǵé ádēd ásyāäl. Bad bēnkōó syánē, syánē bēn-ε dékōō nhóg ne aníní.

4 Bonj Dyöb, awêd Nsoode, anlúméd syánē ábē e'bonj bé nlém ne éché edəŋge.

5 Ansōŋ ádesyánē alonǵé. Saké nsón mí bwám míme syánē dēmbenlé mēmbēl bonj ábēl nē, bonj ambel nē áyāle míme nlém ní ngəl. Anlóm Edəádəŋ éche Esáá áwobe syánē mbéb ábēl nén déchyáad ekóólé.

6 Dyöb ábúdé syánē Edəádəŋ éche Esáá abe mbwiined ne Yesu Krístæá, awesyánē Nsoode.

7 Dyöb abélé nē, ábēl bonj nímē nsimé níbel dékobned áwe e'só bonj syánē ámpē déwōŋ e'lyág bé nlém nén bán deékūd alonǵé áde déemaá'.

8 Enén póle echě ríhóbéé edé mbále.

Nhede mée níkonj nyé nímén mekan aláa ábēl bonj bad ábe bédúbpé Dyöb bēbíi ngáne bēbēléé mekan mé bwám. Nén dōó ébóó bán débele', nē dō-'áá dépiinéd moosyāäl nsyāŋ.

9 Bonj nyéte de e'kúkú bé mpentεn, akal á póle tēŋgene ngáne mbyaa mēmbootédté. Nyéte de-'ε ngabén ne ntāŋten tēŋgene mbéndé é bad bé Israel. Abén bwēm béepεεnéé nsyāŋ, béesaá-'áá dyam dé abelen.

10 Mod té awě apεene ngabén átínté e bad bé Krísto, nzé ebagé mó elébé ngen póg ne ngen ébe bonj eewóge wε, weewóó dyam ábēl ne mó.

¹¹ Ebii nén wεé ene ndín e mod abébé abele-’ε mbéb. Mbéb míme ábélé níúmte bán akwíde eche yǎl nkáásé.

Elébé ne melentεn mé asóg

¹² Nzé nlómé Aτεμασε ké’ε Tikikuse bó mod nhóg áwōη, éwān áte áhyε dényín με á dyad á Nikopolis áyāle áwed dós nííídé μεé mǎbē á pónde e ahéb á ngíne.

¹³ Ewan áte ábel boj Zenase, mod a mbéndé bó Apolos béhide áκε εκε éche béhedεé ακε. Nyín nén wéε mówōηgēnē bó nyaa eche béetógké chōmchōm éche bébenlédté áκε.

¹⁴ Ebel-ε ábesóo bad béyáge ábel mekan mé bwām. Bévōηγεν ábel mekan míme méhedne bán mod ábel. Béebelé mekan míme méesǎ dyam dé abelen.

¹⁵ Bad ábe bédé ne με básyāāl bélénté wε. Lentéd με ábesyánē baányayη bé Krīsto básyāāl ábe bédáá sé.

Nsimé ní Dyōb míbê ne nyé moosyāál.

Kálag echë Paale áténlé Filemōne Ndibned ní kálag

Filemōne abédé mod awë andúbé Krístəə abé-'ε mod awë awóó edúbé bwāmbwam á mwembé-te. Kapóg abédé á mwembé níme rídé á Kolose. Anwóη ntāη awë béchágé'áá bán Onesimuse. Ane ntāη ansöb wée Filemōne dó-'aá ámbíd e póndé ábómné Paale. Paale abédé á mbwəg ene póndé. Paale mó ankəη boη Onesimuse abé mod a Krísto. Kálag echë Paale áténlé Filemōne, antel chó aá Filemōne bó awe ntāη bétim ásē, aá mó Paale mólōme' awe ntāη ámbíd, nēn Filemōne akob mó ámbíd saké áyāle ádíí awe ntāη dēmpen boη ákob mó nēηgáne mwānyan á Krísto.

Nkabtéđ ní kálag

Ndibned ní kálag 1-3

Paale akené Filemōne 4-7

Paale acháá' Filemōne átētđ Onesimuse ámbíd 8-22

Nsógten 23-25

Paale alómmé bad melentēn

¹ Mε Paale, awë adé á mbwəg á đin á Yesu Krístəə, mε-εé ntelé enén kálag. Sé Timoti, mwānyan a Krísto awêđ, sêlōmme nyé melentēn. Sêlente' wε Filemōne, nsón e echoη awêđ awë mómpē abele' nsón níme sébeléé.

² Sêlente' káəηne Afia, awed mwānyan a mmwaád a Krísto. Sêlente' Achipuse awë mómpē akale' nkalanj ní bwām ne ngíne esyāal ngáne sémpē sékaléé. Sêlente-'ε bānned bé mwembé ábe bébome' áwoη ndáb.

³ Nsimé ne nsanj ní Dyöb Titée awêđ ne Sánjú Yesu Krístəə, níbê ne nyé.

Edəηge ne adúbe áde Filemōne

⁴ A-Filemōn póndé tée nzé nkānne', mbelé nísāgnān Dyöb áyāł echōη.

⁵ Nsāgnan Dyöb áyāle nwógé nēn bán edəá bad bé Dyöb bésyāal, esumé-'ε nlém wée Sánjú Yesu Krístəə.

⁶ Nkānne' nēn mée, nlatén níme syánē déwóó nēηgáne bad ábe bédúbpé Krístəə, níbel nyékoη mekan mé bwām mésyāal níme Dyöb ábágé syánē asōηten. Nēn débēł ehúme éche Krístəə ényínned.

⁷ A-mwānyan, edəηge éche éwóηné bad ábe bédúbpé Krístəə, éwógté mε menyīηge bwāmbwam éwéde-'ε mε nlém á abum. Ewógté bad bé Dyöb menyīηge.

Paale áá Filemōne ákob Onesimuse

⁸ Né-ɔ́, kénée édíí bán nwóó kunze ákamlɛn wɛ á dɛ́n á Krísto ábel dyam áde étáŋgéné abel,

⁹ edəŋge éche níwánléné wɛ ébélé ncháa' wɛ cháán. Mɛ Paale, nhóbe nén nēŋgáne nchun ní mod níme níde-'ɛ á mbwɔg bɔɔb á dɛ́n á Krísto.

¹⁰ Ncháa wɛ á nló níme Onesimuse. Adii bɔɔb nēŋgáne awem mwán. Mɛ-ɛé nkəə bonj adúbé Krístəə ádé abédé á mbwɔg hén ne me.

¹¹ Ngen e'só, enkembáá wɛ etógnén. Bonj bɔɔb adé sóo etógnén.

¹² Nlóme' mó ámbíd áwónj bɔɔb, adii mod awě nídáá bwámbwam.

¹³ Mendəŋ mɛé ábê ábê ne me ábel bonj áwónɣen mɛ á etál échónj bɔɔb áde nídíí á mbwɔg hén á dɛ́n dé nkalanj ní bwám.

¹⁴ Kénê, meédəə'ɛ mɛé nínyáged wɛ áwóɣen mɛ. Bonj pɛn mɛdəŋ mɛé éwónɣen mɛ áyāle mmōn edəə mɛ awónɣen. Né-ɔ́, meéhēlē-ɛe níbēl dyamdyam ésebán mmōn ekwěnténé.

¹⁵ Kapóg Dyōb dɔ́o dēmbēl aá Onesimuse ápáɣned wɛ á yāl é esónj é pónde, ábel bonj nzé atimé ámbíd áwónj ábē ne wɛ ne abé ásyā́l.

¹⁶ Bootya bɔɔb, saké ntāŋ ngēn adii. Adii awɛd mwánned a Krísto. Ndəə mó bwámbwam, wɛ-'ɛ ámpē étáŋgéné mó adəŋ ké tómaa ngáne nídáá mó. Etáŋgéné mó adəŋ ngáne ntāŋ awónj, édəŋ-'ɛ mó nēe awónj mwányanj a Krísto.

¹⁷ Né-ɔ́, nzé etédé mɛ nēŋgáne mod awě nyúmō nyēbele nsón, étáŋgéné mó akob melemlem nēŋgáne wékoɔpé mɛ.

¹⁸ Nzé éde nén bán abēnlé wɛ epandé, ké'ɛ awánlé wɛ alúm, né mēsābē wɛ.

¹⁹ Mɛ Paale, mmēn-ɛé ntelé nén ne échēm ekáá. Mēsābē wɛ. Bonj pɛn, weéchatán nén wɛé abel áde níbélé bonj ékud alonɣé dékɔ́lɛ, éde nēŋgáne wémpē ewanlé mɛ alúm.

²⁰ Né-ɔ́, a-mwányanj, ncháa' nén mɛé éwónɣen mɛ á dɛ́n á Sánjú. Wógéd mɛ menyinɣe á dɛ́n á Krísto.

²¹ Atel áde nítelé enén kálag ábélé nsumé nlém nén mɛé, wēbelé mɛ kéchéé éche nílángé wɛ mɛé ébele mɛ. Mbíí mɛé wēbēl-lɛ ké tómaa ngáne níhóbe mɛé ébel.

²² Dyam démpēe áde níhóbe mɛé níláa wɛ ádii nén mɛé, é nabned mɛ tonj áwónj ndáb áyāle ndúbpe nén mɛé Dyōb déwōg nyé mekáne, abídéd mɛ á mbwɔg, ntán nyé ámpē.

²³ Epafrase, awě súmō sédé á mbwɔg á dɛ́n á Yesu Krísto, mómpē alómme nyé melɛntɛn.

²⁴ Káŋne Makəse, Aristakuse, Demase, ne Lukase ábe syāábō sēbele nsón bómpē bélénté nyé.

²⁵ Nsimé níme Yesu Krístəə níbē ne nyé moosyā́l.

Kálag e Hibru Ndibned ní kálag

Mod awě atelé enén kálag antel chó áwéd bad bé Krísto nlém a abum áyāl e metake míme bó donje á bad békúde'áá adúbe áde béndūbēē Yesue. Alúmté áte nén aá melě míme Yesue ápééné métómé melě míme ménsēbē abé. Alúmté-ε áte ámpē nén aá bééhūntē nlém nén bán Dyōb déelónédte akag áde ábágé. A melě mé'sō míme Dyōb démwēē ne ábē bad mbwiined ne Mosεε, beprise bóó bébágé'áá Dyōb mendε á nló ní bad. Βοη βοϋβ, Yesue mó adé mod a títé a bad ne Dyōb abé-ε prise ambáámbáa awe atómé bekal bé'daédəη bé' bód, atóm ángel, atóm-me káəηne Mosεε, áyāle eche yāl chēn chóó ámbéé néε mendε, ngen póg ne ngen ésyā́l. Hōm áde ádíí Atómténé Asəη tómaa hōm áde beprise bé' bód bébágé'áá mendε á nló ní bad, mendε míme ábágé-ε mékwógnédé.

Nkabtéd ní kálag

Krístəə mó alúmté bad ngáne Dyōb ákóó abé 1.1-3

Krístəə atómé ángel 1.4-2.18

Krístəə atómé Mosεε bó Josua 3.1-4.13

Krístəə adé prise awě atómé beprise bésyā́l á mbyaa míme Levi 4.14-7.28

Melě míme Krístəə ítómé melě mé'sō 8.1-9.28

Mendε míme Krístəə ábágé ítómé mendε míme beprise bébágé'áá bód 10.1-39

Adúbe átómé chōm ésyā́l 11.1-12.29

Abé áde áwógte Dyōb menyīnge 13.1-19

Mekáne mé asóg 13.20-21

Melentεn mé asóg 13.22-25

Dyōb áhóbé wée bad mbwiined ne Mwān

¹ Se' bód, Dyōb dénhōb wée ábēd betaa, anláá bekal bé'daédəη mam áláa bó. Anhób áwāb ngen ne ngen, ábenlédte menzii híin áhób áwāb.

² Βοη á e'pun bé asóg hén, ahóbe wée syánē, álāngē awe Mwān mam áláa syánē. Wée ane Mwān dóó Dyōb ápóó βοη áhəgé' nkoη ní mín ne ní sé. Mó-'aá Dyōb áttíde aá mó awóó nhəgtéd nísyā́l.

³ Ane mwān móó adé e'kin-áte bé ehúmé é Dyōb, mó-'aá alúmté syánē ngáne Dyōb ákóó abé. Adíí melemlem néε Dyōb-pe ádíí. Ngíne e eyale é nsəl échē ane Mwān ebelé mekan mésyā́l mékag á'sō ngáne métəngéné abé. Ahúd áde áhúde syánē á mbéb-te, abelé syánē moosyā́l desáá. Ambíd e nē, andyεé Dyōb á Ngum é ekáá é mbáá ádyōb.

Mwän a Dyöb atómé ángel

⁴ Né-ᵛᵛ, Mwän a Dyöb atómé ángel. Melemlem nê dᵛᵛ dīn áde Dyöb áchágé mᵛ aá, “Mwän” átómé dīn ádāb á “ángel.”

⁵ Dyöb déēhābēē wēē ángel ké póg mbêd aá,

“Edii awem Mwän,
chii, ndii sóó.”

Dyöb déēhābē’ aá wēē ángel ké póg aá,

“Mēbē Sāá,

mᵛ-’ε abé awem Mwän.”

⁶ Boη Dyöb ádēhāb aá mólōme’ awe Mwän a’só á nkōηsé-te, anhób ámpē aá,

“Ángel échēm ésyāāl étāηgéné mᵛ edúbé abε.”

⁷ Anhób tāηgene ángel pen aá,

“Abelé éche ángel édé nēε epub.

Eché Ángel éche édé ábē bembālede,

abelé edii nēε muú míme ríchodne’.”

⁸ Boη Dyöb dénhāb tāηgene Mwän aá,

“A-Dyöb,

wēékamlén á ngíndé ne á ngíndé.

Wēékamlén ábōη bad nyaa echē étāηgéné.

⁹ Edāá mam míme métāηgéné, ékᵛᵛ-’ε mam míme mééboo.

Né-’ aá ákáá boη Dyöb, ádoη Dyöb,

ápwwēd wε ábē etógnén tómaa baásyāāl ábe nyāābᵛᵛ nyédé,

ápwwēd-te wε ábē menyīηge tómaa baásyāāl ábe nyāābᵛᵛ
nyédé.”

¹⁰ Dyöb áhóbé ámpē aá,

“A-Sāη wε-εé ehágé nkōηsé se á mbooted,

nkoη mí mín-ne ndii abwóg áde éhāgné échōη ekáá.

¹¹ Abē bwēm é’syāāl bépé á asóg, boη wε pen wēébē abé ne abé.

Abē bwēm é’syāāl bémaá asē nēε mbóté.

¹² Wēényāg bó áte ngáne bényāgeé mbóté,

wēéhāηlén-ne bó áte ngáne béhāηlanné mbóté.

Boη wε pen wēbē ebé melemlem, ádoη alongé-’ε déewóngé
asóg.”

¹³ Dyöb déēlāηgēē ángel ké póg mbêd aá,

“Dyεé me é ekáá émbáá hén

káāη ne á póndé eche mébenlé

boη ékōgtéd ábōη bad bé ekōyí ámīn ne mekuu.”

¹⁴ Cheé-ᵛ ángel edíí? Edii e’daádāη ábē é’benle Dyöb. Dyöb
álóme-’ε bó áwōηgen bad ábe békūd e’sósoη.

2

¹ Né-ᵛᵛ ngáne débíí mímén mekan, detāηgéné kéchéé éche déwógé nlém asum áyāl ábel boη deépānē’ nzii.

² Mekan míme Dyöb dénlāā’ε ángel aá élāá ábēd betaa ménwōη ngíne. Bad bésyāāl ábe bénkēnhíd mímé mekan, ábe

bénkêmbël-le ngáne nímê mekan méhóbé'áá, bênküd nkógsen níme béntāngēnnē akud.

³ Chán-nō nyéwémténé bán dehele debíd nímén nkógsen áte nzé deewōne nkalanj mí bwám pónDé? Mmê nkalanj mós-'áá n̄pene' enén ndín e e'soosoj. Sāngú Yesue mwēn mós asébpé bad akale t̄ngene ábén e'soosoj. Bad ábe bēnwōg-ke mam nímé ánhōbpē, bēmbël syánē denyín nén bán médé mbále.

⁴ Dyōb dōmpē dénlūmēd syánē áte nén áá nímē nkalanj rídé mbále. Ambel nê alúmed áde álúmté e'chemléd, mekan mé menyáké ne menyáké híin. Anlúméd nê ámpē ne mekan nímé bad bēbélé'áá á ngíne e Edāádāng éche Esáá éche Dyōb dēmbéé bós. Dyōb dēmbě bad Edāádāng éche Esáá ngáne ébonjnéde mós.

Ane awě alyágte syánē ákud e'soosoj

⁵ Saké ángel chōo Dyōb ábánné áá ékamlén nkōjsé mékōōlē nímé séhóbéé bán mépě.

⁶ Bonj éténlédé hōm ahóg á kálag e Dyōb pen nén bán, "A-Dyōb, cheé moonyoj ádíí awě éwōjné pónDé? Cheé mwān a moonyoj ádíí éche ékáá bonj énoné mós?

⁷ Ayāl e esoj é pónDé, wemběl enkēmpaá ángel. Wembané mós á atii dé ehúmé ne edúbé.

⁸ Wembě mós ngíne ákamlén chōm ésyāāl."

Abē adé ébágé mós ngíne ákamlén chōm ésyāāl, álúmté' bán chōmchōm éesaá éche éesě ásē e nkamlén nímē. Kénéé edíí-'áá nê, deenyínéé bōob nén bán chōm ésyāāl édé ásē echē.

⁹ Bonj denyíne' ngáne Yesue ádíí. Ayāle esoj é pónDé Dyōb dēmběl enkēmpaá ángel. Bōob, Dyōb ábágé mós ehúmé ne edúbé néē k̄h̄ ayāle metake níme ákúde ne kwééd eche áwédé. Dyōb álúmté syánē nímē nsimé awé áde Yesue áwédé á nló mí bad bésyāāl.

¹⁰ Bwēm é'syāāl é'dii é' Dyōb, mós-'áá anōne' bós. Ngáne edíí nén bán Dyōb áhede' áá bad híin békud etál ábé ábe bán, békud-te ehúmé, émbē mbonj nén bán ábel mod awě ásalé bós nzii ákud metake. Nê déběl ákwognéd ábé mod awě áběl bonj bad békud e'soosoj.

¹¹ Yesue awě abele' bonj bad bésán, ne bad ábe bésáá, bós moosyāál bédii bán bé Sáá nhóg. Né-'áá ákáá bonj Yesue eekwágé' áchæg bós áá baányanj.

¹² Eténlédé nén bán anláá Dyōb áá, "Mēlāā ábēm baányanj ngáne ádonj d̄in ápédé abé. Mēk̄n wē nzé syāābōō sēlādné hōm ahóg."

¹³ Anhób ámpē áá, "Mēsūm nímēm nlém ne Dyōb."

Anhób-pe ámpē áá,

"Mē nén, syāābe bán ábe Dyōb ábágé mē."

14 Ngáne édíí nén bán ábê bãñ bé Dyöb bédii baányonj ábe béwóó ekob é yǎl ne mekií, Yesue ámpē antéd yǎl e moonyonj née bó. Ambel nê âbel bonj kwééd eche ánwēē ébóded ngíne eche Satanē awē abele' bonj bad béwág.

15 Awé áde ánwēē áhúdé bad á mehanj ábe bémbē betāñj á alongé ádáñ ásyāāl áyāle mbwóg ní kwééd.

16 Enyínnédé bwám nén bán saké ángel ánhyéé awōñgen. Bonj ampē áwōñgen bad bé mbyaa míme Abrahamē.

17 Né-óó éhédnádtáá nén bán Yesue ábê melemlen née baányonj á menzií mésyāāl ábel bonj ábê prise ambáámbáa awē awóó nlém ní ngól, abé-'e mod awē béhele bésun nlém áyāl. Abele áde ábenléé Dyöb, ábélé Dyöb álagsan bad mbéb.

18 Ngáne édíí-'aá bán mwēñ antág, ákūd-te mekágsen, awōñgan bad nzé bédé á mekágsen-té.

3

Yesue atómé Mosēē

1 Né-óó a-baányan, nyé ábe Dyöb áchénlé ábē ábē bad, nyénōne' Yesue. Mó adé mbapēē awē Dyöb álómé, abé-'e Prise ambáámbáa a mekan míme séhóbé bán sēdúbpé.

2 Dyöb dēmpwēd mós, ábenlé-'e Dyöb ne nlém nhóg melemlen ngáne Mosēē ábénlé-'aá Dyöb ne nlém nhóg á abum á ndáb á Dyöb.

3 Mod awē alóó ndáb, bébelé bébe mós edúbé tómaa ndáb eche alóó. Melemlen nê dós Yesue ákwógnédé ákud edúbé éche étómé edúbé éche Mosēē.

4 Ndáb téé ewóó mod awē alóó chí. Bonj Dyöb dós alóó chōm ésyāāl.

5 Mosēē abédé mbaledē á abum á ndáb á Dyöb, awē abēnlé-'aá Dyöb ne nlém nhóg, álūmtē' bad mam á'sō é' pónde míme Dyöb débēnlé.

6 Yesu Krístā pēñ abédēē Mwāñ a Dyöb, ákamlán-ne abum á ndáb á Dyöb ne nlém nhóg. Syánē ámpē dedii bad bé abum á ndáb á Dyöb nzé édé nén bán dedé décháñnéde, desumé-'e nlém ne chōm éche débééné kúmbe, éche désúme-'e nlém áyāl.

Elébé ne bad ábe bēedúbpē

7 Né-óó, nyéwōg chōm-ēē Edāádāñj éche Esáá éhóbé. Ehóbé aá,

“Chii nén nzé nyéwógé ehób é Dyöb,

8 nyéewúéné' Dyöb nló áte ngáne ábēñ betaa bēnwūēñné Dyöb nló áte á pónde echē bēnkunnéñné Dyöb yǎl.

Bēnkunnén mós yǎl

á pónde eche békágé mós é ehyāñge.

9 A ehyāñge wē, bēnkāg mē,

bényín-ne mam níme mbélé é etûn é móom mé mwě méniin.

10 Nê dǎo dênkǎŋ boŋ ríŋin ene nyongel e bad boŋ nhób meé,
'Awab nlém-tê, bétamnad,
béehídē-'aá nzii echêm.'

11 Né-ǎó, menŋŋ, mmwé-'ε melě meé
'Béesónlé áwêm abwóg dé nkóme-áte mbéd.' "

12 A-baányan nyétêd pónde ábel nyé modmod nyéewóo
nlém mé mbéb níme méédúbpe' Dyöb, ábel boŋ nyéétêdté
Dyöb áde áde á alongé.

13 Boŋ pen nyéwéde' nhóg ne aníníi nlém á abum epun
téé, ngáne échê epun échágnédé bán "Chii", ábel boŋ mbéb
méedogé nyé modmod áwúen Dyöb nló-áte.

14 Syánē dedii mod nhóg ne Yesu Krístæ, nzése delyagé
dechǎŋnéde kǎŋ ne á asóg ne mekan níme désébpé adúbe
tǎŋgene Dyöb.

15 Demaá anyín nén bán éténlédé á kálag e Dyöb nén bán,
"Nzé nyéwógé ehób é Dyöb,
nyéewúéné' Dyöb nló áte
ngáne ábēn betaa bēnwūennē Dyöb nló áte á pónde eche
bēnkunnénné Dyöb yǎl."

16 Benzébadé bēnwōg ehób é Dyöb boŋ békunnén Dyöb
yǎl? Abē bad bésyǎǎl, saá bad ábe Mosεε ámbīdēnnē á Egipto
bēbédé-yε?

17 Benzébadé Dyöb dēnliin-naá é etûn e móom mé mwě
méniin? Saá bad ábe bēmbel mbéb bóo bēnnaá ndim é
ehyǎŋge-yε?

18 Benzébadé Dyöb démwēē melě aá béesónlé áwe abwóg dé
nkóme-áte mbéd? Saá bad ábe békēmbēl ngáne áhédé'áá-yε?

19 Né-ǎó, denyíne' nén bán, bēnkēnhēnlé asól áyāle
bēnkēndúbéé Dyöb.

4

Nkóme áte níme bad bé Dyöb békudté

1 Ahób áde Dyöb dēnhōbpē aá syánē dēsǎl áwe abwóg dé
nkóme-áte ádíi étyéémé. Né-ǎó détêd pónde ábel boŋ nyé
modmod eebóó' asól áhed.

2 Syánē ámpē dewógé nkalan mí bwám melemlen
ngáne bómpē bēnwōgkē. Bēnwōg nímé nkalan mí bwám
boŋ ménkēnwōŋgēnné bó ne awōŋgen dēn áyāle nén,
bēnkēndúbéé mós.

3 Bǎǎb-pǎǎ, syánē ábe dedúbpe' nímé nkalan, desóle' áde
abwóg dé nkóme-áte. Boŋ ne bad ábe bēédúbpe pen, Dyöb
dēnhōb aá,

"Menŋŋ, mmwé-'ε melě nén meé,

'Béesónlé áwêm abwóg dé nkóme áte mbéd.' "

Anhób nê, kénéε édíí bán ammăd míme nsón amad se áde áhágé nkõηsé, abwóg dé nkóme áte dêmmăd-τε abé.

⁴ Eténlédé á kálag e Dyõb tâηgene epun éche élónténé epun saámbe nén bán, “Dyõb dêmmăd míme nsón. Né-óó ankómé áte epun éche élónténé epun saámbe.”

⁵ Eténlédé á kálag-tê wê ámpē bán Dyõb áhóbé aá, “Béesónlé áwēm abwóg dé nkóme-áte mbéd.”

⁶ Né-óó, etál édíi ébágnédé donje á bad ásól á hõm dé nkóme-áte. Boη bad ábe bēnwōg nkalaη mí bwām se’ bōód, békēnhēnlé asól, áyāle nén békēmbēnlé mekan míme Dyõb dénlāā’ é bó aá bébēl.

⁷ Nê dêmbēl, Dyõb dêmpwēd epun émpēe, áchāg-ke chó aá “Chii.” Anhób nê etūn é pónde ámbīd echē ábēd betaa bēnkēmbēnlé ngáne ánhōbpē aá bébēl. Anhób nê mbwiined ne e’yale ábe Dabide ábe mímáá nyé atele nén μεε, “Chii nzé nyēwógé ehób é Dyõb, nyéewúéné’ Dyõb nló-áte.”

⁸ Nzé émbē nén bán hõm áde Josua ânkeénné bad dōó dēnkõη hõm dé nkóme-áte abé, né ámbīd e pónde Dyõb dénkēnhóbpe tâηgene epun émpēe.

⁹ Né-óó hõm dé nkóme-áte áde áde nēηgáne nkóme-áte míme Dyõb dénkōmēē áte áde ámáá nkõηsé ahəg ályágé ásine ábē bad.

¹⁰ Kénzēé awē asólé á abwóg dé nkóme-áte á Dyõb, akōmme áte áyāle amadé míme nsón, melemlem ngáne Dyõb dénkōmēē áte áde ámáá nkõηsé ahəg.

¹¹ Né-óó syánē déwan áte désól áde abwóg dé nkóme-áte, ábel boη syánē modmod deebóó asól áhed. Deehídé’ mekuu míme bad ábe bēnkēmbēl ngáne Dyõb dénhōbpē.

¹² Debíi nén bán Eyale éche éhúú ne Dyõb, édé alongé, édé-’ε ngíne. Ekóbpe’ tómaa páá e nsəl mbē. Esóle’ mod áte kááη se á mbom ní ngob e yāl ne edəádəη. Esóle-’ε mod kááη se á meboη mé yāl ne á e’hid-tē. Echē eyale écheme’ mewēmtēn mé mod ne kéchéé éche mod áhedé abēl.

¹³ Á e’só é’ Dyõb, chōmchõm éesaá á e’koηéd. Chõm ésyāāl édé á tāl e ékwēε. Dyõb dō-’aá détəηgéné mekan mésyāāl míme débēléé aláa.

Yesue adii ndale e prise ambáámbáa

¹⁴ Né-óó, ngáne déwóó Prise Ambáámbáa, Yesue Mwān a Dyõb, awē akií ámīn á’sō é’ Dyõb, déchāηned adúbe áde désúme nlém áyāl.

¹⁵ Awesyánē Prise Ambáámbáa asóηténé mechínzé mímēd, áyāle nén mómpē ankūd melemlem mé mekəgsen míme dékudéé á menzii mésyāāl, boη kénē, enkēnbēnlé mbéb.

¹⁶ Né-óó ne e’sum bé nlém désíde bēnbēn ne atii dé nkamlēn á Dyõb áde ábage nsímé. Deewógé mbwógé ké nhóg. Débēl nê

âbel boŋ Dyôb áwôg syánē ngəl, ábāg-ke syánē nsimé míme méwōngān syánē pón dé téé eche détógnéné nwōngēn.

5

¹ Prise ambáámbáa téé awě Dyôb ápwéde átíntê e bad, ápwede mós ábele mós á dīn áde ábê bad. Ane prise mós akobe' mende wée bad boŋ ábage mós wée Dyôb née nde ne mende ábel boŋ Dyôb álagsen bad mbéb.

² Ahēle bad yäl acheden ábe bépane' nzii áyāle béēbíí' é chōm éche bébeléé áyāle nēn mwēn ámpē adii moonyon awě awóó mechínzé mé ngob e yäl.

³ Nê ábélé atāngéné née ábageé mende káōne áyāl e míme mbéb mēn, ábage-'é áyāle mbéb mí bad.

⁴ Modmod mwēn eéhēlē-se ábe yäl edúbé é prise ambáámbáa. Dyôb dós ápwede' mod ábē prise, melemlem ngāne ámpwēdté Arōne.

⁵ Melemlem nê dó-'áá Krīstā mwēn énkēnchágédté yäl ábē prise ambáámbáa. Dyôb dós dēmpwēd mós. Dyôb dénlāa mós áá,

“Edfi awem Mwān.

Chii ndii Sós.”

⁶ Nê ádé á kálag e Dyôb hōm dēmpēe bán Dyôb dénlāa mós áá “Wēébē prise abe ne abé, née Melkizēdege.”

⁷ Ade Yesue ábédé á nkōŋsé, akánné'áá, ácháā Dyôb, áchyéé' awé á ngīne, mēsod mébidé' mós á mīd. Akánné'áá wée mod awě ahēle ásōŋ alongé ádē. Dyôb dénwōg mós mekáne áyāle anwōŋ mbwóg ní Dyôb áte.

⁸ Kénēe ábédé Mwān a Dyôb, an'yágé áwógen Dyôb mbwiined ne metake míme ánkudté.

⁹ Dyôb dēmbēl ankwognéd abé-'é prise ambáámbáa awě akwōgnédé, ábel bad ábe bēwógne mós békud e'soóson ábe é'dé á ngīndé ne á ngīndé.

¹⁰ Dyôb dēmbané mós á atii áá mós adé prise ambáámbáa née Melkizēdege.

Elébé ábel mod eétdé adúbe

¹¹ Nwóó mam híin áhób tēngene ádén atón. Elénlé me áte ngāne mébenlé boŋ nyēsōŋtén mós, áyāle nēn nyéewámsánné dyam asōŋten.

¹² Nhóbe nēn áyāle nēn nyētāngén bad abé bōob ábe bēyágte' bad bēmpēe. Boŋ nyédii nyēhednad ámpē bán mod áyáged nyé mam míme nyēmmdté abii tēngene nkalan ní Dyôb. Nyédii nyédé née bán bé nkáál ábe bēhednad abii saké ndyééd.

¹³ Kénzéé awě adii amwáa' abii, ádii née nkáál. Eébfi' é mboŋ ne mbéb.

14 Ndyééd pen edii áyāle bad ábe bémáá akwog. Mod ambáá adii mod awě ayógké, awě aměnténé-’ε mboη ne mbéb ábii.

6

1 Né-σó déκεene adúbe á’sō nêηgáne bad ábe bémáá dyam abii. Deetηγενεέ née détédeé pónde ámpē áyáge mam míme bēn’yāgēdtē syánē tηγενε Křistæ se á mbooted. Demmäd ayáge, debíí-’ε nēn bán bad bétāηgéné békúné mbíd, bétēdē abel dé mekan mé mbéb míme méπεene’ kwééd. Demmäd-te abii nēn bán bétāηgéné Dyōb adúbe,

2 béyāgtē bad tηγενε edusen* ne tηγενε abán á bad mekáá á nló. Debíí-’ε nēn bán bétāηgéné bad ayáged tηγενε mpuu ne tηγενε mbakú e nkáásé echē ēbē abé ne abé.

3 Deéεdté mímén mekan. Dékag á’sō nzé Dyōb ábágé etál.

4 Nhóbe nēn áyāle nzé bad bétēdté ádab adúbe, mod eēhēlē-sē ápēēn bó ámbíd ámpē, bétēdē mímab mbéb bétimēn Dyōb. Nhóbe bad ábe bēnkūd e’nyínēn bé ekíde, bēwóglēn nnam ní Dyōb, békūd-te Edāádəη éche Esáá née bad bēmpēe.

5 Bēwógléné e’boη bé eyale é Dyōb, bēnyín-ne ngíne echē ēbē á pónde eche Dyōb dékamlénné.

6 Nzé ábē bad bémáá-’ε mímē mekan anyín boη bétíme bétēdté ádab adúbe, mod eēhēlē-sē ápēēn bó ámbíd ámpē áte de mbéb áhíd Dyōb. Abán áde bēbáá’ε Mwān a Dyōb áyāl, ébelé ébé byánán bēbomme’ mó á awog ámpē, bēkwāgtē-’ε mó á’sō é’ bad bēmpēe.

7 Ndəəb eche mbúú éyógké achóoted boη mendíb mésól ásē, ebēle bwēm é’kwog bwām. Abē bwēm é’belé é’wōηgān bad ábe bēwéné bó. Nē álúmte bán Dyōb ánamte’ ene ndəəb.

8 Boη nzé ene ndəəb ekwogte’ mekōd ne e’sum bé mbéb bēmpēe, né eésáa dyam de abēlen. Né káəη ne á asóg bēhyāād-te chó.

9 A-baányəη, kénéε nílanγeé nyé nēn, ndúbpe nēn meé nyébele’ mekan nyaa eche nyékudté mekan mé bwām mé e’soósəη.

10 Dyōb ábele’ mímē mekan nyaa echē etāηgéné. Eéchatánné nsón ké nhóg míme mod ábélé, éechatán-naa edəηge éche mod álúmté mó ngáne nyédii nyébenléé bad bé Dyōb bēmpēe.

11 Mmēd nlém rídii nēn bán nyé mod téé nyébē nyéwōη ene kán káəη ne á asóg ábel boη nyékude’ chōm ésyāāl éche nyésúmé nlém áyāl bán Dyōb débe nyé.

12 Séēhēdēē bán nyébē bad ábe béehēdé chōmchōm abel. Boη sēhēde’ bán nyébē bad ábe bēhíde’ mekuu míme bad ábe

* **6:2 Edusen:** echē edusen énkēmbáá edusen echē bédúsánnáa bad ábe bédúbpē Křistæ bēnpen. Bad bé Israel bōmpē bēnwōη elem éche bédúsánnáa bad, bédúsán-ne bwēm bēmpēe.

béwεsan áyāle bédúbpe Dyöb. Echê ndín é bad éküd chõm ésyāāl éche Dyöb áhóbé aá mós̄bē bó.

Dyam áde Dyöb áhóbé déehidtée áse

¹³ Se' bós̄d áde Dyöb dénhōbpē aá mós̄belé Abrahamε dyam, ammwé melē aá mótāṅgēnē áde akag alóned. Ade dīn dēn dós̄ ámmwēñnē melē áyāle nēn modmod eebédéé awē atómé mó awē áhélé'áá-se amwé melē áwe dīn.

¹⁴ Anhób aá,

“Nhóbé nēn mēé, ntāṅgéné we anamed,

mēbēl-le nīmōṅ mbyaa nībūū áte bwāmbwam.”

¹⁵ Abrahamε anwεsēn ásūm-me nlém, né-ós̄ anküd chõm éche Dyöb dēmbεénnē mó akag.

¹⁶ Nzé mod amwāg melē abεnlad dīn áde mod awē atómé mó. Mpentεn ké rihéé-'ε nīmē bad béwóó'é, melē mós̄ méyānle'.

¹⁷ Dyöb áhédé'áá ábē bad ábe ámbεé akag alúmed áte nēn aá, mós̄húdté dyam áde mós̄hóbé áse. Né-ós̄ amwé melē ásógten akag áde ábágé.

¹⁸ Né-ós̄ Dyöb ábágé syánē mekan mébe nīmē méehəṅlān áyāle Dyöb déehelée-se ákal metóm. Abagé syánē akag, amwé-'ε melē. Abelé nē ábel syánē awē dekíí awē ábel ákəə syánē, déwōṅ e'wéd bé nlém, désūm-me nlém ne mekan nīme áhóbé aá mós̄bē syánē.

¹⁹ Abē e'lyág bé nlém é'díi néε chõm éche ébélé alongé ádēd ásúmnédé, ákoṅnéd-te. Ebē e'lyág bé nlém bós̄ békāṅ boṅ detóm abad dé mmwε ámīn, dépε á abwóg á hõm áde ásáá wεε Dyöb ádíí.

²⁰ Yesue mó asébpé asól áhed á nló nīme syánē áboṅsen syánē e'díi. Bós̄b atimé prisε ambáámbáa awēd awē adé á ngíndé melemlen néε Melkizεδεge.

7

Melkizεδεge abédé Prisε

¹ Melkizεδεge abédé kəṅ e dyad á Salem, abé-'ε prisε a Dyöb á Ngum. Ambomén Abrahamε áde Abrahamε áhúé'ε á bel ábe ánwūū'ε kəṅ é bad, ánāmēd-te Abrahamε.

² Abrahamε-'ε ábe mó akab á bwēm ahóg átíntē mekab mé bwēm dyõm nīme ánhūēnnē á bel. Dyam dé'sō, dīn á Melkizεδεge á ehób é Hibru ádíi bán, “Kəṅ eche ebele mam nīme rítāṅgéné.” Atón áde álónténé mébe ádíi bán “Kəṅ e Salem,” awē adé “Kəṅ e nsəṅ.”

³ Eetenledéé hõmhõm nēn bán Melkizεδεge anwóṅ sáá, ké'ε mbyaa. Béetele-'áa ngáne béchyáá mó, ké'ε ngáne áwédé. Adíi prisε á ngíndé ne á ngíndé melemlen néε Mwān a Moonyõṅ ádíí Prisε á ngíndé ne á ngíndé.

⁴ Nyénəne-əó nyaa e ndəle e mod echě Melkizεδεγε ábédé. Abrahamε, sáá ambáá awêd, ambě mó akab ahóg átínté e mekab mé bwēm dyôm níme ánhūēnnē á bel.

⁵ Mbéndé e Mosεε ebagé kunze nén bán bad bé mbyaa níme Levi ábe bédé beprise békobe' akab á bwēm ahóg átínté e mekab dyôm téé, wée ábāb bad bé Israel, kénée émbēē bán bómpe bébédée mbyaa níme Abrahamε.

⁶ Melkizεδεγε enkēmbídté á mbyaa níme Levi, bon kénē ankōb akab á bwēm ahóg átínté e mekab dyôm wée Abrahamε. Annaméd-te Abrahamε, Abrahamε awě Dyōb dēmmadté akag abε.

⁷ Ebyééné nén bán mod awě anamte' mod atómé mod awě anámte.

⁸ Βααβ-ρσό, prise éche ébídé á mbyaa níme Levi ábe békobe' akab ahóg átínté e mekab mé bwēm dyôm, bésyāēl bédii baányonj ábe bėwāg. Bonj Melkizεδεγε awě ankōb akab ahóg átínté e mekab dyôm, adii mod awě eewéde, ngáne kálag e Dyōb élúmté.

⁹ Dehele dehób bán Levi awě akobé'áá mekab wée bad mwēn ámpē abagé akab wée Melkizεδεγε mbwiined ne sáá ambáá Abrahamε.

¹⁰ Dehele dehób nē áyāle nén, áde Melkizεδεγε ákíi Abrahamε abomen, né bēēchyāā' é Levi.

¹¹ Dyōb dēmbě bad bé Israel éche mbéndé á pónde echě bad bé túmbé e Levi bėbédé beprise á alonj á Israel. Nzé nsón níme ábē beprise bėbélé'áá ménkwognéd ábel bad bėkobned á'sō é' Dyōb, né nzəm enkēmbáá echě prise ampée ábídée née Melkizεδεγε awě eebíde á mbyaa níme Arone.* ¹² Nzé mpwēdtéd mé beprise ríhənléné túmbé, né mbéndé chómpe etənjéné ahənlən.

¹³ Mod awě ríhóbée nímén mekan áyāl, ambíd á túmbé empée. Modmod eébidē'-áá awe túmbé mbēd awě abelé nsón níme prise.

¹⁴ Ebyééné bwām nén bán Səngwée awêd ambíd á túmbé e Juda. Mosεε enkētúbpé dīn nén áá beprise bėbid á túmbé e Juda.

Yesue adii née Melkizεδεγε

¹⁵ Dyam áde déhóbé təngene ahənlən á mbéndé ábúdé anyínned ne abíd áde prise ampée ábídé née Melkizεδεγε.

¹⁶ Saké mbéndé é baányonj chósó émbəl bonj abé prise. Bonj adé prise áyāle awóó ngíne ábē á alonjé abé ne abé.

¹⁷ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, "Edii prise á ngíndé ne á ngíndé,

* **7:11 Arone:** Arone ambíd á túmbé e Levi. Mó abédé prise ambáámbáa e'só e bad bé Israel.

melemlem née Melkizεδεγε.”

¹⁸ Nzé denɔné pɛd póg, Dyöb ásidté mbéndé é' bɔ́ód á nkæg, áyāle énkénwúú' é áte, énkénkwógnéd-taá.

¹⁹ Debíí nén bán mbéndé eébélēē-se chömchöm ébé ngáne étǎngéné abé. Nzé denɔné-'ε pɛd eníníí, chöm é bwám épédé échě ékáá boŋ dewōŋ e'lyág bé nlém. Chó-'aá épeene syánē benben ne Dyöb.

²⁰ Dyam démpēe áde débíí ádíí nén, Dyöb démwē melě aá Krístæ ābē prisε abé ne abé. Boŋ áde bēmpwɛdté beprisε bēmpēe, Dyöb dénkēmmwáá melě ké nhóg.

²¹ Boŋ áde Dyöb ápwédé Yesuε prisε, anhób aá,

“Sǎngwéé amwédé melě,
ééhúd-taá nímē melě ásē,
aá,

‘Edíí prisε á ngíndé ne á ngíndé.’ ”

²² Mmē melě mélúmte nén bán Yesuε mó adé e'chemléd ábě é'lúmte syánē nén bán melě nímē Dyöb ámwédé méehidtéé ásē.

²³ Beprisε bé' bɔ́ód bēmbuú áte áyāle nén kwééd ebélé'áá béehelé'aá nsón akεen á'sō.

²⁴ Boŋ ngáne Yesuε ádíí á alongé abé ne abé, ābē prisε á ngíndé ne á ngíndé.

²⁵ Né-ɔ́, Yesuε akwögnédé áson alongé á bad ábe bēpag wéε Dyöb áwe mbíd. Akwögnédé áson bó ne ason ásyā́l áyāle nén, adé á alongé pónde ésyā́l ákǎnned bó.

²⁶ Ehédnǎdtáá nén bán déwōŋ ene ndín e prisε ambáámbáa awě asáá, mod eéhélēē se ahób mó awusé ké hóg áyāl, eewóó' é atón á mbinde ké hóg á yāl, awě apágnédé bad bé mbéb áyāl, bēbānē-'ε mó ámín e atii dé nkamlen ámbáa.

²⁷ Eesaá née beprisε ábíníí ábe bétǎngéné bēbage mende epun-té. Abé beprisε bésébppe mende abε áyāle nímab mbéb, boŋ bēbagé mende áyāle mbéb ní bad bēmpēe. Boŋ Yesuε ambε yāl née mende áyāle mbéb ní bad. Ambēl-le nē ngen póg ne ngen ésyā́l.

²⁸ Mbéndé epwede baányonŋ ábē beprisε bēmbáámbáa. Baányonŋ bēbele' mewusé. Boŋ Dyöb dēmpwǎd awe Mwǎn ne melě áde ámáá mbéndé abε. Abelé-'ε ane Mwǎn aköbnédé á ngíndé ne á ngíndé.

8

*Yesuε mó adé syánē prisε
ambáámbáa a melě mékǎlē*

¹ Atón áde sékoo' é ahób ádíí nén; dewóó ene ndín e prisε ambáámbáa awě adyéé é ekáá émbáá é atii dé nkamlen á Dyöb á Ngum ámín.

² Abenle' Dyöb wée bwēm ábě é'sáá é'díí á hōm áde ákóó ebem é Dyöb abé. Sāḡ Dyöbe mwēn mōō alóó échē ebem, saké baányon.

³ Bépwe de prise ambáámbáa téé ábe Dyöb nde ne mende mé élém. Né-óó, anén prise ambáámbáa mómpē atāḡéné chōm awōḡ échē ábeé Dyöb.

⁴ Bōōb-pōó, nzé émbē nén bán ambé á nkōḡsé, né éebáá prise ne abé dēn, áyāle nén beprise bédé ábe bébage Dyöb mende ḡāne mbéndé éhedeé.

⁵ Nsón níme ábē beprise bébeleé nídií nēe e'chemléd ne ediidinge é' mekan níme médé ádyöb. Debíí nē áyāle nén, áde Mosēe áhóbe aá mólōo' ebem é Dyöb, Dyöb dénsim mó etúu áte aá, "Nyín nén wée mólōo chōm ésyāal á yāl e échē ebem nyaa e nlōḡtéd eche rílúmté we á mbōod mīn." ⁶ Boḡ bōōb, nsón níme prise níme bébágé Yesue rítómé nsón níme ábē beprise bé' bōód. Melemem nē dōo nchemtēn níme Yesue ápééné áfintē e Dyöb ne ábē bad, rítómé nchemtēn mé'sō níme bēmpēnné, áyāle nén, Dyöb ábágé bad akag aá mōóbē bó bwēm é' bwám.

⁷ Nzé émbē nén bán melē mé'sō mēnkwoḡnéd ábel bad békobned á'sō é' Dyöb, melē mémpēe méehednad-taá.

⁸ Boḡ Dyöb dénnýín awusé ne ábē bad, anhób-pe aá, "Me Sāḡwéé nhóbe' nén meé e'pun é' bin é'húe áde mémwēē melē mékōōlē ne bad bé Israel ne bad bé Juda.

⁹ Mmē melē méebáá nēe melē níme mémwēē

ne ábāb betaa

áde ríchāḡé bó á ekáá

boḡ mbídén bó á alon á Egipto.

Bénkēnhíté nímē melē.

Né-óó, menhúd bó díid áyāl.

¹⁰ Dyöb áhóbe ámpē aá,

Me Sāḡwéé me-éé nhóbe'.

Bōōb-pōó melē níme mémwēē ne bad bé Israel

á pōndé echē ehúe' á'sō médií nén:

Mābēl bébíí échēm mbéndé,

béwōḡ-ε nlém áhíd chó.

Mēbē ádab Dyöb,

bó-ε bébē ábēm bad.

¹¹ Bó modmod éeyáḡédté waáb,

modmod éeláá-'aá mwānyan nén aá ábíi Dyöb,

áyāle bó moosyāal bébíí me,

bootya bésad, kóāḡ ne bémbáá.

¹² Meélagсэн nímab mbéb,

méekamtēn-naá nímāb mewusé."

¹³ Ahób áde Dyöb áhóbéé tângene melě mékōōlē, álúmte' nén bán abelé melě mé nchun ítómé pónδέ. Chōm kéhéé éche étóme pónδέ, éche échune-'ε, mwāmpīn ní pónδέ éebáá ampē ne abé dēn.

9

*Abele á Dyöb dé ekob é yāl
ne abele á Dyöb dé Edáádā*

¹ Βααβ-ρζζ, káōη ne melě mé'sō ménwōη mbéndé éche béhídé'áá ábele Dyöb, bēnwōη-γε abwóg á hōm á nkōηsé wée bébénlé'áá Dyöb.

² Bēnlōη ebem éche énwōη toη éβε. Toη echē embé á'sō béchágé'áá chó bán Hōm áde Ásáá. Atii dé etrukāη ábédé áwēd-te, tébele abé, ne ewele éche bébágé Dyöb mendε.

³ Abad démbē áde ákábé toη e'só ne toη embíd áte. Ene toη eche ebédé ámbíd e abad béchágé'áá chó bán Hōm áde Átómtné Ásāη.

⁴ A toη-tē wē, menyán níme bébénlé gōl níme béhyánté'áá e'twé ámīn áβε Dyöb edúbé mébédé áhed. Ntyág níme béchágé'áá bán ntyág mé melě mōmpē níbédé áhed. Mmē ntyág bēnkūtēn mō pēd ésyāāl ne gōl. A ntyág-te wē, apom á gōl áde ábédé mána áte abédé áwēd-te. Ntōη níme Arōne níme ménkāg byáá, níbédé áwēd-te. E'pēd é' meláá é'βε ábe bēntenlé mbéndé áyāl bōmpē é'béde áwēd-te.

⁵ A ntyág mīn wē, bwēm é'béde é'βε, ábe bébélé á nwágēn ní ángel, ábe é'lúmté'áá ehúmé é Dyöb. Mepab níme ábē bwēm ménkūtēn ebéd é ntyág wée ábédé hōm dé alagsen dé mbéb. Bōη ábē bwēm é'syāāl deéhēlē-se dékoη bó ahób βααβ.

⁶ Bémáá'áá chōm ésyāāl anabe bōη, beprise básóle á toη é'sō epun-té bébelé' nímab nsón.

⁷ Bōη prise Ambáámbáa mwēmpēn mōō asóle á toη echē edé áte. Asóle áhed mwē-té ngen póg. Eesóléé mbéd áde éewanléé mekií mé nyam áβε Dyöb mendε áyāl e mbéb nímē ne ní bad bémpēe, níme bébelé ésebán bébí bán bébélé mbéb.

⁸ Edáádāη éche Esáá ébele nímén mam álúmed syánē áte nén aá, abenled áde dédii débēnladté ebem é nkōηsé, ábélé nzii eésáá syánē áπε á Ebem éche Esáá wée Dyöb ádíí.

⁹ Echē ebem élúmte mekan níme mébēnlad chii. Elúmte syánē nén bán ndε ne mendε mé nyam níme bad bébágé'áá Dyöb, méehéléε-se mébel nlém níme mod awé abage mendε se níkéle á abum.

¹⁰ Mmén mbéltéd rísyāāl rínōne' dásō adyé á ndyééd, amwé á mīm ne nyaa é mekan émpēe híin échē bad bébélé'áá ásáad yāl. Mmē mbéltéd rídii mbéndé e ekob é yāl ngēn, éche émaá á pónδέ eche Dyöb dénabéé mam mésyāāl.

Mekii nime Yesue móo médé nde echê esáá

¹¹ Krístæ amaá apɛ. Móo adé Prisɛ Ambáámbáa a mekan mé bwâm nime mémáá apɛ. Abele nime nsón á ebem éche étómé ebem é nkõjsé, élon-ne mbom tómaa ebem é nkõjsé. Saké baányonj béléó échê ebem. Eesaá ebem éche édé á nkõjsé.

¹² Ade Yesue ásólé á ebem-tê wê, ansól adê Hõm áde Atómténé Asán ngen póg ne ngen ésyāāl. Saké mekií mé mbód ne mé nyag ânkeénné áwēd-te ábe mende. Bonj nímē mekií mēn móo ántēdtē. Ambenléd mó ákade syánē á mbéb-te ábel débê á alongé á ngíndé ne á ngíndé.

¹³ Ngen e'só, bétédéd'áá mekií mé mbód ne mé nyag, bétéd-te mbúmbú é etum é nyag éche béhyánté, bémwagtáád bad á yāl ábe béesáa á'sō é' Dyõb, ábel bésánj.

¹⁴ Nzé édé nén bán mekií mé nyam méhele méwõnj ngíne ábel bad bésánj, né élúmte nén bán mekií nime Krístæ méwóó ngíne bwâmbwam, eche ehele esáád bad. Abagé eche yāl eche eewóo mbéb ké nhóg née mende, ákade syánē moosyáál. Ambel nén á ngíne e Edæádənj éche Esáá éche édé á ngíndé ne á ngíndé. Mmē mekií móo mésánjte syánē nlém á abum ábel nén deébēlē mekan mé mbéb nime mépiinéd syánē kwééd. Bonj pɛn detánjéné Dyõb dé alongé abele.

¹⁵ Né-'aá ákás bonj Krístæ abé mod atínté a melǵ mékōōlē ábel nén bad ábe Dyõb ápwédé békud nnam nime mébē abé ne abé. Mmē nnam móo Dyõb áhóbé aá móōbǵ ábe bad. Kwééd echê Krístæ áwédé chó ekás bonj nén ábenlad. Eche kwééd ekōdté bad ásē e mbé nime bēmbenlé áde melǵ mé nchun médii mékámlánáá bó.

¹⁶ Bōōb-pōó, melǵ médii née nlyáge. Póndé ké ehéé áde mod alyáǵkéé, étánjéné alúmed nén bán mod awē abele nímē nlyáge amaá awé bonj béhídé chõm éche ályáǵké.

¹⁷ Nén adé áyāle nén, á póndé echê mod áwédé dōo nime nlyáge mbáǵkē ngíne. Méébāǵkē ngíne á póndé eche mod awe abelé nímē nlyáge adíí adé á alongé.

¹⁸ Nê dōo ákás bonj ké melǵ mé'sō nime Dyõb démmwēē ne baányonj ménkēnwõnj ngíne ésebán mekií mésyǵke.

¹⁹ Se' bōód, Mosɛɛ anláá bad mbéndé ésyāāl éche Dyõb dénhōbpē aá bad béhíd. Ade ámáá bó aláa, antéd mekií mé nyag ne mé mbód, ákumtén ne mendíb. Ambenléd ngen e bwel é' hísob ne nyonj é mbód éche éyáge', ámwagtéd nímē mekií á kálag eche mbéndé ébéde áte, ámwagtéd-te bad á yāl.

²⁰ Ade ámáá nímē mekií amwagtéd, anhób aá, "Mmén mekií móo melúmte' nén bán melǵ mé Dyõb méehanjánné."

²¹ Melemlem nê dōo Mosɛɛ ámmwagtédte nímē mekií ámín e ebem é mende, ne ámín e bwēm é'syāāl ábe bēbēnládtáá ábe mende.

²² A mbále, émbē nén bán á mbéndé, chòm ké éhéé éche bémwágtédé mekií áyāl chóo bad bétédé'áá bán ésáá. Mbébpε méewóo'é alagsen ésebán mekií mésyógké.

Krīstāa eche yāl echē ábágé

née ndε chóo ehúde mbéb

²³ Né-óó, nén dóo dēnkāḡ boḡ ebem é nkōḡsé né bwēm é'syāāl ábe é'dé áwēd-te bésāntē bó ne mekií mé e'lém. Abē bwēm é'syāāl é'bédéε nwágen mé mekan níme médé ámīn níme mékōḡté abé. Boḡ abē bwēm ábe é'dé ámīn, bēntāḡgēn née bésāḡtēé bó ne mekií níme métómé mekií mé e'lém.

²⁴ Krīstāa enkēnsónlé Hōm áde Asáá áde baányoḡ bóbó bébélé, áde áde á nwágén á hōm áde ákōḡté abé. Ádyōb dēn dóo ánkeé asól. Ankē-'ε áwed nēḡgāne mod awē ahóbpe' syānē wēε Dyōb.

²⁵ Enkēnkaá-'áá áwed ábe yāl née mendε ngen ne ngen. Enkēnkāa nēḡgāne prisε ambáámbāa ákagké mwě téé á Hōm áde Atómténé Asáḡ ábe mendε mé mekií mé elém. ²⁶ Nzé née émbēē, né Krīstāa antāḡgēn née átagéé ngen ne ngen taase nkōḡsé míbootad. Boḡ chó-'ε énkēmbáá nē. Krīstāa ampě ngen póg ne ngen ésyāāl bōob áde nkōḡsé ríkagké ape á asóg. Ambě eche yāl nēḡgāne mendε áhúd mbéb ní baasyāāl.

²⁷ Nē dóo moonyoḡ asyāál átāḡgéné awé ngen póg, boḡ ámbīd e pónde ákud nkáásé ní Dyōb.

²⁸ Melemlem nē dóo Krīstāa ábágé eche yāl ngen póg ne ngen ésyāāl áhúd mbéb ní bad híin. Apě-'ε ngen éche élónténé ébe, saké áhúd mbéb ní bad, boḡ ápě ásoḡ alongé á bad ábe bésine mó.

10

Krīstāa ábágé eche yāl

ngen póg ne ngen ésyāāl

¹ Mbéndé éche Dyōb dēmbéé bad bé Israel ébédéε ngēn nēḡgāne nwágén mé mekan mé bwām níme méhúε' á'sō. Echē mbéndé éehelée-se ékoḡ syānē alúmed ngāne níme mekan mébēē. Beprisε bébage' Dyōb mendε abε ne abε, mwě ne mwě-té. Chán-nō échē ndín é mbéndé éche bébageé échē ndín e mendε éhele ébēl bad ábe bédé benben ne Dyōb bésāḡ? Eehelée.

² Nzé émbē nén bán bēhélé'áá, né bēnkēnsógké Dyōb mendε abε-yε? Né bēnsōg áyāle nén né bad ábe bébage Dyōb mendε bésáá'áá ngen póg ne ngen ésyāāl, né béetage'áá-'ε áte bán bébélé mbéb.

³ Boḡ níme mendε mēn-εé métímé mékamtan bad mwě ne mwě téé nén bán bébélé mbéb,

⁴ áyāle nén mekií mé nyag ne mé mbód méehelée se méhúd mbéb ní bad mbéd.

⁵ Nén dós-’aá dênkǎḡ bon ǎde Krĭstǎǎ ǎpédé á nkǒḡsé-te aláá Dyǒb aá,

“Saké mendε ne ndε éhedeé.

Ebǒḡséné me yǎl e moonyon echě mébεé we née mendε.

⁶ E’lém ábe béhyǎnté á menyán,

mendε-’ε ámpē níme bad bébagεé we áhúd mbéb ní bad,

béewǒgtēē we menyinḡe.

⁷ Dós-’aá níhóbεé méé,

‘Me nén A-Sǎḡ,

mbǒḡséné ábel ngáne éhedeé

melemlem ngáne éténlédé áyǎl echēm á kálag echǒḡ.’ ”

⁸ Ansébé ahób aá, “Saké mendε ne ndε éhedeé saá-kaá e’lém ábe béhyǎnté á menyán áhúd mbéb ní bad é’wǒgte we menyinḡe” kénεε édíi nén bán bad bébélé’áá nímén mekan ngáne mbéndé e Mosεε éhedeé.

⁹ Ambé ambád aá, “Me nén A-Sǎḡ, mbǒḡséné ábel ngáne éhedeé.” Né-ǒǒ, Dyǒb ásídté mendε mé’ boǒd á nkǎḡ ábel bon átimed mendε níme Krĭstǎǎ.

¹⁰ Akwénten ǎde Yesu Krĭstǎǎ ákwénténé ábel ngáne Dyǒb áhedeé bon ábe eche yǎl nēḡgáne mendε, ábélé syánē desáá á’sǒ é’ Dyǒb ngen pǒḡ ne ngen ésyǎǎl.

¹¹ Nsón níme beprisε bé Israel nídi átyéem ábe Dyǒb mendε mehǒḡ ne mehǒḡ epun téé. Mmén mendε mós-’ε méehelée se méhúd mbéb ní bad mbéd.

¹² Bon Krĭstǎǎ pen abagé mendε mehǒḡ níme méwǒó ngine áhúd mbéb ní bad ngen pǒḡ ne ngen ésyǎǎl. Ámbíd enē, andyεé Dyǒb á ekáá émbáá.

¹³ Áhed-taá ádyéé ásin pǒndé echě Dyǒb débεnlé bon ákǒgtéd ábē bad bé ekǒyí ámĭn ne mekuu.

¹⁴ Ayǎle mendε mehǒḡ mwēmpen níme ábágé, ábelé bad ábe áhúdé nítab mbéb básáá nyaa eche elóné mbon.

¹⁵ Edǎǎdǎḡ eche Esáá chǒmpē élúmté syánē áte nén bán nē ádé mbále. Enhǒb aá,

¹⁶ “Sǎḡgwéé ahóbé aá

‘Mmén melě móǒ syǎǎbǒǒ sémwēē

á pǒndé echě ehúε’ á’sǒ.

Měbĭl bébíi echēm mbéndé,

nĭbel-le ngáne béechaténné chǒ mbéd.’ ”

¹⁷ Anhób ámpē aá,

“Méekamtén-naá mbéb
ne mewusé nímbǎb ámpē.”

¹⁸ Dyǒb amáá bad mbéb alagsen. Mendε ké mehǒḡ méesaá ámpē níme bad bétǎḡné abε ákud alagsen dé mbéb.

Syánē dépε benben ne Dyǒb

¹⁹ Né-ǒǒ, a-baányan dewǒó kunze ásól ádé abwǒḡ á Hǒm áde Atómténé Asǎḡ.

20 Yesue adibnéde syánē nzii e ekóólé echě epeene' alongé abe áde ábágé eche yǎl. Eche yǎl edé nēngáne abad áde dénkān syánē ápe wéε Dyōb ádíí.

21 Syánē dewóó ndale e prise awě anone' bad bé Ndáb e Dyōb.

22 Né-óó, syánē désíde benben ne Dyōb ne nlém nhóg, désum-me nlém nisyāāl áwē. Nén ádé áyāle mekií níme Yesue ásyógé á awog, mébéle nlém níkénlé syánē á abum, awōbpé-ε syánē ne mendíb níme méssáá áte.

23 Déwéd adúbe áde dédúbpé achēned, désum-me nlém áhed, áyāle dedúbpé nén bán Dyōb áde ábele dyam áde áhóbé áá mósǒbēl, éche ehób ééhūnēē á ndōob.

24 Dénon ngáne déhele dewéd nhóg ne aníníí nlém á abum, ábel dédān débēle-ε mekan mé bwām.

25 Deebág bán deébōmēē pónde ésyāāl ngáne donge á bad bébéleé. Boŋ pen débē déwéde' nhóg ne aníníí nlém á abum, tanje bōob áde nyényínéé bán Epun éche Sāngwéé ápeé édé benben.

26 Nzé dedíi dekoo' mekan mé mbéb abel áde démáá mbále abíi, né mende ké mehóg méesaá ámpē níme méhūd nímé mbéb.

27 Boŋ nzé mod adíi akoo' mbéb abel, né mbwóg móó mébē mó áte nén áá Dyōb dékwid mó nkáá é Epun é Nkáásé. Béhyaād mó á ebonde é muú é ngíne échě éhyaād bad ábe bétāngan Dyōb.

28 Kénzée awě eehídé' mbéndé eche Mosεε, boŋ bad bébé ké-ε beláán bébíid mbóŋ nén bán eehídeé mbéndé, bébéle béwúú mó, béwōgēē-ε mó ngol.

29 Nzé mod-te eetéde Mwān a Dyōb née dyam, eetéde mekií mé melě mé Dyōb níme mébéle boŋ asāŋ née dyam, ásyāā-ε káŋne Edāódaŋ eche epeene nsimé, né chán nkógsen níme ene ndín e mod níhele mbé?

30 Debíi mod awě anhób áá, “Mékōgsēn bad. Mětimtén bó áyāle mbéb níme bébéleé.” Anhób-pe ámpē áá, “Sāngwéé ákāād ábē bad.”

31 Edé ebébtéd ne kénzée awě ahúné á mekáá mé Dyōb dé alongé ákud nkógsen.

32 Boŋ nyēchatán ngáne nyémbē-ε á mbooted áde nyékúdé e'nyínen bé ekíde. Ene pónde, kénée nyēnkudté metake mé ngíne, nyēkanj nlém.

33 Pónde ebédé echě bad béwógté'áá nyé e'són á'sō é' bad, bétagté-ε nyé. Donje á pónde ámpē nyébágé'áá ne bad ábe békúdé échē ndín é metake.

34 Nyēwēnnádtáá bad ábe bémbē á mbwog. Ké áde bēndummé nyé bwēm, nyēmbé nyēbé menyinje, áyāle nyēmbíi nén bán nyēwóó bwēm ábe é'tómé nē ábe bébē abé ne abé.

³⁵ Né-ṣó, nyébê nyéwêd nlém á abum, áyāle nén Dyöb ábage nyé nsábe míme ríchábé ámín.

³⁶ Nyétáŋgéné awesēn âbel nén nyébel ngáne Dyöb áhedeé, nyékud-te chöm éche Dyöb áhóbé aá mósóbē nyé.

³⁷ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

“Mwämpín mí póndé,
mod awě atáŋgéné ape, äpě,
éebébed-taá póndé.

³⁸ Abēm bad ábe bébele mekan míme métáŋgéné
bébē á alongé áyāle bédúbpe ábēm e’yale.

Boŋ pen kénzée awě atímné mbíd,
méewógénné mós menyinge.”

³⁹ Syánē pen deésaá nyaa é bad éche étimén mbíd ébós-’e.
Dedíi bad ábe bédúbpe Dyöb, békúdé-’e e’sooson.

11

Adúbe

¹ Adúbe ádíi áwóŋ nlém wεé mósóküd chöm éche mósúme nlém áyāl. Amad nén wεé chöm éche mósönyinnēē díd ékóó abé.

² Adúbe áde bad bé’ bósód béndübēē Dyöb dósó dēnkəŋ boŋ Dyöb ábéén bó menyinge.

³ Adúbe dósó ákás boŋ desóŋtén nén bán eyale é nsəl chós Dyöb áhágné nkōŋsé. Né-ṣó, bwēm ábe dényínnēē díd é’húu ne chöm éche déenyínnēē díd.

⁴ Adúbe dósó dēnkəŋ boŋ Abele ábe Dyöb mende mé bwám míme méntóm míme Keene ámbéé Dyöb. Adé adúbe dósó dēmbəl boŋ Dyöb ábéén mós menyinge née mod awě abele mekan míme métáŋgéné. Nén dényínēd ne akob áde Dyöb dēnkobpe mende míme Abele. Adúbe dós-’aá ákás boŋ, kénéé amáá awé, abé álāŋgē bad mam.

⁵ Adúbe áde Enoge dósó dēnkəŋ boŋ eenyínne’ kwééd díd. Boŋ pen Dyöb dēnkēén mós ámín, bēnkēnyín-naá mós ámpē. Eténlédé nén bán, byánán Dyöb dékēén mós ámín, abelé’áá mekan míme méwógté’áá Dyöb menyinge.

⁶ Modmod eéhēē-se awógéd Dyöb menyinge áde éedúbpeé Dyöb. Nén áde áyāle kénzée awě ahede ape benben ne Dyöb, atáŋgéné adúbe nén aá Dyöb áde, adúbe-’e aá Dyöb désábē bad ábe béhede mós abii.

⁷ Adúbe dósó dēnkəŋ boŋ Noa awógén Dyöb áde Dyöb dénlāā’é mós mam míme mébenléd á’só é’ póndé. Kénéé édíf bán póndé eched enkēnyínēnné míme mekan díd, ambəl ngáne Dyöb dénlāā’é mós. Anlón bōle é’mbáámáa. Awēd-te dósó bósobe áde abum á ndáb bēnsōnlē békūd-te e’sooson áde mendíb ménlōnnē nkōŋsé áte rísyāal boŋ chöm ésyāal éhó. Abel áde Noa ámbenlé nē, dénlūmēd bán mbéltéd mí bad bé

nkõḡsé ñdé mbéb. Adúbe pen áde Noa ánwõḡgē dēmbēl Dyõb déntēd mó nēe mod awě abele mekan níme métāḡéné.

⁸ Adúbe dṵo dēnkāḡ boḡ Abrahamē awógén Dyõb áde Dyõb dénlāā'ē mó aá áhíde á dyad wēe ábédé, áke hõm démpēe á mbwóg eche Dyõb dēmbõḡsenné mó abe. Anwógén Dyõb ákē'ē, kénēe énkēmbíí'ē wēe ákagké.

⁹ Adúbe dṵo dēnkāḡ boḡ áke ádyēē á mbwóg echē Dyõb dénlāā'ē mó aá mṵhõbē mṵṵ mṵṵbe mó. Ambé áwed nēe nken. Aisigē bṵ Jakõb bõmpē bēdyéé'áá á e'bem-tē. Dyõb dénlāā bõmpē melelem ngáne ánlāā'ē Abrahamē.

¹⁰ Abrahamē adyēé'áá á e'bem-tē wēe á sine' pónde eche ádyēé'ē á dyad ámbáá áde ásumnéde, áde Dyõb dēn átíidē boḡ alõḡ'ē.

¹¹ Adúbe dṵo dēnkāḡ boḡ Seraa abé nkog kénēe ámmadté kṵd e achád atóm. Andúbé nēe áyāle andúbé aá, nzé Dyõb áhóbé aá mṵṵbēl dyam, abelé alóned dṵo.

¹² Né-ṵo, kénēe Abrahamē ámmadté achun bwāmbwam nyaa echē éehēle'aá-se achyáá mwān, nchyáátén nṵyāāl ménhūū ne mó. Mmē nchyáátén mēmbuú áte nēḡgáne bet-intine ábe bédé ámīn, mṵbū-ē áte nēḡgáne nsíí níme ñdé á nkag mé edīb é nkwě, níme béehelée-se bétõḡ.

¹³ Abē bad bé' bṵṵd, bēnwõḡ adúbe káḡḡne á kwéed. Kénēe bēn bēnkēnkudté chõm éche Dyõb dénlāā'ē bṵ aá mṵhõbē mṵṵ mṵṵbe bṵ, boḡ bēnnyīn ábē bwēm nchabnede bēwógén-ne bṵ menyīḡe. Bēnkēmbāḡ-gaá ahób bán bédíi beken ábe béewóo hõm áde bēdyēé'ē á nkõḡsé-te.

¹⁴ Bad ábe bēhóbe échē ndín é mekan bēlúmtē nēn bán bēhede hõm áde bēchagké ádāb.

¹⁵ Nzé bédíi békám tánnáá wēe bēmbídtē, né bēnhēd nzii átim ámbíd.

¹⁶ Boḡ bēntīm bēhede dásõ mbwóg éche eboó, nédē mbwóg e ekombe é mīn. Né-ṵo, Dyõb déekwāḡnēē bṵ nzé bēchágé mó bán ádāb Dyõb, áyāle amaá bṵ echab mbwóg abõḡsen.

¹⁷ Kénēe edíí nēn bán Abrahamē mṵṵ Dyõb dénlāā'ē aá bán bēbuú mó áte, adúbe dṵo dēnkāḡ boḡ abé mboḡsén ábe Aisigē awě abédé mímē mpõm ní mwān nēe mende áde Dyõb ákágé mó.

¹⁸ Aisigē mṵṵ Dyõb dénlāā'ē Abrahamē aá, “Mbwēen ne Aisigē dṵo ncháátén níme nṵlāḡgé wēe mēé wēkūd mēbídtē.”

¹⁹ Abrahamē andúbé aá Dyõb áwóo ngíne ápuud ké mod awě amaá awé. Né-ṵo, dehele dehób bán Abrahamē ankūd Aisigē ámbíd áde ápúúdé.

²⁰ Adúbe dṵo dēnkāḡ boḡ Aisigē ahób aá Jakõbe bṵ Esao bēkūd nnam pónde éche ehúe' á'sõ.

21 Ade Jakobe ádíí benben ne kwééd adúbe dóo dênkăň bon ânāmēd mwăn-téé awě Josebe. Anwulén á ntón míme átômnéé, ábe Dyöb edúbé.

22 Ade Josebe ádíí benben ne kwééd, adúbe dóo dênkăň bon ahób á'sō é' pónde aá bad bé Israel bébid á Egipto. Dó-'aá dênkăň bon alágtén ngáne bétáŋgéné míme ndim abel.

23 Adúbe dóo dênkăň bon Mosee sáá bó nyan békōō mó á etún é ngon élaán áde bémáá mó achyáa. Bényín nén bán Mosee aboó elóon bwámbwam, bénkēmbāŋ-gaá ábóo mbéndé éche kăň éntōmēdtē.*

24 Adúbe dóo dênkăň bon áde Mosee áamáá akwōg, enkēnkwentén aá béchəge mó bán mwăn awě mwăn a mmwaád awe kăň e Egipto.

25 Ankwentén ákud metake ne bad bé Israel tómaa áwóg bwām á mbeltéd mé mbéb-te á esón é pónde.

26 Ne mó, annyín nén aá ákud akwágk é nló míme Ane-awě-Bésinéé, áde nsábe míme ítómé nhon ní Egipto rísyāāl. Ambel nê áyāle asiné'áá nsábe míme Dyöb débéé mó á pónde eché ehúé'.

27 Adúbe dóo dênkăň bon Mosee áhídē á Egipto ésebán abáa' meliŋgá míme kăň e Egipto. Ankan nlem abé áke nēŋgáne mod awě anyíne Dyöb áde mod éēnyinnēē díd.

28 Adúbe dóo dênkăň bon atíí Ngande e Nnyíme-ámín. Anláá bad aá bémwagted mekií á mmwe mé e'kob ábel bon nzé ángel e Dyöb epedé áwúu bán bé'sō, eewúé' bán bé'sō bé bad bé Israel.

29 Adúbe dóo dênkăň bon bad bé Israel béchābē edíb é nkwě éche béchəgéé bán Edíb é nkwě éche Eyəge'. Bēnchabé chó byánán békag á ndoob mín. Bon áde bad bé Egipto béhóbé bán bōmpē béchabe, bēnhō.

30 Adúbe á bad bé Israel dóo dênkăň bon e'ké ábe bēnləŋnéd dyad á Jeriko é'kwē áde bad bé Israel béhyómnédé bó epun saámbé.

31 Adúbe dóo dênkăň bon akwalēe awě béchágé'áá bán Rahabe enkēnwé áde bad ábe bēnwūēn Dyöb nló áte bēnwēē. Nén dēmbenléd áyāle ankōb bad bé Israel nken áwe ndáb, áde bélómé bó áhye dé anon dyad áte á mesōom-tē.

32 Mbē níkag á'sō-ye? Pónde eésáá eché níhele nláá nyé mam áyāle bad nēŋgáne Gidione, Barage, Saamsine, Jeftaa, Dabide, Samwele ne bekal bé edəádəŋ bésyāāl?

33 Adúbe áde ábē bad dóo dênkăň bon bétóm melon áte míme bōsbōw bēnwăn bel. Bélyágté'áá bad ábe bēbédé ásē echáb nyaa eché etáŋgéné. Bēnkūd-te bwēm ábe Dyöb dénhōbpē aá móōbe bó. Bēnkăň nsəl ní ngii.

* 11:23 Kăň e Egipto éntóméd mbéndé aá bēwúu bán bé baachóm bésyāāl ábe béchyáá ekóólé ábe bédé mwě míbe átimé ásē.

³⁴ Béndimēd e'bondε é' muú. Bém̄bid á mekáá mé bad ábe bēhédé'áá bó páá awúεn. Kénεε á mbooted bēnkēnwóngé ngíne boŋ Dyōb dēmbě bó ngíne, bēbédéε sánze é ngíne béwanne' sánze é meloŋ mémpēe, éche sánze étōmē' mehélé.

³⁵ Adúbe dōo dēnkǎŋ boŋ doŋge dé bebaád ányín nēε ábāb bad ábe bēmmād awé bétimé ámbid á alongé.

Doŋge á bad pεn bēnkūd mbéte kááŋ bēwé. Bēnkēnkwenténné Dyōb abáŋ á yǎl ábel bétεde bó. Bēmbel nē áyāle bém̄bī bán bēpuú békūd alongé áde ádé bwām tómaa dé nkōŋsé.

³⁶ Doŋge démpēe dēnkūd metake, awεl áde bad bēwéláá bó, bēbōmé-'ε bó. Bēnhǎŋ doŋge bēhé-'ε bó á mbwōg.

³⁷ Doŋge ábédé áde bēnwūēnnē meláá, bēmpēe-'ε bésél bó áte e'són é'βε. Bēnwūēn bēmpēe páá. Abē bad bēwáá'áá e'kob é'mbód bēhyōmne'. Bēbédéε betóótōkē bé bad, békudé' metake, békudé-'ε ndutul á mekáá mé bad bé ekōyí.

³⁸ Eehēdnád-taá bán bad bé bwām nēε bó bēbē á nkōŋsé mé mbéb wén. Bétámnádtáá á ehyáŋge ne á mbōod mín, bēdyéε' á e'láá-tē ne á e'lóm-tē.

³⁹ Adúbe áde ábē bad bēsyāal dēnkǎŋ Dyōb ábéén bó menyinŋe. Boŋ ké nē, bēnkēnkudté chōm eche Dyōb dénhōbpē áá mōóbě ábē bad.

⁴⁰ Nén dēmbē áyāle Dyōb dēmmad atii áá mōóbě syánē chōm échē étómé chōm éche ánhōbpē áá mōōβε bó. Antí nén áá, nchoo ne syánē dōo ábē bad bēkwognédté áwe e'só.

12

Dyōb dōo áde syánē Sáá

¹ Ngáne édí-'áá bán enén ndun e mod elǎŋnéde syánē edé-'ε mbōŋ, tǎŋεene adúbe áde déwóó, detǎŋgéné desidéd kéchéé éche ékáá syánē nzii á nkəg, détedē-'ε mbéb míme ríháá syánē. Detǎŋgéné nēε dékáá nlém ányaged mehélé míme Dyōb áhóbé áá dényaged.

² Detǎŋgéné nēε désúmé mīd wée Yesue mwēn, áyāle mó alyágte syánē áwōŋ adúbe. Mwēn-naá áwōŋgēn syánē kááŋ dépid-te dō á asóg. Ankwentén áwé kwééd e e'són á awōg, enkéntéd-taá ádé akwágké nēε dyam ábel nén ákud menyinŋe míme Dyōb ákōŋnéde mó. Nē ábélé-'ε bōob, adyεé á ekáá é mbáá á atii dé nkamlen á Dyōb.

³ Nyékamtεn ngáne Yesue ánkwenténné metake akud á mekáá mé bad bé mbéb ábe bēnkōó mó. Nyékamtεn mímé metake ábel boŋ nyéekómé', nyéédülē-'ε mekuu ámbid.

⁴ Nzum eche nyéwanεé ábóded mbéb, eépédéé ndágke eche nló mímmēn ríhele rítóm.

⁵ Nyééchatán e'yale ábe Dyōb dēmbēnlédté áwéd nyé nlém á abum, achəg áde ánhəgké nyé áá ábe bán. Anhób áá,

“A-mwän, nzé Dyöb ákánne wε áte áyāle mbéb míme ébélé, etéd míme nkáne áte néε dyam dën.

Nzé Dyöb ákógséné wε, yäl eehóó’ wε áte.

6 Bíí nén wεé mod awě Dyöb ádáá, móo ákánneé áte.

Mod awě átédé néε awe mwän, móo ákógsanné.”

7 Né-óó nyéwεsen míme nkógsen áyāle nén, rílúmte nén bán Dyöb átédé nyé néε ábe bán. Mwän ahée adé awě sáá éékógsānnē áyāle awusé áde ábélé?

8 Nzé nyéékūdē nkógsen áyāle mbéb míme nyébélé ngáne bán bé Dyöb bésyāāl békudεé, né nê álúmte’ nén bán nyéékoo’ é bán bé Dyöb abé. Né nyédii bán ábe béchyáá á asón.

9 Nzé ábēd besáá bé nkōñsé béhεle békógsēn syānē áyāle mbéb míme débélé, débagé-’ε bó edúbé, né detāñgéné Sáá awēd awě adé ámín edúbé abε tómaa nē, ábel débē á alongé.

10 A esón é pónde dóo ábēd besáá bé nkōñsé békógsanné syānē, kéchán áde ébōñnéde’-ε bó dóo bébεlé. Dyöb pεn ákógsan syānē áwōñgen syānē ábel nén débē bad ábe besáá ngáne mwēn ámpē ásáá.

11 A pónde eche dékúde nkógsen, dewóge mbéb áte, deewógéé bwām. Boñ ámbid e pónde, kenzéé awě míme nkógsen rí’yágté debyéé, abelé abé nsañ, ábelé-’ε mekan míme métāñgéné.

12 Né-óó, mekáá míme mēmmad nyé achii áte, nyéwéd mó áte. Nyéēmwāg-ke se mekuu mésāgē nyé ásē.

13 Nyébē nyéhídé’ nzii echē etyéémé ábel nén bad ábe bésyāgte’, béenabpé eped atim, boñ bédyεε bwām.

Elébé áwógen Dyöb

14 Nyéwan áte ábé nsañ ne moosyāál. Nyéwan-ne áte ámpē áwōñ abé áde ásáá, áyāle ésebán mod ásáá, eéhēlēε-se anyín Sāñgwéé.

15 Nyényín nén bán nyé modmod nyéebóó’ é nsimé rí Dyöb akud. Nyényín-ne nén bán nyé modmod nyéesaá nēngáne mbál mé mbéb míme nzé ríkwóge mbélé rípēen ndutul, mbébed-ε mbál mémpēe.

16 Nyényín-ne nén bán nyéekábéé mesón, nyéébélé-’ε mam néε bad ábe béewōñne Dyöb pónde ngáne Esao ámbenlé. Esao ansóm kunze echē ánwōñgē néε mwän a’só á etútú é ebwōg é ndyééd ehóg.

17 Nyébíí nén bán, ámbid e nē, Esao ahédé’áá aá sáá ánamed mó, boñ sáá ambāñ mó anamed. Kénεé ánchii’ é bwāmbwam, nzii enkēnbáá áhāñlen dyam áde dēmbenléd.

18 Nyékamtēn nén bán hōm áde nyétyéémé bōob ádii á’só é’ Dyöb. Nyéetyéemé nēngáne bad bé Israel béntyēemmē benben ne mbōod e Sinai e nkōñsé echē muú rí ngine mbídé’áá ámín. Adé béntyēemmē áhed, ngāñlen e ehintēn embé áhed, bñ é’sūdēn áte, ekukud é ngíne-’ε étōme’.

19 Bénwōg esaád é elon, béwōg-ke ehób. Mbwóg ní ngíne ménkōb bó. Bénchān Dyōb nén bán eehóbé' ámpē.

20 Bénchan Dyōb nê, áyāle dyam áde ánlā'ē bó aá bébel dénwōgēd bó mbwóg bwāmbwam. Anhób aá, "Chōmchōm éekidtán enén mbōd. Nzé ké nyam ekidténé chó, bélúm chó meláá kááne ewé."

21 Mekan nímē bényínnē ménkōbēd bó mbwóg bwāmbwam. Mbwóg ménkōb kááne Mosē. Anhób aá, "Mbwóg ínānte me."

22 Bon nyépen, nyêpedé benben ne mbōd e Zayon. Nyêpedé bōb á dyad áde Dyōb dé alongé. Adê dyad ádíi Jerusalem awē adé ámín. Awēd-te, ángel bíib, éládné áte ne menyínge.

23 Nyémpē nyêpedé á nlatén mí bán bé'só bé Dyōb ábe Dyōb átélé mīn ádyōb. Nyêpedé wéé Dyōb áde ákáadte' moosyál. Nyêpedé átínté e e'dáádān ábe bad bé bwām ábe Dyōb ábéle békwógnédé.

24 Nyêpedé wéé Yesue awē adé mod átínté a bad ne Dyōb á melē mékōlē. Nyêpedé bōb wéé Yesue ámwágtédé nyé nímē mekií. Mmē mekií mébágé syánē nsimé tómaa mekií nímē Abēle. *

25 Nyényín nén bán nyéekōnléé Dyōb metúu tângene dyam áde álāngéé nyé. Bad ábe bēnkēnwógén mod awē Dyōb dēmbanéé á nkōjsé-te álēb bad, bēnkūd nkōgsen. Ngáne bēnkudté nkōgsen, syánē ámpē detāngéné nkōgsen akud nzé deewóge elébé éche ébídé ádyōb.

26 Bōd áde ánhōbpē akan, nkōjsé ménsāgnēd ásē. Bōb-pe ahóbé nén aá, "Mābēl nkōjsé nísāgnéd ámpē. Saá-kaá nkōjsé mwēmpen ménsāgnēd, mēbēl kááne ekombe é mīn chómpē éśāgnéd."

27 Ahób áde ahóbé aá, "Ámpē" álūmte' syánē nén bán Dyōb déhūd bwēm ésyāal ábe bésāgnēd ásē. Abé bwēm é'díi bwēm ábe ahágé. Abēl nê ábel bon bwēm ábe bésāgnéd é'lyāg.

28 Né-ō, désāgnen Dyōb áyāle nén abagé syánē mbwóg echē mod éheléé-se aságéd ásē. Désāgnen Dyōb, débage-ε mó edúbé nyaa echē ēwōgēd mó menyínge. Débele-ε nê ne mbwóg ne edúbé ésyāal.

29 Ne mbále, Dyōb ádēd ádíi nēé muú nímē níhyānte chōm ésyāal.

13

Abé áde áwógte Dyōb menyínge

¹ Edānge é Bad bé Krísto ébē ékag á'sō átínté echên.

* 12:24 Mekií nímē Abēle méhēde' metuuten, bon mekií nímē Yesue mépeene dásō alagsen.

² Nyéebág bán nyéekobéé bad beken pónké ésyāāl. Donje á bad békékōb ángel nken, áde béēbíí' é bán ángel chōo édé.

³ Nyékamtεn bad ábe bédé á mbwōg. Ebê byánán nyāābōo nyédé áwed. Nyékamtan-ne bad ábe békude metake ásē e bad bémpēe. Ebê byánán nyémpē nyékude' nímē metake.

⁴ Mod-téé awē adé á ndáb e'wōngé ábage e'wōngé edúbé. Mod eekábé mesón á ebwōg. Nyéēchatán nén bán Dyōb dékāād bad ábe bébele' e'tongé é' mekan ne ábe békábe mesón.

⁵ Nyéēsūmē nlém áyāle edəŋge é mənέ, nyébέ-'ε menyinje ne kéchéé éche nyéwóo áyāle nén Dyōb áhóbé aá, "Méechenéé nyé mbéd, méebán-'aá nyé áyāl."

⁶ Né-ōó, dehele dehób ne nlém nisyāāl nén bán, "Dyōb dōo adé nwōŋene awēm, méebánge dyamdyam, cheé moonyon áhele ábēl mε?"

⁷ Nyékamtεn bad ábe bélyágté' áá nyé bōód, ábe bēnkale nyé eyale é Dyōb. Nyényín nsón níme abé ádāb ábélé. Nyéhíd nímāb mekuu, nyédúbe ngáne bōmpē béndūbēē.

⁸ Yesu Krīstəə adé melemlen pónké ésyāāl. Ngáne ámbēē chān, nē dōo ádíí chii, nē dō-'aá ábēē abé ne abé.

⁹ Nyéēmwāg-se ayáge ké áhéé áde áde nhəŋlén áhəŋlén nyé nlém á abum. Ebóo nén bán nsimé ní Dyōb múmó níwéde nyé áte saké mbéndé təŋgene adyé dé medyé. Echē mbéndé éēwōŋgānnē bad ábe béhíde chō.

¹⁰ Dewóo menyán mé mende níme beprise ábe bébage mende á ebem é Dyōb béewóo' é kunze ádyé chōm áhed.

¹¹ Prisε ambáámbáa, abage Dyōb mende áyāle mbéb ní bad. Abelé atéd mekií mé nyam é mende asólén mó á Hōm áde Atómténé Asán. Bébelé bétéd ndim ní nyam pen, bébídén ámbíd e eyáde béhyáád mó.

¹² Nē dōo dēnkəŋ bon Yesuε ámpē átag, awé ámbíd e e'ké é' dyad ábel bon nímē mekií mébel bad bésán.

¹³ Né-ōó syánē ámpē déke détán mó ámbíd e eyáde ábel bon syánē ámpē dékud e'són ábe ánkudté.

¹⁴ Déke détán mó áhed áyāle nén deewóo' é dyad áde ásúmnédé á nkōŋsé-te wén. Bon desumé nlém ábé á dyad áde áhúε' á'sō.

¹⁵ Né-ōó, débē dékene Dyōb mbwiined ne Yesuε. Mmēd mekenag mébē nēŋgáne mende níme débageé Dyōb. Dékag dékale' nén bán móo adé Səŋgwéé.

¹⁶ Nyéēchatán nén bán, nyétəŋgéné bwām abel wéε bad bémpēe. Kéchéé éche mod áwóo-'aá, áwōŋgan nhóg ne aníní. Echē ndín é mende chōo éwógte Dyōb menyinje.

¹⁷ Nyéwógne bad ábe bélyágte nyé, nyésuded-te yāl ásē e nkamlεn nímāb áyāle bōo bēnəne nyé. Bétyēem-mε á'sō é'

Dyöb áláa mó ngáne bénóné'áá nyé. Nyéwógne bó ábel bon bébê menyinge ânən nyé. Esebé nê, né béwōg ndutul ânən nyé. Né nê déewōngén-naá nyé.

¹⁸ Nyékánnad sé. Sébíí nén bán nlém ríkénlé sé á abum áyāle chōm ésyāā ēche sébélé. Sēhedé'áá bán sébel chōm ésyāā nyaa echē etāngéné.

¹⁹ Mbáde nyé achán nén mēé nyékánnad sé ábel nén Dyöb ábel ríwāmsen atim ámbíd ábé ne nyé ámpē.

Mekáne mé asóg

²⁰ Dyöb dóo ábage' bad nsaŋ, dó-'áá ápúúdté Yesue, Sáŋgwéé awêd. Bōōb-pōó, Yesue adii née ndāle a Nnən-a-mbód awē bébénlédé mímē mekií ábel nchemten míbê á ngíndé ne á ngíndé, átínté e Dyöb, ne éche mbód.

²¹ Nkānne nén mēé, Dyöb ábel nyébê mbonšén ábel chōm-té éche áhedéé áá nyébel, nyébé-'é nyóŋgé ábel mam míme métāngéné. Yesue áwōŋgan nyé ábel mam míme méwógte Dyöb menyinge. Ehúmé ébê ne Yesu Krístā abé ne abé. Ebê nê.

E'yale bé asóg

²² A-bānned, ncháa nyé mēé, nyékon ēchén elébé awóg. Enén kálag echē ríténlé nyé eéchabéé áte.

²³ Ndáó mēé nyébíí nén bán bébídte mwānyan awêd, Timotiē, á mbwōg. Nzé awámséné me atán, né sūmō séēpē áwēn.

²⁴ Nyélentēd me bad ábe bélyágte nyé bésyāā, nyéleled-te bad bé Dyöb bésyāā. Bad bé Dyöb bémpēe ábe bébídé á Italia, bómpē bélómmé nyé melenten.

²⁵ Nsimé rí Dyöb míbê ne nyé moosyāā. Ebê nê.

Kálag eche Jemse Ndibned ní kálag

Kálag echë Jemse átélé ehóbé tângene mekan níme bad bé Krísto bétângéné abel pónde ésyāāl á alongé ádāb. Bad bé Dyōb ábe bépántédé áte nkōṣsé áte rísyāāl bōo Jemse ántelée ch́. Abēnlédé ngan híin áléb bad bé Krísto tângene metón híin. Mmē metón médii, ábé nhon ne ábé atóg, mekagsen, abé á bwám, ánon bad nkōṣtéd, adúbe ne mbeltéd, ngáne bad bé Krísto bétângéné echém abenled, áwón debyéé, nselag, kúmbe ne asuded á yāl, ábíded mbakú á yāl e bad, ákum ekáá á tâl, áwesen, ne ákáne.

Jemse awédé áte á kálag tē wē nén aá mbeltéd níkag ekuu ehóg ne adúbe.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1

Adúbe ne áwón debyéé 1.2-8

Abé atóg ne ábé nhon 1.9-11

Akag ne ákud mekagsen 1.12-18

Awóg ne ábel 1.19-27

Ngabén eéhēdnádté 2.1-13

Adúbe ne mbeltéd 2.14-26

Ngáne mod a Krísto ábenladté echém 3.1-18

Mod a Krísto ne mekan mé nkōṣsé 4.1-5.6

Elébé émpēe 5.7-20

¹ Mē Jemse, mbaledē a Dyōb ne awē Sāngú Yesu Krístəə, mē-éé ntenle nyé enén kálag. Nlente nyé metúmbé dyōm ne mébe mé bad bé Israel níme mēpántédé áte nkōṣsé áte rísyāāl.

Jemse ad bad bédúbe Krístəə

béwōṅ-’e debyéé

² A-baányan, pónde ké ehéé echë nyaa e mekagsen ké ehéé étané nyé, nyétéd nē e’boṅ é yāl áte.

³ Nyébíí nén bán nímén mekagsen níme nyékudéé áyāl e adúbe áde nyéwóó, méwéde nyé nlém á abum.

⁴ Nlém níwúu nyé á abum kááj á asóg ábel boṅ mbeltéd nímén nítyéem bwám nílōn-ne mbon, ábel boṅ nyéewóó’ abé dé mbéb ké ahóg á alongé ádēn.

⁵ Nyé ké ahéé awē atóge’ debyéé, áchāṅ Dyōb aá ábe mó. Dyōb d́oó ábage moosyāál debyéé ne nlém nhóg, ésebán akwognad modmod, ábe-’e mó.

⁶ Boṅ pen nzé nyéchāa Dyōb nyédúbé bán ábe nyé chóm eche nyésédte mó ésebán nlém níkáadte nyé á abum. Mod awē

nlém nkáadtéé á abum ádíi née edíb é nkwě éche éhode', epub éhúene' mendíb pɛd enén étimne eníníí.

⁷ Ene ndín e mod eewémtán aá mósóküd chòm wée Sánḡwée.

⁸ Adíi mod awě awóó nlém mbé, eecháḡnád-taá hóm ahóg áyāl e kéchéé éche ábeléé.

Betóótōkē bé bad ne behən bé bad

⁹ Mod a Krísto awě eésě etógnén á'sō é' bad bémpēe atáḡgéné abé kúmbe nzé Dyōb áchágté mó ámín.

¹⁰ Mod a Krísto awě adé etógnén á'sō é' bad bémpēe atáḡgéné abé kúmbe nzé Dyōb ásúdté mó. Nhóbe nén áyāle ámaá melemlen ngáne ébéeneé mbonja e nkəákəə awě adé á ahín-tê.

¹¹ Nzé enyɛn épɛne ne ngíne ábe e'hyé bé ekíde é'belé é'hyáád ane nkəákəə, éche mbonja-'ɛ ébelé ésoo, e'boḡ é'bāb-pɛ é'belé é'maa. Melemlen nê dáo behən bé bad bémaá'é anan áde bənanéé nímāb nhən ámbíd.

Jemse ad mekəgsen méēhūu' é wée Dyōb

¹² Nnam ne kénzée awě awěséné mekəgsen, áyāle nzé atómé nímé mekəgsen áte, Dyōb débe mó nsábe níme ídé alongé áde áhóbé aá mósóbě bad ábe bédáá mó.

¹³ Nzé mod akudé mekəgsen eetáḡḡeneé ahób aá, "Mmén mekəgsen méhúú wée Dyōb." Mod eéhēlē-sɛ ákəḡ Dyōb ne ebébtéd, melemlen ngáne Dyōb-pɛ déekəḡéé mod ábel mbéb.

¹⁴ Mewémtɛn mé mbéb mé mod mwén móo mékəə boḡ ahún á mekəgsen-tê, ene pónde-'aá nímé mekəgsen métédeé mó nlém á abum boḡ mehaḡ mó.

¹⁵ Mmê mewémtɛn níme mébāḡ mod áte mó-'aá mépɛne mbéb, nzé nímé mbéb-pɛ nkwoḡé mod áte, nipiinad mó kwééd.

¹⁶ A-baányan bé edəḡge nyéédōḡnād.

¹⁷ Nde e bwām ké ehéé ne kéchéé éche éloné mbon éhúú ne Titée awě adé ámín. Titée mó ahəḡé bwēm é'syāāl ábe é'pɛne ámín. Abén bwēm é'pɛne-'ɛ nhəḡlén ne nhəḡlén, boḡ Dyōb pɛn déehəḡláné.

¹⁸ Dyōb dēmbel ntii ábe syánē alongé dékōālē abe áde ámbéé syánē échē eyale é mbále. Ambel nê ábel boḡ átínté e nímé nhəḡtéd nsyāāl, syánē débê ngáne mbote e'só echē bəbagéé mó née mende.

Jemse ad bad bé Dyōb bébele ngáne eyale é Dyōb éhóbéé

¹⁹ A-baányan bé edəḡge, nyébíi nímén mekan. Mod téé ábē mehél áwóg dyaḡm áde mod ampée áhóbéé, mod eewámsán dyaḡm ahób pɛn, mod eewámsán-ne aliḡ.

²⁰ Meliḡgá mé mod méemwagké-sɛ ábēl mekan níme Dyōb áhedéé aá ábel.

²¹ Né-óó nyéte de mekan mé mbinde ne mekan mé ebébtéd mésyāā́l níme nyébeelé. Ne asuded á yāl ásyāā́l, nyékob eyale éche Dyöb áwéné nyé á nlém-tê. Echê eyale chōó Dyöb ábenladté ásonj ádēn alonjé.

²² Nyébele ngáne eyale éhóbeé. Nyéēdōgē yāl se nyéwōgē chō wōgēn.

²³ Kénzēé awě awóge' eyale é Dyöb, ésebán abele' ngáne éhóbeé, adii néē mod awě anōne' ábe e'só á dyené.

²⁴ Amaá eche yāl anyín, bonj akē áde ákagké, abelé áchatén ngáne e'só é'díí mó.

²⁵ Bonj bad ábe békoo' mbéndé echě etānjéné anōn áte, mbéndé eche ehúde' bad á mehanj, nzé béhíde chō ngáne éhednadté saké bán beláa' chō bonj béchatén-ne, bonj pen, béhíde chōm éche éhóbeé, Dyöb dénaméd bó áyāl e kéchéé éche bébeelé.

²⁶ Mod ké ahéé awě awémtnéné aá móbele' ngáne Dyöb áhedéé bonj eekóbe éche echém, ene ndín e mod adoge eche yāl, áde abele á Dyöb-pe, áde ngēn.

²⁷ Abele Dyöb nyaa eche esáá ne eche etānjéné á'sō é' Dyöb Titéé, adii ánōn menyuu ne bekúd ábe bétage', ne áchāá yāl bwām ésebán mekan mé mbinde mé nkōjsé méwōge mod áyāl.

2

Jemse ad béētēdē baahóg etógnén abinií-'ε nkójtéd

¹ A-baányan, nyé nēngáne bad ábe bédúbpé echēd Sánj, Yesu Krístāā, Sāngwēé awě échē edúbé échábé ámín, nyéetānjeneé néē nyényíne mod á díd-te se nyétéd mó etógnén ké-'ε nkójtéd.

² Détéd bán mod asólé wēé nyéládné, ahédé nzēd é gól, ahédé-'ε kase é mbóté, ntógétōke ní mod mómpē ísólé, ahédé mbóté é mbinde.

³ Nzé nyēbagé mod awě ahédé kase é mbóté edúbé bonj nyélángé mó bán, “Hyě édyēē enén kase e e'dii,” bonj nyélángé-'ε ntógétōke ní mod bán, “Tyéém hē,” ké'ε bán, “Dyēé á ndōob tē hē,”

⁴ né nyélúmté bán baahóg bétómé abinií, né nyékáadte-'ε bad ne mewēmtēn mé mbéb.

⁵ A-baányan bé edānge, nyéwóglan. Eesaá mbále nén bán Dyöb ápwédé betóótōkē bé bad á nkōjsé te aá bédúbe Krístāā-ye? Adē adúbe dō-'aa áde nímmāb nhōn, apwēdé-'ε bó ábé bad ábe bébē áwē nkamlēn. Mmē nkamlēn móó áhóbé aá móōbē bad ábe bédáá mó.

⁶ Bonj nyéetédéé betóótōkē bé bad néē dyam. Saá behōn bé bad bóó bétagte nyé-ye? Eesaá mbále bán bóó békene nyé á kóte-ye?

⁷ Eesaá mbále bán bós béhóbe ðin dé edúbé áde ane awě akamlan nyé mekan mé mbéb áyāl-ε?

⁸ Nyéēbēl dyam áde átāngéné nzé nyékoos' mbéndé e nkamlan eche Krīstā ahíd eche éténlédé nēn bán, "Edān mwānyon ngāne édās echon yāl."

⁹ Bon nzé nyētede baahóg etógnēn ábíníí-ε nkóntéd, né nyēbele mbéb, né mbéndé e Dyōb-pe ekóbé nyé nēe bad ábe bēbós mbéndé.

¹⁰ Kénzēé awě ahíde mbéndé bon abóó mbéndé póg, né abóó mbéndé ésyāāl.

¹¹ Mod awě ahóbé aá, "Nyéekábé mesón á ndáb e e'wóngé," mós ahóbé ámpē aá, "Nyéewúé' bad." Né-ós, nzé mod eekábé mesón bon awúe' bad, né abóó mbéndé.

¹² Nyéhóbe dyam, nyēbele-ε mekan nēe bad ábe bēbíí bán Dyōb dékāād bós, nchoo ne eche mbéndé éche éhúde bad á mehan-tē.

¹³ Mod awě eewóge mod ampée ngol, Dyōb-pe déewógké mós ngol nzé akáadte bad. Bon mod awě awóge bad bēmpēe ngol, éewógké mbwóg mbwe níme Dyōb ákáadteé bad.

Jemse áá nzé adúbe déekii ne mbeltéd né áwédé

¹⁴ A-baányan, nzé mod ahóbé aá módūbpē Krīstā bon eēbēlē mekan níme mélūmte bán awóó adúbe, bwām é'héé é'dé áhed? Adé adúbe áhele ásōn ádē alongé-ye?

¹⁵ Dētéd nēn bán mwānyon a Krīsto nhóg eewóó'ē chōm éche áhāgkē á yāl, eewóó-áa ndyééd e epun é bīn.

¹⁶ Bon nyé mod nhóg alāngé mós aá, "Ekag bwām, ékud chōm éche éhāgkē, ékūd-te ndyééd éche édyāgkē." Nzé nyēlāngé mós nē ésebán nyēbage mós chōm éche átógnéné, né bwām é'héé nyēbélé mós?

¹⁷ Melemlem nē dós édíí ne adúbe. Nzé mod awóó adúbe áde éebeléé ngāne ádē adúbe áhóbéé, né ádē adúbe áwédé.

¹⁸ Mod nhóg ālāā me aá, "Mod nhóg awóó adúbe, aníníí-ε abele mekan mé bwām," me-ε mētímtén mós meé, "Lúmed me ngāne mod áhele awóon adúbe ésebán abele mekan mé bwām, mélūmēd we ádēm adúbe áyāl e mekan mé bwām níme níbeléé."

¹⁹ Edúbpé nēn wēé Dyōb ádíí ahóg. Nē ádē bwām. Káōne e'dāádān bē mbéb bōmpē é'dúbpé nē, é'nāā-ε ne mbwóg.

²⁰ A-eyókél é mod, ehede wēé bēlúmed we nēn bán nzé mod awóó adúbe bon eēbēlē ngāne ádē adúbe áhóbéé, né ádē adúbe déesaá dyamdyam-ε?

²¹ Cheé ēnkān bon Abrahamē, awesyānē sáá ambáá, ákobnéd á'sō é' Dyōb nēe mod awě abele' mam níme Dyōb áhóbé? Sáá akwēnten áde ānkwēntēnné ábe awe mwān Aisige nēe mende-ye?

²² Nyênyíne nén bán adúbe áde Abrahamε ne nímē mbeltéd békágé'áá ekuu ehóg, nímē mbeltéd-te mênkǎḡ áde adúbe álón mbon.

²³ Nén dēmbēl eyale é Dyōb énnýinnēd mbále ngáne éténlédé nén bán, “Abrahamε andúbé Dyōb. Nén dēmbēl Dyōb dēnkob mó nēḡgáne mod awě abele mekan níme métǎḡgéné.” Né-ǎǎ, bad bēnchǎḡ Abrahamε bán nsón a Dyōb.

²⁴ Nyênyíne nén bán mbeltéd ní mod núbete boḡ mod ákobnéd á'sō é' Dyōb nēe mod awě abele' mekan níme métǎḡgéné, saké adúbe dēmpεn.

²⁵ Melemlem nê dǎǎ émbēē ne akwalεε awě béchágé'áá bán Rahabe. Ankobnéd á'sō é' Dyōb áyāle bad bé Israel ábe bēnlōmmē bán béhyε bēnǎn dyad áte á mesǎǎm-tē. Ankōb bǎ nken, abidéd-te bó á dyad-tē, nzii empée á mesǎǎm-tē.

²⁶ Ngáne yǎl e moonyoḡ echě eewóo edǎǎdǎḡ éwédé, melemlem nê dǎǎ adúbe áde déekǎḡ ne mbeltéd áwédé.

3

Jemse ad mod-té akamlan échē echém

¹ A-baányḡ, nyé bad híin nyéebág bemeléede bé eyale é Dyōb. Nyébii bán Dyōb dékǎǎd se bemeléede tómaa ngáne ákáádté ábíníí bad.

² Syánē baásyǎǎl debete mewusé á ríhóbtéd. Kénzée awě éebēlē awusé á ríhóbtéd adii mod awě adē abé átyéémé, ahele-'ε eche yǎl akób ábel boḡ éebēlē awusé.

³ Détéd elǎḡsén ne hósε. Nzé mod ahele aá hósε ébel ngáne áhedeé, abelé ahé chó chǎm á nsal-tē. Echē chǎm chó-'aá ábenladté ályáged ene hósε kéhéé wée áhedeé aá éke.

⁴ Ké'ε détéd elǎḡsén ámpē ne bǎle é'mbáá ábe é'dé á edíb é nkwě-te. Kénée édíí bán é'kálé bwámbwam, epub é ngíne chó-'aá ékeεne bó, mod awě adole' ábē bǎle mwǎ abámbé mós ábenladté ákeεn bó kéhéé áde ádǎǎ.

⁵ Melemlem nê dǎǎ édíí ne echém. Kénée édíí bán édé mwámpín á yǎl e moonyoḡ, édé kúmbe bwámbwam áyǎl e nímē mbeltéd.

Nyényín ngáne mwǎ muú ahele se ahyáád ahín ámbáá.

⁶ Echém ámpē édíí nēḡgáne muú. Edíí pεd e yǎl e moonyoḡ póg, ébele' mbéb ní kamlan yǎl e moonyoḡ esyǎǎl. Ebele' alongé á moonyoḡ ásyǎǎl abé nēḡgáne ákóbné muú, muú níme núbídé á dǎ-á-muú, níme méédímē'.

⁷ Moonyoḡ akamlan nyaa é nyam ésyǎǎl. Akamlan nyam é mehín, ákamlan menǎn, ákamlan nyam éche édole abum ásē, ákamlán-ne nyam ésyǎǎl éche édé á edíb é nkwě-te, ambootéd-te chó akamlεn se á mbooted.

⁸ Boḡ modmod éhēlēē-se ákamlén echém. Echém édíí chǎm é mbéb éche modmod éhelée-se ákamlεn, éloné-'ε ne e'we bé mbéb ábe é'pεεne' kwééd.

⁹ Chóo débɛnladté âken Sângú Dyöbɛ, awêd Titée, chó-'aá débɛnladté âbɛ moonyon ebómán. Moonyon mó-'aá Dyöb áhágé áwágen mó.

¹⁰ A melemlem mé nsal dáo e'yale bé mekenag ne ebómán bébidéé. A-baányan, éetânghéneé abé nê.

¹¹ N'yélé mé edíb nhóg méehelée-se mébidtē mendíb míme mesáá ne mé mbinde abided ahóg.

¹² A-baányan, alín dé asáá déehelée-se áchyáá e'pum é píe. K'é alín á sabé déehelée-se áchyáá e'pum é' mesáá. Edíb-pe éche ébidte mendíb mé nkwě, éehelée-se ébidéd mendíb míme mesáá.

Debyéé áde áhúú ne Dyöb

¹³ Mod adé áfintē echên awě awóó debyéé awón-'ɛ nsòntɛn-ɛ? Alúmed nê ne alongé á bwám áde áwóó, áyāl e kéchéé éche ábeléé. Abel nê ne asuded á yāl áde debyéé áde áwóó ábélé bon awón.

¹⁴ Bon nzé nyêwóó kán áte eche edé mbéb, nyêtòntan-ne dásō échɛn yāl, nyêbɛnlád debyéé áde nyéwóó ábel mbéb tângene ayáge á mbále, akum áde nyékuméé ekáá á tâl,

¹⁵ ene ndín e debyéé eehúé'é ne Dyöb. Edii debyéé áde áhúú ne bad bé nkõjsé. Adii debyéé áde áhúú ne bad ábe béewóo Edáádɛn é Dyöb, debyéé dé edáádɛn é mbéb.

¹⁶ Kéhéé wéɛ bad béwóó kán áte eché edé mbéb, bétòntān-ne dásō échab yāl, mpuutéđ mbéle mbé, nyaa e ebébtéd ké ehéé-'ɛ ebâg áhed.

¹⁷ Bon debyéé áde áhúú ne Dyöb áde nhənlén. Kénzée awě awóó áde debyéé eewóó'é atón dé mbéb ké ahóg áyāl. Ene ndín e mod adəə nsan, apwiitad, achede yāl áwóglɛn bad bémpēe, awóo ngəl bwāmbwam. Abenle bad mekan mé bwám ésebán akwəgnad modmod, abele-'ɛ nê ne nlém nhóg.

¹⁸ Nzé bekóm bé nsan bébele nsón míme mípɛene' nsan áfintē e bad, nê débél bad bébelé mekan míme Dyöb áhedéé.

4

Jemse ad bad bésuded yāl, Dyöb ákamlɛn bó

¹ Cheé épɛene nzum ne nselag áfintē echên? Eesaá mbále bán esíí é awón á bwēm éche éwane nyé nzum áte, chóo ékəə' bon nyébelé nén-ɛ?

² Ehede chõm bon weékudéé chó, nê ábélé ewúú mod. Ewóó esíí áte bwāmbwam ákud chõm bon weéheléé chó akud. Nê ábélé nyésɛnle, nyêwanne-'ɛ nhóg ne aníníí nzum. Nyéékūdēē chõm éche nyéhɛdɛé áyāle nyéēsɛdtɛē Dyöb chó.

³ Nzé nyéhɛdne Dyöb chõm, nyéékūdēē chó áyāle nyéhɛdne chó mewɛmtɛn mé mbéb. Nyéhɛde bwēm dásō áwóged échɛn yāl menyinje.

4 Nyêdé nêngáne bad ábe bédé á ndáb é mewónǵé, bon bébé békābē mesón. Nyéebíí' é bán ábane nlém ne mekan mé nkōǵsé ábele nyé bad bé ekoyí bé Dyōb-ε? Né-óó kénzée awè adáá nlém abane ne mekan mé nkōǵsé, abelé eche yǎl mod-akoyí a Dyōb.

5 Nyéwémtné bán ngên-εé éténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Dyōb ábánné nlém aá edáádaŋ éche móhédé syánē áte, ébē échē, adé-'ε kónjí ne chó-yε?”

6 Bon Dyōb ábage syánē nsimé abε ne abε. Nê dó-'aá ákóá bon éténléd á kálag e Dyōb nén bán, “Bad ábe bédé kúmbe, Dyōb ákunnad bó yǎl, bon ne bad ábe bésúdté yǎl, Dyōb ábage bó nsimé.”

7 Né-óó, nyésuded yǎl á'sō é' Dyōb. Nyéwúεn Satane nló áte. Nzé nyébelé nê, mó-'ε ätōm mehélé.

8 Nyépe Dyōb benben, mómpē äpě nyé benben. Nyé bad bé mbéb, nyésōg mbéb abel. Bad-te ábe béwóó nlém míbe, nyébane míμεn nlém ábel mekan míme mesáá.

9 Nyésuden áyāl e míμεn mbéb. Nyélebe', nyéchyε-'ε. Nyésōg awóó, nyélebe' lebén, nyésōg menyinge awóg, nyésuden sudnén.

10 Nyésuded yǎl á'sō ábe Sáŋgwéé. Nzé nyébelé nê, ächāgēd nyé.

Jemse áá mod eekáádté mwānyan

11 A-baányan, nyéehóbe nhóg ne aníníí mam mé mbéb á yǎl. Kénzée awè ahóbe mwānyan mam mé mbéb á yǎl, ké'ε akáadte mó, né ahóbe mbéndé e Dyōb mam mé mbéb áyāl, né ahóbe-'ε aá ene mbéndé eéboo'έ. Nzé ehóbe wéé mbéndé e Dyōb eéboo'έ né weébēlēē chōm éche mbéndé éhóbe aá bébel. Bon né etédé etál échē éesē échōŋ ábé mod awè akáadte.

12 Mod nhóg mwēmpεn-εé adé awè abage' mbéndé, mwēmpεn-naá akáadte bad. Mwēmpεn-εé ahele ásōŋ alongé á bad, mwēmpεn-naá ahele abébéd dó. Bon wε, nzé-módé édíí ákáad mwānyon?

Jemse áá mod eebág kúmbe

13 Bóob-póó, nyéwóglan, nyé bad ábe nyéhóbe bán, “chii ké'ε chǎn, séēkě dyad dekalengōme, séēdyéé áwed mwě nhóg, sékābē nyongé, sékudé-'ε nsyáŋ.”

14 Nyébíí dyam áde débεnléd chǎn-ε? Chán nyébíí bán alongé ádēn ádé? Alongé ádēn ádíí nêngáne mbag. Ebág á esón é pónde, ámbíd enê, weenyínéé chó ámpē.

15 Chōm éche nyétǎŋgéné ahób édíí nén, “Nzé Dyōb ákwétné, né séēbē á alongé, sébēl-le ádén dyam ké'ε ádííí.”

16 Bon bóob, nyétimé nyékume ekáá á tǎl ne kúmbe esyáál. Enén ndín e akum dé ekáá á tǎl eetǎŋgεné.

17 Né-óó, kénzée awě abíí dyam á bwâm áde átǎngéné abel, boŋ eébele dó, abelé mbéb á'sō é' Dyöb.

5

Jemse ad behon bé bad bétéd pónde

1 Nyé behon bé bad, nyéwóglan me! Nyéchyé', nyéhágke e'saád áyāl e metake míme mépií nyé.

2 Mmén nhon míme nyékúmé ní máá aboo, síi-'e é máá nyé asan adyé.

3 Echen gól ne sílva éche nyélímmé ásē, é máá ngag akób. Ene ngag eche ekóbé ábê bwēm, choo ébēl boŋ Dyöb ákógsén nyé, émäd-te nyé ásē née muú. Nyékúmmé yāl nhon enén pónde echē edé benben ne e'pun bé asóg.

4 Nóné', weesábpéé bad ábe bébénlé wē nsón á nzag-tē. Etímé edogé bó dogén. Nén ábélé ábê bad ábe wéesábpéé ádab awé áwógnad á'sō wéé Titée, Dyöb á Ngum.

5 Abé áde nyédíí á nkõnsé hén ádíí áchog alongé, nyébele-'e kéchéé éche nyédáá. Nyékódtē mímen mewēmtēn, kénéé nyébíí bán epun éche Dyöb dékõgsēnnē ábē bad bé ekoyí ékwógé apē.

6 Nyéhóbé bán bad ábe bébele mekan míme métǎngéné á'sō é' Dyöb bédé bad bé mbéb, nyēwúú-'e bó. Béehelée nyé atyémen.

Jemse ad bad béwesēn metake

7 Né-óó a-baányan, nyéwesēn káǎŋ Sǎngwéé apē. Nyétéd elǎnsén ne mod awě abele nzag. Abelé ásin káǎŋ ne pónde echē ápádtē mbote é bwâm. Awesan káǎŋ ne á pónde eche mbúú e'só ébootadté achó, ne áde édímtanné achó.

8 Nyémpē nyéwesēn, nyéwéd-te nlém á abum, nyésine' epē éche Sǎngwéé, édé benben.

9 A-baányan, nyéēnyongé áte tǎngene nhóg ne aníníí ábel boŋ Dyöb déēhōbē aá nyédé bad bé mbéb. Nyébii nén bán mod awě akáadte' adé nyé benben.

10 A-baányan, nyétéde e'chemléd ne bekal bé'dáodǎŋ. Békálé'áá nkalan á dǎn áde Sǎngwéé, békudé metake, béwesán-ne mímé metake.

11 Ne mbále, syáá dechǎge bad ábe béwéséné bán bad ábe békudé nnam. Nyéwógé ngáne Jobe ánwesénné áde ákudé metake, nyényín-ne ngáne Dyöb dēmbenlé mó bwâm á asóg. Sǎngwéé aboo nlém bwámbwam awóó-'e nlém ní ngǎl.

12 Amín e mímén mésyāā, a-baányan, nyéēbenlád dǎn dé nkon mímín, ké'e dé nkõŋ nísé, ké'e chõm émpēe ámwé melē. Boŋ pēn, nzé ehóbé“Ee” abé ee, nzé ehóbé-'e “Aáy” abé aáy. Nzé nyébelé nén, né Dyöb déekõgsénné nyé.

¹³ Kénzée awě adé á metake tē, ákânne. Kénzée awě awóge menyinje, ákóne ákené-'ε Dyöb.

¹⁴ Kénzée awě eedyεε bwám, áchag belyáged bé mwembé, békánned mó. Nzé békánnad mó béwōgtē mó dyög á dīn áde Sánjwéeé.

¹⁵ Nzé édé bán békánnédé mó ne nlém nhóg, né Dyöb déwōg bó mekáne, nē débēl-le mod a nkole ádyεε bwám. Sánjwéeé ábēl áhídē á anoj dé nkole, ádyεε bwám, ké mbéb-pe móó ámbenlé Dyöb délagsén mó.

¹⁶ Né-óó, nyépale mbéb áte wéeε nhóg ne aníníí, mod téé ákánned-te mwányan, ábel boj nyedyεε bwám. Mekáne ríme mod awě abele mam ríme métáŋgéné á'sō e' Dyöb, méde ngine bwámbwam, mébele-'ε nsón.

¹⁷ Elaijaa abédeε moonyoj melemlem ngáne syánē. Póndé póg ankáné bwámbwam aá mbúú eechóg, mbúú enkēnchó-'aá á etún é mwě níláán ne eped.

¹⁸ Ambíd enē ankáné ámpē, Dyöb ábēl mbúú echó, bwēm é'bootéd-te akwog.

¹⁹ A-baányan, nzé nyé ké ahée atēdté áhíd nzii e mbále e Dyöb, boj mod ampée abelé atimné mbíd,

²⁰ ábíi nén aá, kénzée awě abelé boj mod awě abelé mbéb asóg mbéb abel, né asó alongé áde mod awě abelé mbéb. Nén débēl-le mbéb híin ríme ane mod ákébenlé, Dyöb déenōnné mó á dīd.

Kálag e'só eche Petro Ndibned ní kálag

Kálag e'só eche Petro ântenlé, bad bé Krísto b́óo ânteléé ch́o. A kálag-tê wê acháge b́o aá, “Bad ábe Dyõb ápwédé.” Abén bad bémpãntéd áte á ped e akuu á mbwóg e echê béchágé'áá bán Esia Maino. Nzom echê enkãh bonj átel enén kálag, ebédéé áwéd bad bé Dyõb nlém á abum áyále metake míme békúde'áá ne adúbe áde b́enwõngê. Awéd-te, abage b́o e'lyág bé nlém ábe nkalanj ní bwám míme Yesu Krístæa mbageé b́o. Mmê nkalanj ní bwám ríhóbe tãhgene, kwééd, mpuu ne epe eche Yesue ápeé ámpê. Alúméd-te b́o áte aá b́ekwenten metake ne e'lyág bé nlém. Anlúméd b́o áte aá b́ebíi nén bán míme metake médii mekásgen ányín nzé adúbe áde b́ewánlé áde adúbe á mbále. B́ebíi-'e nén bán b́ekúd nsábe á “Epun éche Yesue Krístæa ápeé.” Anlúméd-te b́o áte ámpê aá alonjé ádãb átãngéné abé ngáne alonjé á bad ábe b́ehíde Krístæa.

Nkabted ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Dyõb d́oo ábage e'soosoj 1.3-12

Elébe ábel mekan míme mésáá 1.13-2.10

Mekan míme bad bé Krísto b́etãngéné abel á pónde e metake 2.11-4.19

Asuded á yál ne ábele Dyõb née mod a Krísto 5.1-11

Nsógten 5.12-14

¹ Me Petro, mbapee a nlomag awê Yesu Krístæa, ntenle nyé bad ábe Dyõb ápwédé, ábe b́epãntédé áte bonj b́ebé beken á mbwóg é Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ne Bitinia.

² A ntii míme Dyõb Titée, ammad nyé apwed. Echê Edáoðãh-'e ébéle nyédé bad ábe b́esáá. Abelé nê ábel nyébele mekan míme Yesu Krístæa álangé nyé aá nyébel. Abelé nê, ábel míme mekií míme mésyókgé á awog mébel nyékud alagsen dé mbéb. Nsimé ne nsanj ní Dyõb rínbê ne nyé abé ne abé.

Dewóó e'lyág bé nlém

³ Mekenag mébê ne Dyõb áde áde Sáá awê awed Sãhgwéé, Yesu Krístæa. Apuúdté Yesu Krístæa. Né-óo dekudé alonjé dékãlê. Abel áde ábéle nê, ábágé syánê e'lyág bé nlém bé alonjé áde déemaá'.

⁴ Desine' káãhne nhon míme Dyõb ákõhnedé ábê bad. Akõhnedé nyé mó ádyõb. Ahed-te méebó'é, méebéb-paá.

⁵ Dyöb ábenlad echê ngum âkæa nyé adúbe ádê nyédúbpé mó, kááη né nyékudé e'soóson. Abê e'soóson bényinnēd á epun é asóg.

⁶ Nyédii nyébê menyinje ne nê, kénéε édíí nén bán nyéēkūd metake nyaa ne nyaa é esón η é pónđé.

⁷ Mmê metake mápě âkæg nyé adúbe, álúmed nén bán adúbe áwúú nyé áte ne mbále. Gól ehεle ebéb, bon ké nê, bébelé béhé chó á dū ásáad chó. Nzé béhεle bébel nê ne gól, né bétāηgéné áden adúbe dōmpē akæg ábel nén áwúú áte áyāle áden adúbe átómé gól. Nzé áden adúbe átómé mekagsen áte, né Dyöb déken nyé, ábe nyé ehúmé ne edúbé ádê Yesue álūmēdtē bad bé nkōηsé bésyāāl yāl.

⁸ Nyédáá mó kénéε nyéēnyīnēē mó. Nyédúbpé-'ε mó kénéε nyéēnyīnēē mó bōob. Ké bōob-pe nyétómténé menyinje abé nyaa echē mod éhεléé-se ahób.

⁹ Chōm echē nyékudté áyāle adúbe áde nyédúbpé mó édii e'soóson ábe ábēn e'dáádāη békudté.

¹⁰ Bekal bé'dáádāη bēnhōb mam á'sō é' pónđé tāηgene abē e'soóson abē Dyöb débεé nyé née nsimé. Béntōη ábē e'soóson ahed áte ábel bésōηten bó.

¹¹ Edáádāη éche Krīstæ émbē bó áte áláa bó á e'só é' pónđé ngáne Krīstæ átagké ne ehúmé échē ákudté ámbīd e pónđé, bon bēmbē béhedé áte. Béhéđé'áá áte ábii pónđé echē nímé mam mébenlédte ne wéε mod awě mébenlédte.

¹² Dyöb dénlūmēd ábê bekal bé'dáádāη áte aá nsón nímé bébeléé méesaá nsón níme bēn békudté nsyāη áhed, bon rídi nsón nimenyé. Dyöb dénlōmē bad Edáádāη éche Esáá échē ébídé ádyöb. Echē Edáádāη chōo émbēl bon baahóg bēkalé Nkalan ní Bwām nímē nyéwógεé bōob. Mmén mam móo bekal bé'dáádāη bēhóbé'áá. Kóāηne ángel édáá nímén mekan asōηten.

Mbēltéd nímēn rísāη

¹³ Né-ōó, nyépūd abad, nyébê mbonjén ábel nsón níme Dyöb áhεdεé. Nyétéd pónđé nyésun-me nlém rīsyāāl áyāl e nsimé níme Dyöb débεé nyé á pónđé echē Yesue ápεé ámpē álúmedte nyé yāl.

¹⁴ Ngáne édíí bán nyédii bad ábe bébele mekan níme Dyöb áhεdεé, nyéēmwāg-se mam mé mbéb nímē nyébélé'áá bōód mébé mékamlán áden alongé.

¹⁵ Dyöb áde apwεdé nyé asáá. Né-ōó nyémpē nyétāηgéné asāη á mbēltéd nímēn rīsyāāl.

¹⁶ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Mbēltéd nímēn rísāη áyāle mbēltéd nímēm rísáá."

¹⁷ Dyöb ákáadte' moosyāāl nyaa póg. Eékwognáádté mod-mod. Nzé nyékāne-'ε áwē, nyéchage mó bán Titéε. Né-ōó,

nyéwōn mbwóg ní Dyōb áte á alongé adēn ásyāāl á nkōñsé-te wén wée nyédíi beken.

¹⁸ Nyébíi nén bán Dyōb ákódté nyé á ekúkú é abé-te. Ekúkú é abé échē ábēn betaa bēnlyāgnēdté nyé saké chōm nēe gól ké'ε silva échē ébébe' chōo ānkōdnēdté nyé.

¹⁹ Ndāle e mekií echē Yesu Krīstāa chōo ānkōdnēdté nyé. Krīstāa awē adé nēe ndyōn ní mbód nímé méēwōo awusé ké ahóg á yāl.

²⁰ Nkōñsé ndēhób bán mbootad, Dyōb dēmmād mó apwēd. Boñ bōob á asóg hén alúmté yāl wée bad bé nkōñsé. Abelé nē áyāle nyé.

²¹ Krīstāa akāo nyédúbpé Dyōb. Nyēhele-se nyédúbé Dyōb nyésūm-me nlém nisyāāl áwē, áyāle apuúdté Krīstāa abídté-ε échē ehúmé áwēd.

²² Abel áde nyébeléé mekan mé mbále ábéle nyésáá. Nē ábéle-ε nyáābe bad bēmpēe ábe bédúbpé Yesuε nyédāñné. Né-ōó nyédāñ nhóg ne aníníi ne nlém nisyāāl.

²³ Nyébíi nén bán Dyōb ábágé nyé alongé dékōlē mbwiined ne échē eyale. Echē eyale épééné alongé éesaá-'aá chōm éche ébébe'. Ebē abé ne abé. Dyōb áde adé á ngíndé ne á ngíndé dōo ábágé nyé adē alongé saké moonyon.

²⁴ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, "Moonyon adíi nēe nkāákāa,

ábē e'boñ-ε é'dé nēngáne mbonja échē ékwoge á ahín-tē. Nkāákāa ayēnle', mbonja-ε ésoode.

²⁵ Boñ eyale é Dyōb ébé abé ne abé."

Eché eyale édíi nkalan ní bwām níme békánlé nyé.

2

Nyédii meláá mé alongé

¹ Né-ōó, nyéete nímēn mbeltéd mé mbéb nisyāāl. Nyéekalē metóm, nyéelúmté' á díd-te ngēn nén bán nyēbele bwām áde nyéebeléé, mod eesíídé waáb, e'yale bé mbéb béébídē-ε nyé á nsāl.

² Nyétāngéné awan áte ákud ndyééd e edāádāñ echē esáá, melemlen ngáne bán bé nkáál béchyεε'ε abíi, ábel nén nzé nyédyéde ene ndyééd, nyékwog ákud e'soosōñ.

³ Nyéwógléné ene ndyééd, nyébíi-ε bōob ngáne Sāngwéé ábeléé mekan mé bwām.

⁴ Nyéhyag wée Sāngwéé, mó adé nēe aláá dé alongé áde belón bé ndáb bēnchenéé, boñ Dyōb ányín dōo áá ákwógnédé, ápwēd, ákōō-ε dō.

⁵ Nyéhyag-kōó nyébē nēe meláá mé alongé níme Dyōb ábenladté álōñ eche ndáb e edāádāñ. Awēd-te-'aá nyébenléé mó. Nyéēbē beprise ábe bésáá, nyébagé mó mende mé edāádāñ níme mékóbnédé áwe e'só mbwiined ne Yesu Krīstāa.

⁶ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

“Ntédé aláá dé etógnén

nsumé á Zayon.

Kénzéé awě adúbpé mó éekwágké.”

⁷ Adén aláá-óó ádé etógnén ne nyé awě nyédúbpé mó boŋ ne bad ábe béedúbpe mó ádíi nēŋgáne

“Aláá áde belón bé ndáb bémbāŋgē abenled,

dóó átímé aláá dé etógnén abé.”

⁸ Eténlédé ámpē nén bán,

“Mó adé aláá áde bad bélúméé ámīn

abé-’ε ndim e aláá echě ebele bad békweg.

Bad békweg áyāle béēwōgnēē Dyöb. Nê dóó Dyöb átíídé aá ébenled ne bó.”

⁹ Boŋ nyé, nyéesaá nê. Nyédii bad ábe Dyöb ápwédé, beprise bé Dyöb áde áde kân. Nyédii alon áde ásáá, Dyöb dēn-naá áwóó nyé ábel nén nyélúmed bad bémpeē ngáne ápédé bwām abé. Dyöb áhúdé nyé á ehintén-tē, apεené nyé á e’nyīnen bé ekíde.

¹⁰ Ngen e’só nyénkēmbáá bad boŋ bōob nyéēnyédé bad bé Dyöb. Ngen e’só ngol e Dyöb enkēmpaá áwēn boŋ bōob Dyöb áwógé nyé ngol.

Nyébê betāŋ bé Dyöb

¹¹ A-bānned nhede meé nyésōŋten nén bán nyédii beken, nyétome-’ε á nkōŋsé wén tómén. Né-óó nyéēbanné nlém ne mekan mé ekob é yāl áyāle nén nê áwanne ábēn e’dáedāŋ bēn nzum.

¹² Nyéwále alongé á bwām átíntē e bad ábe béedúbpe Dyöb, ábel boŋ ké bēnhōb bán nyédii bad bé mbéb, bényīn mīmēn mbeltéd mí bwām. Nê dékāŋ bébe Dyöb edúbé mbwε míme Dyöb dépeé á epun é asóg.

¹³ A dīn á Sāngú, nyéwógne bad bé nkōŋsé ábe bédé á nkamlēn, ken nkamlēne ambáámbáa,

¹⁴ ké’ε kāŋ echě édé ásē e nkamlēne ambáámbáa, echě álómé ákōgsen bebel bé mbéb ne ákémed bad ábe bébele’ bwām.

¹⁵ Dyöb áhede nén aá mekan mé bwām míme nyébeleé mékúdtēn mehób míme ábē e’yókél é’ bad bēhóbeé nyé áyāl, míme béēbíí’é.

¹⁶ Nyéesaá betāŋ, nyédii kunze. Boŋ pen nê déebageé nyé nzom ábel mbéb. Nyébé nēε bembālede bé Dyöb.

¹⁷ Nyébage moosyáál edúbé. Nyédāŋ-’ε bad bémpeē ábe bōmpē bédúbpé Krīstā. Nyébáa Dyöb. Nyébage kân Embáámbáa edúbé.

Metake míme Krīstā mébê syánē e’chemléd

18 Nyé bad ábe nyêdé bembæde, nyésuded yǎl ásē e bad ábe nyéβenleé ne edúbé ésyāāl. Nê déēbāg ne ábe bébóó nlém bēnpen, boŋ nê ábê ne kááŋne ábe bébébé nlém.

19 Dyöb débē menyinŋe ne nyé nzé nyēweséné e'we é' metake míme nyénkēmbáá nyékude áyāl echē.

20 Nzé ebélé mbéb, boŋ ewēséné mbéte áyāle míme mbéb, ne nsyāŋ ríhéé wékudté? Boŋ nzé ewēséné metake ké áyāle dyam á bwām áde ébélé, né Dyöb débē menyinŋe ne we.

21 Mmén metake mébōŋnéde nyé awē Dyöb ápwédé, áyāle nén Krístæ mwēn antāg á nló mímēn. Anlyágé-'ε nyé elanŋén ábel nyéhíd mímē mekuu.

22 Enkēmbenlé mbéb ké nhóg, modmod enkēnwóg-kaá mó eyale é mbéb á nsəl.

23 Ade bad bésyáá mó, enkēntimténné bó. Ade bétágté'áá mó, enkēnsidté bó. Boŋ ambē mésyāāl á mekáá mé Dyöb áde ákáadte bad bésyāāl nyaa póg.

24 Krístæ mwēn ampém mímēd mbéb áwe yǎl á awōg ábel nén deewóó dyamdyam ábel ne mbéb, débēle-'ε mekan míme Dyöb áhedéé, á alongé ádēd. Echē sii ébélé nyékudé e'choóchoŋ.

25 Nyēmbé néε rídyōŋ m mbód míme míbóó boŋ bōōb Dyöb ápééné nyé ámbíd áhíd mod awē anōne nyé ngáne nnōn-a-mbód ánōnéé éche mbód.

3

Bebaád ne ábab bechóm

1 Nyé bebaád bé bechóm-me nyéwógne áben bechóm ábel boŋ ké émbē nén bán bééhídēē eyale é Dyöb, mímēn mbeltéd m bwām míbel bómpē bétimned Dyöb, bédúbé-'ε mó. Ké nyéētōgne bó dyamdyam aláa,

2 bényīn áden abé á bwām áde ásáá.

3 Nyéēsūmē nlém nén bán ábēn e'boŋ é'bíde dásō áyāle ekāŋ é mbíd ebwóg néε anabe dé esid, ahé á bwēm nēŋgáne e'bōŋ, nsāŋ, ne e'bése ké'ε kase é mbóté.

4 Boŋ bébii nyé dásō ne e'boŋ ábe é'bíde nyé áte. Abē e'boŋ béehāŋlānné áyāle é'bíde ne edáádāŋ échē épwíítédé échē éetagtán-ne. Abē e'boŋ bōó Dyöb ányíneé aá é'dé etógnén.

5 Nê dōó bebaád ábe básáá bé' bōód ábe bēnsūm nlém ne Dyöb bébéle'áá boŋ é'bāb e'boŋ é'bíd áwed. Béwógné'áá ábab bechóm.

6 Seraa mwēn ambé nê. Awógné'áá Abrahame áchāgé-'ε mó aá asāŋ. Nzé nyéβele' mam mé bwām ésebán nyébáa dyamdyam, né nyédii Seraa ábe bán.

7 Nyé baachóm-me ábe nyéwóó bebaád, nyétāŋgéné ábēn bebaád edúbé abe. Mod téé ábē ne awē mwaád, ánōne mó bwām. Bépedeé nyé e'wúu áte, boŋ nyáábōó nyéēkūd

alongé nyaa póg. Adê alongé ádíi nsimé míme Dyöb ábagedé. Nzé nyéewânle bó ngáne éhednéé, né Dyöb déewókgé nyé mekáne.

Nyébele bwâm ké nyékudé metake

⁸ Asóged, nyé moosyáál nyébê mod nhóg, nyéwôn nlem míme nípwiítédé, nyésudéd-te yál.

⁹ Nyéetimté mbéb áyāle mbéb. Nzé mod ahóbé nyé dyam dé mbéb áyāl, nyémpē nyéehóbé mós dyam dé mbéb á yāl, nyékáne kánnén bán Dyöb ánamed mós, áyāle nnam mós Dyöb dénhōbpē áá mósōbē nyé áde ámpwēdté nyé.

¹⁰ Eténlédé nén bán,

“Kéznzéé awe ahēde alongé dé menyinje,
áhedé-’ε áá mónyín e’pun é’ bín é’ bwâm,
eehóbé’ mekan mé mbéb,
eékālē-’ε metóm.

¹¹ Asóg mbéb ábel, ábele mekan mé bwâm.

Áwanen ábé nsan ne moosyáál.

¹² Ayāle Dyöb anóné bad ábe bébele mekan mé bwâm
awoge-’ε bó mekáne.

Boñ akunnan bad yāl ábē bébele mbéb.”

¹³ Nzéé-ō ahēle ádāñ nyé mbéb ábel nzé nyéwóó nlem áte ábel mekan mé bwâm?

¹⁴ Boñ ké nyéntāg-ke ké tagén ábel mekan míme Dyöb áhedéé, né Dyöb dé namédé nyé. Nyéewógé mbwóg, nyéētāgē-’ε áte.

¹⁵ Boñ pen nyébe Krístāa edúbé, nén mósódé Sāngwéé á alongé ádēn. Nyébê mboñsén póndé ésyāál átimten kéznzéé awē asēdté nyé dyam tāngene nlem míme nyésūmē wéε Krístāa.

¹⁶ Nyékéled nlem á abum. Nzé nyébele nê, nyésūdéd yāl ne edúbé ésyāāl, nyékéled-te nlem á abum wéε bad ábe béhóbe nyé mekan me mbéb áyāl, áyāle nyéhídéé Krístāa. Békwāg nzé bényíne áden ábe á bwâm.

¹⁷ Nyébíi nén bán édé bwâm mod ákud metake áyāle dyam á bwâm áde ábélé, nzé nê ádé á ntii ní Dyöb, tómaa ákud metake áyāle dyam dé mbéb.

¹⁸ Krístāa mómpe ankūd metake awé-’ε áyāle mímed mbéb ngen póg ne ngen ésyāāl. Abédéε mod awē ábele mekan míme Dyöb áhedéé, boñ anwé á nló míme bebel bé mbéb. Ambel nê, ábel dépe wéε Dyöb. Bad bēnwū mós boñ échē ekob é yāl chóó énwē. Dyöb dēmbēl échē edáádāñ émbē ébē á alongé.

¹⁹ Echē edáádāñ chó-’áá ánkéénné á mbwōg áke dé akale e’dáádāñ eyale é Dyöb.

²⁰ Abén e’dáádāñ é’bédéε e’dáádāñ ábe bēnkēnwógén Dyöb se’ bósód áde Dyöb dēnchabtédte bó e’kād áte ábel bétede mímad mbéb á pónDé echē Noa álóó’áá bōle é’mbáá. Bad

waam bēnpɛn bɔɔ bém̄bē á bǎle-tê. Bēnkūd e'soosɔŋ áyāle mendíb.

²¹ Nén ádé melemlem nēŋgáne edusen. Echê edusen chɔɔ ébele bɔɔb boŋ bad békūd e'soosɔŋ á ngine e mpuu míme Yesu Krístəə. Edusen éesaá awobe á yǎl áhúd mbinde boŋ édíi ákwɛntɛn dé abele Dyɔb ne nlém míme n̄sáá.

²² Krístəə akií ádyɔb, áwed-taa ádyéé Dyɔb á ekáá é mbáá boŋ ákamláán ángel ésyāāl, benkamlenɛ ne ngine échê édé ámín.

4

*Alongé á bad ábe bédúbpe
ábê ngáne Dyɔb áhedéé*

¹ Né-ɔɔ ngáne édíi bán Krístəə ankūd metake é ekob é yǎl, nyémpē nyétánǵéné nyébé mboŋsén áwón melemlem mé mewémɛntɛn nēŋgáne ánwōŋgē. Ayāle, kénzéé awē atagé é ekob é yǎl, asógé mbéb abel.

² Ngáne édíi-'aá nê, alongé ádēn á nkōŋsé wén ábê ngáne Dyɔb áhedéé saké bán mpulé mé nkōŋsé múmó níkamlan nyé.

³ Mekan míme bad ábe béēbíi Dyɔb bédəə'é abel mɔɔ nyémpē nyébélé'áá. Ene pónde emaa atóm, ekwōgnédé-'ɛ. Nyékábé'áá mesón, nyēwón nlém áte ábel mam mé mbéb, nyēmwágé'áá mím mékōbē nyé, nyéchagé'áá ngande échê bad bémwágé'áá mím mékōbē bɔ, bēbelé-'ɛ e'tonǵé é' mekan, nyé bēnlé-'ɛ myɔb mémpēe, dyam áde déebo.

⁴ Bēn ábe nyāābɔɔ nyēbeláá nímén mbeltéd mé mbéb bɔɔd, bédé menyáké bɔɔb ányín nyéēsaá ne bɔ ámpē ábel epuutéd ne e'kúkú é' mekan. Né-'aá ákás boŋ bésyāā nyé.

⁵ Boŋ bétýēem á nkáá á'sō é' Dyɔb áde ábōŋséné ákád moosyāāl. Akāād ábe bédé álongé ne ábe bēwédé.

⁶ Nén dɔɔ dékōŋ boŋ nkalaŋ ní bwám níkanléd káŋŋ ne wée bad ábe bēwédé, ábel boŋ kénéé bēnkāadtē bɔ áde bédíi á nkōŋsé-te, bēwé-'ɛ ngáne moosyāāl áwágkē, béhele-se bēbé á alongé ngáne Dyɔb ádíi.

Nyébenlad nde éche Dyɔb ábágé nyé bwám

⁷ Asógé dé mekan mésyāāl ádé benben. Né-ɔɔ nyébwɔg yǎl nyétéd-te pónde ábel nén nyéhel akáne.

⁸ Amín e nímén mésyāāl, nyédəŋ nhóg ne aníní ne nlém n̄syāāl. Nyédəŋ nhóg ne aníní, áyāle edəŋge ékúdtan mbéb híin.

⁹ Nyékok nhóg ne aníní nken ésebán nyényonǵe áte.

¹⁰ Dyɔb áwóó nde híin, abagé-'ɛ mod téé échê nde. Nyébê bembáledé bé bwám nyébenlad-te échēn nde áwónǵɛn nhóg ne aníní.

11 Ane awě abíε' dyam ahób, ahóbé dó née nhóg awě akale' e'yale ábē é'bíde wée Dyöb dën. Ké nzéé-'ε awě awôηgan baáb, ábele' nê ne ngíne esyáál echě Dyöb ábágé mó. Nê débídēd ehúmé é Dyöb áwed á yál e mekan mésyāál mbwiined ne Yesu Krístā. Ehúmé ne ngíne esyáál bebágnédé mó á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.

Metake nímē bad bé Krísto békudé

12 A-baányan, nyéebág menyáké ne mekægsen mé ngíne níme mépiide nyé bōb. Nén déēbāg nyé nken.

13 Nyébê menyīnge pen nén, nyékude' metake melemlen ngáne Krístā ákúdé'áá, ábel nén nyélōn ne menyīnge á pōndé echě Dyöb délūmēdtē ehúmé éche Krístā.

14 Nzé bad bésyāā nyé áyāle nyédíí bad ábe behíde Krístā, né yál eboó nyé áte, áyāle ehúmé é Edāádāη é Dyöb édé ne nyé.

15 Boη pen nzé nyékude metake éēbāg nén bán nyékude nímē metake áyāle nyéwúú bad, ké'ε áyāle nyéchíbé, ké'ε áyāle nyédíí bad bé ebébtéd, ké'ε áyāle nyésóléé mam mé bad áte níme méenōné nyé.

16 Ké né-'ε, nzé nyékudé metake áyāle nyédíí bad ábe behíde Krístā, nê déēkwāgtē nyé. Nyésāgnen Dyöb sāgnén nén bán bechágé nyé bán bad bé Krísto.

17 Ayāle pōndé edé echě Dyöb débootédte bad akáad, ábootéd-te ne ábē bad. Nzé Dyöb áhele ábootéd-te ne syānē awě dedé bad bé Krísto, chán-nō ébēēnnē bad ábe béebelé' mam ngáne nkalanη mí bwām ní Dyöb níhedéé.

18 Eténlédé-'ε á kálag e Dyöb nén bán,
 “Nzé éhele élenléd káōηne mod awě abele ngáne Dyöb áhedéé áte ákud e'soóōη,
 né chán-nō ébēēnnē bebel bé mbéb ne bad ábe béedúbpe Dyöb?”

19 Né-ōó, bad ábe bétage' ngáne Dyöb átíídé, bebê bébele mekan mé bwām, bébe-'ε yál á mekáá mé Dyöb áde áhágé bó, mó awě ábele kéchéé echě áhóbé.

5

Petro alébe bad ábe belyágte mwembé

1 Me née nhóg awě alyágte', ndāó meé nibe bad ábe belyágte' áfíntē echēn elébé. Ndé nhóg awě ambé metake níme Yesue ásē. Ehúmé echě Dyöb débéé Krístā épě awēm ámpē. Nlébe' nyé nén meé,

2 nyénōne bad ábe Dyöb ábánné ásē echēn melemlen nēηgáne nnōn-a-mbód ánōné éche mbód. Nyénōne bó áyāle nyédáá bó anōn. Nyéēnōnē bó byánán bényágté nyé ánōn bó. Nyébele' nímē nsón saké é etútú é nsyáōη, boη ébê bán nyéwóó

nlém ábel mós. ³ Nyéékamlán bad ábe bédé ásē echên ne ngíne. Nyébê bad ábe béhídtē mekuu nímāb.

⁴ Ade kân e benon-bé-mbód épéé, äbë nyé nsábe míme ríhábé ámín. Mmē nsábe mébē á ngíndé ne á ngíndé.

⁵ Nyémpē ábe nyédé ásē e bad ábe bélyágte', nyésuded yäl, nyésuded-te yäl nzé nyêwōngan nhóg ne aníníí. Ayāle éténlédé á kálag e Dyöb nén bán Dyöb ákunnan bad ábe bédé kúmbe yäl, boŋ abage bad ábe bésúdté yäl nsimé.

⁶ Né-óó nyésuded yäl ásē e ngíne e Dyöb ábel boŋ mwën ácháged nyé á pónidé echē ebōŋnédé mós.

⁷ Nyéchene mekan mésyāäl míme métagte nyé áwe mekáá, áyāle atédé mam míme métagte' nyé néé nímē.

⁸ Nyékôb yäl, nyétéd-te pónidé. Mod a ekōyí awên, Satane, ahōnge néé ngii echē edume áte, ahede mod awē ányabéé áte.

⁹ Nyéemwāg-se atóm nyé áte. Aden adúbe déesudé'. Nyébíí nén bán bad bémpēe ábe bédúbpé néé nyé nkōŋsé áte rísyāäl bómpē békude metake nímē nyémpē nyékudéé.

¹⁰ Nyékude' metake boŋ nímē metake méechabpé áte. Ambíd e nê, Dyöb áde ábage' nsimé rísyāäl dēn débë nyé kéchéé éche nyébóidé. Abël nyésūmēn, awéd-te nyé áte. Adii Dyöb áde nsimé nímē ríkwógnédé moosyāäl, míbê-ε pónidé ésyāäl. Mós apwédé nyé ákud éche ehúmé échē ebē á ngíndé ne á ngíndé. Nyééküđ-te chó áyāle nyédé ne Krístā.

¹¹ Ngíne esyāäl edii echē á ngíndé ne á ngíndé. Ebê ne.

Melenten mé asóg

¹² Sailase mós awōngéné me átel anén mwā kálag. Adii me néé mwānned mbānné-ε mós nlém á yäl. Ntenle nyé enén kálag áwéd nyé nlém á abum, áláa-ε nyé nén meé nímén mam míme ríténlé nyé médii nsimé rí Dyöb mí mbále. Nyéehúdé mekuu áhed.

¹³ Baányon bé mwembé mí Babilon ábe Dyöb ápwédé néé nyé, bélómmé nyé melenten. Awem mwān awē ríkwógté á adúbe-tē, Makose mómpē alómmé nyé melenten.

¹⁴ Nyéhê nhóg ne aníníí tâl álúmed edānge. Nsanj nímê ne nyé bad bé Krísto bésyāäl.

Kálag eche elónténé éβε eche Petro Ndibned ní kálag

Kálag echë elónténé éβε echë Petro ántenlé, bad bé Krısto bé'só bésyāāl bóo ántelée chó. Ene pónde bad bébedé ábe béyágté'áá bad ayáged dé metóm. Adê ayáged dé metóm ábelé'áá bad bébelé e'tonjé é' mekan. Né-óó, Petro antël ene kálag álúmed aá míme mekan méeboó'é. Anlúméd bó áte nén aá béētāngeneé échê ndín é mekan ahíd. Aá dyam áde bétāngéné abel ádíi, ábii mbále tāngene mam mé Dyöb ne Sāngú Yesu Krıstəə ne ádúbe bó ne nlém nhóg. Bad ábe bényinné Yesue béwóg-ke mekan míme áyágté'áá, bóo bébelé bon ábén bad bébíi míme mekan. Atón ahóg áde Petro ánkongé anən áte ábedé tāngene bad behóg ábe bélúmté'áá bán Yesu Krıstəə éepaá ámpē. Anlúméd bó áte nén aá atoo áde Krıstəə átongeé ápe, ádíi áyāle Dyöb déhedéé aá modmod ábôd alongé, bon áhede' aá bad bésyāāl bétede abel dé mbéb, béhíde Krıstəə.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Mpwedtéd mí mod a Krısto 1.3-21

Bemeléede bé metóm 2.1-22

Epe e asóg éche Krıstəə 3.1-18

¹ Me, Simōn Petro, mbālede ne mbarere a nlomag awé Yesu Krıstəə, ntenle nyé bad ábe nyédúbpé Yesu Krıstəə melemlem ngáne sémpē sédúbpé mó. Yesu Krıstəə adii syānē Dyöb abé-'e Nsoode. Abelé' mekan míme métāngéné. Mwēn-naa akáá bon syānē moosyāal dedúbé mó.

² Nsimé ne nsan ní Dyöb mbád mbé ne nyé abii áde nyébíi Dyöb, nyébíi-'e Yesue, awesyānē Sāngwéé.

*Nyébele' mekan míme mélúmté'
nén bán Dyöb dáo ápwédé nyé*

³ Ngine e Dyöb ebagé syānē mam mésyāāl míme déhedéé á alongé, ebelé-'e syānē debelé' ngáne Dyöb áhedéé. Nén ábénlédé áyāle debíi mó. Abēnlédé echë ngum ne ábē e'bon bé nlém ápwed syānē ábē ábē bad.

⁴ Eche ehúme ne ábē e'bon bé nlém é'bélé ahóbé aá móōbelé syānē ndāle é mekan é bwám. Abelé mímén mésyāāl ábel bon nyéesólé' mbeltéd mé mbéb mé nkōnsé áte. Esíi é mekan mé ekob é yāl chóo ébelte' bad échê ndín é mekan. Nzé nē ábénlédé né abé ádēn désān néé abé á Dyöb.

⁵ Né-ɔ́, bɔɔb áde édíí nê, nyéwan áte ábel mekan mé bwâm. Saá-kaá nê dẽmpɛn. Nyétã̀ngéné awan áte ámpẽ ábẽ bad ábẽ bẽbɛnlad debyéé ábel mekan.

⁶ Abád amin e debyéé, nyébii ngáne nyékóbéé échɛn yãl. Saá-kaá akób á yãl dẽmpɛn. Nyébê bad ábẽ bẽkaa' nlém. Amin e e'kanj bé nlém, abé ádɛn átã̀ngéné ábẽ ngáne abé á bad bé Dyöb átã̀ngéné abé.

⁷ Saá-kaá ábel mam míme Dyöb áhɛdɛé dẽmpɛn. Edã̀nge ébê áfinté échɛn nyé Bad bé Krísto. Saá-kaá edã̀nge áfinté e nyé Bad bé Krísto bẽnpɛn, boŋ nyédã̀ng moosyáál.

⁸ Nzé ádê abé ákwogé-'ɛ nyé áte, né debyéé áde nyéwóó tã̀ngɛne Sáá awêd, Yesu Krístã̀, déebáá ngên, boŋ débɛl nyéchyáá' e'pum.

⁹ Boŋ kénzéé awê ádê abé déesaá áte, adé nẽngáne mod awê échã̀bê' anyínen, ké'ɛ awê akwedé ndím. Acháténé-'ɛ aá Dyöb áwóbpé mó, álagsɛn-ne mó mbéb.

¹⁰ Né-ɔ́, a-baányan nyénabe awan áte álúmed nɛn bán Dyöb dɔɔ áchɛnlé nyé, ápwɛd-te nyé ábẽ ábẽ bad. Nhóbe nɛn áyãle nzé nyébɛlé nê, né nyéehúnné á mbéb-te mbéd.

¹¹ Nɛn débɛl-le Dyöb débɛ nyé kunze esyáál ásól ne ábẽ á nkamlɛn mímɛn wéɛ Sáá ne Nsoodɛ awêd, Yesu Krístã̀ ákamlané nɛɛ kã̀ng á ngíndé ne á ngíndé.

¹² Né-ɔ́, ké nɛɛ nyémáá mímɛn mekan mésyã̀l abii boŋ nyédúbé-'ɛ mbále échɛ edé áwɛd-te, mɛbɛ ríkamtɛn nyé mó.

¹³ Nnyíné-'ɛ nɛn mɛé, bɔɔb áde rídii ndé á alongé, éhɛdnad nɛn bán ríkamtan nyé mímɛn mekan pón dé tɛé ábel boŋ nyékwanled.

¹⁴ Mbíí mɛé nkwogé mímɛn nkõŋsɛ atɛde. Sáŋgwéé awêd, Yesu Krístã̀ abɛlé mbíí nê.

¹⁵ Nwane-'ɛ áte áláa nyé mímɛ mekan ábel boŋ ké nwé ké wéén, nyéhɛl mó akamtɛn pón dé tɛé.

Mboŋ éde éche ényinné ehúmé éche Yesuɛ díd

¹⁶ Saké póle éche bad bɛn bɛnábpe sékánlé'áá nyé áde sénhõbpɛ bán Yesu Krístã̀ ápɛ ámpɛ ne ngum. Sébɛn sɛnyínné éche ehúmé díd.

¹⁷ Sébédé áhed áde Dyöb Titɛɛ ábágé mó edúbé ne ehúmé. Ehób émbíd amin éche Dyöb á Ngum álã̀ngéé mó aá, "Awem mwãn a nlém mó nɛn, mó awógte' mɛ menyíŋge."

¹⁸ Sébɛn sɛnwóg échɛ ehób áde syáãbɔ́ débédé á mbɔɔd échɛ esáá.

¹⁹ Né-ɔ́ syánɛ dekoó adúbe nɛn bán e'yale ábẽ bekal-bé-e'dáádã̀ng bɛnhõbpɛ é'dé mbále. Eboŋ nɛn bán nyétõŋ bó awóglɛn. E'díí nɛɛ etrukã̀ng éche échodne' á ehíntɛn-té

káəŋ né Epun épédé échĕ bĭn bésāā'ĕ boŋ Krĭstəə, tintine a mbwembwe, ápen nyé á nlém-tĕ.

²⁰ Amĭn e nĭmén mésyāāł, nyĕtāŋgéné asōŋten nĕn bán mod-mod eéhĕlĕē-se ábenléd áde debyĕĕ átóge mekan nĭme bekal-bé-e'dəədəŋ bĕnhōbpĕ ngáne étĕnlédé á kálag e Dyōb.

²¹ E'yale ábe bekal-bé-e'dəədəŋ bĕnhōbpĕ bĕnkĕmbáá á ntii nĭ moonyoŋ, boŋ Edəədəŋ éche Esáá chōó élyágté'áá bad ábe bĕnhōb ábĕ e'yale. Abĕ e'yale bĕnhūū ne Dyōb.

2

*Bemeléede bé metóm
ne ebébtéd éche bĕkudtĕ*

¹ Se' bōód bekal-bé-e'dəədəŋ bé metóm bĕmbĭd átĭntĕ e bad. Melemlem nĕ dōó bemeléede bé metóm bĕbĭdtĕ átĭntĕ echĕn. Bébenléd mwane ápen ayáge dé metóm. Adĕ ayáge débĕbĕd bad ábe bédúbpĕ dō. Abĕ bemeléede bé metóm bĕbāŋ Sāŋgwéé awĕ ahúde bō á mbĕb-te á yāl. Nĕn dékəŋ bĕn bĕwāmsĕn yāl ebébtéd akude.

² Bad hĭin bĕhĭd échāb mbinde é mekan. Mbĕltéd nĭme ábĕ bad mbĕl bad bĕmpĕe bĕhōbĕ' mam mé mbĕb tāŋgene Nzii e mbále.

³ Adəŋ á chōm áde ábĕ bemeléede bé metóm débĕl bĕkanlé nyé pōle éche bĕn bĕnābpĕ ábeł bĕkobĕn nyé bwĕm. Dyōb dĕmmād mbakú abided se' bōód áá mōōkōgsĕn bō. Mmĕ nkōgsĕn nĭsine-'ĕ bō. Echĕ ebébtéd édĕ-'ĕ bō á nzii.

⁴ Dyōb dénkĕnchenĕé áŋgel éche ĕmbĕl mbĕb, boŋ ambwĕm bō á ehýāŋ é muú, áhed-taá bĕdíí á mehaŋ é ehĭntĕn-tĕ, bĕsine' Epun é nkáásé.

⁵ Dyōb dénkĕnłagsĕn-naá bad bé' bōód. Ambĕl mbúú enchó káəŋ mendĭb ménłone, méhóód bad bĕsyāāł ábe bĕnkĕnwōŋ abé á bad bé Dyōb. Noa awĕ alāŋgé'áá bad áá bĕbele' mekan nĭme métāŋgéné mwĕmpĕn-ĕé Dyōb dĕnsoŋgé alonģé, nchoo ne bad saámbé bĕmpĕe.

⁶ Ambĭd e nĕ, Dyōb dénkōgsĕn myad mé Sodom ne Gomora. Anhyáád mō métim mbúmbú, álúmed chōm éche ébenléd ne bad ábe bĕwōó abé á bad bé Dyōb.

⁷ Dyōb dénkōgsĕn nĭmĕ myad boŋ ansōŋ alonģé áde Łəte, áyāle Łəte abédĕe mod a bwām awĕ enkĕndəŋ mbinde é mbĕltéd éche ábĕ bad bé mbĕb bĕbĕlé'áá.

⁸ Ane mod a bwām adýĕé'áá hōm ahōg ne ábĕ bad bé mbĕb. Epun ne epun tĕé anyĭné'áá, áwōgĕ-'ĕ e'bĕbtéd é' mekan ábe ábĕ bad bĕbĕlé'áá ne ábe bĕhōbĕ'áá. Mmĕ mekan mébĕbté'áá mō nlém á abum áyāle abédĕe mod a bwām.

⁹ Né-ōó, Sāŋgwéé ábíí ngáne áhúdeé bad ábe bĕwōó abé á bad bé Dyōb á mekōgsĕn-tĕ. Boŋ ábĕ akōgsĕn bad bé mbĕb káəŋ ne é Epun éche ákáādtĕ bad bĕsyāāł.

¹⁰ Abē akógsén bad, tanje bad ábe békódte esíí é mekan mé ekob é yǎl, ábe béekobé'-ε nkamlen.

Abē bemeléede bé metóm bédé kúmbe, bēbé'-ε epame. Béebagé'-aá ngumε éche édé ámīn edúbé ké ehóg. Bésyáá' échē ngumε káāηne syáán ésebán bēwóge' mbwóg ké nhóg.

¹¹ Ké ángel éche éwóó ngíne ébé'-ε ngum tómaa ábē bemeléede bé metóm, éēhābēē échē ngumε éche édé ámīn mekan mé mbéb áyāl á'sō wée Sánjwéé mbéd.

¹² Bōη ábē bemeléede bé metóm bēbele' mekan née nyam é mehín. Echyáádté'-ε ábel békób chó bēwúu. Bēbele' kéchéé éche épíídé bó á nlém-tē. Abē bemeléede bé metóm bēhóbe' dyam téé áde béesōηtenεé mam mé mbéb á yǎl. Né-óó, Dyōb débōdēd bó melemlem nēηgáne bad bēwúé'ε échē nyam.

¹³ Dyōb débēl bétag bwāmbwam áyāle bétágté bad bēmpēe. Bédāā' échāb esíí é ekob é yǎl akóded. Bēēkwágé'-aá ábel nē ké mūte. Bēwóge' bwām ábel échē ndín é mekan áde bēdyágkē ndyééd hōm ahóg ne nyé. Né-óó, bēbébte nyé đīn, bēpiináádtε nyé akwágké.

¹⁴ Nsón mīmāb nīsyāāl nídīi ákáb mesón ne kénzée awē bényíné. Echab esíí ábel mbéb éemaá'ε mbéd. Bédoge' bad ábe adúbe déewúu'ε áte, bēhūnte' bó á mbéb-te. Ngoód edé bó á mekií-te bwāmbwam. Bédīi bad ábe Dyōb ábágé ebómán.

¹⁵ Bétédté nzii echē etāηgéné, bēhīdē' nzii empée. Bēhīde' mbeltéd míme Balame, * mwān awē Bεo. Balame andōη mōne míme bésābēē mó ábel mbéb.

¹⁶ Bōη Dyōb dēmbēl ésel éche Balame énhāb wée Balame. Esel, nyam echē eehóbé' akan, énhāb wée Balame ne ehób é moonyoη, ékáné mó áte. Nén dēmbēl mímē mbeltéd mé mpe míne míme ane nkal é'dāádāη Balame ménsōg.

¹⁷ Abén bad bédīi née n'yélé mímé rílené. Bédīi née mbembag éche epub ékεεnεé. Ndib e ehíntén echē Dyōb ábánnédé bó esine bó.

¹⁸ Bébóo' nsāl áte ngēn. Bēbenlad esíí é ekob é yǎl átéd bad nlém á abum. Bad ábe bétédeé nlém á abum bédīi bad ábe bēbóótédé mekuu ahúd á echoη é bad bé mbéb.

¹⁹ Bēlāηge' bad bán nzé bēhīdé ádab ayáge né béebáá á mehaη-tē, né bēhele' bēbel kéchéé éche bédáá, áde édīi nēn bán mbéb ríháá bēn. Mbéb ríháá bēn áyāle nēn dyam ké áhéé áde ákamlan mod, ane mod ábelé abé ntāη ásē e ádé dyam.

²⁰ Nzé mod adúbpe Sánjú Yesu Krīstā, Nsoode, né amaá alongé dé mbéb dé nkōηsé ahīde áte. Nzé amaá'-ε dó ahīde áte bōη atímé ámbīd áwēd-te ámpē, ádé alongé átédé'-ε mó ntāη, né nyaa echē ádíi bōōb edé mbéb tómaa ngáne ánsēbēē abé.

* **2:15 Balame:** Balame ambé nyóngé bwāmbwam ákud nsábe míme kāη Balage ásābēē mó nyaa echē ámbēē mboηsén ké ábel bad bé Israel mbéb. Nén áde á kálag e (Nom 22.4-35).

²¹ Né émbē mbon nzé bēnkētogén nzii e mbále abii tómaa ámad chó abii bon bétimé' bēbāā' mbéndé é Dyöb éche ésáá á yäl. Alyágned dōō bēnlyāgnēdtē bó échē mbéndé.

²² Nén ábele' ngan eche békálé nén bán, "Mbwé edyág ábē e'chó," ne eche békálé nén bán, "Ké chán bēnwāgēdtē nguu mendíb eéchatánné elōōb," édé mbále.

3

Epun échē Sāngwéé ápéé ámpē

¹ A-baányan, enén kálag chó elónténé kálag ébe eche rítenléé nyé. Atínté échē kálag, nkāmténé nyé mam níme nyémáá abii ábel bon nzé nyēwēmténé mekan níme rítélé, méwōngan nyé áwōng mewēmtēn níme métāngéné.

² Nhede mēé nyékamtēn mekan níme bekal bé'dāádāng bé Dyöb bēnhōbpē se' bōōd bán mébēnléd. Nyékamtēn-ne chōm-éé Sāngwéé, Nsoode awēd ánlāā' é bembapēē bé nlómag áá béléa nyé.

³ Dyam dé'só, nyētāngéné asōngēn nén bán á e'pun bé asóg, donge á bad débíd ábe esíí é mekan mé ekob é yäl ékamlané ádāb alongé. Béwelé nyé,

⁴ bēhōbē bánken, "Anhób áá mōōpē ámpē, héé-ō ádíí bōōb? Abēd besáá bēwéde bōōb échábé áte, bon káāngne' bōōb mam médíí méde melemlem ngáne mémbeē se á mbooted mé nkōngsé."

⁵ Bēn békoo' ahúd á mewēmtēn nén bán Dyöb dēmbēnléd échē eyale é nsəl áhəg nkon mí mīn ne rí sé. Ambēl nkōngsé ríbid á mendíb-te, ambēnléd-te mendíb áde áhágé nkōngsé.

⁶ Mendíb mwēn-naá ámbēnlédte ábébed nkōngsé mé' bōōd. Anlóm mbúú. Ene mbúú enchó káāng mendíb melóné nkōngsé áte rísyāāl, chōm ésyāāl éhó.

⁷ Melemlem mé eyale níme Dyöb dēmbēnlédte áhəg nkon mí mīn ne rí sé, mōō ábēnlédé ákəə mó ábel bon ábébed mó ne muú. Asinne' nkon mí mīn ne rí sé mé' chii epun é nkáásé. Echē epun dōō ábōdēdtē bad ábe béēwōo abé á bad bé Dyöb.

⁸ Bon a-baányan, nyéēchatán dyam ahóg. Nyéēchatán nén bán ne Sāngwéé, nhənglén méesaá átíntē e epun ehóg ne ekálé é mwě.

⁹ Sāngwéé eétoŋgēé álóned áde akag. Donge á bad bēwēmtan pēn bán atonge'. Bon awěséné nyé áyāle eéhēdēē áá modmod ábōd alongé. Ahede' áá bad bésyāāl békuned mbíd bétéde ábel dé mbéb.

¹⁰ Bon epun éche Sāngwéé ápéé, ápē táléd, melemlem nēngáne nchíb ápagké. Echē epun, abobe dényōng ne esaád é ngíne, chōm ésyāāl éche édé ádyōb éhyāng, ényōng-'ε. Nkōngsé ne chōm ésyāāl éche édé áwēd-te éhyāng, ényōng-'ε.

¹¹ Ngáne édíí bán chõm ésyāāl étāngéné anyõη, nyaa é bad éhéé-ṽ nyétāngéné abé? Abé ádēn átāngéné asāη, nyéwõη-ε abé á bad bé Dyõb.

¹² Nyéwále ádēn abé ngáne nyésinéé epun éche Dyõb átíídé aá Krístæ āpě. Nyéwan-ne áte ábel éwámsen ape. Echē epun muú méhyāād abobe ámín, muú ményāmēd chõm ésyāāl-lē éche édé áwedé-mín.

¹³ Boη desiné' akag áde Dyõb ábágé syánē aá móṽbēl abobe dékṽlē ne nkõηsé mé ékṽlē. Bad bésyāāl ábe bēbē á nkõηsé mékṽlē bēbelé' mekan míme rítāngéné.

¹⁴ Né-ṽṽ, a-baányan bṽṽb áde nyésinéé échē Epun, nyébel ngáne Dyõb dényínnē nyé néε bad ábe bésáá, nyébel-le ngáne éehõbpé aá nyébele mekan mé mbéb. Nyébê-ε nsaη ne mó.

¹⁵ Nyébíi nén bán atoo áde Sáηgwéé awêd átongeé āpe, ádíi ábel boη ábe bad pónde ákud e'soóson. Nén dṽṽ Paale ámpē āmbenlédté debyéé áde Dyõb ábágé mó, átele nyé kálag.

¹⁶ Atele ádēn atón á kálag échē ésyāāl. Donje a mekan áde áwe kálag-tē áde álélé asõηten. Echē ndín é mekan chṽṽ bad ábe béewóo nsõηten, ábe adúbe-ε déetyéeméé béhāηlanné nsõηten míme rídé áwēd-te nyaa echē eetāngene. Melemlem nē dṽṽ béhāηlanné e'ped bēmpēe á kálag e Dyõb-te. Abel áde bēbele'-áa nē dékāη bēbód ádāb alongé.

¹⁷ Boη a-baányan, nyé pēn nyēmaá mímén mekan abii. Né-ṽṽ, nyétēd pónde ábel boη bad ábe bééhíde' mbéndé é Dyõb, bééhūntē nyé ne mewusé míme báyágtéé nyé. Nzé nyéhíde mímāb mewusé, né adúbe ádēn déetyéémmé.

¹⁸ Boη pēn nyébê nyéwõη abé áde Sáηgwéé, Nsoode awêd, Yesue Krístæ, ābādē nyé mímē nsimé abε. Edúbé ébê ne mó bootya bṽṽb ne á ngíndé. Ebê nê.

Kálag e'só eche Jone Ndibned n kálag

Metote méde mébe míme mékás bon Jone átēl kálag e e'só. Atote dé e'só ádii áwéd bad ábe átēnlé chó nlém á abum ábel bebé mod nhóg ne Dyöb ne awe Mwän, Yesu Krístæ.

Metote míme mélónténé mébe médii, Jone alänge bad ábe átēnlé chó aá bétēd pónde ne ayáge dé metóm ayāle débēbēd abé áde bédii mod nhóg ne Dyöb ne Yesu Krístæ. Adē ayáge dé metóm áhóbe nēn bán ebébtéd épag ne abé áde moonyon ábáškē á nkōjsé tē, bán né-óó, Yesue, Mwän a Dyöb eéhele'aá-se ákōη moonyon abé. Abé bemeléede bé metóm béhóbe nēn bán nzé mod ákūd e'soóson, atāηgéné nēe ábáá mekan mé nkōjsé á yāl. Bégágte ámpē nēn bán e'soóson béewóó'ē dyamdyam ábel ne abé á bwām ne áwōη edange ne nhóg ne aníníí.

Alúmed aá adē ayáge déetāηgenéé Jone alúmté á kálag tē wén aá Yesue ankōη moonyon abé akoó-'e alúmed áte nēn aá bad ábe bédúbpé Yesue bon bédāη-'e Dyöb bétāηgéné nēe bédáá nhóg ne aníníí.

Nkabtéd n kálag

Ndibned 1.1-4

E'nyinen bé ekide ne ehintén 1.5-2.29

Bän bé Dyöb ne bán bé Satanε 3.1-24

Mbále ne awusé 4.1-6

Chóm éche edange édíí 4.7-21

Adúbe áde átómé mekan mésyāäl áte 5.1-21

Eyale é alongé

¹ Ntenle' nyé tāηgene ane awē adé Eyale é Dyöb éche épeene' alongé. Abédé se á mbooted, sēnwóg mam tāηgene mó, sēnyínén mó mīd, sēmbán mó dīd ayāl, sēmbán-ne mó ekáá á yāl.

² Mó awē apeene' alongé antīm moonyon awē bényinneé dīd, dennýin-ne mó. Sēbīde' mó mbón, sélāηgē-'e nyé mam tāηgene mó awē abage' alongé áde déemaá', mó awē ambé ne Titée, bon átīm abyéén átíntē echêd.

³ Chóm éche sényiné, éche séwógé-'e, chóó sélāηgēé nyé, ábel bon nyébê nlatén ne sé. Mmēd nlatén-ne rídii nlatén míme déwóó ne Titée ne awe Mwän Yesu Krístæ.

⁴ Sételé enén kálag, ábel bon mīmēd menyinge mélôn mbon.

Alongé á bad ábe bédé á e'nyinen bé ekide

⁵ Bəəb-pəə, pəle echə séwógé á nsəl wéε Yesu Krístəə bon sélāngē-'ε nyé edii nén, Dyöb ádíi e'nyínen bé ekíde. Atón dé mbéb ké ahóg déesaá mó á yəl.

⁶ Nzé dehóbé bán dedé nlatén ne mó áde alongé ádeđ ádíi ádíi alongé dé ehíntén, né dekale metóm né níme syánē mbəltéd-te méehídēē mbále.

⁷ Bon nzé dewóó alongé dé e'nyínen bé ekíde ngáne Mwēn-ε ámpē áwóó, né syánē déēbē nlatén ne nhóg ne aníníí, mekií níme Yesuε awe Mwän, mó-'ε méwobé nimesyánē mbéb rísyāā.

⁸ Nzé dehóbé bán deewóó'ε atón dé mbéb ké ahóg á yəl, né dedoge' éched yəl, né mbále-'ε eesaá syánē áte.

⁹ Nzé depanle' nimesyánē mbéb áte, né äbəl ngáne áhóbé, äbəl-le chó nyaa echə etāngéné. Alagsén syánē mbéb, áwōbē-'ε nimesyánē mbéb rísyāā.

¹⁰ Nzé dehóbé bán deébeleé mbéb, né dehóbe' bán Dyöb ádíi nkal a metóm, né eyale é Dyöb éesaá-'áá syánē áte.

2

Jone ad Krístəə mó adé awesyánē Nwōngene

¹ Nyé ábe nyédé nēngáne ábēm bán, ntenle nyé enén kálag, ábel bon nyēēbēlē mbéb. Bon nzé mod abelé mbéb, syánē dewóó mod awē abele' mekan níme métāngéné, Yesu Krístəə. Mó achānge' syánē Titée.

² Krístəə mwēn-εé ambé nēngáne ndε echə Dyöb dēmbenlédte ákəde syánē áyāl e mbéb níme dēmbenlé. Ambel nē ábel dékud alagsen. Saá-kaá mbéb nimesyánē mēmpen, bon mbéb níme bad bé nkōnsé bésyāā.

³ Nzé dehíde' mbéndé é Dyöb né édé mbále bán debíí mó.

⁴ Kénzéé awē ahóbé áá móbīí mó, bon eehídé' éche mbéndé, né ene ndín e mod adii nkal a metóm, né mbále ké póg eesaá-'áa mó áte.

⁵ Bon kénzéé awē abele' ngáne eyale é Dyöb éhóbeé, edənge éche ene ndín e mod ádáó Dyöb élóne' mbon. Nén dáo ábele' bon debíí ne mbále bán dedé ne Dyöb.

⁶ Kénzéé awē ahóbé áá módē ne Dyöb, áde alongé átāngéné abé nēngáne alongé áde Yesu Krístəə.

Mbéndé e ekóólé

⁷ A-baányan bé edənge, enén mbéndé echə rítenléé nyé eesaá mbéndé e ekóólé, edii mbéndé e nchun echə nyénwōngē se á mbooted. Enén mbéndé e nchun edii nkalan mí bwám níme nyémáá awóg.

⁸ Bon kénē, mbéndé e ekóólé cháo rítenléé nyé bəəb, mbále echə edé-'ε á mbéndé-te wē, enyínnédé á alongé áde Krístəə,

enyínnéd-te á alongé ádēn, áyāle nēn ehíntén ébóótédé amaa, e'nyínen bé ekíde é' mbále é'máá abooted dé apen.

9 Kénzée awē ahóbé aá módē á e'nyínen bé ekíde bonj ákāō mwānyan, ene ndín e mod adíi adé á ehíntén-tē.

10 Kénzée awē adāō mwānyan adé á e'nyínen bé ekíde-tē. Né-ōó, ene ndín e mod éēbēlēē dyamdyam áde ábelte' bad bémpeē mbéb.

11 Bonj kénzée awē akāō mwānyan, awóó alongé dé ehíntén. Ene ndín e mod akag á ehíntén-tē eebyée-'aá wēē ákagké áyāle ehíntén ébélé adé nēē mod awē akwedé ndím.

12 Nyé ábe nyēdé nēngáne ábēm bān, ntenle nyé áyāle Dyōb álágséné nyé mbéb á dīn áde Yesu Krīstā.

13 A-besán, ntenle nyé áyāle nyēbíi ane awē adé se á mbooted. A-kódébad, ntenle nyé, áyāle nyētómé ane awē adé ebébtéd áte.

14 A-bānbān, ntenle' nyé áyāle nyēbíi Titēē. A-besán, ntenle nyé, áyāle nyēbíi ane awē adé se á mbooted. A-kódébad ntenle nyé, áyāle nyēwúú áte, eyale é Dyōb édé nyé áte nyētómé-'e ane awe adé ebébtéd áte.

15 Nyéēdāō' nkōḡsé ké'ē bwēm ábe é'dé áwēd-te. Nzé mod adāō nkōḡsé, né eēdāō'ē Titēē.

16 Bwēm é'syāāl ábe é'dé á nkōḡsé te, nédē bwēm ábe moonyonj a ekob áwóó'ē esíi áte, bwēm ábe mīd médāō'ē anyín ne bwēm ábe bad békumneē ekáá á tâl, béēhúú'ē ne Titēē, é'díi bwēm bé nkōḡsé.

17 Nkōḡsé ne ábe bwēm é'syāāl ábe baányonj bēwóó'ē esíi áte áyāl echáb, rítóme tómén, bonj mod awē abele' ngáne Dyōb áhedéē, abág ne Dyōb á ngíndé ne á ngíndé.

*Jone aá nyétéd pónde
ne bad ábe bétāngan Krīstā*

18 A-bānbān, asóg ákwógé apē. Bénlāā nyé bán Mod a Ekoyí awē Krīstā āpē, bōōb-pe bad bé ekoyí híin ábe Krīstā bémáá apē. Né-ōó, debíi bán asóg ákwógé apē.

19 Abē bad bénkēnkonjé bad abé ábe bédé nímesyánē nlatén, né-'aá dēnkāḡ bonj bētēdē syánē. Nzé bēmbē bad ábe bédé áwesyánē nlatén, né bēmbē bēbé ne syánē, bonj bēnchené syánē ábel bonj ényínned ne mbále nēn bán bénkēnkonjé abé ne syánē.

20 Bonj ne nyé, Ane-awē-Béwógté abagé nyé Edāódāḡ éche Esáá. Né-ōó, nyé moosyāāl nyēbíi mbále.

21 Meētēnlēē nyé enén kálag áyāle nyéebíi'ē mbále, bonj ntenle' nyé chō áyāle nyēbíi mbále, nyēbíi-'e nēn bán metóm ké mehóg méēbīdēē á mbále-tē.

22 Nzéē-'ō adé nkal a metóm? Nkal a metóm adíi kénzée awē ahóbé aá, Yesue eésáá Ane awē Dyōb Áwógté. Ene ndín

e mod chó edé Mod a Ekoyí awe Krístəə, abáa' Titée á yǎl, ábāā-
'ε Mwǎn.

²³ Mod éēhēlēē-se abán Mwǎn a Dyōb á yǎl se abé ne Titée. Kénzée awe akobé Mwǎn a Dyōb, akobé káəŋne Titée.

²⁴ Nyényín nén bán nkalaŋ míme nyéwógé se á mbooted rídé nyé áte. Nzé nkalaŋ míme nyéwógé, rídii rídé nyé áte, né nyémpē nyéēbē ne Mwǎn a Dyōb nyéē-ε ne Titée.

²⁵ Chōm éche Krístəə áhóbé aá móəbē syánē édií alongé áde déemaá'.

²⁶ Ntenle nyé nímén mam áyāle bad bédé ábe béhede nyé adog.

²⁷ Boŋ ne nyé, Krístəə abagé nyé Edəədəŋ éche Esáá. Abé áde échē Edəədəŋ édií nyé áte, nyéetógnenée modmod áyáged nyé. Echē edəədəŋ éyágte nyé mam mésyāal, mam míme éyágte-áa nyé médé mbále, méesaá metóm. Né-əó, nyébé nyébé ne Krístəə ngáne Edəədəŋ éche Esáá éyágte nyé.

²⁸ Bəəb-əó, a-bǎnbǎn, nyébé mod nhóg ne mó, ábel boŋ epun éche ápeé, nlém níwúu syánē á abum, deewógé-ε e'són átyéem mó á'sō.

²⁹ Nyébii bán Krístəə abele mekan míme métəŋgéné á'sō é' Dyōb, né-əó, nyébii bán kénzée awé abele' mekan míme métəŋgéné, adii mwǎn a Dyōb.

3

*Jəne ahóbé ngáne alongé
áde bǎn bé Dyōb átəŋgéné abé*

¹ Nyényín ndín e edəŋge echē Titée adáá syánē. Echē edəŋge échábé ámin káəŋ béchəge syánē bán bǎn bé Dyōb, bən-naá dékóó abé. Nzəm echē ekáə boŋ bad bé nkəŋsé béebii syánē édií áyāle béēsəpree Titée abii.

² A-baányan bé edəŋge, syánē dedii bǎn bé Dyōb bəəb. Eēbyēēnēē bwám pən chōm-ée syánē débēē. Boŋ debii bán pónde échē Krístəə ápeé, syánē déēbē nēŋgáne mó, áyāle nén déenyín mó ngáne adii.

³ Kénzée awé asumé nlém wée Krístəə atəŋgéné née asəŋtə eche yǎl ngáne Krístəə mwən ámpē ásáá.

⁴ Kénzée awé abelé mbéb, akwedé nkáá áyāle abóó mbéndé e Dyōb. Mbéb rídii abóó á mbéndé e Dyōb.

⁵ Nyébii bán epe éche Krístəə ámpree á nkəŋsé ébedée ámad mbéb. Krístəə mwən-ne eewóó'é mbéb ké nhóg á yǎl.

⁶ Kénzée awé adé ne Krístəə éēbēlēē mbéb. Kénzée awé abele mbéb, eenyínée Krístəə eebii-áa mó.

⁷ A-bǎnbǎn, nyéēmwāg se mod ádog nyé. Kénzée awé abele mekan míme métəŋgéné adii mod awé abele mekan míme métəŋgéné á'sō é' Dyōb, ngáne Krístəə ábelée mekan míme métəŋgéné.

⁸ Kénzée awě abele mbéb, adii mwän awě Devæle áyāle Devæle ambootéd mbéb abel sé á mbooted. Nzəm echě enkəŋ boŋ Mwän a Dyöb ápē á nköŋsé, ebédée ábēbed nsón míme Devæle ábélé.

⁹ Kénzée awě adé mwän a Dyöb, éēbēlēē mbéb, áyāle abé á Dyöb adé mó áte, éēhēlēē-’ε-σε ábelé mbéb áyāle Dyöb dōó adé mó Sáá.

¹⁰ Chöm éche ékoo’ syánē alúmed bad ábe bédé bän bé Dyöb ne ábe bédé bän bé Satan édii nēn bán, bad ábe béebelé’ mam míme métəŋgéné ne bad ábe bédəə baányan bé Krīsto, béesaá bän bé Dyöb.

Jone aá bad bédəŋ nhóg ne aníní

¹¹ Nkalan mí bwām míme nyénwōgkē se á mbooted mbédée nēn bán, dédəŋ nhóg ne aníní.

¹² Deebág née Keene. Keene abédée mod awě Satanε, anwúú-’ε mwānyan. Cheé ênkəŋ boŋ Keene awúú mwānyan? Anwúú mó áyāle mekan míme mwēn ábélé’áá mébédé mam mé mbéb boŋ míme mwānyan méntəŋgēn á’sō é’ Dyöb.

¹³ Né-óó, a-baányan, nyéebág menyáké ngáne bad bé nköŋsé békóó nyé.

¹⁴ Dedəá bānned bé Krīsto bémpēe, nē dōó ábélé boŋ debí bán dehídté ásē e ngíne e kwééd dekudé alonjé áde déemaá’. Kénzée awě eédəə bānned bé Krīsto bémpēe, alyəgé adé ásē e ngíne e kwééd.

¹⁵ Kénzée awě akóó mwānyan a Krīsto, adii mod a ewúen, nyébíí-’ε nēn bán alonjé áde déemaá’ déesaá mod a ewúen ké nhóg áte.

¹⁶ Krīstəə ambě áde alonjé á nló mímed. Nēn dōó ábélé boŋ debí chöm éche edəŋge édíí. Né-óó, syánē ámpē detəŋgéné née débágé ádeəd alonjé á nló míme bānned bé Krīsto bémpēe.

¹⁷ Nzé mod adé awě adé nhən, boŋ anyíne mwānyan awě atóge’ boŋ eewóo nlém mí bwām áwōŋgen mó, chán áhelese ahób aá módəá Dyöb?

¹⁸ A-bānbän, edəŋge éche déwánléné nhóg ne aníní, étəŋgenéé abé dásō á nsəl-tē ne á póle boŋ étəŋgéné abé á mbéltéd ne á mbále-tē.

Jone áhóbé chöm éche ébele’

boŋ deewógé mbwóg á’sō é’ Dyöb

¹⁹ Nzé delúmté nhóg ne aníní edəŋge, né debí bán dedé bad bé mbále ne debíí-’ε bán nlém méwūú syánē á abum á’sō e’ Dyöb.

²⁰ Póndé ké ehéé echě mímed mewēmtēn méləŋgé syánē bán debélé mbéb, debí bán Dyöb ábíí mam mésyāēl tómaa ngáne syánē débíí.

²¹ A-baányan bé edənge, nzé nimesyánē mewēmten méelənge syánē bán dedii bebel bé mbéb, deewógéé mbwóg ké nhóg nzé dekānne' á'sō é' Dyöb.

²² Dekude kéchéé éche désédté mó áyāle dehíde' éche mbéndé débélé-'ε mam nime méwógte mó menyinge.

²³ Mbéndé echē ábágé, edii nén, dédube á đín áde awe Mwān Yesu Krīstəə, dédəŋ-'ε nhóg ne aníníí. Melemlem mé mbéndé móə Krīstəə mómpē ámbéé syánē.

²⁴ Kénzée-'ε awē ahíde' mbéndé é Dyöb, abág mod nhóg ne Dyöb, Dyöb-pe ábē mod nhóg ne mó. Nén dō-'áá débéléé bon debíí bán Dyöb ádé ne syánē. Debíí áned áyāle Edəədəŋ éche ábágé syánē.

4

*Jone ahóbé aá bad bétəd
pónde ne e'dəədəŋ bé metóm*

¹ A-baányan bé edənge, nyéedúbpé bad bésyāā́ ábe behóbé' bán béwóó Edəədəŋ é Dyöb. Bon pen, nyékəg bó ábii nzé edəədəŋ éche édé bó áte éhúú ne Dyöb. Nyékəg bó áyāle ekud é bekal bé'dəədəŋ bé metóm bépédé á nkōŋsé-te.

² Chōm éche wēbenlé bon ebíí mod awē Edəədəŋ é Dyöb edíí áte edíí; kénzée awē ahóbé aá Yesu Krīstəə apedé á nkōŋsé nēe moonyon, né ane mod awóó Edəədəŋ é Dyöb.

³ Bon kénzée awē ahóbé aá Yesu e eépedéé á nkōŋsé nēe moonyon, eewóó'ε Edəədəŋ é Dyöb áte. Edəədəŋ éche ene ndín e mod áwóó áte edíí edəədəŋ éche ehúú ne Mod a Ebébtəd. Nyēnwóg bán échēn edəədəŋ épě, bəəb-pe émáá ape á nkōŋsé-te.

⁴ A-bānbān nyédii bad bé Dyöb, nyétómé-'ε ábē bekal bé'dəədəŋ bé metóm áte, áyāle Edəədəŋ éche édé nyé áte édé ngíne tómaa Satan e awē akamlan bad bé nkōŋsé.

⁵ Abē bekal bé'dəədəŋ bé metóm bédii bad bé nkōŋsé, né-əó, mekan nime behóbéé médii mekan mé nkōŋsé, bad bé nkōŋsé-'ε béwóglan bó.

⁶ Syánē dedii bad bé Dyöb. Kénzée awē abíí Dyöb awóglan syánē, kénzée-'ε awē eesē mod a Dyöb, eewóglanné syánē. Né-əó, nén dōə mod áhele abíí nhəŋlén áfinté e Edəədəŋ é mbále ne edəədəŋ é metóm.

Jone aá Dyöb ádáə syánē

⁷ A-baányan bé edənge, dédəŋ nhóg ne aníníí áyāle nén edənge éhúú ne Dyöb. Kénzée-'ε awē adəə mwānyan a Krīsto adíí mwān a Dyöb, abíí-'ε Dyöb.

⁸ Kénzée awē eédəə baányan bé Krīsto, eebii'ε Dyöb, áyāle kéchéé éche Dyöb ábeléé élúmte' edənge éche áwōŋné bad.

⁹ Dyõb álúmté syánē edaŋge ne nēn, alómé nímé mpəm mí Mwǎn á nkõŋsé-te ábel boŋ dékud alongé áde déemaá' mbwiined ne mó.

¹⁰ Chõm éche édé edaŋge édii nēn, saké bán syánē dedáá Dyõb, boŋ nēn Dyõb ádáá syánē, anlóm-me awe Mwǎn ákõde syánē áyāl e mbéb níme débélé.

¹¹ A-baányaŋ bé edaŋge, ngáne édii bán Dyõb átómténé syánē adəŋ, syánē ámpē detəŋgéné dedəŋ nhóg ne aníníí.

¹² Mod eényĩnēē Dyõb mbēd. Nzé dedáá nhóg ne aníníí, né Dyõb débē ne syánē, échē edaŋge-ε éche ádáá syánē élõn mbon.

¹³ Nēn dõ-'aá débēl boŋ débíí bán syánē dedé ne Dyõb, Dyõb-pe ádé ne syánē, áyāle abagé syánē échē Edáádəŋ.

¹⁴ Syánē denyíné, delāŋge-ε bad bémpēe nēn bán Titée alómé awe Mwǎn ábé Nsoode a nkõŋsé.

¹⁵ Bad ábe behóbe' bán Yesue adíí Mwǎn a Dyõb, Dyõb ádé ne bó, bó-ε bédé ne Dyõb.

¹⁶ Né-õó, syánē debíí, dedúbpe-ε edaŋge éche Dyõb ádáá syánē.

Kéchéé éche Dyõb ábeléé élúmte edaŋge éche áwõŋné bad, bad-te ábe edaŋge édii áte, bédé ne Dyõb. Dyõb-pe ádé ne bó.

¹⁷ Edaŋge éche édé syánē áte, élóné mbon ne nēn, nlém méwũũ syánē áte á mbwe mé nkáásé, áyāle nēn dedé mod nhóg ne Dyõb á nkõŋsé-te hén melemlen ngáne Krĩstəá ámbēē ne mó.

¹⁸ Mod awē Dyõb ádáá eewógéé mbwóg. Edaŋge éche élóné mbon énane mbwóg rĩsyāal. Abāŋ dé nkõgsēn dõó ápeene mbwóg. Né-õó, kénzée awē mbwóg nííí áte, edaŋge éelónéé mó mbon áte.

¹⁹ Delúmte' edaŋge áyāle Dyõb ásébpé syánē edaŋge alúmed.

²⁰ Nzé mod ahóbé aá módáá Dyõb boŋ akõó mwǎnyaŋ a Krĩsto, ane mod akale metóm, áyāle mod awē eedəə mwǎnyaŋ awē ányĩnēé, éhēlēē-se ádəŋ Dyõb áde éényĩnēē.

²¹ Né-õó, enén mbéndé chõó bebágé syánē; kénzée awē adáá Dyõb ádəŋ káəŋne mwǎnyaŋ.

5

Jone aá bad ábe bédúbpe

Krĩstəá bétómé nkõŋsé áte

¹ Kénzée awē adúbpe aá Yesue mó adé Ane awē Dyõb Awógté, adii mwǎn a Dyõb. Kénzée-ε awē adáá sáá-a-mwǎn adəə' káəŋne mwǎn.

² Nyaa echē débíe'é bán dedáá bán bé Dyõb edii nēn bán syánē dedáá Dyõb, dekoŋge-ε échē mbéndé.

³ Adəŋ Dyõb adíí áhíd éche mbéndé, éche mbéndé-ε eetómtēnēé awúu áte syánē áhíd chó.

⁴ Kénzée awë adé mwän a Dyöb atómé nköhsé áte. Nzom echë atómé nköhsé áte, edii nén, dedúbpé bán Yesue mó adé Ane awë Dyöb Awógté.

⁵ Modmod ampée eésaa awë atóme nköhsé áte éetóméé mod awë adúbpé aá Yesue adii Mwän a Dyöb.

Jone ahóbe bwem é'láán ábe é'bide Yesue mbón

⁶ Yesu Krístaa ampë á nköhsé. Bëndusén mó ne mendíb bon ámbid e pónde echë áwédé á awög nímē mekií mēnsyógé. Saké edusen é mendíb chēmpen ēmbenléd ne mó, bon áde áwédé nímē mekií mēnsyógé. Edáádəŋ éche Esáá chós élúmte syánē aá nén adé mbále, áyāle Edáádəŋ éche Esáá éekaléé metóm.

⁷ Nyaa édé éláán ábii mbále tŋgene Yesue.

⁸ Debíi mbále tŋgene Yesue áyāle Edáádəŋ élangé syánē, bëndusén mó ne mendíb, ansyög-ke nímē mekií áde áwédé. Echén nyaa éláán ésyāēl élúmte syánē bán Yesue adii Mwän a Dyöb.

⁹ Ngáne dedúbpé mekan níme bad béhóbeé, kéchéé éche Dyöb álangéé syánē étómténé etógnén abé tómaa mekan níme bad bélángéé syánē. Nén adé áyāle Dyöb dēn dōo álangéé syánē, tŋgene awe Mwän.

¹⁰ Kénzée awë adúbpé Mwän a Dyöb, abíi nén aá nímén mekan mésyāēl méde mbále. Bon kénzée awë eedúbpé Dyöb, edii nŋgáne ahóbe' aá Dyöb ádii nkal a metóm, áyāle eedúbpéé mekan níme Dyöb áhóbe tŋgene awe Mwän.

¹¹ Chöm éche Dyöb álangéé syánē édii nén; abelé syánē dekudé alongé áde déemaá'. Adén alongé ádii alongé áde awe Mwän ábageé.

¹² Kénzée awë adé nhóg ne Mwän a Dyöb akudé áde alongé, kénzée-ε awë eésē nhóg ne Mwän a Dyöb, eekudéé áde alongé.

Déwōŋgen nhóg ne anitii ákud alongé áde déemaá'

¹³ Ntenle' nyé ábe nyédúbpé á dīn á Mwän a Dyöb, ábel bon nyébii bán nyékudé alongé áde déemaá'.

¹⁴ Desumé nlém nén bán, kéchéé éche déhédné Dyöb ngáne ébōŋnéde mó, abelé awóg syánē mekáne.

¹⁵ Ngáne débíi-ε bán awóge' syánē áyāle e kéchéé éche déhédné mó, detŋgéné abíi bán abage syánē kéchéé éche déhédné mó.

¹⁶ Nzé mod anyíne mwānyan abele mbéb níme méepiinéd mó kwééd, atŋgéné akánnéd mó. Dyöb débē ane mod alongé. Bad ábe níhóbeé meé nyékánnéd bédii bad ábe mbéb nímāb méebeléé bon échāb edáádəŋ éwé. Mbéb níde níme níbele bon edáádəŋ éwé. Nzé mod abelé ene ndín e mbéb meehóbeé meé nyékánnéd ane mod.

¹⁷ Mewusé méšyāāl médii mbéb, boŋ doŋge dé mbéb áde áde déebelé boŋ edāádəŋ éwé.

¹⁸ Debíí nén bán kénzée awě adé mwän a Dyöb eébélēē mbéb, áyāle Mwän a Dyöb akəŋge mó, Ane awě adé Ebébtéd eéhēlēē-’ε-sε ábel mó mbéb.

¹⁹ Debíí bán dedii bán bé Dyöb debíí-’ε nén bán Ane awě adé Ebébtéd akamlan bad béšyāāl ábe béebii Dyöb.

²⁰ Debíí nén bán Mwän a Dyöb apedé á nkōŋsé-te abagé-’ε syānē nsōŋten ábii Dyöb á mbále. Dedé-’ε mod nhóg ne mó áyāle dedé mod nhóg ne awe Mwän, Yesu Krīstəə. Mwēnpən-naá adé Dyöb, mwēn-naá abage bad alongé áde déemaá’.

²¹ A-bānbān, nyéewóó’ dyamdyam ábel ne myöb mé metóm.

Kálag echě elónténé éβε eche

Jone

Ndibned n kálag

Kálag echě Jone echě elónténé éβε elúmte bán, “Nlyáged a mwembé” mós aténlé “Mmwaád nhóg ne ábe bán.” Ane nlyáged a mwembé awě atelé enén kálag adii Jone, mmwaád awě áténlé chó ne ábe bán bédii bad ábe bédé á mwembé-te. Chóm éche Jone átélé á kálag-té wén édé nén bán bad bédəŋ nhóg ne aníní, bétéd-te pónde ne bemeléde bé metóm, ne ádab ayáge.

Nkabtéd n kálag

Ndibned 1-3

Edəŋge étómé chóm ésyāā 4-6

Elébé təŋgene ayáge dé metóm 7-11

Nsógtən 12-13

Melenten

¹ Mε, nēŋgáne nlyáged a mwembé, mε-εé ntelé enén kálag. Ntenle, wε mmwaád awě Dyōb ápwédé, ne ábōŋ bán. Ndəá wε ne mbále, saá-kaá mməmpen ndəá nyé, boŋ káəŋne bad ábe bébíí mbále bédáá nyé.

² Ndəá nyé áyāle mbále echě syánē débíí, débíí-ε chó á ngíndé ne á ngíndé.

³ Dyōb Titée ne Yesu Krístəə, Mwān awě Titée bēbē syánē nsimé, bélúmed syánē ngəl, bēbē-ε syánē nsaŋ. Abén bwēm é'syāā bēbē áβε syánē ngáne débéléé mekan mé mbále adəŋ áde dédáá nhóg ne aníníí.

Jone aá dédəŋ nhóg ne aníníí dédəŋ-ε mbále

⁴ Mbédé menyinje bwāmbwam áwóg bán donje á bán ábōŋ behíde' mbále melemlem ngáne Titée ahóbé aá syánē déhíd.

⁵ Né-əó, a mwān a mmwaád, ncháa wε nén mēé dédəŋ nhóg ne aníníí. Enén mbéndé echě rítenléé wε, eesaá mbéndé e ekóólé. Edii mbéndé eche ebédé ne syánē se á mbooted.

⁶ Echén edəŋge éche ríhóbéé édii nén bán syánē detəŋgéné dehíd mbéndé e Dyōb. Ene mbéndé ngáne nyémoosyāál nyéwógé se á mbooted, edii nén, nyétəŋgéné nyédəŋ nhóg ne aníníí.

⁷ Bad bé medogké híin bédé a nkōŋsé-te chii. Bédii bad ábe béekwəntene nén bán Yesu Krístəə achyáádté á nkōŋsé néε moonyoŋ. Abé bad bédii bad bé medogké ne bad ábe bétəŋgan Krístəə.

⁸ Nyétéd pónde ábel boŋ ntü nímēn méēbōō' ngēn, boŋ pən, nyékud nsábe míme ríloné mbon.

⁹ Kénzée awě atědté ahíd ayáge áde Krístəə bonj atimé ahíde' ayáge démpēe, eesaá ne Dyöb. Bonj kénzée awě ahíde' ayáge áde Krístəə, adé ne Titée adé-'e ne Mwän.

¹⁰ Né-óó, kénzée awě apedé áwēn bonj ápēēn ayáge áde déehúu ne Krístəə, nyéekōbē mó áwēn mendáb, nyéēlenté-'e mó ké lentén née mod a Krísto.

¹¹ Nhóbe nén áyāle kénzée awě alěnté mó, alădténé mó ábel e'bébtéd é' mekan ábe ábeléé.

Jone ahóbe e'yale bé asóg

¹² Nwóó mam híin áláa wε bonj meéhēdēē wε mó atele á kálag-té. Bonj pen nwóó nlém áte ápe wê ábel bonj dényínen e'só ne e'só, ábel nimesyánē menyinge mélôn mbon.

¹³ Bän ábe mwānyonj a mmwáád awě Dyöb ápwédé, bélomme nyé melentēn.

Kálag eche elónténé éláán eche Jone Ndibned ní kálag

Kálag eche Jone eche elónténé éláán elúmte bán Jone, “Nlyáged a mwembé” mós átelé chós. Gayose nlyáged a mwembé ampée móš áténlé chós. Awēd-te Jone akene’ Gayose áyāle nwōngen míme ábageé bad bé Krīsto bémpēe, alānge-’ε mwembé aá bétéd pónde ne mod awē béchāgeé bán Diotrefese. Jone akene-’ε Demetruse áyāle nsón mí bwām míme ábélé.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned 1-4

Békéné Gayose 5-8

Béchágé Diotrefese dīn dé mbéb 9-10

Béchágé Demetruse dīn á bwām 11-12

Nsógten 13-15

Jone alente Gayose

¹ Με νηγάνε nlyáged a mwembé, με-εé ntenle’ we Gayose, enén kálag. Ndáó we ne mbále.

² A-mwānyan a edānge, nkānne’ nén meé mam mésyāāl míme ébeleé mékeen we bwām, mmōn-’ε ámpē édyee bwām, melemlem ngáne edāádān échōn ámpē édyēē bwām.

³ Menwóg menyīnge bwāmbwam áde donje ábesyānē baányan bé Krīsto bépédé hén bonj béhób ngáne ne mbále ébeleé mekan míme Dyōb álúmté syānē aá débēle’, mbíí-’ε nén meé elyáge ebele’ nímē mekan.

⁴ Chōmchōm éewōgtēē me menyīnge tómaa áwóg bán bad ábe bédé ngáne ábēm bán bébele ngáne Dyōb áhedéé.

Jone aá bad béwōngan bad bé

Krīsto ábe bébele nsón ní Dyōb

⁵ A-mwānyan a edānge, ébele mekan ne nlém nhóg áwōngen ábesyānē baányan bé Krīsto, kénéε wénkēmbíí’ε bó donje á bad.

⁶ Bélāngé mwembé míme ndé hén edānge éche élúmté bó. Nhede meé éwōngen ábén bad nzé bétédte nyé áke hōm démpēe. Ebel áned áyāle nē dōō Dyōb áhedéé.

⁷ Ábén bad békágé’áá mebwóg ne mebwóg ábele Yesu Krīstā, bénkēnkwenten-naá ákob nwōngen ké nhóg míme mbídé wée bad ábe béédúbpe Krīstā.

⁸ Né-óó, syānē ábe dedúbpe Krīstā detāngéné dewōngén ábē bad ábel bonj syāā ne bó débēle nsón álāa bad nkalanj mí mbále.

*Jone achage Diotrefese din de
mbéb akēn-ne Demetruse*

⁹ Mentelé mwembé nime rídé áwōŋ dyad kálag, boŋ Diotrefese eékwenteneé ábel chōm éche rítelé áyāle ahede' aá móbê nlyáge a mwembé.

¹⁰ Né-óó, áde mépéé mélāā bad bé mwembé bésyāāl mam nime Diotrefese ábeleé. Akaltad sé metóm áyāl. Byánán nē déekwognedéé, abáa' bānned bé Křisto nken akob, ákāā-'ε bad bémpēe ákob bó nken, ánané-'ε bó á mwembé-te.

¹¹ A-mwānyan a edange, wehāntán abé á bad ábe bébele mbeltéd mé mbéb, boŋ éhāntan abé á bad ábe bébele' mbeltéd mí bwām. Kénzée awě abele mbeltéd mí bwām adii mwān a Dyōb. Kénzée-'ε awě abele mbeltéd mé mbéb, eebíí-'ε Dyōb.

¹² Baásyāāl behóbe Demetruse mam mé bwām á yāl. Abele mekan mé bwām nime mélūmte' bán adii mod a bwām. Me-'ε ámpē nhóbe' mó mekan mé bwām á yāl, nyébíí-'ε nēn bán kéchéé éche rihóbe édé mbále.

Jone ahóbe e'yale bé asóg

¹³ Nwóó mam hiin álāa wε, boŋ méēhēdēē meé rítel mó ásē.

¹⁴ Nwóó nlém áte ānyín wε mwāmpīn mí póndé, ene póndé-'aá dényīnēnnē e'só ne e'só, boŋ dékal.

¹⁵ Nsanj nóbê ne wε. Bēn bésyāāl bélómmé wε melentēn. Lentéd me bēd bésyāāl, nhóg ne nhóg téé.

Kálag eche Judε Ndibned ní kálag

Kálag eche Judε ântenlé, antel chó ât̃ng̃en bemeléede bé metóm ábe bélúmté'áá bán bédé bad ábe bédúbpé Kr̃st̃əə. Enén kálag eéhabεé áte. Chómpē ewágné kálag echē elónténé ébε echē Petro átélé (2 Petro). Judε awéde' Bad bé Kr̃sto nlém, áá bésúm mekuu ámbíd e mbále e nkalaŋ ní bwám. Áá nímé nkalaŋ ní bwám méehəŋlánné. Áá Dyöb dēmbě mó wéε ábē bad ngen póg ne ngen ésyāāl.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1-2

Abé ne ayáged dé bemeléede bé metóm ne ebómán éche

békudté 3-16

Bélébe bad áwúú áte á adúbe tē 17-23

Nnamed mé asóg 24-25

Judε alómé melēten

¹ Με Judε, ndii mbəlede awe Yesu Kr̃st̃əə, mbé-'ε Jemse mwānyaŋ. Με-εé ntenle' nyé bad ábe Dyöb ápwédé enén kálag. Nyébíi nén bán Dyöb Titée adáá nyé, Yesu Kr̃st̃əə-'ε anəne' nyé.

² Ngəl e Dyöb, nsəŋ ní Dyöb ne edəŋge é Dyöb ébād abé ne nyé.

Bad bé metóm

³ A-baányəŋ, nkénwanén nyé atele bwámbwam t̃ng̃ene e'soósəŋ ábe Dyöb ábágé syánē mbwiined ne Yesu Kr̃st̃əə. Boŋ bəəb nnyíné meé ébóó bán rítele nyé t̃ng̃ene mekan mémpēe. Nwéde nyé nlém á abum nén meé, nyésúm mekuu ámbíd e mbále e nkalaŋ ní bwám. Mmén nkalaŋ ní bwám méehəŋlánné. Dyöb dēmbě mó wéε ábē bad ngen póg ne ngen ésyāāl.

⁴ Nhóbe' nén áyāle bad ábe béewóo abé á bad bé Dyöb bésólé átínté echēn á mesəəm-tē. Abē bad bēhóbe' nén bán nsimé níme Dyöb ábágé syánē ne alagsen áde álagsanné syánē mbéb, ábágé syánē kunze ábel mbinde é mekan. Dyöb dēmməd nkógsen níme ábē bad békúdé atii se' bəəd. Abē bad béekobéé Yesu Kr̃st̃əə áde édíí-'áá bán Yesue mwēmpen móo adé syánē Sáá abé-'ε Nkamlēne.

⁵ Kénée nyébíi nímén mekan mésyāāl, ndəá meé níkamten nyé ngáne Səŋgwéé ánhūdtē bad bé Israel á mekáá mé bad bé Egipto boŋ ámbíd e pónde abódéd alongé a bad ábe bénkənsúm nlém áwē.

6 Nyékamten-ne ángel ámpē échē énkēndyēé hōm áde Dyōb dēnnabnédté bós, boŋ bēnhidé ádé abwóg á hōm wēε béntāngēnē abé. Dyōb ábánné bós á mehaŋ á mbwog mé ehíntén wēε bébēē abé ne abé ké ámbíd e Epun émbáá é nkáásé.

7 Ndaós mēé nyékamten káŋne myad mé Sodom ne Gomora ne myad níme mébéde bós benben. Bad ábe bébéde níme myad, békábé'áá mesón, béhídē-'ε mekan mé esíí mé ekob é yāl níme moonyoŋ éetāngeneé abel. Békúdé nkógsen ní muú níme méédímē'. Mmēn nkógsen níde álúmed bad bémpēe bán nēn áhelese ábenléd ne bós.

8 Boŋ kéné, ábē bad ábe bésólé áfíntē echēn bómpē bédii bēnange nló bán nkamlen níde áwāb mekáá. Mmē nló níbele' bébele' mbinde é mekan, béēnyīnēē nkamlen ní Dyōb nēε dyam, bésyāā-'ε ngume éche édé ámín.

9 Boŋ ké Maikεε, ángel embáá enkēntédte ne mós mwēn ásyāŋ Satane áde búmō bépéntánnáá tāngene mod awe átēd ndim níme Moseε. Anláá mós dāsō aá, "Sāngwéé ákógsen wε."

10 Boŋ ábē bad ábe bésólé áfíntē echēn pen, kéchéé éche béésōŋtēnéé béhóbe chós mam mé mbéb áyāl. Kéchéé éche épédé bós á mewēmtēn chós bébeléé. Bébeléé nēε nyam é mehín. Mmē mekan mēn mós mépiinad bós kwééd.

11 Medim ne bós. Bómpē bébele' ngáne Keene awē anwúú mwānyaŋ ámbenlé. A etútú é mōné, béhele bébēl kéchéé, ngáne Balamε. E'wúú bé nló-áte ábāb bébēl bómpē béwē melemlem nēngáne Koraa ánwēē áyāle anwúén Dyōb nló áte.

12 Abé bad béékwāgēē, né-ós nzé nyāābōō nyéládné ádyé ndyééd álúmed edange éche Sāngwéé, bébelé bébé nēngáne mbinde áfíntē echēn. Echab yāl chēn chós bétōŋtanné. Bédii nēε mbag échē epub ékēneé échē élúmtē' bán mbúú échō, áde éechó'é. Bédii nēngáne mel níme méēchyāā' e'pum ké á pónde échē mel méchyāá'é. Bénábpé awē nēngáne bwel ábe béwúbné nkanj ásē.

13 Bédii nēngáne edíb é nkwē éche éhode' ne ngíne. Ahod áde éhodeé ébídte' mbinde á nkin. Nē dōō ádāb abé dé mbéb ábídéé áwed. Bédii nēε betintine ábe bétamnad. Ndib e ehíntén échē Dyōb ákōŋnéde bós esine bós, ébē-'ε abé ne abé.

14 Enoge awē anlóntén nyongel saámbé á mbyaa níme Adamε, anhób se' bōód á'sō é' pónde tāngene ábén bad. Anhób aá, "Nyénone', Sāngwéé āpēén e'kálé ne e'kálé é' ángel éche ésaá.

15 Akāād bad bé nkōŋsé bésyāāl. Akwíd bad bésyāāl ábe ádab abé déesaá nēε abé á bad bé Dyōb nkáá, ákógsēn-ne bad bé mbéb ábe béewóo mbwóg ní Dyōb. Akógsēn bós áyāle mam mé mbéb níme béhóbéé tāngene mós."

16 Abén bad béyɔgke' anyoo áte béyɔgké-'ε bad ahób ngên. Bébèle' dyam dé mbéb ké áhéé áde bédáá abel. Békume ekáá á tâl, bényinte-'ε nsal áte âbel békud bwâm.

Nyébê nyékεene' adúbe á mbále á'sō

17 Boŋ a-baányan, nyé pen nyékamtɛn mam míme bembapεε bé nlomag ábe Sáá awεd, Yesu Krístəá bɛnlāá' é nyé.

18 Bɛnlāá nyé bán "Ade e'pun bé asóg bépεé, bad bépě, bɛwɛlé nyé, bɛhídē' échab esíí é mekan mé ekob é yǎl."

19 Echén ndín é bad chɔɔ épεεne' nkabén átínté e bad bé Dyɔb. Esíí é mekan mé mbéb mé nkɔŋsé ékamlan bó, béewoo-'áa Edəádəŋ é Dyɔb áte.

20 Boŋ a-baányan, adúbe áde ásáá áde nyéwóó ábê ákwoge' ákag á'sō. Nyékāne', ngíne e Edəádəŋ éche Esáá élyágté' nyé.

21 Nyékεene' alongé ádēn á'sō nyaa eche nyéchemlédté nén bán Dyɔb ádáá nyé. Nyésine', nyélyáŋ nlém nén bán Sáá awêd Yesu Krístəá ăpě, ăbɛnléd míme nlém ní ngɔl, nyékud alongé áde déemaá'. Abel nén áyāle adəá nyé.

22 Nyéwɔŋ nlém ní ngɔl wéε bad ábe béédúbpe ne nlém nhóg.

23 Nyésɔŋ alongé a bad bémpeε. Nyéhūd bó á dŭ á muú mehélé. Bémpeε bédé ábe nyétáŋgéné nlém ní ngɔl awānɛn, boŋ pen nyétédɛn bó pón dé. Nyétáŋgéné kááŋne échab mbóté akɔɔ byánán esíí é mekan mé mbéb mé ekob é yǎl ékóbté chɔ mbinde.

Mekáne mé mekenag

24 Ehúmé ébê ne Dyɔb áde ábele' boŋ nyéehúné á mbéb-te. Mwɛn-aá apεεne' nyé abwóg á hǔm wéε mwɛn ádíí ne ehúmé. Apεén nyé áhed ésebán atón dé mbéb ké ahóg ádé nyé á yǎl, nyéēbē-'ε menyinŋe.

25 Edúbé ésyāāl ébê ne mó. Mwɛmpɛn móɔ adé Dyɔb áde ásóó alongé ádēd mbwiined ne chǔm-éε Yesu Krístəá Sánygwéé awêd ábélé. Ehúmé, edúbé, ngum, ne nkamɛn rísyāāl nídíí nímé, se á mbooted, bɔɔb, ne á ngíndé. Ebê nê.

Kálag e Mam níme mébenléd Ndibned ní kálag

Ndibned ní kálag e mam níme mébenléd níme Dyöb álúmté Jone. Jone mós atelé chós á póndé eche bad ábe béndübē Krístæ békúde'áá metake áyāle adúbe áde béndübēē nén bán Yesu Krístæ adii Sāngwéé. Atote áde Jone ákóó ahób á kálag tē wén ádíi ábe bad ábe áténlé chós e'lyág bé nlém ne áwéd bós nlém á abum. Mekan níme Jone ábúde atel á kálag tē wén médii mekan níme Dyöb dénlūmēdtē mós á ndóg-te aá mébenléd.

Kénéé édíi bán mewēmtēn mébúú áte tēngene nsōhtēn níme rídé á kálag tē wén, atón áde dēn ákóó abé áwēd-te ádíi nén; kááh ne á asóg, Dyöb dētōm ábē bad bé ekoyí ne Satanē áte. Dyöb débēl nén mbwiined ne Sāngwéé, Yesu Krístæ. Dyöb désābē ábē bad ábe bédúbpe mós ne nlém nhóg, anamed áde ánamédté bós ábē á nkoḡ ní mín mékōlē ne nkoḡ ní sé mé ekóólé.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned 1.1-8

Ndóg e'só ne kálag eche béténlé mwembé saámbé 1.9-3.22

Nhíbe ní kálag níme níwóó e'diben saámbé 4.1-8.1

E'loḡ saámbé 8.2-11.19

Dragone ne nyam ébe 12.1-13.18

Ndóg híin 14.1-15.8

E'bwog bé melingá mé Dyöb saámbé 16.1-21

Dyöb ábēbté Dyad á Babilōn, nyam ekwedé nzum, nkal e'dáádəḡ a metóm, ne Devəle 17.1-20.10

Mbakú e asóg 20.11-15

Nkoḡ ní mín mékōlē, nkoḡ rísé mékōlē, Jerusalem a ekóólé 21.1-22.5

Nsógten 22.6-21

¹ Enén kálag ehóbe mekan níme mébenléd níme Yesu Krístæ ábélé boḡ mébyēen. Dyöb dēmbě mós nímén mekan aá mébyēen ábel boḡ álūmed ábē bembəlede mam níme mékwógé abenled. Krístæ ambēl awě mbəlede, Jone abíi nímén mekan alóm áde ánlōmmē ángel áwē.

² Jone mós-ε anhób mam mésyāēl ngáne ányínnē. Mmén mam mós ānhōbpē tēngene nkalaḡ níme ríhúú ne Dyöb, ne mbōḡ eché ámbīdtē Yesu Krístæ.

³ Nnam ríbē ne kénzēé awě aláá' enén kálag ábel boḡ bad bēmpēe bēwóg nímēn nkalaḡ tēngene mekan níme mébenléd. Nnam ríbē-ε ne kénzēé awě awógé nímē nkalaḡ boḡ ahíd-te

mam níme méténlédé á kálag-tê wén. Póndé emaa abé benben eché nímén mekan mésyāāl mébenlédté.

Jone alómmé mwembé saámbé melentēn

⁴ Me Jone, ntenle mwembé saámbé níme rídé á mbwóg e Esia. Nsimé ne nsaŋ í Dyōb mbê ne nyé. Dyōb áde ádé, áde démbē, ne áde débē, ne e'dáádəŋ saámbé bélómmé nyé nsimé ne nsaŋ. Abé e'dáádəŋ é'dé á'sō bé atii dé nkamlēn ádyōb.

⁵ Yesu Krístəə mómpe alómmé nyé nsimé ne nsaŋ. Mó adé ane awé ahóbe mbále tŋgene Dyōb nyaa eché débíi bán edé mbále. Mó abédé mod a'só awé ansébé apuu, abé-ε nkamlēn a kâŋ é nkōŋsé.

Adəá syánē, abelé-ε mbéb méekamlánne syánē ámpē, asyog áde ásyógé nímē mekií a nló nímēd.

⁶ Abelé syánē née beprise ábe bébenle Dyōb eche Sáj awé akamlan bó. Eche ehúmé ne nímē nkamlēn mbê abé ne abé. Ebê nê.

⁷ Nyénəne', áhūē' ne mbaŋ, mod-té-ε ányín mó, káəŋne bad ábe bēmbēl boŋ awé, abome áde bēmboméé mó á awog. Metúmbé mé nkōŋsé mésyāāl-le mélēb mó. Nê dēn dōo ébēē, ébê nê.

⁸ Sáj Dyōb á Ngume ahóbé aá, “Me-εé ndé Alfaa mbé-ε Omégaa.” Mó adé Dyōb áde ádé, áde démbē ne áde débē.

Jone anyiné Krístəə á ndóg-te

⁹ Ndíi Jone, awen mwānyan. Ndé nhóg awé mómpe adé melelem ngáne nyé ákaŋ nlém áwesēn metake níme mépiide bad ábe bédé á nkamlēn níme Yesu Krístəə. Bēmbané me á mbwóg eché mendíb méləŋnédé eche béchəgeé bán Patmōs áyāle menkāl Eyale é Dyōb níláá-ε bad mekan níme rínyiné tŋgene Yesuε.

¹⁰ Edəádəŋ éche Esáá ěmpií me á Epun é Sájgú.* Menwóg ehób é ngine ébidé me ámbíd, émbē née esaád é eloŋ.

¹¹ Enhōb aá “Mam nímé ényiné, tel mó á kálag-tê, élóme nímén mwembé saámbé níme rídé á Efesus, á Semaina, á Pegamum, á Tiatira, á Sadis, á Filadelfia ne á Laudesia.”

¹² Dōo níkúnné ányín ehób eche éhóbé'áá áwēm, boŋ rínyinė metii níme bēbánné etrukáj amín saámbé mé gól.

¹³ Atíntē e nímē metii saámbé dōo rínyiné mod awé awágné moonyoŋ. Anhé mengombe níme méchábé káəŋ mépē mó á mekuu-sé, awáá-ε etúd é gól á tâl.

¹⁴ Esid é nló épúbé'áá mó féréd née mbóm, mīd méchodné mó áte née muú.

¹⁵ Mekuu mémbē mó née ekii éche béchəgeé bán brōns eche béhédé á dū boŋ ébē byánán épepe' áte, ehób-pe édumé mó áte née mendíb níme mésobpe'.

* **1:10** Epun é Sájgú ébédéε melelem nēŋgáne mbwe í Sāndé.

16 Betintine saámbé bémbē mó á ekáá émbáá, páá e nsəl nibe echē ekóbpe bwámbwam ebíd mó á nsəl-tē, e'só-'e é'pené mó néε enyεn éche étōmtan apεn.

17 Ade rinyíne mó, menkwē mó á mekuu, mbé néε mod awē awédé. Dóó ábánε me éche ekáá émbáá á yəl bonj áhōbē áá “Weebáá’, me-εé ndé Mod a Mbooted mbé-'ε Mod a Asóg.

18 Me-εé ndé ane awē adé alonjé. Menwé bonj bōob ndé á alonjé abé ne abé. Nwóó nkamlεn ámīn e kwééd nwóh-ge ámīn e mbwóg e kwééd.

19 Bōob-póó tēl mekan ásē níme ényíneé, níme mébenlad bōob ne níme mébenléd.

20 Kun e e'konjéd echē edé tñgene betintine saámbé ábe bédé me á ekáá émbáá ne metii mé etrukánj saámbé me gól edii nén: Betintine saámbé bédii ángel é mwembé saámbé, metii mé etrukánj saámbé-'ε médii nímé mwembé saámbé.”

2

Jone alómmé mwembé mé Efesus póle

1 Ane awē anwágén moonyon anláá me nén áá “Telé ángel echē edé á mwembé níme nídé á Efesus nén wεé, Mod awē awánlé betintine saámbé áwe ekáá émbáá awē akag átínté e metii mé etrukánj saámbé mé gól mó alómé enén póle.

2 Mbíi mekan níme nyébélé. Mbíi meé nyétédé ntū bwámbwam, mbíi-'ε meé nyékaá nlém áwεsen. Mbíi ngáne nyéehelée e'bébtéd é' bad akob, mbíi-'ε ngáne nyébélé bonj nyéchēm bad ábe béchágé yəl bán bédé bembapεε bé nlómag áde béesaá, bonj nyédībéd-te bán bédii bekal bé'dáádəj bé metóm.

3 Mbíi meé nyêwεsan ne e'kanj bé nlém, nyékude-'ε metake á dīn ádēm, bonj kénē nlém nlyágé nŵúú nyé ábum ngáne nyéhídeé me.

4 Bonj nhóbe áyāl echēn nén meé, nyéēdā'ε me bōob ngáne nyénsēbēε me adəj.

5 Bōob-póó, nyébēn nyékonj anyín nyaa echē nyépédé akwe. Nyéte de áden abé dé mbéb nyébele mekan níme nyébélé'áá áde nyébóótédé Yesue ahíd. Nzé nyéētεdte áden abé dé mbéb, né mēpē áwēn nhúd áden atii dé etrukánj á e'dii.

6 Bonj dyam á bwám áde nyébeleé ádii, nyéētímtεé mīd áyāl wéε mam nímé bad bé epepé ábe Nikolausε ábe mémpε méetímtεé mīd áyāl.

7 Kénzée awē awóó metúu, áwóge chōm éche Edáádəj élánjεé mwembé. Kénzée awē atómé mekan mé ebébtéd áte, mēbe mó kunze ádyé epum é bwel éche ébele bad bēbé á alonjé á ngíndé, éche é'kwoge á Paradis.”

*Jɔne alómmé mwembé
míme rídé á Semaina póle*

⁸ Anláá-'ε me ámpē aá, “Telé-'ε ángel echě edé á mwembé míme rídé á Semaina nén wéé,

“Mod awě adé mod a'só abé-'ε mod awě adé mod a ndimten, awě anwé boŋ abé á alongé ámpē, mós alómé enén póle.

⁹ Mbíí nímēn metake mbíí-'ε meé nyédíi betóótókē bé bad, boŋ kénē nyédíi behon bé bad. Mbíí e'bébtéd é' mam ábe bad ábe behóbe bán bédé bad bé Israel kénéé béesaá, behóbeé nyé áyāl. Bédíi bad ábe bédé bad ábe Satanε ké'ε bad ábe bédé áwē echon.

¹⁰ Nyéebáá' metake míme méhúé' nyé á'só. Nlānge nyé meé, Satanε ábēl béhē nyé donge á bad á mbwog, wéé nyékudtē metuné áyāl e epun dyóm. Abel nē ákag áden adúbe. Ké nyéwāg ké wúēn, nyébē nyédúbe me. Nzé nyēbelé nē, né me-'ε mēbe nyé alongé áde déemaá' nēngáne nsábe ní mod awě atómbwéné.

¹¹ Kénzēé awě awóó metúu áwóge' chōm éche Edáádəŋ élanjéé mwembé. Bad ábe bétómé mbéb áte béewáá kwééd e edáádəŋ.”

*Jɔne alómmé mwembé
míme rídé á Pegamum póle*

¹² Anláá-'ε me ámpē aá “Telé ángel echě edé á mwembé míme rídé á Pegamum.

“Anε awě awánlé páá e nsəl míbe echě ekóbpe', mós alómmé nyé enén póle.

¹³ Mbíí wéé nyédyé'é, wéé Satanε míme nkamlen rídíi. Nyébē nyésum nlém áwēm. Nyēmbé nyédúbe me ne nlém nhóg ké á pónde echě Antipase. Antipase ambíd me mbóŋ e mbále, bēnwū'é mós áfíntē echēn wéé Satanε ádyéé'é.

¹⁴ Boŋ nwóó nguse e mam áhób nyé áyāl. Baahóg bédé áfíntē echēn ábe behíde ayáge áde Balame. Balame mós anlúméd Balage ngáne ásālédte bad bé Israel á mbéb-te adyé áde bédyáge'áá medyé míme bebáge'áá myōb mémpēe néε mende, ambēl-le békābē mesón.

¹⁵ Chōm émpēe éche ríwónné nyé édíi nén bán, baahóg bédé áfíntē echēn ábe behíde adúbe áde Nikolausε áyágtéé.

¹⁶ Né-óó, nyétede áden abé dé mbéb. Nzé nyéētedte, né mēwāmsēn ape áwanen abē bad, mbenléd páá echě ebídé me á nsəl áwanen abē bad.

¹⁷ Kénzēé awě awóó metúu áwóge' chōm éche Edáádəŋ élanjéé mwembé. Bad ábe bétómé mbéb áte, mēbe bó mána míme nkóŋnéde bó, mēbē-'ε bó aláá áde ápúbe'. Amín e áde aláá, bétélé dín dékōlē áde modmod éebíí'é étōméé mod awě bébéé áde aláá.”

*Jəne alómmé mwembé
níme rídé á Tiatira póle*

18 Anláá me ámpē aá, “Telé ángel echē edé á mwembé níme rídé á Tiatira nén wēé,

“Me Mwān a Dyōb awē mīd méchodnēé áte nēe muú, mekuu-’ε mébé mó nēe ekii éche béchəgēé bán brōns boŋ ébé byánán echodne’.

19 Mbíi nsón níme nyébeléé. Mbíi edəŋge éche nyéwánléné me, mbíi-’ε adúbe áde nyédúbpé me. Mbíi abele áde nyébenléé me, ne nlém níme nyékáá awesen áde nyéwéséné. Mbíi-’ε nén meé, nsón níme nyébeléé bəob, rítómé níme nyénsēbēē abel.

20 Boŋ chōm éche ríhóbeé nyé áyāl édii nén meé, nyéwesen mmwaád awē béchəgēé bán Jesebele. Achəge yāl aá módíi nkal é’dəádəŋ a Dyōb. Ayágte’, ádogné ábēm bembəlede ádé adúbe ákáb mesón ne ádyé medyé níme bébágé myōb mémpēe nēe mende.

21 Mbagé mó pónde meé áte de nímē mbeltéd mé mbéb boŋ eéhēdēē akáb dé mesón atede.

22 Nyénəne’, mébwēm mó ne bad ábe ákábneé mesón á anəŋ dé nkole, békūd-te metuné mé ngine. Mēbel nén nzé béēsóge nímé mekan mé mbéb abel ne ane mmwaád.

23 Mēwū bad ábe behíde chōm éche ayágteé, mwembé rísyāal-le mébīi nén bán me-éé ndé ane awē abíi mewēmten ne nlém ní moosyāal áte. Mod ké ahéé awē abelé mbéb né-’aá mékōgsēnnē mó.

24 “Boŋ nlāŋge nyé bad ábe nyélyəgé ásē á Tiatira, ábe nyéehídé áden ayáge, nyé ábe nyéeyáɡké mekan níme béchəgēé mekan mé kun mé Satan, meéhēdēē meé rítaged nyé ámpē.

25 Boŋ pen, nyébē nyésun nlém áwēm káəŋne áde mépēé.

26 Bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte boŋ bébelé-’ε mam níme nlāŋgé bó meé bébel, káəŋ ne á asóg dé ádāb alongé á nkōŋsé te wēn, mēbe bó kunze ákamlen meloŋ mésyāal.

27 Békamlén bad bé nímé meloŋ ne ekáá éche éhyédé, békəgtéd-te bó áte ngáne mod ákətatdté mbeé é məg áte.

28 Melemlem ngáne echem Sāŋ ábágé me ngine, nēe mémpē mébéé ngine wēe bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte. Né-əó, áyale bétómé mekan mé mbéb áte, mēbē bó tintine a mbwembwε.

29 Kénzée awē awóó metúu, áwóge’ chōm éche Edəádəŋ élanŋgéé mwembé.”

3

*Jəne alómmé mwembé
níme rídé á Sadis póle*

¹ Ane mod awě anwágén moonyon anláá με άmpē aá, “Telé ángel eche edé á mwembé míme rídé á Sadis nén wεέ,

“Me awě nwánlé e'dáádəŋ é' Dyöb saámbe, nwalé-'ε bet-intine saámbe, με-εé nlómmé nyé enén póle. Mbíi nsón míme nyébeleé. Bad behóbe nén bán nyêdé á alongé, boŋ nyéesaá á alongé.

² Nyékábned. Nyéhede mímem nsón asóg dé abel, boŋ bəəb nyéwêd yál áte nyébel mó bwâm, áyāle nnyíne nén meé mímen nsón méekwōgnedé á'sō ábe ádēm Dyöb.

³ Né-əó, nyékamten chöm éche nyén'yāgēē ne eche nyénwōgkē, nyékoo chó, nyétede-'ε áden abé dé mbéb. Boŋ nzé nyékábne, né mēpē nēŋgáne nchīb, nyéebíi-'é pōndé echē mēpē.

⁴ Nyéwóó nguse é bad á dyad á Sadis ábe béewógté échab mbóté mbinde. Bébē ne με, behé mbóté éche épúbe' áyāle békwoǵnéde.

⁵ Né-əó, kénzée awě atómé mekan mé mbéb áte, mómpē āwāā mbóté échē épúbe, melemlem ngáne bó, méehúd-taá mó đín á kálag e alongé. Mēhōb á'sō ábe echem Sāŋ ne á'sō ábe éche ángel nén meé bédii ábēm.

⁶ Kénzée awě awóó metúu áwóge chöm éche Edáádəŋ élāŋgēé mwembé.”

*Jone alómmé mwembé
míme rídé á Filadelfia póle*

⁷ Anláá με άmpē aá, “Telé ángel e mwembé míme rídé á Filadelfia nén wεέ,

“Mod awě asáá abé-'ε mod a mbále, mó alómé enén póle. Awóó ngíne ákamlen nēŋgáne Dabide ákamlánnáá. Nzé adībpé modmod éēhēlēē adib, nzé adibé-'ε modmod éēhēlēē adibe.

⁸ Mbíi nsón míme nyébeleé. Nəné', ndībnédé wε ekob éche edé wε á'sō-te, modmod éēhēlēē-'ε chó adib. Mbíi meé ngíne echē nyéwóó edé mwāmpīn boŋ kénē nyéhíde échēm eyale, nyéehóbēé bán nyéebii'ε με.

⁹ Nyénəne', bad ábe bédé echoŋ éche Satanε, ábe behóbe bán bédé bad bé Israel kénée béesaá, bédii bad ábe békale metóm. Mēbēl bēpē áwōŋ, békwe wε á mekuu. Mēbēl-le bó moosyāál bēbii bán ndəá wε.

¹⁰ Ngáne édii bán nyéhíde échēm eyale éche rílangé nyé meé nyékaŋ nlém āwεεn metake, mémpē meékáá nyé á pōndé e metake míme mēpē á nkōŋsé, ákag bad bésyāal ábe bédé á nkōŋsé-te.

¹¹ Nkwogé apε, nyédii nyésum nlém áwēm ábel boŋ mod-mod eékobné nyé mímen nsábe.

12 Bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte, mēbel bó akon á ndáb echē ádēm Dyōb, bēebíd-taá áwēd-te ámpē mbēd. Mētel bó dīn áde ádēm Dyōb áyāl, mētel dīn á dyad áde ádēm Dyōb, Jerusalem a ekóólé awē ahúú ne ádēm Dyōb, ámīn. Mētel-ē bó ádēm dīn dékōōlē á yāl.

13 Kénzēé awē awóó metúu áwóge' chōm éche Edáádəŋ élan̄gēé mwembé."

Jəne alómmé mwembé

nĩme nídé a Laudesia póle

14 Anláá-'ε me ámpē aá, "Telé ángel echē edé á mwembé nĩme nídé á Laudesia, nēn wēé,

"Ane awē adé Ebē nē, awē abele ngáne Dyōb áhedéé, abé mbōŋ e mbále, mbwiined ne mót-'aá se á mbooted Dyōb dēnhagké chōm ésyāāl, mót alómé enén póle.

15 Mbíí nsón nĩme nyébeléé. Mbíí mēé nyéehóó' é nyéēhūnnē-'áa. Nyēmbé nyéhóó' ké'ε nyéhunne'.

16 Né-óó, ngáne nyédíí etoné, nyéehóó' é nyéēchodté-'aá, mébidēd nyé áwēm nsəl tē.

17 Nyéhóbe nēn bán nyédé nhōn, nyēwóó bwēm é'syāāl, nyé bán nyéetógéé-'ε chōmchōm. Boŋ nyéebíí' é bán nyédíí bad ábe bétōmtan atag ábe békóbténé etyəg, ábe bédé atóg, ábe békwédé ndím, bēbē-'ε nsób.

18 Né-óó, nlébe nyé nēn mēé nyéchan gól áwēm echē bétómté á muú-te, ábel nēn nyébē nhōn. Nyéchan-ne mbóté áwēm éche épúbe nyéwáa chót, ábel boŋ e'són ábe nĩmen nsób nĩpēenēé, bēnyīnnād. Nyéchan-ne dyōg áwēm áde nyéwōgēdtē á mīd ábel boŋ nyényīnne'.

19 Bad ábe nídáá nkānne bó áte níkōgsān-ne bó. Né-óó, nyéwōŋ kán nyétede-'ε áden abé dé mbéb.

20 Nyénōne', ntyéémé á ekob nkume-'ε chót. Kénzēé awē awógé me ehób boŋ ádíibē ekob, mēsāl, ndyé ndyééd ne mót, mót-'ε adyé ndyééd ne me.

21 Bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte, mēbe bó kunze ádyεε ne me á atii dé nkamlēn, melemlem ngáne mmēn ámpē méntōmmē bad bé ekoyí áte boŋ nídyēē ne echem Sáj áwē atii dé nkamlēn.

22 Kénzēé awē awóó metúu áwóge' chōm éche Edáádəŋ élan̄gēé mwembé."

4

Jəne anyīné atii dé nkamlēn áde áde ámīn

1 Ambíd enén dōó nĩnyīné ndóg empée. Mennyīn ekob ádyōb éche édíbnédé. Dōó nĩwógé ehób éche ésébpé ahób áwēm, ébédé nēe eloŋ, élan̄gēé me nēn aá, "Hyāg ámīn hén, mēlūmēd wε mekan nĩme métāŋgéné abēnled ámbíd e enén pōndé."

² Abwōg-ábwōg dōo Edəádəŋ é Dyōb épíídé mε. Hê dō-'aá rnyíné atii dé nkamlen, rnyínē-'ε ngáne mod ádíídé dó.

³ Ane mod awē andií ádé atii dé nkamlen, yǎl epené'áá mó áte néε meláá níme béchəgεé bán jáspa ne kanélian. Ngubélen-ne ámpē enlənéd atii dé nkamlen. Ene ngubélen epené'áá áte néε aláá áde béchəgεé bán emeran.

⁴ Metii mé nkamlen mémpēe móom méβε ne méniin ménlənéd ádé atii dé nkamlen, bad bémbáá-'ε móom méβε ne béniin bēndií nímē metii mé nkamlen. Bénwāā mbóté éche épúbe béhé-'ε e'kóté bé nkamlen é' gól á nló.

⁵ A atii dé nkamlen hê, emwεdmwεd ébídé'áá, e'saad ébide', dyōb-pe ákumé áte. E'kag saámbé ábe é'chodne' é'bédé á'sō ábe ádé atii dé nkamlen. Abê e'kag saámbé é'dii e'dəádəŋ é' Dyōb saámbé.

⁶ Chōm émpēe ébédé á'sō ábe ádé atii dé nkamlen éche émbē néε edib é nkwē éche ewágne dyené bon ényinné'áá áte.

Nyam éniin énlənéd ádé atii dé nkamlen ped ésyāāl éniin. Mid mébédé bó yǎl esyāāl, á'sō ne ámbid.

⁷ Nyam e'só ebédéε néε ngii, nyam echē elónténé éβε ebédé néε nyag, echē elónténé éláán enwōŋ e'só é' moonyon, echē chó-'ε elónténé éniin embé néε mbyε awē apumme'.

⁸ Echē nyam éniin téé, enwōŋ mepab ntóób, mid-te ménlōn bó yǎl esyāāl, káəŋne á mepab-tē. Békóné'áá bwēm nkuu ne mūte ésebán békōmme áte. Békóné'áá bán,

“Sáŋ Dyōb á Ngumε, asáá, asáá, asáá.

Mó ambé, mó adé, mó-'aá āpē.”

⁹ Echē nyam éniin ékōnne ane awē adiídé atii dé nkamlen mó awē adé á alongé abé ne abé. Békōnnē mó nkəŋgé níme níbage mó ehúmé, edúbé ne meságnen.

¹⁰ Póndé echē békónéé nê, ábê bad bémbáá móom méβε ne béniin bēnkwē ásē á'sō wéε ane awē adiídé atii dé nkamlen, awē adé á alongé abé ne abé, bébage mó edúbé, bébwēm ábab e'kóté bé nkamlen á'sō ábe ádé atii dé nkamlen békōnē bán,

¹¹ “Awed Sáŋgwéé ne áded Dyōb, ekwōgnédé

ākud ehúmé, edúbé ne ngíne,

áyāle nén wε-εé ehəgé bwēm é'syāāl,

mmōŋ-εé etíídé áhəg bó ne ábel é'bê.”

5

*Mwān-a-Ndyəŋ ní mbód mó
akwōgnédé ádibe níbe ní kálag*

¹ Héε rnyíné níbe ní kálag á ekáá émbáá éche ane awē adiídé atii dé nkamlen. Mmē níbe ní kálag, bēntel mó bwēm

áyāl pæd ésyāāl ébe, bényāg bédīb-pε mó ne e'diben saámbé.*

² Dóo rnyíne ángel e ngíne ehóbe ne ehób éche échákgké aá, “Nzé-módé akwōgnédé ábóo e'diben boη ádíbē-’ε nhíbe ní kálag áte?”

³ Boη ké ádyōb, ké á nkōjsé ké’ε á mbwóg e baásē, modmod eebédéé awě ahelé’áá míme nhíbe ní kálag adibe áte ké’ε ânɔn mój áte.

⁴ Menchií bwāmbwam áyāle nén bénkēnyínné modmod awě akwōgnédé ádibe míme nhíbe ní kálag áte ké’ε ânɔn mój áte.

⁵ Dóo mod ambáá nhóg álāngeé me aá, “Weéchyēē’. Nɔné’, Ngii-e-nyame awě abídé á túmbé e Juda, á mbyaa míme kâη Dabidε atómé nzum áte. Ahele ahúd-te ábê e'diben saámbé, ádíbē-’ε míme nhíbe ní kálag áte.”

⁶ Dóo rnyíne Mwān-a-Ndyɔη mí mbód atyéémé áfínté e atii dé nkamlen ne échê nyam éniin, bad bémháá béléηnéde mój. Mmē rídyɔη mí mbód mémbe néε míme bēwúú. Ménwōη meséb saámbé, ne mǐd saámbé. Mmē mǐd saámbé móo méde e'dáádəη é’ Dyōb saámbé ábe Dyōb álómé nkōjsé áte rísyāāl.

⁷ Ane Mwān-a-Ndyɔη mí mbód ankě nhíbe ní kálag atéd á ekáá émbáá éche ane awě andíi atii dé nkamlen.

⁸ Ade átédé nê échê nyam éniin ne ábê bad bémháá móom mébe ne béniin, bēnkwě ásē a’só wéε ane Mwān-a-Ndyɔη mí mbód. Abê bad bémháá bó mod té anwálé rílendε ne kúmbe é gól, elón e’twé áte. Abê e’twé é’díi mekáne mé bad bé Dyōb.

⁹ Bénkōn nkāngé mékōālē nén bán,
 “Ekwōgnédé átéd nhíbe ní kálag,
 ne ádibe e'diben ábe bēndibpé.
 Ekwōgnédé áyāle nén bēnwū wε,
 ékōdnéd-te bad bé Dyōb mímōη mekií.
 Ebelé bétímé bad bé Dyōb.
 Bémbíđ metúmbé ne metúmbé,
 bēhóbé mehób nyaa ne nyaa,
 bēbíđ meloη ne meloη,
 bēbé-’ε ndín é bad ésyāāl.

¹⁰ Abelé syánē beprise ábe bēbenle ádεδ Dyōb,
 békamlán-ne á nkōjsé.”

¹¹ Dóo rínóné ámpē boη ríwōgē ehób é’ ángel bíib, éláηnéde áde abwóg dé atii dé nkamlen wéε échê nyam ne bad bémháá bēbédé. Echê ángel ébédé e’kálé ne e’kálé, e’dun ne e’dun.

¹² Bénkōn ne ehób éche échákgké bán,
 “Mwān-a-Ndyɔη mí mbód míme bēnwū’é
 akwōgnédé ákud ngíne, nhɔn, debyéé, ngum,
 edúbé, ehúmé ne mekenag.”

* 5:1 E'diben saámbé ébédéé e'twé ábe bépénnáá nhíbe ní kálag, mod awě adíbpé-áá-’ε bó abédéé mod awe ene kunze émbagnédté.

13 Dó-’aá nıwógé nhəgtéd nısyāāl nıme nıdė ádyōb ne á nkōņsé, á mbwóg e baásē, á edıb é nkwě-te, bwēm esyāāl ábe é’đé áwēd-te békóne bán,

“Mekenag, edúbé, ehúme ne ngum

bébê ne ane awě adiídé atii dé nkamlen,

bébê-’ε ne Mwān-a-Ndyōη nı mbód, abé ne abé.”

14 Eché nyam éniin éhóbé’áá bán, “Ebê nê.” Bad bémbáá-’ε bēnkwě ásē bébagé-’ε mó edúbé.

6

*Jone anyiné Mwān-a-Ndyōη nı
mbód adıbpé e’dıben ntóob*

1 Dóo nınyíne ane Mwān-a-Ndyōη nı mbód adıbpé edıben ehóg áfınté e e’dıben saámbé. Héε nıwógé nyam póg áfınté e éché nyam éniin éhōbē aá “Hyăg!” Ehób ébédé chó nēε dyōb ákume áte.

2 Héε nınóné boη nınyíne hósε echě épúbe’. Mod awě andii chó anwálé épweεε bēbē-’ε mó ekóté e nkamlen. Abédé mod awě ayōgké nzum atóm áte akagé’áá-’ε áke dėtóm nzum empēε áte éche áwanné ne bad bé ekoyı.

3 Dóo nınyíne ane Mwān-a-Ndyōη nı mbód adıbpé edıben éche élónténe é’be. Dóo nıwógé nyam echě élónténe ébe, áfınté echě nyam éniin ehóbe aá, “Hyăg!”

4 Héε hósε empée, echě eyəge bwāmbwam, ébídé áwed. Bēmbě mod awě andii chó kunze bán áhūd nsaη á nkōņsé-te ábel boη baányoη bėwúε’ nhóg ne anıniı. Bēmbě-’ε mó sājkalaa a nkwáté.

5 Ade nınyíne ane Mwān-a-Ndyōη nı mbód adıbpé e’dıben ábe élónténe é’láán, dóo nıwógé nyam echě élónténe éláán, áfınté e éché nyam éniin ehóbe’ aá, “Hyăg!” Héε nınyíne hósε echě ehıne’. Mod awě andii chó anwálé kıló á ekáá.

6 Dóo nıwógé ehób nēņgáne ehób éche ébídé áfınté e éché nyam éniin, éhóbe nēn aá, “Asii á ngun ahóg ngēn áyāl e nsábe mé nsón mé epun é bın ne mesii mé báli méláán nıme méelele nkun áyāl e nsábe mé epun é bın. Boη pen mod eebébté mōl ne mım.”

7 Dóo ane Mwān-a-Ndyōη nı mbód adıbpé edıben éche élónténe é’niin. Héε nıwógé nyam echě élónténe éniin ehóbe’ aá “Hyăg!”

8 Héε nınyíne hósε echě edé mbále. Mod awě andii chó béchágé’áá mó bán Kwééd, Mbwóg e kwééde-’ε áhıdē mó ámbıd. Bēmbě bó ngıne ákamlen eped é nkōņsé ehóg áfınté e’ped éniin. Bēnhōb bán ábenlad nkwáté, nzaa, nkole ne e’loo nyam áwúene bad, á nkōņsé te.

9 Dóo ane Mwān-a-Ndyōη nı mbód adıbpé edıben éche élónténe é’taan. Héε nınóné á menyán mé e’twé sé, boη nınyíne’

e'dǎǎdǎŋ ábē bad ábe bēnwū' é áyāle békálé' áá eyale é Dyǒb béhōbē-' é mam mé mbále tǎŋgene Dyǒb nyaa eche sébíí bán mbále chǒ edé.

¹⁰ Abē e'dǎǎdǎŋ é'hóbé' áá ne ehób éche échágkē bán, "A-Sǎŋ Dyǒb a Ngum, wε awě esáá ebé-' é mbále, kǎǎŋse pǒndé ehéé wékǎǎdtē bad bé nkǒŋsé boŋ ékūn mekií nímēd níme bésyǒgé?"

¹¹ Héε bēbágé bǒ mod téé mengombe níme mēpúbe', beláá-' é bǒ bán bésine mwǎmpīn ní pǒndé, kǎǎŋ ne á pǒndé eche mesoŋgé mé baányan bé bembǎledε ne baányan bé Krísto mélōnnē, ábe bēwū' é bǒmpē melelem ngáne bēnwū' é bǒ.

¹² Dǒǒ ane Mwǎn-a-Ndyǒŋ ní mbód ádíbpé ediben éche élónténé ntóób. Héε nínyíne ngáne ndǎǎb énáŋnéde ne ngíne, enyεn-ne énhīn bwǎmbwam, ngǎn esyǎǎl-le éyǎge' néε mekií.

¹³ Betintine bēnhūn á nkǒŋsé ngáne e'pum é' mel é'soodéé nchǎle áde epub éságté alín á bwel.

¹⁴ Abohe dényyōŋ nēŋgáne bédǎǎ nhíbe ní kálag áte níme bēnyí' é áte. Mbǎǎd ésyǎǎl ne mbwǒg ésyǎǎl éche mendíb mélǎŋnéde bēnhidé á e'dii.

¹⁵ Héε kǎŋ é nkǒŋsé, ndǎle é bad, bad bēmbáá bé sǎnze, behǎn bé bad, ngíne é bad, betǎŋ ne kunze békǒŋgé yǎl á pwǒg é meláá tē ne á meláá níme mébédé á mbǎǎd mīn.

¹⁶ Béchágé' áá mbǎǎd ne meláá béhōbē bán "Nyéhūnted sé ámīn nyékúten sé ábel boŋ ane awě adé á atii dé nkamlεn eenyíne sé, meliŋgá mé Mwǎn-a-Ndyǒŋ ní mbód-te méepiidé sé.

¹⁷ Epun é ebébtéd éche nímāb meliŋgá mébídeé áwed émáá apε, modmod éehēnlé-' áá chǒ atǎŋgen."

7

Bembǎledε bé Dyǒb

békúde e'chem a'sǒ é' mbǎm

¹ Ade nē atómé, mennyín ángel éniin étyéémé á metóŋgé mé nkǒŋsé méniin. Echē ángel énkǎŋ metóŋgé mé nkǒŋsé méniin níme epub étóméé ábel boŋ epub étōmē' á nkǒŋsé, ké'ε á edíb é nkwxé ké'ε tǎŋgene bwel ké e'hǒg.

² Dǒǒ nínyíne ángel empée ebíde á pǎd echē enyεn ébídeé, awánlé e'chem é' Dyǒb dé alǒŋgé. Héε ene ángel ne ehób éche échágkē, échǎgeé échíníí ángel éniin eche bēbágé ngíne ábébed nkǒŋsé ne edíb é nkwxé

³ boŋ álǎŋgē bǒ áá, "Nyéebébté nkǒŋsé, ké'ε edíb é nkwxé ké'ε mel, kǎǎŋne á pǒndé echē débǎdēε bembǎledε bé Dyǒb e'chem á mbǎm."

⁴ Dǒǒ níwǒgé mesoŋgé mé bad níme bēbádté e'chem á mbǎm. Bébédé Mbwǒkεl ekálé pǒg, móom mé e'kálé méniin ne e'kálé

é'niin. Mmê mesonjé mémbid átintê e metúmbé mé alonj á Israel mésyāāl dyôm ne mébe.

⁵ Mesonjé mé bad nîme bémbādēē ábê e'chem á mbom á túmbé e Juda mébédé dyôm dé e'kálé ne é'be. Á túmbé e Ruben mébédé dyôm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Gad mébédé dyôm dé e'kálé ne é'be.

⁶ Á túmbé e Asher mesonjé mé bad mébédé dyôm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Naftali mébédé dyôm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Manase mébédé dyôm dé e'kálé ne é'be.

⁷ Á túmbé e Simion mesonjé mé bad mébédé dyôm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Levi mébédé dyôm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Isaka mébédé dyôm dé e'kálé ne é'be.

⁸ Á túmbé e Zebulon mesonjé mé bad nîme bémbādēē e'chem á mbom mébédé dyôm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Josab, mébédé dyôm dé e'kálé ne é'be, mébé-'e á túmbé e Benjamin dyôm dé e'kálé ne é'be.

Nsabe nîme bad bé Dyöb békudté

⁹ Ade nén átómé dōo rinyíne nkúú ní bad. Bêmbuú áte nyaa echê modmod éhele'aá bó atonj. Bémbid melonj ne melonj, bémbid metúmbé ne metúmbé, bébé nyaa é bad ésyāāl béhōbē-'e mehób nyaa ne nyaa. Bentyēem á'sō bé atii dé nkamlen ne é' Mwän-a-Ndyonj ní mbód. Bénhē mengombe nîme mepúbe' béwálé-'e e'kikag é' mií á mekáá.

¹⁰ Béhóbé'aá ne ehób éche échákgé bán, “E'soosonj é' baanyonj é'húe ne áded Dyöb, Dyöb áde ádíidé atii dé nkamlen, é'húē-'e ne awe Mwän-a-Ndyonj ní mbód.”

¹¹ Bad ábe bēnləñned áde atii dé nkamlen bébédéé ángel ésyāāl, bad bémbáá, ne éché nyam éniin. Bēnkwe áse á'sō bé atii dé nkamlen bébagé-'e Dyöb edúbé.

¹² Béhóbé'aá bán, “Ebê nê! Nnam, ehúmé, debyéé, meságnen, edúbé, ngíne, ne ngum bébê ne áded Dyöb abé ne abé! Ebê nê.”

¹³ Dōo mod ambáá nhóg ásedté me aá ken, “Benzéé bēn ábe béwáá mengombe nîme mepúbe'? Héé bébídé'?”

¹⁴ Mentimtén mó meé, “A-sán, we-éé ebíí.” Dōo álāngéé me aá, “Ábén bad bóo bétómé metake me ngíne áte; béwóbpé nímāb mengombe ne mekií mé Mwän-a-Ndyonj ní mbód, bépúbté mó.

¹⁵ Né-'aá ábélé bonj bébé á'sō bé atii dé nkamlen á Dyöb, bébagé-'e Dyöb edúbé nkuu ne müte áwe ndáb e mekáne. Ane awé adé á atii dé nkamlen, adé áhed pónde ésyāāl ānon bó.

¹⁶ Nzaa éewaá bó ámpē mbéd, pí-d-te ámpē éekóbpé bó mbéd. Enyen eebábédte bó, béwóg-kaá e'chode bé ekíde é' ngíne.

17 *Ayāle nēn ane Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód awě adé átíntē e atii dé nkamlēn, mwēn ānōn bó. Alyāgēd-te bó wēe mendíb níme míbídé á n'yélé níme míbage' alongé médíí. Dyōb-pe ámpē dēpīnē bó mēsōd mēsýāēl á mīd.*"

8

Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód adībpe ediben eche elónténé saámbé

1 Dóo ane Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód adībpe ediben eche elónténé saámbé. Ade adībpe chó, ekíde énhōō áte ádyōb, dýam-éē áde eped é háwa.

2 Héē rínyíné ángel saámbé eche etyéémé á'sō e' Dyōb, bēbágé bó e'loŋ saámbé.

3 Dóo rínyíné ángel empée epedé, etyéémé á'sō é' menyán mé e'twé, awánlé dīse á gól áde béhyāŋtēé e'twé áte. Bēmbud mó e'twé abe bán áladtēn mekan mé bad bé Dyōb bésýāēl ábe mēde á menyán mé gól. Mmē menyán mébédé á'sō bé atii dé nkamlēn.

4 Mwēntud míbídé'áá ayāl e e'twé ábe ángel énwālēē, níkäg ámīn ne mekáne níme ene ángel ékánnádtáá bad bé Dyōb. Ene ángel entyéém á'sō é' Dyōb.

5 Héē ene ángel étédé kúmbe eche e'twé é'bédé áte, atéd muú níme mémbíd á menyán mé e'twé, alónéd áwēd-te, bon ásyōg á nkōŋsé. Nēn dēmbel dyōb ákumé áte e'saad ébide, emwēdmwēd étóme, ndōb-pe éñōŋnad.

Angel etóó e'loŋ bé'só é'niin

6 Dóo échē ángel saámbé eche énwālē e'loŋ saámbé ébōŋséné átōŋ ábē e'loŋ.

7 Angel e'só entōŋ échē elōŋ. Héē meláá mé mbúú ne muú níme meládténé ne mekií bēbóótédé asoo á nkōŋsé. Eped ehóg átíntē e'ped bé nkōŋsé é'láán émmad ahyán. Eped é ahín é mel ehóg átíntē e e'ped é'láán ne byaá é'sýāēl bēmmad ahyán.

8 Angel eche elónténé ébe entōŋ échē elōŋ. Héē chōm eche éwágné nēe sánkalaa a mbōōd eché ehyáa' éhúné á edib é nkwě te.

9 Eped e edib é nkwě ehóg átíntē e'ped é'láán, éntīm mekií. Donje ahóg-ke átíntē e monje meláán mé bwēm ábe é'dé á alongé bēnwē á edib é nkwě-te wē. Donje á stíma ahóg-ke átíntē monje meláán eche ébédé á edib é nkwě te wē chómpē émmād abéb.

10 Angel eché elónténé éláán entōŋ échē elōŋ. Héē sánkalaa a tintine awě achōdné'áá nēe ekag ábídé ádyōb, ahún ámīn e eped ehóg átíntē e'ped bé e'dib é'láán ne ámīn e mendíb níme mébídé' á n'yélé.

11 Dīn áde ane tintine ádíi “E’chəə.” Epəd é mendīb ehóg áfíntē e e’pəd é’láán, é’chóó’áá. Bad híin ábe bémwē nímē mendīb bēnwē áyāle nén méchóó’áá.

12 Angel echē elónténé éniin entōj échē elonj. Dóo chōm ébómé epəd é etondεε ehóg áfíntē e’pəd é’láán, ébōm epəd é ngon ehóg áfíntē e’pəd é’láán, ébōm epəd é betintine ehóg áfíntē e e’pəd é’láán. Nê dēmbēl epəd ehóg-téé áfíntē e’pəd é’láán ábe ábén bwēm bēnkwx̄ ehíntén. E’nyínen bé ekíde bēnkēmbáá á epəd é mūte ehóg áfíntē e’pəd é’láán, bēnkēmbáá-’áá á epəd é nkuu ehóg áfíntē e’pəd bé nkuu é’láán.

13 Dóo rínóné boj rínyīnē’ mbyε apumme se ádyōb te álēbpē-’ε ne ehób éche échágkē áá, “Medim, medim, medim mébē ne bad ábe bēdyéé’ á nkōjsé á póndé eche échíníí ángel éláán étōngē ábāb e’lonj, ábe bēkwógé atónj.”

9

Eloj éche elónténé é’táan

1 Angel echē elónténé étáan entōj échē elonj. Dóo rínyíne tintine abídé ádyōb ahún á nkōjsé. Bēmbε mó e’kii bé echóg échē éewóo asóg.

2 Andibé nsəl mé echóg échē éewóo asóg. Mwěntud mémbid áwēd-te níme rídé nēngáne mwěntud níme mbídé á muú rí ngíne. Mmē mwěntud, mēmbēl enyεn éche épéné’áá éehéle’áá ekíde anyíned.

3 Dóo bengóméé bébidé á mwěntud tē wē, bésūd á nkōjsé. Bēmbē-’ε bó ngíne nēngáne bengaabobε bé mpwεn ábe bédé á nkōjsé.

4 Bēnlāā ábē bengóméé bán béebelé nkəákəə ké’ε byaá ké’ε mel ebébtéd ké ehóg. Boj bán bébel ebébtéd dásō wēε bad ábe bēwōo e’chem é’ Dyōb á’sō é’ mbōm.

5 Békēmbáá ábē bengóméé kunze áwúu ábē bad. Boj bēmbē bó kunze átaged bó á etún é ngon étáan dēmpεn. Metake níme ábē bad bēwōgkē nzé ábē bengóméé béléde bó, mébē née metake níme mod ákudéé nzé ngabobε a mpwεn aléde mó.

6 Á etún e échē ngon étáan, ábē bad bēhēd kwééd boj béenyínné. Bédəj bán bēwē, boj kwééd ēnyəgéd, ebāj bó áyāl.

7 Ábē bengóméé bēmbēē née hóse éche bēbōjséné ákεεn á bel. Bwēm ábe é’bédé bó á nló é’bédé née e’kóté bé nkamlεn é’ gól, e’só-’ε é’bé bó née e’só é’ baányonj.

8 Nyonj ébédé bó née nyonj é bebaád, mesonj-’ε mébé bó née mesonj mé ngii.

9 E’kíd é’bédé bó á tál ábe é’bédé née e’kii ábe bad bēwáá’ε ákúdtεn tál á póndé e bel. Ntəgag níme nímāb mepab

mébélé'áá mbédé née ntogag mé e'bambam ábĕ hósε híin edolεé ákε á bel.

¹⁰ Bénwōŋ nkon béwōŋ-'ε nsyag née nkon ní ngabobe a mpwεn. Mmê nkon mós-'áá níwóó ngíne ábel baányon ebébtéd á etūn é ngōn étáan. ¹¹ Béwóó kâŋ echĕ ekamlan bó. Ene kâŋ edii ángel echĕ enōne' echóg échĕ éewóó asóg. Ade dīn ádii á ehób é Hibru bán Abadōne, ábĕ-'ε á ehób é Grikia bán Apolyōne (nê adé nĕn bán mod awĕ abébte).

¹² Née medim mé'sō métómé ámbīd enĕn, medim mémpĕe mébe médii méhúε'.

Angel etóó elonj éche elónténe ntóób

¹³ Angel echĕ elónténe ntóób entónj échĕ elonj. Dóó níwógé née ehób ébídé á metónjé méniin mé menyán mé e'twé mé gól níme mébédé á'sō é' Dyōb.

¹⁴ Echĕ ehób élanjĕ ángel echĕ elónténe ntóób, echĕ ewánlĕ elonj nĕn áá, "Huné ángel éniin éche Dyōb ábánné á mehanj á edīb embáá é Yufretεs."

¹⁵ Ene ángel enhuné échĕ ángel éniin. Bĕmmād bó abonjεn áwúu donje ahóg átíntĕ e monje mé bad méláán ene pónde chĕn, échĕ epun chĕn, ene ngōn chĕn nímĕ mwĕ mĕn.

¹⁶ Bénlāā me mesonjé mé sánze éche edíídé hósε. Ebédé mbwókĕl é e'dun é'be.

¹⁷ Nĕn dóó ményīnnĕ échĕ hósε ne bad ábe bédíídé chó á ndóg-te. Bad ábe bĕndii chó bénwāā e'kii ábĕ béwāā'ε ákúten tâl á pónde e bel. Abĕ e'kii é'yágé'áá née muú, é'bĕ-'ε ebəŋ née blúu, é'bĕ-'ε ebəŋ née nsule. Nló mbédé échĕ hósε née nló ní ngii, muú, mwĕntud ne muú níme rídé ebəŋ née nsule bĕbīdĕ-'ε chó á nsəl.

¹⁸ Mmê medim méláán, nédĕ muú, mwĕntud ne ebəŋ éche édé née nsule, ábe é'bídé'áá échĕ hósε á nsəl bénwūū donje ahóg átíntĕ e monje mé baányonj mé méláán.

¹⁹ Ngíne edé échĕ hósε dásō á nsəl ebĕ-'ε á nkon. Mmāb nkon rídé née nyă, ne nló áyāl, bĕbenlad-te mós ábel bad ebébtéd.

²⁰ Moonyonj anínii asyāál awĕ alyagé ásĕ awĕ nímĕ medim ménkĕnwúú'ε bĕnkĕntédĕé abele á myōb níme bĕn bĕbélĕ. Bĕnkĕnsógkĕ e'dāədəŋ bé mbéb abele, bĕnkĕnsóg-kaá myōb mémpĕe abele, myōb níme bĕbĕnlĕ gól, sílva, brōns, ké meláá, ké'ε hyōn, myōb níme méēnyīnnĕ', méēwōgnĕ', méēhelĕ-'ε akε.

²¹ Béētĕdte-'áá ádāb ábel dé mbéb átimĕn Dyōb. Béētĕdtĕē awúu á bad, béētĕdtĕē akum á ngan, béētĕdtĕē akáb dé mesón, béētĕdtĕē-'áá echīb.

10

*Jōne ányine ángel
echĕ ewánlĕ mwā nhibe ní kálag*

¹ Hê dóo nínyíne ángel e ngíne empée ebídé ádyōb, esude' ásē, mbag élañnéd mó, ngubélen-ne ebé mó á nló. E'só bémbé mó née enyēn, mekuu-'e mébé mó née mekon mé muú.

² Anwálé mwă nhíbe ní kálag awě bédíbpé áte, ásūm ekuu é ekáá é mbáá á edíb é nkwě-te, ásūm-me ekuu é ekáá é emwēd á nkin.

³ Héε ahóbé ne ehób éche échágké éche éwágné ehób é ngii echē edume áte. Ade álébpé esaád, ngin saámbé ênkwentén ne ndumag.

⁴ Ade ékúmé áte kumén, nhedé'áá chōm éche béhóbé abooted dé atel, boŋ níwōgē née ehób ebídé ádyōb nén bán "Koó mekan níme ngin saámbé ehóbé, mébê kun, weétēlē' mó ásē."

⁵ Dóo ángel echē ményínnē née ásúmé ekuu ehóg á edíb é nkwě-te boŋ ásūm-me échíníí á nkin átíídé ekáá é mbáá ámīn

⁶ boŋ ámwāg melé á dīn á Dyōb áde ádé á alonǵé abé ne abé. Mó ahágé nkoŋ ní mín ne rísé ne edíb é nkwě ne bwēm é'syāāl ábe é'dé áwēd-te. Ene ángel enhób áá "Abébed á pónde ké ahóg déebáá ámpē.

⁷ Boŋ áde ángel echē elónténé saámbé étōŋgē échē elon, Dyōb débēl dyam áde ántíí' é áá móōbēl áde ádé á e'koŋnéd-te. Abēl ngáne ánlāá' é ábē bembāledē, bekal bé'dāádāŋ."

⁸ Héε ehób éche ménwōgkē née ebídé ádyōb élanǵéé me ámpē nén áá, "Kǵg étēd nhíbe ní kálag níme nídíbnédé áte níme níde á ekáá é ángel echē etyéémé ne ekuu ehóg á edíb é nkwě échíníí-'e ébé á nkin."

⁹ Dóo níkíí wéε ene ángel boŋ nílanǵē mó méé ábe me ane mwă nhíbe ní kálag. Dóo álanǵéé me áá "Kōb nén, édyê. Achāád we abum áte boŋ ányīn we á nsəl née e'chuu."

¹⁰ Dóo níkóbé mwă nhíbe ní kálag áwe ekáá, ndyé-'e mó. Annyīn me á nsəl née e'chuu. Boŋ áde ní máá mó amii, anchāád me abum áte.

¹¹ Dóo bēlanǵéé me bán, "Etōŋgéné mekan ahób níme mébenléd ne melon híin, bad nyaa ne nyaa, mehób nyaa ne nyaa ne kŋ é bad híin."

11

Jōne anyíne mbōŋ ébe

¹ Dóo bébágé me ntōŋ níme níde née chōm éche béhāgnéé bwēm, boŋ bēlanǵē me bán, "Kǵg éhāg ndáb e Dyōb, éhāg-ke menyán mé e'twé, étōŋ-'e bad ábe bébage Dyōb edúbé áhed.

² Boŋ weéhāgē' eyáde pen áyāle nén bébágé chó wéε bad ábe béebíí Dyōb. Bédyaŋtéd Dyad áde Asáá ámīn á etūn é móom mé ngon méniin ne ébe.

³ Měbě échēm mbóŋ ébe kunze áhób mekan míme mébenléd á pónde echě ehúe' á etún é e'pun ekálé ehóg mbwókel ébe ne móom ntóob. Běwāā-'ε mbóté é melebe."

⁴ Echén mbóŋ ébe édií mel mé menzab mébe ne metii mé etrukán mébe míme métyéémé á'só ábe Sáŋgwéé awě akamlan nkōŋsé.

⁵ Nzé mod awémténé-'ε bó ebébtéd abel, muú mbíd bó á nsal míme níhyante ábāb bad bé ekoyí mímād-te bó ásē. Nén dōo kénzée awě awémténé bó ebébtéd abel bėwūū' é mó.

⁶ Abén bad bėwóó ngíne ákāj abobe ámín ábel nén mbúú eechóg á pónde echě bėlāŋgėé bad mam míme Dyōb áhóbé aá mébenléd. Bėwóó-'ε ngíne ábel e'díb é'tim mekií, bėwóŋ-'ε āpεεn medim á nkōŋsé pónde ké ehée echě bėdāá.

⁷ Ade bėmād-taá mam ahób míme bėlómé bó ahób, ene nyam echě ebídé á echóg échě éewóo asóg ętyēēmēn bó nzum, etóm bó áte ewúú-'ε bó.

⁸ Mmāb ndim-me ménaá á nzii echě epoo' á dyad ámbáá tē wée bėmbomée awab Sáŋgwée á awog. Bėchęge áde dyad á ngan-tē bán Sodom káa Egipto.

⁹ A etún é e'pun é'láán ne eped, bad bėbíd meloŋ ne meloŋ, metúmbé ne metúmbé, mehób nyaa ne nyaa, ne bad nyaa ne nyaa bėnōn mímāb ndim ésebān bėkwentan bán bėlíme mó.

¹⁰ Bad ábe bėdé á nkōŋsé bėwōgēn ábén bad bėbe echab kwéed menyinge. Bėchąg ngande, bėbāg-ke nhóg ne aníní nde álúmed menyinge. Bėbēl nē áyāle ábē bekal-bé-e'dāádəŋ bėbe bėpíínádtáá bó metake bwāmbwam áde bėbėdé á nkōŋsé te.

¹¹ Boŋ ámbíd e ábē e'pun é'láán ne eped, pemε e alongé embíd wée Dyōb esól bó áte bėpuu bėtyéém-me ámín. Mbwóg ní ngíne ménkōb bad ábe bėnyín bó.

¹² Dōo ábē bekal-bé-e'dāádəŋ bėwōgėé ehób échě échágkė ébídé ádyōb nēe élāŋgėé bó nén aá, "Nyéhyag ámín hén." Dōo bėsólé á mbag-tē bėke-'ε ádyōb. Abāb bad bé ekoyí bėnyín nēe bėkagkė.

¹³ Abwōg-ábwōg ndōob énáŋnéd ne ngíne. Eped é dyad ehóg áfíntē e e'ped dyōm ábe áde dyad ámbáá émpāŋtēd áte. E'kále e' bad saámbé bėnwē áde ndōob énáŋnéde nē. Mbwóg ménkōb bad ábe bėlyágé ásē, bėbagé Dyōb á ngume, mó awě adé ámín, edúbé.

¹⁴ Medim míme mélónténé mébe méntōm. Boŋ nōné'! Medim míme mélónténé meláán mékwógé apε.

Angel etóo eloŋ échě élónténé saámbé

¹⁵ Angel echě élónténé saámbé entōŋ éché eloŋ. Dōo ehób éche échágkė ébídé ádyōb éhōbē nén bán, "Nkamlen mé nkōŋsé nítimé nkamlen míme awed Sáŋgwéé, Dyōb ne awě Křístā, ákamlēn-ne á ngíndé ne á ngíndé."

¹⁶ Hê dǒo ábê bad bémbáá móom mébe ne béniin ábe bédídé metii mé nkamlen á'sō é' Dyōb békhwédé ásē á'sō é' Dyōb bébagé mó edúbé.

¹⁷ Béhóbé nén bán,
“Sêságnéné we a-Sáj Dyōb á Ngum, we awě edé ane ne awě ambé.

Sêságnéné we áyāle eběnlédé echōη ngum eboótédé akamlen.

¹⁸ Bad ábe bébeηlé we bēnliη áyāle meliηgá nímoη mé ngíne mēmpě.

Póndé epedé echě békáadtéé bad ábē bėwédé.

Póndé epedé echě ábōη bembaledé, bekal bé'dǎǎdǎη,
ne bad ábe bébeηle we ábe bébage we edúbé, bad bėsyāā,
ken bad ábe bédé etógnén-ε ké'ε ábe béesě etógnén, wėsābēē bó.

Ene póndé dǒo wébēbēdtē bad ábe bėbėbte bad á nkōηsé te!”

¹⁹ Hê dǒo nínyíne ndáb e Dyōb echě edé ádyōb néε edíbnédé. A ndáb-te wē'-ε, nnyín Ntyág mé Melě. Emwεdmwεd étómáá, e'saád é'bíde', ádyōb ákumé' áte, ndǎǎb éηǎηnád ásē, meláá mé mbúú mé ngíne-ε méhúne.

12

Jǎne ányíne mmwaád ne dragōne

¹ Hê dǒo e'chemléd é' ngíne é'bídé ámín. Mmwaád ambé awě eche mbóté émbēē enyēn, ngōn chǒ'-ε ebé mó á mekuu sé. Ekóté é nkamlen éche betintine dyōm ne bébe bédíí áyāl ébédé mó á nló.

² Ambé dyēm, ákwōg-ke achyáa. E'we ne metake mé achád míme áwógé'áá mēmbēl akánéd awé ámín.

³ E'chemléd bé menyáké bēmpēe bėmbíd ámín. Dǒo dragōn ébídé tǎléd. Enkāl bwámbwam, éyágé'-ε. Enwōη nló saámbé ne meséb dyōm. Nló téé ménwāā ekóté é nkamlen.

⁴ Andolén níme nkon donge ahóg áfíntē e moηge mé betintine meláán ábe bėbédé ádyōb, abwém-me bó á nkōηsé-te. Ene dragōn entyéem mmwaád awě ahedé'áá achyáa á'sō-te ábel nén nzé achyáá ádyē mó mwān.

⁵ Dǒo ane mmwaád áchyáá mwān a mwēnchóm awě atǎηgéné meloη mésyāā akamlen ne ekáá éche éhyédé. Boη bēnsog mwān, békēēn mó wēε Dyōb ádíí ne ádē atii dé nkamlen.

⁶ Ane mmwaád antóm mehélé á ehyanje wēε Dyōb dēmbōηsēnné aá bétōgen mó á etūn é e'pun ekálé ehóg mbwókel ébe ne móom ntóob.

⁷ Hê dǒo nzum ékúmmé ádyōb. Maikεε bó éche ángel bentyēēmēn ene dragōn nzum. Ene dragōn chǒ'-ε ámpē ne éche ángel bentyéémén bó nzum.

⁸ Boŋ Maikεε ne éche ángel béntōm ene dragōn ne éche ángel áte. Dragōne ne éche ángel békênwóngé etál ádyōb ámpē.

⁹ Dóo béhúnté ene sánkalaa á dragōn á nkōŋsé-te. Ene dragōn chó ebédé ene nyā e'boōd echě béchagεé bán Devεε ne Satane, awě adoge' nkōŋsé rísyāāl. Bébhwēm-me éche ángel ésyāāl ásē á nkōŋsé nchoo ne mó.

¹⁰ Hē dóo ríwógé ehób éche echágké ébidé ádyōb éhōbē nén bán, “Boōb-póó, e'soóson é' Dyōb é'pédé. Dyōb álúmté eche ngíne e nkamlen née kēŋ. Awě Krístæ alúmté echě ngíne boōb. Ayāle ane awě ahóbé'áá á'sō é' Dyōb nkuu ne mūte áá ábesyānē baányanŋ bēbélé mbéb, béhúnté mó á nkōŋsé. Abánáá bó mam áyāl á'sō é' Dyōb nkuu ne mūte.

¹¹ Mekíí mé Mwān-a-Ndyōŋ rí mbód ne mbóŋ e mbále echě bēbídé'áá bēmbēl bétóm Satane áte. Bēnkwentén ké kwééd ákal eyale é Dyōb áyāle nkalanŋ míme békálé'áá mbédé mbále.

¹² Né-óó, mīne ne ábe bésyāāl ábe bédé áwed, bēnwōg menyīŋge. Boŋ ndutul ēbē ne bad ábe bédé á nkōŋsé ne ábe bédé á edīb é nkwě áyāle nén Devεε asudé ásē áwēn ne melīŋgá mé ngíne ngáne ábíí áá eche póndé edé esōŋ.”

¹³ Póndé echě ene dragōn ényíne áá béhúnté mó á nkōŋsé, embootéd ane mmwaád awě anchyáá mwān a mwēnchóm anan.

¹⁴ Boŋ bēmbě ane mmwaád mepab mébē míme sánkalaa a mbyε, ábel nén ápume ápe hōm áde bēbōŋséné mó á ehyanŋge, hōm áde ákudté ntōgén á etūn é mwě ríláán né eped, wée békáá'é mó wée ene nyā.

¹⁵ Dóo ene nyā ésádé ane mmwaád aléed á yāl. Adé aléed dēnsyogé née edīb émbáá, ábel nén éhóod ane mmwaád.

¹⁶ Boŋ ndoōb enwōŋgén ane mmwaád émī edīb éche émbíd ene dragōn á nsəl.

¹⁷ Dóo dragōn élíŋné ane mmwaád, boŋ ákäg ákumé' bel ne nchyáátén míme ane mmwaád rísyāāl míme rílyágé ásē, bad bésyāāl ábe bēbele ngáne Dyōb áhedeé boŋ bēbídē-ε Yesue mbóŋ.

¹⁸ Dóo ene dragōn étyéémé á nkin mé edīb é nkwě.

13

Jōne anyíne nyam ébe

¹ Hē dóo rínyíne nyam ebíde' á edīb é nkwe-te. Ene nyam enwōŋ meséb dyōm ne nló saámbé, ewōŋ-ε e'kóté bé nkamlen dyōm áwe meséb mīn. Nló téé ménwōŋ dīn áde ásyáá' Dyōb.

² Ene nyam echě ményīnnē embé née ebwé é ngā, míme mekuu-ε mékəl mébé-ε nyonŋ áyāl née mekuu mé nyam e ahín echě ekaa' ewōŋ-ε nyān éche échábé eche béchagεé bán Bée.

Mmē nsəl mémbē néε nsəl ní ngii. Drägōne ambě ene nyam eche ngíne, áβε-’ε chό ádē atii dé nkamlēn ne ngíne e nkamlēn.

³ Ene nyam enwónη nló nhóg míme mémbē byánán ríkúdé sii echě empon chό awúu, boη sii eched étim amaa. Yǎl enkóm bad bé nkōηsé bésyāāl áte áyāle enén nyam, bébootéd-te chό ahíd.

⁴ Bad bébágé’áá dragōne edúbé áyāle ambě ene nyam míme nkamlēn. Bébágé’áá ene nyam chómpē edúbé béhóbé nén bán, “Nzé-módé adé nēηgáne enén nyam? Nzé-módé ahele atyéémén chό nzum?”

⁵ Bēmbě ene nyam kunze áhób e’yale é’ kúmbe ne e’yale ábe e’syáá’ Dyōb. Bēmbäg-ke chό kunze ábenled míme nkamlēn á etūn é móom mé ngōn éniin ne éβε.

⁶ Dóo ene nyam énédté míme nsəl áte boη ébootéd Dyōb asyáη. Ansyáη đín á Dyōb, asyáη abwóg á hōm wée Dyōb ádyεε’έ, asyén-’ε bad bésyāāl ábe bédé ádyōb.

⁷ Dyōb dēmbě-’ε ene nyam kunze áwan nzum ne ábē bad, átóm-me bό áte. Ambě-’ε mó kunze ákamlēn metúmbé ne metúmbé, meloη ne meloη, mehób té ne bad nyaa ne nyaa.

⁸ Moosyāāl awě adyεε á nkōηsé áβε chό edúbé. Bad ábe béβεé chό edúbé bédii bad ábe bételé đín á kálag e alongé e Mwān-a-Ndyōη mí mbód awě bēnwū’έ. Bēntel bό mīn se á pónde echě Dyōb dēnhāgké nkōηsé. Moosyāāl awě adyεε’ á nkōηsé áβε chό edúbé. Moosyāāl awě bételee mó đín á kálag e alongé se á pónde eche Dyōb dēnhāgké nkōηsé. Mwān-a-Ndyōη mí mbód awě bēnwū’έ mó awóó enén kálag.

⁹ Kénzée awě awóó metúu áwóge’.

¹⁰ Kénzée awe edíi nén bán atāηgéné ake á mbwōg ákě á mbwōg, kénzée-’ε awě atāηgéné awé ne nkwáté, nkwáté-’áá bēwūēnnē mó. Nén áhednad bán bad bé Dyōb bēwōη e’kan bé nlém, béchāηned-te ngíne-ngíne ne eyale é Dyōb.

¹¹ Hē dóo rnyíné nyam empée ébídé á ndōob-tē, enwónη meséb méβε nēηgáne mwān-a-rdyōη mí mbód, éhōbē-’ε dyam néε dragōne.

¹² Eběnládtáá ngíne echě nyam e’só, ébelé-’ε áned áwe e’só-te dēn. Abelé-’ε nkōηsé ne bad ábe bédé áwēd-te aá bébage’ ene nyam e’só edúbé. Ene nyam ebédée nyam echě enwónη sii echě empon chό awúu boη ene sii émaa.

¹³ Ene nyam echě elónténé éβε emběl mekan mé menyáké mé ngíne. Emběl muú mbíd ádyōb rihún á nkōηsé bad bésyāāl bényín-ne.

¹⁴ Andōg-ke bad ábe bédé á nkōηsé bésyāāl ne míme mekan mé menyáké míme ákúdé kunze ábel. Abelé’áá-’ε nē á’sō wée ene nyam echě enkūd sii boη ene sii épon chό awúu. Anláá bad aá bébel ediđiηge éche bébagée edúbé éche éwágné nyam echě enkūd sii e nkwáté boη ebé ebé á alongé.

15 Bêmbě nyam echě elónténé ébe kunze áhébe pemε e alongé á ediidingε é nyam e'só ábel nén échê ediidingε ehel dyam ahób éwúu-'ε bad bésyāāl ábe béekwentene mó edúbε abε.

16 Ene nyam ennyágéd bad bésyāāl, ken bad ábe bédé etógnén ké'ε ábe béesě etógnén, nhon ne ntógétōke, ntān ne kunze, aá behê bó e'chem áwab ekáá émbáá ké'ε áwab e'só é'mbōm.

17 Modmod eéhele'aá chōmchōm achan ké'ε asóm ésebán awóó ábê e'chem. Abê e'chem é'bédéε dīn áde enén nyam ké'ε eche nómbε.

18 Nén áhedne debyéé. Mod ké ahéé awě awóó nsōηten áhed áte chōm éche nómbε echě ene nyam edíí. Ene nómbε edii nómbε e dīn á mod. Ane mod eche nómbε edii mbwókεl ntóób ne móom ntóób ne ntóób.

14

Jone anyiné Mwān-a-Ndyōη ní mbód ne abē bad

1 Hê dōó rínóné boη rínyīnē' Mwān-a-Ndyōη ní mbód atyéémé á mbōod eche béchagεé bán Zayon. Bad bébédé ne mó mbwókεl ekálé, móom mé e'kálé méniin ne é'niin ábe bēnwōη áde dīn ne dīn áde Sáá áwab mesó mé mbōm.

2 Ene póndé dōó ríwógé ehób ébídé ádyōb. Echê ehób ébédéε née ntōgag mé eláá éche ésobpε, ébē-'ε née ntōgag nímě ríbag nzé ngin etómé. Ehób éche ménwōgkē ébédéε nēηgáne ntōgag ní bad ábe békume rílendε.

3 Abê bad mbwókεl ekálé ne móom mé e'kálé é'niin ne é'niin béntyēem békōnē' nkōngé mékōālē á'sō bé atii dé nkamlen ne á'sō é' nyam chē éniin éche édé á alongé, ne á'sō é' bad bēmbáá. Modmod enkēnhenlé nímě nkōngé ayáge nzése bó bad mbwókεl ekálé móom mé e'kálé méniin ne é'niin ábe Dyōb ákódté á nkōnsé-te.

4 Abén bad bébédéε bad ábe béēwōgē mbinde e mmwaád áyāle nén béebíí'ε nsób mé mmwaád. Abê bad bōó behíde, Mwān-a-Ndyōη ní mbód kéhéé wée ákagké. Abén bad bōó békódté átínté e baányon. Bó-'aá bédé née e'pum bé'só ábe bēbágé Dyōb ne Mwān-a-Ndyōη ní mbód née mendε.

5 Metóm ké mehóg méesaá bó á nsəl, béēwóo-'áa awusé ké ahóg á yāl.

Angel éláán épééné nkalan ní mbakú e Dyōb

6 Hê dōó rínyíné ángel empée epumme' se ádyōb. Ene ángel empéén nkalan ní bwám níme rídé abé ne abé. Mmē nkalan mō-'aá álángé'aá bad ábe bédé á nkōnsé, bad nyaa ne nyaa, metúmbé ne metúmbé, mehób nyaa ne nyaa, ne melon ne melon.

⁷ Ene ángel enhób ne ehób éche échágké aá, “Nyébage Dyöb edúbé, nyébage-’ε mó mekenag áyāle nén eche pónde e nkáásé emaá απε. Nyébage’ edúbé ne ane awě ahagé ámīn ne ásē, edīb é nkwx̄ ne n’yélé.”

⁸ Angel empée echě elónténé éβε enhíd mó, éhōbē nén aá, “Ndāle e Dyad, Babilōn amaá ne amaa ásyāāl! Ambēl bad bé meloη bésyāāl bémmwē míme mīm mé ngíne. Mmē mīm mébedéε esíí é nkábtéd mé akwaleε.”

⁹ Angel empée eche elónténé éláán enhíd bó, éhōbē ne ehób éche échágké aá, “Kéznéé awě abage’ ene nyam eche ebíde á edīb é nkwx̄-te ne échē edíidīηε edúbé boη ákūd-te ábē e’chem áwe e’só é’ mbōm ké’ε á ekáá,

¹⁰ mómpē āmwē mīm mímé rídé melīgá mé Dyöb. Bésyógé mó á kōb e melīgá mé Dyöb ne ngíne esyāāl. Kéznéé awě abage ene nyam edúbé ane mod ákūd metuné mé muú míme rīhunne’ bwāmbwam á’sō é’ ángel éche ésáá ne Mwān-a-Ndyoη ní mbód.

¹¹ Mwěntud míme mbíde á muú míme rīhyāηte’ bó, rīchágke’ ámīn á ngíndé ne á ngíndé. Nkuu ne mūte, nkóme áte méesaá ne bad ábe bébage ene nyam ne échē edíidīηε edúbé. Né-’aá edíí ne kéznéé awě awóó e’chem é’ dīn ábe ene nyam.”

¹² Nén áhednad bán bad bé Dyöb békaη nlém. Bad ábe bébele ngáne mbéndé é Dyöb éhedéé boη bédúbe-’ε Yesue.

¹³ Dó-’aá ríwógé néε ehób ebíde ádyöb éhōbē aá, “Tēl ásē nén wεé, bootya bōob, nnam ne bad ábe bēwédé, áyāle bédúbpé Sāηgwéé.” Edāádāη éhōbe nén aá “Eε, békūd nkóme áte áyāle nsōn míme bēbélé, békūd nsábe áyāle nsōn ní bwām míme bēbélé.”

Jōne anyíné bépáde’ mbote á nkōηsé

¹⁴ Dóo rínóné boη rínyīnē mbag eche épúbe’. A mbag mīn wē, mod andyεé awě awágné Mwān-a-Moonyoη. Ekóté é nkamlēn é gōl ébē mó á nló, páá echě ekóbpe eche bépádnεé bwēm nēηgáne ngun, chό-’ε ebé mó ekáá.

¹⁵ Angel empée embíd á ndáb e Dyöb-te élēbpē ane awě andyεé á mbag mīn ne ehób éche échágké aá, “Benléd echoη páá āpád mbote, áyāle pónde epedé echě bēpadεé. Mbote é nkōηsé émáá ayāg.”

¹⁶ Dóo ane awě adyεé á mbag mīn átōmtεé páá á nkōηsé, apád-te mbote é nkōηsé ésyāāl.

¹⁷ Dóo ángel empée echě chό-’ε āmpē enwálé páá echě bépádnεé bwēm nēηgáne ngun ebíde á ndáb e Dyöb echě edé ámīn.

¹⁸ Angel empée empě echě ewóó ngíne ámīn e muú, embíd á menyán mé e’twé boη álēbpē ángel echě ewánlé páá echě ekóbpe ne ehób echě échágké aá, “Benléd echoη páá, éladēn

mechəŋ mé e'pum é' mel á nzag éche édé á nkōŋsé, áyāle e'pum é'yágé."

¹⁹Dóo ene ángel étómté eche páá á nkōŋsé boŋ áladé ábê bad ábwēmē bó wēε Dyōb álúmtéé nĩmē meliŋgá mé ngĩne, ngáne béladéé e'pum é' mel boŋ bébwém á bwāl bé e'pum é mel.

²⁰Bēndyāŋ ábê e'pum é' mel á bwāl ábe béesé á dyad tē. Mekii mémbul, mébé e'che ásē dyam méta mehóg ne eped, méchāb-pe áte dyam mbwókel é máyl ébe.

15

*Jōne anyinē ángel saámbé
ne medim saámbé*

¹Hē dóo nĩnyinē e'chemléd bémpēe ádyōb ábe bémbē ngĩne, bénkōmēd me yāl áte. Menyín ángel saámbé éche éwánlé medim saámbé. Mmē medim móo médé medim mé asóg áyāle móo Dyōb débēnlédte álúmed nĩmē meliŋgá ámād-te áte.

²Dóo nĩnyinē chōm néε edib é nkwě éche édé néε dyenē, éche békúmténé ne muú. Menyín-ne néε bad bētyéémé á nkāg mé échē chōm éche ébédé néε edib é nkwě, bēwálé rĩlendε nĩ Dyōb. Ábê bad bēbédéε bad ábe bēntōm ene nyam áte, ne échē ediídiŋge ne nómbε e dīn áde ene nyam e'só.

³Békóné'áá nkāŋgé nĩme mbāledε a Dyōb, Mosεε, ne nĩme Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód, bán,

"A-Sāŋ Dyōb á Ngum,

nĩmōŋ mbeltéd nídé ngĩne rĩkómté-'ε mod yāl áte.

A kāŋ e meloŋ,* echōŋ nyaa etāŋgéné, edé-'ε mbále.

⁴A-Sāŋ, nzé-módé éebāŋ wε?

Nzé-módé eébāgē wε edúbé?

Mmōŋpen-naá esáá.

Bad bé meloŋ bésyāāl béhyě wε edúbé abε.

Mmōŋ mbeltéd nĩme rĩtāŋgéné nĩbíde áwed."

⁵Ade nēn átómé dóo nĩnyinē néε bédíbpé ebem é Dyōb á ndáb e Dyōb.

⁶Dóo ángel chē saámbé éche énwālē medim saámbé ébíde á ndáb e Dyōb-te wē. Bénhē mbóté échē ésáá éche ekine' áte, bēwáá-'ε bengóó bé gól á tāl tē.

⁷Dóo nyam póg átíntē nyam éniin, ébágé échē ángel kúmbe é gól saámbé, échē éloné ne meliŋgá mé ngĩne mé Dyōb, mó awě adé abé ne abé.

⁸Dóo mwēntud mé ehúmé é Dyōb ne ngĩne e Dyōb bélóné á ndáb é Dyōb-te. Modmod-te ekēnhēnlé asól á ebem tē wē káŋŋ né medim saámbé nĩme échē ángel saámbé mēpédé á asóg.

* 15:3 Doŋge á kálag dé'só áwóó: kāŋ e meloŋ; doŋge-'ε áwóó: kāŋ e bad bé Dyōb.

16

Kúmbe saámbé é meliṅgá mé ngíne mé Dyõb

¹ Dóo níwógé néε ehób éche échəgkě ébídé á ndáb e Dyõb te wê, élanḡē échē ángel saámbé aá, “Nyékag, nyésyog meliṅgá mé ngíne mé Dyõb míme médé á kúmbe saámbé te á nkõṅsé te.”

² Hê dóo ángel e'só ékíí ene kúmbe e meliṅgá mé ngíne mé Dyõb asyog á nkõṅsé-te. Melóg míme médé ebébtéd, míme méwag bwámbwam mémbíd bad á yál. Abê bad bébédéε bad ábe bénwõṅ e'chem ábe ene nyam bébé-'ε bad ábe bébágé'aá échē ediidiṅge edúbé.

³ Dóo ángel echē elónténé ébe ésyógé ene kúmbe e meliṅgá mé ngíne á edíb é nkwě te. Měntĩm nēṅgáne mekií mé ndim ní mod. Chõm-té éche ébédé á alongé á edíb é nkwě-te wê énwē.

⁴ Dóo ángel echē elónténé éláán ésyógé meliṅgá mé ngíne míme mébédé áwē kúmbe', á e'díb ne á n'yélé tē. Abê e'díb bēntĩm mekií.

⁵ Dóo níwógé ángel echē ekamlan mendíb ehóbe' aá, “Mbakú e nkáásé echõṅ etáṅgéné. Wε awě edé, awě ambé-'ε. Wε awě Esáá.”

⁶ Mbakú échõṅ etáṅgéné áyāle bēnsyog mekií míme ábõṅ bad ne ábõṅ bekal-bé-e'dáádəṅ, né-õ ebagé bó mekií ámwé. Mmē nkógsen mó-'aá bétáṅgéné akud.

⁷ Dóo níwógé néε ehób ébídé á menyán mé e'twé éhõbē nén aá, “A-Sán Dyõb á Ngum, mbakú echõṅ etáṅgéné edé-'ε mbále.”

⁸ Dóo ángel echē elónténé éniin ésyógé meliṅgá mé ngíne míme mébédé áwē kúmbe-té á etondεε. Dyõb dēmbě Etondεε ngíne áhyáad bad néε muú.

⁹ Bad bēnhyāṅ ne e'chode bé ekíde é' ngíne. Héε bésyáá dīn á Dyõb mó awě ákamlan mímé medim. Boṅ bēnkēnhəṅlénne mbeltéd mé mbéb átimen Dyõb ábe mó ehúmé.

¹⁰ Dóo ángel echē elónténé étáan ésyógé meliṅgá mé ngíne míme mébédé áwē kúmbe á atii dé nkamlen áde ene nyam echē ebídé á edíb é nkwě-te. Hê dóo nkamlen míme ene nyam níkwédé ehíntén áte. Bad ábe béhídé'aá ene nyam béléáádé'aá ábab e'chém áyāle e'wε ábe béwógéé.

¹¹ Bēnsyāṅ Dyõb ámīn áyāle mewε mé melóg míme béwógé'aá. Boṅ bēnkēntedéé mímāb mbeltéd mé mbéb átimen Dyõb.

¹² Dóo ángel echē elónténé ntóob ésyógé meliṅgá mé ngíne míme mébédé áwε kúmbe-té á edíb é mbáámbáa é Yufretεs. Echē edíb énlēn, áboṅsen nzii ábel boṅ kəṅ échē ébídé wεε etondεε ábídeé éhel atóm.

¹³ Dóo nínyíne néε e'dáádəṅ bé mbéb é'láán ábe é'dé néε e'búd é'bídeé. Abê e'dáádəṅ, ehóg émbíd á nsal míme dragõne, ehóg

ébid á nsəl níme nyam echě embíd á edíb é nkwx-te, échíníí-’ε
ébid á nsəl níme nkal e’daádəŋ a metóm.

14 Abē e’daádəŋ é’dii e’daádəŋ bé mbéb ábe é’bele menyáké,
é’hyóme’ nkōŋsé áte rísyāāl, bétānē kəŋ é bad, bēladé bó áte,
ábel béboŋsen nzum e epun éche Dyōb á Ngum ákáádté bad.

15 Yesue ahóbé aá, “Nyénōné, mēpě á epun éche modmod
éebíí’ε, ngáne nchíb ápagké. Nnam ne ane awě adyεé epin,
awálé-’ε eche mbóté áyāl ábel boŋ eékāg nsōb boŋ awóg
akwágké á’sō é’ bad.”

16 Abē e’daádəŋ bēnlād échē kəŋ áte á hōm áde béchəgεé á
ehób é Hibru bán Amagadōn.

17 Dóo ángel echě elónténé saámbé chō-’ε ésyógé meliŋgá
me ngíne níme mébédé áwē kúmbe-tē á pemε-tē. Ehób éche
échággké émbíd á atii dé nkamlēn á ndáb é Dyōb te, éhōbē nēn
aá, “Ébénlédé.”

18 Emwεdmwεd étómé’áá, dyōb ákumé’ áte, ngin-ne étóme’.
Ndōob ennəŋnéd ne ngíne nyaa echě éébénlédéé ámpē taa
moonyoŋ abāg á nkōŋsé. Ndōob ennəŋnéd ne ngíne nyaa echě
ebédé ebébtéd.

19 Hē dóo dyad á ngíne ámbáá ákábné áte moŋge méláán,
myad mémháá níme mébédé á meloŋ mésyāāl mémpāā.
Dyōb dēnkamtēn ngíne-e-dyad, Babilōne, ábēl-le aá bad ábe
bédé ádé dyad békud nkōgsen adēhób aá móbel bémwē mīm
níme nímē meliŋgá mé ngíne.

20 Dyad ké ahéé áde mendíb mēnləŋnédté démbōo, mbōod
ésyāāl-le ényōŋ.

21 Meláá mé mbúú níme médé e’del dyam móom mé kilo
méniin ne étáan, mébidé’áá ámīn méhūntād baányoŋ ámīn.
Abē bad bénsyāŋ Dyōb áyāle ábē e’dim é’ meláá-mé-mbúú
béntōmtēn ebébtéd abé.

17

Jōne anyiné mmwaád awě adiídé nyam

1 Dóo ángel póg átíntē échē ángel saámbé éche énwālē
kúmbe saámbé épédé boŋ élāŋgē me aá, “Hyāg, ríke nílúmed
we nkōgsen níme akwaleε ambáámbáa ákudté. Ane akwaleε
adyεε’ dyad ámbáá áde ádé benben ne e’díb é’mbáá híin.

2 Mmwaád awě kəŋ é meloŋ mé nkōŋsé ésyāāl énáŋnádttáá.
Bad bé nkōŋsé bémwágé’áá mīm níme ane mmwaád mékōbē
bó békābē-’ε mesón ne mós.”

3 Dóo Edáádəŋ é Dyōb épíídé me, boŋ ángel ékεεné me á
ehyāŋge. Ahed dós-’aá rínyiné mmwaád nhóg. Ane mmwaád
andií nyam echě eyāge. Ene nyam enwōŋ mīm níme mésyāō
Dyōb yāl ésyāāl. Ene nyam enwōŋ nló saámbé ne meséb
dyóm.

4 Ane mmwaád anwáá mbóté echě eyəge', ndín eche kâŋ éhāgkē ne echě etómtánnáá ayəg. Ankútén yəl esyāł ne bwēm é' gól ne bān bé meláá mé etógnén ábê bépene áte ne bwēm bé etógnén bémpēe. Anwálé kâb e gól á ekáá éche elóné ne mekan mé nkólonjó ne mekan mé mbinde mé akáb dé mesón.

5 Dín ábédé mó á'sō é' mbəm née kun e e'koŋned áde mod énkémbí'é, ábédé bān, "Babilon, Dyad á ngine. Nyaá a bekwalēē ne mekan mé mbéb á nkōŋsé te."

6 Dóo rínyiné ane mmwaád, mekií mé bad bé Dyōb ne mekií níme bad ábe bébele' ngáne Yesue áhedēé, mékóbé mó née mīm.

Ade rínyiné mó, menyáké mé ngine ménkōb me.

7 Dóo ene Angel ésedtēé me aaken, "Cheé ekáá boŋ menyáké mékōbē we? Mēlāa we kun e mmwaád ne e nyam echě ádíídé, echě ewóo nló saámbé ne meséb dyōm.

8 Ene nyam echě wényinnē, ekébē á alonjé boŋ eesaá á alonjé bōb. Embíd á echóg echě éewóo asóg, áke wēe bēwū'é chó. Bad ábe bédé á nkōŋsé, ábe Dyōb déeteleé mīmāb mīn á kálag eche ewóo mīn nímé bad ábe békúdé alonjé áde déemaá' byánán áhǎg nkōŋsé, menyáké mékōb bó. Yəl ékōm bó áte ányín nyam echě embé á alonjé boŋ eesē á alonjé boŋ étim abé alonjé ámpē.

9 Né dóo debyéé ne nsōŋten béhednadté. Mmē nló saámbé níme ene nyam éwóo rídíi e'kone saámbé ábe ane mmwaád ándíi'é ámīn, mībē-'e kâŋ saámbé.

10 Atíntē echē kâŋ saámbé, étáan émáá awé, póg edíi edé á nkamlēn, enííi póg-ke eépédéé á nkamlēn. Boŋ áde épēé, édyéé á esōŋ é pōndé.

11 Ene nyam echě embé boŋ eesē bōb, chō elónténé kâŋ waam. Echē kâŋ saámbé chōó éwóo chó, ekag-ke wēe éwēē.

12 Meséb dyōm níme ene nyam médíi kâŋ dyōm eche éekūdē nkamlēn. Boŋ békūd ngine ákamlēn née kâŋ nchoo ne ene nyam áyāle háwa póg.

13 Ntíi nhóg móó echē kâŋ dyōm éwóo, bébage-'e ene nyam echab ngine ne mīmāb nkamlēn.

14 Bēwǎn nzum ne Mwǎn-a-Ndyōŋ ní mbód. Mwǎn-a-Ndyōŋ ní mbód átōm bó áte á nzum. Nén débenléd áyāle mó adé Sǎngwéé a baásyāł, abé-'e kâŋ e kâŋ ésyāł. Adé ne bad ábe Dyōb áchénlé boŋ ápwēd-te, ábe bébenle mó ne nlém nhóg."

15 Dóo ene ángel élanjéé me aá, "E'díb ábe ényiné wēe ane mmwaád-a-akwalēē ádyēē, é'díi bad, amute, melonj ne mehób.

16 Meséb dyōm níme ényiné bōbē ene nyam békóó ane akwalēē. Békobén mó chōm ésyāł echē áwóó, bēbēl abé nsób. Bēdyē mó nyam, béhyāād-te mó á muú.

17 Bébĕl nê áyāle Dyōb áhédé bó nĩmē ntĩi á nlém-tê, nĩme áhedeé aá bebēl. Dyōb átíídé nén aá échē nyam éwōŋ ntĩi nhóg, ábele mó nēe mod nhóg. Bébĕ ene nyam echab ngĩne e nkamlēn kááŋne póndé echē e'yale ábe Dyōb áhóbé bēlōnnē.

18 Mmwaád awĕ ényíné adii dyad ámbáá áde ákamlan kâŋ é nkōŋsé.”

18

Jōne anyĩné ngáne Dyōb ákógséné Babilōne

1 Ade nĩmén mekan métómé dōó rĩnyíné nēe ángel empée ébídé ámĩn, echē ewóó nkamlēn rĩ ngĩne, éche ehúmé épēné' nkōŋsé áte rĩsyāāl.

2 Dōó ákáné áte ne ehób éche échágkē aá, “Akwedé, Babilōne, ndāle e dyad akwedé! Atimé dyad dé e'dāádāŋ bé mbéb, abón dé e'dāádāŋ ábe béesaá é'syāāl, ne abón dé menōn nĩme méesaá* ne nĩmé bad békóó.

3 Áyāle bad bé meloŋ mé nkōŋsé bésyāāl bēnwōŋ esíi ábel mekan mé mbéb nĩme ábeléé byánán abagé bó mĩm nĩme mékóbé bó. Kâŋ é nkōŋsé ékábné mó asón. Esíi é ngĩne ábel mekan mé mbéb échē'-e, ébélé bekáb bényoŋgé bé nkōŋsé bésúdé nhōn.”

4 Dōó rĩwógé ehób émpēe ébídé ámĩn nén bán, “Ábēm bad, nyébíd adē dyad áte, ábel nén nyéelatán bó ábel mbéb boŋ nyéekūdē akab dé nkógsēn nĩme békudté.

5 Mbéb nĩme rĩkúmné mó á yāl rídé e'che se ádyōb, Dyōb-pe ákámťéné nĩmē mekan mé mbéb nĩme ábélé.

6 Bĕl mó melemlem mé dyam nĩme mó'-e ábélé wē. Sábé mó ngen ébe áyāle mekan mé mbéb nĩme ábélé. Hágé mó mĩm ngen ébe á kâb echē áhágkē wē ébe mó.

7 Ewōgēd mó ndutul ne metake nĩme médé ngen ébe ne nhāgtéd mé ehúmé ne esíi é ngĩne ábel mekan mé mbéb éche ábágé yāl.

Áhóbe' áwe nlém-tē aá, 'Ndyéé nēe ndāle e mmwaád, méesaá nkúd, méelēb-paá mbēd.'

8 Né-ōó, medim mésyāāl mépií mó epun ehóg.

Mmē medim médii: Nkole, achii dé awé ne nzaa.

Béhyaád mó ne muú, áyāle Sán Dyōbe, mó awĕ ákāād mó, awóó ngĩne.”

9 Kâŋ é nkōŋsé éche ékábnáá mó mesón, bēlatán-ne mó ne esíi é ngĩne ábel mekan mé mbéb, bēchií bēlēb-pe póndé echē bényinnē mwĕntud nĩmbíde' áde áhyáa'é.

* 18:2 Mbéndé é bad bé Israel elúmté'áá nén bán doŋge dé menōn ne doŋge á nyam déesaá'é, né-ōó béedyáge'aá ábén bwēm.

10 Bětyēēm nchabnede áyāle bėwóge mbwóg bán bómpē bėkūd metake níme ákúdé. Bėbōnē bán, “Etyāg, etyāg ne ndale e dyad, a ngīne e dyad á Babilōn, á etūn é háwa póg ngēn dōo ékúdé nkógsen nēn-ε?”

11 Bekáb bé nyongé bé nkōjsé-’ε bėchyéé’, bėlebe-’ε mó áyāle modmod éechanéé ábab bwēm ámpē.

12 Bwēm é’ nyongé bē é’bédéε bwēm é’ gól, sílva, bán bé meláá ábe bėkine áte ne bán bé meláá bé etógnén. Abē bwēm é’bédé káāne mebad níme melélé nkun, ahóg áde bėchāgeé līnen, démpēe bán Sílīke, ne mémpēe níme méyāge’, ndín éche kāη éhāgkē ne níme métōmtan ayāg. Abē bwēm é’bédé mebábé níme mébídé áyāl e mēl mé e’lod é’ bwām ne bwēm ábe bėpódé ábe é’lélé nkun bwāmbwam. Abē bwēm é’bédé káāne bwēm ábe bėbēnlé mesoη mé nzyāg ne e’kii, brōns ne meláá níme mékine áte níme bėchāgeé mábel.

13 Bėnwōη káāne bwēm nēngāne sinamōn, bwēm bé elod é bwām, e’twé, mía, frankinsen, mīm, dyōg dé menzab, kase é mbumé rī ngun ne ngun éche bėchāgeé bán wīt. Bėsómé’áá káāne nyag ne mbód, hósε ne e’bambam, ne betāη ne bad ábe bėkóbé.

14 Bekáb bé nyongé bėhóbé’áá áwē nēn bán, “Bwēm é’ bwām é’syāāl ábe nyénwōηgē esíí áyāl, bėesaá ne nyé ámpē. Ebós bwēm é’ bwām é’syāāl ne bwēm bé elóon, wėekūd-taá bó ámpē.”

15 Bekáb bé nyongé ábe bėwóó ábēn bwēm bėsúdé nhōn ne ábe bwēm. Bětyēēm nchabnede áyāle bėwóge mbwóg bán bómpē bėkūd metake níme ákúdé, bėchyéé’ bėlebe-’ε.

16 Bėbōnē bán, “Etyāg, etyāg, á ndale e dyad, wε awē ewáá’áá mbóté é bwām éche bėbánédé kase e abad eche bėchāgeé bán līnen, éwāā-’ε áde áyāge ne áde átōmtan ayāg. We awē ehágáá bwēm é’ gól, ábe bėbēnlé bán bé meláá mé etógnén ábe bėkine áte ne bán bé meláá bėmpēe ábe bélélé nkun ábe bėchāgeé bán péel,

17 á etūn é háwa póg ngēn nímē nhōn rīsyāāl mībóó.”

Bad bėmbáá bé stíma ne bad ábe bėkag ne stíma, bad ábe bėbele nsón á stíma tē, bad ábe bėkábe nyongé á edīb é nkwē te, bėntyēēm nchabnede,

18 anyín áde bėnyínné mwēntud nībíde’ áde bėhyāηteé mó. Bėnlēbē e’saád bán, “Ndale e dyad ké póg eébédéé nēngāne enén!”

19 Dōo bėsyāgeé e’bumbú áwab nló áyāle bėchyéé’áá, bėlebe-’ε, bėhōbē bán, “Etyāg, etyāg, ne ndale e dyad, echē bewōη bé stíma bėsúdé nhōn ne ábe bwēm. A etūn é háwa póg ngēn abódé chōm ésyāāl.

20 “Bwēl-amīne asyāāl áwōg menyīnge áyāle nkógsen níme ane mmwáád ákúdé. A-bad bé Dyōb, bembapεε bé nlomag

ne bekal-bé-e'dáádəŋ, nyéwôg menyinje áyāle Dyöb ábídtédé nyé mbakú t̄ŋene m̄ó."

²¹ D̄óo ángel e ngíne ényéné nyě ndim e aláá abwém-me d̄ó á edíb é nkwe te, áhōbē aá, "Nén d̄óo bēbwēmme ndale e dyad embáá, Babilone, ásē ne ewanje ésyāā, bad béenyín-naá d̄ó ámpē mbēb.

²² Ene pōndé ntogag níme bechog bé r̄lende, ne bekón bé nkəŋgé, ntogag níme betón bé ngombé ne betón bé e'lon méewógnédté áwōŋ dyad-tē ámpē. Bad bé nsón mé mekáá ábē béebáá ámpē, ntogag ní mesín níme mékoge' bwēm méewógnédté ámpē.

²³ Awōŋ dyad tē, etrukāŋ éepenné ámpē mbéd, ehób é sómbé b̄ó nchóm éewógnédté ámpē mbéd. Adé dyad bēbēbed d̄ó áyāle ábē bekáb bé nyonjé b̄óo bēbédé ndale é bad á nkōŋsé, bad bé melon mé nkōŋsé mésyāā-l-ε bēndognéd áyāle e echōŋ ngan."

²⁴ Dyöb ákōgséné Babilone áyāle bad bé Babilon béwúú bekal-bé-e'dáádəŋ, ne bad bémpēe ábe bēwédé á nkōŋsé.

19

¹ Ade ene Angel é máá nímén mekan mésyāāle ahób, d̄óo r̄wógé ch̄om nēŋgāne ehób éche écháŋké é ndun e mod ébídé ámín, bēbōnē bán "Mekēnag mébē ne Dyöb. E'sooson, ehúmé ne ngíne béhúú ne ádéd Dyöb.

² Echē mbakú edé mbále etāŋgéné'-ε áyāle akáádté akwalε ambáá awē abēlté bad bé nkōŋsé bēsyāāle mbēb ne áde akáb dé mesón, akuné'-ε mekií níme ábē bembaledε níme ane mmwaád ánsyogké."

³ D̄óo bēbóné ámpē bán, "Mekēnag mébē ne Dyöb. Mwēntud níme n̄bíde' ngāne ene ndale e dyad éhyāa'ε r̄kag ámín á ngíndé ne á ngíndé."

⁴ Abē bad bēmbáá móom mébe ne bēniin ne échē nyam éniin bēnkwe ásē á'sō é' Dyöb bēbage'-ε m̄ó edúbé, m̄ó awē adíídé atii dé nkamlen, bēhōbē nén bán, "Ebē nē! Mekēnag mébē ne Dyöb."

*J̄ne anyiné ngande e e'wōŋgé
e Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód*

⁵ D̄óo r̄wógé ehób ébídé á atii dé nkamlen, éhōbē' nén aá, "Nyékene' ádéd Dyöb. Nyé ábe nyédé ábē bembaledε, nyé ábe nyébage m̄ó edúbé, ken bad ábe bédé etógnén-ε ké'ε ábe bēesē etógnén."

⁶ D̄óo r̄wógé ch̄om nēŋgāne esaád é ngíne é ndun e mod, ébédé byánán mendíb níme mésobpe', ébédé ámpē néε dyöb ákumé' áte ne ngíne. Echē esaád éhōbē nén, "Mekēnag mébē ne Dyöb. Ayāle awed Sāŋgwéé, Dyöb á Ngum adé á nkamlen.

⁷ Syánē déwóge' menyĩnge bwāmbwam, déhóbe bán dedé menyĩnge dékēné-'ε mós, áyāle pónde e e'wóngé eche Mwān-a-Ndyōη mĩ mbód epedé, sómbé-'ε emaá aboηsen.

⁸ Ayāle akwōgnédé, Dyōb ábágé mós kunze áhé mbóté eche bébāηnédé kase e abad áde béchāgeé bán lĩnen. Apene' áte áśáá-'ε." Ene kase e mbóté édé nēηgāne mekan nĩme bad bé Dyōb bébeleé nĩme Dyōb áhedéé.

⁹ Dós ene ángel élanηgeé me aá, "Tēl nēn wε, Nnam ne ábē ábe belébpé á ngande e e'wóngé eche Mwān-a-Ndyōη mĩ mbód." Anhób áwēm ámpē aláá-'ε me ámpē aá, "Abēn e'yale é' mbále é'húú ne Dyōb."

¹⁰ Dós rĩkwédé ásē áwe e'só ábe mós edúbé. Anláá me aá, "Weébēlē nē, mémpē ndii mbāledε a Dyōb néε wε, mbé néε bad bémpēe ábe bédúbpe Krīstā, mbé-'ε néε nhóg awé atyéémé áyāl e mbále eche Yesue áyágté. Dyōb dós nyétāηgéné edúbé abε. Ene mbále eche Yesue ábíté áwed, chós ebage bad ngĩne ákal nkalan rĩ Dyōb."

*Mod awē adiídé hósε eche épúbe'
atómé nyam echē ebídé
á edīb é nkwx̄-te áte á nzum*

¹¹ Menyĩn meé ádyōb ánédnédé. Héε rĩnóné boη rĩnyĩnē' hósε echē épúbe', mod awē mós-'ε andii chós béchāgé'áá mós bán Ane Awē Adé mbále ábelé-'ε bad ábii mbále tāηgene Dyōb. Akógsan bad nyaa echē etāηgéné áwanné-'ε ábē bad bé ekoyi.

¹² Míd mébédé mós áte néε muú nĩme rĩchodne', anhé-'ε e'kóté bé nkamlēn hĩn á nló. Anwōη dĩn á yāl áde modmod éebii'ε éetóméé mwēn.

¹³ Anwáá-'ε megombe nĩme béchúbé á meki-te, dĩn áde béchāgeé-'ε mós ádíi Eyale é Dyōb.

¹⁴ Sánze éche édé ádyōb énhē kase é mbóté eche bébāηnédé abad áde béchāgeé bán lĩnen, épūbē' ésāη-'ε. Bēndii hósε eche épúbe' béhidē mós.

¹⁵ Páá echē ekóbpe' bwāmbwam embíd mós á nsəl-tē. Chós ábenléé ákógsen bad bé meloη. Akamlēn-ne bó ne ekáá éche éhyédé. Akógtéd bwāl bé e'pum áte ábel ámĩn besabé ábe bébenléé mĩm, álúmed nĩmē melĩηgá mé ngĩne mé ébébtéd nĩme Dyōb á ngumε.

¹⁶ Dĩn áde áwē mengombe ne áwē epāη mĩn nēn bán, "Kāη e kāη ésyāāl ne Sāηgwéé a besāηgwéé bésyāāl."

¹⁷ Dós rĩnyĩné ángel etyéémé á enyēn-tē boη ábōnnē menōn nĩme mépúmmé'áá ádyōb ne ehób éche échāgké aá "Nyéhyag nyéladēn áyāle sāηkalaa a ngande echē Dyōb déboηsēnné.

¹⁸ Nyéhyag nyédyē nyam é kāη, nyam é sánze émbáá, nyam é ndāle é bad, nyam é hósε ne nyam é bad ábe bédíídé chós.

Nyéhyag nyédyê nyam é baányonj bésyāāl, é kunze ne é betān, bad ábe bédé etógnén ké'ε ábe béeesĕ etógnén.”

¹⁹ Dóo rínyiné nyam ne kān é bad é nkōŋsé ne échab sánze éladné áwan nzum ne ane awĕ ansébé ape ádī hósε echĕ épúbe' ne éche sánze.

²⁰ Dóo békóbé ene nyam ne nkal é'dáádān a metóm. Ane nkal é'dáádān a metóm ambé chó á'sō-te, álūmtĕ e'chemléd ádog bad ábe békúdé e'chem ábe ene nyam, bébagé-'ε échĕ edīdīngε edúbé. Ade bédíí á alonjé, bémbwēm bó bad bébe á edib é nzab é muú, bényhān ne muú níme ríhunne' bwāmbwam.

²¹ Ane awĕ adiídé hósε ambenléd páá e echĕ embíd mós á nsĕl tĕ awúú bad ábe bélyágé ásĕ, échĕ kān ne échab sánze. Menon mésyāāl ménkōd áde bédyéde échāb nyam.

20

Devale ābē á mehanj á etūn é ekálé é mwĕ

¹ Ade ane mod átómé ábē bad bé ekoyí áte, dóo rínyiné néε ángel ébídéé ádyōb ésudé ásĕ ewálé e'kii bé echóg échĕ éewóo asóg, ewálé-'ε sánkalaa a ngōbéngōbē awĕ adelé.

² Dóo ákóbé dragone, ene nyĕ e'boód echĕ edé Devale, ebé-'ε Satane, áhanj mós á etūn é ekálé é mwĕ.

³ Ambwém mós á echóg échĕ éewóo asóg ádīb, ápēn-ne chó ábel bonj eéhĕlē bad bé nkōŋsé adog ámpĕ kááŋne á póndé echĕ ekálé é mwĕ émaá'é áte. Ambíd enĕ bényhūd mós á mehanj á esōj é póndé.

⁴ Dóo rínyiné metii mé nkamlēn, bad ábe Dyōb dēmbéé kunze ákamlēn, bóo bēndyēé áhed. Mennyín-ne e'dáádān é' bad ábe bēnwē. Bēnwū bós áyāle mbōnj echĕ bēbídé'áá Yesue ne áyāle akal áde békálé'áá nkalanj níme ríhúú ne Dyōb. Bēnwū bós áyāle béebage-'aá ene nyam edúbé ké'ε échĕ edīdīngε ne áyāle akob áde bēnkēnkobpĕ e'chem á mbōm ké'ε á ekáá. Bētīm ámbíd á alonjé, bóobe Yesu Krīstā bēbé á nkamlēn á etūn é ekálé é mwĕ.

⁵ Nén dóo débē mpuu mé e'só. Bad ábe bēnlyǎg ásĕ ábe bēnwē bēnkēntimmé ámbíd á alonjé kááŋne ámbíd e ekálé é mwĕ.

⁶ Nnam mbĕ ne ábĕ ábe bēbē mpuu mé'sō áte. Bédii bad ábe bésáá. Kwééd echĕ edé kwééd e edáádān éewōngé ngíne ámīn e bad ábe bédé mpuu mé'sō áte. Bonj bēbē prisε é Dyōb ne échĕ Krīstā bēbē-'ε á nkamlēn ne mós á etūn é ekálé é mwĕ.

Jone anyiné Satane akwedé nzum

⁷ Ade échĕ ekálé é mwĕ épéé á asóg, bēhūd Satane á mbwōg.

⁸ Abíd áde ábīdtĕ á mbwōg, áke metónjé mé nkōŋsé méniin, ádog bad bé nkōŋsé. Mmén metónjé mé nkōŋsé médíí Gōg, ne

Mágɔg. Satanε ālād bó āwan nzum, bébuú-ε áte nêṅgáne nsíí míme rídé á edíb é nkwě.

⁹ Dóo békíí nkõṅsé áte rísyāāl, bēlāṅnéd abwóg á hõm áde Dyõb ádáá, wée abē bad bédíí, boṅ muú mémbíđ ámín ríhyāād bó baásyāāl bam.

¹⁰ Devæ awě andog bó, bém̄bwēm mós á edib é nzab é muú míme ríhunne' bwám̄bwam, wée ene nyam ne nkal é'dáédāṅ a metóm bédíí. Ahed dóo békudté metake mé ngíne nkuu ne mūte á ngíndé ne á ngíndé.

Dyõb ákáádté bad á asóg dé nkõṅsé

¹¹ Dóo rínyíne mod adiídé atii dé nkamlēn ámbáá áde ápúbe'. Ahed-taá nkõṅsé ne abobe ámín bēnnyõṅ' é áwe e'sóte béetime abé ámpē.

¹² Héε rínyíne bad ábe bémáá awé, bad ábe bédé etógnén ne ábe béesě etógnén, bētyéémé á'sō bé ádé atii dé nkamlēn. Kálag éche Dyõb dēntenlé rímāb mbēltéd áte, bēndibé chó áte, bēndibé-ε empée áte. Ene chó enwõṅ mīn mé bad ábe bēbē abé ne abé ne Dyõb. Dyõb dékaad bad ábe bēwédé, nchoo ne mbēltéd rímāb ṅáne éténlédé á kálag-tē wē.

¹³ Bad ábe bēwédé á edíb é nkwě-te bēnkě wée Dyõb ábel békáad bó. Abíníí bad-te ábe bēwédé ábe bédé á mbwóg e kwééd, bómpē bētyēēm á'sō é' Dyõb ábel békáad bó nchoo ne rímāb mbēltéd.

¹⁴ Bém̄bwēm Kwééd ne Mbwóg e kwééd á edib é nzab é muú. Enén kwééd e edíb é nzab chó edé kwééd e edáédāṅ.

¹⁵ Kénzée awě bēnkēntenlé dīn á kálag e alonjé, bém̄bwēm mós á edib é nzab é muú.

21

Jṅne anyíne nkõṅsé ne nkoṅ ní mīn mé ekóólé

¹ Ade nkáásé rítómé, dóo rínyíne nkoṅ ní mīn mékōólē ne nkõṅsé mé ekóólé. Nkoṅ ní mīn ne ríse mé'só bēnnyõṅ, edíb é nkwě-ε énkēmbáá ámpē.

² Héε rínyíne Dyad áde Asáá, Jerusalem e ekóólé, ahúé', ábídeé ámín wée Dyõb. Dyõb dēmbõṅsén mós ṅáne bebaád bēbõṅsanné sómbé echē ekag á e'wõṅgé.

³ Dóo ríwógé ehób éche écháḡké ébíde á atii dé nkamlēn éhōbē nén aá, "Nyénōne', e'dii é' Dyõb é'dé ne baányõṅ bōob! Dyõb dédyéé hõm ahóg ne bó, bó-ε bēbé abē bad. Dyõb dédyéé hõm ahóg ne bó.

⁴ Apínē bó mēsod mēsýāāl á mīd. Kwééd éebáá ámpē, bad bēeelpé ámpē, bēechíí-'aá ámpē, bēewóg-kaá e'wε ámpē. Ebē nén áyāle mam mé nchun métómé."

⁵ Dóo ane awě adiídé atii dé nkamlēn áhóbéé aá, "Nyénōne', mbele' bwēm é'sýāāl ekóólé!" Anhób ámpē aláá-ε mε aá, "Tēl

nén, áyāle e'yale ábe rnhóbεε é'dé mbále é'dé-'ε ábe moosyāól ádūbεε̄.”

⁶ Anhób ámpē aláá-'ε με αά, “Emáá. Με-εé ndé Alfaa mbé-'ε Omégaa, με-εé ndé mbooted mbé-'ε asóg. Kénzεé awē píd ékóbé, mēbe mós mendíb mé nhyélé níme mod ámwākē bon abé á alongé abé ne abé. Mēbē-'ε nyé mós ngēn.

⁷ Mod awē ātōm metake áte, adúbe áde ádúbpé με, mēbe mós ábén bwēm é'syāāl. Mēbē áde Dyōb mós-'ε abé awem mwān.

⁸ Bon ne bad ábe béwóó mbwóg áte, ábe béewóo adúbe, ábe bébele' mbinde é mekan, bad bé ewúen, bekáb bé mesón, bekum bé ngan, bad ábe bébenle' myōb mé metóm ne bekal bé metóm bésyāāl, ádab abwóg á hōm ádíi edib é nzab é muú nímé rnhunne' bwāmbwam. Enén kwééd chós edé kwééd e edáádəŋ.”

Jəne anyiné Jerusalem a ekóólé

⁹ Dós ángel póg átínté e ángel saámbé éche énwālē kúmbe saámbé éche éloné ne medim saámbé épédé bon élanḡē με αά, “Hyāḡ, mélūmēd we sómbé, mmwaád awē Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód.”

¹⁰ Dós Edáádəŋ éche Esáá épíídé με bon ene ángel éκεεné με á mbōod mīn echē echabé ámīn bwāmbwam. Ambané με áwedé-mīn alúméd με Jerusalem, dyad áde ásáá, ngáne ábídeé ámīn wée Dyōb,

¹¹ ápené-'ε ne ehúmé é Dyōb. Adē dyad ákináá áte née aláá dé etógnén áde álélé akud, ákiné áte née jáspa ányīnnē-'ε áte.

¹² Adē dyad dénwōŋ sánkalaa a e'ké ábe é'chábé ámīn. Bénwōŋ nsəl mé e'ké dyōm ne mébe, ne ángel dyōm ne ébe éche énoŋe nímé nsəl mé e'ké rnsyāāl. Ayāl e nímé nsəl mé e'ké, bēntēl mīn mé metúmbé dyōm ne mébe mé bad bé Israel.

¹³ Abē e'ké bénwōŋ pəd éniin. Pəd e á akuu enwōŋ mmwe mé e'ké ríláán, á mekunekune mmwe ríláán, á mehúléhúlé mmwe ríláán á pəd e mbəŋ ríláán.

¹⁴ E'ké ábe bēnləŋnéd ádē dyad bēnsumén ámīn e meláá dyōm ne mébe. Ámīn e nímé meláá, bēntēl mīn níme bem-bapεε bé nlomag dyōm ne bébe ábe Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód.

¹⁵ Ángel echē elánḡé'áá με nímén mekan, enwálé ntōŋ ní gól níme áhāgné'áá ádē dyad, nímé nsəl mé e'ké ne ábē e'ké é' dyad.

¹⁶ Adē dyad dénwōŋ metóŋḡé méniin, e'chab áte ne e'kal áte é'bedé nyaa póg. Ene ángel embenléd nímé ntōŋ áhāḡ ádē dyad. Abédé ekále é máyl ehóg ne mbwókel étáan. A e'chab áte, e'kal áte ne e'chab ámīn bébedée nyaa póg.

¹⁷ Ene ángel anhḡ káəŋne e'che bé e'ké, é'bedé móom mé méta ntóob ne ntóob. Ambenléd nhəḡtéd nímé bad bésyāāl bébenladté.

18 Bêmbenléd jáspa álón abê e'ké. Bêmbenléd gól echê eesē mbinde áte, éche epene áte née dyené álón adê dyad.

19 Meláá níme bēsuméé abê e'ké amīn, mébedé bān bé meláá ábe bélélé nkun nyaa ne nyaa. Aláá dé nsumé dé e'só, ábedéé jáspa, áde alónténé mébe, ábedéé safia, áde alónténé meláán áget, áde alónténé méniin émeral,

20 áde alónténé métáan, ónis, áde alónténé ntóob kanélia, áde alónténé saámbé krisolit, áde alónténé waam béril, áde alónténé abog topas, áde alónténé dyôm kaladóni, áde alónténé dyôm ne ahóg hyasín, áde alónténé dyôm ne mébe amēfís.

21 Mmēn mmwe dyôm ne míbe mbédéé meláá mé etógnén, mmwe nhóg téé mbédéé aláá dé etógnén ahóg. Nzii eche empōŋ á dyad tē ebédéé gól echê eesē mbinde áte echê epene' áte.

22 A dyad-tê wê, menkēnyinné ndáb e Dyōb áyāle Sāŋ Dyōb é Ngumε ne Mwān-a-Ndyōŋ mí mbód, bédii née ndáb e Dyōb.

23 Adê dyad déehednéé bān áwōŋ enyen ké'ε ngōn áwēd-te áyāle ehúmé é Dyōb édii ábe e'nyinen bé ekide, Mwān-a-Ndyōŋ mí mbód-te ápene' née éche etrukāŋ.

24 Bad bé nkōŋsé bésyāal bēbenléd ábe e'nyinen bé ekide ábel nímab mam níme bétāŋgéné abel epun ké éhéé. Kāŋ é nkōŋsé épēn nímāb nhōn á dyad-tê wê.

25 Mmē mmwe mé e'ké dyôm ne míbe béepenné mó mbéd, áyāle nkuu méebáá áwēd-te mbéd.

26 Bépēn bwēm é' bwām ne nhōn mí bwēm é' bad bé nkōŋsé áwēd-te.

27 Dyam á mbinde ké ahóg, ké'ε mod awē abele' e'bébtéd é' mekan, ké'ε mod awē akale metóm ké nhóg éesónlé á dyad-tê wê. Bad ábe mīn médii á kálag e alonǵé eche Mwān-a-Ndyōŋ mí mbód bēnpen bōo bēsāl áwēd-te.

22

*Jōne anyiné edib éche ébage
alōǵé á ngíndé ne á ngíndé*

1 Dōo ene ángel élūmteé me edib é mendib níme mébele bon mod abé á alonǵé á ngíndé ne á ngíndé, ényinnē áte nēŋgáne dyené. Echê edib ébidé'áá á atii dé nkamlēn áde Dyōb ne Mwān-a-Ndyōŋ mí mbód,

2 époó' áfintē e nzii á dyad-tē. A nkin mé échē edib, ped ébe, nyaa e bwel póg eche echyáa' e'pum ábe é'bele bon mod abé á alonǵé abé ne abé ebédé áhed. Mmē mēl méchyáá'áá e'pum nyaa dyôm ne ébe, méchyáá'áá ngōn té. Bad bé nkōŋsé bēbēnládtáá ábab byaá ákud e'choóchon.

³ Chõmchõm éche Dyõb ábágé ebómán éebáá á dyad-tê wê. Atii dé nkamlɛn áde Dyõb ne Mwän-a-Ndyɔŋ ní mbód mébédé áwêd-te, bembæledɛ bé Dyõb-pɛ bébagé mó edúbé.

⁴ Bényĩn Dyõb e'só ne e'só, áde ðĩn-ne démbē bó á mesó mé mbɔm.

⁵ Nkuu méebáá ámpē, béehĕd-taá etrukán káa enyɛn ányĩnɛn ekíde áyāle Sāŋ Dyõbɛ ábē ábab e'nyĩnɛn bé ekíde, bébē-'ɛ á nkamlɛn á ngíndé né á ngíndé.

Jɔnɛ anyĩne epɛ éche Yesue

⁶ Dóo ene ángel élanǵeé me aá, “Ábén e'yale ábe rílanǵé nyé é'dé mbále, né-ɔ́ nyédúbe bó. Sāŋ Dyõbɛ awĕ abage bekal bé'dæádɔŋ échē edæádɔŋ ábel bonj békale nĩmē nkalanj, alómé eche ángel álúmed ábē bembæledɛ mam nĩme mékwógé abɛnled.”

⁷ Dóo Yesue áhóbɛé aá, “Nyénɔne', nkwogé apɛ. Nnam ne bad ábe behíde' mekan nĩme bétélé á kálag-tê wén nĩme mébenléd bɔɔb ne á pónDé echĕ ehúe' á'sō.”

⁸ Me, Jɔnɛ nwógé nnyĩn-ne nĩmén mekan. Ade níwógé nĩmén mekan nnyĩn-ne mó, menkwĕ ásē á'sō é ángel echĕ enlúméd me nĩmén mekan, ábe mó edúbé.

⁹ Bonj anláá me aá, “Weébēlē nê! Měmpē ndii mbæledɛ a Dyõb néɛ we, ne néɛ ábíníí baányonj bé Krísto ábe bédé bekal bé'dæádɔŋ ne bad ábe behíde' chõm éche éténlédé á kálag-tê wén. Dyõb dóo nyétánǵéné edúbé abe.”

¹⁰ Dóo álánǵeé me ámpē aá, “Nyéekõŋnād bad mekan nĩme mébenléd nĩme méténlédé á kálag-tê wê áyāle mékwógé abɛnled.

¹¹ Bad ábe bébele mbéb bébê bébele' mbéb. Abe bébele mekan mé mbinde bébê bébele' mekan mé mbinde. Abe bébele mekan nĩme métánǵéné bébê bébele' mekan nĩme métánǵéné, ábe bó-'ɛ bésáá bébê bésāŋ.”

¹² Dóo Yesue áhóbɛé aá, “Nyénɔne', nkwogé apɛ, ásábe mod-tê nchoo ne nsón nĩme ábélé.

¹³ Me-ɛé ndé Alfaa mbé-'ɛ Omégaa, awĕ Asébpé ne awĕ Adĩmténé, mbé-'ɛ Mbooted ne Asóg.”

¹⁴ Nnam mbê ne ábē ábe béwóbpé nĩmāb megombe, béwōŋ kunze áponj á mmwe mé e'ké ásól á dyad-tê ábel bédyĕ e'pum é' bwel ábe é'bele mod abé á alonǵé abé ne abé.

¹⁵ Bad ábe béésól á dyad-tê wê, bédii bad ábe bébélé mekan mé mbinde, bad ábe békume ngan, bad ábe békábe' mesón, bad ábe béwúe bad, bad ábe bébɛnle myõb mé metóm ne bad ábe bédásó akal dé metóm ne ábe békale metóm.

¹⁶ Me Yesue, me-ɛé nlómé echem ángel áláa nyé ábe nyédé á mwembé-te nĩmén mekan. Ndi ane awĕ abídé á mbyaa nĩme kǵŋ Dabidɛ, tintinɛ a mbwɛmbwɛ awĕ apɛne'.

17 Edǎǎdǎŋ é Dyǒb ne Sǒmbé béhóbe nén bán, “Hyǎg.” Kénzée awě awógé nén, mómpē áhǒb aá, “Hyǎg.” Ane awě píd ékóbé áhye ámwê mendib nímé mébele boŋ bad bébe á alongé á ngíndé ne á ngíndé. Mod ké ahée awě ahede’ nímén mendib átéd mó ngen.

Jǎne ahóbé ehób é asóg

18 Nsíme mod ké ahée etúu áte awě awógé e’yale ábe é’ténlédé á kálag tē wén tǎŋgene mekan níme mébenléd. Nzé mod abádé kéchéé á kálag tē wén, né Dyǒb débādē mó medim níme bétélé á kálag tē wén.

19 Mod ké ahée-’ε awě áhūd ké eyale ámín e mekan níme méténlédé á kálag tē wén tǎŋgene mekan níme mébenléd, Dyǒb déhūd ádē asii dé e’pum é’ mel é’ bwel ábe é’bele boŋ mod abé á alongé á ngíndé ne á ngíndé. Dyǒb déhūd-te éche etál á Dyad áde Ásáá. Mmén mekan méténlédé á kálag tē wén.

20 Ane awě abíde mbóŋ tǎŋgene nímén mekan mésyāāl ahóbe nén aá, “Ne mbále, nkwogé ape.” Ebê nê, hyǎg a-Sǎŋgú Yesu.

21 Nsimé níme Sǎŋgú Yesue mbê ne bad bésyāāl.*

* 22:21 *Bad bésyāāl*; donge á kálag dé’só áwóó *Bad bé Dyǒb* káa *Bad bé Dyǒb bésyāāl*.